

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

[redacted]

Gloſa ~~domini~~ Joannis Synthen ſuper ſecunda parte alexandri

Gloſa Johannis Sinthen ſuper ſecunda p̄te alexandri

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

170 G 20 / 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Incipit Gloſa ſuꝑ ſecũda ꝑte doctrinal' in hoc opu
ſculũ diligent collecta. quæ vt ſcholaribꝰ neceſſaria. ſic
etiã informatoribꝰ ac inſtructoribꝰ eoꝝ erit vtiliſſima.

¶ Incipit Prologus

GRãmatica eſt ars recte ſcribẽdi recteqꝫ loquẽ
di ¶ Grãmatica ẽ nob' neceſſaria. Egemꝰ eñ
arte rcẽ ſcribẽdi cũ volumꝰ aliq̃d ſignificare ab
ſentibꝰ. loquẽdi recte arte opꝰ habemꝰ cum ali
quid præſentibꝰ ſignificare volumꝰ ¶ Gram
matica ẽ ars liberal'. qm̃ liberale illð dicit qð
ad liberꝝ hoiem ꝑtinet. Scia aũt grãmaticæ ad liberꝝ hoiem ꝑ
tinet. decet eñ liberꝝ hoiem ſcire recte ſcribẽ ⁊ loq̇. g̃ grãmatica
ẽ ars libal' Grãmatica cũ duplicato m ſcribit qꝛ το γράμ
μα. græcum nomẽ l'ram ſignificãs vñ grãmatica deducit cũ
gemiato m ſcribit. Sũt ãt γράμματα apud græcos. α. β
γ. Δ. ε. ʒ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ.
ω. ¶ Grammatica cæ declinatur ſcdm latinam declinationem
ſicꝫ muſa: η γραμματική. ης apð græcos vbi nos grãma
tice ces eo qꝛ η græcũ in e nr̃m ꝯuertit ¶ Eodẽ modo dialecti
ca rhetorica arithmetica muſica phyſica logica declinant ſcdm
latinã decliatiõe Διαλεκτική. ῥητορική. ἀριθμετική
μουσική φυσική ſecundum græcam: vbi nos dialectice
rhetorice arithmetice muſice phyſice ea qua grãmatice dicimꝰ
ſuꝑiori rõne. Magdalena item hꝫ magdalenæ gtm̃ μαγ-
δαληνή ης vbi nos magdalene magdalenes. vtrũqꝫ ergo
bñ dr̃ maria magdalena ⁊ maria magdalene ¶ Grãmaticꝰ latie
dr̃ l'ratꝰ. Grãmatica l'ratura. Illitteratꝰ l' græce ἰδιώτης
latie idiota dr̃ q̇ neſcit l'ras ¶ Laicꝰ nõ ſt id q̃d illr̃atꝰ. ꝑt ei lai
cꝰ eſſe l'ratiſſimꝰ. Melíꝰ ergo dicit petrꝰ eſt idiota vel illr̃atꝰ q̃ꝫ
petrus ẽ purꝰ laicꝰ ¶ Clericꝰ nõ ſig̃t id qð l'ratꝰ. ſꝫ clericꝰ dicit
qui ꝑtinet ad ſortẽ dei ὁ κλῆρος eñ ſors dicit ¶ Homines
eñ diuiſi ſunt in duas ꝑtes quaꝝ vna ẽ ſors dei ad quã ꝑtinẽt
clerici. altera ſors mũdi ad quã laici ꝑtinẽt. Melius g̃ dicit pe
trus ẽ mediocrit l'ratꝰ q̃ꝫ petrꝰ eſt cõpetẽs clericꝰ. ¶ Noie l'raꝝ
ſimilit grãmatica ſignificat. Inde ludꝰ l'raꝝ dicit ſchola in qua
diſcit grãmatica. ⁊ ludi magiſter dicit q̇ docet pueros grãmati
cã. Valeriꝰ Dyoniſiꝰ ex tyrãno ludi mgr̃ factꝰ eſt ¶ Recte ſcri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

bit ⁊ loquit᷑. qui neqꝫ barbariſmũ neqꝫ ſolœciſmũ facit. Duo eñ
ſunt vitia ſermonis . vt Tulliꝰ dicit in rhetoricis quæ faciunt
quo minus latinꝰ ſit ſermo. Hæc vitia ſi vitamꝰ recte ſcribimꝰ
et loquimur. Barbariſmꝰ eſt vitioſa corruptio vocabuli. Dici-
tur vitioſa quia per metaplaſmũ apud poetas fit corruptio nõ
vitioſa. vt cum dicitur gnatꝰ pro natꝰ. per protheſin. temno ꝓ
cõtemno per aphæreſin. amaſti pro amauiſti per ſyncopã. indu
perator pro imperator per epentheſim. amarier pro amari per
peragogen. face pro fac per apocopen. aliꝰ tibicen media ſyllaba
producta pro aliius tibÿcen per ſynæreſim. pictai aulai pro pi
ctæ aulæ per diæreſim. Dederitis penultima ſyllaba producta
pro dederitis per diaſtolen. eodem penultima correpta ꝓ eodem
per ſyſtolen. olli pro illi per antitheſim. euãdre pro euander per
metatheſim. Barbariſmũ facimus ſcribendo ⁊ loquẽdo. poſſu
mus enim vicioſe ſcribere et loqui. Multis modis fiũt barba
riſmi. Qui vicioſe litteram pro littera ſcribit barbariſmũ facit
vt qui t pro c ponit aut c pro t. Fœlicior audacior cum c ſcri-
bũtur qui ea aliter ſcribit barbariſmũ facit. fortior lætior cum
t ſcribenda ſunt. Qui nomen φύσισ (quod ſic latine ſcribit᷑
phyſis) ⁊ ab eo veniẽtia cum f ſcribit non recte ſcribit. debet eñ
ſcribi ꝑ ph. Chriſtophorꝰ cum ph ſcribi debet nõ cum f. quo mo
do carpophorꝰ ſic græce Χρίστοφοροσ. καρπόφοροσ.
Qui nomina cum latino i ſcribit quæ cum græco ſcriben-
da ſunt aut ea cum græco ſcribit quæ cum latino ſcribẽtur nõ
recte ſcribit. Imitor imago cum latino i ſcribi debent. Compo
ſita ex græca præpoſitiõe σύν. ſyn cum græco y ſcribẽda ſũt.
Ea enim cõmodato accepimꝰ a græcis. quocirca ita ſcribenda
ſunt quo modo græci ea ſcribũt. Syllogiſmꝰ ſyllepſis cum ge
minato l et y græco ſcribi debent quia apud græcos hoc modo
συλλογισμοσ. συλλῆψισ. Dialectica cum i lati-
no ⁊ ct ſcribi debet deriuat᷑ eñ a verbo græco Διαλέγομαι
quod diſputare ſignificat qui id nomen aliter ſcribit non recte
ſcribit. Qui detrahit dictioni litteram aut aſpirationem debi-
tam non recte ſcribit Hypotheſis hypotetica hypocrita hydro
picus cum græco y aſpirato ſcribi debent quia ſic apud græcos
ὑποθεσισ. ὑποθετικὴ. ὑποκριτὴσ. ὑδροπικόσ.
Nunquam enim dictio a græco y incipere debet non aſpirato
Hieronymus hieroſolyma hierarchia cum latino i aſpirato

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſcribi debẽt: ſic apd̕ græcos ιερώνυμόσ. ιεροσόλυμα ιεραρχια. hieros em̄. ιεροσ ſic. vnde deriuatur cum i aſpirato ſcribitur tãtum quãtum ſacer ſignificãs Hæ quattuor conſonãtes. c. p. r. t. quando aſpirãtur quãdoqꝫ carent aſpiratione. Cum debetur eis aſpiratio cauẽdum eſt ne detrahatur. Chriſtus Chriſtianꝰ chirurgus chronographia chronica cum ch ſcribi debent qꝛ ſic græci ea ſcribere cõſueuerũt χριστοσ χριστιανοσ. χειρουργοσ. χρονογραφια. χρονικά. Philoſophꝰ philippus cum ph quia ſic græce φιλοσοφοσ. φιλιπποσ. Rhetor rhetorica cum rh quia ſic ρητωρ. ρητορικη græci ſcribũt. Theologꝰ Theophilꝰ cum th quia ſic græce θεολογοσ. θεοφιλόσ. Qui adijcit dictioni litteram aut aſpirationem nõ debitam nõ recte ſcribit. ergo qui duplicat litteram non duplicãdam non recte ſcribit. Comedo. tolero. legitimus ſi m l t duplicant male ſcribũtur. Abundo componitur a præpoſitiõe ab et vndo ergo ſine aſpiratione ſcribi debet. Abominor nõ poſtulat aſpirationem. neqꝫ perennis nomẽ. componitur enim ex præpoſitiõe per et annꝰ perennis enim fluuiꝰ dicitur qui toto anno fluit. Qui p inter m et n interponũt non recte ſrcibũt. male ergo ſcribũtur ſcamnum damnum ſomnꝰ cum p. Qui litteram inter duas vocales poſitam ⁊ poſteriori vocali debitam priori adijcit non recte ſcribit. Quocirca cum volumꝰ hanc dictionem noſter diuidere debemꝰ no ſcribere in fine verſus præcedentis et ſter in principio ſequentis. Cum volumus nomẽ doctor diuidere. terminabimꝰ verſum præcedentem ſyllaba do. et ſequẽtem incipiemꝰ a ſyllaba ctor. ¶ Cũ vicioſe hoc eſt ſine metaplaſmo ſyllaba breuis producitur aut producta corripitur barbariſmꝰ fit pnunciando. Alexander. Barbarꝰ eſt vocis corruptio facta latinæ. hoc vicium facimus dicendo domina dominus. ¶ Qui nomina cum diphthongo æ vel œ ſcripta ita profert vt ſcripta ſunt barbariſmum facit. quod ne fiat ſcribuntur a plæriſqꝫ nomina quibus diphthongus debetur abſqꝫ diphthongo. fatendum tamen eſt ea nomina integriora eſſe quæ cum diphthongo debita q̄ꝫ quæ ſine ea ſcribuntur. σολοικισμοσ. ¶ Solœciſmus cum œ diphthongo ſcribitur. ⁊ eſt nomen quattuor ſyllabarum. Si enim eſſet nomen pentaſyllabum. vicioſus eſſꝫ hic verſus iuuenalis. Uerba ſolœciſmum liceat feciſſe marito.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Solœciſmus eſt vicioſa conſtructio dictionum. Et fit ſo-
lœciſmus cum pars orationis vicioſe pro parte ponitur. Dici
tur vicioſe quoniaꝫ per tropum pars pro parte ponitur ſed nō
vicioſe. vt apud virgilium ardebat pro amabat ponitur cum in
quit. formoſum paſtor corydon ardebat alexim. ¶ Cum infi-
nitiuus modus pro præterito imperfecto indicatiui poſitus ha
bet nominatiuum ſuppoſitum non fit ſolœciſmus. quia hoc ſi
ne vicio fit cum id orationis genꝰ ab auctoribus tritum ſit ſed
antitheſis vt apud Saluſtiū. pauci ex amicis auxilio eſſe. Cū
ablatiuus caſus nominis quartæ declinationis pro datiuo po-
nitur ſolœciſmus nō fit. ſed antiptoſis vt apud virgilium par
ce metu ꝑ metui. Cum particula vt pro particula ꝙ ponitur
aut ꝙ pro vt ſolœciſmus fit. quia huiuſmodi poſitio vicioſa ē.
non recte ergo dicitur ioannes rogauit me ꝙ legerem. quia po
nitur ꝙ pro vt niſi velimus tantum ſignificare quantum ioan
nes rogauit me propterea quia legebam. Nec recte dicitur io-
annes tam doctus eſt ꝙ mirum eſt. dicēdum enim ioannes tā
doctus eſt vt mirum ſit eum tam doctum eſſe. Cum particula
ꝙ pro ne ponitur ſolœciſmus cōmittitur. igitur meliꝰ dicitur
timeo ne magiſter veniat q̃ꝫ timeo ꝙ magiſter veniat. ¶ Grā-
matica aliter definitur trita definitione. ¶ Grammatica eſt ſci
entia docens recte ſcribere. recte ſcripta recte intelligere. recte ī
tellecta recte componere. recte compoſita debito modo pronun
ciare. Quæ definitio quattuor partes grammaticæ complecti
tur quarum vna dicitur orthographia quæ docet recte ſcribere
Orthos ſic græce ὀρθὸσ: rectus dicitur graphia ſcriptu-
ra. Inde ορθογραφία. latine orthographia recta ſcrip-
tura. et orthographus qui recte ſcribit. Altera pars gramma-
ticæ dicitur etymologia ετυμοσ græce ſic. Etymos lati-
ne verus dicitur. logia eloquium. inde ετυμολογία. lati-
ne etymologia cōponit̃ ⁊ interp̄tat̃ veriloquiū. Etymologia do
cet vñ dictiones originē trahāt ⁊ q̇d ſignificent. Ex etymolo-
gia ſcimꝰ ꝙ areopagꝰ interp̄tat̃ vicus martis. ares em̄ habens
areos gt̄m̄ mars dicit̃ ⁊ pagꝰ vicus. Fuit autē ἀρεοπάγοσ
areopagꝰ athenis locꝰ iudicij ī vico martis Inde ἀρεοπαγί
τησ. latīe areopagitæ iudices q̇ ī areopago iudicabāt In ebrar
do ⁊ catholico ares ꝟtutem ſignificare dicit̃. ſed ſi volumꝰ græ
cis credere virtus arete dicitur non ares. Ex etymologia ſcimꝰ

ꝙ ἀνήρ. ſic latīe aner vir dicitur cui⁹ genitiuus eſt andros ſig
nificās id qđ viri. ꝙ γυνή. ſic gyne mulier dicit̄. Inde andro
gynus qui vir ⁊ mulier eſt qualis fuit filius veneris ⁊ mercu-
rij noīe hermophrodit⁹. ¶ Ἑρμῆσ. hermes enim mercurius
dicitur et ἀφροδίτη latine aphrodite venus. χείρ. Chir
manus dicitur. cuius genitiuus eſt χειρὸσ. chiros. χειρο
θήκη. Inde chirotheca latīe: παισ. Pæs puer dicit̄ cui⁹ geni
tiuus eſt pædos græce. παιδοσ. qui ſt id quod pueri geni
tiu⁹ παιδαγόγοσ. latīe pædagog⁹ ductor pueri. Ebrar
dus credidit pædos eſſe nominatiuū cum inquit. Atq; pædos
puer eſt hinc pædagogus erit. κεφαλὴ. Cephale latine ca-
put dicitur. ἀκέφαλοσ Inde acephalus ſine capite. ⁊ cepha
licus ad caput pertinens. Cephas autem non ſignificat caput
vt ebrard⁹ credidit. ſed nomen hebraicum eſt ſignificans id qđ
petra. ¶ Tercia ꝑs grāmaticæ ſyntactica dicit̄. σύνταξισ
Syntaxis enī coordīatio vel ꝯſtructio dicit̄. συντακτικὴ
Inde ſyntactica conſtructoria. Poteſt et ea pars ſynthetica di
ci. hoc eſt compoſitoria. quia docet componere orationem ex di
ctionib⁹ ¶ Quarta ꝑs grāmaticæ προσῳδία. vel ſic pro
ſodia dicitur quæ docet quis accentus dictionibus debeatur. ꝓ
ſodia enim accentus interpretatur Alexander in ſecunda par-
te doctrinalis ſyntacticam docet. quia docet componere dictio
nes vt ex eis fiat oratio congrua ⁊ latina.

Hic iubet ordo libri vocū regimen reſerari
¶ Ordo huius libri iubet vt regimen vocū re-
ſeretur id eſt manifeſtetur in hoc octauo huius
libri capite. Regimen vocum eſt cōſtructio vo
cū cū caſu ł caſib⁹. vel cū aliq̄ ꝓ caſu poſito. Cō
ſtructio ꝯmuni⁹ nomē ē q̄ȝ regimē. q̄ꝛ vbicūq;
regimē ē ibi nccē ē ꝯſtructionē eē. ſȝ p̄t alicubi ꝯſtruc͛ eē vbi n̄
ſit regimē. Dictionē regē ē dcōez cū caſu ł caſib⁹ debitꝭ ꝯſtrui· ł
cū aliq̄ qđ caſ⁹ offi͛ fugat̄ vt amo lr̄as. doceo te grāmaticā. docē
puēos grāmaticā bonū ē. Quædā dcōnes regūt diuerſos caſ⁹
in eodē ſēſu vt diues agri ⁊ agro: plen⁹ vini ⁊ vino miſerē nr̄i ⁊
nobis. Quædā in diuerſis ſenſibus vt timeo te timeo tibi. ti-
meo te cū timeo ne q̄d mali facias mihi. timeo tibi cū timeo ne
quid tibi mali fiat. tīeo te cū es inimic⁹ me⁹. tīeo t̄ cū amic⁹ es.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Cōuenio te id eſt alloquor te. cōuenio tibi eſt ſum tibi cōueni-
ens Joannes contingit te eſt tangit te. legere contingit tibi eſt
accidit tibi. Quædam dictiones in diuerſis ſenſibus vnum ca
ſum regunt ⁊ tales orationes ambiguas faciunt. vt liber emi-
tur a petro. Cum enim ita dicitur neſcitur an petrus emat an
vendat librum. Omne verbum paſſiuum cuius actiuum regit
ablatiuum interuentu præpoſitionis a vel ab poteſt ambiguā
orationem facere vt liber emitur accipiť aufertur a petro. gram
matica diſciť a ioanne ¶ Nihil regitur niſi caſus id eſt pars ca
ſualis aut quod officio caſus fungitur. hoc ē quod pro caſu po
nitur. Pro caſu ponitur quandoqꝫ infinitiuꝰ vt ſtudere bonum
eſt. quandoqꝫ oratio ex infinitiuo ⁊ ſuppoſito eius cōſtans quæ
dictum dicitur. vt deum eſſe eſt neceſſe. Quandoqꝫ oratio ex in
finitiuo ⁊ appoſito eius cōſtans quæ attributum dicitur. Ap
ponitur quandoqꝫ infinitiuꝰ infinitiuo. vt velle peccare eſt pec
care. quandoqꝫ obliquꝰ vt ſeruire deo eſt regnare. Omnia præ
tereūt præter amare deum. vbi hæc oratio amare deum pro ac-
cuſatiuo ponitur. Aduerbium ſæpe pro caſu ponitur vt ſatis
virium habeo. ſatis virium eſt mihi. Clarum mane feneſtras ī
trat. Aduerbium poteſt ꝑ caſu apponi præpoſitioni. vt a ma-
ne vſqꝫ ad veſperum ioannes ſtudet. Oratio incipiens a parti-
cula ꝙ pro caſu ponitur. vt ꝙ ioannes ſtudet nemini magis cō
ducit q̄ꝫ ipſi. Oratio incipiens a particula vt pro caſu ponitur
vt volo vt legas. ibi enim hæc oratio vt legas pro accuſatiuo
ponitur Omni orationi pro caſu poſitæ poteſt addi pronomē
demonſtratiuum vt cum dicitur. id volo vt legas pronomē id
eſt demonſtratiuum huius orationis vt legas. Cum dicitur id
volo te legere pronomen id demonſtratiuum eſt huius dicti te
legere. Cum dicitur id ioanni conducit ꝙ ſtudet pronomen id
demonſtratiuum eſt huius orationis ꝙ ioannes ſtudet Oratio
incipiēs a particula ne pro caſu ponitur. vt timeo ne magiſter
veniat. vbi ne magiſter veniat pro accuſatiuo poniť. Et poteſt
huiuſmodi orationi addi demōſtratiuum. vt hoc timeo ne ma-
giſter veniat ¶ Dictum quandoqꝫ mutať in orationem incipi
entem a ꝙ. vt ſcio petꝝ legere mutať in hanc orationem ſcio ꝙ
petrus legit. quandoqꝫ in orationem incipientem ab vt. vt vo
lo te legere. vola vt tu legas. quandoqꝫ in oaationem incipien-
tem a ne. vt timeo petrum rediſſe. timeo ne petrus redierit. qn̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

qꝫ in orationem a quin incipientem. vt nō dubito petꝝ reditu rum eſſe. non dubito quin petrus rediturus ſit. ¶ Oratio inci piens a dictione q̄ſitiua poteſt pro caſu poni ꝛ poteſt ei demon‑ ſtratiuum addi. vt neſcio an petrꝰ rediturus ſit. id neſcio an pe trus rediturꝰ ſit. neſcio hiccine legerit an non id neſcio hiccine legerit an non. Neſcio quo iturus ſit ioānes. id neſcio quo ioā nes iturus ſit. ¶ Oratio quæ officio caſus fungitꝛ qn̄qꝫ fungi tur officio nominatiui. vt legē libros bonum eſt. qn̄q̄ deqꝫ offi‑ cio accuſatiui. vt credo legē libros bonum eſſe. quā deqꝫ officio ablatiui. vt habeo opus legere libros. ſum contentus videre pe trum. quā deqꝫ officio datiui. vt ioannes vni rei ſtudet ſe doctū fieri. qn̄qꝫ officio genitiui. vt ioannes ſpem habet ſe doctum fo re. vbi ſe doctum fore ꝓ genitiuo ponitꝛ. qꝛ nomen ſpei gt̄m exi git. ¶ Omnes partes orationis regē poſſunt p̄ter cōiunctio‑ nem. quæ neqꝫ regit neqꝫ regitꝛ niſi ꝓ nomine ponatꝛ. quomodo virgiliꝰ eam licenter ponit cum ait. Quæ regio anchiſen. quis habet locus illius ergo Venimus. vbi ergo poetica licentia ꝓ cauſa ponitꝛ. In his tritis verſiculis. Qui caruere niſi nō ſunt multi mihi viſi. Abſqꝫ ſed eſto bonus ſine vix domino famule‑ ris. coniunctiones ꝓ caſibus ponuntꝛ ꝛ reguntur. Coniunctio ideo non regit quia nullum caſum exigit ſed coniungit caſus qui a cæteris partibus reguntur. Coniunctio natura ſua neqꝫ ſimiles neqꝫ diſſimiles caſus exigit. Vnde patet hanc oratio‑ nem petrus ꝛ pauli tam latinam eſſe quam hanc petrus et pau lus. Poteſt enim ſeruus pauli nomīe petrus latine dicere. ego ſum petrus et pauli ſicut latine dicitꝛ petrꝰ ꝛ paulꝰ currūt.

Vult intranſitio rectum ſupponere verbo

De perſonali tamen hoc intelligi dici.

¶ Cōſtructio īntrāſitiua vult ſupponere nominatiuū caſum verbo perſonali. Ntīs caſus dicitꝛ ſupponi verbo perſonali nō ſupponere quo modo fundamentum ſupponitꝛ parieti non ſup ponit. Si quādo dicimus ntīm̄ ſupponē verbo improꝑe loqui mur vtentes ꝟbo actiuo ꝓ paſſiuo quo modo eccleſia canit. Qui paſcis inter lilia. hoc eſt paſceris. Quædam ꝟba exigunt ntm̄ expreſſum vt amat legit. quædam contenta ſunt ntō ſubintel‑ lecto. cuiꝰ modi ſunt ꝟba p̄mæ ꝛ ſecundæ perſonaꝝ quæ ꝓfer‑ ri p̄nt ſine ſuppoſitis. Quædam nullū caſum ſibi ſupponi vo‑

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſunt eo q ſine ſuppoſito pfectū ſenſum faciāt. vt vba impſona
lia paſſiuę vocis et vba exceptę actiōis. cuiuſmodi ſūt ningit
pluit tonat luceſcit diluceſcit aduesperaſcit. Pluit vbum qnqz
ſine omni caſu pferr. ſimilit aduesperaſcit et diluceſcit. vt tem
pus eſt vt nos recipiam in vrbem iam em adneſperaſcit. Tem
pus eſt ſurgēdi diluceſcit em. Uerba aiunt dicūt ferūt phibent
loquūtur ntō ſubintellecto cōtenta ſunt. vt dicūt ioannē reuer
ſum eſſe. Teqz ferūt irę penituiſſe tuę. Terēti. Ut quimus
aiunt quādo vt volum non licet. ¶ Si vbū impſonale dr cui
nō ſupponit caſus. vbū eſt impſonale ē in hac orōne pris ē ſuc
currē nato. Si autē vbū impſonale ē cui neqz caſus ſupponit
neqz aliqd fungēs officio caſus vbum eſt nō eſt impſonale. qz
hęc oratio ſuccurrē nato q fungit officio nti ei ſupponit. Un
patz q vbū impſonale hz duas rōnes. generalē quę ē vbū cui
nō ſupponit caſus. ſpecialē q eſt vbum cui nihil ſupponit Uer
bum pſonale duas rōnes hz vnā generalē alterā ſpecialē. Ge
neral ratio ei eſt vbū cui ſupponit caſus aut aliqd fungēs offi
cio caſus. Special ratio ei eſt vbū cui ſupponit caſus. Cū ver
bū pſonale generali rōne ſignificat omne vbū cui aut ſupponit
caſus aut aliqd p caſu tūc eſt captū p ptinet cōſtructū cum ge
nitiuo et infinitiuo in hac orōne. intereſt patris ſuccurrē nato
verbū pſonale eſt. qz licet nō hz caſum ſuppoſitū. hz tn aliquid
pro caſu. Cum autem vbū pſonale ſpeciali rōne tm ea vba ſigt
quę caſum aliquez ſuppoſitū hnt. tūc vbū eſt in hac orōne nō
eſt pſonale ſed impſonale. Refert et intereſt cū cōſtruūtur cum
gtō aut abltō et cū infinitiuo vba pſonalia ſunt ſi vbū pſonale
generalit accipiat ſi ſpecialit impſonalia ſunt. Cū em dicit int
eſt mea legere. infinitiu legē ſupponit vbo itereſt abltūs mea
apponit. Cōtigit accidit euenit et cętera vba q cū dtō et infini
tiuo cōſtruūtur pſonalia vba ſunt ſi vbū pſonale gnalit dicat.
impſonalia ſi ſpecialit. Cū em dicit placz mihi legē. infinitiu
legē ſupponit vbo placet et dtūs mihi apponit. ¶ Iuuat dele
ctat oportet vba pſonalia ſūt ſi vbū pſonale generalē rationem
habeat. Cum ei dicit iuuat me legē. legere ſupponit vbo iuuat
et me eidem apponit. Eodem mō ſentiendū eſt de his vbis no
cet pdeſt expedit cōducit latet fugit pręterit. in his orōnib no
cebit tibi nihil didiciſſe. pderit tibi didiciſſe aliqd. expedit tibi

ſtudioſum eſſe. latet me te id feciſſe. Uerba hæc debet ſolet pōt incipit cœpit deſinit quæ ex adiunctis imꝑſonalia fiūt dicūtur imꝑſonalia ſi ſpecialit' accipiat' verbū imꝑſonale. ſed perſonalia dicūtur ſi generalit' verbū perſonale accipiatur Cum'em̄ dicit'. incipit mea intereſſe legere. ꝟbum legere ſupponit' ꝟbo incipit. ¶ Pro ntō infinitiuū verbum poteſt verbo ſupponi. vt ſtudere eſt bonum. Cui ſi volumus addere adiectiuū id erit generis neutri. pſi⁹. Uelle ſuū cuiq; eſt nec voto viuitur vno. Littera ſyllaba dictio vel oratio materialiter capta. vt a eſt littera. ba eſt ſyllaba. amo eſt verbum. homo currit eſt oratio. Tota oratio dominica poteſt materialiter accipi ⁊ ſupponi verbo. Poteſt enim dici pater noſt·r qui es in cœlis ⁊c̄. eſt'oratio dominica. Attributum vt ſeruire deo bonum ē. Dictum vt pueros ſtudere bonum eſt. Appellatum vt ꝙ ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare non eſt tibi curæ. Appellatum eſt oratio incipiens a cōiunctione ꝙ vel vt vel ne vel quo vel aliqua ſimili. Cauendum eſt autem ne in appellato vicioſe coniunctio pro coniunctione ponatur. Quidam ponunt quatenus pro vt. Dicūt enim rogo te quatenus legas ſed an ſatis latine conſulant' ſcripta auctorum. Oratio incipiens a ꝙ ſupponitur verbo eſt regenti duos datiuos poſt ſe. vt ꝙ ioannes ſtudet erit ei magno honori. Uerbis facit efficit. vt ꝙ ioannes ſtudet facit vt euadat doctus. ꝙ ioannes nō habet pecuniam efficit vt nihil emat Cum verbo facit ſupponitur oratio incipiens a ꝙ apponenda eſt ei oratio incipiēs ab vt vel quo vel ne. vt ꝙ ioannes frequētat ludum litterarū facit quo minus vapulet a ludi magiſtro. ꝙ petrus raro frequentat ſcholas facit quo minus doctus euadat. ꝙ ſcio ioannem nihil diſciturum eſſe facit vt timeam ne reuertatur. Uerbo impedit et orationi eſt impedimento ſupponitur oratio incipiens a ꝙ et apponitur oratio a quo minus quod vt non vel ne ſignificat incipiens. vt ioannes impediuit me. aut impedimento mihi fuit quo minus frequentarem ſcholas. Uerbo fit ſupponitur oratio incipiens ab vt'quæ apponitur verbo facit. quia fit eſt verbum paſſiuum huius verbi facit vt fit vt ioannes euadat doctus eo ꝙ frequentat ludum litterarum. factum eſt vt ioannes euaderet doctus. eo ꝙ frequentauit ludum litterarum. ¶ Huic orationi fuit in cauſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſupponitur ꝙ. et apponitur vt vel ne vel quo. vt qꝰ ioannes
non frequentabat ſcholas fuit in cauſa quo minus euaderet do
ctus. ¶ Aduerbium ꝓ nominatiuo ſuppouitur verbo. vt ma-
ne eſt. ſatis panis mihi eſt. vbi ⁊ quādo aduerbia a multis pro
ntis ponunꝭ. dicunt em̄ quādo reliqui in re temporali ex adia-
centia temporis vbi autem in corpore ex loci adiacētia. ſed qui
negāt aliquam formam accidentalem ex adiacētia temporis vꝉ
loci relinqui in rebꝰ non habent neceſſe his aduerbijs ꝓ nomini
bus vti. Nomina collectiua ſingularis numeri id priuilegium
habent. vt poſſint ſupponi ꝟbis pluralis numeri. In euāgelio
plurima autem turba ſtrauerūt. Itaqꝫ hæc oratio turba ſtraue
runt ⁊ ſimiles non per legem ſed per priuilegium cōgruæ ſunt
¶ Hoc nomen pars cum collectiuū nomen eſt quod ſit cū mꝉ
titudinem ſignificat poteſt per priuilegium ſupponi verbo nu-
meri pluralis. Virgilius. Pars in fruſta ſecant. ¶ Nomina
quæ per metonymiam collectiua fiunt poſſunt ſupponi verbis
pluralis numeri. vt in pſalmo Iubilate deo omnis terra. id eſt
omnes terrigenæ. ¶ Nomina diſtributiua. qualia ſunt quiſ-
qꝫ vterqꝫ poſſunt ſupponi ꝟbo pluralis numeri. Ouidiꝰ. Quo
ruitis veſtras quiſqꝫ redite domus. Artis et ingenuæ cultor
vterqꝫ ſumus. Non eſt neceſſe nomina collectiua ⁊ diſtributi-
ua ſemper vti ſuis ꝓuilegijs. bene em̄ dicitur turba ſtrauit pars
ſecat vterqꝫ fecit. ſed de his poſtea dicetur. Partim hominum
interfecti ſunt latine dicitur. quia partim poſitum pro hoc no
mine collectiuo pars poteſt ſupponi verbo pluralis numeri.
Mille militum occiſum eſt latine dicitur. quia mille cum no-
men ſubſtantiuū eſt ſingularꝫ numeri eſt ⁊ neutri generꝫ. ꝗ pōt
ſupponi ꝟbo pluralis numeri. Plus poſitū ꝓ plures pt̄ ſuppo
ni ꝟbo pluralis numeri. vt plꝰ quam decē hoīes perierūt. i. plu-
res quā decem. Poſſunt plꝰ ⁊ ampliꝰ conſtrui cū dictionibꝰ nu
merabilibꝰ abſqꝫ aduerbio q̄ꝫ. vt plꝰ millies hꝰ audiui. plꝰ decem
hoīes occiſi ſunt. Pliniꝰ li. xiiij. c. xiiij. L. Lucullꝰ puer apud
patrē nunq̄ꝫ lautū ꝯuiuiū vidit in q̄ plꝰ ſemel græcū vinū daretꝭ
¶ Relatiuū q̇ facit ſæpe ſubītelligi ſuppoſitū ꝟbi. vt q̇ currit
mouetꝭ. ſubauditꝭ is Itē latīe dr̄. q̄s lr̄as m̄ miſiſti ḡtæ mihi fue
rūt. ſubaudiendū ē eæ. Nō tn̄ latine a nobis dicitꝭ lr̄as q̄s mihi
miſiſti gratæ mihi fuerūt. quia ponitꝭ ibi caſus ꝓ caſu. Si dici
mꝰ nos. q̄s lr̄as mihi miſiſti ḡtæ mihi fuer̄t eclipſim facimꝰ. ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

litteras mihi miſiſti gratæ mihi fuerunt eclipſim facimus. ſi
autem dicimꝰ litteras quas mihi miſiſti ⁊c̄. antiptoſim prohi
bitam facimꝰ. Eccleſiaſticis tamen ſcriptoribꝰ ⁊ poetis permiſ
ſum eſt huiuſmodi antiptoſi vti.

Sæpe vocans verbum ſibi vult apponere rectum.

Et ſubſtantiuum vel quod vim ſeruat eorum.

¶ Verbum ſubſtantiuū. verbum vocatiuū. et verba vim eorū
habentia volūt apponere ſibi nominatiuū. Nominatiuꝰ ꝓpe
dicitur apponi verbo nō apponere. Igit̄ cum ntīm apponentē
dicimꝰ imꝓpe loquimur ponētes actiuū pro paſſiuo. Sub-
ſtantia cum eſt nomē generale ſignificat omne id quod græce
ουσια. qd̄ nomē eſſentia interpretat̄. Inde verbū ſubſtanti-
uū trahit nomen ſuū. Eſt autem verbum ſubſtantiuū cuiꝰ ſig
nificatum pertinet ad ſubſtātiam cuiuſqꝫ rei. hoc eſt cuiꝰ ſigni-
ficatū nulli rei accidit. ⁊ tale ꝟbū ē ſum. ſignificat em̄ ſum eſſe
qd̄ nulli rei accidit. cum nulli rei ꝑter eiꝰ corruptionem abeſſe
poſſit. Poteſt etiā ſum dici ꝟbū ſbm. qꝛ ꝑtinet ad ſubſtātiam
cuiuſqꝫ ꝟbi cū omne ꝟbū intra ſe claudat ꝟbū ſubſtātiuū ⁊ ſuū
ꝑticipiū. ꝓptéa definiētes ꝟbū ſubſtātiuū dicimꝰ verbū ſubſtā-
tiuū eſſe qd̄ ſubſtat alijs ꝟbis in declinādo ⁊ reſoluēdo. Verbū
ſubſtātiuū in declinādo ſubſtat ꝟbis paſſiuis cōmunibꝰ deponē
tibꝰ et neutropaſſiuis. quæ ꝟba neqꝫ ꝑterita ꝑfcā haberēt neqꝫ
tꝑa ex eis formata niſi haberemꝰ verbū ſubſtātiuū. Verba etiā
actiua nō haberēt futuꝝ īfinitiui modi neqꝫ neutra. niſi habē-
mus ꝟbū ſubſtātiuū ſum. Nemo em̄ dicēt ioānē amatuꝝ aut
curſuꝝ eſſe niſi habēmꝰ verbū ſubſtātiuū. Verbū ſbm ſubſtat ī
reſoluēdo oībꝰ verbꝭ q̇bꝰ nō deſunt ꝑticipia in quæ debeāt reſol-
ui. Si amor haberet ꝑticipiū paſſiue ſignificatiōis pn̄tis tꝑis
poſſꝫ reſolui ī ꝟbū ſbm ⁊ ꝑticipiū. ſꝫ qꝛ ꝑticipiū pn̄tꝫ tꝑis ei de
eſt. etiā deeſt ei tal' reſolutio Poteſt tn̄ ꝟbū amor reſolui in ꝟbū
ſubſtantiuū ⁊ in ſuū verbū actiuū. vt amor id ē ſum quē aliq̇s
amet. Fio eſt ꝟbū ſubſtantiuū qꝛ ad ſubſtātiam ꝟboꝝ imꝑſona
lium pertinet. Illa em̄ omnia reſoluūtur in verbū fit ⁊ infini-
tiuū. vt legitur id ē legere fit. curritur currere fit. Sum habet
præteritū perfectū ꝯmodato accoeptum a verbo fuo. cuiꝰ verbi
præſens tempꝰ indicatiui modi et tempora ex eo formata non

ſunt in vſu. Sum duo pticipia hʒ. vnū ꝓpriū quod ē ens. al
teꝝ cōmodato acceptū a ꝟbo ſuo qᷘ eſt futurꝰ. Utrūqʒ pticipi
um ꝟbi ſum poſt ſe nt̄m regē pt. qꝛ pticipiū eū caſū poſt ſe regit
quē ꝟbū eiꝰ Latine ḡ dicit̄ petrus ē ens bonꝰ. paulꝰ ē futurꝰ. bo
nꝰ. hoc tñ intēeſt int̄ ens ⁊ futurꝰ ꝙ futurꝰ eſt tritū pticipiū. ens
aūt non ē ab auctoribꝰ tritū: Cōpoſita ex ꝟbo ſū hn̄t preterita
cōmodata ⁊ pticipia ī rus deſinētia. ſicut ſū eoꝝ ꝑs vn̄ ꝯponūt̄
vt deſū deſui deſuturꝰ. aſſum affui affuturꝰ. ſʒ nō ſūt ꝟba ſbſtā
tiua huiuſmodi ꝯpoſita. nec copulāt ſil'es caſus Aſſum deſum
dtō ꝯiūgunt̄. vt ego adero tibi. Cū dicit̄. petrꝰ lōge a dauētria
abeſt. abeſt abltō iungitur Jo. ſuis adeſt. io. ſuis deeſſe nō ſolet.
¶ Mei tui ſui nr̄i ⁊ vr̄i maſculio gn̄e dicunt̄ amici. Mea tua
ſua nr̄a vr̄a bona alicuiꝰ dicunt̄. Malo mea q̄ʒ meos amittē. h̄
eſt malo bō amittē quā amicos ¶ Uerbū ſubſtātiuū poſt ſe regē
pōt oēm nt̄m noialē ꝓnoialē pticipialē. adiectiuū ſbm. vt ſum
hō. ſum albꝰ Ego ſū ego. meꝰ amicꝰ alt̄ ego ē. Tulliꝰ. Perſuaſi
mihi te alteꝝ me eſſe. Tu es tu. Amicꝰ tuus alt̄ tu ē. Amicus
hoīs alter ipſe ē. Nullꝰ ⁊ oīs apponi pn̄t ꝟbis ſubſtātiuis. vt h̄
ſol oīs ſol ē Chimera nulla ē Similit̄ aliq̇s apponit̄ ꝟbo ſum.
vt phoenix ſi aliq̇s ē auis ē. Socrates ſi aliq̇s ē hō eſt. ſi nullꝰ
eſt hō non ē ¶ Ex ſio ꝯponūtur deſio ⁊ ſuffio que ꝟba ſubſtāti
ua nō ſunt. Deſio dtm̄ poſt ſe regit ⁊ ſiḡt deeſſe. Uirgiliꝰ. Lac
mihi nō eſtate nouū nō frigore deſit. Suffio accm̄ regit ⁊ ſiḡt
ſuffumigare. Jn̄ ſuffitꝰ vs ui vapor vel fumigatio dicit̄. Fio cō
ſtruit̄ cū ntō ſibi appoſito quē veriſil'e ē regi a ꝟbo eſſe ſubaudi
to. hec em̄ oratio actiua Johes facit petꝝ eſſe doctum mutat̄ in
hāc paſſiuā. petrꝰ fit a ioāne doctꝰ. quo mō hec petrꝰ dicit ioan
nē eſſe doctū mutat̄ in hāc ioānes dicit̄ a petro eē doctꝰ ¶ Qui
dā dicūt ideo eſſe tria ſubſtātiua. qꝛ tres ſūt ſubſtātie. materia
forma ⁊ ꝯpoſitū: forme tribuūt eſſe. materie fieri. ꝯpoſito extra
re Jd neqʒ vetēs obſuauere. neqʒ nos obſeruamꝰ Dicimꝰ em̄ oē
id eſſe qᷘ ē in reꝝ natura ſiue id ſit materia ſiue forma ſiue cō-
poſitū. Cōpoſitū aūt ꝓpe nō dicit̄ extare ſʒ ꝯſtare. oē em̄ ꝯpoſi
tū ꝯſtat ex ſuis ptibꝰ ¶ Eſſe qn̄qʒ eſt ꝟbū gn̄ale. qn̄qʒ ſpeciale.
Cū eſt gn̄ale ꝟbū oē id eſſe dicit̄ qᷘ ē in reꝝ natura. ſiue id ſit
deꝰ ſiue creatura. h̄ ē ſiue ab aliq̄ eſſe accepit. ſiue a nullo. Cū āt
eſt ꝟbū ſpeciale ſolū id eſſe dicit̄ qᷘ a nullo accepit qᷘ eſt. h̄ mō
eſſe accipit̄ cū canit̄ Ego ſum q̇ ſū. h̄ ē q̇ a nullo accepi qᷘ ſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Similit̄ cum dicit̄. Qui ē miſit me. h̕ eſt q̇ a nullo ē miſit me
Cū a theologꝭ q̇ ē dicit̄ eſſe ꝓpriū nomē dei. ē ꝟbū ſpeciale ē nō
gn̄ale ¶ Extare qn̄qꝫ idē eſt qđ ſupeſſe ⁊ nōdū periſſe. Tulliꝰ
Adhuc Catonis extat oratio Itē quædā opa Tullij extāt quæ
dā nō extāt. Qn̄qꝫ extare ē ex alijs ſtare. vt hō q̇ ē ꝓceriori ſta
tura quā circūſtātes ſe extare ex eis dr̄ ¶ Exiſtē pene idē eſt qđ
extare. vt Iſela ſidit qꝛ t̄ra q̄ heri tecta fuit aqua nūc exiſtit. h̕
eſt eminet ⁊ apparꝫ Forē ⁊ fore apponūt ſibi ntm̄. vt ſpero fo-
re doctꝰ. id ē eſſe futurꝰ doctꝰ Fore em̄ ſt futurꝫ eſſe. Profore de
fore affore abfore etiā futurꝫ tēpꝰ ꝯſignt. Horatiꝰ Quæ nocu
ere ſeq̄r fugio q̄ ꝓfore credo id ē ꝓfutura Spero deū mihi defo-
re nunqꝫ id ē defuturꝫ. Credo ioānem cras affore id ē affuturꝫ.
¶ Euado ⁊ efficior ntm̄ ſibi apponūt ſicut fio. vt efficior doctꝰ
Euado idies doctior ¶ Uerbū ſubſtātiuū nō ſolū apponit ſibi
ntm̄. ſꝫ etiā aliq̇d ꝓ ntō. vt legē ē agē. Niſi em̄ ꝟbū ſubſtātm̄
ſibi apponēt aliq̇d ꝓ ntō dialectici nō poſſent hāc enūciationē
cōuertē. Qđ ioānes viſitat ſcholas fcit vt euadat doctꝰ. cū in
cōuerſione ex ſuppoſito fiat appoſitū Cōuertit̄ āt ſic. Qđ fcit
vt ioānes euadat doctꝰ eſt ꝙ is viſitat ſcholas ¶ Uerbū vtm̄ ē
ꝟbū ſignificās vocationē vt vocor ſoctes ¶ Uerbū vtm̄ oē no
mē rei ſibi apponē pt̄. ſine id ſit nomē ꝓpriū ſiue cōmune Nō
em̄ res minꝰ vocat̄ noie ꝯi quā noie ꝓpo. Nā q̇ dicit dicor hō
nō minꝰ latine loquit̄ nec minꝰ verꝫ dicit q̄ꝫ is q̇ dt̄ dicor ſortes
Uerbū vtm̄ eadē ſibi apponat quæ ꝟbū ſbm. qm̄ oīs res q̇cq̇d
eſt id etiā dici pt̄. Qui ē hō. hō dici poteſt. q̇ aīal ē aīal dici pt
¶ Uerbo vtō pn̄t apponi r̄latiuū. q̄ſitiuū. dem̄ratiuū. vt q̇s vo
carꝭ tu. vocor is q̇ tu vocarꝭ. h̕ eſt ſū tibi ꝯgn̄is. id ē ſū eo noie
quo tu es. Cognomis ne dr̄ teutonice genāne. ſꝫ binoīs ne dr̄
qui duo noīa hꝫ ¶ Uerbo vtō bn̄ apponit̄ ifinitiuꝰ modꝰ ꝓ ntō
vt auferre aliena vocat̄ furari. Exhalare aīam vocat̄ mori Po
teſt ei etiā apponi adiectiuū. vt q̇ grāmaticā ſcit grāmaticꝰ dr̄
qui iuſticiā hꝫ iuſtꝰ vocat̄ ¶ Uerba vocatiua ſūt hæc q̇nqꝫ. nū-
cupor appellor nominor dicor vocor Quibꝰ addunt̄ ꝯgnomi-
nor ⁊ denoīor. vt ſymō ꝯg̊miat̄ cephas. ab albedine hō denoīat̄
albꝰ. Inſcribor appoīt ſibi ntm̄ opis. h̕ ē ſignificātē opꝰ aliq̇đ
auctoris vt h̕ liber iſcribit̄ ſecūda ꝑs doctnal̕ alexādri. Primꝰ
liber moyſi iſcribit̄ Geneſis. ſecundꝰ Exodꝰ. Intitulat̄ ꝟbū ab
vſu tritū ntm̄ ſibi apponit ſi apud auctores repiat̄. Interp̄tat̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

cū paſſionē ſt appoīt ſibi ntm̄. vt ioānes iterp̄tat̄ gr̄a dei Jeſus
interp̄tat̄ ſaluator. h̄ eſt nomē hebraicū ieſus tm̄ ſt q̄ztū nomē
latinū ſaluator ¶ Hee orōnes idē ſign̄t vocor ioānes. Jo. ē no
mē meū. Eſt mihi nomē ioānes. habeo nomē ioānes. Ouidi⁹
in p̄.º metamorphoſeon. Lactea nomē hȝ. Eſt mihi nomē ioā
nis. hēo nomē ioānis. Sū noīe ioānes . Sū noīe ioānis. Eſt
mihi ioāni nomē. In poſtrema ātiptoſis ē. dtūs em̄ ioāni q̄ cū
ſuppoſito ꝯueīre debēt ꝯueīt cū appoſito ¶ Uerba vtā actiue
voc̨ apponūt ſibi duos accōs q̄ꝝ alt̄ ſt rē vocatā. alt̄ eſt nomē
rei vt voco te ioānē. vocas me aſinū q̄ ipſe aſin⁹ es In euā.º ſcri
bit̄. Uos vocat̨ me mgr̄ ꝛ dn̄e. vbi ꝓ accō nomis ꝑ ātiptoſim
vtūs ponit̄ eo ꝙ vtō caſu hoīes vocare ſole⁹ Alij dicūt ꝙ mgr̄
et dn̄e ſūt ablti caſus ꝛ matēialit̄ accipiunt̄ Eſt em̄ ſēſus Uos
vocat̨ me his noīb⁹ mgr̄ ꝛ dn̄e Itē oē v̄bū vtm̄ r̄git p⁹ ſe abltm̄
noīe p̄ter ntm̄ vel accm̄. vt vocabāt eū noīe p̄ris ſui zachariam
Bn̄ q̄rit̄ q̄ noīe vocar̨ ꝛ bn̄ rn̄det̄ vocor noīe p̄ris mei ioānes.
Quo noīe vis vocare filiū? volo eū vocare ioānē noīe aui mei.
Nomē ieſu ē nomē filij dei ꝛ etiā ē ſnū ipſi⁹ nomē. oē ei nomē
ſuū ipſi⁹ nomē eſt cū oē nomē ſeipm ſignificȝ. Qd̄ ſt āgel⁹ apd̄
euāgeliſtā cū inq̄t Et vocab̄ nomē ei⁹ ieſū. Fili⁹ em̄ dei ieſus vo
cat̄. ꝛ nomē filij dei etiā ieſus vocat̄. Ex q̄ ptȝ oēm rem ſuo noī
eſſe ꝯgnominē. Sūt q̄dā q̄b⁹ ꝑſuaſū ē eū caſū q̄ apponit̄ v̄bis
vtis accipi materialit̄ ꝛ poni ꝓ abltō. vt vocor ioānes id ē vo-
cor h̄ noīe qd̄ ē ioānes: Alij ſubaudiūt v̄bū ſbm̄. vt voco te ho
minē. ſubaudi eſſe h̄ ē voco te eē hoīeȝ. Uoco qn̄q̨ idē ē qd̄ ac
cerſo. vt voca ioānē coenatū. h̄ ē ad coenādū. qn̄q̨ ē idē qd̄ di-
co. In̄ vocat⁹ ꝑticipiū qd̄ etiā ābiguū ē. ſt em̄ qn̄q̨ id qd̄ accer
ſit⁹. vt paul⁹ vocat⁹ apl̄s h̄ ē accerſit⁹. qn̄q̨ idē qd̄ dict⁹ ¶ Uo
co ioānē petꝝ ābigua oratio ē. Ambiguū em̄ ē an vocē eū q̄ io
annes ē noīe petri an eū q̄ petr⁹ eſt noīe ioānis ¶ Uoco appoīt
ſibi duos īfinitiuos. vt nō rcē pueri vocāt epiſtolā ſcribē dicta
re. Dictare em̄ eſt alicui ſcribēdū aliq̄d dicē nō ſcribē ¶ Uerbū
hn̄s vim v̄bi ſubſtātiui regēs ntm̄ reſoluit̄ in v̄bū ſbm̄ ꝛ in ge
rūdiū vel ī ꝑticipiū vel ī aduerbiū cū ꝛ ꝯiūctiuū v̄bū vt ioānes
redijt domū pot⁹: h̄ eſt in redeūdo domū. aut rediēs domū. aut
cū rediret domū erat pot⁹. Pot⁹ vno mō idē ē qd̄ ebri⁹. Alio.º
idē qd̄ bibit⁹. vt q̄ pl⁹ ſunt potæ pl⁹ ſitiunt̄ aquæ. Primo v̄ba
inceſſiua hn̄t vim v̄bi ſubſtātiui. vt incedo vado curro redeo eo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

venio ꝛ ſilia. vt petrꝰ iuit cubitū incœnatꝰ id ē nō cœnauit añ
q̄ȝ iret cubitū Petrꝰ veit domū tribꝰ comitatꝰ. h̄ eſt cū tbꝰ comi
tibus Comitatꝰ regit accm̄ ꝛ abltm̄. Comitatꝰ ioañē q̇ ſequit
ioañē. Comitatꝰ ioañe quē ioañes ſequit. Pat meꝰ veit dauā
triā terciꝰ. id ē ipſe erat terciꝰ cū veiret dauātriā Credo nō eſſe
dicēdū met terciꝰ cū met tm̄ ꝓnoibꝰ addat. Scdo ṽba paſſi-
ua apponūt ſibi ntm̄ q̄ȝ actiua apponūt ſibi duos accōs vt vi-
deo te bonū. videꝛ mihi bonꝰ Exiſtimo credo cēſeo iudico habeo
puto efficio reddo ſpero deſpero duco. vt exiſtimo ioañē reditu-
rū. ioañes exiſtimat rediturꝰ Credit doctꝰ tā etſi ꝓpe nihil no-
uit. Habet diues quāuis ꝓpe nihil poſſideat. vl' quāuis ꝓpe ni
hil habeat i locul'. Credit iſons ꝛ inocuꝰ quānis ſit callidꝰ vete
rator. ¶ Tercio ṽba duratiua vt manet ꝑmanet ſubſiſtit ꝑſi-
ſtit ꝑſtat iacet ſtat ſedet. vt iacet reſupinꝰ. ſtat reſupinꝰ Reſupi
nare den hals achtivert boeghē. vt aues cū bibūt reſupināt col
lū. ¶ Uiuo naſcor morior apponūt ſibi ntm̄ vt ioañes natꝰ ē
diues moriet paup. Chriſtus natꝰ eſt paup mortuꝰ paup vixit
paup. Joañes ē natꝰ cœcus ſurdꝰ amēs. Qui amēs natꝰ ē pec
care nō pt vulgo dicit Inuitꝰ apponit ṽbo. ꝛ ꝑinuitꝰ ꝛ inuitiſſi
mꝰ. vt iuitꝰ veni dauātriā ꝛ ſilit libēs. vt libēs hic receſſi. ꝛ po
nunt hæc adiectiua ꝓ aduerbijs. io. tacitꝰ p̄terijt me. voluto ta
citꝰ qd heri audiui ¶ Primꝰ vltimꝰ poſtremꝰ apponūtur verb
vt hodie p̄mꝰ intraui ſcholas. h̄ ē int intrātes erā p̄mꝰ. poſtre-
mꝰ exiui. h̄ eſt exeūtiū erā poſtremꝰ. Jo. poſtremꝰ lectū petijt et
primus deſeruit. He ghenck lateſt to bedde ende ſtont yrſt vp.
¶ Omne ṽbū adiectiuū appoit ſibi ntm̄ ꝑticipij. vt Jo. ſedet
dormiens. dormit ſedens it cantās.

Hoꝝ conſimiles debet cōiungere caſus

Copula perſonam dum pertineāt ad eandem

¶ Copula h̄ ē natura copulatia ṽboꝝ ſubſtātiuoꝝ vtōꝝ ꝛ vim
coꝝ habētiū ꝯiūgit ſil'es caſus dūmō hi caſus ad eādē ꝑſonā ꝑ-
tineāt. Copula ē vinculū canū ſȝ ꝑ tropū ṽbū ꝛ ꝯiūctio copu-
læ dicunt ¶ Uerba ꝛ ꝑticipia ſil'es caſus copulātia nō ſolū ſi-
miles ntōs copulāt. ſȝ etiā ſil'es obliq̄s. vt vellē me eſſe bonū.
vellē me dici bonū. vellē me videri bonū. vellē me haberi doctū.
¶ Uerba finiti modi tm̄ ſil'es ntōs copulāt. vt petrꝰ ē bonus.
¶ Uerba āt īfinitiui mōi pn̄t ꝛ ſil'es ntōs ꝛ ſil'es obliq̄s copu-

lare. vt volo eē bon⁹ Miſereor petri volētꝫ eē boni. faueo petro
voleti eē bono. vido petꝝ volētē eē bonū. vtor ſailiarit petro vo-
lēte eē bono ¶ Hæc īfinitia vbōri dici credi ꝛ cætera eaſdē ↄſtru-
ctiōes hn̄t q̄s eſſe ꝛ fieri hn̄t. ¶ Participia vboꝝ ſboꝝ vtōꝝ ꝛ
vim eoꝝ hn̄tiū ſil'es caſus copulaē pn̄t. vt io. ens bon⁹. ioānis
entꝫ boni. ioāni enti bono. ioānes futur⁹ bon⁹. hō futur⁹ cadauer
audet ſupbiē. liber ē petri futuri docti. Uir vocat⁹ ioānes. viru
vōtū ioannē. vir iacēs reſupin⁹. vir habit⁹ bon⁹ Joānes ē mihi
viſus ſubſtis ¶ Participiū apd Catullū ſi codex mēdoſus nō
eſt copulat ſil'es vtōs i h̄ vſu Ruſe mihi fruſtra ac ne q̄cq̄ cre-
dite aīce. Seruius i vgiliū d't. Digtæ. i. digne habite digne iu-
dicate Quæ orōnes ſi latie ſūt licꝫ nob dicē. petre credite docte
cura tal' eſſe q̄lis eē credereꝫ ¶ Regulæ ſequūtur. Eſſe appoit ſi-
bi ntm̄ cū copulat ſuppoſitū vbi pſonal' cū caſu ſibi appoito. vt
volo eē bon⁹. ſpero eſſe bon⁹. credo eē bon⁹. dico eē bon⁹ Eſſe ap-
poit ſibi accm̄ cū ē ſuppoſitū vbi pſonal'. vt eē diuitē meli⁹ ē q̄z
eſſe pauperē. Eſſe pbū ꝛ idoctū pſtat q̄m eſſe iprobū ꝛ doctū Eſ-
ſe diuitē ꝛ credi pauperē pſtat q̄z eē pauperē ꝛ credi diuitē. Cū
eē apponit vbo pſonali ꝛ nō copulat ſuppoitū vbi pſonal' cū ca-
ſu ſibi appoſito tūc nō exigit ſibi appoi ntm̄ caſū Nō ei d'r. ioā-
nes dedit m̄i eē doct⁹ Neq̄ꝫ d'r dedit eis ptātē filij dei fieī Cū eē
apponit vbo pſonali l' ipſonali regēti p⁹ ſe gtm̄. tūc eē appoit ſi-
bi gtm̄ l' accm̄. vt filioꝝ ē eſſe pioꝝ aut pios i parētes Cū eē ap-
ponit vbo pſonali l' ipſonali regēti dtm p⁹ ſe tūc eē appoit ſibi
dtm̄ l' accm̄. vt nō licꝫ filijs eſſe ipijs aut ipios i parētes Cū eē
ſuppoit ſibi accm̄ etiā ſibi accm̄ appoit. vt vellē me eſſe doctū.
Cū d'r de⁹ dedit petro eē hoiez ſubaudit accūs cū quē copulat eē
cū accō hoiez. Cū d'r petr⁹ accœpit a deo eē hoiez ſbaudit accūs
ſe quē copulat eſſe cū accō hoiem. Poteſt etiā dici petr⁹ a deo ac-
cœpit eſſe hō. ita vt eē copulet ntm̄ petr⁹ cū ntō hō. Si d'r la-
tine petr⁹ accœpit eē hoiez. etiā videt recte dici petr⁹ vult eē do-
ctū: ita vt eē copulet accm̄ doctū platum cū accō ſe ſubaudito.
¶ In Eſaia ſcribit. Nunq̄d vob paꝝ ē moleſtos eſſe hoibus.
vbi eſſe copulat accm̄ moleſtos cū accō ſubaudito vos. ¶ Eſſe
ſp ſil'es caſus copulat. Proferunt aūt q̄nq̄ꝫ ābo caſus q̄s copu-
lat. vt volo eē bon⁹ q̄nꝫ alt eoꝝ ſubaudit. vt huic placꝫ eē pbū
ſubaudit em̄ ſe. ¶ Cū d'r liber ē petri · ē copulat ntm̄ platū lib
cū ntō ſubaudito ens. Quocirca cōuerti dꝫ ea orō i hāc Ens pe

tri eſt liber. ¶ Cũ dꝛ io. turpe ducit nihil ſcire. ſꝫ nõ ducit turpe nihil diſcere. ṽbũ eſſe ſubauditũ copulat infinitiuũ ꝓ accuſatiuo poſitum cum adiectiuo turpe.

Ex vi perſonæ rectum regit inicialem

Rectum qui ſequitur verbi natura gubernat

¶ Ntũs q̇ ſupponit̃ ṽbo regit̃ ex vi ꝑſonæ Ntũs q̇ apponit̃ ṽbo ex vi naturæ regit̃ ¶ Quæſtio de vi regimis ē q̄ſtio de cauſa eiꝰ Quærė ex q̄ vi ṽbũ regat caſũ eſt q̄rė q̄ ſit cauſa l' q̇d efficiat vt ṽbũ regat caſũ Uerbũ ꝓpe nõ regit ntũm ſuppoſitũ ex vi ꝑſonæ. h̾ ē eo ꝙ ꝑſonã hꝫ. Eo eñ ꝙ amo eſt ꝑmæ ꝑſonæ. h̾ ē eo ꝙ ſignificat actũ rei de ſe loquẽtis tãtũ exigit ſibi ſupponi caſũ aliquẽ ſignificãtẽ rẽ de ſe loquẽtẽ. h̾ ē caſũ ꝑmæ ꝑſonæ nõ ntm̃ Impꝛoꝑe tñ ṽbũ ꝑſonale dꝛ regė ntm̃ ſuppoſitũ ex vi ꝑſone. h̾ eſt ex vi ṽbi ꝑſonal'. Quæ q̄dẽ vis cuiuſmõi ſit vtꝝ ſciat̃ an neſciat̃ paꝝ itereſt. q̄ mõ eñi nõ int̃eſt vtꝝ ſciat̃ an neſciat̃ qua vi teutoĩcũ ṽbũ caſũ ſuppoſitũ ſibi r̃gat. Nemo ei q̄rė ſolꝫ ex q̄ vi h̾ teutoĩcũ ṽbũ byn regat hũc ntm̃ ick ĩ hac oꝛõne ick byn Ita nec int̃eſt vtꝝ ſciat̃ an neſciat̃ ex q̄ vi latinũ ṽbum r̃gat ntũm. ¶ Poſſumꝰ dicė ṽbũ ideo regė ntm̃. qꝛ cogitatõ ea animi cuiꝰ ṽbũ ꝑſonale nõ ē exigit cogitationẽ eã cꝰ ntũs caſus nõ ē. Ita vt dicamꝰ regimẽ vocũ ex r̃gimie cogitationũ oꝛtũ hr̃e Uel poſſumꝰ dicė ṽbũ ideo regė ntm̃ qꝛ oli cõueĩt int̃ vetės grãmaticos vt ṽbũ regėt ntm̃ añ ſe. Si eñi cõueniſſꝫ int̃ vetės vt ṽbo ſupponėtur accũs ṽbũ regėt accm̃ ¶ Ntũs q̇ apponit̃ ṽbo r̃git̃ vi naturæ copulatiuæ. Natura eñi copulatia exigit vt caſus q̄s coĩũgit ṽbũ ſ̾bm ſil'es ſint. g̃ cũ caſ' ſuppoſitꝰ ṽbo ſ̾bo ſit ntũs.

Appones duplices ſubſtãtiuos ſibi iũges (necce ē ⁊c̄

In caſu ſimili poteritq̃ꝫ genus variari

Tunc illos ad rem ſpectare decebit eandem.

Et plus cõmune præcedere debėt in illis

Sicut homo ſoꝛtes animal capꝛa cõſimileſq̃ꝫ

¶ Uolẽs appoſitionẽ facė dꝫ ↄiũgė duo noĩa ſ̾bua ſimiliũ caſuũ. potẽtia eſſe diſſimiliũ geneꝝ ad eãdẽ rẽ ſpectãtia q̄ꝝ magꝭ cõmune debet p̄cedere minus commune. Appoſitio eſt immediata aſſociatio duoꝛum nominum ſubſtantiuoꝛum, hoc

eſt int̄ ſubſtātiua ex q̄bꝰ appoſitio ꝯſtat nō dꝫ interueire ꝯiūctio. niſi cū ꝯiūctio exornādæ orōnis gr̄a repetit̄ vt maria ⁊ mr̄ ⁊ ꝟgo. Appō p̄t ꝯſtare ex noibꝰ diuerſoꝝ nūeroꝝ vt Formoſū paſtor corydō ardebat alexī Delicias dn̄i. vbi nūerꝰ plural̄ delicias apponit̄ nn̄ero ſingl'ari alexim Deliciæ alicꝰ hæ res dicunt̄ q̄bꝰ væhement̄ delectat̄. vt libꝝ q̄ hō delectat̄ poſſimꝰ dicē delicias eiꝰ ¶ Tribꝰ modis appoſitio fit ex ſubſtātiuis diuerſoꝝ numeroꝝ. vuo mō cū alteꝝ ſubſtātioꝝ caret nūero ſingl'ari. vt captꝫ coriol̄ vrbe volſcoꝝ Captꝫ hieroſolymis metropoli iudeæ Sol eſt ī piſcibꝰ ſig̃ hūido. Ariſtoteles docuit philoſophiā athenis vrbe græciæ ¶ Altero mō cū alteꝝ eoꝝ collectiuū ē. Uirgiliꝰ Ite meæ quondā fœlix pecꝰ ite capellæ. Pecꝰ em̄ neutri gn̄is collectiuū ē. Itē Quid meruere boues aīal ſine fraude doliſq̄. Itē Quid meruiſtis oues placidū pecꝰ Iuuenal̄. Qn̄ta ē gula quæ ſibi totos poīt apros aīal ꝑpt̄ ꝯuiuia natū. vbi aīal nomē collectiuū ē ſignificās tm̄ q̄tū genꝰ aīaliū. De btā ꝟgine canit̄ Gaudet chorꝰ āgeloꝝ cōciues. vbi chorꝰ collectiuū ē ¶ Tercio mō cū ſubſtātiua minꝰ ꝯia ſingl'aria copulata ꝯiūctione apponunt̄ magꝭ cōmuni pl'i. vt ī Geneſi. Tolle arma tua pharetrā et arcū. In euāº Obtulerūt ei mūera auꝝ thus ⁊ myrrhā. In Uirgilio. Teſtil̄ ⁊ rapido feſſis meſſoribꝰ æſtu. Alea ſerpillū q̄ꝫ herbas ꝯtūdit olētes. ¶ Appoſitio q̄n̄q̄ꝫ fit ex vno ſubſtātiuo plato ⁊ altero ſubaudito Uirgiliꝰ Qual̄ erā cū ꝑmā aciē p̄neſte ſub ipſa. ſubaudi vrbe. q̄d nomē ſbaudiri oportꝫ. eo q̄ p̄neſte ē gn̄is neutri. Ouidiꝰ Tāta ē albula pota deo. ſubaudi aq̄ Albula em̄ cū nomē fluuij ſit gn̄is maſculi ē non potēs ꝯſtrui cū adiectiuo fœī gn̄is. Noīa fluuioꝝ eſſe gn̄is maſculi teſtat̄ h̄ ꝟſus ouidij. Turbidꝰ hybernis ille fluebat aq̄s. vbi de cremera fluuio loquit̄. Un̄ ptꝫ q̄ vtrūq̄ꝫ latie dr̄ Iſela ē mag̃ ⁊ Iſela ē magnꝰ quo mō Ouidiꝰ vtrūq̄ꝫ dicit albula ē pota ⁊ cremera ē turbidꝰ. Cui placet p̄t dicē noīa fluuioꝝ ī a deſinētia eſſe dnbꝫ gn̄is. ⁊ cū inq̄t alexāder. Quæ fiūt ꝑpa ⁊c̄. ſentētiā eiꝰ fuiſſe q̄ noīa fluuioꝝ q̄n̄q̄ꝫ eſſēt gn̄is maſculi. Cū boetiꝰ inq̄t. Glia fœlicꝭ oli viridiſq̄ꝫ iuuētæ Solant̄. ſbaudiēdū ē nomē camœnæ Cū donatꝰ inq̄t accūs ī am carreptā ſbaudit̄ ſyllabā ¶ Appoſitio p̄t fiēi ex diuerſ caſibꝰ cū huiōi caſus regunt̄ a dictiōe potēte diuſos caſus regē. vt ī cātico mariæ ꝟgis Sicut lo. ē ad patros ⁊c̄ ¶ Nō ē nccāriū appōni magꝭ ꝯē p̄cedē ⁊ minꝰ ꝯē ſeq̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Auctoēs em̄ alibi mag̃ ꝯē appoſuīt min⁹ ꝯi alibi ꝯ min⁹ ꝯmu
ne mag̃ ꝯi. Uirgili⁹. Caſtaneaſq̄ʒ nuces mea q̄s amarill' ama
bat. vbi gen⁹ apponit̃ ſpeciei Nux ſt fructū oēm cui⁹ cortex du
rus ē. ſicut pomū oēm fructū cui⁹ cortex moll' ē. Jn̄ lignū po/
miferꝝ dr̄ oē lignū poma ferēs. Pomū gen⁹ ē. ſpēs ei⁹ ſūt malū
piꝝ prunū nō prumellū ceraſū cotoneū meſpilū. Prunoꝝ q̄dā
perſica dicunt̃. q̄r ex pſide oli i cæteras t̃ras aduecta ſūt q̄dā da
maſcena a damaſco vrbe ſyriæ Cæſar in cōmētarijs alibi inq̄t
Gallos ab aq̄tanis garūna flumē diuidit. alibi. Fluīe rheno la
tiſſimo atq̄ʒ altiſſiō. Un̄ ptʒ vtrūq̄ʒ latie dici aīal hō ꝛ hō aīal
Poteſt ei dici. Sexta die creat⁹ ē hō aīal oīm aīantiū pſtātiſſi
mū. Poteſt etiā dici. ſexta die creatū ē aīal oīm animātiū pſtā
tiſſimū hō noīe. Silr̃ dicit̃ Papa ſixt⁹. ſixt⁹ papa. petr⁹ apl's
Apl's petr⁹. ❡ Appoſitio nō ē viciosa orō. Quāuis em̄ nō ſit
facta ad hāc regulā Cū duo noīa ſubſtātiua ꝯueniūt i vnā orō
nē alterꝝ eoꝝ erit gti caſus. tn̄ ꝓpt̃ea nō ē viciosa. Uult em̄ ea
regula vt duoꝝ ſubſtātiuoꝝ ad diuerſa ptinētiū alterꝝ ſit gti ca
ſus q̄lia nō ſunt ſubſtātiua ex q̄b⁹ appō ꝯſtat. ❡ Jn oī appōne
eclipſis ē. Deeſt em̄ appōni pticipiū ens. q̄d cū ſubaudit̃ orō p
ficit̃. Nihil em̄ aliud ſt. Zache⁹ aſcēdit i arborē ſycomoꝝ quā
in arborē entē ſycomoꝝ h̓ ē quæ erat ſycomor⁹ Nec mag̃ vici/
oſa ē appoſitio q̄m hæc orō. Glīa pr̄i ꝛ filio. vtraq̄ʒ em̄ eclipti/
ca ē nō viciosa. ❡ Appōnē faciūt noīa vrbiū. vt vrbē romā cō
didere troiani. noīa mōtiū. vt montē caucaſū ſama romanorū
nōdū trāſierat. mōs olymp⁹. Jtē noīa mēſiū. vt mēſe decēbri
hæc ſcp̄ta ſūt. Ubi ſi cui libet pt̄ dicē decēbri adiectīm eē. Dia
em̄ noīa mēſiū adiectia ſūt. q̄propt̃ bn̄ dr̄ calēdis decēbrib⁹ de/
di lr̄as ad petꝝ. ❡ Millia apud btm̄ paulū i epl'a appōnē fa/
cit. cū inq̄t duodeci millia drachmas. Cū nos eo noīe vti vole/
m⁹ cū gtō ꝯſtruem⁹. dicem⁹ em̄ vndeci millia v̓ginū apud Co
loniā cæſa ſūt. ❡ Cū dr̄ ſumite ſcutū inexpugbile æq̄tatē non
ſit appō. nō em̄ ſubaudit̃ pticipiū ens ſʒ ꝓpoſitio i. Jta vt ſumi
te ſcutū æq̄tatē tm̄ polleat q̄ntū ſumite æq̄tatē i ſcutū. De⁹ de
dit filiū ſuū vnigenitū p̄ciū mūdi. h̓ ē in p̄ciū mūdi. Eps fecit
ioānē ſacdotē nō ē appō q̄r nō ſ'baudit̃ ens ſʒ eē ❡ Appō ſit ex
v̓bo ꝛ noīe. vt adult̃are fœdiſſimū crimē nr̄o ſæcl'o honeſtū du
cit̃ ❡ Adiectiuū appoſitoriæ orōi additū dʒ ei ſ'bſtātiuo ſil'e eē
cui adiacet. vt capt̃ hieroſolymis vrbe opulētiſſima t̃gita iudei

vno denario venūdabāt ¶ Appoō fit ex īterptato ⁊ īterptatiōe.
vt ātrhopopagi hoīes hūaīs carnib⁹ veſcētes ī ſcythia naſcunt
Hippopodes hoīes eq̄nis pedib⁹ ī īſula q̄dā naſcunt ¶ Sol ē ī
ſig̊ arietꝭ latie dr. ⁊ itē ſol ē ī ariete ſig̊ v̄nali. Sid⁹ ſaturni ē ſu
p̄mū erraticoꝝ ſideꝝ latie dr. ⁊ itē ſaturn⁹ ſid⁹ frigidū ⁊ tardū
etrātium ſtellaꝝ longiſſime a terra abeſt

Ternæ perſonæ generaliter omnis habetur

Rectus. ſed demas ꝓnoīa quattuor inde

Jſta vocāt rectos ad primā ſiue ſecundam

Pauper ego ludo dum tu diues mediteris

Nos tuti loquimur dum vos timidi taceatis.

¶ Oīs ntūs ē t̄ciæ pſonæ præt̄ hos q̄ttuor ntōs ego nos tu
et vos Qui q̄ttuor nti vocāt ntōs t̄ciaꝝ pſonaꝝ vt ſecū ſuppo
nant v̄bis p̄mæ l' ſecūdæ pſonæ. Ntūs eo t̄ciæ pſonæ ē. q2 ſt
rē de q̄ fit ſmo Vtūs ē ſecūdæ pſonæ eo q ſt rē quā alloq̄mur
¶ Gen⁹ ⁊ ſpēs h̄ differūt q gen⁹ eſt nomē magꝭ cōē q̄ ſpēs ei⁹.
ſpēs āt nomē min⁹ cōē ē q̄ gen⁹ ei⁹. h̄ ē gen⁹ pl'a ſt q̄ ſpēs. ſpēs
pauciora q̄ gen⁹ ei⁹. vt q2 aīal plura ſt q̄ hō. ⁊ hō pauciora ſt
q̄ aīal. iō aīal gen⁹ ē. hō āt ſpēs Jn̄ gn̄al' ptinēs ad gen⁹. ⁊ ſpe-
cial' ptinēs ad ſpēm. Vn̄ nomē gn̄ale dr nomē qd gen⁹ ē. h̄ eſt
qd ī diuiſas ſpēs pt diuidi. vt pſcian⁹. inq̄t. Nomē v̄o ſpāle dr
nomē qd ſpēs ē. Gen⁹ totū dr. ſpēs āt ps eo q eæ res q̄s ſpēs ſt
ps ſunt eaꝝ reꝝ q̄s ſt gen⁹. vt vniuerſi hoīes q̄ ſignificant noīe
hoīs ſūt ps vniuſoꝝ aīaliū q̄ ſignificant noīe aīal'. Gn̄alit' aduer
biū idē ē qd vl'r. vt cū dico oē aīal hēe ſenſū tact⁹ loq̄r gn̄alit' de
vniuerſ aīalib⁹ Gn̄alit' nō ē idē qd cōiter. Cū em̄ dico ſocr̄tes ⁊
plato phi fuerūt. loq̄r cōiter de ſocr̄te ⁊ platone. ſ3 nō gn̄alit'. Cū
aūt dico. oēs phi ſūt ſapiæ amatoēs gn̄alit' de oib⁹ phis loq̄r. h̄
eſt de vniuerſitate phoꝝ Quidā vocāt ntīn rcm generalē. vtīn
ſpālē. Sz id nō videt rōne aliq̄ niti Nō ei vtūs magꝭ ad ſpēm
ptinet q̄ ntūs. neq3 oīs ntūs ad gen⁹ ptinet cū ſint mlti nti i-
diuidui q̄b⁹ nullū gen⁹ reꝝ ſignificat q̄ꝓpt' nō pn̄t iure gn̄ales
vōri ¶ Euoca⁰ fit cū demr̄atiuū ⁊ demr̄atū diuiſaꝝ pſoꝝ v̄bo ali
cui ſupponūt qd demōſtratio cōformat nō demr̄ato. vt ego pau
per ludo. Demōſtratiuū ex q̄ euocatio cōſtat ē ſemp ꝓnomē De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

mōſtratū p̄t eē ꝓnomē. vt ego ipſe lego. nomē vt ego ioānes le
go. ꝑticipiū vt ego ſedens ſcribo. Demr̄atiuū vocat̄ ſuppoſitū.
euocās. demōſtratū ſcđo ſuppoſitū euocatū. ¶ Euoca° fit ex ſup
poſitꝫ diuerſoꝝ nūeroꝝ. cū aut aliq̄s de ſeipō pl'alit̄ loq̄t̄. vt nos
petr⁹ loq̄mur. aut ſuppoſitū euocatū nomē collectiuū ē. vt nos
ppl's ſuꝑamur ab vno. aut ſuppoſita euōta copulant̄ ꝯiūctiōe.
vt nos petr⁹ ꝛ paul⁹ legim⁹. aut ſuppoſitū euōtū diſt̄butiuū ē.
Ouidi⁹ In magnis leſi reb⁹ vterqꝫ ſum⁹ ¶ Pria pſona p̄t euo
care ſecūdā in tuĉtiōe h⁹ nois alt̄. ꝛ ſcđa pmā. vt tu alt̄ ego me
nō diligꝫ. h̄ ē tu q̄es alt̄ ego. h̄ ē q̄ es amic⁹ me⁹ Ego alt̄ tu di-
ligo te h̄ ē ego q̄ ſū alt̄ tu h̄ ē amic⁹ tu⁹ diligo te ¶ Cū ſuppoſitū
euocās pfert̄ euōtio explicita vocat̄ cū ſ'baudit̄ iplicita. vt pec-
catoēs roga⁹ te audi nos ¶ Hāc tibi pamides mitto lecta ſalutē
¶ Pronomē ipe euocationē iplicitā fcit. vt ipe veio. ipſi veni
m⁹ Ipſū accūs euocationē iplicitā facit. Uirgili⁹ Ille meas er
rare boues vt cernis ꝛ ipſū Ludē q̄ vellē calamo pmiſit agreſti
Ipſū ludē. h̄ ē meipm ludē. Qui relatiuū euocat̄ a ſubaudito
ſuppoſito. vt pr̄ nr̄ q̄ es i coel'. Dign⁹ es q̄ amerꝫ ab oib⁹ Parti-
cipiū euocat̄ a ſuppoſito ſubītellecto. vt ceſus diſco. Redēpti
modulemur chriſto laudes. Diſtributiuū euocat̄ a ꝓnoie ſ'bau-
dito. vt oēs gaudea⁹ ī dn̄o. Iactam⁹ iāpridē oīs te roma beatā
¶ Uniuerſi ꝛ ſingl'i euocationē iplicitā facē pn̄t. vt vniuerſi
ſum⁹ fortioēs te. ſingl'i āt debilioēs ¶ Unīūſi ꝛ ſingl'i differūt
q꞉ noie vniuerſoꝝ tō ml'titudo ſignificat̄. ſꝫ noie ſingl'oꝝ vnuſ
q̄ſqꝫ ex multꝫ ſignificat̄. Itaqꝫ decē hoies pn̄t dicē ad aliquē for
tē hoiez. Uniuerſi ſum⁹ fortiores te ſingl'i āt ſum⁹ debiliores.
¶ Nomē vniuerſoꝝ h̄ ē nomē ſignificās vniuerſa l' vniuerſi-
tatē vocat̄ vl'e. vt hō aīal Cū ei dico oēm hoiez eē aīal de vniūſ
hoib⁹ loq̄r ¶ Si naturæ ꝯēs aliq̄ eēnt eæ vl'ia q̄dā eēnt. q꞉ ꝑti
nerēt ad vniūſa q̄ꝝ ꝯēs naturæ eēnt. vt hūaitas ꝯis ſi aliq̄ eſſꝫ
vl'e q̄ddā eſſꝫ. q꞉ ꝑtinēt ad vniūſos hoies Si aūt naturæ ꝯēs
nullæ ſt̄ n̄ pn̄t vl'ia aliq̄ eē. cū id qđ nihil ē n̄ poſſit ad vniūſa ꝑ
tinē. Nomē ſinguloꝝ h̄ ē nomē ſig̃ficās ſingl'a ex multꝫ vocat̄
nomen ſingulare. vt ſoc̄tes plato. Uterqꝫ ꝛ vtriqꝫ euocationē
faciūt. pn̄t em̄ duo hoies dicē vterqꝫ fecim⁹ h̄. Pn̄t duo paria
hoīm dicē. vtriqꝫ fecim⁹ h̄. Duo itē terniones aut q̄ternioēs ho
minū dicē pn̄t vtriqꝫ habitam⁹ dauātriæ Ternio onis ē nuēr⁹
ternari⁹. q̄ternio numer⁹ quaternari⁹. Codex dicit̄ hīc decē aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

duodecī q̄ternioēs aut q̄nioēs. h̾ ē q̄ternē of q̄nternē. ¶ Cōpo
ſita ex q̄s ꝛ q̄ euocationē facē pn̄t Cato. Securā q̄cūqȝ cupis
deducē vitā Ouidiꝰ. Curā māſuri q̄ſq̄s aōr habes. Siq̄s euo
cationē facit vt Si q̄ voles apte nubē nube pari. h̾ eſt ſi tu aliq̄
voles nubē ꝛc̄. Siq̄s voles latīe loq̄ diſce grāmaticā. Quiſqȝ
ſilit̄. vt Quo ruitꝭ vr̄as q̄ſqȝ redite domos Quotq̄t euocatiōez
facit. vt Quotq̄t baptizati eſtis ꝛc̄ Qui relatū ad ꝓnomē poſ
ſeſſiuū euocationē facit vt Oēs laudauē fortūas meas q̄ habe
rē filiū tali īgeīo p̄ditū ¶ Euocatoria orō nō ē viciosa. nec ē fa
cta ꝯ hāc regulā. Suppoſitū ꝛ v̄bū volūt eſſe ſimiliū pſonaꝝ.
Nō em̄ vult ea r̄gl'a vt v̄bū hn̄s duo ſuppoſita diuerſaꝝ pſoꝝ
ſit vtriqȝ ꝯformæ cū h̾ ſit īpoſſibile fiēi. nulla āt r̄gl'a exigit id
qd̾ īpoſſibile ē. ſȝ vult vt ſuppoſitū qd̾ dȝ eſſe ꝯforme v̄bo ſit ei
cōforme. Hoc āt fit ī euocatiōe cū ſuppoſitū euocās ē v̄bo ꝯfor
me. Qd̾ ſi ſuppoſitū euocās eſſȝ v̄bo difforme euocatū ꝯforme
euocatio viciosa eſſȝ Nec eget viciū euocatiōis qd̾ nullū ē rōni
bꝰ excuſantibꝰ Id em̄ qd̾ mūdū ē nō hȝ opꝰ mūdari. Per euoca
tionē nōnunqȝ corrigit̄ viciū orōnis. Hæc em̄ orō petre q̄ legit
veni corrigit̄ hac orōne petre q̄ legꝭ veni. ergo euocatio ipſa ſine
vicio eſt. Non em̄ vicio viciū corrigitur.

Perſonas genera numeros cōceptio iungit

¶ Cōceptio ꝯiūgit dcōnes diſſimiliū pſonaꝝ geneꝝ ꝛ nūeroꝝ.
vt ego ꝛ muliēs ſumꝰ albi In q̄ orōne t̄plex ꝯceptio ē. pſonaꝝ.
geneꝝ ꝛ nūeroꝝ. Cū āt dico ego cū mulieribꝰ albi ſumꝰ q̄ttuor
cōceptiōes facio. qm̄ præt̄ tres p̄dictas ꝯceptionē caſuū facio.
Fit āt ꝯcepꝰ caſuū cū v̄bo alicui ſupponunt̄ diuſi caſus intuēti
one p̄pōnis cū. vt petrꝰ cū paulo legūt Cū ei v̄bo alicui ſuppo
nunt̄ ſil'es caſus copulati ꝯiūctiōe copulatia p̄t alt̄ eoꝝ mutari
in abltm̄ ꝛ ꝯiūctio ī p̄pōnē cū. ex q̄ mutatiōe efficit̄ ꝯceptio ca
ſuū. vt petrꝰ ꝛ paulꝰ legūt mutat̄ ī hāc orōnez petrꝰ cū paulo le
gūt Ouidiꝰ inq̄t ī faſtis. Ilia cū lauſo de minutoē ſati. ſubaudi
ſūt. ī q̄ orōe due ꝯceptiōes ſūt geneꝝ ꝛ caſuū Credo petꝝ ꝛ pau
lū reuiſuros eē mutat̄ ī hāc orōez ꝯceptoriā. credo petꝝ cū pau
lo reuerſuros eē. Cōcepꝰ nūeroꝝ fit cū ſuppoſita aut ſ̄bſtātiua
diuerſoꝝ nūeroꝝ ꝯiūcta copulatia ꝯiūctiōe aut p̄pōne cū. cū v̄
bo l' adiectio pl'is nūeri ꝯſtruūt̄. vt mgr̄ ꝛ diſcipl'i eiꝰ legūt dn̄s
cū ſuis morituri ſūt Caſuū ꝯcepꝰ nō ē orō viciosa. Eſt em̄ fcā

aut ad hāc r̄gulā Duo ſuppoīta q̄ꝝ alteꝝ ē nti casꝰ alteꝝ ablti
cōiūcta ꝑpōne cū pn̄t ſuppoī ꝟbo ꝑſonali ſiniti mōi vt petrꝰ cū
paulo legūt. Aut ad hāc r̄gulā Duo ſuppoſita q̄ꝝ alteꝝ ē acci
caſus. alteꝝ ablti ꝯiūcta ꝑpōne cū pn̄t ſuppoī ꝟbo īfinitiui mōi
vt credo petꝝ cū paulo reūſuros eē Cōcepꝰ nūeroꝝ nō ē viciosa
Eſt eñ fcā ad hāc r̄gulā Duo ſuppoſita l' ꝟba diuerſoꝝ nūero-
rū ꝯiūcta cōiūctiōe copulatiua aut ꝑpōne cū volūt cōſtrui cū ꝟbo
vl' adiectio pl'is nūeri vt mgr̄ ⁊ diſcipl'i ſūt albi. Jtaqꝫ neqꝫ vi
ciū ꝯceptiōis caſuū neqꝫ nūeroꝝ excuſatiōe indigꝫ cū nullū ſit
Quō ei hæc teutoica orō Johā eñ ſyne broders ſint to deuēter.
cōgrua ē. ita ⁊ hæc latina Joānes ⁊ frēs eiꝰ ſūt dauātriæ. Jtē
hæc latia orō Joānes ⁊ petrꝰ ſūt albi nō plꝰ viciū hꝫ q̄m hæc teu
toica Johā eñ pet' ſint wit. Eſt ei fcā ad hāc r̄gulā Duo ſuppo
ſita ſingl'aria copulata ꝯiūctiōe copulatiua ā ꝑpōe cū exigūt ꝟbū
pl'ale. Duo ſingl'aria ſuppoīta ꝯiūcta cōiūctiōe diſiūctiua nō exi
gūt ꝟbū pl'e ſꝫ ſingl'aē. vt Joānes l' petrꝰ legit. n̄ cū cōiūctio diſ
iūctiua negat Cū ei duo ſuppoīta ſingl'aria ꝯiūctiōe diſiūctiua ne
gata ꝯiūgunt ꝟbū pl'ale eis appoī pt. vt nō petrꝰ aut paulꝰ fece
rūt h̄. Pollet ei hæc orō tm̄ q̄tū. neqꝫ petrꝰ neqꝫ paulꝰ fecer̄t h̄
Cū neqꝫ ī orōne r̄petit pt ꝑ poſterioē aut poī vt Neqꝫ petrꝰ ne
qꝫ paulꝰ legūt. h̄ ē neqꝫ petrꝰ aut paulꝰ legūt Ouidiꝰ Nō mihi
veiſtꝫ ſemele lede ve docēdæ. h̄ ē nō ſemele neqꝫ lede veiſtis docē
dæ mihi. Cū ml'ta ſuppoīta ꝑ aſynthetō q̄ figura ⁊ dialytō dr̄
ꝓferunt ſine ꝯiūctiōe appoī pt eis ꝟbū pl'ale Comicꝰ Dū ætas
mgr̄ metꝰ ꝓhibebāt Cū pl'a ſuppoīta ꝑ polyſynthetō pl'ibꝰ cō-
iūctiōibꝰ copulatis cōiūgunt ꝟbū pl'ale eis appoī pt. vt Et co-
lor ⁊ theſeus ⁊ vox abiere puellæ Jtē Mulciberi capti marſqꝫ
venuſqꝫ dol'. ¶ Notādū tn̄ ꝙ pluribꝰ ſuppoſitꝫ ſingl'aribꝰ aut
q̄ꝝ poſtremū ſingl'aē ē. ſiue ea ꝓferant ſine cōiūctiōe ſiue cū cō
iūctiōe copulatiua ſiue diſiūctiua ſiue cū cōiūctiōibꝰ. ꝟbū ſingl'aē
ꝑ zeugma appoī pt vt nō ioānes nō petrꝰ legit Joānes ⁊ petrꝰ
legit. Et ioānes ⁊ petrꝰ legit Nō diſcipl'i nō mgr̄ legit Diſci-
pl'i ⁊ mgr̄ legit Et diſcipl'i ⁊ mgr̄ legit Diſcipl'i aut mgr̄ legit
aut diſcipl'i aut mgr̄ legit Juuenal'. Nil rumbꝰ nil dāma ſapit
Cōiūctiōes nec ⁊ neqꝫ faciūt duobꝰ ſuppoſitꝫ ſingl'aribꝰ apponi
ꝟbū pl'e Comicꝰ Si id neqꝫ ego neqꝫ tu fecimꝰ Tā ⁊ q̄m nō fa
ciūt duobꝰ ſuppoſitꝫ ſingularibꝰ appoī ꝟb'ī plurale. Faciūt em̄
zeugma nō cōceptionē Jtaqꝫ dicēdū ē. Tā petrꝰ q̄ paulꝰ legit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Tā ioānes q̄ȝ petr⁹ alb⁹ ē. Et ſiḡficaꝛ̄ ꝑ tā ꝛ q̄m æq̄litas. Cū ei
dico Joānes tā alb⁹ eſt q̄ȝ petr⁹. ſiguifico eos æque albos eſſe.

Perſonas ſibi diſſimiles cōceptio iungit
Ac ꝑ et in medio poſitā conceptio fiet.
Si præponatur cōceptio nulla paratur
Concipiens ſimile ſibi vult verbum retinere
Prima duas alias recipit ſed nō viceuerſa
Concipiens mediæ da ternā nec retrouerte.
Concipit in ternis quæ prima locatur iu illis
Sic ego tuqȝ damus. ego te fraterqȝ rogam⁹
Tu fraterqȝ datis. dn̄s ſeruuſqȝ p̄cantur
Per cum ſed nunq̄ȝ per vel cōceptio fiet
Tu mecū iuſte debem⁹ iura tenere.
Sic ego cum petro gaudemus iura tenen̄do

C Cōcep° ꝯiūgit ſuppoſita diſſimiliū ꝑſonaꝝ. Cū āt appoſita
diſſimiliū ꝑſonaꝝ ꝯiūgunꝛ̄ v̄bo nō fit ꝯcep°. vt diligo te ꝛ me.
Et fit ꝑ ꝯiūctionē copulatiuā ñ encliticā poſitā int̄ ſuppoſitū
cōcipiēs ꝛ ꝯceptū. Quæ ſi p̄ponatꝛ̄ vtriqȝ ſuppoſitoꝝ ñ fit ꝯce
ptio vt ꝛ ego tu dam⁹ cōceptoria orō ñ ē. ñ fiat ꝛ̄peticio ꝯiūctio
nis. Cū ei repetiꝛ̄ ꝯiūctio pt vtriqȝ ſuppoſito p̄poni. vt ꝛ ego ꝛ
tu dam⁹ Nā vtraqȝ cōceptio ꝛ ꝑſonaꝝ ꝛ geneꝝ fit ꝑ ꝯiūctiōeȝ
repetitā eo ꝙ ꝯiūctio ꝛ̄petita pt facē vt duob⁹ ſuppoſitꝭ ſinglari
b⁹ apponatꝛ̄ v̄bū pl'e. Virgili⁹. Egregiā v̄o laudē ꝛ ſpolia ā̄pla
refertꝭ Tuqȝ tu⁹qȝ puer. vbi ꝯcep° ꝑſōꝝ fit ꝑ qȝ ꝛ̄petitū Et q̄m
ꝑ qȝ ꝛ̄petitū ſit cōceptio. videꝛ̄ etiā ꝑ et repetitū poſſe fiēi. Oui.
di⁹ Mulciberi capti marsqȝ ven⁹qȝ dol'. vbi cōcep° gn̄m fit ꝑ
qȝ ꝛ̄petitū. Cōiūctio enclitica cū ꝑ eā fit cōceptio ponēda ē p⁹
ſuppoſita vt ego tuqȝ dam⁹ Cū āt poniꝛ̄ int̄ ſuppoſita ncc̄e eſt
repetionē ei⁹ facē vt egoqȝ tuqȝ dam⁹. Quo mō ei ꝯiūctio ꝛ nō
facit cōceptionē cū p̄poniꝛ̄ niſi repetaꝛ̄ Jta cōiūnctioqȝ nō facit
conceptionē cū interponiꝛ̄ niſi repetaꝛ̄. Cū ꝯiūctio enclitica co-
pulatiā ā̄ diſiūctia int̄poniꝛ̄ int̄ caſus v̄ba aut adūbia ncc̄e ē eā
repeti. Quaꝓpt̄ hæ orōes ñ ſt̄ ꝯgruæ Joāneſqȝ petr⁹ legūt.

Jo. ſcribitꝗꝫ cãtat. Jo. ſcribit bñꝫ velocitˀ Jñ fit vt apđ ꝟgiliũ
legatˀ. Dia mercurio ſilˀis vultũqꝫ colorẽqꝫ Qui verſus hypme
ter abũdat vna ſyllaba vt latitas fuetˀ Alexanđ cũ ſcpſit. Dãt
duo bos ⁊c̃. ſi ꝟſũ hypmetꝝ ſcpſiſſꝫ latie ſcpſiſſꝫ Suppoſitũ cõ
ceptũ pt ſuppoſito cõcipiẽti ꝑponi cũ aliquẽ hõrare volumꝰ et
nob ꝑferre. vt mgr̃ meꝰ ⁊ ego legimꝰ. ⁊ ita locuta fuit btã ꝟgo
cũ inq̇t. Patˀ tuꝰ ⁊ ego dolẽtes q̃rebaꝰ te ¶ Uerbũ iu ꝯceptiõe
erit nuẽri plˀis. q̃propˀ hæc orõ Et petrꝰ ⁊ ego lego ñ ẽ ꝯcepto
ria ſꝫ zeugmatica ¶ Cõcepꝰ nõ ẽ viciosa Nõ ei viciũ ẽ ſꝺ ſup
poſitũ eẽ diſſilˀe ꝟbo qđ nõ dꝫ ei ſilˀe eẽ. ſic nõ ẽ viciũ hũanæ for
mæ manũ eẽ diſſimilẽ pedi cũ debeat eẽ diſſimilˀ. ſi ãt manꝰ ma
nui diſſimilˀ eſſꝫ forma hũana viciata eſſꝫ ¶ Cõceptio fcã ẽ ad
hãc r̃gulã. Si duobꝰ ſuppoſitꝭ diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ q̄ꝝ alteꝝ eſt ꝑ
mæ ꝑſonæ apponatˀ ꝟbũ plurale id erit primæ ꝑſonæ. Aut ad
hãc Si duobꝰ ſuppoſitꝭ diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ q̄ꝝ neutꝝ ẽ ꝑmæ ꝑſo
næ apponatˀ ꝟbũ plˀe id erit ſecũdæ ꝑſonæ. aut ad aliquã huiõi
Et qꝛ ad r̃gulã fcã ẽ viciosa nõ ẽ ¶ Jn ꝯceptiõe ſbauditˀ qñqꝫ
ſuppoſitũ ꝯcipiẽs ⁊ vocatˀ iplicita. vt ipſe ⁊ petrꝰ legimꝰ Tu es
qui ipſe ⁊ petrꝰ legitꝭ. ego ſũ q̇ ipſe ⁊ petrꝰ legimꝰ. qñqꝫ ꝓfertˀ ⁊
vocatˀ explicita ¶ Suppoſita i ꝯceptiõe cũ ꝯiũguntˀ ꝯiũctiõe
copulatiã ꝯceptio directa vocatˀ. cũ ꝟo ꝑpõne cũ idirecta ſit ãt
cõcepꝰ idircã ex directa. qꝛ cũ ꝯiũctio ſilˀes caſus copulat pt altˀ
ex eis i abltm̃ mutari ⁊ ꝯiũctio i ꝑpõnẽ Ego ⁊ petrꝰ legimꝰ mu
tatˀ i hãc orõnez. Ego cũ petro legimꝰ. Hæc orõ actiã video pe
trum cũ paulo mutatˀ i hãc paſſiuã. petrꝰ cũ paulo a me videntˀ
Amo te cũ frẽ tuo mutatˀ. tu cũ frẽ amami a me. Cũ habemus
directã cõceptiõez poſſuꝰ dictionẽ ꝯcipiẽtẽ i abltm̃ mutare. vt
hæc orõ. tu ⁊ ego debemꝰ mutatˀ i hãc tu mecũ dẽmꝰ. Uirgiliꝰ
Diuellimur inde iphitꝰ ⁊ pelias mecũ. vbi dictio cõcipiẽs ẽ ablti
caſus. Ego cũ petro legimꝰ rcẽ dꝛ ſi abltũs petro ſupponitˀ ꝟbo
legimꝰ Ego cũ petro lego. etiã rcẽ dꝛ ſi abltũs petro apponitˀ ꝟ
bo lego. ita vt ſeſꝰ ſit. ego lego ⁊ petrꝰ ¶ Cõiũcꝰ diſiũctiã nega
ta ꝯceptõez fcit vt ñ ego ꝗ tu fecimꝰ hꝫ Significatˀ ei hac orõe neu
ter eoꝝ hꝫ feciſſe. q̃ ꝑpˀ ꝟbũ erit plˀis nũeri. Jn hac orõne Tu q̇d
ego ⁊ ppˀls mecũ deſideat audi ñ ẽ ꝯcepꝰ ſꝫ hypozeugma. ñ ei ab
latũs me ſupp[illegible]itˀ ꝟbo deſiderat. ſꝫ apponitˀ ¶ Notãdũ ꝙ lˀ qñꝫ
idẽ ẽ qđ etiã Comicꝰ Uel rˀx ſꝑ maxias m̃ grãs agebat q̇cq̇d effe
rã. alijs nõ itidẽ. hꝫ ẽ Etiã rex ⁊c̃. alijs non ſilˀit fecit Jtidẽ em

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

idē ē qđ ſimilit̄. Qñqꝫ idē eſt qđ ſaltē. vt ſi nō ſuis vatib⁹ cre
dat vl' gētilib⁹. hortant̄ eñ iudei. vt aut ſuis aut ſaltē gētilib⁹
vatib⁹ credāt Qñqꝫ accipit̄ diſiūctiue. ꝛ ꝯiūgit dictiōes. vt oē
aīal ē rōnale l' irrōnale. Qñqꝫ ꝯiūgit orōnes. vt hō ē aſin⁹ vel
de⁹ ē. Qñqꝫ accipit̄ copulatiue. vt ſi pr̄ vel mr̄ iuſſerit. In hac
orōne. Si frater vel ſoror nudi int̄ vos fuerint fit conceptio ꝑ
vel et ponitur ea oratio in epiſtola Jacobi.

Sed non ꝑ quintū fiet cōceptio caſum.

Si quintus deſit tu petre tuiqꝫ rogate.

Cūqꝫ tuis ſocijs orate ſacer dionyſi.

¶ Per vtm̄ nō fiet cōceptio ſi vtūs deſit. h̄ ē ſi nō poſſit ſuppo
ni ꝟbo. q2 ꝯceptio tm̄ fit ex caſib⁹ q̄ pn̄t ſupponi ꝟbo q̄les ſunt
ntūs ꝛ accūs ꝛ abltūs ī ntm̄ l' accm̄ mutabiles. vt ego ꝛ tu legi
m⁹. ego tecū legim⁹. me ꝛ te legē bonū ē. me tecū legē bonū eſt.
¶ Quorūdā opio ē vtm̄ nō poſſe ſupponi ꝟbo. Et hi ꝑ vtm̄
negāt ꝯceptionē fieri. dicētes ī hac orōne ſcē dionyſi cū ſocijs
tuis orate. vtm̄ dionyſi neqꝫ ſupponi ꝟbo orate neqꝫ ꝯcipe. ſed
ntūm tu ſubitellectū ꝛ ſupponi ꝛ ꝯcipe dicūt. vt ſit ſenſus. O
ſcē dionyſi tu cū ſocijs tuis orate. h̄ ē o ſcē dionyſi tu ꝛ ſocij tui
orate Siles orōnes ſūt hæ. petre cū ſocijs meis legite. petre cū
ſocijs ioānis legite. O petre tu cū ſocijs ioānis legite. Vn̄ ptꝫ
iudicio eoꝝ ī huiōi orōnib⁹ eſſe ꝯceptionē implicatā ꝛ īdirectā
Implicitā ideo q2 dictio ꝯcipiēs ſubaudit̄. Indirectā āt q2 di
ctio ꝯcipiēs ꝛ cōcepta ſūt diſſimiliū caſuū. Sꝫ hæc opio pſer-
tim de ſubitellectiōe ꝓnois ī ꝟbo orate nō ē ꝓbabil'. qm̄ in ꝟbo
plural' nūeri ſecūdæ pſonæ nō ſubitelligit̄ ꝓnomē ſingl'arꝫ nūe
ri tu ſicut nec ī ꝟbo pmæ pſonæ pl'is numeri ſubaudit̄ ꝓnomē
ego. alioq̄n hæc eſſꝫ orō ꝯgrua. petre cū paulo legim⁹. Perfice
ret̄ ei ꝑ ſbauditōeꝫ ſic O petre ego cū paulo legim⁹ Prætēa ſi
hæc orō ſcē dionyſi ꝛc̄. eſſꝫ ꝯceptoria ꝑ ſbauditiōeꝫ ꝓnois tu.
hæc etiā ꝯceptoria eſſꝫ O petre ꝛ paule legite. ſbaudiret̄ ei tu
ſuppoſitū ꝯcipiēs ꝛ fiet ꝯceptō Itē hæc eēt ꝯceptoria. petre ꝛ
paul⁹ legi⁹. ꝑficēt̄ ei ſbauditiōe ꝓnois ego ſic. o petre ego ꝛ pau
l⁹ legi⁹ Itē ſi ī ꝟbo pl'is nūeri ſbitelligit̄ ꝓnomē ſingl'arꝫ nūeri.
hæ orōnes eſſent ꝯceptoriæ. cū paulo legim⁹. cū paulo legitis
Perficerent̄ eñ ſic. Ego cū paulo legim⁹. tu cū paulo legitis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Ptz ꝗ ex p̄dictꝭ hāc orōez Scē dionyſi ⁊c̄. nō eſſe ꝯceptoriā ꝑ
ſubauditionē ꝓnois tu. ¶ Alioꝝ opio ē vtm̄ poſſe ſupponi ꝟ
bo inꝑatiui mōi. Et ꝑ vtm̄ dicūt ꝯceptionē fieri. dicūt enim
vtm̄ dionyſi ꝯcipe abltm̄ i hac orōne. Scē dionyſi cū ſo. tuis
orate ⁊c̄. Quæ opio nō videt̄ ꝓbabil'. Omne em̄ qd̄ ſupponit̄
ꝟbo ꝑſonali p̄t apponi ꝟbo ſbo ſiue ſit ntūs ſiue accūs ſiue abla
tiuꝰ. vt petrꝰ ē petrꝰ. petꝝ eē petꝝ veꝝ ē. petrꝰ cū paulo. Vtūs
aūt nō p̄t apponi ꝟbo ſubſtātiuo. cū nemo rcē dicat Petre eſto
petre. neqꝫ petre eſto bone. dicūt em̄ oēs petre eſto bonꝰ copulan
tes ntūm bonꝰ cū ntō tu ſubaudito i ꝟbo eſto. q̄ꝓpt̄, vtūs nō
ſupponit̄ ꝟbo neqꝫ ꝑ eū fit ꝯcoeptio. Ex ꝗ ſequit̄ hāc orationē
Scē dionyſi ⁊c̄. nō eſſe ꝯceptoriā cū ī ea nō ſupponātur ſuppo
ſita diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ ꝟbo orate. Perficit̄ em̄ ſic O ſcē dionyſi
cū ſocijs tuis vos orate. quā orōez nemo ꝯceptoriā d̄t. ¶ Ad
uerbiū em̄ vocādi ſiue ſit ꝓlatū ſiue ſubauditū p̄t ꝯſtrui cū duo
bꝰ vtis ꝯiūctꝭ ꝯiūctiōe et. vt petre ⁊ paule legitꝭ. aut cū vtō et
abltō nois hn̄tis vtm̄ ꝯiūctis ꝓpōne cū. vt petre cū paulo legi
te eo ꝙ abltūs huiōi ī vtm̄ mutari p̄t. Poteſt etiā aduerbiū vo
cādi ꝯſtrui cū vtō ⁊ ntō nō hn̄te vtm̄. vt petre ⁊ vterqꝫ ſocioꝝ
tuoꝝ legite. petre ⁊ ſocij tui legite. petre ⁊ ſocius tuꝰ legite. aut
cū vtō ⁊ abltō nois nō hn̄tꝭ vtm̄ eo ꝙ huiōi abltūs i ntūm mu
tari p̄t. vt Scē dionyſi cū ſocijs tuis orate. quæ orō mutat̄ in
hāc Scē dionyſi ⁊ ſocij tui orate. In q̄ orōne ꝯiūctio copula-
tia ꝯiūgit ntm̄ ⁊ vtm̄ qd̄ tūc rcē fiēi p̄t cū ntūs quē ꝯiūgit vtō
vtm̄ nō hꝫ q̄lis ē ntūs tuꝰ. Poteſt etiā rcē dici. Scē dionyſi
cū ſocijs tuis ora ꝓ nob. ita vt abltūs apponat̄ ꝟbo ora. q̄ q̄dē
orō ꝟtute zeugmatica ē. Valet em̄ hāc Scē dionyſi ora ⁊ ſo-
cij tui. ſubaudi orate. Notādū vtūs cōſtruit̄ cū aduerbio o. vt
o meliboee deꝰ nob hæc ocia fecit. Cū heus vt heus iuuenes mō
ſtrate viā Cū a dūbijs eia age. vt ſurge age ſurge pr̄. In plurali
Agite ſurgite pueī Cū ah. vt ah corydon corydon. Cū ſodes ⁊
amabo Cū ꝑticipio ꝟbi ſubſtātiui. vt ioānes fūtuē epiſcope ac

Int̄ ꝑſonas nō ſit ꝯceptio ternas (cede huc
Sed per et aut per cum cōiunctio fiet earum
Neutraqꝫ concipitur dn̄s ſeruuſqꝫ p̄cantur
Petrus cum paulo regnāt cum rege ſuperna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Pluribus eſt tanquā ſententia certa ꝙ inter
Perſonas poſſit fieri cōceptio ternas

¶ Cōceptio ꝑſonaꝝ nō fit int̄ duo ſuppoſita t̄ciæ ꝑſonæ. ⁊ lꝫ
talia ſuppoita ꝑn̄t ꝯiūgi ꝯiūctiōe et aut ꝓpōne cū tn̄ neutꝝ eoꝝ
ab alt̄o cōcipit̄ Duo ſuppoſita ꝑmæ ꝑſonæ nō pn̄t ꝯiūgi coniū
ctiōe aut ꝓpōne niſi hꝫ nomē alt̄ addat̄ alt̄i eoꝝ. vt ego ⁊ alt̄ ego
habitaꝰ hꝫ. hꝫ ē ego ⁊ amicꝰ meꝰ Duo ſuppoſita ſcdæ ꝑſone pn̄t
cōiūgi ꝓpōne aut ꝯiūctiōe. vt tu ⁊ tu legitꝭ. ⁊ ſilr̄ duo ſuppoſi
ta t̄ciæ ꝑſonæ. vt petrꝰ ⁊ paulꝰ legūt. Poteſt nomē ꝯceptiōis
ita extēdi vt veꝝ ſit int̄ tercias ꝑſonas fieri cōceptionē. pt ita
reſtrigi vt falſū ſit. Si cōcepꝰ ꝑſonaꝝ ē duoꝝ ſuppoſitoꝝ ad di
uerſa ꝑtinētiū ꝯiūctiōe copulatia aut ꝓpōne cū ꝯiūctoꝝ cū v̄bo
plural̄ nūeri cōſtructio nō ē dubiū. qn ex t̄cijs ꝑſoīs fiat cōcepꝰ.
Si v̄o cōceptio ꝑſonaꝝ ē duoꝝ ſuppoſitoꝝ diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ ⁊c̄
cū verbo pl̄is nnēri cōſtructio ex t̄cijs ꝑſoīs nulla cōceptio fit.
qđ ſiguit alexanđ cū ait. Int̄ pſo. ⁊c̄. Parui r̄fert ſcire an hæc
orō petrꝰ ⁊ paulꝰ legūt cōceptoria ſit an nō. Cōſtat eni int̄ oēs
grāmaticos vt liceat vti huiōi gn̄e orationū. ⁊ id ſcire ſatis eſt.

¶ Notādū ē ꝙ hæc vulgata r̄gula duo ſingl̄aria eq̄pollēt vni
pl̄i ml̄tas r̄gl̄as itra ſe claudit. q̄ꝝ vna ē Duo ſria ſuppoita ad
diūſa ꝑtinētia copl̄ata ꝯiūctiōe copulatia ꝯiūgēte dcōnes. hꝫ ē
copulatim accep̄ exigūt ſibi appoi v̄bū pl̄e. vt petrꝰ ⁊ paulꝰ cur
rūt Dicit̄ i r̄gl̄a ad diūſa ꝑtinētia ꝓpt̄ has orōnes Alia rōnal̄ ⁊
caro vnꝰ ē hō. Factū ē veſpe ⁊ mane dies vnꝰ Legē ⁊ n̄ itelligē
eſt negligē. Caro ⁊ ſāguis nō r̄uelauit t̄. In q̇bꝰ copulata nō ꝑ
tinēt ad diūſa. Eſt ei ſēſus huiōi orōnū. Ens. hꝫ ē qđ ē aīa rō-
nal̄ ⁊ caro vnꝰ ē hō. Ens caro ⁊ ſāguis. hꝫ ē hō nō r̄uelauit tibi
Ens mane ⁊ veſpe ē fcm̄ ꝑmꝰ dies Id qđ ē legē ⁊ nō itelligē ē
negligē Qn̄qꝫ duobꝰ īfinitis ſuppoſitꝭ apponit̄ v̄bū pl̄e. vt fu-
rari ⁊ mœchari diūſa pctā ſt̄ Qn̄qꝫ v̄bū ſigl̄aē cū ad idē ꝑtinēt
vt iueire aīſſa ⁊ ea r̄tinē furari ē Dicit̄ copulata ꝯiūctiōe copl̄a
tia ꝓpt̄ ſigl̄aria ſuppoita ꝯiūctiōe diſiūctia cōiūcta. vt ſi oculꝰ
tuꝰ aut pes tuꝰ ſcādalizat te Dicit̄ cōiūgēte dcōnes. qꝛ ſi cōiun
ctio ꝯiūgat orōes zeugma fcit ⁊ ſeq̇t̄ v̄bū ſigl̄aē. vt petrꝰ ⁊ pau
lꝰ legit ¶ Alia r̄gl̄a ē. duo ſingl̄aria ſ̄bua ad diūſa ⁊c̄. exigunt
pl̄e adiectiū. vt petrꝰ ⁊ paulꝰ ſūt albi. miſereor pet̄ ⁊ pauli mē-
dicātiū. faueo petro ⁊ paulo ſtudētibꝰ. ⁊ ita ꝑ cæt̄os caſꝰ trāſe-
undo ¶ Alia r̄gl̄a. duo ſingl̄aria ſ̄biecta ad diūſa ⁊c̄. exigunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

plꝉe ꝑ̄dicatū. vt io. ꝛ petrꝰ ſꝭ hoīes Pn̄t tm̄ ſinglꝉaria ſbiecta hr̄e
ꝑdicatū ſinglꝉaē. cū ſbiecta ſig̃ficāt ꝑtes ꝛ ꝑ̄dicatū totū. vt io. ꝛ
petrꝰ par hoīm ſꝭ Hæc enūciatio v̄a ē. ioānes ꝛ petrꝰ hō ē. ſi et
orōnes cōiūgat et zeugma faciat falſa ſi dictiones coniungat
hæc vera. ioannes ꝛ petrꝰ homīes ſunt. hæc falſa. ioānes ꝛ pe
trꝰ hō ſꝭ ¶ Alia r̄glꝉa. duo ſinglꝉaria an̄cedētia ad diūſa ꝛc̄. exi
gūt plꝉe r̄latm̄. vt equꝰ ꝛ mulꝰ qbꝰ nō ē itellcūs ꝛc̄ ¶ Alia Duo
ſinglꝉaria adiectīa ad diūſa ꝛc̄. exigūt plꝉale ſbm Ouidiꝰ Mag̃
miorqꝫ feræ vbi alloq̇t vꝛſas cœleſtes. Joānes ē canoīcꝰ mōſte
riēſ ꝛ dauētriēſis ecciaꝝ. Meꝰ ꝛ tuꝰ libri iacēt ī ſcholꝉ Jnt̄ has
duas orōnes Meꝰ ꝛ tuꝰ libri iacēt ī ſcholꝉ. ꝛ Meꝰ ꝛ tuꝰ liber ia
cet ī ſcholꝉ h̄ int̄eſt. q꜡ ꝑ hāc de vno ꝯi libro loq̄r ꝑ illā de duobꝰ
libꝭ Si tm̄ ꝛ ī poſt̄eiori orōe ꝯiūgat orōnes ꝑ zeugma idē ſig
nificāt Quo mō dr̄ Meꝰ ꝛ tuꝰ p̄res fuer̄t aīci. Ouidiꝰ His tm̄
āboꝝ p̄cibꝰ eſtote rogati. O multū miſeri meꝰ illiuſqꝫ parētes.
Ut perſonaꝝ geneꝝ cōceptio fiet.

Adiectiua tenet generis cōceptio maſcꝫ
Fœmineū recipit et neutꝝ nec retrouerte.
Hic vxorqꝫ toro ſunt iuncti mente remoti
Sūt dn̄o grati virgo cum virginē iuncti.
Bos et iumētum ſunt ad p̄ſepe ligati.
Neutraqꝫ fœmineis tanq̄ꝫ concepta videbis
Per vim ſunt leges ꝛ plebiſcita coactæ

¶ Cōcepꝰ gn̄m fit ſic̄ ꝯcepꝰ ꝑſōꝝ. ꝛ fit ꝑ adiectīa. Maſculinū
geꝰ ꝯcipit fœīn ꝛ neutꝝ qđ n̄ fit ecōꝰ. fœīnū āt cōcipit neutꝝ
Cōcepꝰ gn̄m qn̄ꝫ fit ꝑ noīa voce ꝛ ſig̃ficatōe adiectīa. vt io. ꝛ b
ta ſꝭ albi. qn̄ꝫ ꝑ adiectīa ſig̃ficatiōe tm̄. vt io. ꝛ bta ſꝭ textores.
Jo. ꝛ bta ſꝭ libi pet̄. brunellꝰ ꝛ brūella ſꝭ aſini pet̄. Juppit̄ ꝛ iu
no credebāt̄ eē dÿ ſupꝭ Pluto ꝛ ꝓſpia credebāt̄ eē dÿ īferi ¶ Uo
cat̄ āt adiectm̄ ſig̃ficatōe h̄ oē nomē ſexū ſig̃ficās Q.n̄qꝫ ꝑ adie
ctīa voce tm̄. vt bartholomeꝰ ꝛ katherīa ſꝭ hi q̇ legūt ¶ Cōcep
tio gn̄m fit ꝑ r̄latīa ꝛ demr̄atiua. vt adduxer̄t pullū ꝛ aſinū ꝛ ī
poſuer̄t veſtīmta ſua ſuꝑ eos. hi ſꝭ ioānes ꝛ katherīa ¶ Cū cō
iunguntur ſubſtātia diuerſoꝝ geneꝝ res h̄ntes ſexum ſignifi
cātia. vel quæ credebantur a veteribus ſexum habere quorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

alteꝝ ē maſculi gn̄is adiectiuū erit maſculi gn̄is. vt vir ⁊ muli
er ſūt docti. pallor ⁊ febris metuēdi ſūt. Credebatᷣ em̄ a gētili-
bꝰ pallor deꝰ eſſe febs dea. Ignis ⁊ aq̄ amādi ſūt Credebatᷣ em̄ ig
nis deꝰ. aq̄ dea. ¶ Poteſt etiā huiōi ſubſtātiuis relatiuū aut de
mōſtratiuū maſculi gn̄is ꝯiūgi. vt ignis ⁊ aq̄ ſunt q̄s diligimꝰ
Ignis ⁊ aq̄ ſūt q̄s odimꝰ Ignis ⁊ aq̄ mihi aduerſi ſūt Cū vero
cōiungūtur ſubſtātiua diuerſoꝝ geneꝝ q̄ nec ſignificāt nec cre-
debantᷣ ſignificare res ſexū hn̄tes pt eis adiūgi adiectiuū relatm̄
aut demōſtratiuū neutri gn̄is. vt ī pſalmo Virga tua ⁊ baculꝰ
tuꝰ ipſa me ꝯſolata ſunt. In geneſi. Senſus ⁊ cogitatio hoim
ſūt ꝓna ab adoleſcētia ſua ad malū. In pſ̄. Ver ⁊ eſtatem tu
plaſmaſti ea Itē Ignis grādo nix glacies ſpūs ꝓcellaꝝ que fa
ciūt vbū eiꝰ. In Saluſtio. Huic ab adoleſcētia bella inteſtina
cedes rapine diſcordia ciuilꝭ grata fuere. Vir ⁊ mācipiū eiꝰ ſūt vi
ſi a me recte dicitᷣ ſiue mācipiū fuꝰ ſit ſiue fua. Mulier ⁊ māci
piū ſūt viſe a me. credo nō recte dici ſi mācipiū ſit fuꝰ Nō em̄
equū ē. vt femīa dicat de ſe ⁊ mācipio maſculo. Ego ⁊ māci-
piū meū ſumꝰ viſe. An rectiꝰ dicatᷣ. petrꝰ ⁊ veſtimētū eiꝰ ſūt al
bi q̄ꝫ ſūt alba. h̓ ē an maſculinū ſignificās rē aialē poſſit ꝯcipe
neutꝝ ſig̃ficās rē iaiatā ꝯſulantᷣ auctoēs. Credo rcē dici petrꝰ
et veſtimētū eiꝰ alba ſīt. Neutꝝ em̄ genꝰ plꝰ iurꝭ hꝫ q̄ꝫ alia gn̄a
Poteſt em̄ q̄nq̄ꝫ adiūgi maſculio gn̄i vt iſte lupꝰ ſtabulꝭ. turpe
ſenex miles. Qn̄qꝫ femino gn̄i. vt Turpe iacēs mlꝛ mlꝛto ma
defacta lieo. h̓ ē eyn drūckē wyff is eyn lelick dick Variū ⁊ mu
tabile ſꝑ femīa. bonū mihi lex oris tui. Qn̄qꝫ adiūgitᷣ copula-
to ex ſb̄ſtātiuis femi gn̄is. vt In ꝓmouēdo etatꝭ maturitas mo
rū grauitas ⁊ lr̄aꝝ ſcia idagāda ſūt Qn̄qꝫ copulato ex ſb̄ſtātiuis
diūſoꝝ geneꝝ. vt ver ⁊ eſtatē tu plaſmaſti ea ¶ Cōceptio ge
neꝝ nō ē viciosa orō. qꝛ ī ea ē debita ꝯueniētia adiectiui ⁊ ſb̄ſtā
tiui. h̓ ē ſubſtātiui qđ dꝫ ꝯueīre qꝛ ī ea ſbm ꝯcipiēs ꝯuenit cū
adiectio cū q̄ dꝫ ꝯueīre. Nō āt dictio ꝯcepta dꝫ ꝯueīre cū adie
ctio cū q̄ dictio ꝯcipiēs ꝯueīt cū h̓ ſit īpoſſibile. Nihil āt īpoſ-
ſibile fieri dꝫ fiēi. q̄re nihil viciū ē ī ꝯceptiōe cū ī ea ſit ois cōue
niētia debita ⁊ poſibilꝭ fieri. An latiniꝰ dr̄. Berta ⁊ veſtimentū
eiꝰ ſūt albe q̄ꝫ alba ꝯſulantᷣ auctoēs. Credibile ē hāc orōeꝫ eē la
tinā. Berta ⁊ veſtimētū eiꝰ ſūt alba. bn̄ficio ꝓuilegiȷ̄ nois adie-
ctiui neutri gn̄is. Cui placꝫ pt dicē adiectiuū ī ꝯceptiōe geneꝝ
poſitū eſſe epiceni gn̄is. ft em̄ vtrūqꝫ ſexū ſub vno articl̓o qđ ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ꝓpriū epicœni gn̄is Itaqꝫ quō hæc nō eſt vicioſa maſcul⁹ ⁊ fœ
mella ſūt corui. ita nec hæc vir ⁊ mľier ſūt albi. Quidā dicūt
hāc orationē zeugmaticā eſſe leges ⁊ plebiſcita ſūt coactæ q̄ ex
lucano deprompta ē q̄ ait. Mēſuraqꝫ iurꝫ Uis erat hic leges ⁊
plebiſcita coactæ Ideo dicūt q̄r negāt fœīnū poſſe ꝯcipe nutꝝ
Negāt em̄ ī his orōnib⁹ cōceptionē eſſe matrona ⁊ ſcortū ſunt
albæ. dn̄a ⁊ mācipiū ſūt nigræ. cū nō loq̄nur ꝑ eas de reb⁹ diſ-
ſimiliū ſexuū. hoc eſt de mare ⁊ fœmina

Hoc etiā ſæpe facies in diſtribuente

Pronus vterqꝫ iacer de petro dic helenaqꝫ

¶ Cōceptio ſæpe fit ꝑ diſtributiuū vt vterqꝫ iacet ꝓn⁹. loquē
do de petro ⁊ helena. ¶ Conceptionū altera explicita cū dictio
cōcipiēs ⁊ cōcepta ꝓferunť. vt petr⁹ ⁊ katheria ſūt albi. altera ī
plicita cū nō ꝓferunť. Et fit cū de mare ⁊ fœmia loq̄mur ꝑ ma
ſculiuū gen⁹. ¶ Conceptio īplicita fit ꝑ diſtributiuū. vt cū dꝛ
demōſtratꝫ petro ⁊ katherina. vterqꝫ hoꝝ ē alb⁹. aut cū dicit de
mōſtratꝫ viris ⁊ mulierib⁹. q̇ſqꝫ hoꝝ ē alb⁹. aut null⁹ hoꝝ ē al-
b⁹ Qui dt vterqꝫ hoꝝ ē alb⁹ ſi demōſtret duos mares nullā cō
ceptionē facit. ſi duas fœmīas ſuloeciſmū facit. q̄r dicēdum eſt
vtraqꝫ haꝝ ē alba. ſi marem ⁊ fœminā conceptionē facit. Qui
dicit vterlibet veſtꝝ legat. aut vteri⁹ veſtꝝ ſcribat ꝯceptionē fa
cit. ſi marē ⁊ fœminā alloquať. ſi duos mares ſine cōceptiōe lo
quiť. ſi duas fœīas ſolœciſmū facit. vterqꝫ veſtꝝ legat ⁊ vterli
bet veſtꝝ legat differūt. q̄r ꝑ illā iubeo ābos legē quos alloq̄r ꝑ
hāc iubeo vnū ex eis cui libet. Cū dico q̇ſqꝫ veſtꝝ legat iubeo oēs
legē quos alloq̄r Cū vero dico q̇libet veſtꝝ legat tm̄ eū iubeo le
gē cui libet. ¶ Fit etiā cōceptio ꝑ noīa ꝑticularitatē ſignificā-
tia. vt aliq̄s veſtꝝ legat ꝯceptoria orō ē ſi alloq̄r maēs ⁊ fœīas
Alť veſtꝝ legat cōceptoria ē ſi marē ⁊ fœminā alloq̄r. ¶ Pro
noia demōſtratiua cōceptionē faciūt. vt hi ſūt albi demōſtratis
mare ⁊ fœia cōceptio ē Poteſt tm̄ demōſtratiuū fœ ī gn̄is demō
ſtrare marē ⁊ fœminā. aut multas fœīas ſi addať ei ſubſtātiuū
epicœni gn̄is vt demr̄atꝫ duab⁹ fœis de genē picaꝝ aut mare et
fœia licꝫ dicē. Hæ picæ nidificāt in nr̄o horto. Quæſitiua cō
ceptionē faciūt. vt vter hoꝝ ē mas cū de mare ⁊ fœia q̄rim⁹ ve-
ſte virili īdutꝫ Recte dꝛ vtra hoꝝ ē fœia mare ⁊ fœia demr̄atꝫ.
Recte dꝛ. Quis hoꝝ ē mas. vno mare ⁊ multꝫ fœis demr̄atꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Recte dꝛ. Quæ hoꝝ ē fœīa vna fœīa ⁊ multꝫ maribꝰ demr̄atꝫ
Recte dꝛ Altera hoꝝ fœīa ē. mare ⁊ fœīa demōſtratꝫ. Qui cre
diderit ⁊ baptizatꝰ fuerit ſaluꝰ erit. ꝯceptoria orō ē ſignificās tā
tū q̄ntū. Qui lꝫ quæ crediderit ⁊ baptizatꝰ vel baptizata fuerit
ſaluꝰ vlꝫ ſalua erit. Quicūqꝫ vult ſaluꝰ eſſe opꝰ ē vt teneat catho
licā fidē ꝯceptoria ē. Nō eīm muliēs minꝰ obligatæ ſūt vt fidē
teneāt q̄m mares. Cū aliq̄s demr̄atꝫ viris ⁊ mulieribꝰ dicit. nul
lus hoꝝ ē fœīa ambiguā orationē facit. Aūt eīm ſꝫ nullū viro
lū ex hoībꝰ demōſtratꝫ eſſe fœminā ⁊ veꝝ dꝫ. aut ſꝫ nullū viro-
rū. aut nullā fœīaꝝ ex hoībꝰ demr̄atis eſſe fœminā ⁊ falſū dicit
Latona ꝑpit gemellos ꝯceptoria ē. ꝑpit eīm phœbū ⁊ dianā.
Leda ꝑpit gemellos ꝯceptoria nō ē. eo ꝙ ꝑpiſſe dꝛ caſtorē et
pollucē. Cū dico ioānes ē pius ī parētes ſuos ꝯceptoria eſt eo
ꝙ de mare ⁊ fœmina loquoꝛ.

Diſiungit regimen quod iunxerat ante ꝓlepſis
Hi metuūt alius dominos aliuſqꝫ magiſtros

Prolepſꝭ græcū nomē ē ſignificās id qꝺ̄ p̄ acceptio. ꝓ eīm p̄
dicitꝛ ⁊ lepſis acceptio. Qui dicūt ꝓlempſis barbariſmū faciūt
ſicut q̄ ſylempſꝭ dicūt duos barbariſmos faciūt. dꝛ eīm recte ſyl
lepſis cū duplicato ll ⁊ ſine m. Prolepſis ē cū totū grāma
ticū in ꝑtes diuiditꝛ. vt gemelloꝝ alter ſtudioſus altꝛ deſidioſus
Totū grāmaticū ē dictio caſualꝫ pluralꝫ nūeri aut nomē collecti
uū ſingularꝫ nūeri. aut copulatū ex ſingularibꝰ. vt hi pueri ſtu
dent. hꝫ grāmaticæ ille dialecticæ. Hæc turba ſtudet. alij grāma
ticæ alij dialecticæ. Cōpulerātqꝫ greges corydon ⁊ thyrſis in
vnū. Thyrſis oues corydon diſtētas lacte capellas. vbi copula
tū ex ītis corydon ⁊ thyrſis ē grāmaticū totū. Prolepſꝭ q̄nqꝫ
fit ponēdo totū ⁊ ꝑtes ī recto. vt ioānes ⁊ petrꝰ ſtudēt. hꝫ gram
maticæ ille rhetoricæ. Q̄nqꝫ ī obliq̄. vt dicūt petꝝ ⁊ ioānē ſtu
dere. hūc grāmaticæ illū rhetoricæ. Q̄nqꝫ totū in obliq̄ ponitꝛ
partes ī rcō. vt ſcholaſticoꝝ alij ſtudioſi alij deſidioſi. In ꝓ-
lepſi ꝓ gtō diuiſo ꝑ antiptoſim nōnunqꝫ ītūs ponitꝛ. vt ſchola
ſtici alij ſtudioſi. alij deſidioſi. Saluſtiꝰ. Multi q̄ de caſtris ꝓ-
ceſſerāt amicū alij: pars hoſpitē aut cognatū reperiebāt. Cū in
prolepſi totū ē gti caſus pn̄t ꝑtes cuiuſlibet caſus eſſe. vt hoīm
aliꝰ diues aliꝰ paup̱. hoīm aliꝰ recordādū ē aliꝰ obliuiſcēdū. ho-
minū alij parcēdū alij nocēdū. hoīm aliū diligo aliū odio habeo

Cū totū tm̄ duas res ſt vtimur noīe alt̄ cū ꝓlepſim faciīꝰ. vt
luīariū alteꝝ p̄eſt diei alteꝝ nocti. ſūt eī duo luīaria ſol ꝛ lūa Cū
vero plures q̄m duas res ſt. vtendū ē noīe aliꝰ vt hoīm aliꝰ grā
maticꝰ. aliꝰ dialecticꝰ. aliꝰ phyſicꝰ Eſt eī alt̄ vnꝰ ex duobꝰ ſʒ aliꝰ
vnꝰ ex multiſ ¶ Cū totū ē nomē tm̄ nūeri pl'is. oʒ ꝑtes pl'is nu
meri eē. vt ioānes dedit binas ad me l'ras al'as ꝓdie calēdas de-
cēbres alteras ipſ calēdis. Cū totū ſt tres res ita faciēda ē ꝓ-
lepſ. Dedi ad te ternas l'ras vnas calēdis. al'as nonis. tercias
idibꝰ. Petrꝰ hʒ ternas edes vnas ī vico al'as ꝛc̄. Excipit̄ h̄ no
mē liberi oꝝ qd̄ filios ſt qd̄ diuidit̄ p ꝑtes ſingl'arſ nūeri. vt li
beroꝝ ioānis vnꝰ petrꝰ vocat̄ alt̄ paulꝰ t̄ciꝰ thomas ¶ Qn̄cūqʒ
totū ſr certū numeꝝ reꝝ ꝑtes p̄nt eſſe vnꝰ alt̄ terciꝰ quartꝰ quī
tꝰ ꝛc̄. vt video q̄ttuor hoīes q̄ꝝ vnꝰ ē grāmaticꝰ alt̄ dialecticꝰ. t̄
ciꝰ phyſicꝰ. q̄rtꝰ muſicꝰ. ſʒ tūc nō ſignificat̄ ordo ꝑtiū. Aut̄ poſ
ſūt ꝑtes eſſe p̄mꝰ ſecūdꝰ terciꝰ quartꝰ ꝛc̄. cū ordo aliq̄s ꝑtiū ſigni
ficat̄. vt q̄ttuor hoīes ītrauerūt domū. q̄ꝝ p̄mꝰ erat grāmaticꝰ
ſecūdꝰ rhetor. terciꝰ muſicꝰ poſtremꝰ aut q̄rtꝰ phyſicꝰ Ex q̄ ptʒ
ꝙ recte dr̄. tres hoīes ſimul intrauerūt domū quoꝝ vnꝰ vocat̄
a alter b terciꝰ c. ſed nō recte dicit̄. tres hoīes ſimul intrauerūt
domū quoꝝ primꝰ vocat̄ a. ſecundꝰ b. terciꝰ c. quoniā ſimul in-
trantiū nulliꝰ eſt primꝰ. ¶ In ꝓlepſi ꝑtes p̄nt eſſe diuerſoꝝ ca
ſuū. vt hominū alij litteris ſtudent alijs odio ſtudium litterarū
eſt. ¶ In ꝓlepſi quādoqʒ totū ꝛ partes ꝓferūtur. ꝛ vocatur ex
plicita. vt hi metuūt aliꝰ dominū aliꝰ magiſtꝝ. quādoqʒ aut to
tum ſubaudit̄ aut partes. ꝛ vocat̄ implicita. vt legimꝰ vnuſq̄ſ-
qʒ doctrinale alexādri Uana locuti ſunt vnuſquiſqʒ ad ꝓximū
ſuū. Alter alteriꝰ onera portate vbi in ꝟbo portate ſubauditur
pronomē vos ꝛ ponit̄ alter ꝓ eo quod ē quiſqʒ. ita vt ſit ſenſus
vos portate onera quiſqʒ alteriꝰ. Cum alloquor duos hoīes et
dico. Alter alteꝝ diligite. iubeo vtrūqʒ alteꝝ diligere ita vt alt̄
ponat̄ ꝓ eo qd̄ eſt vterqʒ. Cum autē alloquor plures q̄m duos
et dico. Alter alteꝝ diligite. iubeo quēqʒ ex eis alteꝝ diligē. et
ita ponit̄ alter ꝓ eo qd̄ eſt quiſqʒ. ¶ Prolepſis nō eſt vicioſa.
Totū eīn in prolepſi cōuenit cum ꝟbo vel adiectiuo exp̄ſſo. par
tes autē cum ꝟbo vel adiectiuo ſubaudito. ꝛ ideo nihil in ea vi-
ciū deprehendi poteſt. Nec eſt neceſſe in prolepſi partes cōue-
nire cum verbo totius cum non ſupponantur verbo totius hoc
eſt verbo expreſſo. ſed ſuis ipſarum verbis ſubintellectis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ In eadē orōne pt eſſe ꝑlepſis ⁊ ꝯceptio. vt vido duos hoīes quoꝝ alt' ē maſcul⁹. altera fēīa. ¶ In ꝑlepſi ptes ⁊ totū pn̄t eſſe diſſimiliū generꝝ. vno mō cum totū ē heteroclitū. vt celoꝝ aliud chryſtallinū. aliud empyreū. Altero mō cū totū collecti uū eſt. vt turbæ ali⁹ cantat ali⁹ loquit'. Tercio mō cū totū integrale diuidit' vt dom⁹ aliud tectū aliud paries aliud fundamētū. h̄ ē alia ps ⁊c̄. ¶ Prolepſ fit ex toto ⁊ ptib⁹ aduerbijs. vt petr⁹ viceſies hodie bibit. decies vinū ⁊ totiēs aquā

Aut quod ꝓpoſuit extra ſumēdo reducit

Vi ꝓperant et ego tu ludis ⁊ ille ſedendo

¶ Zeugma ē qn̄ idē v̄bū l' adiectiū attribuit' duob⁹ ſuppoſitꝭ l' ſubſtātiuis. qꝛ ant vtriqꝫ ꝯformat' vt petr⁹ ē alb⁹ ⁊ paul⁹. aut alt'i tm̄. vt petr⁹ currit ⁊ ego. Joānes ē alb⁹ ⁊ katheria. ¶ Notādū ꝙ t'plex ē zeugma. ſcꝫ ꝓtozeugma. meſozeugma. ⁊ hypozeugma. Protozeugma ē qn̄ v̄bū l' adiectiū ponit' ī pnci⁰. vt ī euā⁰. Erūt ſiḡ ī ſole ⁊ lūa ⁊ ī t'rꝭ pſſura gētiū. Itē Turbat⁹ ē rex herodes ⁊ oīs hieroſolyma cū eo. ¶ Meſozeugma qn̄ v̄bū vel adiectiuū ponit' ī medio. Verbū. vt Hebrei ſūt ⁊ ego. Adiectiuū. Huc ades o melebæe caper tibi ſalu⁹ ⁊ hedi. Ipſe fecit nos et nō ipſi nos. ¶ Hypozeugma qn̄ v̄bū l' adiectiū ponit' ī fine Virgili⁹. Nihil h̄ niſi carmia deſūt. Quid niſi ſecretæ leſerūt phillida ſiluæ. Grego. Quid ꝑ digitos niſi dō ſpūs ſcī deſignātur. De adiectio exeplū. Neqꝫ ſyd⁹ radio. neqꝫ v̄go filio ſit corrupta. Itē v̄bū l' adiectiū ī meſozeugmate ꝯformabit ſe ꝑori. Sꝫ in ꝓtozeugmate ⁊ hypozeugmate ꝯformabit ſe ꝓrimiori. Sūt tn̄ duæ exceptiōes cū nō ꝯformat ſe ꝓrimiori qn̄ fit ꝑ aduerbia ꝯpādi l' ſil'itudis vt meli⁹ ego iſtud qꝫ vos feciſſem. h̄ eſt meli⁹ ego iſtud qꝫ vos feciſtis feciſſem. de aduerbio ſil'itudis. h̄ ille ita prudent' vt ego feciſſꝫ Jd ē h̄ ille ita prudent' vt ego feci feciſſꝫ. Itē zeugma pt fieri ſine medio l' cū medio. Sine medio vt ego diſco grāmaticā. petr⁹ logicā. Virgili⁹. Hic illi⁹ arma. h̄ curr⁹ fuit. Cū medio fit diuerſ modis ſcꝫ ꝑ et. vt hebrei ſunt et ego. Per vel vt petr⁹ currit l' ego. Per neqꝫ. vt neqꝫ petr⁹ currit neqꝫ ego. Per an. vt id viſo tu an ille īſaniat. Per niſi. vt neſciat h̄ qſqꝫ niſi tu. Per tā q̄m atqꝫ ac. vt nō ſec⁹ te diligo atqꝫ petr⁹. ꝑinde te diligo atqꝫ petr⁹. i. tā te diligo qꝫ petr⁹. i. tm̄ te diligo q̄ntū petr⁹. Per ſed vt vos eſtis mūdi ſꝫ nō oēs. Nul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

lā cauſam īueīo ī ea ſꝫ neqꝫ herodes. Jtē zeugma facit hypothe
ticā ꝓpōnē nō categoricā vt vos eſtis mūdi ſꝫ nō oēs. h̄ ē pl'i-
mi ex vob mūdi ſūt. nō aūt oēs. ¶ Nō ꝙ ſuppoſita ī zeugma
te capiunᷣ dupliciᷣ. vno mō ꝯiūctim. i. categorice. ⁊ ſic faciūt
cōceptionē. vt vos ⁊ nos currimꝰ Altero mō hypothetice. ⁊ ſic
faciūt zeugma vt pueri ⁊ nos legimꝰ. vl' Ego ⁊ tu legiſ Lucanꝰ
Cartago mariuſqꝫ tulit. Horatiꝰ Tu q̇d ego ⁊ ppl's mecū deſi
derat audi ⁊c̄. Jtē fit aliqn̄ zeugma ꝑ diuerſa tꝑa. Paulꝰ. Vi
demꝰ nūc ꝑ ſpeculū in enigmate tūc āt facie ad faciē. Orō zeu
gmatica nō ē viciosa. qm̄ ī ea alteꝝ ſuppoſitoꝝ ꝯformatᷣ v̄bo ex
preſſo alteꝝ ſubaudito. q̄ mō nec vicioſe r̄ndet interrogatꝰ quis
fecit ſi dicat ego ſubauditur enim feci.

Jnuenies rectū qn̄qꝫ regente ſolutū

¶ Ntūs ſepe ponitᷣ abſolute id ē ſine regēte expſſo. vt pax vo
bis. gl'ia pr̄i ⁊ filio. Nō abſolutū ē nomē ābiguū. Vno mō eſt
nomē grāmaticū. ⁊ valet tm̄ q̄ntū carēs regēte ⁊ ſic accipitᷣ h̄.
Scd̄o dicunᷣ etiā q̄dā v̄ba ī grāmatica abſoluta. i. pfecta ⁊ ſᷣ
que pfectū faciūt ſenſū ſine accō. vt dormio ſedeo Dicunᷣ ī grā
matica etiā noīa abſoluta. i. q̄ nō indigēt adiectio vt pax deꝰ an
gelꝰ virtꝰ Nō em̄ bō pax dice īdigemꝰ Tercio ē in vſu dialecti
coꝝ ⁊ h̄ mō nomē abſolutū ē qd̄ ſᷣt aliq̇d ⁊ nihil ꝯſt cui oppo-
nitᷣ nomē cōnotatiuū. Quarto ē ī vſu iuriſperitoꝝ. ⁊ ſic d̄r ali-
quis abſolutꝰ a vinculo excōicatiōis. Quīto ē nomē theologi-
cū. ⁊ ſic d̄r aliq̇s abſolutꝰ a pctis. Etiā ē idē qd̄ finitꝰ. vt liber
ꝑpe abſolutꝰ ē. ¶ Ntūs ponitᷣ abſolute cauſa breuitatꝫ vt Mi
rabile dictu. haud mora. fide maiꝰ. q̄uis culpa. grāde viciū. li-
ber gn̄atiōis ieſu chriſti ⁊c̄. id ē h̄ eſt liber. homelia bt̄i gregorij
id ē hec ē. Jniciū ſci euāgelij ſcd̄m ioānē. id ē h̄ ē iniciū. ⁊ ille
modꝰ tāgitᷣ ibi. Verbū multotiēs ſubſtātiuū ⁊c̄. Scd̄o cauſa
relatiōis. ⁊ ſedes cauſa breuitatꝫ. ⁊ ille modꝰ tangitᷣ ibi. Ponis
ob id ſolū precedēs Tercio apud vetēs ponitᷣ ntūs abſolute ab
latiui loco ī deſigtione ꝯſequētie vt Cuiꝰ hūilitatē dn̄s reſpici
ens v̄go ꝯcepit filiū. h̄ ē dn̄o reſpiciēte Jn hymno. Luſtra ſex
qui iā ꝑacta tēpꝰ implēs corꝑis. h̄ ē ſex luſtris ꝑactis. h̄ ē tri-
gita ānis ꝑactis. Luſtꝝ em̄ tātū q̇nqꝫ ānos cōtinet. Jn hym-
no. Audita vt p̄coīa. id ē auditꝫ p̄conijs. Jtē circa hūc locū di-
cūt aliq̇ ntūm poni abſolute cauſa dubij remouēdi. vt in cōuer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

te do dn̄s ⁊c̄. ponēdo dn̄s ꝓ dn̄m. q₂ ſcd̄m illos ſi gerūdiū int̄
accōs ponētur tūc eſſ₃ āpgibologia ſicut ſi īfinitiuꝰ poneret̄ int̄
duos accōs ſ₃ h̄ falſū ē. q₂ gerūdiū nunq̄₃ ponit̄ int̄ duos accu
ſatios. nec p̄t facē āphibologiā more īfinitiui. ſ₃ meliꝰ ē loq̇ per
abltōs abſolute poſitos. vt dn̄o ꝯuertēte captiuitatē ſyō fci ſu
mꝰ cōſolati. l' dn̄ dn̄s ꝯuertēt ⁊c̄. Gerūdiū em̄ nequaq̄m regit
accm̄ an̄ ſe. ſ₃ hēbit dtm̄ pꝰ ſe apud latios. licet græco more bn̄
habeat accūm an̄ ſe. Nō em̄ latie dicimꝰ ſcribētē habēdū ē pen
nā. ſ₃ ſcribēti habēdū ē pennā. Horatiꝰ Si vis me flere dolen
dū ē ꝑmū ipſi tibi. Syllogizāti ponēdū ē tmios. Et d̄₂ ad hāc
orationē. Elizabeth ipletū ē tēpꝰ pariēdi ꝙ potiꝰ elizabeth eſt
ibi gti caſus ꝯſtructū cū gerūdio. ⁊ ſi eſſ₃ acci caſus tūc tn̄ eſſet

Ecce tibi rectū q̄rtū ve ſol₃ dare caſū (imitatio græca

Hoc aduerbiū demōſtrādi ecce vult ꝯſtrui cū ntō l' cū accō.
Exēplū de ntō Ecce ācilla dn̄i. ecce agnꝰ dei. ecce lignū crucis.
Exēplū de accō. vt plautꝰ dicit. Opꝰ ne tibi eſt aduocatio ecce
me. Apud Uirgiliū. Sis bonꝰ o fœlixq₃ tuis en q̄ttuor aras
Ecce duas tibi daphni. duoq₃ altaria phœbo. Pocula bina no
uo ſpumantia lacte q̄tannis. Craterasq₃ duos ⁊c̄. Nō ecce
frequētiꝰ ntō iūgit̄ ⁊ raro accō i ſoluta orōne. Inuenit̄ ecce ſine
caſu ſæpe. vt ecce dies veniūt. ecce ſponſus venit exite obuiā ei.
Et vtimur h̄ aduerbio ecce ſp̄ loquēdo de eo q̇ an̄ ꝯſpectū noſtꝝ
adeſt. vt ecce ego. ecce hō. ecce me. ecce ille. ſ₃ raro ꝯiūgit accō i
ſoluta orōne. Ergo falſū dicūt q̇ dicūt ꝑ ecce de abſente loquen
dū i accō. de re p̄nti ſp̄ in ntō. Itē notādū cū loq̇mur de parum
noto adiūgimꝰ ntō ꝓnomē dicētes. Ecce ille petrꝰ q̄ſi ille tibi ī
cognitꝰ ſ₃ auditꝰ De ꝯpoſitiōe huiꝰ aduerbij ecce ſat₃ habet̄ in ꝓ
ma ꝑte ibi Eſt declinādi. Sciēdum ꝙ en h₃ eādē ꝯſtructionē
quā h₃ ecce. h̄ ē adiūgit̄ ntō vel accō ⁊ ponit̄ indicādo vt h̄ En
priamꝰ ſūt h̄ etiā ſua ꝑmia laudi. Et etiā exprobrādo ponit̄ cū
accō apd̄ v̄gilium. En agros ⁊ quā bello troiane petiſti. En ho
norē quē petiſti. Ponit̄ et en q̄n̄q₃ ſine caſu. vt En quo diſcor
dia ciues ꝑduxit miſeros. En quis cōſeuimꝰ agros. q̄s. i. q̄bꝰ.
Apd̄ comicos hem ꝓ en poſitū ntō l' accō ꝯiūgit̄. Itē o ſilit̄ re
git ntm̄ l' accm̄. de ntō O btūs p̄tꝰ ille. de accō O viꝝ laudabi
lē O fortūatos ſua ſi bō ⁊c̄. de q̇ latiꝰ īfra. Et ſic i ſūma q̄ttuor
reperiunt̄ dcōnes quæ regūt ntūm l' accm̄. ſc₃ ecce en o hem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

EſSt obliquoꝝ regimen quod ſcire laboꝛas
In pꝛimis regimen quod fit ꝑ noīa. poſt hæc
Quod ꝑ verba. dehinc quod fit ꝑ cætera dicā
Hinc exempla notes quib⁹ iſta videbis apte
¶ Gtūs ē caſus ſignificās id c⁹ ē alteꝝ. ives eyn dick is. ſtabit ī
gtō ¶ Itē alia ꝯgtio gtī q̄d fere ſꝑ teutoice tīmiat̄ ī es ē gtī ca
ſus l' ablti caſ⁹ qꝛ abltūs poit̄ ſæpe loco gtī. vt paꝝ pais multū
paꝝ ſatꝫ pecuniæ nihil boī mali. vt q̄ꝫtū nūmoꝝ hꝫ q̄ſqꝫ ī arca tm̄
hꝫ ⁊ fidei. ¶ Notādū ꝙ ſolꝫ gtūs tpl'r accipi. ſ. actiue paſſiue ⁊
poſſeſſiue. Actiue vt ꝓuidētia dei deſig̃t ꝙ de⁹ ꝓuidꝫ. Paſſiue. timoꝛ
dei. i. de⁹ tiet̄. Poſſeſſiue. vt r̄gnū dei qd̄ r̄gnū de⁹ poſſidꝫ. Ex illo
ſeq̄t̄ ꝙ oꝛō ī q̄ ponit̄ gtūs ſæpe ē āphibologica. i. ābigua ⁊ dubi
oſa vt aōꝛ dei ſuſpicio vxoꝛꝫ charitas pr̄is. Poteſt ei eē ſēſus ꝙ
nos diligi⁹ ā ipē diligit nos ſic dubiū ē d̉ vtro fiat ſmo an d̉ aōꝛe
quē de⁹ hꝫ ī nos an de aōꝛe quē nos ī ſe. De charitate pr̄is ī fili-
os an filioꝝ ī pr̄eꝫ. De ſuſpicatiōe maritali. an de ſuſpicatiōe vx
oꝛia Inueniūt̄ tn̄ ſæpe ī vna oꝛōe ab vna dcōne duo gtī rci. vn⁹
actiue alt̄ paſſiue abſqꝫ āphilogia. vt apd̉ Ciceronē ī catōe maioꝛe
Quid de publiꝫ luciꝫ craſſi ⁊ pōtificiꝫ ⁊ iurꝫ ciuil' ſtudio loq̄r ſtu-
dio iurꝫ ſignificat̄ ius diſci ⁊ ſtudio craſſi ſignificat̄ actiue craſſus di
ſcē. Aliud exēplū eiuſdē ī ꝓ̄n⁹ officioꝝ. Quaē luciꝫ ſillæ ⁊ C. cæ
ſarꝫ pecuniaꝝ tn̄ſla⁹ a iuſtis dn̄is ad alienos n̄ dꝫ libal' videri. tn̄ſla
tio luciꝫ actiue tn̄ſla⁹ pecuniaꝝ paſſiue ſignificat̄ ¶ Nō 2⁹ ꝙ gtūs fa
cit q̄ttuoꝛ modis āphibologiā. Pꝛio qn̄ r̄git̄ a xbalib⁹ vt aōꝛ ioā
nis odiū pet̄ aōꝛ dei. ſt ei deū amaē l' ri. Scdo qn̄ gtūs regit̄ a
diūſ virib⁹. vt lib ariſtotel'. i. lib poſſeſſus ab ariſtotele. l' ꝯpoſi
t⁹ ab ariſtotele. l' ioāne Sic ec̄ fit qn̄ gtūs r̄git̄ a diūſ dcōnib⁹.
vt iſti frēs epi ſi. ibi pt regi l' a frēs l' a ſūt Ter⁹ fit āphibologia
qn̄ ifitiu⁹ poit̄ it̄ duos gtōs. vt ē io. miſeri pauli qꝛ ē r̄gl'a ꝑſci
ani ꝙ cū ifinitiu⁹ poſit⁹ ē it̄ duos ſil'es caſ⁹ tūc vterlibꝫ caſ⁹ pt ꝑ
cōſtrui. qd̉ n̄ tm̄ itelligit̄ de accō veꝝ ec̄ de q̄ꝫ caſu. de dtō vt ma
ledicē m̄ placꝫ t. d̉ accō cupio te vidē me De abltō vtoꝛ pr̄e dig̃
filio Q̄rto qn̄ gtūs r̄git̄ l' abſolute poit̄. i. qn̄ pt ī vna oꝛōe r̄gi l'
nō r̄gi. vt r̄coꝛdoꝛ dauētriæ. i. fili⁹ ciuitatꝫ. l' ī dauētria alic⁹ rei
hēo meōꝛiā. Miſereoꝛ dauātriæ vl' dn̄oꝛ ⁊ ꝯſil'es Et ē adhuc
mod⁹ qui nō facit āphibologiā ſꝫ equocatiōeꝫ. ſ. qn̄ eadē dictio
poteſt eſſe diuerſoꝛum caſuū. vt aſini ſunt epi. cui⁹ orationis eſt

duplex ſenſus. vn⁹ ſi ep̄i eſt gti caſus. tūc ē ſenſus ꝙ aſini poſſi
deāt ab ep̄o. ſecūd⁹ ſenſus ē īpoſſibil' ⁊ falſus. ſcꝫ ſi ep̄i eſt nti⁹ ca
ſus. ¶ Itē notādæ ſūt h̄ aliq̄ regulæ. ꝓma. Quēcūqꝫ caſū re-
git tot⁹ ntūs eūdē regūt ei⁹ obliq̄. vt rex troiæ reg̃ troiæ ⁊c̄. per
oēs caſus. Itē ꝑ totū ntūm ītelligim⁹ ntm̄ ī maſculīo fœīno ⁊
neutro gn̄ib⁹. qꝛ ſi tot⁹ ntūs nō rexerit caſū obliq̄ etiā nō regūt
vt multū vini dꝛ tm̄ in ntō accō ⁊ vtō. ⁊ nō in alijs obliq̄s. qꝛ
ſolū regit ī neutro gn̄e. ⁊ nō ī maſculino neqꝫ fœmīno generib⁹
¶ Secūda reg'la. quēcūqꝫ caſū regit īdicatiu⁹ eūdē regūt oēs
alij modi. vt amo ama amem amarē deū ⁊ ſic ī alijs tꝑib⁹ Sic
gerūdia ſupina ⁊c̄. vt venio cauſa amādi deum. Et inde excipit
ntūs rect⁹ virtute ꝟbi ſubſtātiui vti l' eoꝝ vim h̄ntis. vt liber ē
petri iacētis ſupini ⁊ nō ſupin⁹ Etiā excipit ꝟbū paſſiuū qd̄ nō
regit accm̄ ſui ꝟbi acti. ¶ Tercia Quēcūqꝫ caſū regit poſitiu⁹
eūdē regūt ꝯpatiu⁹ ⁊ ſuꝑlatiu⁹ vt ī gtō amās mei amātioꝛ mei
et amātiſſim⁹ mei. In dtō ſil'is ſil'ioꝛ ſimillim⁹ mihi de accō et
abltō vlteri⁹ ſic ⁊c̄. ¶ Qnarta Quicūqꝫ gtī regunt a noīe ſub
ſtātiuo ijdē fere oēs regunt a ꝟbis ſubſtātiuis l' eoꝝ vim h̄ntib⁹
except̃ his q̄ regunt a ꝟbalib⁹. vt liber petri. lib̄ ē petri. hō mi-
re ſpeciei. hō ē mire ſpeciei. ⁊ ſic vlteri⁹ ꝑ regimē gtī Liber vide
tur petri. videt triū ſolidoꝝ ⁊ ſic de alijs ꝟbis. Except̃ tm̄ recti
a verbalib⁹ ⁊ gradib⁹ comparationis.

Nomen ſignificans poſſeſſum da genitiuo

¶ Dictio ſignificās rē poſſeſſam regit gtm̄ poſſeſſoris. vt ager
petri. dom⁹ petri. p̄diū nicolai. Itē hæc pn̄s l'ra pt ītelligi de ꝟ-
bo ſubſtātiuo ⁊ ꝟbis ei⁹ vim h̄ntib⁹ vt ager ē petri. ager appa-
ret petri. vt ptꝫ in q̄rta reg'la gn̄ali. ¶ Nō ꝑ hāc regulā nomē
rei poſſeſſæ ⁊ ꝟbū ſubſtātiuū pn̄t regē quēlibet gtm̄ mūdi ꝑter
quinqꝫ gtōs ꝓmitiuæ ſpeciei mei tui ſui vr̄i nr̄i. q̄s nō regunt ſꝫ
loco eoꝝ aſſumūt poſſeſſiua ī ſil'i caſu. vt dicēdū ē liber me⁹ tu⁹
ſuus nr̄ ⁊c̄. ⁊ nō mei tui ſui. Ex h̄ orit ꝙ dicēdū ē liber ē me⁹
ipſi⁹ vnius ſoli⁹ ⁊ nō mei ſoli⁹ vni⁹ ipſi⁹ Sic liber ē nr̄ ipſoꝝ ſo
loꝝ triū oīm. ⁊ nō nr̄i ipſoꝝ ſoloꝝ dicēdū erit. Et ſi q̄s cōtradi
cēt cū ꝓſciano ꝙ ꝓ poſſeſſiuo poſſet poni gtūs ꝓmitiui. ğ cū dꝛ
liber ē me⁹. etiā dicit liber ē mei. Dicēdū ꝙ h̄ ītelligendū ſit de
poſſeſſiuis noīalib⁹ ⁊ nō de poſſeſſiuis ꝓnoīalib⁹. vt ſaturnia re
gna. vl' reg̃ ſaturni. qꝛ nunq̄ꝫ alit latini autores locuti ſūt. licꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

græci ponũt gtĩm ꝑmitiui vt i orõe dñica dicũt græci pr̃ nr̃i vbi nos dicim⁹ pr̃ nr̃. ⁊ ſic de alijs i gtõ. ſ; nos nõ ita dicem⁹ Et li cз aliq̃ ita loquũť hi nõ latie loquũť ſ; græciſſant. i. ſequũť græcos ¶ Itẽ hi gti ꝑmitiui mei tui ſui nr̃i vr̃i pñt bñ iungi alijs verb a ꝟbis ſubſtãtiuis. ⁊ noib⁹ dictis vt memini mei ſoli⁹ tui ſolius meiipſi⁹ Meminim⁹ alioꝝ. ſ; nr̃i ipſoꝝ nõ meminim⁹.

¶ Nõ ꝙ ad cui⁹ a um nomẽ poſſeſſiuũ nunq̃ rñdeť in ſili caſu ſiue ꝑ eundẽ caſum. niſi in tb⁹ ꝓnoib⁹ demõſtratiuis poſſeſſiuis. ſc; me⁹ tuus ⁊ ſu⁹. vt cũ q̃riť. Cuiũ pec⁹ rñdeť meũ tuũ ſuum. nõ autẽ rñdeť mei tui ſui. Qð ħ ſit veꝝ pt; ꝑ Comicũ dicentẽ. Cuiũ pueꝝ huc poſuiſti rñdeť vr̃i. q̃rit vlteri⁹ Cui⁹ nr̃i. et rñdet pamphili. Poteſt etiã fieri rñſio ꝑ idẽ intrrogatiuũ. vt cuiũ eſt. ẽ cuiũ eſſe dз. Itẽ exẽpla hui⁹ regulæ q̃nq; ꝯuertũtur et potiſſimũ in noib⁹ appellatiuæ q̃litat; . vt pt; ex ſenſu vbi fieri poſſit aut nõ. vt aula ducis ẽ regimẽ poſſeſſiõis paſſiuæ ſed dux aulæ ẽ regimẽ poſſeſſiõis actiuæ. q2 a dictiõe regẽte fit denoiatio regiminũ nõ eñ cõuertiť liber petri dicẽdo petr⁹ libri

Dicere ſi vere poſſis iſtud mea res eſt.

Cum nihil adiungas tunc eſt poſſeſſio pura

Dentur in exempla tibi regis equus ducis aula.

Si petis adiungi non eſt poſſeſſio pura

Per plures ſpecies hui⁹ diuiſio fiet

¶ Dicit ꝙ duplex ẽ poſſeſſio ſc; pura. ⁊ ẽ qñ vere dici pt hæc res ẽ mea ſine aliq̃ adiecto. Et ħ tũc fieri pt dũ res tractari pt. ſcðm placitũ poſſeſſoris ſiue habẽtis. Sз ipura ẽ qñ nõ pt dici ſine addito hæc res ẽ mea. id ẽ cũ res nõ pt tractari ſcðm volũtatẽ hñtis. Igiť non ſequiť Quicq̃d ẽ tuũ id potes vendere. iſtud ẽ tuũ demõſtrãdo patrẽ vel fortitudinẽ ſapientiã tuã ⁊c̃. ergo iſtud potes vendẽ. fit eñ fallacia equocatiõis Nõ eñ ſimplicit de prẽ dicim⁹ ille ẽ me⁹. ſ; eſt pr̃ me⁹. oportet dicẽ ſed improꝑe ẽ me⁹ Et diciť vlteri⁹ in textu ꝙ ſunt multi modi hñdi impure. ſ; vn⁹ modus hñdi pura poſſeſſiõe. Ergo multi gti regunť ex vi poſſeſſiõis ipuræ. Et iſti modi poſſeſſiõis ipuræ. de quib⁹ loquiť autor in lr̃a dicunť ab ariſtotele in iſagogis modi hñdi. ⁊ in ãtep̃dicamẽt; dicunť modi eſſendi in. vt inſunt pars

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

totū ⁊c. ¶ Nō vt ſup̄ dictū ē. q̄ ꝑ orōnes poſſeſſiōis puræ ⁊ i-
puræ fiūt ſæpe orōnes āphilogicæ. vt lib ariſtotel'. ſtatua hercu
lis gtūs p̄t denotaē l' poſſeſſorē ſtatuæ l' opicē e' l' repn̄tatū ꝑ eā

Pars ꝓpriumq; regūt gtōs atq; reguntur

Dum tamē attendas laudem vel crimen vtrimq;

Dextra viri fortis ſupat ſpeciem mulieris

Vir fortis dextræq; ſpeciei fœmina miræ

Vir duri capitis ⁊ formæ fœmina turpis

¶ Hic ponunt̄ q̄ttuor regulæ ⁊ icipit determiare de poſſeſſiōe i-
pura. Pria dictio ſignificās ptē l' itegl̄ē l' eſſentialē vel multi-
tudis regit gtm̄ toti' De pte itegli paries dom'. de pte eſſentia
li corp' aīa hoīs. de pte multitudis vt vn' pleb. ¶ Notādū q̄
totū ⁊ ps accipiunt̄ h̄ in ſecūda ipoſitiōe ꝓut ſignificāt noīa. ⁊
ſic hæc ē vera ps regit totū. i. dictio pt̄ꝭ regit dictionē toti' Et
ſic i hac tota ſecūda pte regimis accipiunt̄ noīa i ſecūda ipoſiti
one. vt cauſa ps totū ꝓpetas poſſeſſio effect' relatiuū cōtentū.
¶ Nō ſcdo ſæpe nomē ptis itelligit̄ in hac p̄ma regl'a. vt dici
m' habet̄ geneſ p̄.° id ē p̄.° capitulo geneſ. ſic p̄.° regū p̄.° id ē p̄mo
libro regū p̄mo capl'o eiuſdē. ſigt eīn p̄or numer' ſp libꝝ. alt̄ nu
mer' ſt capl'm. ſiue poſterior. vt p̄ma petri p̄.°. Thomas ſecūda
ſecūdæ. id ē i ſcda pte ſecūdæ ſūmæ bti thomæ. Sic dimidiū
regni dabo tibi. id ē dimidiā ptē regni. Reliquū ætatꝭ meæ. i.
reliq̄ pars ætatꝭ meæ. Aliud. reliquū vitæ meæ deo deuoueo.
Sat mūdo fuiuim' ſat voluptatib' cōceſſim' reliquū ætatꝭ do
dādū ⁊ ꝯſecrādū eſt. id ē reliq̄ ps vitæ ſeu ætatꝭ Sic dr̄ ſūmū
dom' mediū dom'. id ē ſūma ps l' media ps dom' ¶ Secūda
dictio ſignificās ꝓpetatē id ē formā accidētalē p̄t regē gtm̄ ſub
iecti. vt macies ⁊ pallor faciei decor ſūt mōchi. vt bnard' dicit.
Rubor vult' albedo parietꝭ ¶ Nō ꝑ hāc regulā abſtracta r̄gūt
gtm̄ caſū ⁊ nō ꝯcretū niſi poſitū fuerit ꝯcretū abſtracti loco. vt
albū cygni nigꝝ corui. i. albedo ⁊ nigredo cygni aut corui. Itē
īnfinitiu' abſtracti loco poſit' etiā regit hūc gtm̄. vt ſcire petri.
id eſt ſcīa petri. poſſe iacobi p̄ncipis. i. ptās p̄ncipis. Sic velle
nolle iacobi legē hērici ē bonū. i. lectio. Tercia regl'a ꝯtīt p̄mā
et ē tal'. Nomē toti' regit gtm̄ ptꝭ mediāte adiectio laudis l' vi
tuperij. vt vir fortꝭ dextræ, hō pallidæ faciei robuſti corpis Or

ta regl'a ꝯſtit terciā. ⁊ ē tal'. Dictio ſignificās ſubiectū alic⁹ ac
cidētꝫ regit gtm̄ ſigficātē talē ꝓpetatē. i. accidēs mediāte noīe
adiectio ſignificāte laudē l' vituperiū. vt hō magnæ autoritatꝫ
hō magnæ exiſtiatiōis opionis nois. hō pſꝑi ſucceſſus ¶ Nō
circa has duas regl'as. ꝙ adiectiuū pt qn̄qꝫ ſubticeri. ⁊ gtūs ſe
ſolo poni. Exēplū vt hō pacis vir ꝯſilij. vt Tulli⁹ Nōne qs ꝓ
tulit Scipiōes ⁊ metellos an̄ fuert opionis ⁊ gl'iæ Et fit h ſo
lū i gtō. ⁊ cū h raro ⁊ nunq̄ꝫ i abltō. ¶ Nō ſcdo gti loco pt po
ni abltūs i h regimīe. vt magnæ auctoritatꝫ vir ē. l' mag̃ autori
tate vir ē. Eſt duræ ceruicꝫ iudaic⁹ ppl's ſiue hō. Et ē elegāti⁹
loq̇ i abltō q̄ꝫ i gtō ¶ Nō 3º. ſæpe i vna ⁊ eadē orōne miſcet̃ ab
latiu⁹ cū gtō. vt boeti⁹ Mulier reuerēdi admodū vult⁹ ocul' ꝑ
ſpicacib⁹ colore viuido atqꝫ ihauſti vigorꝫ. Sic apd Ciceronē
Lētulū noſtꝛ eximia ſpe ſūmæ ꝟtutꝫ adoleſcētē fac erudias In
ter q̄s diūſos caſus hui⁹ regimis pt mediare ꝯiūctio. vt petr⁹ ē
pallidæ faciei ⁊ macro corpe Quarto nō ꝙ ꝑ exēpla h⁹ regimis
mōſtrat̃ res q̄lis ē. h ē laudat̃ ⁊ vitupat̃. Et q̄ttuor modꝫ laus
vl' vituperiū exꝓmi pt. ꝓmo in gtō i demōſtratiōe eſſentie vt hō
pallidæ faciei. Secūdo in abltō ꝑ idē regimē demōſtratiōis vt
hō pallida facie ꝑ illā regulā. Toti da ptē. Ter⁹ ꝑ ſynecdochē
in accō. vt hō pallid⁹ faciē. ꝑ illā regulā. Sæpe qd ē ꝑtis. Qr
to ꝑ ſynecdochen in abltō. vt hō pallid⁹ facie ꝑ illā regulā Sy
necdochen iūgas. Vitāt tn̄ oratores ſūmope ſynecdochē quæ
magꝫ poetaꝝ ē ⁊ hiſtoriā ſcribētiū q̄ꝫ oratoꝝ. ſꝫ loquūtur ꝑ regi
men demōſtratiōis ⁊ frequēti⁹ in abltō. vtrūqꝫ tn̄ bonū ē. vt hō
ꝓcero corpe lāck vā lyue. elegāti forma. hō hirto corpe. piloſis
humeris. ꝓcalua frōte. aduncis narib⁹ caninis dētib⁹. repādis
aurib⁹ Quinto nō ꝙ caſū hui⁹ regimis regūt ꝓmo noia vt ppl's
duræ ceruicis Scdo ꝓnoia vt tu modicæ fidei In abltō apud
boetiū Illa vultu placido. videt̃ tn̄ q̄buſdā ille abltūs regi a ꝟbo
inq̇t Ter⁹. a ꝟbis ſubſtātis. vt iſte ē magnæ famæ. magni nois
magꝝ lrāꝝ. Sic ſio fore. vt ſpero me fore magnæ lrāturæ Et
ſub ꝟbis ſbſtātis ꝯphēdunt̃ ꝟba vim eoꝝ hn̄tia. vt io. videt̃ ap
parꝫ habet̃ magnæ prudētiæ Et quod dictū eſt de ꝟbis etiā de
participijs intelligit̃ ¶ Nota ſexto dictio regēs ſcꝫ nomē pro
nomē ꝟbū ſeu pticipiū hūc caſū qn̄qꝫ ſubintelligit̃ vt i pſalmo
Qui habitare facit vni⁹ moris. i. domo. i. homies vni⁹ moris.
Sic in euāgelio Beati mūdi corde id eſt entes mundo corde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Et debet parti quod pars fuit annumerari

¶ Hic dr̄ ꝙ ꝑs in regimīe lr̄æ ſuꝑioris ā̄pliat̄ ꝓ eo qđ ē l' fuit
pars. vt pes porci q̄ ē vel q̇ fuit porci. Ibi em̄ ē duplex ſenſus.
vn⁹. Pes q̇ ē mēbꝝ actuale porci ſic hæc ē falſa. comedi pedem
porci. Alt' ſenſus ē. q̇ fuit mēbꝝ porci. ⁊ ſic ē vera comedi pedē
porci. Sic caput hois ibi caput ā̄pliat̄ ꝓ eo qđ ē caput hois. l'
fuit caput. ſiue mēbꝝ hois ⁊ ſic de alijs. ¶ Nō hæc ampliatio
poteſt ⁊ eſſe ī alijs regimib⁹. vt ī regimīe poſſeſſionis vt tunica
ſaluatorꝫ nr̄i ē romæ. id ē tunica q̄ poſſidet̄ a ſaluatore l' fuit poſ
ſeſſa a ſaluatore. Similit̄ ī regimīe relatiōis vt pr̄ ioānis ē hic
et ħ dū ſmo fit de ioāne mortuo. Itē tal' ā̄pliatio ī exēplis regi
mis gtī caſus p̄t fieri ad oēm dr̄az tpis. ħ ē. exēpla intelligēda
ſūt ī pn̄ti p̄terito ⁊ futuro. vt colūna dom⁹ id ē colūna quæ ē l'
fuit vel erit ꝑs dom⁹ Sic ager petri q̇ ē fuit l' erit poſſeſſus a pe
tro ¶ Notādū ꝙ ſicut nomē ſignificās rē q̄ fuit ꝑs p̄t regē ge
nitiuū ſig̃ficantē totū. ita etiā nomē ſignificās rē quæ fuit q̄li
tas alicui⁹ ſubiecti p̄t regē gtm̄ ſignificātē ſubiectū cui⁹ illa res
qualitas fuit. vt p⁹ ꝯſectionē manet albedo panis. ħ ē albedo q̄
fuit q̄litas panis. ⁊ ſapor pais ħ eſt ſapor q̇ fuit q̄litas panis.
figura pais. i. figura q̄ fuit ī pane. Et dicunt̄ huiōi q̄litates ſpe
cies pais a theologꝭ Vn̄ ptꝫ ꝙ hæc orō albedo pais ā̄bigua eſt
ſt em̄ albedinē q̄ ē in pane ⁊ q̄ fuit in pane quāuis deſierit in eo
eſſe. Vocant̄ āt ſpēs panis ab eccleſia ſignū cum canit. Nulla
rei fit ſciſſura ſigni tantū fit fractura ⁊c̄.

Clauſum ſub parte dices tunc temporis eſſe

¶ Hic poīt ſcđm additamētū dicēs ꝙ aduerbiū tūc regit ge
nitiuū tpis ī regimīe ꝑtis. qꝛ tūc hꝫ ſe vt ꝑs ad tēp⁹. Dicit̄ em̄
tēp⁹ eſſe totū ſucceſſiuū. Et totū ſucceſſiuū ē cui⁹ ptes ſūt in di
uerſ tpib⁹ ¶ Notādū p̄mo ꝙ iſta aduerbia tpis tūc nūc iā he
ri cras raro iueniūtur regē gtm̄ apđ autoēs. ğ nō ſunt multuꝫ
vſurpāda a nob ī gtō ¶ Notādū 2⁰. illa adūbia q̄ freq̄nti⁹ regūt
gtm̄ ſūt adūbia tpis l' loci. i. tpis. Accipit̄ em̄ loc⁹ aliq̄n̄ ꝓ tpe
vt apud Comicū. ⁊ dixit multa alia q̄ nūc nō eſt narrādi loc⁹
Sic iam dudum. vt apud Comicum. Iam dudū ætatꝫ factæ
ſunt lites inter eos. Sic minime gentium pro nullo pacto in
uenitur. Pridie illius diei. pridie nonarum decembrium.
Sed pridie veſperi de hac oratione triplex ſolet eſſe opinio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Quidā dicūt veſpi eſſe gti caſus ⁊ regi in h̓ regimīe Quidā ab
latiui caſus vt veſperi ꝓ veſpe. quēadmodū luci ꝓluce. ⁊ ruri
ꝓ rure. Aliq̇ dicūt eſſe aduerbiū hac rōne qđ ꝯponit̄ cū per vt
peruelſperi. Similit̄ adiūgit̄ alijs aduerbijs ſcꝫ tā veſpi qđ nō
accidit noib⁹ ſubſtātiuis. Comic⁹ dicit. Nunq̄m tā mane egre
dioꝛ. neqꝫ tā veſperi reuertoꝛ. q̄n te aliq̇d in fundo laboꝛare ſiue
agē cōſpicer. Sic dꝛ heſterno veſperi ⁊ ſic de alijs. ¶ Notādū
ꝙ ṗdie ⁊ poſtridie hn̄t q̄dꝛuplicē ꝯſtructionē. vno mō regn̄t ge
nitiuū vt ṗdie illi⁹ diei. poſtridie illi⁹ diei. Secūdo cū accō. vt
pꝛidie calēdas ianuarias. ṗdie nonas id⁹ ianuarias. Tercio cū
adūbio vt ṗdie q̄m xp̄s patē accœpit calicē bn̄dicēs ⁊ agēs ⁊c̄.
pꝛidie veni q̄ꝫ tu. Quarto ponunt̄ ſine caſu ⁊ ſine q̄m. vt apud
Comicū. Uenit ad me cremes poſtridie clamitās indignū fa-
ctū cōper iſſe ſe. id ē poſterioꝛi die illi⁹ diei ꝙ hæc geſta ſūt Sic
Cū veni dauētriā audiui petꝝ ṗdie receſſiſſe. i. ṗoꝛi die. Non
tn̄ dicendū ē ṗdie vel poſtridie hui⁹ diei. cū fit ſmo de hodierno
die qꝛ habem⁹ alia vocabula ſcꝫ cras heri ſꝫ cum loq̇mur de alio
tp̄e nō præſente. ergo ṗdie hui⁹ diei nunq̄m ꝓṗe dicem⁹. ſꝫ ſic
dicem⁹. Cū petꝝ adijſſem loquēdi gr̄a oꝛauit me dicēs cras ad
me redeas. ⁊ nō poſtridie. l' rogauit me vt poſtridie redirē. ⁊ nō
cras. Significat em̄ pꝛidie tātū quātū pꝛioꝛi die ſiue vno die
ante ⁊ poſtridie id ē vno die poſt ſiue in p̄terito ſiue ī futuro et
nō in pn̄ti. De futuro. ṗdie q̄m eā in patriā ꝯfitebοꝛ pctā. Po
ſtridie q̄m pr̄ obijt epulū feci. Sic ī futuro. Poſtridie cum in
patriam me recœpero mūdo valedicam A pꝛidie veīt ṗdianus
vt ṗdian⁹ dies ṗdiana hoꝛa ſignificat hoꝛā ſiue diē ⁊ in futuro
et in p̄terito alio ṗoꝛē. vt Marcente adhuc ſtōcho ṗdiani cibi
onere. Inuenit̄ heſtern⁹ in p̄terito ⁊ futuro ꝓ ṗdianus. vt ex iu
re heſterno panē atrū voꝛāt A poſtridie nō veīt poſtridian⁹. ſꝫ
ꝓ eo vtimur craſtin⁹ a um qđ etiā ſt tēp⁹ ⁊ p̄teritū ⁊ futuꝝ. et
non mō ſt diē ſequentē. ſꝫ quēlibet aliū. vt Uirgili⁹ Si vero
ad ſolē rapidū lunaſqꝫ ſequētes. Oꝛdie ſuſpicies nunq̄ꝫ te cra-
ſtina fallet. Hoꝛa neqꝫ in ſidijs noctꝫ capier ſerenæ. Itē ꝑhen-
die vt de die ſequēte cras. ita de die ꝑrimo poſt craſtinū diē di
cim⁹ perhendie. vt Tulli⁹ dicit. Cras vel ad ſummū ꝑhendie.
Inde dies ꝑhendin⁹ id eſt dies ab hinc tercius. ouermoꝛghen.
perhendinare eſt in tercīū diem manere. Sed comperhēdina-
re eſt in longū differre de die in diē. Item nudius dicit̄ ſecūdū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

aliquos q̄ſi nūc ē dies. ſ ꝫ nō inuenit̄ ſine cōpoſitiōe. ſ ꝫ dicimus nudius terciꝰ id ē nūc ē dies terciꝰ. nudius q̄rtꝰ id ē nūc ē dies quartꝰ. ſ ꝫ inuenit̄ in philelpho ⁊ tullio. q̄ altiꝰ numerāt. vt nudius q̄ntꝰ ſextꝰ viceſimꝰ centeſimꝰ. Itē mane inuenit̄ dupliciť. vno mō noīaliť. ⁊ ſic dicimꝰ mane ē. h̓ eſt matutinū tēpꝰ. Parſius. Nempe hæc aſſidue iā clarꝫ mane feneſtras intrat. Et eodem mō etiā capit̄ cū dicit̄ veni ī ciuitatē dauētriā h̓ mane ſicut hoc meridie. Alio mō mane ponit̄ aduerbialiť. ⁊ ſt vro. ⁊ ſic dicimꝰ mane veni. premature veni. In tp̄e veni. ſero veni Sic dicimꝰ mane ꝓdie. mane poſtridie. mane h̓ eſt an̄ lucē ꝓ vtroqꝫ ſignificato. des morgēs of vro. Itē ſero tria ſt. p̄mo accipit̄ ꝓ veſpe id ē poſt occaſū. teutoīce des auendes. ſecūdo idē eſt q̓ pꝰ tēpꝰ debitū id ē tardius teutoīce to late. vt Cicero. Cū accuſator milonis identidem int̄rogatꝰ quo tp̄e clodius eſſet occiſus. vrbane rn̄dit ſero. h̓ eſt tardius ⁊ poſt tēpꝰ quo debuiſſ ꝫ occidi. tercio accipit̄ ꝓ tarde ⁊ nō ꝓ tardius. vt apud Senecā. Sero nos ille referat ſenectꝰ. ⁊ Idē Nemo ad id ſero venit vn̄ nunq̄ꝫ cū ſemel venit potuit reuerti. A primo ſignificato dicit̄ hora ſerotina. pluuia ſerotina. Sꝫ a poſterioribꝰ duobꝰ ſignificatis dicimꝰ poma ſerotina. vuæ ſerotinæ. i. quæ pꝰ legitimū tēpus cæterꝭ pomis vel vuis tardius matureſcit. Sic ecōtrario p̄coces vuæ. p̄cocia poma q̄ ante ꝯſuetū tēpꝰ cito matureſcunt Sic etiā tt̄āſumptiue dicimꝰ præcox ingeniū teutoīce eyn verſtant dat gheringhe rÿpt. vt Quintilianꝰ. Illud īgenioꝝ velut p̄cox genꝰ nō temere vnq̄m ꝑuenit ad ꝑfectionē. Itē p̄maturus a um ⁊ p̄mature aduerbiū dicit̄ id qd̓ eſt anteq̄ꝫ maturꝫ ē vt frumēta prematura. poma prematura. Et dicit̄ etiā p̄maturus ſiue aduerbiū premature ꝑ trāſlationē. vt prematurꝰ ē militiæ id ē immaturꝰ. prematurꝰ eſt audiēdæ philoſophiæ Ego ſum maturꝰ militiæ vel huic rei ſic dicimꝰ matura ætas homo maturꝰ. ſenilis ætas dicitur matura. Sunt em̄ hæc ſynonoma prematare antediem antetempꝰ. vt filiꝰ ante diem patrios inq̄rit in ānos. Et intelligit̄ ante diem de incerto tempore ⁊ nō certo. vt ante diem rex potiri voluit. Sic ſero ⁊ vltra tempus idem ſignificāt to late. Item antehac ⁊ poſthac ſunt demōſtratiua præſentis nūc teutonice voer of na duſſe tijt. ſed āntea ⁊ poſtea ſunt relatiā tp̄is cuiuſlibet. vt me poſthac videbitꝭ nunq̄ꝫ. heſterno die vidi iacobum quē antea vidi nunq̄ꝫ. vel poſtea vi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

deo nunq̃ȝ. Inuenit tamē antehac ꝛ poſthac etiā qn̄qȝ relatiue
ſicut antea ꝛ poſtea. Antehac ſæpe fidem ꝓdiderat creditū abiu
rauerat. Saluſtius dt. Sic ſuetoni⁹ in domiciani vita dicit.
Pari arrogātia cum ꝓcuratoꝝ ſuoꝝ noīe formalē dictaret epi
ſtolā ſic cœpit. Dn̄s ꝛ de⁹ noſter ſic iubet fieri. Vn̄ inſtitutum
poſthac id ē poſtea. vt ne ſcripto quidē ac ſermone cui⁹ quā ap
pellaret alit. ¶ Nota nūc aduerbiū vſurpari ſolet ſine ſignifi-
catiōe tp̄is. vt apud Ciceronē de diuinatiōe. Quæ quidem mlͭ
to plura eueniret ſi ad quietē integri irem⁹. Nunc onuſti cibo ꝛ
vino cōfuſa ꝛ ꝑturbata cernim⁹. Nūc etiā qn̄qȝ ſignificat quā
tum inſtās. vt ex hoc nūc vſqȝ ī ſæculū. vbi nūc eſt nomē ꝛ va
let tm̄ q̄ntū p⁹ h̄ iſtās. Ponit etiā qn̄qȝ ꝑ aliqn̄. vt nūc lege. nūc
ora. nūc cū feruore labora ¶ Nō vltio. Alias ē p̄teriti ꝛ futuri
tp̄is. ſȝ frequēti⁹ futuri tp̄is. vt h̄ dicem⁹ alias. Inuenit etiā ī p̄te
rito Plini⁹. Cui⁹ v̄tutes nūc magꝫ miror q̄m alias. qꝛ magꝫ itel

Contentum regit hos ꝛ res quæ cōtinet illud (ligo

Vt vinū vaſis ſunt ꝛ duo dolia vini

¶ Dictio ſignificās rē cōtentā regit gtm̄ ſignificātem rē cōti
nentē. vt vinū vaſis. Et ꝯuertit regula ſic. Dictio ſignificans
rem cōtinentē regit gtūm ſignificantē rem cōtentā. vt duo do
lia vini in limine iouis poſita ꝛc̄. Boeti⁹ dicit. Significabant
em̄ aduerſam ꝛ ꝓſperā fortunas ab omni hoīe degustādas. Ca-
dus olei in euāgelio. Chor⁹ tritici. Sinū lactis. i. vas v̄gili⁹.
Calix aquæ frigidæ. Calix em̄ ē eyn vat daer men vyt drinc-
ket. vt fecundi calices quē nō fecere diſertū. Vas vini. Cam
pus lini rape. Volucres cœli ꝛ piſces maris ē hic etiā exēplū.
Volucres cœli. i. aerꝫ. vt h̄ cœlū ē clemēti⁹. Sic em̄ equocat
cœlū ſignificās etiā aerē. vt volucres cœli. i. ꝯtēti ī aere ſcd̄m
octauū modū eēndi ſicꝫ locatū ī loco. ſȝ ſtellæ cœli nō ē regimē
cōtinētiæ. ſȝ poti⁹ regimē ptꝫ ¶ Notādū ꝑ° q̄ mlͭæ ſt dcōes
q̄ icludūt gtm̄ r̄gimis q̄b⁹ nō oȝ addi explicite gtm̄. ꝛ ſt ſbua ī
ariū deſinētia. q̄ ſignt locū ī q̄ res r̄ponūt. l' ipſaꝝ reꝝ q̄ ī loco ſt
copiā. vt armariū loc⁹ vbi r̄ponunt lib. cæt'aqȝ huiōi. qꝛ ſingl'i
opifices h̄nt ſua arma. Armamētariū vbi reponunt armamē-
ta ꝛ arma cuiuſlibet opificis. qꝛ ſūt arma nautæ. arma piſtoꝝ.
Atramētariū vaſculū qd̄ ꝯtinȝ atramētū. Aluariū loc⁹ vbi ſt
aluei apū l' copia alueoꝝ. Calamariū. i. pēnariū vbi pēnæ r̄ponūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Cõmẽtarium eſt id in quo nudæ res et capita reꝝ ponunt̄. vt
Cicero. Nõ eſt orõ ſꝫ capita reꝝ ⁊ orõnis ꝯmentariũ. ⁊ iuenit̄
cõmentariũ in neutro ſub um. l' maſculio ſub us gererib. Aera
riũ ē repoſitoriũ æris id ē nummoꝝ ſimiliũq; rerũ p̄cõlaꝝ atq;
opũ. Granariũ eſt cumera frumẽti. Graphiariũ eyn dick daer
dye griffel in ſteket. Graphiũ eyn griffel. Pennariũ ē repoſito-
riũ pennaꝝ. Penariũ eſt vbi reponit̄ penus h̄ ē ad victũ ptinẽ
tia quæ ꝓpe ſt penꝰ. Pomariũ locꝰ pomoꝝ reponẽdoꝝ vel po-
mis cõſitꝰ Quidã h̄ pomeriũ vocãt. ſꝫ nõ eſt ita. q2 pomeriũ ē
locus apud muꝝ intra ⁊ ex̄ vbi edificare nõ licꝫ q̄ſi poſt menia.
Et pomeridianũ ꝓ poſt meridianũ. Sic meridies ꝓ medidies
Jtẽ roſariũ eſt locꝰ vel copia fruticũ roſas gignẽtiũ. Sacrariũ
eſt repoſitoriũ ſacroꝝ. Sũmariũ ſub paucis ſũmã totã ꝯtinẽs
vt argumentũ libri d2 ſummariũ libri. Tabulariũ ē locꝰ vbi ta
bulæ. i. inſtrumẽta ⁊ lr̄æ reponunt̄ ſicut teſtamẽt ſchat breyue
Vnũ tñ eſt regẽs gtĩm q2 ſignificat ꝯfuſe vt viuariũ· vt viuari
um angnillaꝝ murenaꝝ vel muremulaꝝ. Et ſicnt ſt repoſitori
um piſciũ. ſic etiã accipit̄ ꝓ alijs aĩalibꝰ vt viuariũ gallinacioꝝ
anſeꝝ gallinaꝝ. Et rõ eſt q2 ꝯfuſe ſt repoſitoriũ vbi ꝯtinẽtur
vel piſces l' aues. l' feræ quæ dũtarat ad victũ ſpectãt. Ergo h̄ i
diget ſpecificatiõe gtirecti. q2 regimẽ dicit̄ inuẽtũ. vt dictio re-
cta ſpecificet dictionẽ regentẽ. Dicẽt h̄ aliq̄s an oĩa noĩa in ariũ
deſinẽtia ſignificẽt locũ Dicẽdũ ꝙ nõ oĩa. q2 quædã ſigficãt rẽ
primitiuã. vt plãtariũ plantã. ſeminariũ ſemẽ ipſũ. calciarium
id ē calciꝰ. tñ bñ accipet̄ ꝓ loco. veſtiariũ veſtis. cibariũ cibus.
carnariũ caro ipſa ſalſa niſi cõtentũ ꝓ ꝯtinẽte accipiat̄. ſic car-
nariũ ſignificaret eyn wyme. ſic pampinariũ ſt pampinũ eyn
wyn blat. Donariuꝫ donũ dicit̄. Corollariũ p̄ciũ certamis. vt
Boetiꝰ Ecce corollariũ tibi dabo. Diariũ p̄ciũ vniꝰ diei Sala-
riũ ſoldye. Cipha riũ preciũ cantꝰ. ¶ Notãdũ ſecũdo ꝙ noĩa ĩ
etũ formata a noĩbꝰ herbaꝝ vel arboꝝ ſignificãt etiã locũ cõtinẽ
tiæ in q̄ herbæ ꝯtinent̄ vel arbores. vt Coryletũ. quercetũ. pi-
netũ. æſculetũ. cãnetũ. arũdinetũ teutoĩce daer ryet ſtaet. vrti-
cetũ. ſpinetũ. mirtũ hoppe. rubetũ teutonice daer braem ſtaet.
vepretum. palmetũ· lapetũ vbi ſtãt lapæ kletten. ſalicetũ. fili-
cetũ· ſandicetũ a ſandix q̄ colorat̄ pãnus. gaſetũ inuenit̄ ꝓ loco
gaſæ. Jnueniunt̄ aliq̄ in etũ vel in ctũ. vt fruticetũ. viretũ vel
virectũ. caricetũ l' carectũ. vt tu poſt carecta latebas. ¶ Nõ ꝙ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nomina in orium ſignificãt locum in quo aliq̃d fit vel exercet.
vt auditoriũ eſt locꝰ vbi audimꝰ preceptorẽ. vel aliq̃d recitantẽ
Aleatoriũ teutonice eyn dobbelſchoel. Sic dicũt cambucato-
rium. ſꝫ prope pilatoriũ. Deambulatoriũ locꝰ vbi deambulamꝰ
Dormitoriũ. diuerſoriũ. tentoriũ vbi tendimꝰ vela ꝯtra iniuri
am coeli ſiue ipſa vela tenta cõtra coeli iiuriã ⁊ aeris inclemen-
tiam. Inuenit vnum regẽs ſcꝫ armariũ vt videt qꝛ ꝯfuſe ſigni
ficat. repoſitoriũ veſtium armoꝝ libroꝝ Et excipiunt ab iſta re
gula pauca. vt amatoriũ eſt genꝰ veneni amorem vel inſaniam
inferẽtes. Portoriũ eſt vectigal aquaꝝ. tectoriũ eſt pauimẽtũ.
ſiue incruſtatio pariet꞉. teutoĩce als dye wãt mit leym beſmert
is ¶ Notandũ ꝙ noĩa in arius maſculina vel foeminina ĩ aria
hominũ officia vel qualitatẽ ſignificãt. vt Caprariꝰ. ſaltuariꝰ
pannariꝰ. ſalinariꝰ. claſſariꝰ id eſt cuſtos campi. ſalis saltꝰ claſ-
ſis veſtiarius lintearꝰ ſagarius id eſt venditor veſtium linteo-
rum vel ſagoꝝ. Omnia in arius actiue ſiue actionẽ ſignificant
demptis paucis quæ ſignificãt paſſiue. vt legatarꝰ cõmodota-
rius beneficiarꝰ. depoſitarꝰ id eſt q̇ legatum cõmodatum depo
ſitum beneficiũ accoepit Sic aliq̇ accipiũt tributarꝰ ⁊ ſtipenda
rꝰ qui obnoxij ſunt reddere tributũ ⁊ ſtipendiũ ¶ Notandum
adiectiua in orius actionẽ ſignificãt. vt accuſatorꝰ defenſorꝰ
petitorꝰ fideiuſſorius exercitorꝰ inſtitutorꝰ Per cõtinẽs in lit
tera intelligit locꝰ. ⁊ per cõtentũ corpꝰ. id eſt locatum corpꝰ in
loco. Sic omne corpꝰ eſt in loco præt vltimũ coelũ. Et ſic per
hãc regulam. Omne nomẽ corꝑis poteſt regẽ gtũm huiꝰ regu-
læ ſiue corpꝰ ſit in coelo id eſt ſub coelo. ſiue in terra ſiue in ma-
ri. vt volucres coeli. piſces maris. beſtiæ terræ. Piſcis marinꝰ
pro eodem id eſt cõtentꝰ in mari vel delatꝰ ex mari. Nam omne
marinum dicit quod mare incolit id eſt continet vel fuit cõten
tum in mari. vt lupꝰ marinꝰ. ſed maritimũ quod mare accolit
vt Ciuitas maritima. bellũ maritimum. Per eãdem regulam
dicimꝰ herba horti qui genitiuꝰ mutat in poſſeſſiuũ. ⁊ dicit her
ba hortẽſis. Arbor paludis dicit per hãc regulam. ⁊ poteſt mu
tari genitiuꝰ in poſſeſſiuũ ⁊ dici arbor paluſtris. ⁊ ſic de ſimilibꝰ
Sic ꝑ idem regimẽ dicimꝰ piſcis fluuiatilis id eſt fluuij vyt ey
ne riuire dat lopet. Sic aquatile aĩal quod ĩ aquis degẽs. ſaxa
tilis id eſt incola ſaxoꝝ. ¶ Secũda regula. Omne nomẽ ꝓpri
um hoĩs poteſt regẽ gtm̃ loci in quo natꝰ eſt. vt petrꝰ magũtiæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

cōſluētiæ id ē ort⁹ magūtiæ vel cōſluētiæ. Meli⁹ tñ ē loq̄ per adiectiua poſſeſſiua. l' in abltō mediāte p̄pōne de. vt petr⁹ magūti n⁹. l' de magūtia. leonard⁹ aretin⁹ vel de aretio q2 apō auctores elegātes p̄ores orōnes vix ſūt vſurpatæ. ſ; dicūt egidi⁹ roman⁹ vel de roma. Tercia regula. Omne nomē ꝓpriū loci regit gtm̄ altēi⁹ nois loci ad eq̄uocatōez tollēdā. vt thebe grætiæ a q̄ dicū tur thebani. Thebe egypti a q̄ dicunt̄ thebei ad drām thebano rū. thebe iudeæ. vñ thebites. Sic dicim⁹ regiū calabriæ de q̄ re gini. regiū galliæ ciſalpinæ. de q̄ regiēſes Sic mōſteriū eifliæ. mōſteriū weſtfaliæ Colonia almaniæ. Sic i actib⁹ apl'oꝝ pau lus dt ſe natū tharſo ciliciæ vbi ponit̄ abltūs ꝓ gtō tharſi. Et virgili⁹. Crete veniem⁹ oaxen id eſt ad fluuiū illi⁹ terræ.

Contentis ſuberunt ea quæ contenta fuerūt

Hic dt ꝙ regimē ꝯtinētiæ etiā ītelligēdū ſit ꝑ āpliationē. ſiue extēdēdū ad oē tēp⁹. vt dictū ē ibi. Et dz parti. Et ſic i ex plis hui⁹ lr̄æ fit āphibologia. vt bibi vinū vaſis. id ē qd ē ꝯten tū l' fuit ꝯtētū in vaſe ꝑ ampliationē. Eſt em̄ āpliatio extenſio termi ad diūſa tp̄a. vt in logica Cætera oīa h̄ ītelligēda ſūt vt dictū eſt ſupra et debet parti.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus

Hic dt ꝙ dictio ſignificās tēp⁹ regit gtm̄ ſignificātē actū q̄ fit in tp̄e. vt tēp⁹ putationis. tēp⁹ meſſionis tēp⁹ ſationis. tēp⁹ frondatiōis. teutonice dat men de blade af ſnydet. Sic ann⁹ re- miſſionis. ān⁹ req̄etiōis. Sic dies gaudij dies belli luct⁹ pacis. dies boni nūcij hora coenæ dicē inuitat; vt venirēt Notādū p̄mo ꝙ gtūs hui⁹ regulæ qn̄q3 ē nomē ꝟbale. vt tēp⁹ ſatiōis va cationis ⁊ nō vacātiaꝝ. Qn̄q3 gtūs ē gerūdiū vt temp⁹ ſerēdi putādi frōdādi ſurgēdi diſcēdi. Nō ē tēp⁹ ludēdi ſ; diſcēdi tē p⁹ Et ſi gerūdiū rexerit accm̄ tūc mutari pt i ꝑticipiū. vt ꝓ illo temp⁹ vitādi vites dr. ē vitiū putādaꝝ tēp⁹. ē arboꝝ frōdāda- rū tēp⁹ Eadē mutatio etiā pt fieri nō ſolū i h̄ regimie ſ; vbicū- q3 gerūdiū regit̄ ſi ſaltē poſſ3 regē accm̄ illō gerūdiū. vt mariæ venerādæ cauſa itraui eccleſiā. Qn̄q3 gtūs hui⁹ lr̄æ ſt ſubſtāti ui. vt tp̄e tiberij. tp̄e octauiani claruit ille l' ille. Qn̄q3 gtūs re ctus ſt tēp⁹ vt dictio regēs. vt tēp⁹ infantiæ tēp⁹ puericiæ. a- doleſcētiæ iuuētut; viril' ætat; ſenij. Aliq̄ etiā ponūt ſub r̄gimi ne tēp⁹ crepuſculi. teutoice des auēdes hora nona. Cōticinij qn̄

dormiūt. gallicāt⁹. diluculi qn̄ dieſcit. ſꝫ illa apđ auctores fre-
quēti⁹ ponunṫ in abltō. vt factū ē in crepuſculo ī gallicātu ⁊c̄.
Intempeſtū ſubſtātiuū teutonice to midnacht. Crepuſculū eer
it licht is. Aurora morgenroet. Qn̄qꝫ gtūs ſignificat certam
menſurā tp̄is vt enniū bidui tridui quatridui octidui. Et pn̄t
hæc exēpla teneri ſub regula cōuerſiua. Sic dictio ſignificans
actū regit gtūm tp̄is. vt lectio triū horaꝝ. ieiuniū bidui. Silē
tiū quinquēnij vt ſup̄. Itē ſub ꝑori regula pn̄t teneri hæc exē-
pla. vt temp⁹ ſex menſiū. vel temp⁹ ſemeſtre. Cōpoſita a mēſis
terminātur ī eſtris vt bimeſtris trimeſtris q̄drimeſtris Ita etiā
labor bidui tridui. vel labor biduan⁹ triduan⁹ Sūt em̄ hæc ſy-
nonoma tēp⁹ tēpeſtas ⁊ loc⁹. vt hoīes hui⁹ tēpeſtatꝫ. id eſt hui⁹
tp̄is. ſcholaſtici hui⁹ tēpeſtatꝫ. Itē nō ē nūc narrādi loc⁹. nihil
loci ē ſegnicie atqꝫ ſecordiæ q̄ntū itellexi ⁊c̄. Itē i ſac̄ ſcp̄tura po
niṫ tēp⁹ ſtellæ ⁊ exponūt ſic q̄dā. i. tēp⁹ apparitiōis ſtellæ. Sic
dicūt iter vnius diei ſub hac regula id eſt ambulatio vnius diei.
Iter enim facere eſt ambulare.

His adiungatur prelatio cum famulatu

Rex huius populi veniet regiſqꝫ miniſter.

¶ Hic poīt duas regl'as. ꝑma Dictio ſignificās p̄laturā regit
gtm̄. vt rex ppl'i. ꝑnceps ppl'i. dn̄s ſerui. ꝑnceps ei referṫ ad po
pulū. dn̄s ad ſuū. ¶ Notādū ꝑ° ꝙ hæc regl'a itelligiṫ ⁊ de p̄la
tura ſpirituali ⁊ ſæculari vt epiſcopus eccleſiæ. primas germa
niæ. rex franciæ angliæ. dux auſtriæ Et quædā p̄laturæ regūt
duplicem genitiuū ſcꝫ genitiuū gentis ⁊ gtūm loci. vt rex fran
ciæ l' frācoꝝ Dux normaniæ l' dux normāoꝝ. Cardial' græciæ
vl' græcoꝝ l' ī poſſeſſiuo. vt cardial' græcoꝝ l' græc⁹ Sic q̄dā iū
gunṫ adiectio loco gti. vt ep̄s colonieꝫ. Itē q̄dā talia noīa po-
nūṫ ſine caſu. vt p̄tor ꝯſul q̄ſtor cēſor ædil'. Et ē p̄tor q̇ p̄turā.
cōſul q̇ ꝯſulatū. quæſtor q̇ q̄ſturā. ædil' q̄ ædilitatē. cēſor q̇ cē-
ſurā gerit Sꝫ p̄tori⁹ ꝯſularꝫ q̄ſtori⁹ cēſori⁹ ædilici⁹ q̇ geſſit eā
digtatē Senator q̇ ē l' q̇ fuit ſenator ¶ Nō 2° ꝙ iſte dcōnes p̄
lat⁹ p̄fect⁹ p̄poſit⁹ accipiūṫ ſ'bue ⁊ ſic r̄gūt gtm̄ ħ ē noīalit. ⁊ ad
iectie ħ ē ꝑticipialit ſic regūt dtm̄. ⁊ ſic p̄lat⁹ p̄poſit⁹ ſignt voer
geſeet. vt p̄lat⁹ m̄ p̄lat⁹ alicui rei Hic fit vt dica⁹ p̄fect⁹ vrb l' p̄fe
ct⁹ vrbi ex rcō ⁊ obliq̊. Itē p̄fect⁹ p̄ſidij q̇ nūc a multꝫ capitane⁹
dicíṫ. Prefect⁹ eccleſiæ ē cui eccīa noīe alteri⁹ regēda ꝯmiſſa ē.

¶ Secũda regula. Dictio ſignificãs famulatũ etiã regit gtĩn
vt miniſter regis pincerna r̃gis ægypti erat ioſeph. armiger io
nathæ ⁊ eſt armiger q̇ in ꝑlio gerit arma dñi ſui. vt arcũ lanceã
et hui⁹ oĩ. ⁊ nõ armat⁹ eques. Alia exẽpla hui⁹ litteræ potẽs re
ginæ candacis. ⁊ eſt ibi potẽs gerẽs magiſtratũ. i. ꝑſes vl' ꝑtoꝛ
vt in actib⁹ apl'oꝝ. Ecce vir æthiops eunuch⁹ potẽs candacis
reginæ. ⁊ eſt diſtinguendũ potẽs eunuch⁹ Uillic⁹ petri. Oeco
nom⁹ petri. ⁊ eſt villic⁹ gubernatoꝛ villæ. id ẽ dom⁹ ruralis. vt
Horati⁹ Uillice ſiluaꝝ cuſtos. Oeconom⁹ vero frugũ ⁊ oĩm q̄
dñs poſſidet gubernator: Sic ſcriba regis ſcriba vꝛbis teutoni
ce ſchꝛyuer. Et multa in arius noia famulatũ ſignificãt. id eſt
officium. vt cubiculari⁹ ſtabularius reddituari⁹. Quædã noia
famulat⁹ ſunt indeclinabilia. vt acõmentariꝭs areſpõſis acalicu
lis. aſecretꝭ. dy ſuck werck ſwart. acatulis dye hunde ſwart.
Itẽ in plurali miſteria ſeruitia ⁊ officia hæc tria accipiunt pꝛo
miſtris ⁊ officia exhibẽtib⁹ Saluſti⁹ Seruitia repudiabat q̄ꝝ
mag̃ ad eũ copia ꝯfluebat. Itẽ nunci⁹ regis. Eſt em̄ nunci⁹ qui
nunciat vel res quæ nunciatur.

Pꝛoximitas cõtrarietas gen⁹ his ſociatur.

Huius vicin⁹ hoſtis regis pater eius

¶ Hic poĩt tres regulas. Pꝛima. Dictio ꝓximitatis regit ge
nitiuũ. vt vicin⁹ petri. ¶ Nõ ꝑmo. ꝙ hæc regl'a intelligẽda ẽ
de ꝓximitate ⁊ locali ⁊ tꝑali. De locali vt vicin⁹ petri. Cõfines
dicunt̃ qui hñt eoſdẽ fines vt dauãtrieſes ſũt cõfines ſiue finiti
mi gelrẽſib⁹. vicin⁹ petri. i. q̇ habitat iuxta petꝝ. Sic eregione
petri teutoĩce tegen ouer. De ꝓxitate tꝑis ꝯtẽpane⁹ petri q̇ fu
it cũ petro eodẽ tꝑe. collactane⁹ coæq̃les Coætane⁹ collactane⁹
reg̃ teutoĩce to ſamẽ geſoeket ¶ Scd'a regl'a Dictio ſignificãs
cõtrarietatẽ regit gtĩn vt hoſtis reg̃ inimic⁹ petri. Emul⁹ iaco
bi. ⁊ ẽ emul⁹ qui hꝫ aliũ odio. l' q̇ aliũ emulat̃. accipit̃ eĩn ⁊ i bo
nũ ⁊ malũ. Et itelligit̃ text⁹ de ꝯꝛietate hoſtili. vt aduerſari⁹ cõ
trari⁹ hoſtis ¶ Nõ ꝙ h̃ ꝯꝑhẽdit̃ alia r̃gl'a ex oppoſitꝭ ſcꝫ dictõ
ſig̃ficãs failiaritatẽ. i. aĩciciã regit gtũm. vt aĩc⁹ pauli. nccari⁹
pauli. failiarꝭ pauli Io. ẽ failiarꝭ petri. l' ẽ petro failiaritate ꝯiũ
ct⁹ l' petr⁹ vtit̃ eo failiarit̃ ꝓ eodẽ dꝛ. Et iuenit̃ ꝓ eodẽ i tullio.
Eſt petro cũ illo mag̃ vſura l' vſus l' ꝯſuetudo Sic ſoci⁹ comes
ſodal' Eſt ei ſoci⁹ i reb⁹ arduis l' difficilib⁹ ſodal' i reb⁹ leuioꝛib⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

et ſæpe voluptuoſ. Pompeiꝰ feſtus. Sodales dicti ꝙ vna ſede
rēt id ē eſſent. i. comederēt. l' ꝙ ex ſuis datis ſoliti ſunt. q̄ colla
tio dꝛ ſimbolū dare id ē ꝯtribuē ad ꝯueſcēdū. Et ſodaliciū tal'
cōgregatio teutoice ſodaen geſelſchap. Sic cōplex. cōplices ca
tilinæ quaede geſelſchap. ¶ Tercia regl'a. Dictio ſignificās cō
ſanguitatē ſiue gētilitatē geſlechte r̄git gtm̄. Cōſanguitas eſt
cōgregatio ꝑſonaꝝ ab eodē ſtipite deſcēdētiū. vt mať petri iaco
bi maioēs liberi. i. filÿ iacobi. gētiles ioānis. ⁊ ſūt gētiles alicꝰ
oēs aliq̄ ſanguīe ꝯiūcti. Jtē hoſtis apđ vetēs ē idē qđ peregri
nꝰ teutoice eyn vꝛemt man. ⁊ nūc hoſtis ꝓ duellione accipitur
¶ Nō ꝙ ſub his regul' ꝯphēdunť adhuc duæ regulæ q̄ꝝ ꝑma
eſt. Nomē affinitatꝫ regit gtm̄. Et ē affinitas ꝓpitas ꝑſonaꝝ
ex cōnubio ꝓueniēs. vt vir ſeu maritꝰ catherinæ. vxoꝛ ioannis
relicta ioānis eyn vꝛouwe der eer mā is af geſtoꝛuē. Sic ſocrꝰ
ioānis tenebať maḡ īfirmitate ¶ Scđa r̄gl'a. Nomē affinita
tꝫ ſpūal' q̄ alio noīe coḡtio ſpūal' dꝛ regit etiā gtm̄. vt cōpater.
teutoice eyn geuader. vt ſaluꝰ ſit meꝰ cōpať. cōmať petri. eyn ge
uaderſche peters ¶ Notādū circa lr̄aꝫ ſiue regulā ꝯſanguitatꝫ
ꝙ noīa ꝯſanguitatꝫ ꝯponunť vt pr̄ auus ꝓauꝰ abauꝰ atauꝰ trita
uus. Sic mať aua ꝓaua abaua ataua tritaua. Sic deſcendēdo
filꝰ nepos ꝓnepos abnepos atnepos trinepos. Sic filia neptꝫ
ꝓneptꝫ abneptꝫ atneptis trineptꝫ Jtē etiā dicimꝰ auus paternꝰ
de pre ⁊ auꝰ maternꝰ de mr̄e. Sic aua paterna de pr̄e. ⁊ aua ma
terna de mr̄e. Et deſcēdiť ꝑ iſta noīa p̄dicta vſq; ad ſextā ætatē
Jſta ſūt ī rcā linea ⁊ his nō licꝫ viuē vna ī ꝯiugio in q̄rta linea
ſꝫ bn̄ in linea collaterali. Regula. Quotq̄t ꝑſonæ ſūt de quibꝰ
quæriť ꝯputatꝫ intermediÿs vna dēpta tot ſūt g̃dꝰ inť eos vt a
me ad abauū ſūt q̄ttuoꝛ g̃dꝰ ⁊ totidē a me ad abnepotē ab aba-
uo meo ad nepotē meū ſunt octo gradꝰ

¶ De conſanguinitate vocabula

¶ Pater ē q̄ me genuit. Auꝰ pať pr̄is mei. Proauꝰ eſt pr̄ aui
mei. Abauus ē pr̄ ꝓaui mei ⁊c̄. ⁊ ſic aſcēdēdo. Sꝫ patruus ē
pr̄is mei frať. Amita pr̄is mei ſoꝛoꝛ. Auūculꝰ mr̄is meæ frať.
Matertera matris meæ ſoꝛoꝛ. Maioꝛ patruꝰ eſt aui l' auæ pa
truꝰ Maioꝛ amita ē aui ⁊ auæ amita. Maioꝛ auūculꝰ ē aui et
auæ auūculꝰ Maioꝛ matertera ē aui ⁊ auæ matertera. Sic aſ
cēdēdo ꝓpatruꝰ ꝓamita. Jtē de aliÿs. Filius. nepos vt ſ. Sed
etiā ē pr̄nitas ⁊ filiatio ī adoptiōe vt filiꝰ adoptiuꝰ quē q̄s adop

tat ⁊ accipit datū a p̄re. ⁊ ecōuerſo p̄r adoptiuꝰ ē. Filiꝰ arrogatꝰ
eſt ille q̄ āteq̄ȝ electꝰ ē i filiū ſui iurꝭ extitit ⁊ pꝰ mortē ſui p̄ris ſe
alteri ꝓ filio arrogato dedit. Itē poſthumus ē q̄ natꝰ ē pꝰ patrē
humatū. Proculꝰ. i. filiꝰ natꝰ p̄re ꝓcul ꝑegrināte Opiter cuiꝰ
p̄r auo viuo mortuꝰ ē Patrimes ⁊ matrimes cꝰ p̄res ⁊ m̄res ad
huc viuūt. Itē pupillꝰ ⁊ orphanꝰ q̄ nō hn̄t ꝑentes ſcȝ neq̄ȝ p̄rē
neq̄ȝ matrē.

¶ De affinitate vocabula.

¶ Affinitas ſt ſuagerſchap Cōſanguitas maechſchap. vt oīa
vocabula ſupᵒdcā ſūt vocabula ꝯſanguitatꝭ. Affinitas ſpūalꝰ ſi
ue ꝯgtio ſpūalꝰ vadſchap. Familiaritas vrentſchap. ſic dicimꝰ
Eſt mihi ſanguie affinitate ſpūali ſiue ꝯgtione ſiue failiaritate
cōiūctꝰ ¶ Itē Gētilꝰ ē etiā idē qđ ꝯſanguineꝰ Io. ē mihi ꝯſan
guineꝰ affinis ꝉ failiarꝭ ⁊c̄. Noīa affinitatū ſūt hæc ſcȝ. vir ſiue
maritꝰ Socer ē p̄r mariti ꝉ vxorꝭ Proſocer. i. auꝰ mariti ꝉ vxo
ris Proſocrꝰ. i. aua viri vꝉ vxorꝭ. Socer magnꝰ. i. vxorꝭ meæ
auꝰ Socrꝰ mag̃ vxorꝭ meæ aua. Maior ſocer ē vxorꝭ meæ ꝓa
uꝰ. maior ſocrꝰ vxorꝭ meæ ꝓaua. Itē gener filiæ meæ maritꝰ.
nurꝰ filij mei vxor. ꝓgener ē neptꝭ meæ maritꝰ. ꝓnurꝰ ē nepotꝭ
mei vxor. Leuir ē viri mei frat. vꝉ ꝯiugꝭ meæ frat. quē q̄dā di
cūt ſororiū. Relictꝰ dr̄ is q̄ alterā duxit pꝰ obitū ꝓoris. Et reli
cta q̄ alteri nupſit pꝰ obitū ꝑmi mariti. Nouerca q̄ p̄ri meo nu
pta ē Vitricꝰ q̄ matrē meā duxit. Priuignꝰ ē filiꝰ vxorꝭ meæ.
Priuigna ē filia vxorꝭ meæ

¶ De affinitate ſpūali.

¶ Affinitas ſpūalꝰ ꝯhiꝛ ꝉ i ſacr̄mēto baptiſmatꝭ ꝉ ꝯfirmatiōis.
et hȝ ſolū tres ſpēs. ſcȝ cōpat̄nitas p̄nitas frat̄nitas. Cōpater
nitas attēdiꝛ int̄ frēm ſpūalē id ē tenētem ꝉ leuātē ⁊ patrē car
nalē. ⁊ dicunꝛ iſti cōpatres. ⁊ muliēs int̄ ſe cōmatres. Scdo
p̄nitas attēdiꝛ ſiue ꝯhiꝛ int̄ ſuſcipientē ſiue leuātē ⁊ eū q̄ ſuſci
piꝛ. Frat̄nitas attēdiꝛ int̄ filiū meū ſpūalē ⁊ int̄ filios ⁊ filias
meas carnales. Cōcreta iſtoꝝ ſūt cōpat̄ cōmater. p̄r ſpūalꝰ m̄r
ſpūalꝰ. frat̄ ſpūalꝰ ſoror ſpūalꝰ. ¶ Notādū ꝙ oīa iſta dcā noīa ſꝛ
relatia logicalia. ⁊ exēpla illiꝰ regulæ ad ꝺe relatia. cū r̄gūt gtm̄
correlati. vt p̄r filij. ⁊ exēpla huiꝰ lr̄æ cū regūt gtīn fundamēti.
vt p̄r ioānis. m̄r catherinæ. Et eadē noīa hꝰ regulæ regūt etiā
dtm̄ mediāte ꝟbo ſbuo ꝑ illā r̄gulā poſſeſſū debes ſociaē genꝰ ꝙ
dtm̄ mediāte ꝟbo ſubſtātio
dtō. Sicq̄ȝ relatie ⁊c̄. ſȝ hūc dtm̄ regūt mediāte ꝟbo ſubſtātio

Verbū quod trāſit dat in or ꝟbale vel in trix

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Præſens ꝑticipās ꝓ noīe ponit̄. iſtos
Jſta regūt caſus. vt amatoꝛ amās vel amatrix
Cuilibet iſtoꝝ poteris cōiungere vini.

¶ Sñia Noīa ꝟbalia ī oꝛ l' trix deſinētia ⁊ ꝑticipia ī ans l' in ens a ꝟbis trāſitiuis deſcēdētia noīalit̄ poſita pn̄t regē gtī̄ vt amatoꝛ vini ⁊c̄. Et d̄r deſcēdētia a ꝟbis trāſitis. qꝛ veniētia a verb̄ abſolut꜒ nō r̄gūt gtī̄. vt viatoꝛ apparitoꝛ reg꜒ nō ē ꝑ hāc regulā. qꝛ gtūs nō ſ̄t id in qd̄ trāſit actꝰ ꝟbi. neqꝫ materiā circa quā. ſꝫ ē regimē famulatꝰ Gtūs em̄ huiꝰ lr̄æ ſ̄t id in qd̄ trāſit ꝟbi actꝰ. l' materiā circa quā ¶ Notādū p̄ᵒ. ꝙ ꝟbalia ī oꝛ q̄dā t'minant̄ ī toꝛ ⁊ formant̄ a ſupio in tū vt amatoꝛ. ⁊ illa formāt de ſe ꝟbalia ī trix. vt amatrix. Quædā t'minant̄ ī ſoꝛ ⁊ formant̄ a ſupīs ī ſū. vt raſoꝛ ꝓuiſoꝛ. ⁊ illa oīa ꝯīs ſūt gn̄is nō formātia de ſe fœim ī ix p̄ter duo ſcꝫ tonſoꝛ tōtrix. expulſoꝛ expultrix. Tulliꝰ O vitæ pħia dux. o mḡra ꝟtutū. expultrixqꝫ viciorū. ¶ Notādū 2ᵒ. ꝙ ꝟbali huic amatoꝛ nō coꝛrn̄det amatrix ſꝫ amica. amatx ē oīs q̄ aliquē amat. amatoꝛ ē q̄ rē hꝫ cū aliq̄ nō vxoꝛe ſua. ⁊ illa d̄r amica teutoice eyn boele. Sic nutx. i. altrix eyn āme. vir nutriciꝰ. i. altoꝛ. ⁊ nō nutritoꝛ id ē q̇ vel q̄ curā infantiū hn̄t. Et ille q̇ nutrit̄ d̄r alūnꝰ. qd̄ nomē ab auctoribꝰ ſolū paſſiue accipit̄. ¶ Notādū 3ᵒ. ꝙ ꝑticipia pn̄tia ſolū illa quæ apd̄ auctores ſūt vſitata l' vſurpata pn̄t poni noīalit̄. vt amās amātioꝛ amātiſſimꝰ mei. qꝛ quē caſū regit poſitiuꝰ eūdē ⁊ ꝯpatiuꝰ ⁊ ſuꝑlatiuꝰ Patiēs laboꝝ Jmpatiēs laboꝝ q̇ non p̄t pati laboꝛē. vt apd̄ ſaluſtiū Catilīa hūit coꝛpꝰ patiēs inediæ. algoꝛis vigiliæ ſup̄ quā cuiqꝫ ē credibile Sic appetēs alieni. Jdē Appetēs alieni ꝓfuſus ſui. i. aliēa bō appetebat ⁊ ſua ꝓfūdebat fugitās litiū Comicꝰ Herꝰ ꝑ liberal' ē ⁊ fugitās litiū Egēs alieni vt petrꝰ nō ē egēs alieni ſꝫ ſufficiēs ſibi. Sitiēs ſāguīs bloetgirich. vt ille turcꝰ ſitiēs ē chꝛiſtiani ſanguīs Proſpiciēs ꝑiculi. vt apd̄ beatū ābꝛoſiū Cācer vt ē appetēs cibi ita ꝓſpiciēs ꝑiculi. Jta timēs metuēs. vt timēs ferulæ metuēs ꝟgæ. vt Juuenal'. Dij maioꝝ vmbꝛis tenuē ⁊ ſine pōdē t'rā Spirātesqꝫ crocos ⁊ ī vꝛna ꝑpetuū ver. Qui p̄ceptoꝛē ſcī voluē parēt꜒ Eſſe loco. metuēs ꝟgæ iā grādis achilles Cātabat patrijs ī mōtibꝰ et cui n̄ tūc Elicēt riſū citharedi cauda mḡri Uirgo viri potēs. i. nubil'. Lucaꝰ Potēs r̄gū. potēs r̄giæ cādac꜒ ē r̄gimē famulatꝰ

¶ Notādū q̄rto ꝙ q̄dā ꝑticipia p̄teriti tp̄is deſinētia ī vs ſili
ter regūt gtm̄ hꝰ lr̄æ. ⁊ potiſſimū illa q̄ttuoꝛ peritꝰ ⁊ īperitꝰ. do
ctꝰ in doctꝰ Siliꝛ proꝛſus ↄſultꝰ vt peritꝰ iurꝫ adoleſcēs īperitꝰ
reꝝ. Comicꝰ Hic adoleſcētes īperitos reꝝ ī fraudē illicit. Hic
cōſultꝰ iurꝫ. vt Joānes ē oīs diuini atq̄ꝫ hūani iurꝫ ↄſultiſſimꝰ
Eſt ↄſultꝰ nomē noīaliꝛ captū hō prudēs dignꝰ qꝫ a q̄ ↄſiliū pe
tamꝰ. vt ↄſultꝰ iurꝫ Et d̄ꝛ ꝑ ↄpoſitionē iurecōſultꝰ ꝉ iuriſcōſul
tꝰ. Cōſultoꝛ d̄ꝛ q̄ aliū ↄſulit. nōnunq̄ꝫ q̄ alij ↄſulit. Proſuſus
vt ꝑfuſus ſui. vt ſup̄ apđ Saluſtiū. Hic doctꝰ grāmaticæ. do
ctus pilæ ī doctꝰ pilæ. ī doctꝰ militiæ. vt Horatiꝰ. Ludē q̄ ne-
ſcit cāpeſtribꝰ abſtinet aruis ꝉ agris Jn doctꝰ qꝫ pilæ diſcive tro
cive q̄eſcit. Scribimꝰ ī docti doctiq̄ꝫ poemata paſſim. fidēs ani
mi potēs nr̄i. Et ſolū loquēdū ē ꝑ illa ꝑticipia noīaliꝛ poſita q̄
inueniunꝛ apđ auctoēs Nō em̄ d̄ꝛ legēs libꝛi docēs tui ¶ No
tādū ꝙ v̄balia formata a v̄bis væhemētiſſimæ trāſitiōis dupli-
cē p̄n̄t regē gtm̄ vnū ſignificātē rē in quā trāſit actꝰ v̄bi. vt do
ctoꝛ tui. monitoꝛ tui. Alteꝝ ſignificātē materiā circa quā v̄ſa
tur actꝰ v̄bi. vt doctoꝛ grāmaticæ. vt ſapiā ē doctꝛ̄ diſciplinæ
dei. Raro tn̄ apđ auctores īueniunꝛ regē vtrūq̄ꝫ gtm̄ ſiꝉ vt ſui
doctoꝛ tui grāmaticæ. ¶ Jtē nō ꝙ q̄ttuoꝛ ſūt regētia gtm̄ vel
accm̄ v̄balia vt exoſus ꝑoſus p̄ſcius igrꝰ Exoſus ⁊ peroſus fre
quētiꝰ accm̄. vt exoſus bella ꝑoſus opes. Sꝫ præſcius ignarꝰ
frequētiꝰ gtm̄. vt ſū igrꝰ viæ. nō ſū p̄ſciꝰ futuroꝝ. ¶ Nō gtūs
huiꝰ regulæ d̄ꝛ regi ex vi actꝰ ↄuſi ī habitū. ꝉ ex vi cauſæ materi
aꝉ ē ca quā. i. ex vi dcōnis q̄ ḟt ꝑus cū tp̄e dū erat ꝑticipiū aut
v̄bū. ⁊ nunc ḟt ſine tp̄e cū ſit nomē. Nā doceo v̄bū docēs ꝑtici
piū ⁊ doctoꝛ nomē idē cōnotāt ⁊ appellāt. hͦ ē actū docēdi. ſꝫ v̄
bū ⁊ ꝑticipiū cū tp̄e cōnotāt illū actū. nomē v̄o ſine tp̄e. vn̄ inꝛ
bibēs vinū ⁊ bibēs vini multū inꝛeſt. Nā ad hͦ ꝙ hæc ſit vera
bibēs vinū oportꝫ ioānē ī p̄n̄ti tp̄e hͦ ē nūc vinū bibē qđ nō oꝫ
ad illā ioānes ē bibēs vini. imo doꝛmiēs ⁊ nō bibens ꝑt dici bi
bēs vini. id ē hꝫ habitū ⁊ aſſuefactionē bibēdi vinū. Sic fugi-
tās lites ꝑticipiū fugitās litiū nomē. doctꝰ grāmaticā ⁊ doctꝰ
grāmaticæ. ꝑmū ꝑticipiū alteꝝ nomē. ſicut em̄ d̄ꝛ doceoꝛ grā-
maticā. ſic doctꝰ grāmaticā Sic p̄fectꝰ vꝛbi ꝑticipiū ē. diciꝛ ei
p̄ficioꝛ vꝛbi. ſꝫ p̄fectꝰ vꝛb̄ nomē. Patiēs illđ ꝑticipiū patiēs il-
liꝰ nomē ⁊ ſic de multꝫ alijs. Jn q̄bus oībꝰ regiꝛ gtūs ex vi actꝰ
cōuerſi ī habitū. Nō em̄ d̄ꝛ habitꝰ hic veſtimētū ſꝫ q̄litas acq̄-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſita ex actibꝰ frequent̄ reiterat̄ l' q̄litas de difficili mobil' Sȝ ha
bitio ſt i ſe hr̄e. ⁊ ſic nomē in oſus ſt habitionē nō āt habitū.
vt igenioſus ⁊c̄. ſȝ habitudo ē corpis bō ⁊ obeſa diſpoſitio non
macra vt dr̄ Jlle ē bona corpis habitudine

Suntqȝ regendo pares p̄dictis equiparātes

Ut cupidus ludi puer eſt timiduſqȝ flagelli

¶ Hic dt̄ q noīa ſimilia ꝟbalibꝰ in ſignificādo ſūt eis ſīl'ia i re
gēdo. Et ſūt fere oīa alia ꝟbalia actīe accepta deſcēdētia a ꝟbis
trāſitis. Quoꝝ ſiēs ꝯtinent̄ i his ꝟſibꝰ. Juus idꝰ bilis ax ariꝰ
oriuſqȝ tus oſus. Actiue capta geitum dāt tor quoqȝ trix ens.
¶ Primo noīa t̄miata i iuus a ꝟbis trāſitis deſcēdētia vt ſig-
nificatiuꝰ. Donatꝰ. ꝟbū agēdi vl' patiēdi ſigficatiuū ē. Amati
uꝰ Jncētiuꝰ vt vinū ē icētiuū libidis bonū ē diffuſiuū ſuiipſiꝰ.
vt lapis ē ꝯſiſtiuꝰ ſanguis ſic phiſici ſæpe formāt huiꝰ oī noīa.
in iuus. vt ſanatiuꝰ expulſiuꝰ. opilatiuꝰ beſtoppēde ¶ Secūdo
noīa i idus a ꝟbis trāſitis deſcēdētia. vt cupidꝰ ludi timidꝰ fla
gelli. oīs hō ē pauidꝰ mortꝭ. Fui illic dubiꝰ vitæ. auidꝰ pugnæ
p̄digꝰ aīæ vt martyres fuerūt p̄digi aīæ. Jnuidꝰ alieni. p̄uidꝰ
futuri. Et dr̄ deſcēdētia a ꝟbis trāſitis. q2 a ꝟbis abſolutꝭ non
regūt gtm̄. vt viuidꝰ cādidꝰ ⁊c̄. ¶ Tercio noīa i bilis actīe ſig
nificātia r̄gūt gtm̄. paſſiue ei r̄gūt dtm̄. vt viſibil' mihi ē. Et ſt̄
perpauca ſignificātia actiue. vt ſubſtātia ē ſuſceptibil' ꝯrioꝝ. h̄
telū ē penetrabile pectorꝭ toracis Uirgiliꝰ Accipe nūc telū ma
gis h̄ penetrabile noſtꝝ. Sic penetrabile ſcuti. ¶ Qr̄to noīa i
ax a ꝟbis trāſitis deſcēdētia etiā regūt gtm̄. vt edax. Ouidius
Tēpꝰ edax reꝝ. Uirgiliꝰ Fama ē tā ficti p̄uiqȝ tenax q̄m nūcia
veri. Sic capax rapax alieni. tenax audax belli. ⁊ ſignificāt in
ax aſſiduitatē. Et dr̄ a trāſitis deſcēdētia. q2 a neutralibꝰ nō re
gūt gtm̄. vt viuax q̄ diu viuit vt ceruꝰ Uiuacꝭ cornua cerui q2
eſt diuturnæ vitæ. Aliud exēplū. Tēpꝰ edax reꝝ diuturnū nil
ſinit eē ¶ Quīto q̄dā noīa i oriꝰ actīe capta r̄gūt gtm̄ licȝ ſint
pauciſſima Uerbi gr̄a. Bonū opꝰ factū i p̄cis mortalibꝰ ſiue ex
ſtatū ḡtiæ nō ē meritoriū vitæ æt̄næ ſcd̄m theologos ¶ Sex
to q̄dā noīa i ariꝰ actīe capta licȝ ſint pauciſſima regūt gtm̄. vt
falſariꝰ l̄raꝝ aplicaꝝ dicūt iuriſtæ ¶ Septio p̄ticipia q̄dā in tꝰ
noīalit̄ poſita p̄teriti tp̄is vt ſup̄ ſcȝ doctꝰ peritꝰ ꝯſultꝰ ⁊c̄. ⁊ hn̄t
talia duplicē ꝯſtructionē Cōſtruūt̄ em̄ cū ifinitio ⁊ ſic dicunt̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

hr̄e vim ꝑticipioꝝ. vt doct⁹ cātare. perit⁹ rn̄dē. Qn̄ āt ꝯſtruūt
cū gtō gerūdij l' alteri⁹ noīs ſūt noīa. vt perit⁹ rn̄dēdi doct⁹ mu
ſicæ Eādē ꝯſtructionē hn̄t q̄dā ꝑticipia ī ens vt timēs nauiga
re l' nauigādi. cupiēs diſcē vl' diſcēdi. Siliť q̄dā noīa ī id⁹ deſi
nētia. vt timid⁹ cupid⁹ auid⁹ ꝯſtruūtur cū īfinitio. l' cū gtō ge-
rūdij l' alicui⁹ noīs ¶ Octauo q̄dā ī oſus regūt gtm̄ actīe capta
licȝ ꝑpauca. vt ſtudioſus curioſus. Solȝ ſtulticia alienæ vitæ
curioſa eſſe ſuæ negligēs. ī. īſecura. ¶ Nono q̄dā ī oꝛ trix ens
veniētia a v̄bis trāſitīs de q̄b⁹ auctoꝛ d̄t ī lr̄a Et dicunť v̄balia
regē gtm̄ q̄ veniūt a v̄bis trāſitis regētib⁹ accūm. vt amo vinū
amās vini. ⁊ ī͛ d̄ꝛ ī lr̄a. Qd̄ trāſit. Quia veniētia a v̄bis abſo
lutꝭ nō regūt. qꝛ nō īueniunť frequenť apd̄ auctoꝛēs. Inueniť
tn̄ dn̄s dig̃t⁹ ē fieri ceſſoꝛ aſini. Itē aliq̄ dicūt q̄ v̄balia a v̄bis
debil' trāſitiōis deſcēdētia etiā regūt gtm̄. vt fautoꝛ bonoꝝ. In
ueniť tn̄ fautꝛ̄ cū dtō. vt Comic⁹. Di ur̄æ fautꝛ̄ fāiliæ. ibi oī
familiæ ſtat ī dtō ¶ Notādū q̄ ꝑter has t̄miatiōes īueniūtur
quædā alia regētia gtm̄ h⁹ lr̄æ q̄ pn̄t bn̄ ſub regul' poni vt pꝛæ
ceps animi. anceps illi⁹ rei. cōpos viriū. ſecur⁹ aōīs. īſecur⁹ vi
tæ. cert⁹ hui⁹. īcert⁹ illi⁹. ꝓdig⁹ aīæ auri. dubi⁹ vitæ l' hui⁹ rei.
neſcius rei ſū. ꝑſag⁹ futuri mali. ꝑambulū moꝛtꝭ. nūci⁹ moꝛtis.
auar⁹ reꝝ. interpꝛes reꝝ. credul⁹ famæ rumoꝛꝭ ſcius ſollers an-
ceps ⁊ multa alia diues opulēt⁹ q̄ oīa regūt gtm̄ ſīgficātē mate
riā circa quā ¶ Notādū q̄ multa ꝯꝑanť ex dcōnib⁹ p̄dictis et
ſeruāt idē regimē hui⁹ lr̄æ ī oī g̃du. vt amās amātioꝛ amātiſſi
m⁹ mei. vt Cicero viri clariſſimi priſcȝ amātiſſimi. Sic ſuās
ſeruātioꝛ ſuātiſſim⁹ æq̄. vt Uirgili⁹ d̄t ſuātiſſim⁹ æq̄. ī. æq̄ta-
tis. ⁊ nō mō noīa ī ans. ſȝ etiā alia q̄dā. vt auid⁹ auidioꝛ auidiſ
ſim⁹ quæſt⁹ ⁊ lucri. ⁊ d̄ꝛ alio noīe quæſtuoſ⁹. teutoice to nerich
ſic etiā petr⁹ ē auidioꝛ ſūpt⁹ quā quæſt⁹. ī. poti⁹ expoīt q̄m tenȝ
Sic peritiſſim⁹ iurꝭ vt Tulli⁹ Pōpili⁹ erat oīs diuini atqȝ hūa
ni iurꝭ peritiſſimis ¶ Nō vltio q̄ v̄balia abſtracta qn̄qȝ etiā re
gūt gtm̄ hui⁹ lr̄æ. vt abſtracta ī tio ī oꝛ ī um ī tas ī ra. vt amoꝛ
ioānis. deſideriū odiū ioānis. viſio cura ioānis. volūtas peccādi
quæ oīa faciunt duplicē ſenſū. vt amoꝛ ioānis p̄t ſignificare vt
ioānes amet vl' ameť. Quæ āꝑiguitas tolli poſſit ꝑ poſſeſſiua.
vt me⁹ aōꝛ actīe. mei paſſiue. Et qn̄ p̄dictæ oꝛōnes ſcȝ amoꝛ io
annis ⁊ cæte͛ reſoluūtut ꝑ ꝑpoſitionē de vl' circa ē regimē ex vi
act⁹ cōuerſi in habitū. vt amoꝛ ioānis id ē amoꝛ v̄ſat⁹ circa ioā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nē vel de ioāne. deſideriū tui videndi. id ē de te vidēdo. vt tenet
me deſideriū veſtræ præſentiæ. id eſt de veſtra præſentia. Sed
qn̄ reſoluūtur ꝑ ieſt tūc ē regimē demōſtratiōis eſſentiæ ſiue ꝓ-
prietatis. vt volūtas petri. id eſt quæ eſt in petro. volūtas pec-
cādi id eſt circa peccatū vel de peccato. Volūtas em̄ eqniuocaꝫ
Primo capiꝫ ꝓ habitu ⁊ ſic volūtas eſt in dormiēte id eſt habꝫ
volutatem. Secūdo dicit actum volēdi vt volūtas peccandi.
Tercio dicit ipſam potētiam animæ. ſcdm̄ alios ipſam animā
Vt auguſtin⁹ dicit.

Artifici regimē datur hic vt epiſtola pauli

Quodqꝫ fit ob cauſam regit hos velut ara triūphi.

Effect⁹ nomen cauſæ iunges genitiuo.

Effect⁹ culpæ pudor eſt et pena reatus

¶ Hic vult determiare de regimie noim̄ ſignificātiū cauſas. et
diciꝫ noim qꝛ grāmatic⁹ ⁊ logic⁹ nō ꝯſiderāt cauſas. ſꝫ phyſic⁹
et metaphyſic⁹ Et qꝛ q̈ttuoꝛ ſūt cauſæ ideo poīt q̈ttuoꝛ regl'as
de noib⁹ cauſaꝝ. Cauſa materialꝫ ē ex q̄ aliq̇d fit Formalꝫ ē q̄ dat
eſſe rei. Cauſa efficiens a qua fit mot⁹ Finalꝫ ꝓpꝛ quā aliq̇d fit
Quædā res hn̄t has oēs q̈ttuoꝛ cās vt hō. q̄dā res nō hn̄t. ſcꝫ
nō hn̄t materialē. ſꝫ hō hꝫ q̈ttuoꝛ. vt coꝛp⁹ eſt cauſa materialꝫ.
aīa ē cauſa formalꝫ. cauſa efficiēs ē de⁹ mediate imediate pr̄. Fi-
nalꝫ cā hois ē btītudo lꝫ fruitio diuīa. vt ī ſentētijs Hō fact⁹ eſt
vt deū intelligat. ⁊ deū ītelligēdo diligat. ⁊ diligēdo vita frua
tur. ¶ Prima regula. Dictio ſignificās effectū id ē rē ſeu op⁹
per artē factā regit gtm̄ ſignificantē cām efficientē id ē opificē
vel factorē. vt epl'a pauli. ſt em̄ epl'a rē factā ⁊ paul⁹ factorē.
quinqꝫ libri moyſi. euāgeliū mathei. Homeliæ bedæ. expoſitio
beati gregorij. ſummulæ petri hiſpani. bucolica georgica æneis
virgilij. bucolica georgica ſunt tm̄ pluralꝫ nūeri. ſꝫ in nrō ſingu
lari dꝛ eneis ⁊ in accō eneidē lꝫ a. ⁊ nō ē dicēdū iſta ſūt eneida ꝟ
gilij. ſꝫ eneis vel eneides ꝟgilij. Itē orōnes hui⁹ litteræ ſūt am
phibologicæ. id eſt faciūt duplicē ſenſum vt ſup̄ dictū eſt. Po-
teſt em̄ dictio regēs ſignificare vel effectū ꝑ hanc regulā. vel rē
poſſeſſam per regimē poſſeſſionis ⁊ ergo logici faciūt paralogiſ
mum quicquid eſt ariſtotelis eſt poſſeſſum ab ariſtotele. liber
eſt ariſtotelis, ergo liber eſt poſſeſſus ab ariſtotele.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Nõ ꝙ cauſa efficiẽs ē duplex. ſcȝ ꝑncipal̃ ⁊ tũc gtĩus ſt ho-
minē l' opificē · ⁊ īſtrumētal' vt ſcriptura pēnæ. ſcꝑtura man⁹.
ecõtra d̾r calam⁹ ſcribentꝫ Et dicit̃ ꝯiter ibi. Effect⁹ nomē ⁊c̃.
Q̄ď nomē ſignificãs effectū cauſæ natural̃ r̃git gtm̃ cauſæ. vt
pudor culpæ. pena reat⁹. rubor eñ faciei ꝓueit nõnunq̃ȝ ex cul-
pa. vt heu q̄m difficile ē crimē nō ꝓdē vultu. Sic pallor ſtu-
dij. Un̄ d̾t ali⁹ auctor. heu q̄m difficile ē ſtudiū nō ꝓdē vultu
Poena reat⁹ q᷑ reatui debet̃ pena. l' p̃t itelligi pena r̃at⁹. i. dolor
ſen ipſū penitē qď ſequit̃ deliq̄ſſe ⁊ ſꝑ ſequet̃ ī dãnatꝫ. q᷑ ſcribit̃.
vermis eoꝝ nō moriet̃. Sic rubor vẽcūdiæ. pallor timorꝫ Itē
pudor ē eq̄uocū. vno mō ē caſtitas corꝑis. ⁊ ſic cãit ecc̃ia de ma
ria ꝟgine. ꝑꝑit ſuato pudore. Scďo mō ē idē qď erubeſcētia.
teutoice ſchemde. vt i lr̃a pudor culpæ In̄ pudet impſonale vt
me pudet pigetq̃ȝ. depudē teutoice vyt ſchamē. ¶ Scďa regl'a
dictio ſignificãs effectū regit gtm̃ ſignificãtē cauſam finalē. vt
ara victoriæ. ſit eñ ara h̾ ē ſacficiū aræ ob victoriã ꝯſequēdã.
vt rex balach ſtruxit aras victoriæ Et ē exēplū auctorꝫ ara triū
phi ĩprop̃e poſitū. q᷑ ara nō ſit ꝓpt̃ triūphū. ſed ꝓpt̃ victoriã.
q᷑ triūph⁹ eſt honor q̇ exhibet̃ victori reūtēti ſiue redeūti ⁊ dicit̃
triūph⁹ de mag̃ ⁊ ſolēni victoria. ⁊ ouacio de mīori victoria. et
dicim⁹ ꝑ ꝟbū triūphat de hoſtib⁹ qď regit abltm̃. vt Cæſar tri
umphauit de gallis ſic. ouauit de ill̃ ſic. Quare nō ſt ꝓp̃e gau-
dē. ſȝ affici tali hõre. ¶ Notãdū ꝙ vn⁹ effect⁹ ⁊ idē p̃t fieri ob
varias cauſas. vt ieiuniū ſanitatꝫ alij ob aliã cãm ieiunãt. flet⁹
fraudis doli mali miſericordiæ ꝯſequēdæ. Un̄⁹. Neue puella
rū lachrymis moueare caueto. Ut flerēt oculos erudiere ſuos.

Illud quod regitur et rector idem tibi ſignãt

Uirtus vera dei nos crimine purgat ab omni

¶ Sñia Dictio regēs ⁊ dictio rcã idē ſigficãt. vt potētia iuſti
cia dei. ⁊ ſic de alijs attbutꝫ dei q̄ ſcďm theologos idē ſigficãt cū
deo i re. ſȝ differūt ſola rõne. vt iuſticia ē idē qď de⁹. ſȝ vltra h̾
cõnotat ipſū deū reddē vnicuiq̃ȝ qď ſuū ē Sȝ ſic nō ē ī nob̃ ſiue
reb⁹ citra deū. vt ꝟt⁹ ioãnis iuſticia ioãnis. ibi dictio r̃gēs ⁊ rcã
nō ſigficãt idē. ſȝ ſūt accidētia ī nob̃. Abſtracta tñ a noib⁹ ſub
ſtãtiuis formata ⁊ fere oĩa abſtracta quæ nō ſunt ī ꝑma ſpecie
qualitatis vel tercia ſi regūt genitiuū dicitur facere regimē hu
ius regulæ, et cum genitiuo ſignificare idem. vt humanitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

hoís petri. riſibilitas hoís quæ idē ſignt in re. ſꝫ differūt rōne qꝛ riſibilitas vltra hoieꝫ cōnotat hoieꝫ poſſe ridē. ¶ Notādū ꝙ ꝓ eodē q̇dā dici voluīt ciuitas dauētriæ ꝑ regimē h̄ cauſæ formal'. vl' ciuitas dauētria appoſitorie. flumē rheni l' flumē rhenū. ordo ſacerdotij l' ordo ſacerdotiū. creatura ſal' l' creatura ſal Nō tñ ꝑ idifferētiā loquēdū ē ſꝫ auctores boni ſūt imitādi qui frequēti⁹ loquūtur ꝑ ſil'es caſus q̄ꝫ ꝑ gtm̄. vt vrbs roma. mōs peſſulan⁹. mōs auētin⁹ Virgili⁹ Urbē quā dicūt romā meleboee putaui. Stult⁹ ego huic noſtræ ſimilē Saluſti⁹ Urbē romā ſicut accepi initio troiani cōdidere. Ita in noib⁹ arboꝝ. vt arbor pir⁹. Aſcēdit ieſus i arborem ſycomoꝝ in euā.º de zacheo. Sic in noib⁹ mēſiū. vt mēſis marti⁹. mēſis aplis mai⁹ ꝛc̄. q̄muis iueniat'. Factū eſt ꝑma martij. ſcda tcia martij ibi nō ē regimē formale hui⁹ lr̄æ ſꝫ regimē ꝑtis. Eſt em̄ ſenſus ꝑma martij. id ē ꝑma die mēſis martij. dies em̄ ē ꝑs mēſis. Inueniunt' tñ apud bonos auctores ciuitatū noīa licꝫ rarent' regi i gtō per hāc regulā. vt Virgili⁹ Hic tñ ille vrbē patauí ſedeſqꝫ locauit. Patauí ꝓ patauij ꝑ ſynæreſim aut apocopā ¶ Prima reg'a ē ꝙ omne abſtractū qd̄ nō ē in ꝑma neqꝫ in tcia ſpecie q̄litatis regit gtm̄ ſubiecti ex vi cauſæ formal'. vt riſibilitas hoís petri. rotūditas ligni. ¶ Secūda reg'a ē. Omne abſtractū regit gtm̄ ſui cōcreti. vt albedo albi. nigredo nigri ¶ Tercia reg'a ē. Dia noía gn̄alia cauſæ. vt ſūt iſta cā ſpes finis grā regūt gtm̄ cauſæ formal'. vt veni huc diſcendi cauſa. veni huc mr̄is vidēdæ grā. ſpe lucri ſpe mercedis. venit huc fine hōris. vñ ſpes mercedis facit multos adire laborē. vbi q̇dā dicunt eſſe regimē cauſæ final'. ſꝫ ꝑor ꝯſideratio melior ē vt ſit regimē formale. Et ē grā q̄nqꝫ idē qd̄ cauſa. vt h̄. Ibo i patriā amicoꝝ vidēdoꝝ grā Secūdo ē donū q̄ bonū agit' ꝛ malū dimittit' ſcdm theologos Tercio teutoice anghenemicheyt. vt dr̄ aliq̇s loq̇ ad gratiā. Et denoiat' pn̄s regimē cauſæ formal'. ꝛ ē ꝯſtructio itrāſitia qꝛ idē ſignificāt

Materiā ſignās iūgat' vt anul⁹ auri

Aut ablatiuū dabit ex vel de ꝑeunte

¶ Dictio ſignificās effectū regit gtm̄ ſig̃ficātē cām materialē ex q̄. vt ānul⁹ auri. pais tcici. cerniſia hordei ¶ Nō ꝙ idē ſēſus pt tplicit' exꝑmi. ꝑ.º ꝑ gtm̄ vt ānul⁹ auri Scdo ꝑ abltm̄ mediāte ex l' de. vt ānul⁹ ex auro l' de auro. qꝛ ꝑꝑōnes de ꝛ ex plærūqꝫ

ſignificāt circūſtātiā cauſe material' nō tñ ſp ſcđm theologos. q2 nō ibi. Fili9 ē nat9 de deo. ſ3 ſt ibi tm̄q ntū a deo. Itē a et ab dicūt plerūq3 circūſtātiā cauſe efficiēt' Ob ⁊ ppt' plerūq3 circūſtātiā final' cauſe ppter dt circūſtātiā cauſe final' vel efficiētis: p cauſe formal'. ⁊ d2 plerūq3 q2 nō ſp h3 veritatē. ſ3 fit aliqua exceptio. Ergo illi vſiculi. Ex de materiā a l' ab notat efficientē. Per dat formalē ⁊c. nō ſunt vniuerſalit' veri. Ob tuā in me beniuolētiā tibi libētiſſime fuiā ob nō dt cām finalē ſ3 efficiētē. Sic ppt' ob pptea dicūt ⁊ cām finalē ⁊ efficiētē. In ſignū cui9 ꝑt ſeq vt vel q. vt corripio eū q lris dederit operā p efficiētē. vel vt lris det operā p finalē cām. Ex his pt3 q male d2 pais ē fact9 a tritico ab hordeo. ſ3 dicēdū ē pais fact9 ē ex tritico hordeo. q2 ex notat cām materialē. Tercio eadē ſentētia ꝑt exꝑmi p adiectiuū poſſeſſiuū. Nā vt dicim9 pais tritici ſiue ex tritico ita dicim9 panis triticeus l' hordeace9. vt ānul9 auri vel ex auro. ita ānul9 aure9 dicim9 ❡ Nō 2° q potiſſimū h h3 fieri per q̈druplicia noia poſſeſſiua. Prio p poſſeſſiua i ceus t'miata vt arūdinaceus ſurcul9. argillaceus ager. betaceus cretaceus canabaceus cannaceus ferulaceus harenaceus ſandich. vt ager eſt harenaceus ſantlāt. herbaceus maluaceus hordeaceus paleace9 roſace9 teſtaceus. triticeus id eſt ex materia argille bete crete palee. vt pabulū pecudū ē cib9 herbace9 foeniceuſq3 ac paleace9 et ſtramēticeus. vt dt Plini9. ❡ Scđo t'minant' poſſeſſiua in eus ⁊ ſp e ē curtar vt aure9 argēte9 aurichalce9 eneus oſſeus plūbeus vitreus. vt calix aureus. ⁊ tranſſumptiue aurea ſcl'a. ferrea' ſecula. vt Uirgili9. Quo ferrea ꝑmū deſinet ac toto ſurget gēs aurea mūdo. Caſta faue lucina. Diuiſit eñ ſibilla ſecula p decē etates ⁊ ſingul' etatib9 idixit ſuos reges. ⁊ ꝑmā dixit eē aureā. alterā argēteam. ⁊ ſic vlteri9 deſcendēdo. ⁊ decia iterū aurea erit vt vltia vita. Itē tela lanea linea Stamen laneū. ſtamē lineū. tela aranee. ocl'i vitrei. teutoice bryllē. pauca materialia noia irregularit' ſūt formata vt fagin9 abiegn9 oleagin9 ficuln9 populn9 quernu9 colurn9. quern9 de quercu. colurn9 de corylo. ❡ Tercio poſſeſſiua ſigficātia materiā t'minant' i iti9 p ti et deſcēdūt a nominib9 habentib9 t in vltima ſyllaba vt ſtramē titius lateritius pauimētitius cratitius. vt ciuitas lateritia. vt inueni te lateritiam. reliqui te marmoream. dixit conſtantinus de ciuitate conſtantinopoli. ❡ Quarto talia noia t'minantur i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inus ⁊ ſūt formata a mutꝫ aīalib⁹ ⁊ ſꝑ hn̄t i lōgā. vt caro ouina vitulia feria q̄ noīa etiā res alias cōnotāt. vt h̷ hō vet⁹ viet⁹ ve-ternoſus id ē hydropic⁹ colore muſtelio. color muſtelin⁹. nid⁹ hyrūdinin⁹ ḡd⁹ formicin⁹ ¶ Notādū ꝙ noīa i ceus ⁊ ī eus di cunt̄ hr̄e talē drīā. De ceus betaceus cretaceus. de eus creteus. ꝙ ī ceus ꝑtē magꝫ ſigficāt ī eus totū. vt harūdiaceus ſurcul⁹ n̄ idē ē qđ harūdinea fiſtula nec ager cretaceus idē ē qđ creteus. ¶ Notādū ꝙ noīa i eus ⁊ ī at⁹ drn̄t. ſic aure⁹ ⁊ aurat⁹. ære⁹ ⁊ ærat⁹ Nā noīa ī euscōnotāt rē totā eē ex tali materia. vt Au-re⁹ ſt rē totā eē factā ex auro. ſꝫ aurat⁹ cōnotat ſupficiē eē ex au ro. v̄gulđet. vt apđ pſiū. Neq̄ ſubærato mendoſū tinniat aurꝫ. Et veit ſubærat⁹ a v̄bo ſubæro ſcpto ꝑ æ diphthōgō c⁹ ſimplex ē æro. Jn̄ æratura ſic auratura argētura q̄ fit ex tenui bratea. teutoice goltſchuem Et ē bratea tenuis ⁊ plicabil'. ſꝫ lamia nō eſt plicabil'. ſꝫ ē craſſior. ⁊ fit ex ea armatura Aurat⁹ v̄gulđet. eques aurat⁹ trāſſūptie đr nūc is q̄ donat⁹ ē militarib⁹ īſignib⁹ et ſic de alijs. Corpore⁹ ⁊ corꝑale differūt. Corpore⁹ dicit̄ exn̄s ex materia ⁊ ſubſtātia corporea. vt lapis ē res corporea v̄t⁹ in-corporea. ⁊ adiūgunt̄ hæc duo noīa corpore⁹ ⁊ īcorpore⁹ nō ni-ſi cū h̷ noīe res ⁊ ſubſtātia. aut vbi res intelligit̄. vt lapis ē res ſiue ſubſtātia corporea. nō aūt corpore⁹. v̄t⁹ eſt res īcorporea ⁊ nō īcorpore⁹. Oīa corporea aūt vident̄ tāgunt̄. Sꝫ corꝑale di cit̄ exiſtēs ī materia ſbſtātiaqꝫ corporea ⁊ ediuerſo. īcorꝑale vt dom⁹ fūd⁹ mācipiū. corꝑalia ſūt n̄ corꝑea. legatū hēditas īcor-ꝑalia ſūt nō īcorporea. Et ſic corꝑale ſt q̄litatē q̄ ieſt ſubſtātiæ

Adde relatiuū ſunt dupla quaterna duorꝫ

Sic ſpeciem generis dic atqꝫ genus ſpeciei

¶ Relatm̄ grāmaticale ꝑt r̄gē gtm̄ ſui correlati. vt duplū di-midij gen⁹ ſpēi dn̄s ſu⁹ Jta oīa noīa ꝯſāguitatꝫ ⁊ affinitatꝫ. vt pr̄ mr̄ vir vxor ſoror nur⁹ ſocr⁹ r̄gūt gtm̄ ꝓprij correlati ꝑ hāc regulā ¶ Nō ꝙ duplex ē r̄latm̄. ſ. grāmaticale ⁊ logicale Grā maticale ē an̄latæ rei r̄cordatm̄. i. r̄cordatōez faciēs rei latæ. i. an̄ dictæ. i. ꝑus. vt is ſu⁹ ipē ſui q̄ q̄nt⁹ q̄lis q̄t. ⁊ illa n̄ r̄gūt gtm̄ ꝑ hāc r̄gulā. r̄gūt tn̄ q̄dā eorꝫ gtm̄ ꝑ aliā regulā. vt petr⁹ nō hꝫ tm̄ prudētiæ quātū eloquētiæ. Jd pecuniæ qđ petr⁹ hꝫ paul⁹ ei dedit. Quot nūmorꝫ petr⁹ amiſit tot paul⁹ inuenit. Tot mi-litū occiſi ſunt q̄t numerari nō poſſunt. Tātū pecuniæ ioānes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

cōſumpſit quātum pater ei⁹ lucrari nō pt. Sʒ relatiuū logicale eſt cui⁹ totum eſſe eſt ad aliud ſe habere. vt pr̄ nō eſt pr̄ quin habeat filium. Nō eñ̄ dicit̄ ſeru⁹ quin habeat dn̄m. Et ſic fili⁹ dicit̄ coequeuus pr̄i ſuo ¶ Relatiua logicalia ſunt duplicia. q̄dam ſubſtātiua vt pater fili⁹ domin⁹ ſeru⁹. ⁊ hæc regūt gtīn huius regulæ. Quædam adiectiua vt ſimil' par æq̄lis ꝓprius cōmunis. ſuus pro ꝓprius. ⁊ illa regūt datiuū. ⁊ qn̄qʒ regūt gtīn vt pr̄i ſimil' eſt. Simil' eſt maioꝝ ſuoꝝ. ħ nō eſt veriſimile par hui⁹ vel huic ꝓpriū illi vel illi⁹. cōmune illi l' illi⁹. ſuū illi l' illius. vt ħ ſuus petri mos eſt id eſt ꝓprius. ſuus ticij fili⁹. i. ꝓprius nō adoptiu⁹ neqʒ arrogat⁹ Par relatiuū etiam iūgit̄ v̄bo ſubſtātiuo ⁊ ſt qd̄ ſufficē alicui opi. aut ꝯſequēdo vel reſiſtēdo vt nō huic opi par ſum. par ē huic rei. Quintilian⁹. Aſpicis par laborib⁹ corp⁹. Nec habuiſſe pares phœbeis ignib⁹ vndas. Secūdo iungit̄ cum īfinitiuo facio vt paria facē ⁊ ſt qd̄ alibi amiſſum ſit alibi ꝯpenſare. vt apud Senecā Statim tibi ſoluā qd̄ debeo. ⁊ q̄ntū ad hāc epiſtolā paria faciam⁹. His duob⁹ modis nō eſt ꝓprie relatiuū. Tercio par iungit̄ cū dtō vel gtō. ⁊ ſic ad hāc reducit̄ regulā qn̄ regit gtīn. vt apū par volantū. id eſt ſimil' apib⁹ volātib⁹ Boeti⁹ hoc inq̄t. ¶ Nō ꝙ noīa ex ꝓpoſitiōe con cōpoſita ſi ſint ſubſtātiua regūt gtīn ꝑ hāc regulā qd̄ tamē ſic intelligendū eſt regūt gtīn ſui correlatiui ꝑ hāc regulā ⁊ genitiuū nō correlatiui ꝑ regulā dictam ꝓrimitas ꝯtrarietas genus his ſociat̄ ſi ſint adiectiua dtīn. Exemplū de ſubſtātiuo vt cōciuis petri. id eſt q̄ eiuſdē ciuitatꝭ eſt cum petro. cōterraneus petri. cōdiſcipul⁹ petri. qui ſub vno p̄ceptore eſt cum petro. commilito petri q̄ ſub vno duce eſt. quæ ſunt orōnes illi⁹ regulæ ꝓximitas ⁊cē. Exemplū de adiectiuo. vt ioānes cōcolor petro. petrus nō eſt niger ſʒ coruo cōcolor diſcolor iacobo. ioānes nō eſt niger ſʒ cygno diſcolor ħ eſt ꝯgnomis ioāni. Et dicunt̄ ꝯgnomines q̄ hn̄t ſimile nomē. ⁊ ita muliēs ſunt in q̄buſdā locis cognomines viris. viri nō ſunt ꝯgnomies mulierib⁹. Sicut dicim⁹ cognomis ita binomis. vt btūs petr⁹ erat binominis trinois. ¶ Nota ꝙ noīa relationis qn̄qʒ cōnotāt cauſam efficiētem ⁊ metaphorice regūt gtīn. vt ebrietas eſt dux libidīs ⁊ intemperātiæ. Ebrietas eſt magiſtra vel parēs libidis. ſupbia ē mater odij. diuitiæ ſunt mater ſuperbiæ vel materia ſuperbiæ. ¶ Notandū ꝙ magis ꝓprie relatiuū regit genitiuū poſitum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

loco correlatiui. Mag͛ eñ dicit ꝓpe pr̄ ioãnis vxor petri. quã pr̄ filij. vxor viri. eo ꝙ quiſqȝ pr̄ eſt filij pr̄. ⁊ quæqȝ vxor ē viri vxor. Jnuenit tñ dici relatiuũ regē gtĩ correlatiui ad exp̄mē dũ relatiōez. vt pr̄ filij pr̄. gen⁹ ſpeciei gen⁹ ¶ Relatiua logicalia quædã dicunt ſuppoſitiōis. h̄ eſt q̄ꝝ ſignificatũ ſupeminet. vt pr̄ p̄ceptor. dn̄s patron⁹ Quædã ſuppoſitiōis vt eoꝝ oppoſita fili⁹ ſeru⁹ auditor cliēs ſiue lib͛t⁹ Quædã ſūt eq̄parãtiæ. vt ſoci⁹ ſodal' vicin⁹ Relatiuũ ſuppoſitiōis ⁊ ſuppoſitiōis regit correlatiuũ in gtō. ſȝ eq̄parãtiæ frequēti⁹ in dtō. vt ſoci⁹ ſocio. comes comiti. ſil'is ſil'i. par pari. æq̄lis æq̄li. Quædã relatiua hn̄t quãdã dr̄am. vt ſoci⁹ eſt par. comes vero minor. q2 comes dr̄ q̄ ſequit ⁊ ducē hȝ. Et ip̄ope dr̄. de⁹ comitet vos. ſed habete deũ ducē in itinē. Libert⁹ ⁊ lib͛tin⁹ differũt. Nã lib͛t⁹ ſp regit gtĩ vt libert⁹ petri. lib͛t⁹ cæſarꝭ. lib͛tin⁹ nō regit gtĩ. libert⁹ ꝯponit cũ collibert⁹. lib͛tin⁹ nō ꝯponit. Collib͛ti q̄ ſūt ſub vno dn̄o. Libert⁹ dicit p̄uatũ reſpectũ. lib͛tin⁹ publicũ reſpectũ Et ē libert⁹ ſeu lib͛tin⁹ qui iuſta ſ͛uitute manumiſſus ē. Jngenu⁹ qui libera mr̄e natus ē. nec poſtea ſ͛u⁹ fact⁹ eſt. Et ſic p̄ libertin⁹ qđ ē adiectiuũ int͛rogat. vt h̄ hō ingenu⁹ eſt an lib͛tin⁹: teutoice is he eyghē of neyt vã vrei͛ me. ⁊ nō fit int͛rogatio p̄ lib͛t⁹. Sȝ cũ rn̄ſũ eſt lib͛tin⁹ int͛rogabim⁹ cui⁹ libert⁹. nō aũt cui⁹ libertin⁹. Et patron⁹ eſt relatiuũ ad lib͛tũ. Dicit etiã patron⁹ q̄ cãm rei agit. qđ patrocinari dr̄ ⁊ ſic dicit reſpectu cliētꝭ ⁊ ſic cliēs ē cui⁹ cauſam agit patron⁹ Dicit etiã cliēs q̄ ſectat aliquē factioſũ cui adhēt. Jtē pellex ē nomē relatiuũ ad alteri⁹ vxorē ⁊ nō ad viꝝ. Mulīes dicunt hīe pellices ⁊ nō viri Et pellex dr̄ q̄ cũ eo cui vxor ē corp⁹ miſcet ſeu rē hȝ. ⁊ ſic pellex dr̄ relatiuũ ad mulierē. Traſo miles phedrie riualis erat.

Cum partitiuis numeꝝ ſeriemqȝ locabis

Quilibet alter vter neuter duo quartus coꝝ.

¶ Dictio p̄titiua ⁊ numeral' p̄t regē gtĩ ex vi p̄titionis ſignificãtē multitudinē. vt q̄libet eoꝝ alt͛ eoꝝ. ¶ Nō ꝙ gtũs ſignificãs multitudinē ē aut nomē plural' nũeri vt doctiſſim⁹ poetarũ vn⁹ ſcholariũ. aut nomē collectiuũ ſingularꝭ nũeri. vn⁹ pleb optim⁹ plebis. aut loco nōis collectiui poſitũ p̄ figurã vt doctiſſim⁹ vrb. fortiſſim⁹ ciuitatꝭ ponēdo ꝯtinens p̄ cōtento. ¶ Nō ꝙ dictiōes partitiuæ ſūt quæ ip̄ortãt p̄tē multitudis. Et ſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſigna vniuerſalia ⁊ ꝑticularia. ⁊ introgatia cū ſuis ɔpoſitꝭ. vt
quis q̄lis q̄nt⁹ ⁊c̄. Et gn̄alit̄ oīs dictio q̄ ɔſtrui pt̄ cū abl'tō me-
diāte p̄pōne ex de vel in. vel cū accō mediāte p̄pōne int̄. Bn̄ em̄
dicit̄ ac dici pt̄ vn⁹ illoꝝ. i. vn⁹ ex ill' de illis ī ill' int̄ illos De ſig
nis vl'ib⁹ quiſqꝫ q̇cūqꝫ null⁹ vterqꝫ neuter neō iſtoꝝ. Nemo vi-
roꝝ q̇ vocati ſūt guſtabit coenā meā Joh̄. xiiij. Hoc āt nemo ſci
uit diſcūbētiū. Uirgili⁹ in p̄n⁹ noni. Turne qd̄ optāti diuū p-
mittē nemo audēt. Ibi huius d̄t nemo p null⁹ poſitū vt ſit ſen
ſus neō diuū. i. null⁹ diuoꝝ. Ex ſignis vl'ib⁹ excipit̄ oīs qd̄ nu-
mero ſingl'ari nō regit gt̄m. ſ3 ī pl'ali. Plini⁹ Nō oīb⁹ aīaliū ſt̄
ocl'i. De ꝑticularib⁹ aliq̇s plæriqꝫ nōnulli iſtoꝝ. Ita pauci iſto
rū. Ita pauci iſtoꝝ multi iſtoꝝ. ita q̇dā iſtoꝝ. quāuis q̇dā ſit ſi
gnū diſcretū faciēs ꝓpoſitionē ſingularē ī logica. Quis cū ɔpo
ſitꝭ regit gt̄m vt q̇ſq̇s q̇cūqꝫ q̄libꝫ q̇ſquā q̇ſpiā ſiq̇s nūquis neq̇s
aliq̇s quiuis quæ ſūt ſig̅ ꝑticularia Siliꝰ qual' cū ſuis. vt q̄les
ouiū illaꝝ vis emē. demōſtrādo nigras ⁊ albas Ita ſua ɔpoſita
qualiſcunqꝫ q̄liſlibꝫ q̄liſuis. Inueniunt̄ ⁊ adiectia reſpōſiua re-
gē gt̄m ad q̄lis. vt apd̄ pliniū. Lanaꝝ nigræ nullum colorē bi
būt. Et itē. Canū degenēs ſubijciūt caudā ſub aluū. ibi degener
adiectiuū regit gt̄m canū. ⁊ adiectiuū nigræ lanaꝝ. Quāt⁹ aūt
quæſitiuū regit gt̄ūm cū ɔpoſitꝭ. vt q̄ntū lignoꝝ iſtoꝝ vis emē
bicubitū an tricubitū bipedale an tripedale Ita ɔpoſita quātuſ
cūqꝫ quātuſlibꝫ quātuſuis. Ita q̄ſitiuū q̄t regit gt̄m vt q̄t vīm
Cum ɔpoſitꝭ quotcūqꝫ q̄tq̄t q̄tlibet q̄tuis. Itē q̄ſitiuū vter. vt
vter veſtꝝ vter ocl'oꝝ vtra manuū. Ita vterqꝫ vterlibꝫ vteruis
neut̄ veſtꝝ. q2 neuter etiā regit gt̄m Et īuenit̄ duplex vtꝝ vno
mō nti vl' acci caſus neutri gn̄is. l' acci caſus maſculi gn̄is. vt
vtꝝ calopodiū ē dextꝝ vbi ē nti caſus. vtꝝ oculoꝝ tuoꝝ magis
diligꝭ ē acci caſus. Secūdo vtꝝ ē ɔiūctio valēs idē qd̄ an. ⁊ ſic
nō regit gt̄m. vt vtꝝ quinqꝫ ſūt p̄dicabilia id ē an. Nō ꝙ q̄
ſitiua q̇s q̄lis quant⁹ quot vter ⁊c̄. faciūt de ſe ſig̅ vniuerſalia co
fuſiua ſeu diſtributiua ⁊ ſig̅ ꝑticularia Nā ɔpoſita cum qꝫ cun
qꝫ ⁊ cū ſeipſis faciūt ſig̅ vl'ia. vt quiſqꝫ quicūqꝫ q̇ſq̇s. ſic q̄liſcū-
qꝫ quotqꝫ quotcūqꝫ vterqꝫ. Et id etiā intelligit̄ de aduerbijs vt
vbiqꝫ vbicunqꝫ vbivbi vndiqꝫ vndecūqꝫ. vndevnde. quoquo q̊-
cūqꝫ ⁊ ſic de alijs. Et ɔpoſita cū libet cū vis ⁊ cū alijs ꝑticulis.
faciūt plærūqꝫ ſigna ꝑticularia. vt quiuis q̄libꝫ vteruis vterli-
bet quotuis quotlibet. Ita in aduerbijs vbiuis vbilibꝫ quouis

quolibet quæ oīa regūt gtūm. ¶ Nō ꝙ oīa int̄rogatiua cōpo-
ſita cū li qȝ faciūt ꝓpoſitionē categoricā ſiue opꝰ hn̄t vno dūtax
at v̄bo. ſȝ ꝯpoſita cū li cunqȝ faciūt hypoteticā. ſiue opꝰ habent
binis v̄bis. vt cū d̄r quicūqȝ currit ē impfectꝰ ſenſus. ſȝ quiſqȝ
currit pfectꝰ ¶ Nō noīa numeralia etiā regūt gtm̄ ex vi ptitio
nis. vt vnꝰ veſtꝝ. duo tria q̄ttuor ⁊ ſic de aliȷ̄s numeralibꝰ car-
dinalibꝰ quæ ītelligunt̄ p numeꝝ in lr̄a antonomatice. Ita no-
mina nūeralia ordinalia. vt p̄mꝰ illoꝝ. decimꝰ illoꝝ ⁊ ſic de aliȷ̄s
numeralibꝰ ordīalibꝰ quæ ītelligunt̄ p ſeriē. Et ſolent nūeralia
ordīalia qn̄qȝ ſignificare numeꝝ ſine ordīe. hoc eſt ptitiue poni
vt apud auguſtinū. Milleſimꝰ hoīm vix ſaluabit̄. i. ī mille vix
vnꝰ. Et ſic d̄r decimꝰ quiſqȝ militū in bello occiſus ē. Qn̄qȝ ī-
portāt numeꝝ cū ordīe. ⁊ ſic potiꝰ regūt abltūm. vt ego ſum de
cimꝰ ab iſto. quartꝰ ab iſto. Qn̄qȝ ſolū numeꝝ. vt veni decimꝰ.
¶ Notandū ꝙ hoc numerale vnꝰ cum hac dictione ſolꝰ regūt
gtm̄ plural̄ numeri. ⁊ potiſſime gtūm oīm. vt tu es vnus oīm
doctiſſimꝰ. vel ego vnꝰ oīm vidi id audiuiqȝ. vt Pliniꝰ. Hyrū
do ſola auium nō niſi volatu depaſcitur. Idē. Accipenſer vnꝰ
oīm ſquamis ad os verſis cōtra aquas natās meat. Et adiun-
git̄ vnꝰ ſæpe ſuplatiuo. Pliniꝰ Regulꝰ eſt vnꝰ oīm bipedū neq̇ſ
ſimꝰ teutoīce dye quaetſte dye vp tweyen votē mach gaen Dif
ferētia eſt int̄ millia ⁊ mille. Millia eſt ſubſtātiuū ſemp regēs
gtūm. vt millia v̄ginū vel viroꝝ. ſed nō facit partitionē. q̄ꝛ nō
ſignificat ptē ex multꝭ. ſiue nō ſemp ſt ptē multitudīs. Mil-
le eſt adiectiuū ⁊ iungit̄ ſubſtātiuo in ſimili caſu. vt mille viri.
mille muliēs. mille aīalia. ⁊ facit quādoqȝ ptitionē. vt mille vi
roꝝ. ſicut vnꝰ. vt Unꝰ veſtꝝ id eſt vnꝰ ex vobis. vnꝰ noſtꝝ id ē
vnꝰ eſt nobis. ſed vnꝰ noſtroꝝ id eſt vnꝰ ex noſtris. vnꝰ veſtroꝝ
id ē vnꝰ ex veſtris. Ita quiſqȝ noſtꝝ ⁊ noſtroꝝ q̇dā veſtꝝ ⁊ ve-
ſtroꝝ q̄ꝛ p gtūm poſſeſſiui ſignificat̄ res poſſeſſa quæ nō ſignifi
cat̄ p gtūm p̄mitiui: hæc bene eſſȝ vera. ſi eſſent tantū mille vi-
ri millia viroꝝ viuūt. ⁊ nō eſt regimen partitionis. ſed hæc eſſȝ
falſa mille virorum quia ibi eſt partitio. Eadem differentia no
tanda in aliȷ̄s. quia eo tempore quo adam ſolus erat hæc erat
vera adam eſt vnus uir. ſed hæc falſa· Adam eſt vnus virorū.
Similiter hæc erat vera adam eſt fortiſſimus vir. ⁊ hæc falſa
adam eſt fortiſſimꝰ virorum. ¶ Nota differentiā int̄ quis et
vter. Quis quærit de pluribus quam duobus. vter de vno ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

duob⁹. vt vtra manuū ē dextra. vter ocľoꝝ ē dext̾ De q̇s. Quis
digitoꝝ ē pollex Ergo vter iūgit̾ poſitiuo. ⁊ q̇s ſuplatio. vt q̇s
digitoꝝ ē lōgiſſim⁹. Dr̃a int̾ vterqꝫ ⁊ oīs Uterqꝫ diſtbuit ſolū
ꝓ duob⁹. oīs ꝓ plurib⁹. vt vterqꝫ ocul⁹ ē mihi char⁹. oēs digiti
ſūt mihi chari ¶ Itē neuter null⁹ drn̄t. Neuter ꝓ duob⁹ diſtri
buit. null⁹ ꝓ plurib⁹ quā duob⁹ ¶ Alt̾ dt vnū ex duob⁹. alius
vnū ex plurib⁹. vt alt̾ ocľoꝝ nō ali⁹ Itē ali⁹ digitoꝝ ⁊ nō alter.
Iūgit̾ etiā ali⁹ adūbio ꝯꝑādi. vt nō ſū nūc ali⁹ q̄ꝫ heri fui. Hic
alt̾ q̄nqꝫ accipit̾ nō ꝑtitiue. vt alt̾ ego. i. tā char⁹ mihi q̄ꝫ char⁹
ego. Tulli⁹ Rcē ꝑſuaſi m̄ te alteꝝ me eē Et idē de aīcitia Ami
cus me⁹ alt̾ ego ē. Naſo dij faciāt ſine me ne moriat̾ ego. Ab al
ter veīt alteruter ⁊ ē idē qd vn⁹ aut alt̾. ſꝫ ſub q̄dā optiōe teuto
nice eyn of and. vt agite alterutꝝ. Robt⁹ rex ſiciliæ. Ego iuro
dulcioēs ⁊ charioēs mihi eſſe lrās q̄m r̄gnū. ⁊ ſi alterutro carē
dū ē ꝯq̄nimi⁹ me reḡ dico. q̄m lrīs caritutꝝ. Itē vterqꝫ vtriuſ
qꝫ parētes nō nouit loquēdo de petro ⁊ paulo. i. nec ſuos nec al
teri⁹ Uterqꝫ vtrūqꝫ diligit. i. ſe ⁊ alteꝝ. Uterqꝫ alteri⁹ parētes
nō nouit. Uterqꝫ alteri īſidias fecit. Uterqꝫ alteꝝ diligit. i. pe
tr⁹ pauli parētes nō nouit. ⁊ viciſſim paul⁹ nō nouit parētes pe
tri ⁊ ſic de alijs. Alt̾ alteri⁹ parētes nouit. i. petr⁹ ſolū nouit pa
rētes pauli. ł paul⁹ petri. Alt̾ alter īſidias fecit. Alt̾ alteꝝ dili
git. In p̄ma locutiōe vterqꝫ vtrūqꝫ diligit ſūt q̄ttuor dilectio-
nes ſꝫ vt̾qꝫ alteꝝ diligit duæ. alt̾ alteꝝ diligit dūtaxat vna Itē
inuenit̾ tn̄ q̄nqꝫ ſubſtātia. vt apd comicū. vterqꝫ vtriqꝫ ē cordi
id ē vterqꝫ alt̾i ē cordi. ſꝫ nō ē imitādū ¶ Differūt cūcti ⁊ oēs
Cūcti ſt oēs ſꝫ ꝯgregatos ī vnū locū. Sꝫ oēs ſi ī diu erſis lo-
cis ſūt. Drn̄t neō ⁊ null⁹ Nā nemo ſolū ꝓ hoīb⁹ diſtribuit licꝫ
nō nūq̄ꝫ apd vetuſtiſſimos īueniat̾ alit̾ ſꝫ null⁹ ꝓ reb⁹ oīb⁹. īue
nit̾ etiā null⁹ ꝓ nō apd comicū Etiā null⁹ ſū ē idē qd perij vt ſi
h̾ ita eueīet qd de⁹ ꝓhibeat actū ē occidi perij null⁹ ſū Quiſquis
quiſqꝫ drn̄t q2 q̇ſqꝫ fcit categoricā vt dictū ē ſuperi⁹ ⁊ ſic req̄rit
ſolū vnū v̾bū vt q̇ſqꝫ libroꝝ meoꝝ tu⁹ erit ſꝫ q̇ſq̇s fcit hypoteti
cā ⁊ req̄rit duo v̾ba ⁊ valꝫ idē qd q̇cūqꝫ ſic̄ cæt̾a ꝯpoſita cū ſeip
ſis ⁊ cūqꝫ idē ſign̄t. Et q̇ſqꝫ ꝯpoit̾ cū vn⁹ vt vnuſq̄ſqꝫ vnaq̄qꝫ
vnūqdqꝫ In ntō pľi ſinglí q̇qꝫ ſingľe q̄qꝫ ⁊c̄. In neutro ſingľa
q̄qꝫ. Quidā dt̄ ab aliq̇s Nā q̇dā uōt certā ꝑſonē ⁊ iō ſæpe iū
gi ſolꝫ ꝓprijs noīb⁹ vt q̇dā noīe ioānes. Quidā īpulit hoſtiū h̾
eſt q̇ mihi not⁹ ē ⁊ ꝯgnit⁹. ſꝫ aliq̇s ſigt̄ īcertā ꝑſonā ł īcertā rē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

et qualibet vt q̄ſiuit vos aliq̄s ueſcio q̄s. Impulit hoſtiū aliq̄s
neſcio q̄s. ſic q̄ſquā q̄ſpiā ⁊ vll⁹ hn̄t ſe vt aliq̄s. H⁹ tn̄ ſignū vl
l⁹ ſine negatiōe nunq̄ʒ ponit̄ niſi īn̄rogatiē vt vocat me vll⁹ vl̄
ſubiūctiue vt ſi vll⁹ me vocat. Illā dr̄aʒ quā hn̄t int̄ ſe quidā ⁊
aliq̄s hn̄t oīa deriuatia a q̄dā et ab aliq̄s vt ī his adūbijs q̄dā et
aliq̄ vt q̄ iuit q̄dā. i. ad locū certū. Iuit aliq̄ id ē ad locū īcertū
mihi ⁊ nō ꝯgnitū. Sic q̄dā ⁊ aliq̄ aduerbialit̄ capta ſic alicu-
bi alicūde aliqn̄ aliq̄lit̄ aliquātiſper. Quare dicūt logici ꝙ q̄dā
facit ꝓpoſitionē ſingularē cū ſuis demōſtratiꝰ ⁊ facit t̄minū ſtaē
diſcrete ſʒ aliq̄s ꝓpoſitionē ꝑticularē ⁊ t̄minū ſibi adiūctū ſtaē
ꝑticularit̄. Quiſqʒ differt a q̄libʒ ⁊ q̄uis. Nā q̄ſqʒ ē diſtributi-
uū valēs idē qd̄ oīs vt q̄ſqʒ librorum meorum tu⁹ erit h̄ ē hic ⁊ ſic de
alijs. ſʒ q̄libʒ ⁊ q̄uis tm̄ ſignificāt q̄ntū vn⁹ ex multiꝰ quē opta-
ueris. Eodē differt mō vterqʒ ab iſtis duob⁹ vterlibʒ ⁊ vteruis.
Et oīa ꝯpoſita a qʒ differūt ab his q̄ ſūt cū libet ⁊ vis ꝯpoſita.
vt de duab⁹ pennis dici p̄t accipe vtrālibʒ l' vtrāuis data optio
ne h̄ ē vnā de duab⁹ quā optas vt comic⁹. Qui vtrāuis recte no
rit ābas norit. Et ſic vbiqʒ. vbiuis vbilibʒ. Tamē vbiuis ali-
qn̄ fere ſigt̄ qd̄ vbiqʒ. Ideo dicūt logici a vis ⁊ libet ꝯpoſita eſſe
ſigna ꝑticularia et a qʒ vniuerſalia cōfuſiua.

Pone gradū medium partitio quādo notatur
¶ Cōparatiu⁹ partitiue accept⁹ regit gt̄m ex vi partitiōis. vt
fortior manuū ē dextra. Oculorum melior dr̄ dexter. Nō ꝙ dr̄ in
reḡla capt⁹ ꝑtitiue. qꝛ ꝯꝑatiuus q̄ttuor modis accipit̄ ⁊ nō ſꝑ
regit gtīn ex vi ꝑtitiōis. Pmo adiectiē pure. vt Horati⁹. O ma
ior iuuenis ⁊ ſic ponit̄ cū ſubſtātiuo more adiectiui. Scdo poſi
tiue accipit̄. ⁊ ſic regit oēm illū caſū quē ſuus poſitiu⁹ ꝑ regulā
Quēcūqʒ caſū regit poſitiu⁹ eūdē ⁊ ꝯꝑatiu⁹ ⁊ ſuꝑlatiu⁹ p̄ter ſu-
um ꝓpriū caſū. Exēplū de gtō. vt amās mei. amātior mei. amā
tiſſim⁹ mei. doct⁹ doctior doctiſſim⁹ grāmaticae. perit⁹ tior tiſſi
m⁹ iuris. De dtō vt ſil'is ſil'ior ſimillim⁹ mihi. De accō vt pal
lid⁹ ior iſſim⁹ faciē. ꝓpe ꝓpior ꝓrim⁹ vrbē Cicero. Cū caſtra ꝓ
pi⁹ vrbē mouerent̄. Saluſti⁹ Proxiae hiſpaniā mauri ſūt. In-
uenit̄ etiā ꝓpe cū dtō. vt ꝓpe ē dn̄s oīb⁹ iuocātib⁹ eū. De ꝯꝑati
uo apd̄ ṽgiliū Propi⁹ ſtabil' armēta tenerēt. Sicut de ꝓpe ita
videt̄ de ſuperi⁹ a ſup̄ dici poſſe. vt ſol ē ſuperi⁹ lunam mercurio
qꝛ a ſup̄ qd̄ regit accm̄ dicit̄ ſuperi⁹. De abltō vt dign⁹ dignior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

dignissimꝰ laude. vt de ꝟgīe maria ⁊ oī laude dignissima Ex ista
iā dcā regl'a ſæpe vna dictio vl' ꝯpatiuꝰ ꝑt regē triplicē caſū. vt
petrꝰ ē ſil'ioꝛ ioāni faciē paulo. ibi ꝯpatiuꝰ regit dtm̄ ſui poſiti-
ui. ⁊ accm̄ poſitiui ꝑ ſynecdochē. vt ſil'is faciē. vt apud ꝟgiliū.
os humeroſqꝫ deo ſil'is. Tercio ꝯpatiue accipit. ⁊ ſic regit ex ꝓ
pria natura ablatiuū ſignificātē rē exceſſam. vt ſū ditioꝛ petro
doctioꝛ paulo. Poteſt tn̄ præt' ſuū abltm̄ regē duos abltōs vnū
ſignificātē id in ꝙ fit exceſſus ſcdm̄ ſignificātē quātitatē exceſ
ſus. vt ſū petro auro tribꝰ floꝛenis ditioꝛ. ſū iacobo grāmatica tri
bꝰ præceptꝭ doctioꝛ. Quarto accipit ꝯpatiuꝰ ꝑtitiue ⁊ ſic regit
gtm̄ pl'is nūeri. ⁊ tūc facit ꝯpationē int' duo. vt foꝛtioꝛ manuū
eſt dextra. ⁊ h̄ mō ſumit hic ī lr̄a. ¶ Nō dr̄a int' ꝯpatiuū regē
tē gtm̄ ꝑtitiue. ⁊ ꝯpatiuū regētē abltm̄ ꝯpatiue ſigſicātē rē ex
ceſſam. qꝛ qn̄ ꝯpatiuꝰ regit gtm̄. tūc res excedens ⁊ res exceſſa
erūt eiuſdē naturæ. h̄ ē ntūs ipſiꝰ gti prædicabit de re excedēte
ſcdm̄ logicos. vt ꝟbi grā. Joānes eſt doctioꝛ ſcholariū. opoꝛtet
de nccitate ioānē eſſe ſcholarē. nō laicū. qꝛ laicꝰ nō ē ſcholaris.
Sꝫ qn̄ ꝯpatiuꝰ regit abltm̄ ſignificātem rem exceſſam. tūc nō
opoꝛtet rē excedētē ⁊ exceſſam eſſe eiuſdē naturæ. vt petrꝰ ē do-
ctioꝛ paulo. l' diuerſaꝝ naturaꝝ. vt hō ē melioꝛ aſino. Jdeo cū
dicit ioānes ē maioꝛ duobꝰ filijs petri nō opoꝛtꝫ ioānem eſſe de
numero filioꝝ petri. ſꝫ dicēdo ioānes ē maioꝛ duoꝝ filioꝝ petri
opoꝛtꝫ ioānē eſſe alteꝝ de nūero filioꝝ duoꝝ petri ¶ Nō dr̄a ē
etiā int' maioꝛ natu ⁊ maioꝛ filioꝝ. qꝛ cū dicit maioꝛ filioꝝ di-
miſſo abltō natu. tūc maioꝛ ſt magnitudinē coꝛpis ⁊ ē ſenſus
teutoīce dy groteſte vā tween ſoenē. Sꝫ filiꝰ maioꝛ natu ſigni
ficat magnitudinē ætatꝭ teutoīce dye oldeſte vā tween ſoenen.
Jtē eodē mō de illis ītelligēdū ē maximꝰ filioꝝ. ⁊ filiꝰ maximꝰ
natu. qꝛ maximꝰ filioꝝ. teutoīce dye alder groteſte. loquēdo de
pluribꝰ quā duobꝰ. ſꝫ filiꝰ maximꝰ natu ꝙ h̄ꝫ plures āīnos alijs
filijs. ¶ Nō etiā differētia ē int' ꝯpatiuū regentē gtm̄ ꝑtitiue
id ē plural' nūeri gtm̄: ⁊ int' ſuplatiuū regētē gtūm ꝑtitiue. qꝛ
cōparatiuꝰ regēs gtm̄ facit ꝯpationē int' duo. h̄ ē vnū ſolū ſig-
nificat exceſſium. vt foꝛtioꝛ manuū ē dextra. Sꝫ ſuplatiuꝰ facit
cōparationē int' plura duobꝰ. vt lōgiſſimꝰ digitoꝝ ē mediꝰ. vl'
cōparatiuꝰ facit ſolū vnū exceſſū. Et ſuplatiuꝰ ad minꝰ duos ex
ceſſus. vt ſint vigīti vaſa qꝛꝝ nouē deci ſint eiuſdē magnitudis
et viceſimū vas ſit cæterꝭ lōge capaciꝰ, loquēdū ē adhuc ꝑ ꝯpa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tiuũ. vt vaſoꝝ maius ẽ viceſimũ. ¶ Nõ ꝙ ex illa dr̃a ſequit̃ ꝙ
cõparatio iũgi debe̾t ſig̃ ꝑ duob⁹ diſtribuẽtia vl' introgãtia. vt
vter vterqꝫ neuter alt̃. ſuplatio ṽo iũgunt̃ ꝑ plurib⁹ diſtribuen
tia l' introgãtia. vt null⁹ quis alius. vt introgãdo dicem⁹. vtra
manuũ ẽ fortioꝛ. ꝛ ꝑ ſuplatiuũ q̊s mediãte. vt q̊s digitoꝝ ẽ lõ-
giſſim⁹. De ꝯpatio iſta an altera. de ſuplatio medi⁹ an ali⁹ ꝛ nõ
alt̃. eo ꝙ ſũt plures digiti q̃ꝫ duo. ¶ Itẽ ħ ẽ dr̃a int̃ ꝯpatiuũ ꝑ̇
oꝛ ꝛ ꝑ̇us ex vna pte. ꝛ int̃ poſterioꝛ ꝛ poſteri⁹ Nã ꝑ̇us ẽt tẽp⁹.
teutoi̾ce eer q̃ſi ꝑ̇us q̃m nũc l' tũc. ſꝫ ꝑ̇oꝛ ẽt pſonã. teutoi̾ce dye
eerſte vã tween. vt ego ꝛ tu vidim⁹ petꝝ. ſꝫ ego ꝑ̇oꝛ. l' petꝝ ego
prioꝛ vidi tu poſterioꝛ. Ita etiã ego vidi petꝝ ꝛ pauluꝫ. ſꝫ vidi
petꝝ ꝑ̇orẽ. paulũ poſteriorẽ. In q̃ locutiõe fit ꝯpatio int̃ viſa i
priore locutiõe int̃ videntia. Ita ſi vtrimqꝫ ſint ſinguli. dicem⁹
ego vidi te ꝑ̇oꝛ ſupple q̃m tu me. Ita ꝑ paſſiuũ viſus es a me ꝑ̇-
oꝛ ſupple q̃m ego abs te ꝛ ħ ſi duo ſum⁹. ſꝫ ſi hic vn⁹ illic plures
dicem⁹ vocaui vos ꝑ̇oꝛ. vidi vos ꝑ̇oꝛ ſupple q̃m vos me. ſꝫ ecõ
tra vidim⁹ te ꝑ̇ores ſupple q̃m tu nos. Eadẽ ẽ natura ſuplatio
rũ. ꝑ̇m⁹ ꝛ poſtrem⁹ ſi multi ſum⁹ videntes. Vidim⁹ te ꝑ̇mũ l' po
ſtremũ. ſupple ex mult̃. Itẽ ꝑ̇mi nos venim⁹. vos poſteriores
ille vltim⁹ ſiue nouiſſim⁹ Prim⁹ ego itraui vel veni. tu ſerioꝛ il
li tardiſſimi. In quibus omnib⁹ locutiõib⁹ nõ licꝫ loq̊ ꝑ aduer-
bia prius et poſterius.

Da gradui ſummo genitiuũ plura notantem

Eſt ſalomon populi ditiſſim⁹ atqꝫ viroꝝ.
¶ Hic dt̃ ꝙ ſuplatiu⁹ partitiue poſit⁹ regit gtũm ſignificãtem
plura. id ẽ gtm̃ plural' numeri nois nõ collectiui l' gtm̃ ſingula
ris numeri nois collectiui. vt ſalomõ fuit ditiſſim⁹ viroꝝ. l' fu-
it ditiſſim⁹ populi Virgili⁹ fuit doctiſſim⁹ poetaꝝ vel optimus
pleb̃. ſic ditiſſim⁹ vrbis potẽtiſſim⁹ ciuitat̃ vel trẽ. fortiſſimus
teutoniẽ vel italiẽ. ꝛ ſic de alijs ꝑ metonomiã. qꝛ ponit̃ conti-
nẽs ꝑ ꝯtẽto. ¶ Nõ hic ꝑ̇mo ꝙ aduerbia ſuplatiui grad⁹ etiaꝫ
regũt gtũm plural' numeri. ꝛ potiſſimũ illũ gtũm oĩm. vt petr⁹
ſcribit meli⁹ te ꝛ optime oĩm. diligo te maxie oĩm. Ibi ẽ amphi
bologia. quia duplex ſenſus. vn⁹ ſenſus eſt int̃ oẽs diligẽtes te
ego te maxie diligo. Alter ſenſus eſt. Int̃ oẽs dilectos a me tu
maxie diliger̃ a me. ſic fit ꝯpatio int̃ diligẽtes ꝛ dilcõs. Quia
eſt regula q̃n ſuperlatiu⁹ aduerbialis regit gtũm oĩm mediante

ꝟbo trāſitioꝛ accõ ſignificāte rē aīatā. tūc fit āphibologia. i. du
plex ſenſus. ¶ Nõ ꝙ hæc duo noīa ſolꝰ vnꝰ int̄ oīa alia adiecti
ua regūt gtīn more ſuplatiui. ⁊ tūc vnꝰ capit̄ ꝓ ſolꝰ vt ſolꝰ oīm
id noui. vnꝰ oīm id audiui. i. ſolꝰ ex oībꝰ vel int̄ oēs ¶ Notan
dū ad h̄ ꝙ ſuplatiuꝰ regat gtīn ꝑtitiue tria reqͥrunt̄. ꝑmo vt cõ
paratio fiat int̄ plura duobꝰ. ꝗ̄ hæc ē incõgrua fortiſſima ma
nuū ē dextra. ſ3 dicēdū ē fortioꝛ manuū ē dextra. Scdo reqͥrit̄
vt res cõparatæ ſint eiuſdē naturæ. ꝗ̄ hæc ē incõgrua leo ē foꝛ
tiſſimꝰ lyncū qꝛ leo nõ ē lynx l' de gn̄e lyncū. Tercio ꝙ ſuplati
uꝰ cõueniat cū gtõ i gn̄e. Ergo hæc ē incõgrua Sampſon fuit
fortiſſimū aīaliū. Inuenit̄ tn̄ qn̄q3 diſcõuenire i gn̄e apud auto
res ⁊ potiſſimū cū gtõ reꝝ. vt deꝰ optīe reꝝ. papa dulciſſime re
rū. Boetiꝰ Nos deſup irridemꝰ viliſſima quæq3 reꝝ ⁊c̄. Ita in
collectiuis vt optimꝰ pleb. Illā aūt orõne3 mīme gētiū dicunt
tātū valē q̄ntū nõ vel nequaq3. ¶ Nõ ꝙ ſuplatiuꝰ capit̄ q̄ttu
oꝛ modis. vno mõ pure adiectie. tūc h3 ꝯuenietiā cū ſubſtātio
in nūero gn̄e ⁊ caſu. vt ꝑiſſimꝰ deꝰ. ⁊ ſic exponit̄ ꝑ ſuū poſitiuū
et ꝑ aduerbiū valde. vt maria optimā ꝑtē elegit. i. valde bonā ꝑ
tē. beatiſſimꝰ nicolaꝰ. i. valde btūs Scdo capit̄ ſubſtātiue. ⁊ ſic
ſt ꝑtē magnitudis ⁊ regit gtīn ſignificātē totū ex vi ꝑtitionis
vt ſūmū domꝰ ē culmē optimū hoīs ē coꝛ frigidiſſimū hoīs eſt
cerebꝝ. h̄ ē. Sūma ꝑs frigidiſſima ꝑs ⁊c̄. Tercio accipit̄ poſi
tiue ⁊ ſic regit oēm illū caſum quē ſuus poſitiuꝰ vt amātiſſimꝰ
mei ſimillimꝰ mihi. albiſſimꝰ faciē. digniſſimꝰ laude vt̄s. Quar
to accipit̄ ꝑtitiue id ē ꝓꝑe ⁊ ſic regit gtīn ſignificātē plura id ē
gtīn pluralē noīs nõ collectiui l' gtīn ſingularē noīs collectiui
et ē illa ſua ꝓꝑa acceptio ⁊ h̄ mõ exponit̄ ꝑ ſuū poſitiuū ⁊ adū
biū marie vt ꝟgiliꝰ fuit optimꝰ poetaꝝ. i. marie bonꝰ poetaꝝ ⁊c̄
Ex his iā ꝑ3 ſuplatiuū i eadē orõne poſſe regē multiplices ca
ſus vt ioānes ē petro faciem oīm ſimillimꝰ. ibi regit illū dtīm
petro. qꝛ ſuus poſitiuꝰ regit dtīm ⁊ illū accīn ꝑ ſynecdochen. qꝛ
ſilis regit accīn ꝑ ſynecdochē. vn̄ Virgiliꝰ Os humerosq3 deo
ſilis. illū vero gtūm oīm regit ex ꝓꝑa natura. id ē int̄ oēs

Iſte gradus geminos qn̄q3 regit genitiuos

Eſſe lolet nemo ꝝ regū ditiſſimꝰ iſte

Expoſitū poterit regimē tibi notificari

¶ Sⁿma ē ꝙ ſuplatiuꝰ ſæpe r̄git duos gt̄os. vt iſte ē ditiſſimꝰ
regū nemoꝝ. Et ſumit̄ hæc pn̄s regula ex iſta ꝯi reg'a. quēcūq̄
caſ'i regit poſitiuꝰ eūdē regit ꝯpatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ. ⁊ ſolū illi ſu/
perlatiui regūt duos gt̄os. q̄ꝛ poſitiuꝰ regit vnū. vt ſūt p̊ꝰ ſup
latiui ſignificātes plenitudinē l' iopiā. vt iſte ē oīm ciuiū pecu/
niæ ditiſſimꝰ ¶ Scd̄o ſuplati regūt duos gt̄os q̊ veniūt a ver
bis væhemētiſſimæ tn̄ſitōis vt ſortes ē oīm grāmaticæ doctiſ
ſimꝰ Numa pompiliꝰ erat oīm diuini atq̄ȝ humani iurꝭ doctiſſi
mꝰ. Petrꝰ ē oīm clericoꝝ pecuniæ cupidiſſimꝰ ¶ Sciēdū ꝙ cō
paratiuꝰ ſil'r p̄t regē duos gt̄os cuiꝰ poſitiuꝰ regit vnū ꝑtitiue
alteꝝ v̄tute poſitiui. vt petrꝰ eſt hoꝝ duoꝝ grāmaticæ doctioꝛ.
paulꝰ eſt hoꝝ duoꝝ rhetoricæ cupidior ¶ Subdit autoꝛ in lr̄a
ibi. Expoſitū poterit dicēs. ꝑ expoſitionē ſuplatiui notificatur
vter gt̄oꝝ regat̄ ex natura ſuplati. qꝛ ille q̊ fcā reſolutiōe regit̄
a ꝯpatiuo ⁊ ſuplatio v̄tute poſitiui. Sȝ ille q̊ fcā reſolutiōe re
git̄ ab aduerbio maxie l' q̊ mutat̄ in accm̄ mediāte p̄pōne int̄. l'
in abltūm mediāte præpoſitiōe ex ille regit̄ ex ꝓp̄a natura ſup
lati. dȝ em̄ ſuplatiuꝰ reſolui i ſuū poſitiuū ⁊ aduerbiū maxie. et
gt̄ꝰs i accm̄ mediāte p̄pōne int̄. vel i abltm̄ mediāte p̄pōne de.
vt ioānes ē doctiſſimꝰ oīm grāmaticæ maxie oīm. ſeu maxime
int̄ oēs l' ex oībꝰ Ois em̄ gtūs plural' ꝑtitiue rectꝰ p̄t reſolui in
accm̄ mediāte p̄pōne int̄. l' in abltm̄ mediāte p̄pōne de ex ⁊ int̄
vt fortioꝛ manuū ē dextra ſic reſoluit̄. Int̄ manꝰ dextra ē forti/
oꝛ. vl' ex duabꝰ manibꝰ dextra ē fortioꝛ. ¶ Sciēdū ꝙ ſuplatiuꝰ
logice duobꝰ modis exponit̄. Uno mō affirmatiē. vt ioānes eſt
ditiſſimꝰ ciuiū. i. oī alio a ſe ditioꝛ. h̊ ē maxie diues Affirmatiē
exponit̄ ꝑ h̊ ſignū affirmatiuū oīs ⁊ ſuū ꝯpatiuū. l' ꝑ illū ſupla
tiuū maxie. vt i p̊ori exēplo. Negatiē exponit̄ ꝑ h̊ ſignū nega/
tiuū nullꝰ. ⁊ ꝑ ſuū ꝯpatiuū. vt ioānes ē ditiſſimꝰ ciuiū. i. nullꝰ
ciuis ē ioāne ditioꝛ Et h̊ p̄tȝ ꝙ qn̄ exponit̄ affirmatiē tm̄ vni
rei ꝯueīt ⁊ h̊ mō itelligit̄ illa autoritas. Quicq̊d ꝑ abūdantiā
dicit̄ vni ſoli ꝯueīt Sȝ negatiē bn̄ pluribꝰ cōuenit ¶ Et hanc
duplicē expoſitionē ſuplati ſt btūs hieroꝰ cōtra heluidiū dicēs
ꝙ p̄mogeītꝰ ē nō tm̄ pꝰ quē ⁊ aliȷ̄ ſȝ etiā an̄ quē nullꝰ. h̊ ē p̄mo
genitꝰ nō ſolū accipit̄ affirmatiē ꝓ illo q̊ ē oī alio p̊oꝛ genitꝰ ſȝ
etiā negatiē q̊ nullꝰ alius ē p̊oꝛ genitꝰ. ⁊ ſic accipiēdo p̄mogeni
tꝰ negatiue ē idē qd̊ vnigenitꝰ ⁊ ita accipit̄ in euāꝰ vbi d̊ꝛ. pepit
aūt maria filiū ſuū p̄mogenitū. Et h̊ ꝓbat ſcūs hieroꝰ ita arguē

do. Si pmogeniti ſūt tm̄ illi q̇ hn̄t p⁹ ſe frēs ſequit̄ vnigeītos
nō teneri illa lege. Omne maſculinū adaperiēs vuluā ⁊ ſic de
alijs. Sʒ vnigeniti tenebant̄ illa lege q̇ a redēptio eoꝝ erat ab
vno mēſe ğ pmogenit⁹ nō ē ille ſolū q̇ hʒ poſt ſe frēs ſʒ etiā q̇ ē
vnigenit⁹. Scd̄o arguit̄. Si pmogeīti ſūt illi q̇ hn̄t p⁹ ſe frēs
ſeq̄t̄ vnigeītos nō eē pcuſſos ab āgelo extīmiatore Sʒ vnigeīti
ſūt īterēpti qꝛ oēs īterēpti ſt̄ a filia pharaoīs vſqʒ ad filiū vidue
ğ p⁹. genit⁹ nō ē ille q̇ hʒ p⁹ ſe frēs ſʒ etiā vnigeīt⁹ ¶ Sciēdū ꝙ
poſitiu⁹ qn̄qʒ etiā inuenit̄ regē gtm̄ pl'is nūeri ex vi ꝑtitiōis ſʒ
hoc īprope qꝛ ponit̄ tn̄c ꝓ ſuꝑlatio vt ſaturnia mağ deaꝝ id eſt
maxia deaꝝ ꝟgili⁹ Apud eūdē. Seq̇mur te ſcē deoꝝ. i. ſciſſime
deoꝝ Iuꝝ qd. Sciēdū ꝙ ſæpe vn⁹ grad⁹ ꝓ alio ponit̄ vt poſiti
u⁹ loco ꝯꝑatiui Qn̄qʒ em̄ aduerbiū q̄ʒ ſequit̄ poſitiuū tūc poſi-
tiu⁹ ponit̄ loco ꝯꝑatiui vt ī pſalterio ibi. bonū ē ſꝑrare ī dn̄o q̄ʒ
in pncipib⁹ In euā⁰. bonū ē vnū oculū habētē ītrare ī regnū cœ
loꝝ q̄ʒ ābos mitti ī gehēnā. Scd̄o ponit̄ ꝓ ſuꝑlatio vt ſaturnia
mağ deaꝝ id ē maxia deaꝝ. Cōparatiu⁹ ſil'it̄ ponit̄ loco poſitiui
vt boeti⁹ deiecit humi meſtioꝛ vultū. i. meſta. Et apd̄ poꝛphiri
um vl'e p̄dicat̄ de plurib⁹ id ē de multꝭ. hucocius ades id ē cito.
Apud ꝟgiliū Triſtioꝛ ⁊ lachꝛymis ocl'os ſuffuſa nitētes. i. tri
ſtis. Itē. Comites ſenioꝛis aceſtæ. i. ſenis Ita ī epl'is facito me
de reb⁹ certioꝛē id ē certū. Ponit̄ etiā ꝯꝑatiu⁹ loco ſuꝑlatiui vt
in euau⁰. fides. ſpes. charitas maioꝛ hoꝝ charitas ꝓ maxia. qꝛ
ſuꝑlatiu⁹ ꝯꝑationē facit int̄ plura duob⁹ Et ibi fcā ē ꝯtētio in
ter diſcipl'os ieſu q̇s eoꝝ eſſʒ maioꝛ ꝓ maxim⁹ Ecōuerſo ſuꝑla-
tiu⁹ inuenit̄ poni ꝓ ꝯꝑatio. ⁊ tūc exponit̄ ꝑ valde. vt btā maria
magdalena optimā ꝑtē elegit. i. valde bonā ꝑtē. Ponit̄ etiā lo
co ꝯꝑatiui īprope qn̄ ꝯꝑatio fit int̄ duo. vt adā fuit foꝛtiſſim⁹
hoīm ea tēpeſtate q̄ adā ⁊ eua ſoli erāt ī mundo. ¶ Quædā di
ctiōes iūgunt̄ poſitiuo. ſcʒ ꝑ præ apꝓme īpꝛimis ſane ſaneq̄m
valde. Sʒ q̄m ſuꝑlatiuo iūgit̄. vt lr̄æ tuæ ꝑgratæ perqʒ iucun
dæ mihi fuerūt. Præ vt prædiues præpotēs præclar⁹. vt ille
eſt prædiuitꝭ ⁊ præpotētꝭ fili⁹ Apꝓme vtile reoꝛ ī vita hoīs ne
quid nimis. Comic⁹ Idē. Adoleſcēs īpꝛimis nobil'. Seruius
Hoc ē ſane iucūdū. l' ſaneq̄ʒ iucūdū. Saneqʒ triſtis ē. Sʒ q̄m
ſuꝑlatio iūgit̄. vt lr̄æ tuæ mihi fuere q̄mḡtiſſimæ. Facis mihi
rē oīm q̄mḡtiſſimā. Dicit̄ q̄ʒ ꝓ valde. qꝛ ſi ꝓ quātū accipit̄ iun
git̄ poſitiuo ⁊ nō ſuꝑlatiuo. vt q̄m ſuauis es id ē q̄ntū ſuauis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

quãcito veniſti id ē q̃ntũ. ⁊ tũc q̃m ꝓ quantũ vni ꝯbõ ꝑ ironiã ſꝫ abſqꝫ ironia duobꝰ vt q̃ꝫ ſtudioſus es lraꝝ poſſum facile exꝰ tu is lris itelligẽ. Per et q̃m q̃nqꝫ ꝯponũtur ⁊ tũc iũgunꝶ tã poſitiuo q̃ꝫ ſuplatiuo vt perq̃ꝫ doctꝰ ſeu doctiſſimꝰ Similiť q̃ꝫ iũctũ queo valeo poſſũ iungiꝶ poſitiuo ⁊ ſuplatio vt dicã q̃ꝫ breuiter potero vel q̃ꝫ breuiſſime potero. Nunq̃ꝫ tñ q̃ꝫ iũgiꝶ ꝯpatio. Jdeo male dicũt dicẽtes q̃ꝫ plures. Sꝫ dicẽdũ cõplures libros Scdõ dñt q2 oĩs ⁊ cunctꝰ iungũtur poſitiuo ⁊ quiſqꝫ ſuplatiuo vt oĩs bonꝰ quiſqꝫ optimꝰ quiqꝫ optimi. Et ħ etiã eſt veꝝ ſi ſuplatiuꝰ in alio caſu ponaꝶ q̃ꝫ dictio illa quiſqꝫ vt maxio quiſqꝫ aĩo diuitias deſpicit. valẽtiſſimi quiqꝫ corpis lõge abſũt a ſapiẽtia. Eſt tñ exceptio q̃n p̄t quiſqꝫ iũgi poſitiuo q̃n hꝫ i vel u añ us tũc em̃ iũgiꝶ poſitiuo vel ſuplatiuo vt ſtrẽnuꝰ quiſqꝫ vel ſtrẽnuiſſimꝰ quiſqꝫ in bello occidit. Saluſtiꝰ Strẽnuꝰ quiſqꝫ aut occiderat in p̄lio aut g̃uiť vulneratꝰ deceſſerat. Jungiꝶ ⁊ q̃ſqꝫ numeralibꝰ vt p̄mꝰ quiſqꝫ ſecũdꝰ quiſqꝫ decimꝰ quiſqꝫ. Dabo tibi ex oĩbꝰ decimã q̃mqꝫ id ē vnã de decẽ ſiue ſinglas ex decem Sic ſexto q̃qꝫ die i ſeptiana ieiuno ⁊ nõ oĩ ſexta feria Quarto quoqꝫ ãno ē biſextiľ. Quĩto q̃ꝫ ãno ē luſtꝝ apđ romanos grecoſqꝫ. Quinq̃geſimo quoqꝫ ãno iudei agũt iubileũ. ꝓ q̃bꝰ quidã barbare loquũtur ſic oĩ ſexta die i ſeptiana ieiuno. Omni q̃rto anno ē biſextiľ. Sꝫ quiſqꝫ iunctũ vnꝰ vt vnſquiſqꝫ potiꝰ iungitur poſitiuo. Jtẽ auctores vtũtur gtõ ſinglari a noĩe quiſqꝫ ꝓ gtõ plurali. vt optimi cuiuſqꝫ animꝰ idẽ eſt qđ oĩm bonoꝝ animus. ⁊ ħ q̃n quiſqꝫ iungiꝶ adiectio. ¶ Quantũ ⁊ tm̃ ⁊ ſiľia in vm. vt aliquãtulũ multũ paulũ iũgunꝶ poſitiuis ⁊ ꝯbis vt q̃ntũ magnꝰ es tm̃ ſis hũiľ. quãtũ potes tantũ lrĩs da operã. Sꝫ quãto ⁊ tãto ⁊ ſiľia i o vt eo ꝓ tãto q̃ ꝓ quãto. paulo aliquãto iũgunꝶ ꝯpatis. vt quãto es maior tãto te geras ſũmiſſius Cicero. Ut vero ⁊ ita iũgunť ſuplatis. vt q̃ſqꝫ ē maximꝰ ita oĩm debet eſſe humilimꝰ Tã ⁊ q̃m iũgunꝶ poſitiuis ꝯpatis ⁊ ſuplatis vt ego ſũ tã diues q̃m nobiľ. De ꝯpatiuis. Ego ſũ te tã fortior q̃ꝫ nobilior. De ſuplatio. Ego tã oĩm ſũ hũillimꝰ quã nobiliſſimꝰ. Jtẽ multo lõge ꝓ valde facile ꝓ nõ dubie iũgunꝶ ꝯpatiuis et ſuplatis. vt ſũ te lõge ľ multo doctior ľ lõge oĩm doctiſſimꝰ Facile tñ freq̃ntiꝰ ſuplatio iũgiꝶ. vt petrꝰ ē facile oĩm grãmaticę doctiſſiꝰ Jũgiꝶ etiã facile ꝯđõnibꝰ hñtibꝰ vim ſuplati. vt p̄nceps p̄cipuꝰ ſũmꝰ. vt hieronymꝰ eſt latinoꝝ oĩm gręcę liguę ľ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

lr̄aturæ facile doctiſſim⁹ Lōge etiā iūgi ſolʒ p̄pōnib⁹ adūbijs. ⁊ ſic de alijs dcōnib⁹ h̄ntib⁹ ꝯpatiui v̄tutē. vt lōge añ ali⁹ diuſus diſſimil' alien⁹ alit' ſec⁹ Cū v̄bis ꝯpoſitꝫ cū illis p̄pōnib⁹ ꝯpoſitꝫ vt lōge p̄ſtat lōge p̄cedit. petr⁹ paulo lōge p̄ſtat eloquētia. Antecello anteeo poſthʒ ſuperat vincit Quibus etiā dcōnib⁹ aliqñ iūngūtur dictiones in o et in vm. vt multo multū. tāto tantū.

Vt partitiuū ponas vbicūqʒ locoꝝ

Aduerbia loci nō ſolū regūt hūc gtm̄ locoꝝ. ſʒ etiā alios genitiuos. vt gētiū regionū vt p̄mū frēm nuſq̄ʒ iuenio gētiū Malo vbiuis gētiū habitare q̄m h̄. id ē nō ē loc⁹ quin malim ibi habitare q̄ʒ hic. Aug⁹ dt. Nuſq̄ʒ ſcripturaꝝ. ibi ille gtūs ſcripturaꝝ regit' ab h̄ adūbio nuſq̄ʒ ꝑ regulā. Vt ꝑtitiuū. Jteʒ iſti gti locoꝝ terraꝝ gentiū frequēti⁹ regunt' ab adūbijs loci ⁊ raro alij gti Vn̄ brut⁹ in ep̄l'a. Ex italia migrādū rodū ⁊ aliꝗ t'raꝝ arbitror. Boeti⁹ Quāta ē vbicūq̄ʒ gētiū. Comic⁹. Abeat multo malo q̄uis gētiū q̄ʒ ꝑ flagitiū ad iopiā redigat patrē Jdē Quāto fuerit præſtabili⁹ vbiuis gētiū agē ætatē q̄ʒ huc redire. Sic vbi gētiū ſe cōtinet neſcio. Sæpe tn̄ iueniunt' aduerbia loci poſita ſine ill' gtis. vt Nuſq̄ʒ ꝯparet de⁹ eſt vbiq̄ʒ Differētia int' nuſq̄ʒ ⁊ necubi. Nā nuſq̄ʒ reꝗrit vnū v̄bū q̄ facit categoricam vt petꝝ nuſq̄ʒ iuenio. Et quō dicim⁹ de nuſq̄ʒ. Jta dicēdū ē de nuſpiā. Sʒ necubi reꝗrit duplex v̄bū ſiue facit hypoteticā ꝑpoſitionē vt volo necubi mihi obui⁹ ſis Differt etiā vbiq̄ʒ ⁊ vbicūq̄ʒ. Nā vbiq̄ʒ reꝗrit vnū v̄bū ⁊ facit categoricā. Sʒ vbicūq̄ʒ reꝗrit duo v̄ba ⁊ facit hypoteticā. Et ſic vulgo dr̄. vbicūq̄ʒ eſt de⁹ ibi pax ē. Jtē alia inq̄ʒ ⁊ cunq̄ʒ differūt vt ſuperi⁹ dictū eſt.

Sub partitiuis ꝓnomina trina locabis

Vt volucrum canit hæc gemit iſta tacēs manet illa.

Hic dt q̄ ꝓnoīa p̄mitiue ſpeciei regūt etiā gtm̄ ꝑtitie vt volucꝝ caīt hæc. gemit iſta. tacet illa. Et regūt iſta ꝓnoīa p̄mitiua ī orōne ꝑleptica vt ſcholariū hi ſtudēt grāmaticæ hi logicæ hi eloquētiæ. Et ponunt' ibi ꝓnoīa iꝓꝓe ꝓ aliꝗ ſiue alij vt ſit ſēſ⁹. ſcholariū alij ſtudēt grāmaticæ alij logicæ Nō ſolū illa tria ꝓnoīa. ſ. h̄ ille iſte regūt gtm̄ Sʒ oīa alia p̄mitiæ ſpeciei p̄nt regē gtm̄ ꝑtitiue vt Nos oēs diſcim⁹ q̄ꝝ ego diſco grāmaticā tu logicā Similit' ꝓnoīa deriuatiua ſcʒ. Me⁹ tu⁹ ſu⁹ ⁊c̄. etiā p̄nt

regē gtīm ptitiue De deriuatis vt duo fui capti ſic qꝝ me⁹ capt⁹
a pr̄e Filiꝭ ꝓpa noia hūc gtīm ptitie regē pn̄t vt Apd̓ boetiū.
Quoꝝ baſili⁹ regio miſterio depulſus Multi fuerūt docti viri
quoꝝ aureli⁹ auguſtin⁹ palmā habuit. ¶ Etiā noia appellatia
gtīm ptitiue regūt vt Duo aialia currūt qꝝ hō direct⁹ incedit ⁊
alteꝝ pnū. De adiectio. vt apd̓ Pliniū lanaꝝ nigræ nō tingūt
Ita regimē ptitiōis ē multū extēſū. ¶ Itē pnoia qttuor mo-
dis iueniunt regē caſū Prio gtūm l' abltīm ex vi demōſtratiōis
eſſentie vt ī euā° Tu modice fidei. In boetio Illa vultu placido
Scd̓o gtīm ſignt ē ptē ſiue ex vi ptꝭ vt h̓ regni dea gētib⁹ eē Di
cit pſtian⁹ ꝙ ī huiōi orōne gtūs regni ponit accī loco. i. h̓ regnū
Apd̓ boetiū. Quid dicā de puerꝭ id ætatꝭ Idē. Id locoꝝ genti
b⁹ formidoloſa vbi id regit gtīm pl'is nūeri. Tercio pnoia iueni
unt regē gtīm ptitiue vt volucꝝ hæc cait. Qr̄to pnoia poſſeſſi-
ua iueniunt regē gtīm l' dtīm ⁊ abltīm. De gtō Suus ticij mos
eſt. Suus cæſarꝭ fili⁹. i. ppri⁹ cæſarꝭ fili⁹. De dtō Phœbo ſua
ſꝑ apud me munera ſūt lauri. i. ꝓpa phœbo. Hoc ē ſuū petro.
id ē ppriū petro. Et ita dicim⁹ Tu es me⁹ mihi. Ille ē tu⁹ tibi
De ablatio. Hæc res ē mea bono iure. Et accipiunt illa poſſeſ
ſiua pro pprius quādo regunt hoc mō caſus

Idqꝫ quod eſſe ſolet de cōſuetudine iungam
Ut campo piſtor hoꝝ ſchola ſiua taberna
Læticie chatedram ſub cōſuetudine ponā

¶ Sūia Dictio ſignificās rē ꝯſuetā r̄git gtīm. h̓ ē gti ſæpe re
gunt ꝑ āpliationē. l' ī regimib⁹ gti ſæpe fit āpliatio ⁊ āphibolo
gia. Hoc ē duplex ſentētia Accipit em̄ ſæpe dictio regēs ꝓ eo
qd̓ ē l' ꝓ eo qd̓ fuit ⁊ h̓ dr̓ ī lrā regimē ꝯſuetudis. Et ꝯmittit
fere ꝑ oia regimia. vt Dom⁹ perri ē duplex ſenſus ſcʒ q̄ ē petri
vel q̄ fuit l' ꝯſueuit eē dom⁹ petri Comedo pedē porci. i. q̄ ē pes
porci l' q̄ fuit pes porci. Sic ī regimie gn̄atiōis Fili⁹ petri q̄ ē fi
li⁹ petri l' q̄ fuit fili⁹ petri Scholæ gramaticæ. i. q̄ ſūt l' fuerūt
ſcholæ gramaticæ ſi nūc ſint ſcholæ rhetoricæ. Tabna vini. h̓
eſt in q̄ vēdit aut vēdebat. Piſtor Pharaois ſuſpēdebat ī cruce
¶ Autor ſubdit ꝙ cathedra læticiæ ſit regimē ꝯſuetudis H⁹
eſt āpliatio dcā etiā fit ī regimie cauſæ efficiētꝭ Eſt ei ſenſus ca
thedra q̄ ē cā læticiæ ſiue q̄ ꝯſueuit eſſe cā læticiæ Eſt ei cathe
dra ſedes doctorat⁹ quæ efficit qn̄qꝫ læticiā nōnūqꝫ ꝯfuſionē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Juxta illud. Penituit multos vane ſteriliſq; cathedre ¶ Etiã
eſt cathedra ſedes epi. ⁊ ſic dr̃ in cathedra petri ⁊ eccĩa cathedra
lis in q̃ eps̃ hʒ cathedrã ſuã. Etiã aliq̃ vſurpãt h̾ nomẽ cathe-
dra p ſede ſcp̃tor̃ q2 apd̾ eos ſcriptor cathedral' dicit̃ teutonice
eyn ſtoel ſchryuer. Qui mag̃ ꝓprie librari⁹ dicit̃. ¶ Differũt
ſchola ⁊ ſcholæ Nã ſchola ẽ nomẽ collectiũ ſigñs pluẽs eiuſdẽ
opiõis ſeu ſectæ vt ſchola ſtoycoꝝ Schola achademicoꝝ. ſcho
la peripateticoꝝ Sʒ ſcholæ ẽ loc⁹ ipſe vbi periculũ ⁊ ſpes ẽ ⁊ cer
te labor atq; vapulatio ſiue in q̃ lr̃as diſcim⁹. Scholaſtic⁹ hinc
dicit̃ q̃ aſſidu⁹ in ſchol' ẽ ſiue ſcholas petit. Scholar̃ ad ſcholã
vel ſcholaſticũ ptinẽs Et ſic ſcholares res ſiue iſtrumẽta ſũt co
dices Inuenit̃ tñ ſchola p ipſa domo ⁊ ſic dr̃ ſchola grãmaticæ
quæ triuial' ſcia dr̃ qd̾ ĩ triuijs ſiue ĩ cõpitis docebat̃ ⁊ docetur
Et ſchola alio mõ lud⁹ dicit̃. ⁊ ſic dʒ dici hæc p̃cipiunt̃ ĩ ludo.
hæc ſolẽt dici ĩ ludo. h̾ ẽ in litterario ludo ⁊ ſchola grãmaticæ.
Vñ dr̃ apd̾ Valeriũ. Dionyſi⁹ tyrãn⁹ regno eiect⁹ fact⁹ ẽ ludi
mgr̃. Et camill⁹ ludi magiſtꝝ diſcipulos hoſtib⁹ ꝓdentẽ eiſdeʒ
puer̃ in vrbẽ reddẽdũ vſq; p̃buit. Et dr̃ ſchola a græco σχο
λάζω qd̾ ẽ vaco. q2 ĩ ea lr̃is vacar̃ ⁊ opã dar̃ debe⁹ ¶ Drñt of
ficina ⁊ tabna. Officina ẽ vbi opa fiũt. eyn werckſtede. vt offi
cina vitrarij fuſoris flator̃ excuſſoris pictor̃ celatoris. q̃ꝝ q̃dã
hñt ꝓpa vocabula. vt fabrica q̃ ẽ officina fabri lignarij. ſutrina
ſutor̃. textina textor̃. aurificina aurifabri. Sʒ tabna loc⁹ dicit̃
vbi opa cæteræq; res vẽdunt̃ ſiue vẽditant̃. vt tabna vinaria li
braria olearia lanaria. Ab officina dr̃ opifex A tabna tabnari⁹
Caupo dr̃ q̃ vẽdit vinũ l' gñalit̃ q̃ p̃eſt diuerſorio Caupona dr̃
ei⁹ dom⁹ l' vxor Jñ cauponor ar̃ qd̾ ẽ vẽdẽ. vt ĩ decret̃ Sint g̃
vob' ĩ anathema q̃ v̾bũ dei audẽt cauponari. i. vẽdẽ Anathema

Addit̃ excellẽs flos floꝝ v̾go maria (eyn ban
¶ Sñia. Dictio p̃t regẽ gtũm ſuũ pluralẽ ad ſig̃ficãdã excel-
letiã Quæ ſub alijs ſic dici ſolʒ. Oẽs caſus pñt regẽ gtiñ ſuũ
pluralẽ ad ſig̃ficãdã excellẽtiã. vt rex regũ. reg̃ regũ. regi regũ
flos floꝝ ẽ maria. Et nõ ſolũ regũt ſuũ gtiñ pluralẽ. verũetiã
gtũm ſui ſinonomi. vt dñs dñantiũ. p̃nceps regũ t̾ræ Præſẽs
regula ĩtelligit̃ de ſubſtãtiuis q2 adiectia nõ regũt gtiñ p excelẽ
tiã niſi fuerit ſubſtãtiuata. vt ibi. Cũ venerit ſcũs ſcõꝝ ceſſabit
vnctio vr̃a vbi ſcũs ſubſtãtiuat̃ p vero meſſya chriſto. Dʒ etiã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

pn̄s regula ītelligi de noib⁹ appellatis q2 ꝑpa nō regūt gtūm ꝑ
excellētiā niſi ad modū rarent. vt apud Bernardū. Maria eſt
maria mariaꝝ ¶ Duplex ē excellētia vna dignitatꝫ vt rex regū
Dn̄s dn̄oꝝ ṗnceps ṗncipū ⁊ ſcd̄m beatū hieronymū ſcā ſcōꝝ q̄
excedūt oīa ſcā. Et cātica cāticoꝝ ſūt excellētia oīa cātica. Dici
tur ī ſingulari canticū cāticoꝝ vbi apud græcos habet ἄσματα ἀσμάτων. Alīa ē excellētia ſuitutꝫ Sic dialectica dr̄
ars arciū ſcia ſciētiaꝝ id ē ſuiens oib⁹ cæteris artib⁹ ⁊ ſciētijs.
Et ab Ariſtotele dr̄. Man⁹ eſt organū organoꝝ. i. organū ex-
cellēs alia ī ſeruitute. Et ē organū mediāte quo anima operat.
Hinc orit̄ ꝙ quædā orōnes ſūt amphibologicæ vt ſu⁹ ſeruoꝝ
hꝫ duplicē ſenſū. vn⁹ eſt ſeru⁹ excellēs oēs in dignitate l' regimi
ne. Alt̄ ſenſus ē ſu⁹ ſeruiēs alijs ſuis ⁊ tūc ē regimē famulat⁹
Hoc mō beat⁹ gregori⁹ papa diuīa humilitate vir ſe ſcripſit ſ-
uū ſeruoꝝ dei qd̄ oēs ſūmi pōtifices imitant. Sæcula ſæculoꝝ
etiā ē regimē excellētiæ. Et eſt ſenſus Aetas q̄ excellit ætates
alias q2 ſæculū dr̄ ætas vel tēp⁹ centū annoꝝ Et ſic dr̄ Cornix
viuē ꝑ nouē ſæcula id ē nongētos ānos. Et ſic dicim⁹ Apud
priſca ſæcula. In illa locutiōe lux lucis nō eſt ꝓpe regimē excel
lētie ſed regimen generationis. Et eſt ſenſus lux genita a luce.
id eſt fili⁹ genitus a patre.

His preciū iungas vt ſalmo triū ſolidoꝝ
¶ Sententia. Nomē ſignificās rem appciabilem ⁊c̄. Regre
poſt Remq꜡ repreſentans.

Aetatem iungo velut annoꝝ puer octo
¶ Sn̄ia Dictio ſig̃ficās rē hn̄tē ætatē r̄git gtm̄. vt puer vni
us āni. puer octo ānoꝝ Apd̄ ſalomonē Maledict⁹ puer centū
ānoꝝ ¶ Gtm̄ h⁹ lr̄æ ṗ⁹ regūt noīa ſbua ⁊ hn̄tia ꝯſinē ſig̃ficati
onē cū eis. vt io. ē octo ānoꝝ fiet xij. ānoꝝ Cū ih̄s fcūs eſſꝫ āno
rū duodecī Petr⁹ ē futur⁹ ānoꝝ. xij ¶ De ꝟbis hn̄tib⁹ vim iſto
rū vt videt ānoꝝ vigīti. Apparet ānoꝝ ſex Tercio inenit ꝯpa-
tiu⁹ regē hūc gtm̄. vt maior decē ānoꝝ. i. maiorꝫ ætatꝫ q̄m ea q̄
eſt decem annoꝝ Meli⁹ tamen in ablatiuo dicit. vt ſum maior
decem annis. Item de ætate quærim⁹ multis modis. Primo
quot annorum es tu. Secundo quotum ætatis annum agis.
Tercio quot annos natus es. et illa oratio eſt omnium opti-
ma. ¶ Quærunt etiam aliqui per quotennis de ætate. ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nō apud bonos auctoēs. Cū igit̄ queriť q̄t nat⁹ es ānos. r̄ndet Annos nat⁹ ſū duodeci. ānos nat⁹ ſū fere duodeci. ānos nat⁹ ſū vix dū duodeci. ānos nat⁹ ſū vn̄ vigiti. id ē. xix. Nō tot nat⁹ ſū annos q̄t petr⁹. ānos nat⁹ ſū duodeci nō maior Sū maior dece annis. Sū minor ānis duodeci. Sū aliq̄nto maior duodecī annis. multo maior duodecī ānis. Itē maior te natu ſū. i. ātiq̄or te ego ſū. Minor te natu ſū. i. adoleſcētior te ſū Sū aliq̄nto te natu maior. Sū paulo ł multo te natu maior. Sū te natu maior ānis duodeci. Sic vetēs poete dixerūt. Maiuſcul⁹ te ſum id ē aliquāto maior te ānis. Poteſt etiā r̄nderi p denoīatia ſiue adiectia. vt ē bim⁹ id ē duoꝝ ānoꝝ Trimus q̄drim⁹ nō vltra. ⁊ ſcd̄m quoſdā biennis triennis quinquēnis Sed hec in ennis apud auctores nō ſunt vſitata.

Menſurāq; notes vt vaſa tria modioꝝ

¶ Sūia. Dictio ſigficās rē mēſurabilē pt regē gtm̄ ſigficātē quātitatē mēſure. vt vas triū modioꝝ. Diciť nomē. q2 v̄bs regūt accm̄ vel abltm̄. vt appēdet tricētos ſiclos argēti. petr⁹ excedit tres pedes ł tb⁹ pedib⁹. Diciť ſubſtātinū. q2 nomē adiectiuū regit abltm̄. vt lōgū ſex pedib⁹ Sciēdū ꝙ p̄ns l̄ra itelligiť de oī mēſura ſeptēplici. Menſurať em̄ res ſeptē modis. Prio ſcd̄m multitudinē. vt turba ducētoꝝ hoim. grex ducētaꝝ ouiū. Armentū centū boū. Scd̄o res mēſurať ſcd̄m lōgitudinē. vt lignū triū pedū cubitoꝝ vlnaꝝ. Iter vni⁹ paſſus Iter triū ſtadioꝝ. Iter triū milliū. i. miliarioꝝ. Cū pueniſſent iter vni⁹ diei. iter ſabbati. iter bidui tridui q̄tridui. Tercio ſcd̄m latitudinē vt terra triū iugeꝝ. ⁊ poti⁹ in ſingłari ē ſecūde q̄z tcie declinatiōis. Quarta ſcd̄m ꝓfūditatē. i. ſcd̄m craſſitudinē vt trabs q̄ttuor pedū. Quito ſcd̄m capacitatē vt vas triū modioꝝ. Sexto ſecūdū etatē vt puer octo āuoꝝ ⁊ de illo ꝓus dictū ē Septio mēſurať ſcd̄m pond⁹ vt piper vni⁹ ſcruptli vni⁹ vncie drachme. Un̄. Grana vigi ſcrupul⁹ ſcrnpuli tres drachma ſ3 octo. Untia dat drachmas duodena dat vntia librā lotto onis eyn loet.

¶ Scd̄o ſciēdū Regła pt ꝯūti. h̄ ē dictio ſigns mēſurā pt regē gtm̄ ſignificātē rē mēſurabilē vt marca auri libra auri pōdo auri vlna panni. Iugerum agri quarta vini. Modius ſimile Modius ſalis. vt apud Ariſtotelem Nō ē noſſe amicos antea quā modiū ſal ſił comederūt Tulli⁹ i li. de aicitia dt. Multos

modios ſalis ſimul eſſe edendos vt amicitie munꝰ expletum ſit
Semodius ſcobis. Et eſt ſcobs ſcubbe. Juuenalis. Semodio
ſcobis hæc emūdat fuulꝰ vnꝰ Sȝ ſcrobs eyn gat dat dye ſogē
wroten vel ſtappen dye de viande maken ad decipiēdum inimi
cos. Talētum piperis ¶ Sciēdum tercio quædam dictiones
ſignificātes incertam quātitatez etiam regūt gtūm vt ſūt hæc
multū parum plꝰ plurimū modicum ſatis minꝰ quid aliq̄d q̄c-
quid quippiā nihil. Jd idipſum tātum quātum tātulum quā
tulum tantillū quæ cum gtō ornāt locutionem. vt multum pe
cuniæ. elegantiꝰ dicit q̄m multas pecunias. Amor plꝰ aloes q̄ȝ
mellis habet. Juuenalis. Nō tibi plꝰ cordis ſed magis oris in
eſt. Hoc eſt tibi plꝰ damni q̄m cōmodi allatuꝝ. hoc eſt tibi plꝰ
doloris quam iucūditatis allatuꝝ. hoc eſt tibi plus inuidiæ q̄m
gratiæ allaturum. hoc eſt tibi plꝰ dedecoris q̄ȝ laudis allaturū.
Si tacitꝰ paſci ſciret coruuſq̄ȝ ſilere. plꝰ dapis ⁊ rixæ minꝰ in-
uidiæq̄ȝ tenēt. Apud ſaluſtium. Jn catilina erat ſatis eloquen
tiæ. prudentiæ parum. Quātum quiſq̄ȝ ſua nummoꝝ ſeruat ī
arca. Tantum habet ⁊ fidei. Hieronymꝰ Mirabimur tantum
dari ꝑ tantillo laboris. Tulliꝰ Tantum cibi ⁊ potionis adhibē
dum vt reficiant̄ vires nō opprimant̄. Satis ꝟboꝝ dediſti mi-
hi. Nihil periculi eſt Boetiꝰ. Nihil mali inuenio in hoīe iſto.
Jn euāgelio. Sic quid cum cōpoſitis. vt quid turbæ eſt illic.
teutonice wat rumoer is ghinder. Sic deriuata a quid. vt quic
quid boni quicq̄d pecuniæ mihi mutuo dederis reddam ad mi-
nimū quadrātem. quicq̄d mali mihi feceris dei amore tibi igno
ſco. Prudentiꝰ. Quicq̄d eſt ꝟtutis vſq̄ȝ pſallat in laudem dei.
Age quicq̄d tibi eſt virium experire vel experitor. Quid rei eſt
tibi cum illo. teutonice wat heſtu mit hem to doen. Quid tibi
iſtic negocij erat. Si q̇d tibi neruoꝝ ⁊ virium iam fac ꝯſumas
ſiue periculū facito. teutonice doe nu dyn beſte. Sed quādo q̇d
iungit̄ gtō ſignificāti hominem tūc fit interrogatio per cōtume
liam. vt q̇d hominis es Quid mulieris habes. Monſtꝝ homi
nis huc nos illuſum venit. ¶ Sciendum vltimo quāuis hæ
dictiones paꝝ aliquantū dicūt quātitatem ⁊ regāt gtūm ſua ta
men compoſita in per terminata. vt parumper aliquātiſper pau
liſper referunt̄ ad temporis breuitatem ⁊ nō regūt gtūm quem
regūt ſua ꝑmitiua. Dicit̄ em̄ paꝝ pecuniæ ⁊ nō parumper pecu
niæ. q2 ſignificāt breuitatē tp̄is. vt ſteti hic pauliſper.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Remq3 repreſentās rtgit hūc ant ſigna figurans.

Jn crucis hoc ſigno vel regis imagine ſigno
¶ Sentētia. Exponit duas regulas q̄ꝝ vna Dictio ſignificās
rem repn̄tantē regit gtūm ſignificātem rem repn̄tatam. vt no
mē homis. vocabulū hois. i. nomē ſiue vocabulū ſignificās ho
minem. Circul⁹ vini id eſt circul⁹ ſignificās vinū. Crux medo-
nis. vexillū dedicatiōis id eſt ſignificās dedicationē. Iris plu-
uiæ. i. ſignificās pluuiā halo vēti Eſt em̄ halo circul⁹ circūdās
lunam. Et d̄r ſcd̄m diuerſos colores diuerſa ſignificare. Unde
Pallida luna pluit. rubicūda flat. alba ſerenat. Sic d̄r v̄ba dā
nādi ꝛ accuſandi etiā regūt gtūm. Nomē ꝑtis id ē ſignificās
partē. vrina ſanitatꝭ vrina egrotationis. Et etiam ꝑ metapho-
rā loquit̄ diuina ſcriptura. Sal ſapiētiæ. Sal diſcretiōis. zo
na caſtitatꝭ. liliū caſtitatꝭ. flos pudoris. ſcutū lucerna fidei. ole
um charitatꝭ. argumentū inuidiæ monumentū victoriæ facies
dolētis vt q̄ꝛ ei erat facies ambulātis in hieruſalē ꝓptéa nolue
rūt eū ſuſcipere ſamaritani. Nota infamiæ. ¶ Secūda regula
hæc ē. Dictio ſignificās figuram ſiue imaginē regit gtūm ſig-
nificantē rem figuratā ſiue cui⁹ eſt imago. vt imago regis Sta
tua hercul'. effigies chriſti. Un̄ effigiem chriſti dum trāſis ſꝑ
honora. Nō tn̄ effigiē ſ3 quem deſigt adora. Figura imago effi
gies ſilitudo ſignū fere idē ſignt. Sig̃ dicunt̄ opa ſculptilia ſi
ue fuſilia ſiue cætera eiuſmodi ad effigiē aīaliū fabricata. Tabu
læ ſola opa pictoꝝ. q̄ꝛ in tabul' antiq̇ pingebāt. nō in parietib⁹
S3 effigies ē figura tā in picturis q̄m in ſculpturꝭ ad viuā al-
teri⁹ imaginē facta. ꝛ venit ab effingē qd̄ eſt ad alteri⁹ formam
fingē. vel quodāmō repn̄tare. vt Tulli⁹ dicit̄ effinxiſſe vim de-
mōſtenis copiā platois iucūditatē iſocratis Sunt etiā exēpla
hui⁹ regulæ. Species lapidis. ſpēs picæ. ſpēs ioānis. q̄ꝛ ſpēs eſt
imago rei ī mēte. Et d̄r alio noie t̄min⁹ mental' ſiue ꝯcept⁹ ani
mi. ſiue natural' ſilitudo rei. Signū large accipit̄ pro oī illo qd̄
offert ſe ſenſui. ꝛ aliud derelinq̇t ītellectui. ꝛ h̄ mō nō ſolū termi
vocales ſcripti mētales dicunt̄ ſig̃. ſ3 etiā res q̄ nō ſūt termini.
vt circul⁹ ſ̄t vinū venale. halo ſ̄t ventū validū. Signū ſecūdo
ſtricte accipit̄. ꝛ ſic ē illud qd̄ offert ſe ſenſui ꝛ aliud relinq̇t itel
lectui ꝛ cū h̄ pt ingredi ꝓpoſitionē ſiue eſſe ꝑs ꝓpoſitiōis ſiue ꝓ
poſitio. ꝛ ſic ſolū termī dicunt̄ ſigna. vt ille termin⁹ circul⁹ halo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

⁊c̄.ē ſignū 2º.mō.ſ ꝫ res ſigcata ſignū ꝑoni mō Signū ē alicꝰ rei
ſignū ⁊ ḡ cōſtruit̄ cū gtō aut cū dcō vt Joānes dedit mihi ſignū
iouis aut ſignū arietꝭ. Joānes dedit mihi ſignū petꝝ reuſū eſſe.
Signū dat̄ de pn̄ti p̄terito ⁊ fut̄o Joānes dedit mihi ſignū petꝝ
eſſe fuiſſe fore domi Joānes dedit mihi ſignū ſe audiſſe me loquē
tē teutoice Joānes dedit mihi ſignū ꝙ petrꝰ ſit domi Signū mi
litare ē vexillū. Lucanꝰ Sig̃ pares aq̄las ⁊ pila minātia pilis.
Ceterꝝ ſig̃ dicimꝰ indicia rerꝝ vt cū dicimꝰ tumorē eē ſignū vene
ni ſig̃ etiam ſtatue appellātur vt tabule capiūtur pro picturis
¶ Nota quod ſigna ſunt multiplicia quedam em ſunt ſigna
vocum ſcꝫ vt re mi fa ſol la. quedam numerorꝝ vt cyphere ſūt
numerorꝝ note 1 2 3 ⁊c̄. Littere grecorꝝ ſunt note elemētorꝝ
et nūerorꝝ vt Alpha et iota ſig̃ficāt vndeci vita ⁊ iota ſig̃ficant
duodeci. Itē d ſt q̄ngēta dc ſexcēta d ccc octigēta. Sūt itē no
te dictionū: ſolꝫ ei eē nota q̄ ſt hoieꝫ. Sciēdū ꝙ mltē orōnes
hꝰ lr̄e faciūt etiā āphibologiā. vt ſignū crucꝭ pt eē r̄gimē cauſe
formal' ⁊ tūc ē ſēſꝰ Signū qd̄ ē crux pt etiā eē r̄gimē hꝰ regule
repn̄tatiōis. ⁊ ſic ē ſēſꝰ. ſignū ſig̃ficās crucē i q̄ xp̄s paſſꝰ ē Se
mitꝰ dolorꝭ. latratꝰ ire. pallor tiorꝭ. i. ſigns pallorē. dolorē irā
et ſic ē r̄gimē repn̄tatiōis l' effectꝰ ex tioē ira doloē ⁊ ſic ē r̄gimē
cauſe efficiētꝭ Statua hercul'. i. repn̄tās herculē

¶ His p̄ciū iūgas ⁊c̄. vts̄. ¶ Sūma Nomē ſig̃ficās rē app̄ci
abilē. i. q̄ p̄cio emi l' vēdi pt r̄git gtm̄ ſig̃ficātē q̄ntitatē p̄cij. vt
rūbꝰ triū florenorꝝ. Jo. vi. Ducētorꝝ denariorꝝ panes eis nō ſuffi
cerēt. ¶ Sciēdū ꝙ lrā ſolū itelligit̄ de noibꝰ ⁊ nō vbꝫ. qꝛ de vb
loq̄t̄ alexād i r̄gimie abltōꝝ ¶ Nō vba p̄cij q̄lia ſt̄ hec emo vē
do veneo venū do mercor ꝯſto liceor feneror paciſcor pāgo hn̄s
pepigi ꝯparo Eſtio ⁊ ſil'ia regūt ſolū q̄ttuor gtōs. vt tāti quāti
plurꝭ miorꝭ cū eorꝝ ꝯpoſitꝭ vt tātidē tātilibꝫ q̄ntilibꝫ q̄ntiuis q̄n
ticūqꝫ ⁊ totidē Emi hāc rē tāti q̄nti tu emiſti. Cicero. Aiebat
te tāti eſtiaſſe q̄nti ſacdotē. Juuenal'. Magꝭ illa iuuāt q̄ plurꝭ
emūt̄ Et p̄t illos q̄ttuor gtōs dcōs vba p̄cij ſꝑ regūt abltm̄ p̄cij
determiati ⁊ idetmiati. vt emamꝰ ducētꝭ denarijs panes Mathēꝰ
Pliniꝰ Ueniſſe murē ducētꝭ nūmis caſſilinū obſidēte hānibale
eūqꝫ q̄ vēdidēat fame iteriſſe ēptorē vixiſſe ānales tradūt Cur
vngētū h̄ n̄ venijt plꝰ q̄ꝫ t̄gita argēteis De p̄cio idetmiato Po
terit em̄ venūdari multo ⁊ dari paupibꝰ Nūc emit̄ mag̃ nil ni
ſi poſſe loq̄ Ualeriꝰ. vtꝰ mag̃ vbiqꝫ eſtiat̄ p̄cio Litterule mee

non cōſtant mihi ꝑuo. Et dictis quattuor genitiuis nunq̄ꝫ de/
bet iungi ſubſtantiuū gti caſus. ſed ſunt cum ſubſtātiuo mutā
di in abltōs. ergo hæc locutio ioānes tāti emit equū quāti po/
tuit nō eſt reſoluēda ſic. Emit tāti p̄cij quāti potuit. Sꝫ in ab
latiuū vt emit tāto precio quāto potuit. Sic hæc. Nō pluris
vendo q̄ꝫ alij fortaſſe etiam minoris id eſt nō plurimi p̄cio for/
taſſe minori. ergo dicendū erit vendā quāto potero pluri. ven/
dam q̄ꝫ plurimo potero. Quia iſti gti pluris ⁊ minoris cōpara
tiui grad⁹ ſæpe inueniūtur regē ablatiuū ſignificantem rē exceſ
ſam ⁊ quātitatem exceſſus. vt emi equū meum pluris illo. emi
equum multo pluris paulo pluris dimidio pluris duplo triplo
pluris ⁊c̄. Emi pluris trib⁹ ſolidis talento ſemilibra ⁊c̄. Emi
pluris cōſueto p̄cio. ſicut emi conſueto p̄cio id eſt pluri p̄cio ſeu
ære grandiori. Ex iam omnib⁹ dictis ſequūtur duo. Unū ad i
terrogationē factam in gtō ꝑ quāti reſpōdeat in abltō. vt quāti
emiſtis. reſpōderi p̄t trib⁹ ſolidis. vt Comic⁹ Quāti vos eſt tri
ginta nūmis. Apud Ciceronē. Quāti addicti mille nummū.
¶ Secundū ſequēs ex p̄dictis eſt ꝙ cum dictis q̄ttuor geniti/
uis tāti quāti ⁊c̄. coniūctio poteſt copulare abltōs caſus. Apd
Juuenalem. Balnea ſexcentis ⁊ pluris portic⁹ empta. Apud
Comicum. Quid agas niſi te vt redimas captū quē queas mi
nimo aut quāti queas. Uerba p̄cij inueniūtur nō ſolū cum p̄di
ctis gtis vel abltis. ſꝫ etiam cum aduerbijs cōſtruūtur. vt emi
equū care. emi equū carius q̄ꝫ tu. emi h̄ vili vili⁹ Et ſunt vile ⁊
carum oppoſita. ſic vendidi domū carius q̄ꝫ tu. Item per verba
precij nō ſolum intelligunt̄ illa v̄ba emo vendo ⁊ huiuſmodi.
ſed omnia alia v̄ba per quæ fieri p̄t cōtract⁹ ⁊ cōuentio. Et ſūt
doceo diſco. vt apud Pliniū. Neminem minoris docuit talen
to. Quāti hāc artem didiciſtis ab illo Et ſimilit̄ hæc v̄ba mul
cto cōdemno poſtulo vador. vt quāti eum p̄tor mulctauit. r̄ndē
tur tricētis libris. Tulli⁹ Accuſator vadat⁹ eſt eum decē vadi/
bus. Itam ablatiu⁹ precij nō ſemꝑ ſignat gen⁹ nūmi ſed quācū
q̄ꝫ rem aliam. vt emerem hoc vita mea ſiue corꝑe meo. Apud
boetium. Qđ vita nō ſegnis emeres. Itē abltis rectis a verbis
precij nō adiūgenda eſt ꝑpoſitio. Nō em̄ dicendū eſt emi ꝓ tri/
bus ſolidis ſed emi trib⁹ ſolidis. q̄r rariſſime mediāte ꝑpoſitiōe
vt apud Quintilianū. Si ad nos admouiſſes ꝓ quintuplo vē
didiſſes. Interrogabim⁹ ergo quāti emiſti ⁊ nō pro quāto ſiue

quãto emiſti. ¶ Sciendũ ꝟba exiſtimatiõis ſiue eſtiatiõis fa
cio curo duco puto exiſtio pen do regũt hos gtõs Magni maio
ris maxi. parui miorꝫ mimi. multi plurꝫ plimi. Tãti qnti flocci.
Nauſi nihili pẽſi. Ex qbꝰ gtis ꝟba pcij ſolũ qttuor rgũt. vt tã
ti qnti plurꝫ ⁊ minorꝫ . ⁊ hæc ipſonalia itereſt refert etiã qttuor
vt tãti qnti magni parui q etiã cũ gtis ſiue aduerbijs ꝯſtruũtur.
Exẽpla vt facio te magni. facio te plurꝫ illo. facio deũ plimi Ita
etiã ꝑ ſuũ paſſiuũ fio vt fio a te magni plurꝫ maxi. Ouidiꝰ At
qꝫ aliqd corpe plurꝫ habeto. De itereſt Qñti itereſt : inteſt tãti
quãti inteſt ¶ Itẽ ꝟba ſubſtãtia ⁊ ꝟba hñtia ꝯfinẽ ſignificatio
nẽ regũt etiã gtm determiati l' idetmiati pcij. vt e triũ ſolidoꝝ ſal
mo ẽ tãti Eſopꝰ. Quilibꝫ ẽ tãti munera qnta facit. Et hꝰ ꝟbũ
ſubſtãtiuũ regit abltm pcij mediante poſſeſſiuo vt liber erit tuꝰ
tribꝰ ſolidis. Horatiꝰ Fiet eritqꝫ tuꝰ nũmoꝝ millibꝰ octo . Ita
etiã facio cũ poſſeſſiuo. vt poterꝫ hũc librꝝ facẽ tuũ ære ⁊ nõ pce.
quod etiã abſqꝫ poſſeſſiuo licꝫ raro iuenit. vt. iiij. regũ. ca. vij.
Cras modiꝰ ſimilæ vno ſtatẽ erit. Exẽplũ de hñtibꝰ cõfinẽ ſig
nificationẽ cũ ꝟbo ſubſtẽtio. vt apparꝫ videt reputat triũ ſolido
rũ tãti plurꝫ miorꝫ Itẽ valeo iuenit regẽ gtm accm ⁊ abltm inde
terminati pcij. De gtõ idetminato Regnũ coeloꝝ tm valet qn
tũ habes. De abltõ Valꝫ tribꝰ ſolidis. Terra quã poſtulas, qdri
gẽtos ſiclos aureos valet. Geneſ. xx. ¶ Itẽ paciſcor ꝟbũ pcij
regit accm ⁊ ſt qñqꝫ i pactũ dare. qñqꝫ i pactũ petẽ. qñqꝫ ſt re
cipe in pactũ. Et etiam regit genitiuũ.

Per ſupplementũ ꝓprijs iungas genitiuũ
Dalida ſampſonis ꝓbat hoc iacobiqꝫ maria

¶ Sũma ẽ q ꝓpriũ nomẽ pt regẽ gtm ꝑ ſuppletionẽ nois ap
pellati. vt dalida ſampſonis. i. dalida vxor ſampſonis. Maria
iacobi ibi ſubaudit mat. Et frequẽtiꝰ fit illa ſuppletio ꝑ nomia
gñatiõis. vt ſũt pater mr filiꝰ filia ſoror nepos vxor maritꝰ. vt
æneas anchiſæ. i. filiꝰ anchiſæ. Aiax oilei. i. filiꝰ oilei. Martia
catois. i. vxor catois. Porcia catonis. i. vxor l' filia catois An
dromache hectoris. i. vxor hectoris Itẽ latini loco patronymi
coꝝ q græca ſũt ⁊ græco more ponunt vtunt libẽtiꝰ gtõ vl' ntõ
pris ſeu gñis. vt ꝓ ſcipiades dicũt corneliꝰ ſcipio. Eneas ſiluiꝰ
ꝓ ſiluiades. hẽricꝰ petri l' hẽricꝰ petrꝰ ꝓ petrides ¶ Propriũ no
mẽ multꝫ modis iuenit regẽ gtm. Prio ex vi poſſeſſiõis. vt gri

ſell⁹ petri. morell⁹ petri. i. equ⁹ niger petri Scd̉o ex vi denr̄atio
nis eēntiæ. vt petr⁹ mḡnæ ſciētiæ ħ dixit. Ter⁹ ex vi gn̄atiōis
vt ſymō ioānis petr⁹ petri. Qr̄to ex vi ptitiōis. vt video duos
quoꝝ petr⁹ ē vn⁹ Boeti⁹ Quoꝝ baſili⁹ regio miſterio depulſus
Quito qn̄ ꝓpriū ponit̄ ꝓ appellatio. vt aiax eutropij. i. pugto2
eutropij Sic Thiphis ponit̄ ꝓ nauta nauiū ⁊ automedō ꝓ au
riga. Sexto ꝓpa noia vrbiū r̄gūt gtm̄ ſignificātē locū in q̄ vr
bes ſitæ ſūt vt bethleē iudæ. xp̄s nat⁹ ē in bethleē iudæ Sic d̉r
coloia germaiæ Mōſteriū weſtualiæ. Sep⁹. ꝓpa fluuioꝝ r̄gūt
gtm̄ loci vt rhen⁹ germaiæ Daxis cretæ Octauo ꝓpriū nomē
dicit̄ r̄gē gtm̄ vrb in q̄ q̄s nat⁹ ē vt ioānes coloiæ ioānes magū
tiæ Sz boni autoēs poti⁹ loquūtur ꝑ poſſeſſiua vt ioānes colo
niēſis io. magūtin⁹ Uel ꝑ abltm̄ mediāte de ꝑpōne vt egidi⁹ de
roma l' roman⁹ Et fiūt q̄dā dictoꝝ regiminū ad tollēdā equoca
tionē vt maria iacobi ad dr̄az aliaꝝ mariaꝝ q2 fuit ⁊ maria ſa-
lome ⁊ maria cleophe Sic ⁊ i ciuitatū ⁊ fluuioꝝ noib⁹ vt Mō
ſteriū eiſliæ ad dr̄az mōſterij weſtualiæ ¶ Itē ꝓpriū nomē fit
mult̄ modis appellatiuū. Pmo qn̄ tn̄ſſumit̄ ꝓ appellatiuo vt.
Tiphis ꝓ nauta. Nero ꝓ crudeli Judas ꝓ vēditore Salomō
ꝓ ſapiēte Automedō ꝓ auriga Choridō ꝓ ſtulto. Et ſic pt h̄re
ꝓpriū pluralē nūeꝝ rōne illi⁹ tn̄ſſūptiōis vt i hac vrbe ſūt ml'ti
ſalomōes. i. ſapiētes Et ml'tos illic hectoras eē puto vbi hecto
ras ē acci caſus. Scd̉o ꝑ diſtbutionē qn̄ noi ꝓpo addit̄ nomē
diſtbutiuū vt ois ioānes currit. i. ois hō noiat⁹ ioānes currit.
iacobiqz piles. i. ābo iacobi ¶ Itē ꝓpo noi ſæpe addit̄ poſſeſſiuū
ꝑ ſbauditionē nois appellati Un̄ v̄gili⁹ Quid me⁹ æneas i te
cōmittē tm̄ Quid troes potuē. i. fili⁹ æneas Hāc tua penelope
lēto t̄ mittit vlixe. v̄gili⁹. Nec vinēt tibi tu⁹ ħ merꝫ nec ipē me
nalchas. Sic dicim⁹ de aliq̄ familiarit̄ nob ꝯiūcto Petr⁹ olim
tu⁹ nūc me⁹ immo vtriuſqz noſtꝝ te plurimū ſalutat.

Multaqz cōperies cū poſſeſſiua reſolues

¶ Sūma ſi poſſeſſiua r̄ſoluāt̄ i gtm̄ ꝑmiti ml'ta repiūt̄ regimia
ſeu ml'tæ vires r̄giminū q2 ex tali r̄ſolutōe qn̄qz orit̄ r̄gimē poſ
ſeſſiōis vt Redeūt ſat̄nia reḡ. i. reḡ ſat̄ni Loic⁹ p̄ria abligurine
rat bō. i. bō p̄ris Ager rōn⁹. i. ager vrb romæ Qn̄z orit̄ r̄gimē
ptꝫ Caro porcia. i. porci. qn̄z orit̄ r̄gimē ſaūlat⁹ vt ſcriba papal'
Qn̄z r̄gimē cauſæ matēial' vt pais t̄tice⁹. i. t̄eici Qn̄z regimē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ꝯtinētiæ vt monumētū pꝛ̄nū. i. monumētū i q̄ corp⁹ pꝛ̄is ſepl’tū erat ficꝰ arborea. i. ficꝰ arboꝝ Q̄nꝫ r̄gimē r̄pn̄tatiōis. vt nomē arboreū. i. nomē ſiḡficās arborē ſiue nomē arboꝝ Q̄nꝫ regimē gn̄atiōis. vt ꝑmcia ꝓles. i. ꝑami. ꝑmcia v̄go. i. v̄go filia ꝑami Q̄nꝫ r̄gimē relatiōis. vt heril’ filiꝰ heri h̄ ē dn̄i Et ſolꝰ fuꝰ dicē ꝑt video herilē filiū. i. filiū dn̄i mei Sic ecōtra dꝛ fuꝰ dn̄icꝰ. i. fuꝰ dn̄i. Fit etiā aliud r̄gimē ꝑ h̄ nomē dn̄icꝰ vt dies dn̄ica. i. dn̄i dies. dn̄ica dies id ē dies ſolis. Et ſcribit̄ in l̄ris datū Anno dn̄ico. M. cccc. ꝛc̄. id ē āno dn̄i. Nā ſuū ꝑmitiuū dn̄s eq̄uocat̄. qn̄qꝫ idē ē qd̄ poſſeſſoꝛ tūc res poſſeſſa ē ſuū correlatm̄ vt dn̄s rei poſſeſſæ dn̄s dꝛ ſicut dn̄s agri ꝛ ſic de alijs Scd̄o dꝛ̄ dn̄s ille q̇ hꝫ ſuū. ꝛ ſic ſuū correlatim ē ſuꝰ. Prio mō capit̄ large. vt vnuſq̄ſqꝫ ē dn̄s ſuaꝝ reꝝ. 2º mō ſtricte ¶ Sciēdū ꝙ ſola poſſeſſiua noīalia ſūt r̄ſoluēda ſꝫ nō ꝓnoīalia qꝛ nō manet ſꝑ eadē ſiḡa. vt aōꝛ meꝰ. i. aōꝛ mei nō vꝫ Prioꝛ eī oꝛō actīe ſt. i. aōꝛ q̄ ego aliū amo. Sꝫ aōꝛ mei paſſiue ſt. i. aōꝛ q̇ de me habet̄ Q̄n̄ qꝫ etiā oꝛō nō manēt latīa ſi ꝓnomē poſſeſſiuū reſolueret̄ i gtm̄ ꝑmiti Nā libꝰ tuꝰ ſuꝰ meꝰ nr̄ vr̄ ſūt latiæ oꝛōnes lib̄ mei tui ſui ꝛc̄. nō ſūt latiæ qꝛ apd̄ autoēs tales oꝛōnes nō repiunt̄. ꝙ non ſint latie ꝑtꝫ ex t̄plici ſiḡ Primū ē ꝙ autoēs potiꝰ copulāt diſſil’es caſus mediāte ꝯiūctiōe vt ager meꝰ ꝛ petri dꝛ latinius q̄ꝫ ager mei ꝛ petri Apd̄ Loicū. Meo p̄ſidio atqꝫ hoſpitꝫ In pſalmo. Renouat̄ iuuētꝰ tua ſicut ceruoꝝ In eodē Edificauit ſicut vnicorniū ſacrificiū ſuū. Ouidiꝰ. O multū miſeri meꝰ illiuſqꝫ parētes. ꝓ meꝰ tn̄ aliq̇ mis legūt. Scd̄m ꝙ ad int̄rogatiuū rn̄det̄ meū ꝛ nō mei. Terciū ꝙ ſæpe ill’ poſſeſſiuis iūgunt̄ gti potiſſimū illi gti ſoliꝰ ipſius iſtiꝰ vt meꝰ ipſiꝰ liber ē iſte. mea ſoliꝰ oꝑa defenſus es. Tuā ipſiꝰ aīam gladiꝰ doloris ꝑtrāſiuit. Noſtra ipſoꝝ corpora in nouiſſima die reſurgēt. Sic etiam genitiuus participial’ vt abige muſcas a facie mea ſcribētis. ¶ Hinc ſequitur correlarie ꝙ illa duo nomina cauſa ꝛ natura apud bonos autores ſemꝑ iungūtur poſſeſſiuis nunq̄ꝫ genitiuis primitiuis vt veni huc tua cauſa. Feci id veſtra cauſa. Omnes homines natara ſua bonū appetūt ꝛ nō natura ſui. Quare apud boetiū quidam libri ſunt deprauati menda librarioꝝ habētes more græcoꝝ Faciā id tui cauſa libent̄ cū libri nō deꝑuati habeāt Faciā id tua cā libēt̄ ꝛ natura ſua nō natura ſui De fortūa. Fuauit ī ipſa mutabilitate ſua ꝯſtātiā ꝛ n̄ mutabilitate ſui qꝛ n̄ latinꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſꝫ mos græcanꝰ eſt. ¶ Itē poſſeſſiua noīalia reſoluta in gtūm
nō ſꝑ faciūt eādem ſentētiā vt ſuſpicio vxoria ft ſolū actiue. ſi-
milit̄ ſuſpicio marital' ſiḡt ſolū actiue. Sꝫ ſuſpicio vxoris ē du
bioſa ſentētia an locutio de ſuſpitiōe vxoria l' maritali ⁊ ft acti
ue ⁊ paſſiue ſic amor patrius ft ſolū actiue. Sꝫ amor patris ⁊
actie ⁊ paſſiue ſignificat. Sic amor filial' actie ft Sꝫ amor fi
lij ⁊ actiue ⁊ paſſiue ft. Ergo tutiꝰ eſt loq̇ ꝑ poſſeſſiua ꝙ̄ ꝑ gtīn
primitiui. Itē cōmunes t̄miatiōes poſſeſſiuoꝝ ꝯtinent̄ his ꝟſi
cul'. Enſis atus l' eus anꝰ ſimul addit̄ inus. Poſſeſſiuoꝝ dicas
finalia q̇nꝗ. vt ager dauētriēſis. hō vinnēſis. hō ciuitatꝭ vinnæ
et fere ſꝑ formant̄ a ꝓprijs p̄ter pauca. vt hortēſis. De atꝰ Au
ratꝰ hō. Nūmatꝰ. i. hō multoꝝ nūmoꝝ. Vñ Nūc bñ nūmatū
decorat ſuadela venuſqꝫ. De eus vt æneus Anulꝰ æneus. i. ære
factꝰ Clipeꝰ æneꝰ. De inus multa ſūt. Nā de oībꝰ noībꝰ beſtiaꝝ
format̄ nomē in inus. vt ouinꝰ caſeus. i. de ouibꝰ Caro porcina
Iñ excipit̄ ſus qꝺ format ſuillꝰ a um. vt comedi carnē ſuillā.
Hinc cæſar auguſtꝰ audiēs herodē int̄ īfantes ꝓpriū filiū occi
di mādaſſe. Herodis inq̄t me porcū eſſe malim ꝙ̄ filiū alludēs
more hebraico. Sic em̄ carnibꝰ ſuillis ſicut humanis abſtinēt
Teſte Iuuenale. Quidā ſortiti metuentē ſabbata patrē. Nil
pret̄ nubes ⁊ cœli numē adorāt. Nec diſtare putāt hūana car
ue ſuillā. Qua pr̄ abſtinuit mox ⁊ p̄pucia ponūt Oīa ī inus ve
niētia a noībꝰ beſtiaꝝ ī ꝓducūt. ſꝫ fere alia in inus oīa corripiūt
vt faginꝰ oliaginꝰ bombicinꝰ Criſtallinꝰ Flacco tñ docēte Me-
diaſtinꝰ penultimā ꝓducit Vñ ait. Tu mediaſtinꝰ tacita prece
rura petebas. De anus vt hō romanꝰ. i. ciuitatꝭ romæ. Dictū
ambroſianū id ē dictū ābroſij. Et dr̄ de btō hieronymo Cicero
nianꝰ es ⁊ nō chriſtianꝰ Et plures aliæ t̄minatiōes ſūt poſſeſſi
uoꝝ vt dictū eſt ibi materiam ſignās

Additur oblitus memini memoror ꝙ̄ recordor

¶ Sūma Illa ꝟba obliuiſcor meōror memi r̄cordor ⁊ ſil'ia r̄gūt
gtm̄ l' accm̄ Et ꝑ illa ꝟba ītelligunt̄ oīa alia obliuiſcēdi ⁊ meō
rādi ꝟba ⁊ oblitꝰ mei l' me Lucaꝰ Curſus oblita vagi. Eſt mē-
trix oblita dei ē oblita ſorde. De accō. Ipſeqꝫ balātū grex obliui
ſcit̄ eſū. Cū bñ valeas mei memīerꝭ Faciā vt mei ſꝑ meminerꝭ
Memit ne mei Rñdet. Ne ſel' q̇dē vr̄i memīt De accō ꝟgiliꝰ
Nuēros memi ſi ꝟba tenerē Apꝺ eūdē. Forſan ⁊ hæc oli me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

miſſe iuuabit ¶ Sub ꝟb lr̃e q̃dã alia dn̄t ↄphēdi vt r̄colo qđ
etiã repit̄ regē gtm̄ l'accm̄ tñ freq̄nti⁹ accm̄ Hic etiã remiſcoꝛ
meōꝛoꝛ Un̄ Grego⁹. Cū poꝛʒ vite r̄colo q̄i p⁹ t gn̄ ductʒ ocul' vi
ſo littoꝛē ſuſpiro Hic remiſcoꝛ. Un̄ r̄miſcē dn̄e miſerationū tu
arū vbi rōna tn̄ſla⁹ hʒ miſatōes tuas In cātico zachariæ Meō
rari teſtamēti ſui ſci Sʒ h̄ nomē meōꝛ ſolū r̄git gtm̄ ¶ Circa
lrām ſciēdū ꝙ h̄ ꝟbū defectiuū memi h̄ns ſolū meminerā memi
neri memiero memiſſe necnō memēto memētote duo ſt. Uno
mō recoꝛdari dēckē ⁊ h̄ mō hʒ t'plicē ↄſtructionē cū gtō accō ⁊
cū dictio Exēplū de gtō Ne memierʒ dn̄e iīq̄tatū nr̄aꝝ Cū accō
Nuēros memi Cū dcō. Memi me h̄ legiſſe. Memi me h̄ nū
q̄ʒ locutū fuiſſe Scđo memi ſt mētionē facē ſiue ꝟba de aliq̄ re
facē ⁊ ſic r̄git gtm̄ l'abltm̄ mediāte ꝑpōne de. vt Illa de q̇b⁹ pau
lo an̄ memim⁹ De q̇b⁹ multi memierūt Alexād de ml'toꝝ ꝟboꝝ
regimie nō memit De gtō Quītilian⁹ Neqʒ oīno h⁹ rei memit
¶ Itē meōꝛ nomē ſolū regit gtm̄ cū ↄpoſitʒ vt imeōꝛ r̄meōꝛ.
Et ſt meōꝛ cū ↄpoſito imeōꝛ duo Prio dāchſam r̄coꝛdās Se
cūdo ē dāckbar Ita ↄpoſitū imeōꝛ duo ſt Prio ꝟgetē Un̄ ſa-
lomō. In die bonoꝝ ne imeōꝛ ſis maloꝝ Scđo vndāckbar. ſic
aliq̄ dicunt imeōꝛes bn̄ficioꝝ. Cōmeōꝛatio q̄ſi exprobratio ē i-
meōꝛis bn̄ficij. Dr̄a int̄ meōꝛo ⁊ meōꝛoꝛ. Nā meōꝛo as are ſt
narrare teutoīce ꝟtellē ⁊ r̄git dtm̄ cū accō vt meōꝛa mihi hyſto
riã goliad Muſa mihi cauſas meōꝛa Uirgili⁹ Idē Memiſtis
eīn diuæ ⁊ meōꝛare poteſtʒ. ⁊ h̄ mō dr̄. ꝟba illa nō ſūt meōꝛatu
dig̃. i. dig̃ meōꝛari In meōꝛabile. i. memoꝛatu dignū. vt h̄ erit
meōꝛabile cūctʒ ſæcul'. Sʒ meōꝛoꝛ arʒ ē memiſſe. gedēckē. ⁊ ſic
regit gtm̄. vt dcm̄ ē meōꝛaē teſtamēti ſui ſci. Dr̄a ē int̄ meōꝛa
ri ⁊ remiſci. Meōꝛari ꝓpe dicim⁹ qn̄ hēm⁹ i meōꝛia qđ nunq̄ʒ
obliti ſum⁹. ſʒ remiſci ꝓpe ē oblitū ad meōꝛiā reducē. vt q̇ bn̄
remiſcunt̄ nō bn̄ meōꝛant̄. qꝛ i beluis ē odiū ⁊ aōꝛ. i eis ē meō-
ria ⁊ nō remiſcētia. A meōꝛo veit vnū ↄpoſitū qđ ē ↄmeōꝛare
Et ē bn̄ficioꝝ i aliū collatoꝝ meōꝛiā facē. vt taceat q̇ bn̄ficia in
aliū ↄtulit. ↄmeōꝛet is q̇ accœpit. Nā ↄmeōꝛatio bn̄ficioꝝ q̄ſi
imeōꝛʒ bn̄ficij ē exprobratio Itē h̄ ↄplexū i mētē veit vidꝫ r̄gē
gtm̄ i ſuppoſito. i. a ꝑte āterioꝛi. vt illi⁹ diei mihi i mentē veit.
vbi ꝑſcian⁹ dt ee ātiptoſim. vt ponat̄ gtūs nti loco. i. illa dies.
Sʒ alij dicūt eē eclipſim h⁹ nois meōꝛia. vt ſit ſēſus Cū meō-
ria illi⁹ diei mihi i mētē veit. vt Hiero⁹. Cū illi⁹ diei mihi in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

mentē veit q̄ añ ſūmū iudicē ſtatuar. nō ſolū aīo ↄmoueoꝛ. ve
rū toto coꝛpe ꝑhoꝛreſco Inuenit̃ etiā cū gtō pl'is nūeri. vt cū il
loꝝ mihi tpm ī mentē veit. h̄ ē meōria illoꝝ tpm vt ſit eclipſis
nō aūt ātiptoſ. Nō em̄ dr̄ latie cū tpa mihi ī mētem veit. Et
hæc ſūt ſynonyma In mētē veit mihi Occurrit mihi Subijt
mihi. qd̄ tñ vltimū etiā cum accō iuenit̃. Curcius Sera pñia
ſubijt regē. Et h̄ ꝟbū ſubijt ad miſerationē ptinet. Vñ ꝟgili⁹.
Subijt chari genitoꝝ imago. Subijt deſta creuſa ꝛ erat vxoꝛ
eneæ. Itē dr̄ meōria teneo. ſed ꝓnūcio meōrit̃. narro meōrit̃.
cōplectoꝛ meōria l' meōrit̃. i. ediſco. ꝛ nō ē dicēdū mēteten⁹ vl'
coꝛdeten⁹ diſcē. Vñ Quītilian⁹. Si lōgioꝛ ↄplectēda meōria
fuerit oꝛō ꝓderit ꝑ ptes ediſcē. Etiā dr̄ repeto meōria l' meōrit̃
Sʒ cū dtō dr̄ tradē meōriæ. mādare meōriæ Sʒ meōriæ ꝑ
dē. Mādare lr̄is ſiue ſcriptꝭ. mādare lr̄aꝝ mōumētꝭ q̄ idē ſig
nificāt. Sic ſæpe legit̃ lr̄is ꝓditū eſt. mandatū eſt. id ē ſcriptū
in libꝛis. dicē memoꝛit̃ teutonice van buten ſeggen

Inter et eſt iunge demas ꝓnoīa quinqꝫ

Intererit regis vt regnū iure gubernet

Reginæ refert vt viuat crimine pura

¶ Sūma hæc ipſonalia inteſt ꝛ r̄fert ſigificātia ptinētiā officij
regūt etiā gtm̄. vt inteſt regꝭ In q̄nqꝫ gti ꝓmiti excipiūt̃. ſ. mei
tui ſui nr̄i ꝛ vr̄i loco q̄ꝝ r̄gūt q̄nqꝫ abltōs ſoēi gñis mea tua ſua
nr̄a ꝛ vr̄a. vt heri intfuit mea legē. hodie inteſt tua legē. veſpi ī
tererit ſua legē ¶ Circa lrām ſciēdum q̄ꝫuis hæc ꝟba nō regūt
gtōs ꝓmitiuoꝝ regūt tñ gtōs poſſeſſiuoꝝ mediāte ſbuo eiuſdē
caſus. vt inteſt mei filij. inteſt tui fui. iterē nr̄i ꝓncipis ¶ Se
cūdo ſciēdū hæc ꝟba ī eadē oꝛōne r̄gūt abltm̄ ꝛ gtm̄ mediāte cō
iūctiōe vt mea ꝛ ioānis inteſt legē. i. ad me ꝛ ad ioānē ptinʒ le
gē. Ter⁰ hæc ꝟba iterē ꝛ refert cū dictꝭ abltis r̄gūt q̄ſdā gtōs ſi
ne ↄiūctiōe media q̄ ſūt vni⁹ ſoli⁹ ipſi⁹. In pl'i duoꝝ triū ſoloꝝ
ipſoꝝ oīm pluriū paucoꝝ cuiuſqꝫ. vt tua vni⁹ inteſt Mea ſoli⁹
intē. ſua ipſi⁹ inteſt id agē. Sua c⁹ qꝫ iterē het hoert eynē iuuve
lick to. Nr̄ā ipōꝝ ſoloꝝ oīm Scdo cū gtis pticipioꝝ. vt iterē
mea legētꝭ. Dicūt ꝛ poſſe dcā ꝟba iūgi gtō ꝓpꝛij nois. vt iterē
mea ioānis legē. Hæc ꝟba itereſt ꝛ r̄fert pter ꝓpꝛiū caſū regūt
ntūm a pte āterioꝛi. ꝛ ſic videt̃ poſita pſōlit̃. ꝛ pſerti ntm̄ neut̃
gñis vt h̄ inteſt mea q̄d inteſt tua Qd̄ tua nō inteſt id deſine ꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

cunctari Comic⁹ Apud Ciceronem. Si quid mea min⁹ inteſt
id te forte magis delectat.

Eſt intellectū pro ꝑtinet addit̃ iſtis.

Eſt patris matris qꝫ pie ſuccurrere nato.

¶ Hoc ṽbū ē captū ꝓ ꝑtinz etiā ĩgit oēm gtm̃. Apd̃ Ciceronē
Eſt adoleſcēt̃ maioēs natu veri. exqꝫ his deligē optios ꝛ ꝓbiſſi
mos q̃r̃ ꝯſilioꝛ aucte vtat̃. i. officiū adoleſcēt̃ ē. nō ē officiȳ qd̃
agit̃. ten hoert ſich ſo neyt. Quāuis hæc ṽba inteſt ꝛ refert cō
ſtruūt̃ cū abltis mea tua ſua. h̃ tn̄ ṽbū ipſōle ē nō ꝯſtruit̃ cū ill'
abltis neqꝫ cū gtis mei tui ꝛc̃. Sꝫ cū ntis neutri gn̄is vt meū
tuū ſuū. vt Actu. p̄⁹ Nō ē vr̃m noſſe momēta ꝛ tpa Ju euā⁹.
Sedē ad dextrā l' ad ſiniſtrā nō ē meū dāē vob̃ Tuū fuēit lr̄is
dare operā Tuū erit vidē vt oīa rcē fiāt Coic⁹ Ter⁹. h̃ ṽbū ē cō
ſtruit̃ cū iſt̃ gtis mor̃ ꝛ iur̃. vt mor̃ ē. i. ad morē ꝑtinz Jur̃ ē
id ē ad ius ꝑtinz Vñ Juuenal' Mor̃ erat q̃ndā feſt̃ ſuaē dieb⁹
Jtē q̃cūqꝫ dcā ſūt de h̃ ṽbo ſ buo ē. etiā de ṽb hn̄tib⁹ ꝯſinē ſigni
cationē ei⁹ dicēdū ē vt videt̃ tuū adoleſcēt̃ videt̃ Jtē hæc duo i
ꝑſōlia inteſt ꝛ r̃fert accepta ꝓ diſtat ꝯſtruūt̃ cū ill' gtis tāti q̄n
ti magni ꝑui ꝛ cū his adūbijs l' noib⁹ adūbialit̃ poſit̃ ſcꝫ multū
pl⁹ plimū par̃ min⁹ mime mag̃ maxie paulū paucillū nihil q̇d
aliq̇d vt tāti iterē q̄nti inteſt. ꝑui inteſt magni iterē Apd̃ Cice
ronē Per magni iterē q̇ t̃ tpe hæc epl'a r̃ddat̃ Jta cū refert. vt
tāti r̃fert q̄nti r̃fert ꝑui magni ĩfert Eoſdē gtōs regūt q̄n ſignt
officiū. vt apd̃ Coicū. Cū q̄rit̃ q̇d tua inteſt Rn̄det̃. tāti inteſt
mea q̄nti tua iterē. Exēplū vbi ꝓ diſtat ꝯſtruit̃ cū alijs dcōni-
b⁹ Vñ Horati⁹ Jtererit multū dau⁹ ne loq̄t̃ an heros Apd̃ Ju
uenalē. Plimū ei interit q̇b⁹ artib⁹ ꝛ q̇b⁹ hūc tu Morib⁹ iſtitu
as. Jtē Cuiuſmodi ſit q̇libꝫ nō inteſt: Virtute dum ſit p̄dit⁹
Coelū pateſcit oib⁹ credētib⁹ Græc̃ latis barbar̃ Sic ꝑui iterē
Jtē hæc t̃a ṽba inteſt r̃fert ꝛ ē eq̇uocāt̃. Jnteſt q̄n̄ꝫ accipit̃ ꝑſo
nalit̃ ab intſū. ꝛ ſic ſt cū alijs ſit̃ eē. ꝛ h̃ mō ĩgit dtm̃ vt Joānes
oib⁹ negocijs nō ſolū intfuit. verūetiā p̄fuit. Hoc eſt nō ſolum
ſe comitē ver̃ ꝛ ducem p̄buit. Sic dicit̃ intfuit cōuiuio. intfu
it bello. Sic ꝑſonalit̃ accipit̃ pro mediat. Vñ Tulli⁹. Jnt te
et me mur⁹ inteſt. Sꝫ q̄n̄qꝫ accipit̃ inteſt impſonalit̃. ꝛ ſic q̄n
qꝫ ſignificat differētiā vt q̇d inteſt int ꝓdigū ꝛ liberalē. Jd int
eſt int prodigū ꝛ liberalē, liberal' dat vbi q̄n q̇b⁹ q̄ntū dādū eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Quãdoqꝫ imꝑonalit̄ accipit̄ pro diſtat. vt parui intereſt. qn̄qꝫ
accipit̄ imꝑſonalit̄ ꝓ pertinet ad officiũ. ⁊ hoc mõ regit omnez
gt̄m p̄ter qn̄qꝫ gt̄os p̄mitiuoꝝ. Refert etiã equocat̄. vno mõ
accipit̄ perſonalit̄ ⁊ ſic ſ̄t narrare Qn̄qꝫ ſ̄t reportare. vt apud
Uirgiliũ. Aſpice aratra iugo referũt ſuſpẽſa iuuẽci. Qn̄qꝫ re-
tro ferre ſiue retrahẽ. vt refer pedem. Un̄ ꝟgiliꝰ. Pedẽqꝫ refert
quaſi tactꝰ ab angue Qn̄qꝫ grãs agẽ ſiue gratũ eſſe oꝑe. vt apd̄
Tulliũ. Immortales tibi grãs ago. agãqꝫ dum viuã. nã rela-
turũ tibi nõ poſſum affirmare. Sic dr̄. Ago vob̄ ampliſſimas
grãs ſperoqꝫ me relaturum. Qn̄qꝫ ſ̄t recipe. vt apud Boetiũ.
Haeccine p̄mia referimꝰ tibi obſequẽtes Qn̄qꝫ ſ̄t idem qd̄ iterꝝ
ferre. Accipit̄ aliqn̄ etiã refert imꝑſonalit̄ ⁊ ſic dr̄ parui refert.

¶ Itẽ intꝛeſt ꝓ diſtat qn̄qꝫ cum dtõ inuenit̄. Unde Comicꝰ.
Quid ſtulto ſapiẽs intꝛeſt. Qn̄qꝫ cum abltõ refert Un̄ Iuue-
nal̄. Paruo diſcrimine refert. Quo geſtu lepores aut q̄ gallina
ſeret̄. Item h̄ ꝟbum eſt equiuocat̄. Qn̄qꝫ accipit̄ ꝑſonalit̄ ⁊ ſic
qn̄qꝫ ponit̄ ſine caſu in appoſito. ⁊ ſcd̄m dialecticos facit ꝓpoſi-
tionẽ de eſt ſecũdo adiacẽte vt deꝰ eſt. i. deꝰ eſt ens. Sic etiã qn̄-
qꝫ hꝫ poſt ſe aduerbiũ tp̄is vel loci vt deꝰ eſt ſemꝑ petrꝰ eſt domi
deꝰ eſt vbiqꝫ. Qn̄qꝫ h̄ ꝟbũ eſt ponit̄ copulatiẽ ⁊ ſic ponit̄ int̄ ſi-
miles caſus vt deꝰ eſt miſericors Qn̄qꝫ poſſeſſiue ⁊ ſic regit ge-
nitiuũ vt h̄ pecꝰ eſt petri. Et p̄t fere regẽ oẽm gt̄m quẽ regũt no
mina vt petrꝰ eſt magne autoritatꝫ. vel etiã ablatiuũ ẽ magna
autoritate ⁊ ſic de alijs regimibꝰ Qn̄qꝫ accipit̄ ꝓ valet. ⁊ ſic re-
git gt̄m precij vt liber ẽ tãti. Cõſtruit̄ h̄ ꝟbum ẽ etiã ſaepe cum
dtõ. Prio qn̄ ponit̄ ꝓ habeo. Eſt mihi domi pat̄. Sunt mihi
bis ſeptẽ praeſtãti corpe nymphae. Et ad hũc modũ reducũtur
tales locutiões Quid mihi ⁊ tibi mulier Ad Corinthios: Cõ
uenientibꝰ vob̄ in vnũ nõ eſt dn̄icam coenã mãducare. h̄ ẽ cõue-
niẽtes in vnũ nõ habetis mãducare. Qn̄qꝫ ꝯſtruit̄ cum h̄ no-
mine opꝰ. vt nõ eſt mihi opꝰ hac re. In euãꝰ. Opꝰ nõ ẽ tibi vt
quis te interroget. Item nõ opꝰ eſt ſanis medico. In quibuſdã
eſt etiã ꝓ habeo ponit̄. vt nõ ẽ. i. habeo opꝰ libro. Terꝰ regit da
tiuũ mediãtibꝰ aduerbijs bene male vtcũqꝫ qualitercũqꝫ. vt bn̄
mihi eſt. male mihi eſt. male illis ſit qui denm odio habẽt. Qn̄
qꝫ ꝯſtruit̄ cnm p̄dictis aduerbijs ꝑ ſuppletionẽ datiui. vt ſi va
les bene eſt. ego quidem valeo. Sic vtcunqꝫ eſt placet. Quar-
to accipitur pro reputatur et regit etiam datiuum. et vltra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

datiuū ꝯtūm. vt apud Esopum. Reddit ꝟba lupus. Non eſt mihi copia tanti vt ſeruꝰ fieri ventris amore velim id eſt copia cibi ⁊ diuitiaꝝ nō reputaꝛ mihi tanto precio. Et ad hūc modū reducunꝛ tales locutiones iſte eſt mihi ꝑ multis. Unde paulꝰ pro minimo mihi eſt. vt ab hominibꝰ iudicer. Quinto ponitur acquiſitiue ⁊ regit duos datiuos vt domine nō eſt tibi curæ ꝙ ſoror mea relinquit me ſolā miniſtrare. Item hoc ꝟbum eſt etiam poniꝛ imperſonalꝛ pro cōtingit. vt eſt quādo tercia cōiugatio ⁊c̄. Apud Horatium. Interdum vulgꝰ rectum videt ē vbi peccat Et Johel ꝓpheta. Et erit vt omnis qui inuocauerit nomen domini ſaluꝰ erit id eſt cōtinget. Quandoqꝫ habet poſt ſe nominatiuū in ſuppletione præteriti verbi imperſonalis. vt lectum eſt vel a magiſtro lectum eſt. Quādoqꝫ habet gerūdium. vt dilucēſcit ſurgendum eſt. Quādoqꝫ cum infinitiuo ꝑ licet. vt cernere erat id eſt cernere licebat. Et ſic quādoqꝫ regit dtm̄ cum infinitiuo. vt nō eſt cuiqꝫ̄ fallere. id eſt licꝫ. Quādoqꝫ ſignificat pertinentiā. vt eſt diſcipuli honorare magiſtꝝ. i. ꝑtinet

Dat regimen ſimile quod pertinet officiūqꝫ
Ut cuſtos reꝝ ſic ⁊ cuſtodia rerum.

¶ Sentētia eſt ꝙ noīa officioꝝ etiā regūt ꝯtm̄. vt cuſtos reꝝ cuſtodia reꝝ. Sꝫ nō eſt ncc̄e ponē hāc regulā. qꝛ cuſtos reꝝ et paſtor ouiū ⁊ ſic de alijs. in illꝰ ꝯtūs regiꝛ ex vi actꝰ cōuerſi in habitū. ¶ Notandū ꝙ officiū munꝰ ⁊ ꝑtes ꝯtūm regūt. vt Officiū ē diſcipuli hōrare ꝑceptorē. Apud Tulliū. Juſticiæ ꝓmū munꝰ ē Idē em̄ ſignificāt. Officiū ē. munꝰ ē ⁊ i plꝰi ꝑtes ſunt. vt adoleſcētꝫ officiū ē maiores natu vereri. Munꝰ adoleſcētꝫ ē. ꝑtes adoleſcētꝫ ſūt. hꝫ ē ad adoleſcētiā ꝑtinet. Itē officiū ē ꝯditiois debitū. vt viroꝝ officiū ē regē ⁊ rōne cūcta diſponē. Mulieꝝ officiū ē rōne virꝫ ſubici. nec oīa velle ſcire q̄ gubnationi viroꝝ ſubiecta ſūt. ¶ Matronaꝝ officia ſūt viros diligē ac obſeruare liberos ſi q̇ ſint libē educare. ꝟginū officia ſūt parēti nō cōtradicē nec ſmone vti nimis amplo. ſꝫ modeſto ⁊ ꝑco. Juuenū officiū ē labores ꝑpeti maioribꝰ obſeq̄ laude vehement accēdi. Adoleſcētis ē maiores natu vereri. exqꝫ his diligē optios ⁊ ꝓbiſſimos qꝝ ꝯſilio ⁊ auctoritate vtaꝛ. Tulliꝰ Et ſcdm Ambroſiū. Eſt bonoꝝ adoleſcētum timorē dei habē. Deferre parētibꝰ. honorē hꝛe ſeioribꝰ: caſtitatē tueri: nō aſpnari hūilitatē: diligē

hũanitatē clemētiā ⁊ vẽcũdiā quæ ornamēto ſũt miori ætati.
Hæc Ambroſi⁹ Et ꝓpriũ mun⁹ magiſtrat⁹ Intelligẽ ſe gerẽ ꝑ
ſonā ciuitatꝫ debẽqꝫ ei⁹ dignitatē ⁊ dec⁹ ſuſtinẽ ſuarc leges Jura
deſcribẽ. ea fidei ſuæ cōmiſſa memiſſe ¶ Priuatũ oportꝫ æquo
et pari cũ ciuib⁹ iure viuẽ. ¶ Peregrini atqꝫ icolæ officiũ ē ni-
hil ꝓter ſuũ negociũ agẽ. nihil de alio inqrē. mimeqꝫ eſſe in alie-
na re publica curioſũ ¶ Impatoris officiũ ē clemētiā ꝓuidētiā
magnimitatē in oib⁹ cōſeruare. Militꝫ officiũ ē nō eſſe eaꝝ ꝯtu
tũ expertē. ſꝫ maxie obſuare magnā i explēdis iperijs volūtatē.
Ita ⁊ aliaꝝ ꝑſonaꝝ ⁊ ꝯditionũ ſua ſũt officia. ⁊ etiā aliaꝝ reꝝ.
vt Tulli⁹ Juſticiæ ꝓmũ mun⁹ eſt vt ne cui q̃s noceat niſi laceſ
ſit⁹ iniuria ⁊c̃. Ita etiā negatiue dicim⁹ Jd nō eſt officij Jd eſt
officij boni viri. Jd ē boni viri officiũ Jd ē boni viri mun⁹ Cō
tra officiũ eſt ſtudio a reb⁹ gerēdis abduci. Cōtra officiũ eſt mi
nus anteponi maiori.

Et rectore caret gtũs ſæpe localis
Dum nullũ motum deſignas dum ꝑẽutis
Sit numeri nomē ⁊ primæ ſiue ſecũdæ
Rothomagi ſtudeas vel ro mæ deinde moreris
Militiæ tũ atqꝫ domi reſidebis humiqꝫ

De no
¶ Gtũs ꝓprij nois loci miorꝫ ponit̃ adũbialit̃ abſolute
mīb⁹ loci tal' ꝑt dari gñal' regl'a ꝓpa noia vrbiũ ꝓmæ l' ſecũdæ
decliatiōis ſimplicꝫ figuræ nuēri ſingl'arꝫ in loco ſtabũt i gtō. ſi
gnificãtia ad locũ ſtabũt i accō. Alit̃ ſe hñtia i abltō. i. ſignifi-
cãtia de loco ⁊ ꝑ locũ ⁊ ſi fuerit t̃ciæ decliatiōis l' pl'is nũeri ſta
bũt i abltō Exēplũ de ꝓma decliatiōe. vt ſũ dauētriæ. fui romæ
De ſcd'a decliatiōe. Fui rodi. nũc ſũ zuzati Exēplũ vbi ſignt̃ ad
locũ vado romā traiectũ tibur zuzatũ Exēplũ de t̃cia decliatiōe
vt ſũ tibure vernone babilōe ꝑneſte cartagie hāmone. Exēplũ
de noib⁹ pl'is nũeri Sũ athenis ſũ thebis delphis gabijs Exem
plũ de loco. veio roma veio zuzato veio hāmone veio athenis.
Exēplũ vbi ſignt ꝑ locũ vt cũ q̃rit̃ q̃ ibit r̃x rñderi ꝑt ibit roma
tibure rothomago athenis. His ꝯiũgunt̃ q̃ttuor appellatia vt
rus dom⁹ hum⁹ militia quæ ſi ſignãt i loco ponent̃ in gtō vt ſũ
domi ſũ militiæ iaceo humi Sꝫ in abltō ſũ rure q⁊ ē t̃cie decli

tionis. ſi ſignāt ad locū ponenꝭ in accō vt eo domū militiam eo
rus De loco ⁊ ꝑ locū ſignificātia ponenꝭ in abltō vt veio domo
militia rure humo. ¶ Itē.. Noīa loci pluralia ſunt duplicia.
Quædā t̄minanꝭ i e vt thebæ athenæ londoniæ Quædā noīa
vrbiū ſꝑ pl'alia t̄minanꝭ i J ⁊ illa ſignt ⁊ opida ⁊ opidanos. vt
delphi. leōtini gabij circei Et tā i i qꝫ i e ſigficātia i loco de loco
ꝑ locū ponenꝭ i abltō ad locū i accō. vt ſū atheīs. ſtudeo delphis
veio athenis. veio delphis ꝑ athenas. ad locū eo athenas eo del
phos gabios Vn̄ Horati⁹ Si q̄s forte velit puer̄ tibi vēdē na
tū. Tibure l' gabijs Urbiū noīa nūc ſꝑ ponēda ſūt abſqꝫ p̄pōne
quāuis apd̄ vetēs nōnūqꝫ iueniāꝭ cū p̄pōne. vt apd̄ Ciceronē.
Ea die verres ad meſſanū veit Sic ecōtra nomē regiōis ponē
dū ē ſꝑ cū p̄pōne quāuis etiā nōnūqꝫ apd̄ vetēs iueniaꝭ abſqꝫ p̄
pōne Vn̄ v̄gili⁹ Italiā veit ꝓ ad italiā Paul⁹ ad Titū Hui⁹ rei
grā reliq̄ te cretæ vt ea q̄ deſūt corrigas. ꝓ in creta. Ita i actib⁹
apl'oꝝ hēꝭ. Apl'i ⁊ ſeiōēs frēs his q̄ ſūt āthiochiæ ⁊ ſyriæ ex gē
tib⁹ ſalutē. ꝓ apd̄ ſiue ċca āthiochiā ſyriā ⁊ cyliciā Propa loci i
decliabia ponūꝭ cū p̄pōnib⁹ vl' ſine p̄pōnib⁹. vt Iuit hirl'm vel i
hirl'm Iuit cāpis l' veit de cāpis Inueniūꝭ tn̄ q̄dā q̄ dicūꝭ idecli
bilia eē pl'is nūeri. vt Iuit bergas bremas q̄zuis plærūqꝫ dicīꝭ
iuit bremis bergꝭ idecliabiliꝭ Itē ꝓpa noīa loci nō ſꝑ carēt rcō-
rei orōne poſita. ſꝫ ſæpe r̄gunꝭ. vt nat⁹ i excelꝭ mœnib⁹ cartagi
nis altæ Nat⁹ i mœnib⁹ dauētriæ Ingrediꝭ romæ. igreſſus eſt
romā Siliꝭ iſta noīa humi domi militiæ iueniūnꝭ regi. vt tē-
p⁹ militiæ Itē h̄ v̄bū habito iueniꝭ ɔſtructū cū gtō l' accō. ⁊ fre
quēti⁹ apd̄ auctoēs cū accō Exēplū p̄mi habito romæ l' romā.
Exēplū ſecūdi. Virgili⁹. Atqꝫ hūiles habitaē caſas ⁊ figē cer
uos. Sic in actib⁹ apl'oꝝ vt q̄ habitāt meſopotamiā Dicūt tn̄
q̄dā ibi ſimplex poni loco ɔpoſiti ſcꝫ ihitare Circa p̄dcā q̄riꝭ de
illa orōne i actib⁹ apl'oꝝ ⁊ ſil'ib⁹ Nat⁹ tharſo cyliciæ. nutꝭ⁹ aūt
in iſta citate. Et i eodē libro. factū ē āt iconio vt ſil' itrarēt ſy
nagogā iudeoꝝ. vbi v̄ba q̄etꝭ nō ponunꝭ cū noīb⁹ loci i gtō Ad
hoc dicendū ꝙ ſit antiptoſis. qꝛ caſus ꝓ caſu poniꝭ. Poniꝭ em̄
tharſo ꝓ tharſi. iconio ꝓ iconij. vl' p̄t ibi ſubaudiri præpoſitio.
vt ſit ſenſus. factū ē in iconio. Non tamē licꝫ nob' vti qd̄ iſtis
cōceſſum erat ¶ Notādū ſi idē nomē ſigt regionē ⁊ vrbē ora-
tio eſt diſtinguēda vt iſta Joānes eſt gelriæ quia vel gelria ca-
pitur pro tota terra ſic non eſt congrua. Sed dicendum eſt in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ablatiuo mediāte præpoſitione vt ioānes eſt in gelria. Si capi
atur ꝓ vrbe eſt latina. Militia eſt idem qđ bellum. vt petrꝰ eſt
militiæ ducit vitam militiæ. Et ſub hoc nomine militiæ com
prehendiꝛ belli gtūs qui apud vetēs ita poſitꝰ inueniꝛ. vt apud
Horatium. Me ꝑmis vrbis belli placuiſſe domiqꝫ. Domꝰ ha
bet duos genitiuos ſcꝫ domꝰ ꝛ domi. Ille gtūs domꝰ regiꝛ ꝛ ſt
ædificiū. vt cōſcendam ad ſuperiora domꝰ Quādoqꝫ eſt collecti
uū. vt domꝰ iſrael ſperauit in domino. Sed ille gtūs domi ſo
let poni abſolute ꝛ ſignificae quādoqꝫ ꝓpriam habitationeꝫ. ſic
dicimus pro eo ſum domi ꝛ ſum in domo. Sicut egredior do
mū ꝛ egredior e domo. Quādoqꝫ domi ſt totam vrbem ꝛ ſic ei
opponiꝛ foris ſiue militiæ. Sic diciꝛ. fortiꝛ egit domi. foriſqꝫ.
Romani mlꝰta habuerūt bella domi foriſqꝫ. ħ eſt domeſtica bel
la ꝛ externa Item huic gtō domi iungūtur hæc adiectiua meæ
tuæ ſuæ noſtræ veſtræ alienæ. vt domi meæ viuo. domi ſuæ ſe
cōtinet. domi alienæ habitat. Eſt domi ſuæ ꝛ cum ſuis. Cum
alijs autem adiectiuis nō ꝯſtruiꝛ. Nō eñ diciꝛ ſum domi ho
neſte. ſum domi pulchre. Dubitare aliqͤs poſſit an de tribus vel
pluribꝰ quaꝝ ſinguli ſingulas habēt domꝰ. dicendum ſit ioan
nes petrꝰ ꝛ paulus ꝛc̄. ſunt domi vel domoꝝ. Ad hoc dicendū
ꝙ loquendū ſit ſcđm vſum in ſingulari. quāuis apud Ouidiū
inueniaꝛ. Quo ruitis: veſtras quiſqꝫ redite domos. Uſus cō
muniꝰ huius tꝑis habꝫ redite domū Ille gtūs humi quādo ſtat
abſolute habet duplex ſignificatum. quādoqꝫ ſt in humo. ꝛ ſic
conſtruiꝛ cum ꝟbo quietis. vt petrꝰ iacet humi id eſt in humo.
Unde Mea nihil refert humi an ſublime putreſcam. Uirgiliꝰ
Qui legitis flores ꝛ humi naſcētia fraga. Frigidꝰ o pueri fugi
e hinc latet anguis in herba. Quādoqꝫ humi eſt idem quod ad
humū ꝛ ſic cōſtruiꝛ cum ꝟbo importante motum ad locum. vt
Eum apphenſum capillis ſtrauit humi pronū ꝛ in luto voluta
uit. vehemenꝛ erubuit. vultūqꝫ humi deiecit non audens ſuſpe
ctare. Sic etiam quādoqꝫ cum ꝟbo motꝰ inueniꝛ iſte gtūs do
mi ꝓ ad domū. vt Primo regum. vi. Reducite vitulos earum
domi. In geneſi. Cūqꝫ hedum capraꝝ detuliſſent domiꝰ Sꝫ nō
eſt nobis conſtructio congrua talis.

Veſpere paſchalis hoc poni more videbis

C Hic auctor đt ꝙ ille gtūs veſpere poſitus in illa antiphona

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

paſchali. Veſpere autē ſabbati quæ luceſcit ponit̃ abſolute. Di cūt tamē alij non eſſe gtūm a veſpera æ ſed ablatiuū terciæ decli nationis. dicit̃ eñ abltō veſpere vel veſperi. Et ſi q̄s dicat veſpe re terciæ eſt gn̄is neutri. vt factum eſt mane ⁊ veſpere dies vnꝰ et veſper ſcd̄m alexādrum eſt gn̄is neutri. ſcd̄m alios gn̄is ma ſculini. ergo videt̃ relatiuū in fœmīno genere nō bene relatū ad antecedens. ſed videt̃ dici debere qd̄ luceſcit vel qui luceſcit. Ad hoc dicendū ꝙ ſecutꝰ eſt græcos apud quos relatiuū eſt fœmi nini generis. vel poteſt dici veſpere eſſe genitiui caſus a veſpera et poni materialit̃ in littera. Pro quo ſciendū ꝙ veſper eſt extre mū diei. vt apud Saluſtium. Jam diei veſper aderat. Veſpera etiam eſt extremū diei. ſic veſpere terciæ. vt apud Pliniū. Va rijs ſermonibꝰ veſpera extenditur. veſpeꝝ ſimilit̃ extremū diei. Sed veſperæ pluralis numeri fœminini gn̄is teutoīce dye veſ per. ꝑ quo aliqui loquūtur. Officium veſpertinū velut officiū matutinū. Jtem ſub veſpere veſperi comp̄hendi poteſt. Unde Hieronymꝰ. Pitagaricoꝝ p̄ceptū eſt duoꝝ tempoꝝ rationem habendā eſſe mane ⁊ veſperi. Cicero. Quid quo die cogitarim dixerim egerim recogitabo veſperi. Hoc veſperi quidam dicūt eſſe aduerbiū. ⁊ hoc ꝓpter ꝯpoſitionē. vt pueſperi. Alij dicunt eſſe nomē abltī caſus a noīe veſper qd̄ dicit̃ habere veſperi ī ab latiuo vel veſpere ſicut lux luce ł luci. rus rure vel ruri. ¶ Dif ferētia int̃ veſperi ſero ⁊ tarde. Nam veſperi ſignificat tempꝰ veſpertinū. teutonice des auendes. ſ; ſero teutonice to late. ⁊ ei opponit̃ premature. Sz tarde lantzem ſignificat nō cito. Et il le dicit̃ cito ire qui ꝑuo tp̄e longū ſpaciū ꝑtrāſit. Et ille dr̄ tar de ire qui lōgo tp̄e ꝑuū ſpacium ꝑagrat. Unde putāt quidā in principio noctis ſalutādo meliꝰ dici bonum veſperū q̄m bonum ſero. qꝛ dicētes bonum ſero vident̃ malum imp̄cari ⁊ optare. vt bonū tarde eueniat. Et dicūt meliꝰ ⁊ elegantiꝰ dici poſſe bonum ſerum. Nam ſeꝝ inuenit̃ ꝑ extrema ꝑte diei. vt apud Titum. Liuiū. Erat iam diei ſerum. Jnuenit̃ nihilominꝰ ſero ī diuina ſcriptura ꝑ ſerotino tempore. vt cū ſero eſſet vna dieꝝ

Poſſeſſum debes ſociare genuſq; datiuo
Cum v̄bo ꝑ quod ſubſtātia ſignificatur.
Sicq; relatiuæ voces hūc ſæpe gubernāt.

¶ Hic dt ꝙ nomē poſſeſſionis regit dtūm mediāte ꝟbo ſubſtā
tiuo. ſꝫ gtūs poteſt regi ſine ꝟbo ſubſtātiuo. dicit eñ ī gtō liber
petri vel liber eſt petri. In dtō liber eſt petro. Differūt ſecūdo.
per regimē poſſeſſionis dti ſignificat ſolum habere. ſed regimen
poſſeſſionis in gtō ſignificat ꝓprietatē ⁊ dominiū. Nam cum
dicit liber eſt petro ibi ſignificat petrꝰ habere libꝝ ſiue ſuus ſit ſi
ue alienꝰ. Cum vero dicit liber eſt petri. ibi ſignificat petrꝰ eſſe
dominꝰ libri. Tercio differūt. per dtūm etiā ſignificat vtilitas.
vt apud Lucanū. Urbi pater eſt vrbiqꝫ maritꝰ. quæ ſemꝑ nō
ſignificat per gtūm. Item hoc regimine dti vtimur magis ad
ignorātes. vt Eſt mihi domi nata. eſt mihi domi pater. Item
verbum ſubſtātiuū in hoc regimie reſoluit in ꝟbum habeo. ⁊ da
tiuꝰ in accm̄. vt eſt mihi ager id eſt habeo agꝛ. ſunt mihi poſſeſ-
ſiones id eſt habeo poſſeſſiōes. Eſt mihi apud principē magͣ po
teſtas. ¶ Præſens regula etiā intelligit de poſſeſſiōe impura.
vt pedes ſunt mihi. oculi ſūt mihi. vires ſūt mihi. Sunt mihi
quæ pn̄t ſceptra tenere manꝰ. ¶ Secūda regula. Nomē gn̄a
tionis id eſt dictio ſignificās affinitatē vel cōſanguinitatē etiā
regit dtūm mediāte ꝟbo ſubſtātiuo. vt pater eſt mihi Iſte ē mi
hi pater. affinis eſt mihi. ſocer eſt mihi. ¶ Sciendū circa hāc
regulā quādo loqͥmur de vero patre vel filio vł matre ⁊ alijs af
finitate vel cōſanguitate cōiunctis dicendū erit. Ego ſum tibi
pater. ego ſum tibi filiꝰ. illa eſt mihi mater. vbi eccleſiaſtici di-
cūt. Ero illi in patrē ⁊ iſte erit mihi in filiū. Quādo vero nō de
vero patre vel filio ⁊ ſic de alijs loqͥmur. ſed de eo qui ꝓinde ē ac
ſi pater eſſꝫ aut filiꝰ tūc loqͥmur. habeo te loco patris. habeo te
loco filij. vł tu es mihi loco filij. Accipio te loco fratris ⁊ ſic de
alijs cum abltō loco id eſt ea charitate te habeo qua patrē. vł ſi
ne abltō loco. vt habeo te ꝓ patre. accipio te ꝓ fratre. tu es mi-
hi ꝓ filio. Pro quibꝰ eccleſiaſtici dicūt. habeo te in patrē. tu es
mihi in filiū. accipio te in fratrē. diligo te in germani fr̄is loco.
¶ Tercia regula. Relatiuū logicale regit dtūm mediāte verbo
ſbuo. vt ſūt ſilis diſſimilꝫ par impꝫ æqͥlꝫ iæqͥlꝫ vt ſil'is ſū illi. æqͥlꝫ
ſū illi. par ſū huic Regūt etiā dtm̄ ꝓprij correlati. vt cuiqꝫ dn̄o
ſuꝰ ē. cuiqꝫ filio pr̄ ē. ħ ē qͥſqꝫ dn̄s hꝫ ſeruū Idē hꝫ eādem natu
ram ſiue regimē. vt omnis res eſt ſibiipſi eadem Marcꝰ eſt idē
tullio. Meſſias eſt idem chriſto. Ita hoc nomē vnū acceptum
pro idem inuenitur regē dtūm. vt ſcē ſpūs vnum patri. hoc eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

idem patri. Sic dicim⁹ ſpūs ſanct⁹ eſt vnum patri ⁊ filio id eſt idem. Diuerſus regit dtm̄. vt ioannes eſt diuerſus petro. Hec tamē noīa diuerſus aliud regūt dtūm vel abltīm mediāte prepoſitiōe. vt diuerſus illi vel ab illo Item par quādoqꝫ eſt nomē ſubſtātiuū ſiguificās binariū teutonice eyn par. ⁊ ſic ſolū regit gtūm. vt par turturꝝ aut duos pullos columbarꝝ. Alio modo ē nomē adiectiuū generis oīs. ſic quādoqꝫ eſt idem qd̓ ſimil'. ⁊ ſic regit dtūm vel gtūm. vt ille eſt par hui⁹ vel huic. Quādoqꝫ eſt idem qd̓ teutonice euen. ſic numer⁹ quidā dicit̄ par ali⁹ impar. Quādoqꝫ eſt idem qd̓ decens ⁊ equū betemelick. vt non feciſti qd̓ par eſt. Quādoqꝫ eſt ſufficē alicui operi ſiue reſiſtēdo illi ſiue exequēdo. Et ſic ꝯſtruit̄ cum ꝟbo ſubſtātiuo. vt nō ego huic operi par ſum. Quintilian⁹. Aſpicio par laborib⁹ corp⁹. de reſiſtēdo Apud Lucanū. Nec habuiſſe pares phoebeis ignib⁹ vndas. Paria facē dicim⁹ quādo id qd̓ alibi amiſſum eſt cōpenſamus etiam receptum. Unde Comic⁹ Ego tecum paria faciam Sic dicit̄ par pari referre. vt ego par pari referā. loco illi⁹ orationis ſi fecerit mihi vnū ego faciam ei reliquū. Item de hoc nomine ſil'is quidā dant dr̄am dicētes regē gtūm quādo ft ſimilitudinē moꝝ. dtūm vero qn̄ ſignificat ſil'itudinē corpis ſꝫ falſū eſt. Inuenit̄ eīn regē gtūm ꝑ ſimilitudine corpis ⁊ moꝝ. Un̄ comic⁹ de vni⁹ diei puero. patris ſil'is eſt. Boeti⁹ Monſtri ſil'e eſt. Item noīa adiectiua ꝯpoſita ex prepoſitiōe cō inſepabili regūt dtūm hui⁹ lr̄e mediāte ꝟbo ſubſtātiuo. vt cōcolor diſcolor vt ioānes eſt cōcolor mihi. i. hꝫ talem colorē qualem ego. diſcolor illi. i. diuerſum hn̄s colorem cū illo. ⁊ ſūt relatiua. dr̄ eīn cōcolor cōcolori diſcolor diſcolori. Sic ꝯgnoīs. vt iſte eſt ꝯgnominis mihi. i. hꝫ idem nomē mecū. loco cui⁹ dicūt q̇dā eſt mihi eq̊uoc⁹. Tobias erat eq̊uoc⁹ patri ⁊ etiā eſt relatiuū. vt dr̄ ꝯgnomis cog̊mi ꝯg̊mis. Sꝫ binoīs ⁊ trinoīs ⁊ ſic de alijs nō regūt dtm̄. vt Tulli⁹ fuit binoīs Sic ꝯtermin⁹ ē relatm̄ r̄gēs dtm̄. vt ager me⁹ ē ꝯt̄min⁹ agro tuo. weſtfalia ē ꝯt̄mia ſaxoīe. Sic cōfinis vt ager me⁹ ē ꝯfinis agro tuo. l' finitim⁹ Sic dr̄. ciuitates finitime Sil'it̄ ꝟba cū ꝑpōne cō r̄gūt dtm̄. vt ꝯg̊tulor tibi commoratus ſum illi tres annos. Salomon melius eſt cōmorari leoni ⁊c̄. ¶ Sciēdum ꝙ ꝟba formata a r̄latiuis etiā r̄gūt dtm̄. vt ioānes aſſimilat̄ illi. ioānes ſe aſſil'at petro Sꝫ ſimulare ⁊ diſſimulare regūt accm̄ Et ſic dr̄n̄t Simulare ē fingere ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

eſſe quod nō eſt vt ioānes ſimulat ſe egrotum. petrꝰ ſimulat læ-
ticiam. Uirgiliꝰ. Spem vultu ſimulat p̄mit alto corde dolo-
rem. teutonice he helt hem bet dam em is. Petrꝰ ſimulat ſtulti
ciam. Dauid ſimulabat ſe furere. Sꝫ diſſimulare eſt fingē nō
eſſe quod eſt. vt petrꝰ diſſimulat iram ſuā. Sic ſancti ſuā ſan-
ctitatē diſſimulāt. Sic Catilina dicit̄ apud Saluſtiū. Cuiuſ
libet rei ſimulator ac diſſimulator. Inde ſimulatꝰ idem qđ fictꝰ
et vtrunqꝫ actiue ſignificat. id eſt ſimulās ⁊ fingēs. ⁊ h̄ quā do
loq̄mur de hoibꝰ. Sꝫ de aliis rebꝰ paſſiue poteſt ſignificare. vt
ſimulata æquitas. duplex iniq̄tas. Inſimulare accuſare teuto-
nice betyen. vt inſimulat eū furti. Ab æqualis. venit æquare
qđ regit. quādoqꝫ accūm cum dtō. vt petrꝰ æquat ſe ioāni Qn̄
qꝫ regit accūm cum abltō ſignificāte id in quo aliq̄s cū alio æq̄
lis eſt. vt petrꝰ æquat ioannē eloquētia. ioānes æquat petꝝ car
mine id eſt ſcit tam bene verſus facē quam petrꝰ Equiparare re
git poſt ſe accūm cum abltō ſignificāte id in quo æqual' eſt. vt
Uirgiliꝰ. Nō ſolum æquiparas calamo ſed voce magiſtꝝ.

His cōtrarietas ſociatur ꝓximitaſqꝫ

Iſti diſſimilis vicinus ſiue ꝓpinquus

¶ Dictio ſignificās ꝓximitatē vel ꝯtrarietatē regit dtūm me-
diāte ỽbo ſubſtantiuo ſignificante id a quo habet̄ talis ꝓp̄etas.
vt iſte eſt mihi vicinꝰ. eſt mihi ꝓpinquꝰ. eſt mihi familiaris. in
timꝰ mihi eſt. De cōtrarietate. Eſt mihi aduerſus inimicꝰ con-
trariꝰ. eſt mihi infenſus. eſt mihi infeſtus. Catilina erat deo ho
minibuſqꝫ infeſtꝰ. ¶ Uerba deſcendētia a noibꝰ proximitatem
aut ꝯtrarietatē ſignificātibꝰ etiam regūt datiuū. vt caro aduer
ſat̄ ſpiritui. Et ſpūs aduerſat̄ carni. Sic petrꝰ inſidiat̄ michi.
reſiſtit mihi. Sic de ꝓximitate. vt petrꝰ appropinq̄t morti id ē
agit ſpiritū. Sciendū ꝙ ꝓpe ⁊ iuxta aduerbialit̄ capta etiā re-
gūt dtūm. vt ꝓpe eſt dominꝰ omnibꝰ inuocātibꝰ eum in verita-
te. Iuxta eſt dominꝰ his qui cōtriti ſunt corde. Sciendū ꝙ ad-
uerſus quādoqꝫ eſt p̄poſitio. vt caro cōcupiſcit aduerſus ſpūm.
Quādoqꝫ eſt nomē adiectiuū ⁊ ſic regit dtūm. vt Aduerſus ne
mini nō præponēs ſe alicui. Tercio aduerſus eſt participiū ab
aduertor ⁊ ſic regit accm̄ mediāte ad præpoſitione. vt petrꝰ eſt
aduerſus ad me. Paulꝰ auerſus a me. ⁊ eſt aduertere faciem ad
aliquē vertere. ⁊ nō teutonice to horen. qđ ꝑ aīaduerto ſignifi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

catur. Et eſt differentia int̃ aduerſor ⁊ auerſor Nam aduerſor regit dtũm. vt aduerſor tibi id eſt ſum tibi cõtrari⁹ Et auerſor regit accm̃ ⁊ ſignificat ſpernẽ deteſtari vel abominari. vt i Deu eronomio. Gentes q̃s auerſat̃ domin⁹ id eſt deteſtat̃. Apud Bo etium in fine vltimi libri. Auerſamini igit̃ vicia ⁊ colite virtu tis. Ita etiam auertor inuenit̃ cum accõ. vt apud Boetium. Eheu q̃ȝ ſurda miſeros auertit̃ aure. ⁊ deriuat̃ ab auerto Diffe rũt auerto ⁊ aduerto. Nam aduerto ſignificat to keren. auer to afkeren. vt auerte oculos tuos ne videãt vanitatem. Et dif ferũt aduerſus ⁊ auerſus. Nam aduerſa vulnera dant̃ laudi. ⁊ ſunt vel in capite vel in pectore. Et ſic canit eccleſia. Aduerſa chriſti vulnera. Sed auerſa vulnera ſũt in poſteriori parte cor poris ⁊ dant̃ vicio. Item ꝓpinquo ꝟbum regit dtũm. vt ꝓpin quo tibi. ⁊ ſic eſt neutrale ⁊ tũc ſignificat ꝓpinquũ fieri. q̃nq̃ȝ ẽ actũm tranſitiuũ ⁊ regit dtũm cum accõ. ⁊ ſignificat ꝓpinquũ facẽ. vt ꝓpinqua mihi illam anforam. id eſt miniſtra mihi vel affer. Succedo ⁊ accedo quã doq̃ȝ ſignificãt ꝓpinquare abſolu te capta. ⁊ ſic regũt etiã dtũm Virgili⁹ Succedim⁹ vrbi quur nõ ſuccedim⁹ vmbris Calphurni⁹. Succede mihi id ẽ ad me. Accede ioãni id eſt ad ioannẽ. Et hoc modo ab accedo venit ac ceſſus. alio modo accedẽ ſignificat incrementũ. ⁊ ſic regit accm̃ mediãte preꝑoſitione. vt tantũ ad amorem noſtꝝ acceſſit vt te nũc amare videar antea dilexiſſe Hoc modo ab eo venit acceſſio id eſt augmentũ. vt acceſſio febrium. teutonice eyn vermeringe Diſſimile ⁊ inequale differũt. Nam diſſimilia ſũt quoꝝ eſt di uerſa qualitas. Inequalia quoꝝ eſt diuerſa quãtitas

In bilis aut in dus verbalia iungis eiſdem

Sic nobis chriſtus et amabilis eſt ⁊ amandus

Hic autor dt̃ q̆ noĩa ꝟbalia in bilis ⁊ in dus termiata etiaȝ regũt dtũm vt chriſt⁹ eſt amabil' nobis amand⁹ mihi. Item lit tera intelligit̃ de ꝟbalib⁹ deſcendentib⁹ a ꝟbis trãſitiuis. q̃r veni entia a ꝟbis neutralib⁹ non regũt datiuũ vt ſũt ſtabilis labilis et huiuſmodi. Si tamẽ ꝟbale deſcendit a neutrali trãſitiuo po teſt etiam regẽ dtũm vt ſuũ neutrale actiuũ. vt terra eſt arabil' bob⁹. id eſt a bobus. Cib⁹ ille nõ eſt eſibilis mihi. Sic a verbis flebilia carmina ſignificãtib⁹ venietia regũt dtũm. vt apud Ho ratium. Multis ille bonis flebilis occidit. Nulli flebilior q̃m

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tibi virgili. Et omnia ꝟbalia illa in bilis deſcēdentia a trāſiti-
uis accipiūtur dupliciť. Quādoqꝫ actiue ⁊ ſic regunt gtūm vel
ponunť ſine caſu ⁊ ſic exponunť ꝑ infinitiuū ꝟbi actiui. vt ſub
ſtātia eſt ſuſceptibil' ꝯtrarioꝝ. i. apta ſuſcipe ꝯtraria. Ita pene
trabile actiue eſt idem qd̓ aptum penetrare. ⁊ pt̄ poni cū gtō. vl'
poni ſine caſu. vt h̔ telum eſt penetrabile ſcuti actiē vel ſine ca
ſu. Uirgili⁹. Accipias noſtꝝ magis h̔ penetrabile telum. Ita
etiam ꝯpatiu⁹ ſuus poniť apud beatum Paulum. vt Uiu⁹ eſt
ſermo dei ⁊ omni gladio ancipite penetrabilioꝛ diuidens corp⁹
et aiam. Idem nomē accipiť paſſiue ⁊ ſic exponiť ꝑ infinitiuū ꝟ
bi paſſiui. vt Nullo pect⁹ penetrabile ferro. i. a ferro. Uirgili⁹
Sic ſenſibil' accipiť quādoqꝫ actiue. vt omne aīal eſt ſenſibile.
id eſt potēs ſentire. Sꝫ paſſiue lapis eſt ſenſibil' h̔ eſt potēs ſen
tiri. Item dictiōes in dus termiatę pn̄t dupliciť accipi. Uno
modo noīaliť ⁊ ſic exponi ſolēt per dign⁹ ⁊ infinitiuū ꝟbi paſſi-
ui. vt chriſt⁹ eſt amand⁹ nobis. i. dign⁹ amari. Hoc op⁹ eſt lau-
dandū. i. dignū laudari. h̔ hō eſt trudend⁹ in carcerē. i. dignus
trudi. Qn̄qꝫ accipiunť ꝑticipialiť. ⁊ ſic reſoluūtur ꝑ futuꝝ ver
bi. vt hic liber eſt legend⁹. i. hic liber legeť. q̄ quidē ꝑticipia qui
dā reſoluūt ꝑ debet ꝟbum ſequētes hūc ꝟſiculū. Per dign⁹ no-
men ꝑ debet ꝑticipās eſt. ſꝫ meli⁹ eſt reſolui ꝑ futuꝝ ſui ꝟbi. qꝛ
debet d̓t obligationē. Multum eīn differt liber legeť ⁊ debet le
gi. qꝛ in ṗoꝛi ſignificať lectio faciēda eſſe. In poſteriori ſignifi-
cať obligatio. Eſt etiam in hac oꝛōne liber eſt legend⁹ amphibo
logia. ⁊ hꝫ duplicem ſenſum. qꝛ liber eſt ſepe legend⁹ ꝑticipiali
ter q̇ nō eſt legend⁹ noīaliť. h̔ eſt liber ſepe legeť qui nō eſt dig-
nus legi. Regula notanť dicit ꝟbalia in bilis ad excludendū ꝟ
balia in tilis ⁊ xilis ⁊ ſilis termiata que nō regūt d̓tūm. de qui
bus talis eſt regula. Uerbalia in tilis xilis veniētia a ſupīo ꝟ-
bi paſſiui reſoluūtur per ꝑticipiū preteriti tp̄is ꝟbi paſſiui. vt
altilis auis altilis piſcis id eſt q̇ ſagina alt⁹ vel alit⁹ eſt atqꝫ ſagi
nat⁹. Apertile lat⁹ quod apertū. vt ſaluatoꝛ noſter hꝫ apertile
vuln⁹. flexilis ramus. flixiles vites dicunť. qꝛ flexe ſunt ⁊ lap-
ſu erratico toꝛnenť. Fiſſile lignum eſt quod cuneis fiſſum eſt.
Penſiles hoꝛti in aere ſuſpēſi plectilis coꝛona que plexa ē Se
ctile quod ſectum eſt Structilis baſis que ex plurib⁹ reb⁹ ſtru
cta eſt. Toꝛtilis anſa que toꝛta eſt. vt Toꝛtilis ex digitis deci
dit anſa meis. Toꝛtile poculum quod toꝛno factum eſt. Texti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

lis veſtis quæ detexta eſt. Sutilis balteus. ſutilis cimba, id eſt
nauis quæ cōſuta eſt. Inconſutilis erat tunica domini. qꝛ non
fuit ſutilis. Fictile quod fictum eſt. teutonice van eerden gema
ket. Juuenalis. Raro aconita bibunt fictilibꝰ. Sic ſculptile
quod ſculptum eſt. Conflatile quod cōflatum eſt. vt vitulꝰ con
flatilis qui conflatꝰ eſt. Coctile qđ coctum eſt. vt lapides cocti/
les teutonice back ſteen. Tegula panne ſuꝑ domū. Fuſile quod
fuſum eſt. ductile qđ ductum eſt. teutonice geclоppet vt caca/
bus. Tinctile qđ tinctum eſt. vt tinctile virus qđ ſpiculo ſagit
tæ intinctum eſt Tonſile buxum. tonſiles arbořes quæ in comā
putatæ ſūt. Sic gladiꝰ verſatilis q̇ verſat̄ ſæpe. vt gladiꝰ ange/
li. Si hæc noīa in tilis xilis nō habent paſſiuū tūc reſoluūtur
in ꝑticipiū pn̄tis tp̄is. vt ſunt illa quæ veniūt a v̄bis neutrali
bus. vt anima volatilis quaſi volās. Telum volatile. i. volās
Seſſiles lactucæ q̄ſi ſedentes. Erratilis q̄ſi errās. Ita ā nomi
nibꝰ formatis vt aquatilis id eſt in aquis degēs. Saxatilis q̄ſi
ſaxa incolēs. piſcis fluuiatilis q̄ſi incolēs fluuiū nō mare Aqua
pluuiatilis. i. ꝑ pluuiā deſcēdens. Quædā ſūt in illis deſcendē
tia a v̄bis quæ nō reſoluūtur ꝑ participiū præſentis tp̄is. vt ſo
lutilis nauis quæ facile ſolui poteſt ⁊ quæ nō fideliter eſt cōſuta
plicatilis quæ plicat̄ ⁊ nō quæ plicata eſt Et omnia iſta in ilis
adiectiua deſcēdentia a v̄bis penultimā ſyllabam corripiūt. vt
miſſile eſt telum quod mittit̄ vel quod mitti poteſt in hoſtes ſi
militer volatile. Sed veniētia a nominibꝰ eam ꝓducūt. vt ha
ſtile infantilis puerilis. Juuenilis virilis ſenilis anilis herilis.
Similiter formata a v̄bis quæ ſunt ſubſtātiua. vt ſedile moni
le a qua regula aliqua excipiunt̄ vt parilis dapſilis ſterilis gra/
cilis. ¶ Sciendū circa expoſitionem v̄balium. Verbalia in bi
lis a trāſitiuis deſcēdentia exponūtur ꝑ aptitudinē vel facilita/
tem. vt amabilis aptꝰ amari. perſuaſibilis id eſt facilis ad ꝑſua
dendum vel facilis perſuaſu affabilis et a facio facilis. vt Faci/
le dicitur illud quod facile poteſt fieri ſicut per oppoſitum dif/
ficile. Unde Uirgilius. Nec viſu facilis nec dictu affabilis vl
li. Quædam per dignus exponuntur. vt laudabilis. id eſt dig
nus laudari. Memorabilis id eſt dignus memorari. Honora
bilis id eſt dignus honorari. et ſic de alijs. Si veniunt a ver/
bis neutralibus exponuntur per verba actiua. vt Riſibilis
ſignificat aptus ridere. Et ſic de multis alijs nominibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Uerbalia in oſus per plenū exponūtur. ⁊ ſic ſignificāt plenitu-
diem vel inopiam præt̄ pānoſus cerebroſus iuidioſus. Eſt eñ
pāno ſus vili pāno indut⁹. Cerebroſus expars ſanitatꝭ Jnuidi
oſus carēs inuidia ſeu cui inuidet̄. Differūt inuid⁹ ⁊ inuidioſus
Nam iuid⁹ qui iuidet. inuidioſus cui iuidet̄. Teſte tamē Aulo
Bellio Jnuidioſus qui inuidet ⁊ cui inuidet̄ ſicut formidoloſus
actiue ⁊ paſſiue ſignificat Meli⁹ eſt eſſe inuidioſum q̄m inuidū
Nemo miſero iuidet. Uinoſus qui vino plen⁹ eſt. Uerbalia in
bund⁹ dicunt̄ ſignificare ſimilitudinē. ſed meli⁹ ſignificāt vehe
ment̄. Errabund⁹ vehemēter errās. lætabund⁹ vehement̄ læ
tans. rixabūd⁹ vehement̄ rixās. Uerbalia in ax dicunt̄ ſignifi
care aſſiduitatē. Uerbalia in idus dicunt̄ ſignificare habere. vt
terra herbida. i. terra habēs herbas. Unde Oſus plena notat.
bund⁹ ſimilat. bilis aptat. Ax notat aſſidue. ſꝫ id⁹ deſignat ha-
bere. Excipe pānoſus cerebroſus ⁊ iuidioſus. q̇b⁹ iungit̄ ab aliq
b⁹ famoſus. vt famoſus. vt famoſa mlr. i. ipudica q̄ſi ſine fama

Damnū ſignificās aut vtile pone datiuo

Hic patri grat⁹ hoſtiq̄ꝫ grauis dare debes

Patri ſi ꝓſit illud quod ſubtrahis hoſti

¶ Dictio ſignificās damnū aut vtilitatē regit dtm̄. vt gratus
patri. gratū mihi. vtile mihi. ꝓficuū mihi. cōducibile mihi. De
verbis ꝓdeſt mihi. cōducit mihi. Exēplū de dāno. ḡuis mihi.
moleſt⁹ mihi. ꝑniciosus mihi. Nocet mihi. obeſt mihi. Marti
alis itē Jam ḡuis es nob̄ ⁊ ſæpe emūgeris exi Oci⁹ ⁊ ꝓpera ſic
co venit altera naſo.

Jſtius regimen dabit acquiſitio caſus

Nobis eſt paſſus qui nobis tartara fregit

Nobis ſurrexit qui nobis cuncta creauit

¶ Et ſubdit iſti⁹ regimē Dis ille dtīs regit̄ ex vi acq̇ſitiōis. le
gūt tñ aliq̇ illā lr̄am. Jſti⁹ regimē ꝑ diſtincta regula ab alia di-
cētes. Dis dictio iportās acq̇ſitionē dāni vel cōmodi pt̄ regē
dtūm. Juxta illud. Nō ē in mūdo v̄bū qd̄cūq̄ꝫ ſit illud. Quin
poſſit regē caſū q̄ñq̄ꝫ dtūm. De v̄bis vehemētiſſimæ trāſitiōis
doceo tibi filiū tuū grāmaticā Apl's. Quis es tu q̇ iudicas ali
enū ſuū. ſuo eñ dn̄o ſtat aut cadit Et i euā⁰ mathei. Potēs es

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

deꝰ de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrahæ. Apud Lucam. Po
tēs eſt deꝰ ſuſcitare filios abrahā. ibi abrahā ⁊ abrahæ ſūt dti ca
ſus. Et diſtinguētes hāc lrām ponūt duplicē acqſitionē. ſcȝ ge
neralē ⁊ ſpecialē. Gnālis eſt vbi dictio regēs ꝑ ſe iportat dānū
aut vtilitatē. vt gnis vtilis ⁊c̄. de illa agit' ibi. Damnū ſignifi-
cās aut vtile pone dtō. Specialis ē qn̄ dictio nō ꝑ ſe ſȝ ex adiū
ctiōe alteriꝰ ſignificat dānū aut vtile ⁊ de illa agit' ibi. Iſtiꝰ regi
mē. Pro intellectu illiꝰ gnāl' regulæ. Nō ē in mūdo ⁊c̄. No-
tādæ ſūt qdā ſpeciales regulæ. qꝛ ꝓma ē. Dia ꝯpoſita a ſum ⁊
fore regūt dtūm præt' abſum qd regit abltm̄ frequētiꝰ median
te ꝑpōne a vel ab l' ſine ꝑpōne qꝛ rōne ꝑpōnis cū q ꝯponit' pt re
gē abltm̄. vt abeſt domo abeſt patria. Exēplū de aliis. pdeſt mi
hi. Scio id ꝓfore l' ꝓfuturū mihi. Obeſt mihi. Timeo id obfo
re l' obfuturū mihi. Adeſt mihi. Scio deū adeſſe mihi. affore vl'
affuturū mihi. vereor eū defore mihi l' defuturū mihi. Scdā rgu
la. Dia fere ꝯpoſita cū ꝑpoſitiōe cum regūt dtm̄. vt ꝯgratulor
tibi tuā dignitatē. Cōgaudeo tibi. cōdoleo cōpatior cōmorior.
vt etiā ſi oportuerit me cōmori tibi nō te negabo. Tercia regl'a.
Dia ꝯpoſita a facio ⁊ aduerbia regūt dtūm. vt bn̄faciet tibi deꝰ
Malefaciet illi turco deꝰ. forefecit mihi. ſatiſfecit mihi. Quar
ta regula Dia ꝟba ſignificātia iuuare regūt dtm̄ præt' iuuo qd
regit accm̄. vt auxilior tibi. opitulor tibi. āminiculor ſuffragor
ſuccurro patrocinor ſobuenio tibi. Quinta. Dia nocendi ꝟba
regūt dtūm. vt noceo officio. vt fructꝰ crudi voci officiūt Incō
modo tibi vt agis id vt mihi incōmodes ¶ Sexta. Dia certā
di ꝟba regūt dtūm. vt certo tibi. Virgiliꝰ Certāt ⁊ cygnis vlu
læ. ꝯgredior tibi. Virgiliꝰ Infœlix iuuenis impar congreſſus
achilli Contēdo tibi. pugno tibi. Et pn̄t ꝑ illo dtō regē abltm̄
mediāte præpoſitiōe. vt certo tibi l' certo tecū. Et ptēa vnū ab
latiuū ſignificantē id in q fit certatio. vt certo tecū lrīs ¶ Se
ptima regl'a. Dia ꝟba ſignificātia obuiare regūt dtm̄. vt obuio
occurro obſiſto tibi. vt occurſare capro. appropinquo aſto ꝓpio
¶ Octaua regula. Dia ꝟba ſignificātia obedire regūt datiuū.
vt obedio. acqeſco obtēpero pareo famulor obſeqr morē gero ti
bi. Ego in oibꝰ ſemꝑ morē tuæ gerā volūtati. Comicꝰ. Mos
gerundꝰ eſt thaidi. Tulliꝰ. Equū eſt ſenibꝰ obſeq. ¶ Nona re
gula. Dia ꝟba inimiciciā ſignificātia regūt dtūm. vt inimicor
petro. inſidior ioāni. indignor obiurgor refragor oblocqr aduer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſor æmulor obſto repugno reſiſto inſurgo derogo detraho ¶ Decima regula. Uerba ſignificãtia blãdiri. vt blãdior adulor adiocor aſſentior. ¶ Undecima regula. Iraſcẽdi v̄ba regũt dtm̃ vt iraſcor indignor ſuccẽſeo. ¶ Duodecima regula v̄ba ſignificãtia opam dare regũt dtũm. vt Indulgeo ſtudeo incumbo vaco operã do īſudo litteris. Sic canit̄ de herode. Studet delicijs filiꝰ perditionis. ¶ Decimatcia regula v̄ba gratificãdi regunt dtũm vt gratificor g̃tulor grator tibi. ¶ Decimaq̃rta regula. v̄ba p̄eſſe ſignificãtia regũt dtũm vt p̄ficio p̄ſideo preſũ vt p̄ſidet vrbi. Et multa alia quibuſde nõ poteſt certa regula dari vt minor int̄mior. Minitor moderor dominor ⁊ ſic de alijs ¶ Sciendũ q̄ d̄ria eſt int̄ infẽſus ⁊ infeſtus quæ regũt dtm̃ Eſt em̃ infenſus vehement̄ iratꝰ ⁊ odiũ gerẽs Sz infeſtꝰ vehement̄ moleſtꝰ atq̃ inaduerſũ vadens teutonice ſeer mogelick. Iñ infeſta re id ē incurſibꝰ ⁊ moleſtia afficẽ. Et ſic dicunt̄ infeſta ſigna q̄ i aduerſũ tendũt h̄ eſt verilla in hoſtẽ eũtia vt moleſtiã inferant Itẽ differũt fidꝰ ⁊ fidelis. Nã fidꝰ dicit̄ cui fidendũ eſt in neceſſitatis loco ſiue articulo teutonice trouw. Sz fidelis qui credit q̄d debet de religiõe chriſtiana. Etiã cuiꝰ verbis ſtandũ et credẽdũ eſt. ⁊ fidꝰ priorẽ ſyllabã p̄ducit quia deſcẽdit a fido q̄d eã p̄ducit. Et fidelis primã corripit. Etiã differũt pfidꝰ ⁊ infidus Nam pfidꝰ dicit̄ qui fidẽ violat ⁊ corripit penultimã quia a fides. Sz infidꝰ dicit̄ cui nõ eſt fidendũ ⁊ p̄nultimã p̄ducit q̄r a fidꝰ deſcẽdit. Differũt etiã gratꝰ ⁊ iucundꝰ. Nã iucũdꝰ p̄prie eſt in p̄ſperis cũ quadã voluptate. Et ē iucundꝰ nõ is qui lætꝰ eſt. ſz qui lætitiæ ē alteri. ſic p̄ſper ⁊ ſaluber accipiunt̄. Gratꝰ vero ē in aduerſis cũ quodã cõmodo. vt quas ad me dediſti lr̃as ⁊ iucũdæ ⁊ gratæ fuerũt. Eſt gratꝰ idem q̄d acceptꝰ q̄n regit datiuũ vt gratũ mihi feceris. ſic g̃tificari teutonice to danck doen Utinã mihi datũ eſſz deſup. vt poſſem p̄ tuis ſũmis in me bene meritis tibi g̃tificari. ſi id feceris nõ mihi mediocrit̄ gratificaberis. Eſt etiã gratꝰ idem quod memor beneficij ⁊ ſic regit accuſatiuũ mediãte erga præpoſitiõe. vt do quotidie operã vt poſſum quã gratiſſimꝰ erga te eſſe. Itez graue quãdoq̃ eſt idem q̄d ponderoſum. ⁊ ſic opponit̄ leui. vt graue ſaxum. Et per trãſlationem dicit̄ grauis morbꝰ ſenectus cõtumelia dolor iniuria. ⁊ ſic regit datiuũ. vt dolor mihi grauis eſt. Capit̄ etiam per trãſſumptionẽ in bono. ⁊ ſic homines cõſtantes ⁊ ſapientia prediti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

graues nominãtur qui nunq̃ȝ ab æquo ⁊ iuſto mouẽtur. Con-
tra leues dicũtur. Secundo grauis accipitur pro moleſtꝰ ⁊ ſic
regit datiuum. Exhibere alicui negocinm. facere alicui negoci
um eſt aliquem moleſtia ⁊ labore inficere frequẽter per accuſa-
tionem. vt Tullius. Cum audiuiſſet adoleſcẽs negocium ſcili
cet exhiberi patri. hoc eſt patrem accuſari. Etiam pro labore af
ficere accipitur. vt Cicero de natura deorum. Dij nõ habent ne
gocium ipſi nec alteri exhibent negocium. Nam hoc nomẽ ne
gocium ſæpe pro labore inuenitur. vt quid negocij eſt iſta por-
tarum portenta cõuincere. Tullius. Item iſte locutiões idem
ſignificãt. vtile futurum. vtilitati futurum. vſui futurum. vti
litatem allaturum. Conducibile futurum. cõducturum profu
turum. ex vſu futurum vel fore vſu venire in rem futurum. E
re eſſe vel fore vel futurum. vt non credo id e re tibi futurum.
non credo id tibi conductuꝝ Et eſt conducere vno modo vſum
rei emere. teutonice hueren. ⁊ ſic regit accuſatiuũ. vt conduxi
domum. Quã doq̃ȝ eſt vtile eſſe vel prodeſſe. ⁊ ſic regit datiuũ.
vt id mihi non cõducit. Conducibilꝰ eſſet tibi. vt litteris da-
res operam quam tempus fabulis cõſumere. Illi duo datiui
mihi ⁊ tibi quãdoq̃ȝ ad nullam perſonam referũtur. vt tu mihi
ſemper dormis. ille mihi ſemper garrit. hic mihi gloriatur ſe
ſciolum eſſe. Ecce tibi concrepuit oſtium. vbi hæc pronomina
ad quenquam nõ referuntur. et eſt oratio ſumpta e medio qua
vulgo vtimur.

Verbo ſæpe duos dabis acquirendo datiuos

Hæc mihi ſunt lucro. vobis ſunt cætera damno

Acquiſita notes quibus acquiſita videbis

Hic dt ꝙ ꝟba acq̊ſitiue poſita ſæpe regunt duos dtõs Et vnꝰ
ſignificabit id cui acq̊rit. alt qd acq̊rit ſiue modũ acq̊ſitiõis ſe-
cũdũ aliq̊s. vt hoc ẽ tibi vicio. hæc res ẽ mihi honori. vt Qui-
bꝰ ſua lana decori eſt. Nõ eſt ſalꝰ tua mihi curæ. Tãtæ curæ eſt
mihi ſalꝰ tua quãtæ mea Mihi indies maiori curæ eſt ſalꝰ tua
dignitas tua Et eſt curæ eſſe alicuiꝰ curam habẽ. Litteræ tuæ
fuerũt mihi magnæ iucũditati gaudio dolori. Quãtæ curæ ẽ
tibi ſalꝰ mea ¶ Sciẽdũ ꝙ ꝓmo ꝟba ſubſtãtia regũt duos dtõs
vt erit tibi laudi vicio pudori dãno hõri Et ſub ꝟbis ſubſtãtis
cõtinent ꝟba hñtia ꝯſimẽ ſignificationẽ cũ eis videlȝ appritiõis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

et æſtimationis. vt tu tibi id laudi ducis. Id tibi vicio dandū eſt. Secūdo v̄ba ſignificātia actum dandi duos regūt dtōs. vt id dabit tibi laudi vituperio decori honori. Tu das mihi hoc vicio quod mihi honori eſt do tibi hoc dono. Differūt cōmodare ⁊ mutuare. Cum cōmodam⁹ redit idem in numero. Cū mutuam⁹ non redit idem in numero. ſed ſpecie ſeu valore. iaannes dedit mihi libꝝ ſuū cōmodato. accoepi hūc libꝝ a bartoldo commodato. Pro ꝙ aliq̄ vtunt hoc v̄bo cōcedere quod eſt nō repugno. vt cōcedo tibi id eſt nō repugno tibi. Id pace veſtra vob nō cōcedo. ¶ Sciendū ꝙ quædā alia v̄ba regūt duos dtōs vt venio. petr⁹ venit mihi auxilio. venit inimicis damno. Proſilio. Apud Prudentiū. Proſilit auxilio ſocijs. Quædā v̄ba regūt ſolum ſcdm dtūm. loco ꝑoris habēt accūm. vt habet me deriſui oſtētui cōtemptui. Dauid Iniquos odio habui. Propheta Jacob dilexi. ⁊ eſau odio habui. ⁊ ille dtūs odio in eadem ſentētia poteſt regi a v̄bo ſubſtātiuo ſum vel habeo. vt habeo ioānē odio ſum ioāni odio. Sic in paſſiuo eritis odio omnib⁹ hominib⁹. Nemo carnem ſuā odio habuit. Sic adicct⁹ eſt morti. parant ſe bello. Accingūt ſe prædæ dapibuſqꝫ futuris. Item canere regit dtūm. vt canere receptui. hoc eſt vt milites ſe in caſtra recipiāt. Tu laudi nat⁹ es. Plini⁹. Multi ſe ſomno ⁊ cōuiuijs et delectationib⁹ natos arbitrant. Tu vituperio nat⁹ ¶ Sciendū ꝙ ꝑeodem dicim⁹. do tibi hunc equū dono. dono tibi hūc equū et dono te hoc equo. Nam regit hoc v̄bum dtūm cum accō. vt dona eis requiem. vel accm̄ cum abltō vt donauit eum corona aurea. Nec eſt dicendū ꝓpino tibi equū. ſed do tibi eum dono. vel do tibi hunc equū in mei memoriam ⁊ pign⁹ amoris. Et vt dicit da tibi hoc dono. ſic dicit fero tibi ħ dono. Tulli⁹. Candelabꝝ quod rex egypti ioui dono tulerat a verre qui id a rege cōmodato acceperat interuerſū eſſe cōquerit. Itē cordi eſſe ⁊ i aīo eſſe differūt. Nā in aīo eſſe ē idem qđ ſtatui. Sed cordi eſſe eſt idem qđ delectat ⁊ placꝫ. vt id nō cordi eſt mihi id ē nō delectat me vel nō placet mihi. Vterqꝫ vtriqꝫ eſt cordi.

Sæpe reſoluis in ab huic viſus viſus ab illo

¶ Hic dt ꝙ dtūs ſæpe r̄ſoluit i abltīm vt viſus m̄. i. viſus a me ħ ē dtūs ſæpe ponit ꝓ abltō. vt videt a me l'm̄. Nec cernit vlli id ē ab vllo. Sic dr. vulgo dr. i. a vulgo. pt ⁊ vulgo eē adubiū

id eſt vbiqꝫ. vt dicit vulgo naſcet amomū. Item qḋ de ꝟbis di/
cit. intelligendū etiam de ꝑticipijs. vt iſte eſt inuiſus deo ⁊ hoi/
bus. Eſt dilectꝰ deo ⁊ hominibꝰ. Joānes ieſu chriſto multū di/
lecte ꝟgo. id eſt a ieſu chriſto. Item dtūs reſoſubilis in abltm̄
ſiue ponibilis in abltio regit. ꝑmo a ꝟbis paſſiuis vt nec cernit
vlli nec videbit illi. Et debent ſub paſſiuis cōtineri deponētia.
neutra paſſiua ⁊ cōmunia paſſiue ſignificantia vt venerat mihi
id eſt a me venūit mihi id ē venditꝰ a me. Secūdo regit ab im
perſonalibꝰ paſſiue vocis vt flet virgilio id eſt a ꝟgilio. Frequē
tiꝰ tamē reſoluūtur in ꝟbum actiuū vt ſtatur mihi id ē ego ſto.
Tercio a ꝟbalibꝰ in bilis ⁊ in dus vt chriſtꝰ eſt amabilis nobis.
Virgiliꝰ. Nec viſu facilis nec dictu affabilis vlli. Quędā ꝟ/
balia in oſus vt eſt omnibꝰ formidulоſus. i. ab omnibꝰ. Salu/
ſtius. Regibꝰ boni qꝫ̄ mali ſuſpectiores ſunt ſemperqꝫ his alie/
na ꝟtus formldulоſa eſt ⁊ ſic capit paſſiue. Accipit etiam for/
midulоſus actiue. vt Mi hō ne formidulоſus ſis id eſt ne for/
mida. Sic inuidioſus accipit actiue ⁊ paſſiue. Sed exoſus et
peroſus ſolū accipiūtur actiue ⁊ regunt accūm vt peroſus opes
exoſus bella. Quinto regūt hunc datiuū dictiōes diuerſitatꝫ ali
etatis ⁊ differētias ſignificātes vt hoc eſt diuerſum illi id ē ab
illo hoc diſcrepat illi. Frequētiꝰ tamē cum abltō inueniunt ¶
Sexto ꝟba ſuſceptiua ⁊ receptiua ⁊ ſepatina regūt dtm̄ vt ſu/
ſtulit mihi aurꝫ. i. latent abſtulit. ſic aufero eripio tollo frequē/
tius tamē regūt abltīm mediāte prępoſitiōe. ¶ Septimo h̄
verbū eſt cum gtō tāti captum ꝓ ęſtimo regit hūc dtūm reſolu
bilem in abltm̄ vt diuitię nō ſunt mihi tāti quāti lrę. i. nō re
putant. Nō eſt mihi copia tāti. ¶ Sciendū ꝙ dictio huiꝰ lo/
cutionis p̄t regė dtūm ſignificantē rem agentē vt legit mihi ē
a me. Qñqꝫ p̄t regė datiuū ſignificantē comodū vel vtilitatem
vt legit mihi id ē ad vtilitatē meā ⁊ ſic eſt ſępe in illis amphi/
bologia. Sic in iſta dabit mihi. i. a me alijs vel dabit mihi ab
alijs. ¶ Sciendū ꝙ dtūs rectꝰ ab illo ꝟbo deponēti videor vide
ris vt videor mihi videris tibi nō eſt ꝓꝑe reſolubilis in abltūm.
Et in ꝑma pſona dicendū eſt videor mihi. In ſecūda videris ti
bi. In tercia videt ſibi vel illi. Ita etiam in plurali vt videmur
nobis videmini vobis vident ſibi. Qui modꝰ loquēdi eſt elegā/
tior illo videtur mihi. Et ſignificant ille locutiōes videor mihi
benefacere. videris tibi ſapere. teutonice. het duncket dy. Ita ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

quidam loquūtur impſonalit̄ vt ſi viſum fuerit id eſt ſi placet/
Et ſig̃t viſus duo. qn̄ꝫ eſt apparē. vt viſus eſt mihi flere. Qn̄
ꝫ viſus geſeen. vt viſus eſt mihi id eſt a me. Ita inuiſus qn̄ꝫ
odio habitus. quandoꝫ nō viſus.

Dis præceptiua quartis de potes dare ꝟba

Junges quæ fari ſignāt vel ſignificare

Hæc tibi clarifico ſigno vel denoto ſcribo

¶ Hic dt̄ ꝙ ꝟba præceptiua ⁊ ꝟba ſignificātia actum fandi et
loquēdi regūt dtūm cum accō. De præceptiuis vt hæc mando
vobis. ꝑcipio tibi illud. ſuadeo tibi iſta. De ꝟbis fandi. vt dico
tibi nouū. retulit mihi noua. Item hæc ꝟba qn̄ꝫ loco accī hn̄t
infinitiuū. vt ꝑcipio tibi legē. Præcepit illꝭ ieſus ne a hieroſoly
mis diſcederēt. vbi ne diſcederēt ponit̄ infinitiui loco. Etiā cō/
ſtruūtur cum accō. vt iubeo te legē. Hic ꝓhibeo te legē. peto te
legē. Item iubeo quādoꝫ accipit̄ ꝓ impero. ⁊ ſic ſolū regit dati
uū. Apud Lucanū. Hiſpanis galliſꝫ iubet. Hic imperat hi/
ſpanis. Quādoꝫ ſignificat heytē doen. vt iubeo tibi legē. vꝉ te
legē. ⁊ meliꝰ cum dicto Et ſub ꝟbis in lr̄a debēt comphēdi inhi
beo ⁊ ꝓhibeo. Et eſt int̄ ea differētia. Prohibemꝰ ne quis inci/
piat Inhibemꝰ vt incepto deſiſtat. id eſt ne ꝑſtat ire ſeu ne cōti/
nuet Apud Virgliū. Quod genꝰ hoc hoīm ꝗ ve hūc tam bar
bara more. Permittit patria hoſpicio. ¶ Sciēdū ꝙ varia ſūt
verba regētia dtūm cū accō. ¶ Prio ꝟba ſignificātia dare. vt
ſūt do lego cōmendo mutuo dono ꝑbeo tribuo impēdo trado de/
do. vt do tibi lrās tanꝗ̄ tabellario. Sꝫ do ad te lrās ꝑferēdas
Ideo hæc duo aliqn̄ ꝯiūgunt̄. vt dedi petro ad te lrās. Ideo il/
le qui mittit lrās dare dicit̄. Sꝫ ille cui dant̄ reddē dicit̄ cum
ꝑlatæ fuerint ab eo. Ille vero ad quē dant̄ accipe dr̄. Cōmēdo
me tibi. i. tuæ me trado fidei. Hic cōmendo tibi ioannē Unde
litteræ cōmendaticiæ dictæ ſūt ⁊ nō ꝓmotiales. Hic dicit̄ cō/
mēdo tibi pecuniā. id eſt trado. Cōmendo etiā eſt aliquē lau/
dare. vt cōmēdaui te apud ꝑncipem. lego tibi fundū. i. teſtamē
to do ſiue relinquo. In legata dicunt̄ teſtamēto relicta ¶ Se
cūdo ꝟba ſignificātia ꝓmittē. vt ſunt ꝓmitto ſpondeo pollice/
or recipio vt tu id mihi corā recepiſti id eſt ꝓmiſiſti. Qd mihi
iam dudū corā recepiſtis nūc re ipſa cōprobetis Polliceor tibi

oēin meam operā curam ſollicitudinē. Et eſt polliceri ſponte ꝓ
mittē. Et dꝛ etiā recipe. vt poteris tibi de me omnia polliceri.
¶ Tercio ꝟba ꝯpandi regūt dtūm cū accō. vt ſūt cōparo ꝯfero
Cōpono equo. vt ꝯfero te illi l' cū illo. ꝯparo te illi vl' cū iſto.
eq̄ te illi Et pt adhuc abltūs addi in q̄ fit ꝯpatio. vt cōfero te
illi eloquētia lrātura. ꝯpono te illi mag̃ poeticū. Vn̄ Virgiliꝰ
Sic puis ꝯponē mag̃ ſolebā. Dicit etiā ſine dtō. vt ioānes e-
quat petꝝ eloquētia Itē qn̄ dꝛ hic nō eſt cū illo ꝯpandꝰ h̄ de mi
nori ad maiorē potiꝰ dicit q̄z e diuerſo. Vt Virgiliꝰ cū homero
nō ē ꝯpandꝰ ¶ Quarto ꝟba ſignificātia ꝯferre vnā rē alteri re
gūt dtm̄ cū accō. vt p̄fero te illi. Virgiliꝰ Ne me ſibi p̄ferat il-
la veret Preepono an̄pono. antefero te illi. vt Cicero platonē
oibꝰ an̄poſuit. Antepono ꝟtutē diuitijs Sic ſua oppoſita poſt
pono poſthabeo. vt ille poſtpoit. ꝟtutē diuitijs. Poſthabui tn̄
illoꝝ mea ſeria ludo Virgiliꝰ Pn̄t ⁊ q̄dā regē abltm̄ ſignificātē
in q̄ q̄s p̄fert alteri. vt p̄fero te illi lr̄is. Preſto regit dtm̄. vt p-
ſto illi l' p̄ſto illi lrātura. Et vt aliq̄ volūt ꝓ dtō accm̄ regē pt.
vt p̄ſto illū lrātura. ¶ Quito ꝟba ſignificātia ſubiugare regūt
dtm̄ cū accō. vt ſubigo ſubicio ſubdo ſuppono vēdico. ¶ Sex
to ꝟba ſignificātia adiūgē regūt dtūm cū accō vt aſſocio adiun
go applico me illi. Sic q̄dā ꝟba trāſitiua cū ad ꝯpoſita. vt ad-
uolue h̄ mihi admone h̄ mihi ¶ Septio ꝟba p̄cipiēdi ⁊ ꝓhibē
di. vt ip̄ero tibi hāc rē Jubeo tibi hāc rē. l' iubeo te legē cū iſini
tiuo Mādo tibi haec. Et dr̄n̄t mādare p̄cipe ⁊ iubē. Nā man
dare ē aliq̄d cuiuis pſonae gerēdū l' exequēdū ꝯmittē. ſic filiꝰ pt
mādare p̄ri. ſ3 p̄cipe ē ſupioꝝ pſonaꝝ l' m̄grātuū. Eſt etiā ma
giſtroꝝ ⁊ ſic ft p̄cepta tradē In̄ p̄ceptoꝛ m̄gr̄ ⁊ p̄cepta ſūt doct-
nae ab eo traditae Jubē ē idē q̄d ip̄erare. tu mihi ea iubes l' ip̄as
quae ipſe facē vel agē vl' exeq̄ recuſas. dꝛ etiā ip̄ero mihi impas
tibi. Ab iſta regl'a excipit intdico q̄d regit dtm̄ nō cū accō ſed
abltō vt intdico tibi aqua ⁊ igni. ¶ Octauo ꝟba dicēdi vt di-
co tibi veritatē. refero tibi oīa ordie teutoīce ick ſal eth iv ſeggē
als eth geſcheyn is. Indixi bellū fortunae Retulit mihi nō ve
ri ſilia. Et eſt dr̄a int retulit mihi ⁊ retulit ad me. Nā retulit
mihi. i. narrauit mihi. S3 retulit ad me. i. in cōſultationē tu-
lit. vt referā h̄ ad patrē vel m̄grātū ¶ Nona regl'a Verba ſig-
nificātia ferre in rē l' locū aliquē regūt dtūm cū accō. S3 dtūs
ponit ꝓ accō ⁊ ad p̄pōne l' in Vn̄ ꝟgiliꝰ. Inferretq̄z deos latio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

id eſt in locum vel ad locū. Apud eūdem. Hedorūq; gregē vi-
ridi cōpellere hibiſco id eſt ad hibiſcū. Jdem ſi quē iactatū pela
go videat. h̓ eſt in pelag⁹. Clamitor coelo: i. ad coelum. Jdem.
¶ Sciendū ꝙ quædā ſunt ꝟba regētia dtīm cum accō. vel ac
cuſatiuū cū abltō. vt dono impartio augeo cōduplico accumu-
lo cōmunico. ⁊ ſiqua ſunt ſimilia. Dicit̄ em̄ dono tibi libertatē
vel dono te libertate. Jmptio tibi res meas. vel impartio te re-
bus meis. Jmptio tibi ſalutē vel te ſalute. Sȝ ſimplex partior
iris eſt ptes facē. Augeo tibi fortunas l'augeo te fortunis. Cō
duplico accumulo tibi diuitias vel accumulo conduplico te di-
uitijs. Jta ⁊ facio ⁊ ei⁹ compoſitū afficio mutāt hoc regimē vt
facio tibi iniuriā facio tibi cōtumeliam. Sȝ afficio te iniuria l'
afficio te cōtumelia. ¶ Jtem. Tercio ſciendū. Quædam ſunt
verba regētia dtūm vel gtīm vt dominor miſereor auxilior apd
veteres quod nūc ſolum regit dtūm vt dominat̄ nobis vel dn̄a
tur noſtri. Jta principor vt pncipat̄ noſtri vel nobis tamē fre
quenti⁹ datiuū. Miſereor tui vel tibi. Si vis vt tui miſereat̄
deus fac vt alteri miſerearis. Sic auxilior tui vel tibi. Unde
Eſaiæ. xli. Auxiliat⁹ ſum tui. ſȝ potiſſimū dtūm regit. Quar
to quædam verba regunt datiuum vel accuſatiuū in eadem ſen
tentia. vt inuideo noceo benedico cum maledico. propicior mo
deror intendo et calumnior. Jſta accis iungūtur ſiue datiuis.
Et vetēs poſuerūt ſub his ꝟbis preſtolor blandior. Jnuideo ti
bi vel inuideo te. vel dtūm cum accō. vt Solem inuidet vndis
Jnuidet tibi bona tua. Moderor Horati⁹. Qui nō moderabit̄
iræ. Jtem ꝓpiciare delicta populi. Sic quidā volūt de preſto ⁊
antecello. vt antecello tibi vel te. Quinto quædā regūt dtūm
vel accūm nō in eodem ſenſu ſed ſub differētia. vt auſculto te. i.
audio te. auſculto tibi id eſt obtempero ſiue obedio. vt huic oēs
populi auſcultate præceptori. Audio te id eſt ſum te aurib⁹ au
diēs. Audio tibi id eſt obedio tibi. Et ei⁹ participiū audiēs in
hoc regimīe iungit̄ cum iſto vocabulo dicto. vnde lex duodecim
tabulaꝝ. Filium patri min⁹ audientē dicto licet abdicare Debe
mus oēs diuinis præceptis dicto audiētes eſſe. Timeo te id ē
tanq; inimicū. Timeo tibi tanq; amicum Sub hoc ꝟbo timeo
comprehēdi debēt ꝟba idem ſignificātia cum eo. quæ talia ſunt
metuo vereor formido vt verebar huic viro. Et regūt iſta ꝟba
quādoq; ablatiuū mediāte præpoſitiōe a ſignificantem illum a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

quo quis ſibi cauebit. vt metuo tibi ab illo. Apud Comicum.
Ei metui a criſide. Metuo tibi a diabolo Impono tibi id eſt de
cipio. vt q̇d ſic impoſuiſti nobis. ⁊ ſic habet per ſyncopam im
poſtum in ſupino. de quo impoſtor. Impono te id eſt ſup̲ hume
ros pono vel tollo. Recipio tibi id eſt ꝑmitto tibi. recipio te id
eſt ad me capio. Cōſulo tibi eſt cōſilium tibi do. ⁊ cum datiuo
rei inanimatæ ſignificat ꝓuidere vt cōſulo honori. cōſulo te id
eſt cōſilium ex te peto. Et inuenit̄ hoc ꝟbum cōſulo quā doq; re
gere gtūm. ve cōſule boni. vnde Ad me peruenit cōſuluitq; mei
Cōuenio tibi hoc eſt ſum tibi vtilis ⁊ cōueniēs Etiam cōuenio
tibi eſt nullam tecum cōtrouerſiam habeo. Unde Cato. Cōue
niet nulli q̇ ſecum diſſidet ipſe. Et in hac ſignificatiōe dicimus
cōuenit mihi tecum. cōuenit int̄ nos id eſt nulla int̄ nos cōtro/
uerſia eſt. Iuuenalis Sæuis int̄ ſe cōuenit vrſis. Sic dicitur
int̄ hos male cōuenit. Sz cōuenio te eſt te alloquor. ⁊ etiam in
iudicium te traho. vel coram iudice te accuſo. Unde Aug⁹ Cō
uenio vos hebreos. Sic dicit̄. ſi tu cōuenies me ad iudicē. ego
te recōueniam, teutonice an ſpreken. Inde dictæ ſunt apud le/
gulios cōuentiones ⁊ recōuentiōes. Cōduco tibi id eſt ſum ti/
bi vtilis. vt id nō ꝯducit mihi. ſed cōduco te id eſt tecum mer/
cede de opa locāda cōuenio. teutonice ick meyde dy. vt i euāge⁰
Nemo nos cōduxit. Etiam cōducim⁹ rem inanimatā. vt do/
mū agrum quem ali⁹ nobis locat Cōducere aliqui vſurpāt pro
cōducatum prebere. teutonice geleyden. quod alij dicūt deducē
Sufficio tibi ſiue alicui rei hoc eſt ſatis ſum vl̄ par ſum. ſz ſuf
ficio te id eſt te in locum alteri⁹ ſurrogo vl̄ ſubſtituo. vt ioānes
eſt in locum ei⁹ ſuffect⁹. Deficio tibi id eſt deſum tibi. deficio te
id eſt derelinquo. Unde Hieronym⁹. Deficeret me dies plura
loqui volentē. Et eſt ꝓprie deficē cum accō inferiorem derelinq̄
re ſuperiorem vt milites ducem belli. diſcipulos opinionē ma/
giſtri. hæc ciuitas ſuū defecit ꝑncipē. hæc ciuitas defecit ad ho/
ſtes. Cedo tibi id eſt locum do vel cōcedo tibi. vnde cōcedo tibi
id eſt nō repugno. ⁊ ſic facit p̄teritū ceſſi Sed cædo te id eſt fla
gello te vt cæcidit eum loris flagell̄. ⁊ ſic facit p̄teritū cæcidi ⁊
ſupinū ceſſum. Aduerſor tibi id eſt cōtrari⁹ tibi ſum. aduerſor
te id eſt abominor. Pro quo aliq̇ legūt auerſor. vt gentes quas
auerſat̄ domin⁹. Iudico tibi eſt iudiciū tibi do. iudico te id ē iu/
dicio te damno. Inſto tibi vel alicui rei id eſt operam do vel ap

propinquo. Inſto te vel aliquã rem id eſt hoſtilit̃ pſequor ali
quã rem. Cõmendo tibi id eſt in fidem tuã trado. Cõmendo te
id eſt laudo te. Deſero tibi id eſt honorẽ do. deſero te id ẽ accuſo
te. vt deferã te ad p̃ceptorem. Inde delator id eſt accuſator. ⁊ de
latio. i. accuſatio. Deferre aliquã rem eſt deorſum ferre. vt obli
tus ſum deferre librum meum.

Erudio iubeo doceo ſimul inſtruo diſco

Ac introduco debes cõiungere quarto.

Dum tamẽ acquiris decet hæc ſociare dtīs

¶ Dicit ꝙ hæc ꝟba erudio iubeo doceo ⁊c̃. ſolẽt regẽ accūm. tñ
ſi importãt acq̊ſitionẽ damni vel cõmodi regũt dtūm. Et p h̊
autor arguit a minori ſic. Si hæc ꝟba vehemẽtiſſimæ trãſiti
onis ſcʒ erudio doceo ⁊c̃. regũt dtūm. ſequit̃ ꝙ omne ꝟbum mũ
di importãs acq̊ſitionẽ damni vel cõmodi regat dtūm. Exem
plum vbi regũt dtūm vt doceo tibi filiũ tuũ grãmaticam. Eru
dio tibi filium tuũ. Sciendũ dr̃am int̃ eruditꝰ ⁊ litteratꝰ. nã
lr̃atꝰ eſt idem qđ grãmaticꝰ. lr̃atura em̃ idem eſt qđ grãmatica.
ſic ſciẽs litteras id eſt ſciẽs grãmaticã. Grãmatica facit hoĩem
litteratũ. Sʒ eruditꝰ eſt q̊ ſcit philoſophiã. Nã philoſophia fa
cit hoĩem eruditũ. vnde dici pt. petrꝰ eſt ſũma eruditiõe ſed me
diocri lr̃atura. Paulꝰ ⁊ eſt litteratꝰ ⁊ eruditꝰ. Item doceo qñqʒ
regit poſt ſe duos accõs. vel loco alterꝰ accĩ infinitiuũ. vt doceo
te loq̊ latine. Eaſdem cõſtructiones habet ſuũ ꝯpoſitũ. dedoceo
vt dedoceo te barbariem vel dedoceo te barbare loq̊. Et eſt dedo-
ceo idem qđ oſtẽdo falſum eſſe qđ doctꝰ es. docẽs qđ verum eſt
Quintilianꝰ. Difficilꝰ opus eſt dedocẽdi q̃m docẽdi. Sic ⁊ ſe
hñt diſcere ⁊ dediſcere. Nam hõ diſcit vt intelligat. Sed dedi
ſcit qđ didicit. vt difficilꝰ eſt dediſcere q̃m diſcẽ. Ediſcẽ eſt me
morit̃ cõplecti. Et eſt capitulũ. Apud Quintilianũ de ediſcen
do. Et regit diſco cum cõpoſito dediſco accūm vel ꝯſtruit̃ cum
infinitiuo loco accĩ. vt diſco latinũ. diſco loq̊ latine. Vñ Oui-
diꝰ. Nam didici getice barbariceqʒ loq̊. dediſcit barbariẽ vel de
diſcit barbare loqui. Item inſtruẽ quãdoqʒ eſt idem qđ preparare
vt inſtruẽ claſſem aciem militem cauſam. Sic dicit̃. miles in-
ſtructꝰ quaſi bene ad pugnã armatꝰ. Et ſic generalit̃ habens in-
ſtrumẽta ad aliquã rem dicit̃ eſſe inſtructꝰ. Quãdoqʒ accipit̃

pro docere. Ut apud Catonem. Si tibi ſint nati nec opes tūc
artib⁹ illos. Inſtrue ꝛc̄. In qua orōne hoc ꝟbum inſtruo regit
accūm cum ablatiuo. Quod etiam faciūt alia ꝟba vehementiſ
ſimæ trāſitionis. hoc eſt docēdi rogādi veſtiendi ꝟba. Et potiſ
ſimū hæc paſſiua imbuor inſtruor inicior regunt abltūm. vt eſt
imbut⁹ litteris inſtruct⁹ litteris. Eſt imbut⁹ malis artib⁹. Et ē
inſtruere erudire. Inſtituere ſic etiam regit accūm cum ablatio
loco ſecūdi accuſatiui poſito. vt plurimū em̄ intererit quib⁹ ar-
tib⁹ ꝛ quib⁹ hos tu morib⁹ inſtituas. Quādoqꝫ inſtituo idem ē
quod ꝓpono. ꝛ ſic cōſtruitur cum infinitiuo. vt inſtitui hic ma
nere donec petr⁹ reuertat̃. Quādoqꝫ inſtituo idem qd̓ facere ſigt
et ſic regit duos accōs ſtātes ꝑ eodem. vt īſtituo te hæredem Et
eſt differētia int̃ inſtitutum ꝛ inſtitutiōes. nam inſtitutū id eſt
bonus mos. Inſtituta ſunt boni mores vt petr⁹ eſt imbut⁹ opti
mis inſtitutis id eſt bonis morib⁹. Faciam meo inſtituto id eſt
meo more. Inſtitutū nōnunq̄m ſigt ꝓpoſitum ꝛ incœptū. vt
nunq̄m ab inſtituto meo recedam id eſt ꝓpoſito. Sꝫ inſtituti
ones ſunt p̄ceptiōes quib⁹ inſtituūtur ꝛ docent̃ homies. vnde li
bri Quintiliani dicti ſunt de inſtitutiōe oratoria. Hic dicit̃ li-
bri inſtitutionū grāmaticæ dialecticæ. Item diſcere non regit
accuſatiuos vt multi exiſtimāt.

Obuius atqꝫ viam vio ve ſimul heu quoqꝫ iungam

¶ Hic dt̄ ꝙ h̄ nomē adiectiuū obui⁹ ꝛ h̄ ꝟbū obuio ꝛ h̄ adūbiū
obuiā cum his duab⁹ interiectionib⁹ ve ꝛ heu regūt dtūm. vt ob-
ui⁹ ſū tibi. veīt mihi obuiā. obuiauerūt dn̄o clamātes ꝛ dicētes
ꝛc̄. Ue mūdo a ſcandalo. Ue vob̄ ridentib⁹ qꝛ flebitꝭ vos. Heu
mihi qꝛ incolat⁹ meus ꝓlōgat⁹ eſt. ¶ Sciendū ꝙ obui⁹ eſt no
mē adiectiuū ꝛ ꝯſtruit̃ cū verb̄ ſubſtātis. vt obui⁹ tibi ſū. obui⁹
tibi futur⁹ ſū. Et cū h̄ ꝟbo fero. vt obuiū me tibi fero. obuiū me
tibi fortūa obtulit. Et cū h̄ ꝟbo habeo. vt eūti coloniā forte ha-
bui mihi petꝝ obuiū. Obuiā ē adūbiū ꝛ ſtat cū ꝟbo mot⁹. vt io
annes veīt mihi obuiā. obuiā ꝓceſſi. obuiā iui. Sub ꝟbo obuio
intelligi dn̄t occurro occurſo offero aſſurgo inſurgo. vt hebrei
occurrerūt dn̄o. Occurſare capro cornu ferit ille caueto Uirgi
li⁹ Optie te m̄ offers. Oportūe te obtuliſti mihi. Obuiaē qn̄ꝫ
tn̄ſſumit̃ ꝓ rſiſtē vt ego ei ꝓ virili mea ꝑte obuiabo Itē ve qn̄qꝫ
eſt ꝯiūctio encletica, ꝛ ſic ponit̃ i fine p⁹ dictiōes q̄s copulat vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

petrus paulusve. ſcribit legitve. Quæ ſi poſita fuerit ī medio
eſt geminād̄a. vt nō refert ſi id meumve tuūve dixeris. Et cō-
poniť cum ne ⁊ diciť neue vel neu per apocopam id eſt vt non.
vt neue puellarum lachrymis moueare caneto. vt fleret oculos
erudiere ſuos. Quādoqꝫ eſt interiectio dolentis ſiue execrātis. ⁊
ſic ſcribiť ꝑ diphthongon æ. vt væ ſoli qꝛ cum ceciderit non hꝫ
ſubleuantē. Execrātꝫ. vt væ mūdo a ſcādalo. væ vob̄ ſcribis et
phariſeis. Et hoc modo ſæpe poniť nominaliť. Inde aue q̄ſi ſi
ne ve. Ue tibi naſcēti. ve vino. ve moriēti. Nō ergo ſine ve nūc
viuit fili⁹ euæ. In ꝓori ꝟſiculo ve eſt interiectio. In poſteriori
poniť noīaliť. Item heu quādoqꝫ regit dtūm. vt heu mihi qꝛ i
colat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹ eſt. Quādoqꝫ accm̄ vt heu miſeꝝ me dies i
omnes. Quādoqꝫ cum ntō. vt Uirgili⁹ Heu priſca fides. Qn̄
qꝫ cum gtō. vt heu miſeræ gētis Lucan⁹ Qn̄qꝫ cū vtō. vt heu
phœbe qꝛ iam radios exeris. Frequētiſſime cum accō poniť. ra
ro cum dtō. rariſſime cum alijs caſib⁹. qꝛ hoc poeticū eſt. Qn̄-
qꝫ heu poniť ſine caſu. vt penitet heu ſero me nil didiciſſe modo
heu q̄m difficile eſt crimen nō ꝓdere vultu. vel ſtudiū nō ꝓdere
vultu. Et heu hꝫ ꝯpoſitū vt eheu ⁊ eſt idem qđ heu ⁊ nullū re-
git caſum vt eheu quid volui miſero mihi. Boeti⁹. Eheu quā
ſurda miſeros auertiť aure. Quā interiectionē aliq̇ dicē volūt
heuheu. ſꝫ meli⁹ eheu diciť. vt eheu q̄m pingui macer eſt mihi
taur⁹ in aruo. Et eſt differētia inť heu ⁊ heus Nam heus ē ad
uerbium reuocādi prætereūtem vel prætereūtes vt heus puer
Uirgili⁹. Heus iuuenes monſtrate viam. ¶ Sciendū ꝙ ſub
heu debet cōphendi hei quod regit datiuū frequenti⁹ quā heu
vt hei mihi qualis erat quātum mutat⁹ ab illo hectore. hei mi-
hi ꝙ nullis amor eſt medicabilis herbis. Inueniť etiam inter-
iectio ah ⁊ ſæpi⁹ ponitur ſine caſu vel cū vocatiuo. vt ah nimiū
properas. ⁊ adhuc tua meſſis in herba eſt. Cum vtō. vt Quē
fugis ah demens habitarūt dij quoqꝫ ſiluas. Ah chorydon cho
rydon quæ te demētia cœpit. Sunt ⁊ plures aliæ interiectio-
nes nō habentes regimē. vt pape admirātis. Ahe interiectio ri
dentis. Inueniūtur ⁊ multæ aliæ vt apud beatum hieronymū
Quæqꝫ gens habet ſuas interiectiones quæ tranſferri poſſunt
minime. vt racha hebrea eſt oſanna quaſi oſi anna. oſi eſt idem
quod ſalua. anna vera interiectio obſecrantis. ¶ Item ſub
hoc aduerbio obuiam poteſt intelligi alia regula quæ talis eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Omnia aduerbia quoꝝ nomina regūt dtūm ⁊ ipſa dtūm regūt eundem. vt petrꝰ eſt ſimilis mihi. ſic dicit̃ petrꝰ ſcribit ſimiliter mihi.. Horatiꝰ Viuē naturæ cōuenienter oportet ibi cōueniē ter regit dtūm vt ſuū nomen cōueniēs

Contigit euenit accidit ⁊ placet adde dtō

Et libet atqꝫ licet liquet ⁊ vacat addit̃ iſtis

¶ Hic dt ꝙ hæc octo impersonalia ꝟba cōtigit accidit euenit placet libet liquet vacat licet regūt dtūm caſum. vt cōtigit mihi eo tempore eſſe romæ. Nō vacat mihi audire. ¶ Sciendū ꝙ quædam alia ab alijs auctoribꝰ ſuperaddunt̃. vt expedit competit ſuppetit cōducit ꝓdeſt cōfert obeſt nocet ⁊ ſimilia. vt expedit mihi diſcere. Expedit vobis vt vnꝰ moriat̃ homo ꝓ populo id eſt vtile eſt. cōuenit mihi ire domū Et ſtat pro placet ⁊ ſedet ſed poeticum eſt. Sic cōſtat mihi. ¶ Item quædam cōplexa ex nomine ⁊ ꝟbo ſubſtātiuo regūt dtūm. vt ope p̄cium eſt ſcholaſtico ſcire grāmaticam. id eſt vtile eſt. Opere p̄cium eſt habere quos imiteris. Conducibile eſt logicā diſcere volentibꝰ didiciſſe grāmaticam. Voluptæ eſt nobis audire talia. In quibꝰ locutionibꝰ hoc ꝟbum eſt poteſt accipi ꝑſonalit̃ vel impſonalit̃ ſecūdum quod ordinat̃ ꝯſtructio. Sic hic: renūciatum eſt mihi patrem diem ſuū obijſſe. Narratum eſt mihi turcum ſuccubuiſſe Relatum eſt mihi carnē placuiſſe. ꝑſuaſum eſt mihi te hoc feciſſe. In quibꝰ dictum ſiue infinitiuis ſi p̄ cōſtruat̃ eſt accipit̃ ꝑſonalit̃. ſed ſi poſt cōſtruat̃ eſt accipit̃ impſonalit̃ ¶ Itē ſimiliter habēt ſe iſta cōplexa certum eſt mihi ire in hiſpaniā. Conſtitutum eſt mihi. deliberatum eſt mihi. Decretū eſt mihi ire in patriam. id eſt cōſtitui decreui. hoc ē apud me cogitādo ſic firmatum eſt. Sed cōpertum ē mihi. ⁊ exploratū eſt mihi ſignificat comperi ⁊ exploraui. id eſt ſcio per inueſtigationē. Et in eadem ſentētia dicit̃ exploratū habeo. cōpertum habeo. ⁊ negatiue nō exploratū habeo. ¶ Tercio circa vocabula ſciēdum ꝙ cōtingere quādoqꝫ acicpit̃ perſonalit̃. ⁊ ſic ſignificat ſimul tāgere. ⁊ ſic regit accūm. vt illa ligna ſe cōtingūt. Ego ne minimo quidem digito meo te cōtigi. Inde dicta ſunt contigua quoꝝ vltima ſe tangūt. ſed vnum nō ſunt. vt cutis ⁊ camiſia papirꝰ ⁊ penna. ſꝫ cōtinua ſunt quoꝝ vltima ſūt vnū. hoc eſt cōtigua dicunt̃ duo corpa ⁊ cōtinua vnū corpꝰ. vt ꝑtes trabis ſūt cōtinuæ. Scdō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

accipitur ꝯtingere impſonalit᷑. ⁊ ſignificat geuallē of geſcheyn
et ſic regit datiuū. vt cōtigit mihi legere. Aliquādo cum dtō.
cōſtruitur. vt ꝯtigit deum creare. Sic alia ṽba poſſunt capi ꝑ
ſonalit᷑ vel imperſonalit᷑. Accidit quādoqꝫ accipit᷑ perſonalit᷑ ⁊
ſic habet nominatiuū. vt res inaudita accidit. Quādoqꝫ imper
ſonalit᷑. ⁊ ſic regit datiuū vt accidit mihi. Euenit ſimilit᷑ accipi
tur pſonaliter ⁊ tūc habet ntūm a parte anteriori vt talis fortu
na eueniet tibi q̄lis mihi euenit. Placere behaghen. ⁊ ſub placet
comp̄hendūtur cōpoſita. vt ꝑplacet diſplicet mihi. ¶ Licet et
libet differūt. Nam licet dicit bonū honeſtum. libet bonū dele-
ctabile. vt proch pudor omne qđ libet licet. Apoſtolꝰ Omnia
mihi licēt ſed nō expediūt. Et apud veteres ſcribitur ꝑ v cum
omnibꝰ ab eo deriuatꝰ vt libido eſt cuiuſqꝫ rei appetitꝰ. vt libido
dominādi. Sic collubiū eſt cibꝰ qui datur in fine coenæ vt po-
ma nuces ⁊ ſic de aliꝫs. Item hoc ṽbum licet cōponitur ⁊ dicit᷑
ſcꝫ videlicꝫ quæ ſignificāt idem. quod certe per amaritudinē cū
quodam deriſu. vt apud Virgiliū. Scilicet is ſuperis labor ē.
Quādoqꝫ ſcilicet videlicet ponūtur per expoſitionē. vt quattu-
or ſunt ṽtutes cardinales. ſcilicet prudentia eloquētia ⁊c̄. ſed
hoc raro apud eloquētes. Nunq̄ꝫ his duabꝰ dictionibꝰ vtendū
eſt ꝑ interrogationē. ſed more donati quærēmꝰ. vt partes ora
tionis quot ſunt. ⁊ in ſecūda quæſtiōe ponet᷑ quæ ⁊ nō ſcilicet.
Inuenit᷑ ⁊ illicet quod quādoqꝫ ponit᷑ ꝓ illico velociter. Unde
Virgiliꝰ. Fugit ilicet aura. Item hoc ṽbum licet ponit᷑ quādo
qꝫ cōiunctionalit᷑. ſignificās idem quod quāuis vel etſi. Et nō
præſens ſolum ſed licebit liceat. Unde Lucanꝰ Maiorꝫ verta
mus buſta licebit. Ab hoc ṽbo licet venit licētia. Et differūt li
cētia ⁊ libertas. Nam libertas accipit᷑ in bono. cum quis nō ti-
mide quod ſeruile eſt. ſed ingenue ⁊ libere. hoc eſt vt liberꝫ homi
nem decet loquit᷑. Sed licētia in malum accipitur. vt quando
hac libertate abutimur vſqꝫ ad procacitatē. ⁊ eſt quædā impu-
nita facultas dicēdi agēdiqꝫ quæ velis. vt tu licētioſe loqueris
Comicꝰ. Deteriores homies ſumꝰ licētia. Sic ſæpe dicit᷑ licen
tia ferri Apud iuriſcōſultos accipit᷑ etiam licētia in bonum. vt
data eſt mihi licētia eundi redeūdiqꝫ. ¶ Item hoc ṽbum licet
iungit᷑ ſæpe his infinitiuis videre cernere vt licet videre. licꝫ cer
nere. ſimlliter cernere eſt ⁊ videre eſt ꝓ eodem accipiūtur. vt Ci
cero. Licet videre nōnullos tam ſtultos vt nihil differāt a na

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tura brutorum. Et apud eundem. Licet ora ipſa cernere irato rum. Et iterum apud eundem. Itaqꝫ videas iuſtos iniuſtis re bus maxime dolere. Item vacat quandoqꝫ eſt perſonale ꝛ ſic ſig nificat carere ꝛ regit ablatiuū. vt Cicero. Debes tu ea qua me accuſas culpa vacare. Ita dicitur. hoc nō vacat myſterio. id va cat ratione Quandoqꝫ perſonaliter captum ſignificat operā da re ꝛ ſic regit datiuū. vt vacat litteris. vacat potationibꝰ. vacat ſomno ꝛ ventri ꝛ ſic de alijs. Quandoqꝫ perſonaliter ſignificat vacuū eſſe. vt hic locus non vacat. Sedes apoſtolica vacat id ē non eſt papa. Sed vacat imperſonaliter eſt ocioſum eſſe. vt va cat mihi audire veſtras ineptias. nō vacat mihi audire tuas nu gas. hoc eſt non habeo tempus audiendi vacuū. Inde vacatio. Et ſic dicitur vacatio ſtudiorum melior quam vacantia Hinc etiam vacuna dea vacationum. Horatius. Hec ego dictabam poſt fanum putre vacnne. Et hoc imperſonale ponitur quan doqꝫ ſine caſu. Unde Uirgiliꝰ. O dea ſi prima repetens ab ori gine pergam. Et vacet annales noſtrorum audire labor. Ante diem clauſo componet veſper olympo. ¶ Item datiuꝰ quādo qꝫ ponitur abſolute. Primo cauſa breuitatis. vt deo gratias. quia breuius dicitur deo gratias quam deo dicimꝰ gratias. Po nitur ſecundo abſolute cauſa relationis. vt habitantibꝰ in regio ne vmbre mortis lux orta eſt eis. In qua locutione ſi relatiuū eis non eſſꝫ poſitum hoc antecedens habitantibꝰ regeretur ꝛ eti am eſſet ſatis clara oratio. nunc autem quia ponitur in hac lo cutione hoc relatiuū eis oportet antecedens poni abſolute quia non eſt verbum vnde regitur. Antecedens enim ꝛ relatiuū vo lunt habere duo verba quando reguntur vel vnum verbum bis poſitum. Iuxta illud floriſte. Precedens ꝛ qui binis ꝟbis vo lo iungi. Diuerſis vel detur eis verbū geminatum. Tercio vi detur datiuus poni abſolute aduerbialiter. vt iſti datiui ruri lu ci veſperi. vt ruri ſe continet. Tullius. Quid enim audiat lu ci id eſt luce. Petrus venit veſperi. Dicunt tamen quidam iſta vocabula non eſſe datiui caſus ſed ablatiui vt rus habeat in ab latiuo rure vel ruri. lux luce vel luci. veſper veſpere vel veſperi. Uidetur tamen veſperi potius eſſe aduerbium. vt ſuperius di ctum eſt. Similiter ſero ponitur abſolute. vt ſit datiuꝰ vel ab latiuus a ſerū quo vtuntur veteres. vt ſero eſt cubile linquere.

Sequitur de regimine accī.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ACcuſatiui regimen ſubiungitur iſtis

¶ Peracto de regimine datiui caſus. Dicendū eſt de regimine
acci. Et dicit ꝙ accūs ſignificat rem in quā trāſit act⁹ verbi. ħ
eſt teutonice dat men doet ſal ſtaen in accō. Et regit accūs qn̄
ꝗ a noīe. vt alb⁹ faciem. a ꝑnoīe vt cuias gentē. A v̾bo vt amo
deum. Ab aduerbio vt ꝑrime hiſpaniā mauri ſunt. ꝓpius ioā
nem habito q̄ꝫ tu. Sic ṗdie nonas. A ꝑticipio vt amās deum
A præpoſitiōe. vt ad patrē. Ab interiectiōe vt heu me miſeꝝ.

Sæpe quod eſt ꝑtis toti datur ⁊ regit illam

Eſt ibi ſynecdoche quādo faciem nigra dentes

Albet nuda pedem mulier redimita capillos

¶ Hic dīt ꝙ qn̄qꝫ aliqđ totū denomiat̾ a ꝓprietate id eſt acci
dente quod ineſt ſoli ꝑti. ⁊ tūc nomē ꝓprietatis regēs accūm ſi
gnificantē partē facit figurā quæ dicit̾ ſynecdoche vt æthiops
eſt alb⁹ dentes. vbi hoc nomē alb⁹ ſignificās ꝓprietatē id eſt al
bedinē quæ ineſt ſolis dentib⁹ æthyopis denominat totū æthy
opem albū Et reſoluit̾ præſens locutio ꝑ v̾bum habet. vt equ⁹
alb⁹ colorem id eſt qui hꝫ album colorem. æthyops alb⁹ dentes
id ē q̇ hꝫ albos dentes. ⁊ ita poteſt fieri ꝑ oēs caſus vt equi albi
colorem. equo albo colorē. equū album colorē. ab equo albo co
lorem. ¶ Sciendū ṗmo accūm ꝑ ſynecdochē regūt. ṗmo No
mina adiectiua vt alb⁹ faciem. niger faciē. Et etiā adiectiua gē
tilia pn̄t regē iſtum accm̄ vel ablatiuū gentē vel gēte genus vl̾
genere nationē vel natione. vt ſum teuton⁹ gen⁹ vel genere. la
tin⁹ gen⁹ vel genē. graius gen⁹ vel genē. Ouidi⁹. Graius vter
ꝗ gen⁹ . hoc eſt vterqꝫ græc⁹ genere. Etiā int̾rogatiua regunt.
vt qui gen⁹ es. id eſt a qua gēte. Uirgili⁹ Qui gen⁹ quo tendi
tis ⁊ vnde venitis. Sic cuias gen⁹ vel gentē es tu. vel ſine ca
ſu. vt cuias es tu. Rn̄det̾ teuto Iſte ē nr̄as gētē vr̄as gētē. vel
ſine caſu. ē nr̄as. Dicūt nō tm̄ gentē nr̄as ⁊ vr̄as ſꝫ ⁊ opionē l̾
ſectā vt ſū vr̄as. hoc ē paripatetic⁹ Sunt veſtrates philoſophi
Cuias philoſoph⁹ es tu ſtoicus ne an achademic⁹ epicure⁹ An
noſtras paripatetic⁹ Cuiates philoſophi eſtis an albertiſtæ an
ſcotiſtæ an thomiſtæ. Et eſt differētia int̾ nomina gētilia ⁊ pa
tria. Nam gētilia veniūt a nominib⁹ maiorum locoꝝ. vt teu
to italus graius gen⁹. Sed nomina patria veniūt a nominib⁹

minoꝝ locoꝛū. vt colonieſes dauētrieſes vnnenſes Magūtinꝰ
romanꝰ hieroſolimitanꝰ. ⁊ de vtriſqꝫ interrogat hoc int͛rogati/
uū cuias. Jgnoꝛās em̄ de quo loco maioꝛi ſit aliq̄s quærit cu/
ias es tu. Reſpōderi potest colonieſis Unde ſocrates int͛rogatꝰ
cuias eſſꝫ ſe nō athenieſem ſed mundanū eſſe reſpōdit. Et non
dū cōpertum habet͛ cuias erat homerus vtꝝ chiꝰ an ſmyrnæus
¶ Jtem quærūt auctoꝛes ſæpiꝰ per cuias ſine caſu accō ⁊ abla
tiuo. ⁊ raro vel fere nunq̄ꝫ cum accō. vt cuias es tu. meliꝰ quā
cuias gentē es tu. Et meliꝰ reſpondet͛ ſum teuto ſiue weſtfalus
ſiue gallus melius q̄ꝫ ſum teuto gentē. Jtem meliꝰ etiam quæ/
rimꝰ cuias es tu q̄m vnde es tu. qꝛ vnde ſignificat motum de lo
co. vt vnde venis. Secūdo regūt accūm per hāc regulam ꝟba
abſoluta. vt apud poetas. doleo caput doleo ilia. frigeo pedes.
Sed oꝛatoꝛes potiꝰ conſtruūt hoc ꝟbum dolet ⁊ alia ꝟba abſo
luta cum ntō a parte anterioꝛi ⁊ datiuo a ꝑte poſterioꝛi. vt do/
let mihi latꝰ. dolet mihi caput. dolēt mihi ilia Manꝰ mihi tre
mūt. frigent mihi pedes. calēt mihi manꝰ. naſus illi ſtillat. na
ſus illi ſanguinem ſtillat. naſus illi polipo ſtillat. ¶ Jtem qn̄
hoc ꝟbum doleo regit caſum nō ſignificantē partē coꝛꝑis tunc
ſignificat teutoice moyen hoc eſt animo cruciari vt id dolet mi
hi. Si iſtud itidem doleret tibi vt dolet mihi. Et ſic in hac cō/
ſtructione habet ntūm a parte anterioꝛi. ⁊ dtūm a parte poſte/
rioꝛi. ¶ Uerba paſſiua regūt accūm val ablatiuū per ſynecdo/
chen. vt petrꝰ obtrūcat͛ caput vel capite. frangit͛ guttur vel gut
ture. id eſt obtruncat͛. Excindit͛ teſtes vel teſtibꝰ. p̄ſcindit͛ au/
res vel auribꝰ. Pro quibꝰ oꝛatoꝛes libentiꝰ dicūt petro obtrun
cabit͛ caput. paulo franget͛ guttur id eſt ſuſpendetur Jta ⁊ hæc
paſſiua cōſtruūtur cum nominatiuo a parte anterioꝛi. ⁊ datiuo
a parte poſterioꝛi. Simile regimē habent participia. vt petro
fracta eſt ceruix. paulo fractum eſt guttur. id eſt ſuſpēſus eſt.
iacobo execti ſunt teſtes. Per hūc ſecūdum modū hoc verbum
depaſcoꝛ inuenit͛ regere accuſatiuū cum ſuo participio depaſtꝰ.
vt ager meꝰ depaſtus eſt ſegetes. Sepes depaſta floꝛem. Et ſic
depaſcoꝛ accipit͛ paſſiue. Sed quādo capit͛ actiue ſignificās af
fecten regit accuſatiuū in quem trāſit actus verbi. vt boues depa
ſti ſunt herbas. Jn pſalmo em̄ dicitur. Singularis ferꝰ depa/
ſtus eſt eam ⁊c̄. Apes depaſtæ ſunt floꝛem ⁊ ſic eſt generis de/
ponētalis. Jtem hoc ꝟbum paſſiuū inſcriboꝛ cū ſuo participio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inſcriptꝰ inuenitur regere accuſatiuū per ſynecdochen. vt libri
mei ſunt inſcripti nomen meum. liber meus eſt inſcriptꝰ nomē
meum id ē habens nomen meū inſcriptum. Unde Uirgilius
Dic quibꝰ in terris inſcripti nomina regum. Naſcūtur flores
¶ Sciendum ſecūdo ꝙ accuſatiuꝰ vel ablatiuꝰ per ſinecdochen
rectꝰ ſignificat quādoqꝫ partem integralem vt pallidꝰ faciem.
Quādoqꝫ partem eſſentialem vt magnꝰ corpus. ornatꝰ animū
Quādoqꝫ ſignificat adiacēs vel habitum. vt apud Uirgilium
Nuda genu nodoqꝫ ſinus collecta vbi collecta regit illum accu
ſatiuū ſinus ſignificātem habitum. Petrus eſt ioanni ſimilis
veſtes. Exemplum de adiacēte. Leuam ſaſpenſi loculos tabu-
lamqꝫ lacerto. Collo ſuſpenſus eſt pharetram. Quādoqꝫ accu
ſatiuꝰ ſignificat ꝓprietatem. vt equus albꝰ colorem. Uirgiliꝰ.
Omnia mercurio ſimilis vultūqꝫ coloremqꝫ. Et quāuis poe-
tæ vtūtur ſynecdoche ⁊ etiam hiſtoriographi. tamen oratores
potius vtūtur regimine demonſtrationis eſſentiæ in abltio vel
genitiuo. vt petrꝰ eſt homo pallidæ faciei. vel homo pallida fa-
cie. homo ꝓcero corpore ⁊ eleganti forma. Ita per comparati-
uū. vt petrꝰ eſt pallidiori facie quam paulus. Et per ſuperlati-
nū. vt iacobꝰ eſt albiſſimꝰ facie. ¶ Sciendum tercio ꝙ duplex
eſt ſynecdoche ſcilicꝫ locutionis ⁊ cōſtructionis. Conſtructio-
nis vbi nomen ꝓprietatis quæ ineſt parti regit accuſatiuū vel
ablatiuū partis. vt albꝰ facie. Et de illa docetur in littera. Sed
locutionis eſt vbi pars ꝓ toto ponitur vel ecōtrario vt octo ani
mæ intrauerūt in arcam noe id eſt octo homines. lx. animæ de
ſcenderūt cum iacobo in egyptum Sic dicitur verbum caro fa
ctum eſt. id eſt filiꝰ dei eſt factus homo. vbi caro ꝓ toto homine
accipitur. Ita chriſtꝰ erat in ſepulchro tribꝰ diebus per ſynecdo
chen. vt vltima pars ipſiꝰ paraſceues ⁊ prima pars diei domi-
nicæ accipiātur pro totis diebꝰ Sanctus petrꝰ eſt in cœlo id ē
anima ſancti petri. Sanctꝰ lebuinꝰ eſt in dauātria id eſt corpꝰ
ſancti lebuini. Legitur epiſtola pauli ibi pars ꝓ toto. bibi rhe-
num. bibi tyberim ibi totum ꝓ parte accipitur. Et ſynecdoche
locutionis facit fallaciam æquiuocationis penes ſcd̄m modū.

Multotiēs verbū fert ſignificata duoꝝ
Uoce gerundiui ſolet vnum ſignificari
Accuſatiuos hoc verbum dat tibi binos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Dum manet actiuū ſed ⁊ alter habetur eoꝝ

Qui ſi iungatur paſſiuo nō variatur.

¶ Hic dīt ꝙ qn̄qꝫ ꝟbū ſt ita ꝯfuſe vt alia duo ꝟba. hꝫ ē q̄dā ſūt
ꝟba quoꝝ ſignificatio nō pt ſpecificari ꝑ vnū accm̄. ſed ꝑ duos. ⁊
illa regūt duos accōs ſtātes ꝓ diuerſ. Et dicunt ab alijs ꝟba ve-
hemētiſſimæ trāſitiōis. vt doceo te grāmaticā. erudeo te dialec
ticā. Et hoꝝ paſſiua regūt vnū accm̄. hūc videlꝫ q̄ ſt rē inaia-
tā. vt tu doceris a me grāmaticā. peto te panē. tu peteris a me pa
nē. Oro te veniā tu oraris a me veniā. ¶ Sciēdū p°. ꝙ ꝟba regē
tia duos accuſatiuos ſūt duplicia. Quædā regūt duos accuſati-
uos ſtātes ꝓ eodem. vt ordino te ſacerdotem faciūt cōſtructio-
nem intrāſitiuam. id eſt ſignificāt idem. Conſtituo te heredem
duco te captiuū. voco te iacobum ⁊ ſic de multis alijs. vt ſacio
prebeo exhibeo reputo teneo ſimulo dimitto creo ⁊ huiuſmodi.
Hoꝝ paſſiua non regūt accuſatiuū ſed mutatur in nominati-
uū. vt ordino te ſacerdotem. Nō em̄ dicitur tu ordinaris a me
ſacerdotem. Sꝫ tu ordinaris a me ſacerdos. Cōſtitueris a me
heres. Quædam etiā regūt duos accuſatiuos per ſubauditionē
illi⁹ præpoſitionis in et etiam ſtāt pro eodem vt dedit mihi fi-
liam ſuam vxorem. Mulier quam dediſti mihi ſociam decepit
me. id eſt in ſociam. Iuuenalis. Ille crucem p̄cium ſceleris tu
lit hic diadema in preciū ſceleris. Nec hoꝝ paſſiua regūt accu-
ſatiuū. ſed eſt mutand⁹ accuſatiu⁹ in ntūm. vt filia tua data eſt
mihi vxor vel in vxorem. ¶ Quædā ſunt ꝟba regentia duos
accōs ſtantes ꝓ diuerſis. ⁊ ſunt docēdi rogādi veſtiēdi verba.
Et horum paſſiua regūt alterum accuſatiuū q̄ ſignificat rem i
animatam. vt doceo te grāmaticam. Tu doceris a me grāma-
ticam. Erudi me domine viam iuſtificationū tuarum. Oro te
veniam Tu oraris a me veniam. Induo te tunicam. tu indue
ris a me tunicam. ¶ Item hoꝝ impꝑſonalia in tur paſſiuæ vo
cis regūt illum ſcd̄m accuſatiuū ſignificātem rem inanimatā.
vt docet grāmaticā. orat veniā. Itē ſic ꝑticipia veniētia ab his
ꝟbis actis regūt duos accōs vt ſū docēs te grāmaticā Sꝫ ve-
niētia a paſſiuis r̄gūt vnū vt ſū doct⁹ abs te grāmaticā Ita etiā
ꝑticipiū veniēs ab ipꝑſonali i tur regit vnū accm̄. vt docet grā-
maticā. docēdū ē logicā. docēdum ē phiam. vbi aduertēdum
eſt ꝙ dum dicitur doct⁹ grammaticā ꝙ ibi doct⁹ eſt participiū.

Et doct⁹ grāmaticæ ibi doct⁹ eſt nomen. ¶ Sciendū ſecundo ꝙ ꝟba væhemētiſſimæ trāſitionis ꝓ ſecūdo accō poſſunt regere ablatiuū vel habere infinitiuū. vt doceo te grāmaticam vel grāmatica. Induo te tunica· Et paſſiua eoꝝ frequēter cum abltō cōſtructa inueniūtur. vt lrīs græcis ⁊ latinis erudit⁹. Eſt imbut⁹ malis artib⁹ Eſt inſtruct⁹ bonis artib⁹. Quādoqꝫ cōſtruūtur cum infinitiō loco ſecūdi accī. vt doceo te loq̄ latine. doceo te militare. Qn̄qꝫ loco ꝑoris accī regūt abltūm mediāte ꝓpōne vt oro te veniā vel oro abs te veniā. In euāgelio. Quicq̄d poſceris a deo dabit tibi de⁹ Qn̄qꝫ regūt ſolū ſcd̄m accūm. vt ille docet dauētriæ grāmaticā. ille docet oratoriam. ille docet ſacras lrās. ¶ Sciendū tercio quāuis rogandi ꝟba pn̄t regē duos accōs. Supplico tn̄ ſemꝑ regit dtūm. Et peto ablatiuū mediāte præpoſitiōe e l' ex Dicit̄ ei oro te rogo te. ſꝫ ſupplico tibi. Et peto a te vel ex te. Peto ex te teutonice ick vrage dy. Sed peto a te teutonice bidden. vt peto a te pecuniā. peto a te libꝝ. Et ꝑ eodem dicit̄. quæro ex te. teutonice ick vraghe dy. Sed quæro te ick ſoke dy.

Infinitiui natura modi ſociatur
Impſonalis tn̄ hinc modus excipiatur
Hinc datur exemplū triplex tibi dico magiſtꝝ
Diſcipulos mores placidos de iure docere
Infinitiui natura regit præeuntem
Doctrinam capiens regitur vi trāſitionis
Hocqꝫ gerūdiuū tradendo dic tibi lauſum
Cuius vi regitur caſus qui nō variatur
Dum per paſſiui vocem volo dicta reſolui
Aut illic poſiti regit hunc vis ꝓpria verbi.

¶ Hic dt̄ ꝙ ſicut ꝟbū pſonale regit ntūm a pte anteriori. ita infinitiu⁹ verbi pſonalis regit accūm a pte anteriori. vt ſortē currere eſt bonū. ſortē dare lrīs operā eſt bonū. Et h̄ intelligit̄ in oī tpe infinitiui modi. vt in præſenti infinitiui ſortē dare litteris operā eſt bonū. In præterito ſortē dediſſe litteris operam eſt bo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

num. In futuro ſortem datum ire litteris operam. Intelligit
etiam de omni tempore infinitiui ꝟbi paſſiui. vt ſpero grāmati
cam legi. ſpero grammaticā lectam eſſe vel fuiſſe. ſpero grāma-
ticam lectum iri. In libro Job. Non putabas te impetu aqua
rum inundantiū oppreſſum iri. Sic dicitur. Cupio peccatum
meum reſcitum iri. ¶ Circa litteram ſciendū ꝙ hæc regula in
telligi debet ſicut regula ꝟbi perſonalis finiti modi. vt omnis i
finitiuꝰ verbi perſonalis vult habere accuſatiuū a parte anterio
ri vel infinitiuū vel dictionez materialit̄ poſitam. vel dictū vel
attributum vel appellatum vel aduerbiū loco accuſatiui poſitū
Exemplum vbi infinitiuꝰ ponit̄ loco accuſatiui credo legē eſſe
bonum. dico magiſtri eſſe genitiui caſus. id eſt dico illam vocē
magiſtri eſſe genitiui caſus. dico ſeruire deo eſſe regnare. dico
ſortem currere eſſe poſſibile. dico ꝙ ſortes eſt ſtudioſus eſſe iucū
dum. Dico mane intrare feneſtras. ¶ Circa litterā, ſecūdo ſci
endum Cum infinitiuꝰ ponitur loco præteriti impfecti vel im
peratiui poteſt habere ntūm a parte anteriori. Unde Ambro-
ſius de ſancta agneta. Omnes flere id eſt omnes flebāt. Comi
cus. Inuidere omnes mihi ⁊ mordere clanculū. ego autem floc
cipendere id eſt omnes inuidebāt ⁊ mordebāt. ego autem flocci-
pendebam. ⁊ ſic de aliis. Et huiuſmodi locutionibꝰ vteudū eſt
in hiſtoriis ſcribendis vel narrādis. vt apud Tullium in offi-
ciis. Tum caninius ſtomachari lachrymari iraſci. ¶ Scien-
dum tercio quādo aliquod ꝟbum finiti modi iungit̄ verbo infi
nitiui modi. tūc inter infinitiuū ⁊ verbū poteſt poni accūs vel
caſus illiꝰ verbi finiti modi. vt p̄cipio tibi legere vel p̄cipio te le
gere ⁊c̄. ¶ Sciendū quarto accūs rectꝰ ab infinitiuo a ꝑte an-
teriori dinoſcit̄ ex reſolutiōe. quia ſi accuſatiuꝰ poteſt reſolui in
ntūm ⁊ infinitiuꝰ in verbum finiti modi. tūc accuſatiuꝰ regitur
ab infinitiuo a parte anteriori. Quādo vero ſic reſolui non po-
teſt regitur vel ab infinitiuo a parte poſteriori. vel ab alio verbo
Ut in euāgelio. Sic eum volo manere. quæ vulgo ſic reſoluit̄
volo vt is ſic maneat. Iſta autem ⁊ ſimilis volo petꝝ comede-
re eſt duplex. quia accuſatiuꝰ petrum poteſt regi a parte anteri
ori ⁊ ſic eſt ſenſus. volo vt petrꝰ comedat. Si vero regitur ab i
finitiuo a parte poſteriori tunc nō poteſt fieri talis reſolutio. et
eſt ſenſus volo vt petrꝰ a me comedat̄ ¶ Sciendū ꝙ a regula
dicta excipitur infinitiuꝰ verbi imperſonalis qui nō regit accūm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

a parte anteriori. vt amari aq impſonali amatur. legi ab imp-
ſonali legitur ⁊ ſic de aliȷs nō pn̄t regere accūm caſum a pte an-
teriori. Similit̄ nec infinitiua ṽboꝝ impersonaliū actiuæ voc̄
regē poſſunt hūc accūm Non eñ dicit̄ dico ioānem intereſſe le
gere. Sed ioānis intereſſe legere. Dicit̄ etiam Nō dico te re-
ferre legē. ſed tua referre legere. Ita nō dici poteſt Spero me li
cere ſed ſpero mihi licere. Poſſunt tamē infinitiui regē accūm
a parte poſteriori quem regūt ſua ṽba. Sicut eñ dicit̄ penitet
me peccati. ſic dicit̄ incipit me penitere peccati. Nec alicui erit
magnæ curæ an tales acci regant̄ ab infinitiuis a parte anterio
ri vel a parte poſteriori. Item ſæpe impſonalia ponūtur perſo-
naliter ⁊ tūc habēt ntūm a parte anteriori ⁊ ſua infinitiua accu
ſatiuū a parte anteriori p̄ter ſuū ipſoꝝ caſum. vt ſicut dicimus
perſonalit̄ illa res nō intereſt mea. ſic dico illā rem nō intereſſe
mea. illa res libet mihi dico illam rem libere mihi. ¶ Scien-
dum ſexto quāuis eſt eadem vox infinitiui ṽbi perſonalis paſſi
ui ⁊ infinitiui ṽbi impſonalis in tur habēt tamē inter ſe differē
tiam. quia infinitiu⁹ verbi paſſiui regit accūm a parte anteriori
quia eſt ṽbum perſonale. vt credo libꝝ legi a magiſtro. Sed in
finitiu⁹ verbi impſonalis nō habet accūm a pte anteriori vt ſpe
ro lectionem fieri a magiſtro vel q̄ legēt a magiſtro. Differunt
etiam ſignificatiōe. qꝛ legi a legor. amari ab amor ⁊ alia infini-
tiua ṽbi paſſiui ſignificāt paſſiue. Sed infinitiu⁹ verbi impſo-
nalis vt legi a legit̄ ſignificat actiue. vt audio legi id eſt lectio-
nem fieri vel q̄ ab aliquib⁹ legit̄ id eſt q̄ aliq̄s legit. Formāt eti
am ſæpe infinitiu⁹ verbi impſonalis paſſiuæ vocis a ṽbis nō ſi
gnificantib⁹ paſſionem. vt a me hic ſederi volo. id eſt ſedere volo
quæ tamē locutiones ſunt raræ in vſu. ¶ Sciendū, infinitiu⁹
verbi paſſiui hꝫ duplex futuꝝ circūlocutū. vnū p ire ⁊ pticipiū
præteriti temporis. Alteꝝ per pticipiū futuri temporis ⁊ per
eſſe. vt amatuꝝ eſſe. lectuꝝ eſſe. quæ ſic differūt. qꝛ futuꝝ circū
locutum per ire vt amatum ire cōnotat in via eſſe. vt credo ioā
nem lectum ire id eſt credo q̄ ioannes in via ſit ⁊ vadat ad locū
in quo lectur⁹ ſit Sic credo ioānem allatum ire libꝝ. ⁊ hoc mo
do pprie nō videt̄ eſſe futuꝝ quia cōnotat actum fieri in præſen
ti. Quādoqꝫ idem complexū ſcꝫ lectum ire. amatum ire non cō
notat in via eſſe. ⁊ ſic ponit̄ loco futuri infinitiui quo caret la-
tinitas ⁊ tūc adiūgi poteſt cras aduerbiū. vt veꝝ eſt me cras le

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ctum ire id eſt verꝝ eſt ꝙ cras legam. Tamen aduerbiū cras nō poteſt addi in ṗori ſenſu. Et ſimiliter duplex circūlocutio in ꝟbo paſſiuo. vt lectum iri vel legendū eſſe. ⁊ lectum iri habet duo ſignificata. Quādoqꝫ cōnotat viam vel motum in via. vt verū eſt a me lectum iri. id eſt a me eatur lectum ⁊ ſic poteſt ſignificare præſens tempꝰ. Quādoqꝫ lectum iri ⁊ amatum iri ponūtur in circūlocutiōe futuri quo caret latinitas. ⁊ ſic idem ſignificat qḋ legendum eſſe. Ita etiam adiūgi poteſt ei aduerbiū tēporis cras vt dicunt librꝫ virgilij cras lectum iri. hoc eſt legendum eſſe ſiue vt legat̄ in futuro. Et eſt circa futurꝫ hoc circūlocutum per ire cauendū ſiue cautio habēda. Ne forment̄ a verb deponentalibꝰ actiue ſignificātibꝰ. ſolum em̄ tale futurꝫ format̄ a verbo habēte paſſiuā ſignificationē. ⁊ ita dicendū eſt ſpero me locuturꝫ eſſe petro. Et nō locutum iri. ita nec ſecutum iri nec ſectatum iri. ¶ Sciendū ſeptimo quāuis futurꝫ ꝑticipij circumlocutum per eſſe. vt lecturꝫ eſſe. legendū eſſe ſit ꝟbum manens ſub vna voce inuariabile circa omnes numeros apud veteres. Nunc tamen ponimꝰ illa futura ſæpiꝰ variata ꝑ genera caſus et numeros. vt verꝫ eſt virgilium legendum eſſe. Verꝫ eſt illam epiſtolam legendā eſſe. In plurali verꝫ eſt illos libros legendos eſſe. Illas epiſtolas legendas eſſe. Illa opera legenda eſſe. quia aliꝰ loquendi modꝰ videt̄ eſſe abolitꝰ. Cuiꝰ multa exempla adducit auliꝰ gelliꝰ in li. de noctibꝰ atticis.

Accuſatiuis data ꝑ vim tranſitionis

Si vox cōcordat actiua frequenter habebis

¶ Hic innuit hāc regulā. Omne ꝟbum trāſitiuū trāſitiue poſitū vult habere a ꝑte poſteriori accūm ſignificātem rem in q̄m trāſit actꝰ verbi vel īfinitiuū vel dictū vel totā orōnē ꝑtim materialit̄ acci loco poſitā. Exēplū acci. vt audiui petrꝫ. Exēplū de īfinitio. audiui cātare vel cātari. Exēplū de dicto. vt audiui petrꝫ cātare. Exēplū de orōne ꝑtim materialit̄ poſita. Audiui vocem dicentem mihi ſcribe beati mortui q̄ in dn̄o moriunt̄ vbi illa tota orō ponit̄ acci loco. Et ibi dixit angelꝰ ad mariam Aue gr̄a plena dn̄s tecū ⁊c̄. vbi illa tota orō ponit̄ accuſatiui loco partim materialit̄. Et ibi. Accepit ieſus panem dicens. hoc eſt corpus vbi hæc oratio ſecūdum theologos dicitur poni

partim materialiter et ſignificare aliam orationem ſibi ſimilem
prolatam a deo. Idem apud Virgilium. Hæc eadem docuit cu
ium pecus an melibei id eſt illam eglogam. Dic mihi dametha
cuium pecꝰ. Et ſic quãdoqꝫ totum capitulum alicuiꝰ euangelij
ponit̃ mateîalit̃ loco accĩ. vt dixit ieſus diſcipul' ſnis ſi q̇s vult
venire poſt me ⁊c̃. vbi illa tota ſeries ꝟboꝝ ponit̃ accĩ loco ⁊ re-
git̃ a ꝟbo dixit. Dicit̃ in regula ꝟbum trãſitiuũ trãſitiue poſitũ
qꝛ ꝟba tranſitiua ſæpe ponunt̃ abſolute ⁊ ſine caſu. vt ſunt ꝟba
ſenſuũ. vt in euãgelio. Ceci vident ſurdi audiũt, vbi video ⁊ au
dio nõ regũt accũm. ſed ſunt ꝟba abſolute poſita. Sic ſunt eti
am alia ꝟba ſubꝰo paſſiue ſignificãtia. vt metuo timeo formido
et multa huiuſmodi quæ cum ꝟbis ſenſuũ ſub voce o a logicis
ponũtur in p̃dicamẽto paſſionis. Sub voce oꝛ in p̃dicamento
actionis. Cum eñ audio ſonũ auribꝰ meis recipio. ⁊ ſonꝰ auri-
bus meis infert̃ quod eſt ꝓprium paſſioni. Ita cum timeo me
tuo formido timorem accipio. ⁊ timor vel metꝰ mihi infert̃ Cũ
eñ audior ſonũ alioꝝ auribꝰ infero ⁊ cum metuor timeor timo
rem alteri infero. qđ eſt ꝓpriũ actiõis. Ponũtur ⁊ abſolute trã
ſitiua illa quæ exponi ſolet per ꝟbum paſſiuũ. Virgiliꝰ. Nox
humida coelo p̃cipitat. ſubaudi ſe vl' p̃cipitat̃. Et in hymno ex
pleto vt ieiunio reficerẽt. id eſt reficerent̃. vel ſubaudi ſe. Et in
euãgelio. Qui ambulat in luce nõ offendit ſeſe. ¶ Circa hoc ſci
endum p̃mo ꝙ idem ꝟbum ẽ ſæpe trãſitiuũ ⁊ abſolutum. vt ſu
do trãſitiuũ hoc eſt ſudorem emitto. vt deꝰ ſudauit ſanguinez ⁊
aquam in terrã defluentẽ Sed ſudo abſolutum nõ regit accũ.
vt ego ſudo tu ſudas vt porcꝰ. Stillo trãſitiuũ ẽ ſtillãdo emit
to. vt ſtillabũt mõtes dulcedinẽ. ⁊ ſic regit accũm. Naſus tuꝰ
ſtillat ſanguinẽ. ſtillat aquam vel aqua. Hæc arbor ſtillat gũ-
mi ſuccinũ helectrum reſinam. teutonice hars Apud Virgiliũ
Flauaqꝫ de viridi ſtillabãt ilice mella. Sed abſolutũ non regit
accũm. vt tectum ſtillat. reſina ſtillat ex arbore. Eius compoſi
tum eſt ĩſtillare qđ eſt inſtillãdo ĩmittere. ⁊ ſic medici inſtillãt
oleum auribꝰ et trãſſumit̃ ꝓ dicẽ Horatiꝰ Præceptũ auriculis
hoc inſtillare memẽto. Fluo trãſitiuũ regit accũm. vt dabo tibi
terrã fluentẽ lac ⁊ mel. hoc eſt emittentẽ. Quandoqꝫ abſolutũ
vt fluẽt aquæ. Sic mano trãſitiuũ regit accũm vt ille locꝰ ma
nat dulces aquas. hoc eſt emittit ⁊ effundit. Sic ſepulchꝝ ſan
ctæ katherinæ dicitur oleum ⁊ lac manare. ſed mano abſolutũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

teutonice vloyen nō regt accūm vt oleum manat. Maneo trā
ſitiuū eſt expecto vt in actib⁹ apoſtoloꝝ. Uincula ꝛ tribulatio-
nes me manēt hieroſolymis. Sed abſolutum eſt moram tra-
here vt maneo hic dies octo. Et moror trāſitiuū eſt expecto vł
detineo. vt moror te. Sed moror abſolutum idem eſt qđ habi-
to. vt moror dauātriæ. Sic pluo trāſitiuū regit accūm vel ab
latiuū. Accūm Apud eccleſiaſticos. vt pluit ſup peccatores la
queos. ſed oratores ablatiuū. vt pluit ſanguine. Sed pluo ab-
ſolutum nō regit caſum. Poto trāſitiuū eſt aliquem potu refi
cio. vt i ſiti mea potauerūt me felle ꝛ aceto. ſic potam⁹ egrotos
Nec eſt dicēdum poto vos ꝑ adbibo. Sꝫ poto abſolutū eſt bi
bo. Coeo trāſitiuū eſt idem quod facio ꝛ ſic dicim⁹ coire ſocieta
tem familiaritatē. Sed coeo abſolutum eſt idem qđ cōuenire.
Obeo trāſitiuū eſt finire mun⁹ ſiue explē vt obijt legationem.
Etiam eſt circuire vt obiuerūt ciuitatem hierico. Obeo abſolu
tum eſt mori. vt petr⁹ obijt. Et eſt tranſitiuū a ꝑmo ſignificato
q2 is qui morit̄ finiuit finem vitæ ſuæ. ꝛ ſic dicit̄ obijt diē ſuū
vel mortem. Inundo eſt repleo trāſitiuū. Uirgili⁹. Nec inun
dat ſanguine foſſas. Sed abſolutum inundo ſignificat humi-
da creſcere. vt nilus ſingulis annis inundat ꝛ totam egyptum
irrigat. ¶ Sciendū ſecūdo q2 circa idem fere ſignificatum vnū
eſt ṽbum trāſitiuū ꝛ aliud abſolutum . vt ardeo flagro ſunt ab-
ſoluta. vro cōburo trāſitiua. ꝛ nō eſt dicēdum dom⁹ vrit ſed ig
nis ardet. ignis me combuſſit. Lucē abſolutum eſt. ſed illumia
re trāſitiuū. Frigeo abſolutum. frigeo tranſitiuū teutonice calt
maken Albeo abſolutum teutonice wyt ſyn. Sed albido tran
ſitiuū de quo albid⁹. ꝑ quo quidam dicūt albare. Candeo abſo-
lutum blencken. vt ignis candet. Sed cādido trāſitiuū blāck
maken. Lacteo abſolutum teutonice ſuken. vt puer lactet Sꝫ
lacto trāſitiuū eſt lac p̄bere. vt mater lactat pueꝝ. Ualeo abſo-
lutum ſtarck weſen. Ualido trāſitiuū ſtarck maken. Ita mul
ta inueniūtur in ſecūda cōiugatione abſoluta. ꝛ in ꝑ̄ma trāſiti
ua. Item caleo frigeo madeo ꝛc̄. abſoluta ſunt. ꝛ ſunt calid⁹ ſi-
ue frigid⁹ ſum. Sed caleſco frigeſco madeſco etiā abſoluta ſunt
ſed ſignificāt calid⁹ ex me fio. Frigid⁹ ex me fio Caleſio frigeſio
madeſio etiam abſoluta ſunt ꝛ ſignificāt calid⁹ ab alio fio. frigi
dus ab alio fio. vt ioānes frigeſit a bartholmeo. Calefacio fri-
gefacio madefacio ſunt trāſitiua ꝛ ſignificāt idem quod calidū

facio. Item ꝓſtare eſt abſolutum ⁊ eſt in lupanari ſtare. teuto-
nice in eyn hoeren huys wonen. Sed ꝓſtituere eſt trāſitiuū et
ſignificat puellam in lupanari locare. vt habet̃ in legenda ſan-
cti nicolai epiſcopi qui redemit auripondo trium ꝟginū pudo-
rem q̄s pater ſtatuit pre inopia ꝓſtituere. Regre eſt abſolutuȝ
et quondā erat trāſitiuū de quo regnat⁹. vt acri quondā regta
ligurgo. ſed regere eſt trāſitiuū. ¶ Sciendū tercio ꝙ eſt diffe
rentia int̃ verbum actiuū ⁊ ꝟbum actiui generis. Nam ꝟbum
actiuū eſt verbū regens accūm in quem trāſit act⁹ verbi. Et ta
lia ſunt ꝟba ea quæ dicunt̃ actiui generis vt amo deū Talia eti
am ſunt ꝟba neutralia trāſitiua. vt bibo vinū. comedo panem.
Aro ſero plāto Repaſtino vello puto meto reſeco trituro ven-
tilo molo pinſo ſquamo exartuo dimēbro coquo edo coeno dige
ro egero mingo filo alabro glomero texo ſuo ⁊ ſic de alijs. quæ
omnia dicunt̃ actiua ⁊ poſſunt regere accūm. nō tamē ſunt acti
ui generis. Talia etiam ſunt deponētalia quædā vt loquor ve-
ritatem ſequor te. Percūctor populor reor vlciſcor fateorq; ag
gredior conor p̄cor operor aſt adipiſcor opperior lucror cōtem-
plor vaticinorq; Sortior atq; loquorq; ſequor teſtor quoq; ſo
lor. Hæc actiua tibi ſunt deponētia dicta. hoc eſt oīa iſta ſunt
actiuæ ſignificationis ⁊ regūt accūm in quem trāſit act⁹ verbi.
Huiuſmodi etiā ſūt ꝟba cōmunia actiuæ ſignificātia. vt oſcu-
lor te criminor ioannē quæ etiam ſunt actiua. id eſt actiuæ ſig
nificatiōis ⁊ regūt accūm. Et ſic intelligit̃ textus alexādri Si
vox cōcordat id eſt ſi vox talis ꝟbi ſignificat actum trāſire i al
teꝝ. q; ſi ſic ſignificāt regūt accūm. Sunt tamen ſemꝑ aucto-
res ſequēdi. q; apud eos quædā verba ſignificātia actū trāſeūt
tem in aliā rem regūt dtūm vt illudo impono obumbro. Uir-
gili⁹. Certātq; illudere capto. Spirit⁹ ſanct⁹ ſuꝑueniet in te ⁊
virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. Ita fit ſæpe vt duo ꝟba idem ſi
gnificātia nō habeāt idem reginē qnāuis vtrūq; ſit trāſitiuū.
Dicim⁹ enim comedo panem veſcor pane. ſano curo te. medeor
ægroto. oro te rogo te. ſupplico tibi Iuuo te. ſed auxilior patro
cinor. āminiculor opitulor tibi. Sed verbū actiui generis eſt
quod deſinit in o et facit paſſiuū in or vt amo qd̓ format amor
de ſe. ita lego legor. Canto cantor per metonymiam quæ ponit
opificem ꝓ opere. id eſt cauſam ꝓ effectu ⁊ eſt ſenſus. legor id
eſt op⁹ meum legit̃. Cantor id eſt carmē a me factum cantatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Sicut virgilius de enea. Sic aliqui homines aliqui montes
dicunt cantarii a poetis. Ita etiam per proſopoeiam ⁊ verbum
neutrale poteſt formare verbum paſſiuū. vt ego terra aror ego
vinum bibor Quia act⁹ rei animatę attribuitur actui rei inani
matę. ¶ Sciendum quarto ꝙ verba actiua ſiue actiui gene/
ris ſunt ſextuplicia. Quędam regūt ſolum accuſatiuū. vt hęc
cum ſuis ſynonymis diligo perdo fero ſperno fallo neco mergo
cōpleo id eſt perficio formido moderor paro ſaucio tempto. vt
ego te diligo amo colo obſeruoq̃. Concilium cum re perdidiſti
quis id patienter tulerit. Quędam actiua trāſitiua regūt accu
ſatiuū cum genitiuo. vt ſunt accuſandi damnandi laudandi vē
dendi verba. vt accuſo te furti vel furto. ⁊ hęc facio duco puto
curo ęſtimo pendo regūt accuſatiuū cum his quindecim geniti
uis. parui minoris minimi. multi pluris plurimi. tanti quāti
magni maioris maximi. nihili nauſi penſi flocci. ¶ Quędam
regūt accuſatiuū cum datiuo. vt dico tibi veritatem. de quibus
dictum eſt. Junges quę fari. Quędam accuſatiuū cum accu
ſatiuo id eſt duos accuſatiuos. vt ſunt docendi rogandi veſtien
di verba. ⁊ de illis dictum eſt. Multotiēs verbum. vt poſtulo
poſco. Quędam accuſatiuū cum ablatiuo vt hęc ⁊ ſua ſynony
ma. vt nutrio priuo grauo repleo tego maculo honero orno ful
cio ſoluo vincoq̃ dono. vt nutrio alo lacto cibo te lacte paſco ſa
turo ſatio te vino. Tulli⁹. Iracūdiam meam ſatura tuo ſangui
ne. Priuo te veſtib⁹. orbo te liberis. Emunxit eum argēto. mū
do purgo vt purga te crimine. abſtine te vino. Grauo cum cō/
poſitis onero premo. vt grauat⁹ onere. Onero nauem frumen/
to. Exoneraſtis me metu. repleo anforam vino. euacuo anforā
vino. ſic farcio. tego te clamide. maculauit te atramento. Sic
inquino inſicio. vt inficit lanam ſanguine. ſoluo libero expedio
Unde Uirgil⁹. Soluent formidine terras. Expedio te vincu
lis libero te metu. Apud Boetium. Liberet arua prius fruti/
cibus Sic vinco te litteris. ſupero excello excedo te litteris cur
ſu iactu. Dono te libertate. ¶ Quędam regunt accuſatiuum
cū ablatiuo mediante prępoſitione. vt audio diſco alieno auer
to intelligo quęro. Accipit et recipit abigit remouet ſeparatq̃
vt audiui hoc ex patre meo. teutonice ick heb dat van mynen
vader gehoert. Didici hoc ab illo. alienaui petrum a paulo. vt
auertat indignationem ſuam a nobis. intellexi hoc a te.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Sciendū ſexto ꝙ quędam ꝟba actiua trāſitiua regūt diuer
ſos ſeu varios caſus. ⁊ habēt varias cōſtructiones. vt hoc ꝟbuꝫ
ago. Dicimꝰ ago boues oues ago potum. Ago etiam ſignificat
teutonice doen. vt q̇d agis. ⁊ ſic prouerbium eſt acta agis. acta
agitis id eſt hoc actum eſt ⁊ iteꝝ agi nō poteſt. Ita etiam dicit
acta ⁊ trāſacta ſūt omnia id eſt nihil ſupeſt ad agendū. Sic di
cit pręclare mecum agit. Agere etiam tranſſumit ꝓ loqui. vt
agam tecum paucis vel breuibꝰ Etiam ago eſt idem qḋ habito
vt dum dauētrię agerem id accidit. Ago viceſimū annū id eſt
fere natꝰ ſū vigiti. Ago animā ſignificat ſpirare aiam. Ago vi
tam id eſt viuo. Ago cauſas teutonice pleyten. Ago pecꝰ teuto
nice driuen. Agere diem feſtum vyren. Agere delectum ruters
vyt keyſen. Ago petꝝ furti id eſt accuſo eum. Agere res alias
eſt aut nō intendere ad id qḋ agit aut nugatorias res agē Age
re cum paulo eſt rogare. Agere gratias, teutonice dancken Et
agimꝰ gratias ꝟbo referimꝰ gratias ope habemꝰ gratias in aīo.
id eſt cum animū beneficij memorem habeamꝰ ⁊ inuicē gratifi-
candi volūtatem. Accipio qn̄ādoqꝫ eſt audire. vt accepi ḡtiſſi
mū nūciū. Uirgiliꝰ. Accipe nūc damni inſidias. Accipio eti
am eſt idem qḋ ſentio. vt vos omnia accipitis in partē deterio-
rem. in partē id bonam accipite. Accipere cōuiuas vl' hoſpites
eſt honoris vel amicicię gratia in domū vel in cōuiuiū capere.
vt acceptꝰ ſum a te laute. id eſt tractatꝰ Et ecōtrario accipitur
vt ego abs te miſeris ſum acceptꝰ modis. Accipio cōditionē.
teutonice ick neme dat an. Accipio voluptatē delectationeꝫ id
eſt habeo Sic accepi damnū iniuriam calamitatē cladem. vul
nus repulſam ignominiā moleſtiam decꝰ id eſt paſſus ſum dā
num. Sic ſuū ſimplex capio. vt capio voluptatē. ¶ Dico hꝫ
varias cōſtructiones. dicere ſententiā ꝑtinet ad cōſiliariū. dicē
legem ꝑtinet fere ad victos. dicē diem eſt accuſare. dicē cauſam
eſt defendere ⁊ dicē ſe nō eſſe reum. Dicere in aurē teutonice in
dat oer ruenen, dicē breui id breui tempore. Dicē breuit id eſt
breuibꝰ ſeu paucis ⁊ non multis ꝟbis. ¶ Item duco teutonice
truwē. vt petrꝰ duxit vxorē. Duco leyden. vt neſcio quo me du
cis. Cęcus cęcum ducit. Ducere eſt exiſtimare teutonice reke
nen. vt dignū duxi. Indignū duxi turpe duxi. Tu id tibi lau-
di ducis quod tibi vicio dat. ſic nephas duco id agere. non eſſe
opꝰ duco. Deforme duco potationibꝰ vacare. Item hoc ꝟbū de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

habet varias cõſtructiones. teutonice generaliter geuen. vt do tibi libꝝ. Dare litteras ſenden. vt dedi ad patrem litteras Joannes dedit vnas ad me litteras. Dedit binas. dedit ternas. dedit quaternas. dedit quinas. dedit ſenas ⁊ ita cõſequẽtr. Non autem dicendum eſt dedit vnam ad me lrãm. dedit duas ad me litteras Una enĩ lr̃a eſt nota vniꝰ elementi. cuiuſmodi eſt a. Duæ autem litteræ ſunt notæ duoꝝ elementoꝝ cuiuſmodi ſũt a ⁊ b. Dedi io. ad te lrãs. Dedi petro ad te lrãs. Dare operam vliete geuen. vt da operã grãmaticæ diſcendæ. Dare ꝟba id eſt decipere. teutonice bedreygen. vt ſi tibi hoc narrare cœpero verba tibi dari cenſes. Dare fidem eſt ſancte ꝑmittere. Uirgiliꝰ. Accipe daqꝫ fidem. Fidem dedit vxorem ſibi fore. Dare vela eſt trãſfretare. vt dare vela ventis. Dare veniam eſt ſinere. teutonice to laten. vt da veniam vt te exorez vel indulgere ⁊ cõcedere. vt Cicero. Dabitis mihi hãc veniam. id eſt indulgebitis cõcedetiſqꝫ mihi ſi peccauero. Dare ſimbolum eſt cõtribuere ad cõueſcendũ et cõpotandũ. teutonice to leggen. vel ſignum dare pignoris loco. vt anulum ⁊ huiuſmodi. Dare viſceratione ⁊ epulas eſt publicum epulum dare vel facete. Pliniꝰ Mortuo. Q. fabio tantum æris populi liberalitate cõgeſtum eſt. vt inde filiꝰ viſcerationem ⁊ epulas publice daret. Dare ſigna ſolent in bello ⁊ circo teutonice teyken geuen of to ſtriden of to lopen. ſic ipſe traditor filij hominis iudas dedit ſignum. Quemcũqꝫ oſculatꝰ fuero ipſe eſt tenete eum. Dare penam id eſt pati penam. vt tu dabis penas neqciæ tuæ id eſt patieris. Dare ſuppliciũ id eſt pati. vt tu dabis ei vltro ſuppliciũ vel de te ſumetur ſupplicium. Dare auxilium eſt iuuare. Dare imperiũ eſt aliquẽ reꝝ potiri admittere vt dedit ei imperiũ. Dare vadem teutonice eyn menſche to pande geuen of voer eynen anderen geuangen ſitten. ⁊ ſic dicit. In vadem ſe dedit. vel vas factꝰ eſt. Dare obſidem eynen to pãde ſetten. Sic maiores alicuiꝰ ciuitatis dant in obſidem. Dare iuſiurandum eyn eyt doen. vt ioãnes dedit iuſiurãdum. Dare munera populo id eſt gladiatores i harena exhibere. Dare negocium id eſt cõmittere. vt da illi id negocij ſi vis curatum iri. Da id mihi negocij ego effectum curabo. Dare dãnũ id eſt incõmodari. teutonice ſchade doen. id eſt aliquem damno afficere. vt ſi illum obiurges qui vitæ auxilium tulit. quid facies illi q̊ dedit damnũ aut malum. Dare p̄cipitem eſt in p̄cipicium mittere.

teutonice myt den hoeuede voer vallẽ. Dare nuptũ id eſt ad nu
bendum. vyt geuen. Dare venũ id eſt ad vendendũ hoc eſt vẽdi
tioni exponere geuen to vercopen. Dare ſatis eſt ṽbum iuridicoꝝ
ſchadeloes holden. Dare dono te gaue geuen. Dare mutuo lenẽ
et ħeam rem quæ redit eadem ſpecie pondere vel mẽſura. Dare
comodato eam rem quæ redit eadem in numero. Dare vicio la
ſteren ⁊ dedecori. Dare laudi honori louen. Dare pignori to pã
de geuen. Dare arraboni ⁊ etiam dare arrabonem ĩ emptionibꝰ
teutonice gods penninck geuen. Sed in deſponſationibꝰ vel
anulum vel eiuſmodi rem dare. vt deſpõſatio rata habeaꝛ̃. Dare
poteſtatẽ eſt rem alteriꝰ arbitrio cõmittere. eynen anderẽ macht
geuen. ¶ Item habeo etiam diuerſas cõſtructiões habet. vt ha
bere rationem id eſt reſpectũ. ⁊ cum gtõ ſemꝑ accipiꝛ̃ in bonam
partem vt habe rationẽ ſalutis tuæ dignitatꝭ rei familiarꝭ. Sꝫ
cum abltõ mediãte præpoſitiõe cum eſt habere negociũ ⁊ quaſi
cõmercium. vt rationẽ habet cũ terra quæ nunq̃ꝫ recuſat impe
rium. Habeo mandatũ. id eſt iniũctum eſt mihi teutoĩce het is
my beuolen. Cicero. Habeo a patre mandatũ ꝯueniẽdi te. Ha
bere fidem id eſt credere. vt ꝑpe modũ habeo tibi fidem. ṽbis tu-
is fidem nõ habeo. Habere æs alienũ ẽt debere alicui æs. poſſu
mꝰ dicere Tantũ æris alieni habeo quantũ nunq̃ꝫ diſſoluã Ha
bere orationẽ eſt cõcionari ad populũ. Sic etiã habere ſmonez
ſed ſeequẽtiꝰ facere ſermonẽ. Habere iter eſt aliquẽ factuꝝ eſſe
iter. vt habeo iter in patriã. Habere ſummã ĩperij hoc eſt ſum-
mũ dominiũ habere. Habere rem eſt impudicũ ſignificatũ teu-
tonice vnkuſchliken leuẽ. Habere grãm vł grãs ſigt grato aĩo
eſſe. teutonice danckbar weſen. Hbẽ ad votũ. hr̃e ex ſententia
fere eiuſdẽ ſtꝫ ſignificatiõis vt hñabes ne vxorẽ ex animi tui ſen
tẽtia teutonice na dynẽ ſynne. Habẽ in aĩo ſignificat ꝓponere
vt habeo in aĩo nauem cõſcendere. Habeo ire habeo audire ha-
beo videre. ⁊ ſic cum alijs infinitiuis. id eſt eundũ eſt mihi. au-
diendũ eſt mihi. videndũ eſt mihi. In eadem ſentẽtia poteſt po
ni gerundiuũ ꝓ illa orõne habeo audire eiꝰ ſententiã dici pt. au
diendã habeo eiꝰ ſententiã. Impetrandũ habeo eiꝰ fauorem. ha-
beo bene ſeu bene habeo id eſt bene valeo. bene habes id eſt bene
vales. In tercia ꝑſona quãdoq̃ꝫ ſine ſuppoſito. vt bene habet id
eſt bene ſe res habẽt. vt apud Lactantiũ. Bene habet iacta ſũt
fundamẽta. Poſt habere eſt derelinq̃re. ſeu ſpernere. Uirgiliꝰ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Poſthabui tamen illoꝝ mea ſeria ludo. Habere odio eſt odire.
Habere penſi ſeu penſihabere teutonice achten. Unde Saluſti
us. Nihil penſi hꝫ. ¶ Facio ꝟbum etiam habet varias conſtru
ctiones. vt facere certiorē eſt ſignificare. teutonice doin ꝟſtaen.
vt velim me de omnibꝰ facias certiorē. Facere fidē eſt facere ali
quem credere. facere inuidiā eſt dicto vel facto atrocitatē augē
et illiꝰ auctorem inuiſum facere. ⁊ hoc vocat᷑ etiam vocare vł ad
ducere inuidiā. Facere ſtipendia eſt mereri in militia. Facere ia
cturam damnū naufragiū id eſt pati. Facere iter eſt iter ingre-
di aut viam wanderen. Facere gradū eſt ad aliquā rem quaſi ſca
lam facere vt ſi riuū trāſire. ſi in arborem vel in feneſtrā ſcādere
velim. Facere gratū eſt obſequi ⁊ inſeruire. vt ſi hūc iuueris. ſi
hoc feceris gratiſſimū mihi feceris. Facere rem ridiculam ħ eſt
ob quam ridet᷑. vt noli facere rem ridiculam. Facere paria eſt re
compēſare vt acceptum vel amiſſum. teutonice veruullen. Fa
cere verba eſt alloqui. vt hodie ne vnū quidem ꝟbum nobis fe-
cit Facere periculū eſt pertemptare vel experiri. teutonice vnder
ſocken. vt fac periculū in litteris. Facere negociū eſt afficere ali-
quem moleſtia. vel labore. hoc etiam dicit᷑ exhibere negocium.
Facere poteſtatem ⁊ etiam copiam eſt dare vel concedere pote-
ſtatem. teutonice orlof of macht geuen. vt facio tibi poteſtatē
vtendi rebꝰ meis. Facere lucrū tentonice wynnen. Facere rem
diuinam id eſt ſacrificium vel diuinum officium agere. Facere
funus eſt efferre defunctum. teutonice den doden vyt draghen.
Facere fugam eſt alium fugere vt feci fugam id eſt alteꝝ fugi.
Facere timorem eſt facere vt alter me timeat. Sic facere vitu-
la thure agna id eſt ſacrificare thure agna vitula ⁊c̄. Facere miſ
ſum hoc eſt dimittere. vt eam rem poſt hanc miſſam facito. me
miſſum fac. Facere abortum vel aborſum eſt foetum non viuū i
lucem edere. Farere iniuriam eſt aliquem iniuria afficere. Face-
re moleſtiam eſt moleſtia aliquem afficere. Facere locium vri-
nam ſtercus id eſt talia emittere ¶ Fero verbum habet varias
conſtructiones. Ferre ſententiam eſt iudicis. vt dicere ſenten-
tiam conſiliarij. Ferre legem pertinet ad fuos Ferre auxilium ⁊
ferre opem. id eſt dare auxilium. vel opem. Unde verbum opi
tulor dictum eſt. Ferre acceptum. id eſt habere pro accep-
to quod alicui debetur. etiam ſi ſolutio nulla interceſſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Inde ſit acceptilatio talis imaginaria ſolutio. Hic dicimꝰ fero
tibi acceptum teutonice ick ſchelde dy quijt. Ferre præ ſe ꝑ me
præ te eſt dicto facto aut geſtu iudicare teutoīce toenen. Quin
tilianꝰ. Fiduciā ꝑ ſe ferat orator hoc eſt ſimulet Ferre leuiť mo
deſto moderato æquo animo ⁊ ecōtra ferre grauiť immoderato
moleſto egro aīo iniquo animo. teutonice ſuaer nemē. Fero no
uū vel noua id eſt dico nouū vel noua. Fero mala fero aduerſaꝫ
fortunam id eſt patior. vt multa mala tuli. fero onus ſarcinam
id eſt porto. Meꝰ fert animꝰ id eſt volo. vt q̄ ꝓ nobis natꝰ tulit
eſſe tuꝰ. id eſt voluit ꝓ nobis tuꝰ eſſe natꝰ. Item compoſitū ſuū
refero hꝫ varias cōſtructiones. vt referre alicui id eſt narrare.
vt retulit mihi. Referre ad aliquē id eſt cōſulere. teutoīce raet
vraeghen. vt hæc omnia vel de his omnibꝰ ad me retulit. Re-
ferre lrās eſt reportare ad dantem lrās. vt retulit tibi petrꝰ lrās
quas mihi abs te attulerat. referre grates ſit opere. wedder ꝟde
nen. Referre accœptū eſt fateri aliq̄d ab aliquo accœpiſſe ⁊ ac-
cipiť in bonum ⁊ in malum Refero tibi accœptū. teutonice dyt
heb ick van iv. of des heb ick dy to dancken. Cicero. Uitā ac-
cœptam refert clemētiæ tuæ. In malo. Idem. Uia q̄ vidimꝰ
mala vni accœpta referemꝰ anthonio Referre expenſum alicui
eſt rationē reddere de impēſis factis teutonice rekenſchap doen.
vt referā tibi expenſum ad minimū quadrantē vſqꝫ. ¶ Itē pa
ſco boues teutonice ick huede. paſco herbā teutonice eten. ſic bo
ues paſcūt. boues paſcunť. Item boues paſcunť herbā herba. et
herba paſcit boues. Sero ſementū ick ſeye dat ſaet. Sero agꝛ
ick beſeye den acker. ſic diciť ſemen ſatū ⁊ aruū ſatū. Perdo pe
cuniā id eſt amitto. perdo inimicum id ē deſtruo vel occido. vt
malos male perdit.

Uerbo cōpoſito caſum quādoqꝫ locabis

Quem dat cōponens vt vis exire penates

¶ Hic dt ꝙ ꝯpoſitū ſæpe regit illū caſum quem regit præpo-
ſitio cum qua ꝯponiť. ⁊ potiſſimū eſt hͦ regimen ꝓpter ꝟba ab-
ſoluta. vt exeo ciuitatem id eſt extra ciuitatem. Adeo magiſtra
tum. ꝑcurro forꝫ. ꝑlabor vndas. accedo te. alloquor te. affor te.
quorꝫ ſimplicia regūt dtūm. vt loquor tibi. for tibi. ¶ Scien-
dum circa lrām ꝙ hoc ꝟbum exeo duobꝰ modis ꝯponiť. ex cor
rupto ⁊ integro. hoc eſt ab extra ⁊ eo. ⁊ ſic regit accūm vt exire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

penates vrbem. Ex duobꝰ integris hoc eſt ab ex ⁊ eo ⁊ ſic regit
abltiuū. vt apud Uirgilium. Quāuis multa meis exiret victi
ma ſeptis. Eodem mō egredior dupliciṫ ꝯponiṫ. vno modo ex
duobꝰ corruptis vt ab extra ⁊ gradior a in e mutādo. ⁊ ſic regit
accūm vt egreſſus vrbem vel egrediṫ vrbem. Qn̄ꝫ ꝯponiṫ ex
duobꝰ integris. vt ab illa ꝓpoſitiōe e ⁊ gradior. ⁊ ſic regit abla-
tiuū. vt egreſſus vrbe. Uirgiliꝰ. Egreſſus ſilua. ¶ Sciendū
ſecūdo. Compoſitū nō ſemꝑ regit caſum quē regit ꝓpoſitio cū
qua ꝯponiṫ. ⁊ ideo dr̄ in lrā qn̄ꝫ ⁊ nō ſꝑ. Nā illa ꝓpoſitio ad
facit ꝟbū qn̄ꝫ regere accūm. vt aggredior accedo alloquor af-
for te. Adorior ang[illegible]en. Liuius Ne nimis lætæ res eſſent pe-
ſtilentia ciuitatem adorta coegit ſenatū imꝑare duūuiris vt li-
bros ſybillinos inſpicerēt. Adorſus ē me ex īſidijs. Aſſilio te.
Eccleſia canit. Aſſilijt tenebras. Qn̄ꝫ ꝓpoſitio ad facit ꝟbuꝫ
regē dtīuī. vt aſſum aſſideo aſto aduenio tibi. An̄ ꝓpoſitio qn̄ꝫ
facit ꝟbum regere accm̄. vt antepono te oibꝰ Qn̄ꝫ dtīuū vt āte
cello ioāni lrīs. ātecellit oibꝰ eloquētia. In ꝓpoſitio facit ꝟbum
qn̄ꝫ regē accūm. vt ineo domū. Ingredior foꝝ. i. in foꝝ. Sꝫ
ingredior forū eſt incedo vel ābulo in foro. Qn̄ꝫ dtīm vt in-
nuo inſideo. Uirgilius. Inſidere ramis. Ob ꝓpoſitio facit ꝟbū
qn̄ꝫ regē accūm. vt obambulo obruo obſideo. Sic ſocij vlixis
obābulabāt tecta domꝰ Filij iſrl' obruebāt achor lapidibꝰ. Prin
ceps noſter obſidet ciuitatē illā. Illū demō obit cū miſer vllus
obit. Qn̄ꝫ ob facit ꝟbū regere dtīm. vt obuio occurro. vt ob-
uiauerūt dn̄o. Occurſare capro. Aliæ ꝓpōnes deſeruiētes accō
faciūt fere ſemꝑ ꝟbū in ꝯpoſitiōe regere accm̄ vt ꝑ in ꝯpoſitis
vt ꝑambulo ꝑagro pererro. vt ꝑambulabāt mundū. Sol ſin-
gulis ānis ſemel ꝑagrat zodyacū. Pertudit togā meā. Ita a p̄
ter cōpoſita. vt p̄terlabiṫ horas. Rhenus p̄terlabiṫ dauētriam
Prætereo vt p̄teriuit domū noſtrā. Similiṫ a trās cōpoſita.
vt trāſgreſſus eſt alpes trāſiuit tauꝝ montem. In Geneſi dr̄.
In baculo meo trāſiui iordanem. Tranſiliuit montes bethel.
¶ Circa qd̄ notandū ꝙ ꝟbum ꝯpoſitū qn̄ꝫ regit duos accōs.
vnum ꝟtute ꝓpoſitionis. alteꝝ ꝟtute ſimplicis. vt traduco te
pontē hoc ē duco te trās pontē. Un̄ canit tccia. Mente polū
nos trās ferre ſatage. Trāſuexit eū rhenū ꝑtraho te hoſtes. tra
iecit exercitū rhenū. Et ſic diciṫ tranſijcio exercitū. i. trāſporto
exercitū trās mare vel flumē. Sꝫ traijcio mare vel flumen eſt

trāſeo mare vel flumē. Traijcere vero hoiem eſt iaculo vibrare
hoiem. teutonice verſcheyten. Hic turn⁹ palantē haſta traije/
cit. ¶ Sciendū tercio q̄ pp̄oſitiones deſeruiētes abltō plærū/
qꝫ faciūt v̄bū ꝯpoſitū regere abltīn. vt ſūt expello excido abdico
excedo elabor. abſum depello deſilio deduco. Dicit̄ eni̅ expulit eū
regno. abdicauit ſe magiſtratu. hæc res excidit mihi memoria.
manu feneſtra. Et ꝑ eodē dicit̄ in ntō excidit mihi meōria h⁹
rei. Excidit mihi nomē tuū. Depulit eū arce turri. Deſilijt te/
cto. Anguilla ē elapſa mihi manib⁹ ⁊ ꝑ trāſſumptionē effugē
ſignificat. Hic illabor. vt de⁹ mentib⁹ illabit̄. ſꝫ allabor accīn et
p̄terlabor. vt rhen⁹ allabit̄ dauentriā. p̄terlabit̄ dauētriā. Item
deduxit eū periculo. Horati⁹ Nō dom⁹ aut fund⁹ nō æris acer
uus ⁊ auri ægroto dn̄i deduxit corꝑe febres. Nō aio curas ſup
ple deduxit. Abero vt abeſt domo et a ſuis. Eſt tn̄ exceptio ī his
præpoſitionib⁹ deſeruiētib⁹ abltō. qꝛ nō faciūt v̄bū ſꝑ regē abla
tiuū. vt præ qn̄qꝫ facit v̄bū regē accūm. vt p̄cedet vos ī galileā.
Hic p̄ire vt p̄iuit nos Hic de ī ꝯpoſitiōe qn̄qꝫ facit v̄bū regere
accīn. vt deficē dep̄cor debello vt comitat⁹ defecit exercitū. pecu/
niæ me deficiūt. id eſt deſunt. Hic milites ſæpe deficiūt ſuū p̄n
cipē vel a p̄ncipe. Debellaui hoſtes. Delegim⁹ petꝛ impatorē.
Et dr̄nt diligē ⁊ eligē quoꝝ vtrūqꝫ regit accīn. Deligē eni̅ ē ma
gis idoneū ad rē agendā ſecernē vt ciues nr̄i delegerūt petꝛ im
peratorē. ⁊ impator deligit milites. Eligē vero ꝑtinet ad emo/
limentū noſtꝝ. vt elige qd̄ potiſſimū velis. Dep̄cor etiā regit
accūm. ⁊ ſt afbiddē. Ouidi⁹. Sæpe p̄cor mortē. mortē q̄ꝫ de
precor idē. Expugno etiā regit accūm. ⁊ ē qn̄qꝫ pugnādo capē
vel vincē. Qn̄qꝫ idē qd̄ oppugn̄re beſtormē l' ipugn̄re anvechtē.
Un̄ ps̄. Sæpe expugnuerūt me a iuuētute mea. i. oppugnuerūt
vel ipugnuerūt. ¶ Præt̄ iſtū accūm vident̄ adhuc q̄dā regē ab/
latiuū. vt mat̄ dep̄cat̄ mortē filij. Itē con inſeꝑabil' pp̄oſitio fa
cit fere ſꝑ v̄bū h̄re d̄tīm vt ꝯg̃tulor tibi. cōuiuo cōmorior con
ſtudeo cōmilito tibi. ¶ Sciēdū q̄rto q̄ v̄bū ꝯpoſitū regit qn̄/
qꝫ rōne ꝯpoſitiōis d̄tīn ꝑ accō poſitū. Apud Uirgiliū. Infer/
retqꝫ deos latio. h̄ eſt in latiū. Apud eundē. Hedorūqꝫ gregem
viridi ꝯpellē hibiſco. i. ad hibiſcū. Uent⁹ appulit naues littori
id ē ad litt⁹ Boeti⁹. Eurus appulit īſulæ h̄ eſt ad inſulā. Illa
etiam cōſtructio inuenit̄ extra ꝯpoſitionē. vt it clamor cœloqꝫ
viꝝ ſtridorqꝫ rudentū. i. ad cœlum vſqꝫ. ⁊ eſt ibi hyꝑbole ſiue ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

perlatio color. ¶ Sciendū quinto ꝙ quorundā ꝟboꝝ ꝯpoſita
diuerſos regūt caſus. vt illudere regit dtūm. vt iudei certatim
illuſerūt chriſto. Id ꝟbum qn̄ꝫ regit accm̄ mediāte ꝓpoſitiōe
in. vt an me dignū putes in quem illudas. Deludo vero regit
accūm. vt deluſit eum Item arrideo regit dtūm vt arriſit mihi
fortuna. Mater arridet filio. Subrideo ſimilit̕ dtūm. ſed ſæ-
pius ſine caſu ponit̕. vt ſubriſit. Sꝫ derideo regit accūm vt iu-
dei deriſerāt chriſtū. ¶ Sciendū ſexto ꝙ ſimplex ſæpe ponit̕ ꝓ
cōpoſito ⁊ regit caſum ꝯpoſiti. ⁊ hoc in carmīe frequētiꝰ vt tu
me rides id eſt derides. Sola deum riſit morientē natio praua.
Sic luſit me ꝓ deluſit. Pone metū ꝓ depone Sic ſedet æquū
aſinū. Ambroſiꝰ. Cū chriſtꝰ pullū aſini ſederet clamabāt pueri
et moleſte ferebāt iudei quam cōſtructionē etiam ſequit̕ ſuū no
men ꝟbale qđ regit gtūm mutatū ex accōꝰ ꝟbi ſcꝫ ſeſſor. Vn̄ in
hymno. Dignatꝰ eſt fieri ſeſſor aſelli. ¶ Vltimo ſciendū ꝓpoſi
tio in cōpoſitiōe tria hꝫ officia. Qn̄ꝫ mutat ſignificatū. vt iu
ſtus iniuſtꝰ. venio inuenio. Qn̄ꝫ auget. vt facio ꝑficio. vigilo
peruigilare ad finē vſqꝫ noctis vigilare. Sic fero ꝑfero vt leue
eſt miſerias ferre. ꝑferre graue. Qn̄ꝫ minuit ſeu ꝓuat. vt ſubri
deo. ſubiraſcor ſubrufus id eſt paꝝ ruber. Nō tamē ſemꝑ præ-
poſitio hæc minuit. Quādoꝫ em̄ ſurſum ſignificat, vt ſubuo-
lo. i. ſurſum volo. Suſpicio id eſt ſurſum video. Virgiliꝰ Tot
ſubrigit aures. teutonice dye oren vp recken. ¶ Sciendū ꝙ ꝓ
poſitio quattuor modis ponit̕ in orōne. Quādoꝫ per cōpoſi-
tionem vt adamo redamo de quo loquit̕ littera. Quādoꝫ per
appoſitionem. ⁊ ſic ex ea ⁊ dictione cui adiūgitur non fit vna
dictio. vt ad foꝝ ad campū. Quādoꝫ anaſtraphat̕. id eſt poſt
ponitur. vt quæcum quocum quacum quibuſcum quide quade
quibuſde mecum ſecum Sic etiam poſtponitur verbo vt i præ
ſequar hoc eſt prei. Quandoꝫ interponitur præpoſitio adie-
ctiuo et ſubſtantiuo. vt qua de re qua de cauſa. quibꝰ ex rebus.
quam ob cauſam. Quandoꝫ elongatur a ſuo caſu per geniti-
uum a caſuali rectum vel aliam dictionem. vt ob patris tui in
me bene merita in omnibus tuæ geram morem voluntati.
Sic Corde natus ex parentis. vbi præpoſitio præponitur ge-
nitiuo recto a caſu præpoſitionis. Quandoꝫ verbum interpo
nitur vt factum eſt a neſcio quo homine. Dictum eſt a quibus
neſcio hominibus. ¶ Sequitur textꝰ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Penitet et tedet miſeret piget ⁊ pudet iſta

Accis iungūtur cum genitiuis

Natura primū ſed trāſitione ſecūdum

¶ Hic dicit ꝙ hæc quinqꝫ impꝑſonalia penitet tedet miſeret piget ⁊ pudet regūt accūm cum gtō. accūm ſignificātem rem agē tem vel potiꝰ patientem. ⁊ gtūm ſignificātem materiā vel cauſam materialem. In qua vel circa quā verſatˀ talis paſſio ſiue actio. vt penitet me peccati. het rouwet my des ſundes. Job. Tedet aīam meā vitæ meæ. Miſeret me tui. het vntbarmet my dyner. pudet me ignorātiæ. piget me huiꝰ. ¶ Circa lrām ſciē dum ꝑmo ꝙ hæc impꝑſonalia in lrā habēt quattuor ꝯſtructiones. Quādoqꝫ ponūtur ſine caſu. vt penitet heu ſero. Comicꝰ Piget pudetqꝫ. Apud eūdem. Ah ſceleſta ouem lupo cōmiſiſti diſpudet id eſt valde pudet. Qñqꝫ regūt accūm cū gtō vt ðt lrā penitet peccati. Qñqꝫ ꝯſtruūtur cū accō ⁊ infinitiuo poſito loco gti. vt in geneſi. vi. Penitet me feciſſe hoīem. i. penitētia tenet me. Et eſt infinitiuꝰ cōſtruendꝰ cū illo ꝟbo penitet ſꝑ p̄teriti plꝰ q̄mꝑfecti tꝑis. qꝛ pñia ſolū eſt de malis p̄teritꝫ Sꝫ alia verba pñt ꝯſtrui cū alijs īfinitiuis pñtis tꝑis. vt pudet me laborare ¶ Secūdo ſciendū ꝙ hæc tria impꝑſonalia tedet miſeret pudet habent duplex præteritum vnū ſub voce actiā vt teduit miſeruit puduit. Alterꝝ ſub voce paſſiua vt teſum eſt. ꝑteſum eſt. miſertum eſt puditum eſt. vt in exodo. Perteſum eſt populum itineris ⁊ laboris. Apud Comicum. Miſertū eſt me tui ita dij me ament. Apud Plautum. Neqꝫ me mei neqꝫ me tui puditum eſt. Et inueniūtur hæc etiam ꝑſonalitˀ poſita habere ntūm a parte anteriori. ⁊ accūm a parte poſteriori. vt vda pupilli quem gena miſeret. id eſt quē vda. id eſt humida gena pupilli ad miſericordiā cōmouet. Cato. Quod pudeat ſocios prudens celare memento. Sic perſonalitˀ dicimꝰ. Nil pudet iſtū. ſed ſæpiꝰ impꝑſonalitˀ loq̄mur ⁊ ꝑ gtūm. vt nulliꝰ rei pudet iſtū ¶ Sciendum tercio ꝙ ſex ſunt ꝟba impꝑſonalia quæ iungi ſolent īfinitiuis horꝝ impꝑſonaliū penitere tedere miſerere vt hæc cœpit incipit deſinit poteſt ſolet debet. vt cœpit eum penitere. peccati. p̄t te pigere. ſolet me miſerere tui. dꝫ te penitē Quintilianꝰ. Penitē eū ſui facti p̄t. q etiā ꝑſonalitˀ dictis finitis iungi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inueniũtur. vt ille cœpit penitẽ. Sꝫ meli⁹ loq̃mur impſonali
ter vt cœpit illum penitẽ. Jungũtur ⁊ dicta ꝟba cœpit incipit
deſinit poteſt ſolet dꝫ ĩfinitiuis alioꝝ ĩpſonaliũ vt cœpit mea ĩ
tereſſe. incipit mihi libere bibere comedere. Incipit me delectaẽ
bibere. Quare dicta impſonalia dicunt̃ impſonalia ex adiũctio
ne. iungunt̃ em̃ infinitiuis alioꝝ impſonaliũ ¶ Sciẽdũ quar
to q̃ eſt differẽtia int̃ penitẽ pigere ⁊ pudere. Nam penitẽ iun
git̃ verbis præteriti tp̃is. vt penitet me feciſſe. qꝛ penitẽtia ſo-
lum eſt de p̃teritis malis. Sed piget ⁊ pudet iungũtur ꝟbis p̄-
ſentis ⁊ p̃teriti tp̃is ⁊ futuri tp̃is. Accipit̃ penitẽ quãdoqꝫ pro
penitentiã habere. vt penitet me peccati. Quãdoqꝫ ꝓ pudere ſi
ue tedere. Unde Cicero de ſenectute. Num igit̃ ſi ad centeſimũ
vixiſſet annũ ſenectutis eũ ſuæ penitẽt. id eſt puderet. Quãdo
qꝫ accipit̃ pro tedere. Apud Uirgiliũ. Nec te peniteat calamo
triuiſſe labellum. ¶ Sciendũ quinto. Differẽtia eſt int̃ miſe-
ret impſonale. ⁊ miſereor miſereris ſecũdæ cõiugationis. ⁊ mi
ſeror aris p̃mæ cõiugationis Nam miſeret impſonale regit ac
cuſatiuũ cum gtõ. vt miſeret me tui. Miſereor eris ſecũdæ cõ
iugatiõis regit gtũm vel dtũm. vt miſerẽ mei deus. Miſerere
mihi de⁹ domine, ⁊ ſignificãt hæc duo mẽte vel animo compati
Sed miſereor aris p̃mæ ꝯiugatiõis regit accũm. vnde canit ec
cleſia. Miſerãs præcepti trãſgreſſorem Prudenti⁹. Miſerãs
labores hominũ. Inde miſerabilis dicit̃ qui eſt miſeratiõe dig-
nus. Et ſignificat hoc ꝟbum miſeror aris ex miſericordia iuua
re. Præſtat inuidioſum eſſe q̃m miſerabilem

Accuſanſqꝫ modo damnãs ve locatur eodem

¶ Hic dicit q̃ accuſandi damnãdi ꝟba regũt etiam accũm cũ
gtõ. vt accuſo te furti mẽdacij perfidiæ negligẽtiæ. Damno te
furti. Et ſunt accuſandi ꝟba hæc. Accuſo arguo ago calũnior
inſimulo inculpo carpo corripio increpo reprehendo. Et oppo
ſita. excuſo expurgo alligo. et ſic dicim⁹. Accuſo te negligen-
tiæ. arguo te ſacrilegij. Ago petꝝ furti. Petr⁹ alligat ſe furti.
Comic⁹. Hic ſe furti alligat ſupple ad ꝓbandũ. Damnãdi ꝟ-
ba ſunt damno mulcto cõuinco punio caſtigo plecto vt damno
te furti. mulcto te nequiciæ. plecto te veritatis. Regũt ſimili
ter accũm cum gtõ laudandi ⁊ cõmendãdi ꝟba vt laudo probo
cõmendo te ꝟtutis. Item admonẽdi ꝟba regũt accm̃ cũ gtõ vt

ſunt moneo cōmonefacio cōuenio cōmemoro vt moneo te debi/
ti Monumēta admonēt nos eoꝝ quoꝝ monimēta ſūt. Et eti
am admonēt nos mortalitatis noſtræ cōuenio te debiti. cōmo
nefacio te illi⁹. Apud Boetiū. Nam me iam hoꝝ ſecūdo cōme
moras. cōſulo re reꝝ. ¶ Sciendū pmo ꝙ dicta vba pñt regē i
eodem ſenſu abltūm ꝑ gtō. vt accuſo te furti vel furto. laudo te
virtutꝫ vel vtute. plecto te vtutꝫ vel vtute. purgat ſe criminis vel
crimie. Sunt tñ qdā dictiōes q ſꝑ regūtur ab his vbis i abltō
et nō in gtō. vt ſūt ablti haꝝ dictionū vterqꝫ neuter alter ābo.
vt ſi qs furet rem ſacrā de ꝓfano tenet ne ſacrilegij an furti an
vtroqꝫ. nō autē an vtriuſqꝫ. Qui ſuſtulerit rem ſuā a ſacro fur
ti ne tenet an ſacrilegij an neutro. nō aūt an neutrius. Accuſa
ri pt petr⁹ vel furti ł ſacrilegij. vel vtroqꝫ vel ābob⁹. nō aūt vtri
uſqꝫ vel āboꝝ. ¶ Sciēdū ſecūdo ꝙ iſte gtūs ⁊ abltūs rect⁹ a v
bis dānādi qñqꝫ ſt crimē quo ł cui⁹ quis dānat. vt dāno te fur
ti ł furto. homicidio ł homicidij. Qñqꝫ iſti gti ł ablti ſignt pe/
nā q infligit Horati⁹. Dānat⁹ lōgi ciſyph⁹ laborꝫ. vbi ille gtūs
lōgi laboris iportat penā ciſypho iflictā. Apud vgiliū. Refu/
go dānauit ſole micenas. Sap. Morte turpiſſima ꝯdēnem⁹
eū. Plectet capite. vbi abltūs ille ſt penā Sꝫ plectet furti vbi
ſt crimē. Eandē ꝯſtructionē hꝫ h nomē reus qđ qñqꝫ regit ge
nitiuū ł abltm̄ crimis. vt re⁹ furti ł furto. re⁹ homicidij ł homi
cidio Qñqꝫ regit gtm̄ ł abltm̄ penæ. re⁹ mortꝫ ł morte ¶ Sci
endū tcio integ qñqꝫ orō equalet vbo dānādi. ⁊ hꝫ regimen h⁹
lræ. vt apud Lucanū. Dat penā maiorꝫ aquæ. h ē ꝓpt maiorē
aquā. Sic dat penā homicidij. luit penā ſacrilegij Pendit pe/
nā piurij. De eo ſumet ſuppliciū piurā. penaſqꝫ animi pſoluit
auari. Etiā dr luit penā morte. ¶ Sciēdū qrto ꝙ paſſiua vbo
rū accuſandi dānādi ⁊ laudādi regūt etiā gtm̄ ł abltm̄ ⁊ nō ac
cuſatiuū. Sicut em̄ dicim⁹ accuſo te negligentiæ ꝙ nullas ad
me dediſti lras Ita tu accuſarꝫ a me negligētiæ ꝙ nullas ad me
das lras. Accuſo tabellariū pfidiæ ꝙ lrās ad me datas nō red
didit. ſeu ptulit. Ita tabellari⁹ accuſat ad me pfidiæ ꝙ lrās ad
me datas nō reddidit Et inueniunt hæc paſſiua accuſat agit va
rios regē gtōs ł abltōs vt petr⁹ agit vł accuſat furti. petr⁹ agit
ſacrilegij. h ē ꝙ ſuſtulerit ſacꝝ de ſacro. ſacꝝ de nō ſacro. nō ſacꝝ
de ſacro. Agit parricidij. h ē iecit man⁹ in parētes ł patriā ꝓdi
dit. vel inſequit. Agit veneficij. teutonice he heft myt vgiffe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nis vmme gegaen. Agit̃ maleficij hoc eſt incãtationis myt to-
ueringhe. Petrꝰ agit̃ illati ſtupri he heſt eyn iũcfrouwe v̾crech
tighet. Agit̃ maieſtatꝫ ſeu leſæ maieſtatꝫ teutonice he heſt vp de
heren geſprokẽ. In crimẽ leſæ maieſtatꝫ dictũ eſt. Agit̃ repetũ
darꝫ ſiue de pecunijs repetũdis h̾ ẽ accuſat̃. vt referat ip̄ſa ſiue
rationẽ reddat Agit̃ iteruerſæ l' intuerſarꝫ h̾ eſt accuſat̃ de aliena
pecunia ſiue rei ꝑ fraudẽ detẽtæ ontholdẽ dat men geleent heſt
Tulliꝰ Uerres intuertit regis cãdelabꝛꝫ. Et ẽ intuertere rẽ ali
quã callide tenẽ. ne facile rehaberi poſſit. Apud Pliniũ. Mar
cus curius iteruerſis pecunijs accuſabat̃. Agit̃ ſpretarꝫ h̾ eſt ac
cuſat̃ de cõtumacia Agit̃ expilatæ hereditatis hoc eſt accuſat̃ de
infidelitate tutelæ. Accuſare ẽ vel apd̾ iudices: vel apd̾ aliũ q̃ꝫ-
uis etiã apd̾ illũ ipſũ: quẽ accuſes. ſignificare atqꝫ oſtẽdere ali-
quẽ peccaſſe Incuſare vero rep̄hẽdẽ mores alteriꝰ ⁊ plerũqꝫ cũ
querula ꝙ ab illo iiuria ſis affectus.

Uerbaqꝫ ſumpta foris chriſti bonus ardet amorem

Hic d̾t ꝙ v̾bũ neutrale abſolutũ poſitũ ꝓ v̾bo trãſitio regit
accm̃ caſũ. vt bonꝰ hõ ardet chriſtũ. i. ardenter amat. Uirgiliꝰ.
Formoſũ paſtor chorydõ ardebat alexĩ. Idẽ Pars ſtupet inup
tæ donũ exiciale mineruæ. Eſaias. Jubilate mõtes laudẽ Idẽ
Et nubes pluãt iuſtũ In pſal. deꝰ pluet ſup̱ pctõres laq̃os. qd̾ v̾
bũ pluo freq̃ntiꝰ apud autores regit abltm̃. vt pluit lapidibꝰ.
In pſalmo. Exultabit lĩgua mea iuſticiã tuã. vbi tñ q̇dã dicũt
accum̃ poſitum ꝓ abltõ. vt in alio pſalmo. Et inſticia tua exul
tabũt. Quem tremũt baratra mors cruẽta pauet. In actibus
apoſtolorꝫ dicit̃. Uincula et tribulatiões me manẽt hieroſoly-
mis. Hic etiam poeta Uirgiliꝰ in ſuo libro. Te quoqꝫ magna
manebũt regna. In quibꝰ orationibꝰ manere ponit̃ ꝓ futurum
eſſe. In euãgelio. Qui me erubuerit ⁊ ſermones meos. hũc fili
us hois erubeſcet cum venerit in maieſtate ſua. Itẽ Qui vide-
rit mulierem ad ↄcupiſcendũ eam iam mœchatꝰ eſt eam in cor
de ſuo. hoc eſt iam cognouit in corde ſuo. Mœchor abſolutum
pro trãſitiuo ponitur. Et in his exemplis ⁊ in omnibus ſimili
bus fit figura euphoniſmꝰ dicta quæ ponit verbum ꝓ v̾bo Uñ
euphoniſmꝰ erit ꝓ v̾bo ponere verbũ. Exultat dñi laudẽ mea li
gua ſuperni Sciendũ circa litterã ꝙ nõ oĩa abſoluta v̾ba re
gũt accũm in quem trãſit accꝰ verbi. quare oportet ſeq̃ autores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Nam quãuis ardeo regit hũc accñ vt ardet deum nõ tamẽ fla gro ſuũ ſynonymũ nec feruet nec eſtuat quæ potiꝰ regũt abltñ vt flagrat amore chriſti. Verba eñ neutralia abſoluta ⁊ etiam verba deponẽtia abſoluta frequentiꝰ regũt abltñ cauſæ efficien tis. Neutralia ſũt hæc. exultat gaudet iubilat mœret dolet hor ret pallet rubet nigret ⁊ albet. friget ⁊ ardet ſtupet hebet calet torpet pollet viret aret floret cum ſplendet tepet ⁊ liquet ⁊ ma det adde. Deponẽtia ſunt hæc. Triſtor cum lætor quæror iraſ cor verecũdor. Glorior indignor oblector de quoqꝫ lector. Effe ctiua ſcies hæc ſemꝑ ꝟba vocare. Et regũt abltũm ſignificantẽ cauſam efficientẽ. vt ardeo amore chriſti. horreo morte. frigeo timore. calet ira. pallet timore. feruet ira. rubet verũdia. De de ponentalibꝰ lætor tua fœlicitate. triſtor tua aduerſitate. lætor tua ſecũda fortuna. triſtor tua aduerſa fortuna. Inueniũtur q̃ dam abſoluta cum accõ ⁊ abltõ. vt calẽt ingeniũ ingenio. redo let prudentiã inſipittiam vel a. Et caleo ꝑ ſimplex l eſt eſſe vel fieri calidum. ſed calleo ꝑ duplex ll eſt callum facẽ ſeu fieri teu tonice hart werden Unde calloſæ manꝰ dictæ ſũt ⁊ ſic regit ab latiuũ. vt manꝰ meæ nimio labore obcalluerũt. Quãdoqꝫ cal leo per duplex ll ſignificat callidum ſeu aſtutum eſſe. ⁊ optime aliquid ſcire. ⁊ ſic regit accũm vt dicẽda ſilẽdaqꝫ calles verſuti as calles. Et ego has verſutias calleo. Omnia deriuata ab hoc verbo geminãt ll. vt calliditas. Sed a caleo retinent ſimplex l vt caliditas. teutonice warmheyt ¶ Sciendũ ſecũdo ꝟbũ ab ſolutũm ꝓpe eſt illud qđ ad faciendã ꝑfectam ſentẽtiã nõ eget obliquo caſu. vt caleo frigeo ſto. ⁊ ideo ꝟba abſoluta dicta ſunt perfecta ꝟba qꝛ faciũt ꝑfectam ſentẽtiam ſine obliquo ſequẽte. Et eſt ꝟbum neutrale duplex ſcꝫ abſolutũ de quo hic loq̃mur. ⁊ eſt qđ nõ regit accũm. Alterꝫ eſt neutrale trãſitiuũ. vt aro littꝰ bibo vinum. comedo panem. ⁊ hꝫ tercias ꝑſonas paſſiui. Ver bum neutrale trãſitiuũ vt terra aratur. vinũ bibiť. ⁊ format de ſe tria ꝑticipia. ſcꝫ pñs in ns. præteritũ in tus. futurꝫ in rus vt bibẽs bibitꝰ bibiturus. Verbum neutrale abſolutũ vero non re git accũm. nõ habet tercias ꝑſonas in paſſiuo. Non hꝫ tria ꝑti cipia. ſꝫ tantũ duo. vt habeť ibi. Cum ꝟbum qđ hꝫ quarto ca ſu ⁊c̃. ¶ Sciendũ tercio ꝙ ꝟba abſoluta regũt aliquibꝰ modis accũm. Primo ꝑ ſynecdochen vt doleo caput. Secũdo accũm cauſæ regũt. vt anhelat prælia. gaudeo tua gaudia. gaudeo tuã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſecūdaȝ fortunā vel fortuna. Tercio accūm loci vel ſpacij. vt ā
bulaui tria miliaria. Quarto accm̄ tpis vt habito hic tres an-
nos dormiui hic tres ānos. ¶ Secūdo regūt accūm per euphoni
mū cum abſolutū ponit̄ ꝓ trāſitiuo. vt ardet deū. ¶ Sexto accm̄
poſitū aduerbialiť. vt viuit deum. i. diuine. Iuuenal'. Qui curi
os ſimulāt ⁊ bacchanalia viuūt. ¶ Septimo accm̄ ꝑ ꝯpoſitionē
vt exeo vrbē. ⁊ de illo dictū eſt ꝟbo ꝯpoſito. Octauo accm̄ ſui ꝟ
bal'. ⁊ ſcd̄m aliquos accūm ꝓporcionabilē. ſine q̄ actꝰ verbi non
poteſt fieri. vt curro curſum pugno pugnā. viuit vitā foelicem
miſerā. Nono ꝟba funebria carmina ſignificātia. i. lamētandi
verba. vt fleo matrē lugeo patrē. plāxerūt amicos ¶ Sȝ iſte mo
dꝰ nō differt a ſecūdo. qꝛ accūs videt̄ ſignificare cauſam. De di-
ctis modis tales ſūt ꝟſiculi. ¶ Synecdoche cauſa loca tēpꝰ trāſi
tus aduer. Cōpoſitū ꝟbo quartū iunxere ſoluto. ¶ Hic ꝓpriū iū-
gas ⁊ triſtia carmīa ſubdes Flere eſt lachrymis ideoqȝ tm̄ hoim
eſt ſicut ridē. Plorare eſt voce flebili ⁊ effuſa dolorē ſuū aperire
Vn̄ implorare ē plorādo opē orare. Plāgere ē ꝑcuſſiōe ac ꝟbe
ratiōe pectoris capitꝭ vultꝰ aliorꝫ ve mēbrorꝫ ſe in dolore affligē
Ideo ꝑ trāſſumptionē dicit̄ fluctꝰ plāgere littora. Eiulare ē vo
ce ſublata flere. Vociferare eſt voce effrenata nō mō dolorē ſed
etiā indignationē oſtēdere. Lamētari eſt voce querula ⁊ triſti
oratione cladem teſtari ſuā. teutonice ſyn vngeual.

Quæ ſine ꝑſonis ſunt atqȝ gerūdia iungis

Si tn̄ a ꝟbo quod trāſeat illa creabis

Matthæum legit̄ pſalmos erat ante legendū

¶ Hic dt̄ ꝙ ꝟba impſonalia paſſiuæ vocꝭ iu tur de cendentia a
verb̄ trāſitis r̄gūt cū ſuis gerūdijs accm̄. vt legit̄ mattheū legē
dū eſt pſalmos. ¶ Circa lrām ſciendū ꝙ ꝟba ipſonalia venien
tia a ꝟbis væhemētiſſimæ trāſitiōis. h̄ eſt a ꝟbis docēdi rogā-
di frequētiꝰ regūt accūm. vt docet̄ grāmaticā. docendū eſt grā-
maticā. orādū eſt veniā. Impſonalia vero veniētia ab alijs ver
bis raro iueniūtur regē accm̄ Raro em̄ iuenit̄ legit̄ mattheū. le
git̄ ꝟgiliū ⁊ ſiles locutiōes. Non tn̄ negādū alia ꝟba nō væhe
mētiſſimæ trāſitiōis poſſe regē accm̄. qꝛ iueniūtur regē accūm
quāuis ad modū rarent. Vn̄ Naſo. Qd̄ mare qd̄ tellus appo
ne qd̄ educat aer. Nil in qd̄ nob̄ eſuriat̄ erit. ¶ Sciēdum ſecūdo
Verba ipſonalia hn̄t q̄ttuor ꝯſtructiōes Qn̄qȝ ponunt̄ ſine oī

caſu. vt legit̃ cantat̃. Virgiliꝰ Jtur in ãtiquã ſiluã. Jdẽ Bel-
lat̃ cominꝰ armis. Currit̃ ad vocẽ incũdã. Quid agit̃. ſit rñſio
flet̃ ſtat̃. Qñqꝫ regũt abltũm mediãte ꝓpõne a vel ab a ꝑte ãte-
riori. ⁊ ſcđm quoſdã a ꝑte poſteriori. vt a me legit̃. Qñqꝫ regũt
oẽm caſum ſui ꝟbi. vt docet̃ grãmaticã. Parcit̃ delinquẽti. ſup
plicat̃ deo fauet̃ tibi. Emit̃ tãti quãti pluris minoꝝ ⁊c̃. Docet̃
tres horas grãmaticã. Qñqꝫ regũt accm̃ ⁊ abltũm mediãte p̃-
poſitiõe a vel ab. vel dtm̃ ꝓ abltõ poſitũ. vt docet̃ a me grãma
ticã. docet̃ mihi grãmaticã. ⁊ in ſuꝑiori exẽplo. Nil in qđ no-
bis. vbi ille dtũs ponit̃ ablatiui loco. i. a nob̃. Jſtas q̃ttuor cõ-
ſtructiões etiã hñt gerũdia imꝑſonaliũ. Qñqꝫ ponunt̃ ſine ca-
ſu vt legendũ eſt. Qñqꝫ cũ abltõ vt a me docendũ ẽ. Qñqꝫ cũ
caſu ſui ꝟbi vt docendũ eſt grãmaticã. parcendũ eſt ei. emendũ
eſt tãti. Qñqꝫ accm̃ cũ abltõ. vel dtũm ablti loco poſitum. vt a
me docendũ eſt grãmaticã. vel mihi docendũ eſt grãmaticam.
¶ Sciendũ tercio ꝟbum imꝑſonale paſſiuæ vocꝭ eſt illud qđ
terminat̃ in tur. ⁊ ꝯiugat̃ ſolũ ꝑ tercias ꝑſonas. ⁊ ꝑ men teuto
niſat̃. vt in pñti legit̃ legebat̃ lectũ eſt vel fuit. Et format de ſe
duo ꝑticipia præteritũ vt lectũ. futuꝝ vt legendũ doctũ docen
dum quæ etiam ſeruãt quattuor dictas cõſtructiões. vt doctũ
eſt ſine caſu. Cum abltõ ⁊ accõ ſimul. vt a me doctũ eſt vel mi
hi doctum eſt. Formant̃ etiam imꝑſonalia a verbis actiuis. vt
amat̃ legit̃. A verbis neutralibꝰ vt currit̃ ſtat̃ itur. Nõ tamen
ab omnibꝰ neutralibꝰ. nõ em̃ dicit̃ caletur friget̃. Formãtur eti
am a ꝟbis deponentalibꝰ qđ ab aliquibꝰ negat̃. vt a mentior mẽ
tit̃. Apud Ciceronem in Saluſtiũ. Ego dabo operã. vt ꝓ me
minimo cũ faſtidio reſpondeã. ⁊ in hũc minime mentitũ eſſe vi-
deat̃. vbi mentitũ eſſe eſt p̃teritũ plꝰ q̃mꝑfectũ imꝑſonalis deſcẽ
dentis a verbo deponẽtali. Luce. vi. et Matthei. vij. Eadẽ mẽ
ſura qua menſi fueritis remetiet̃ vobis. ⁊ hoc modo eadem men
ſura eſt ablatiui caſus. ⁊ eadem acuit penultimã. Si vero eadẽ
menſura eſſet nominatiui caſus tũc remetiet̃ acciperet̃ paſſiuæ
et nõ eſſet verbũ deponentale ſed potiꝰ antiquũ cõmune. qđ ſæ-
pe cõmune in ſcripturis inuenit̃. vt Eſaie. lxvi. Super genua
blandiet̃ vobis. vbi aliqui legũt blandietur verum tamẽ admo
dum rarenter formãtur imꝑſonalia a verbis deponentalibꝰ.

Poſtulo poſco peto doceo rogo flagito celo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Exuo cum veſtit monet induo calcio cingo
Accōs geminos hæc ꝟba requirūt
Hunc dant paſſiua quem ꝟba volūt ibi clauſa
Seu quem vis ꝟbi ſibi poſtulat aſſociari
Vli ꝟbi regitur qui paſſiuis ſociatur

¶ Hic enumerat quædā ꝟba vehemētiſſimæ trāſitiōis regē-tia duos accōs. Sunt em̄ tplicia ꝟba regētia duos accōs. q̄dā ſūt rogādi ꝟba vt poſtulo poſco peto rogo oro flagito obſecro obteſtor moneo exigo introgo quæ omnia pn̄t regere duos accuſatiuos præter ſupplico qd regit dtūm. vt ſupplico tibi. Et peto frequenti⁹ abltūm. mediāte præpoſitiōe. vt peto abs te pecuniā. oro te veniā. exigo te pecuniā debitam mihi abs te. Paſſiua regūt ſecundū accūm. vt tu exigeris pecuniā debitam mihi. Job Multa minora exigaris a deo q̄ꝫ merek iniq̄tas tua. Secūdo verba docendi regūt duos accuſatiuos. vt erudio doceo inſtruo imbuo informo celo. vt doceo te loqui latinū. dedoceo te barbariem vel loqui barbare. Hæc tamē verba imbuo inſtruo informo frequenti⁹ regūt accuſatiuū cum abltō. Unde Cato. Si tibi ſint nati nec opes ꝛc̄. Tercio verba veſtiēdi regūt duos accōs. vt veſtio induo pcingere calciare. vt pcingere ꝛ calcia te calcios tuos. ¶ Sciendū pmo q̄ tres ſunt modi mutandi actiuū in paſſiuū. Un⁹ vbi ſolus accūs mutak in ntūm. vt dedi tibi equū. equ⁹ a quo tibi dat⁹ eſt. Alter vbi ſunt duo accuſatiui quoꝝ vn⁹ mutak in ntūm. alter imutat⁹ relinquik vt docui te grāmaticā. Tu a me doct⁹ es grāmaticam. nō autem grāmatica docta eſt a me. Terci⁹ modus vbi vterlibꝫ accuſatiuoꝝ mutak in ntūm. alteꝝ vel relinquendo vel in ablatiuū mediāte p̄poſitione a vel ab trāſferendo ſic. ego rogaui te veniam. tu rogat⁹ es a me veniam. vel venia abs te rogata eſt mihi. Et hic vltim⁹ modus fit potiſſimū in verbis rogandi. ſecundus in ꝟbis docendi. ¶ Secūdo ſciendum. Differētia eſt inter orare ꝛ exorare. Nam orare rogare eſt. exorare eſt rogādo impetrare ꝛ orādo inducere. vt oro fac te exorem. teutonice af bidden of mit bede verigē. Quicq̄d me exorauerꝭ i die paſchæ dabo tibi Jta etiā differūt iſta duo ꝟba ſuadeo ꝛ pſuadeo Nā ſuadē ē hortari. ſꝫ pſuadere eſt aliquē inducere ad credendū vel facē aliquē credere.

Hic differūt veſtigare ⁊ inueſtigare. Nā veſtigare idē eſt qđ q̄-
rere. Sꝫ inueſtigare ⁊ ꝑueſtigare ē ꝑ veſtigationē acq̄rere. Itē
differūt p̄cor ⁊ dep̄cor. Precor eſt p̄ces facē. Dep̄cari eſt p̄cibus
orare ne q̇d fiat. vt Sæpe p̄cor mortē. mortē quoqꝫ dep̄cor idē
Itē differūt poſtulo ⁊ peto. Nā poſtulare eſt req̄rere ⁊ tanq̄m
rem iuſtā ꝓ meritꝫ nr̄is petē. Hic dicimꝰ res tempꝰ locꝰ cauſa
ꝑſona poſtulat. Cuiꝰ cōpoſitū eſt expoſtulo qđ eſt cū querela a-
pud amicos req̄rere. ⁊ q̄ſi officiū amiciciæ i alio deſiderare. Et
hoc v̄bū hꝫ frequētiſſime abltūm mediante ꝑpoſitiōe cū. vt q̇d
habes qđ mecū expoſtules. Petere vero ē hūilit̄ ⁊ p̄cibꝰ rogare
vt apud Curciū. Poſtulabāt autē magꝭ q̄ꝫ ꝑtebāt. Tu magis
poſtulas q̄m petis. Regit etiā hͦ v̄bū abltm̄. vt neqꝫ poſtulem
abs te niſi res ipſa moneat. Accipit̄ hoc v̄bū peto q̄nqꝫ i bonā
partē. vt medicꝰ petit ſanitatē ægri. pater laudē filij. Q̄nqꝫ ac-
cipit̄ in malū. vt multi filij petūt mortē parentū. Itē hoc v̄bū
peto cū abltō ꝯſtructū ſemꝑ accipit̄ in malā ꝑtez. vt petijt me
gladio veneno i̅ſidijs. Virgiliꝰ. Malo me galathea petit. hͦ ē
inceſſit ⁊ pomoꝝ iactu inſequit̄. Itē poſco eſt rē debitā ⁊ hone-
ſtā petere. Flagitare ē væhement̄ ⁊ plꝰ q̄m poſtulare. vt Apud
Ciceronē. Quid qđ hæc cauſa poſtulat ⁊ ſi poſtulat nō tn̄ fla-
gitat. Pliniꝰ Efflagitaſti quotidiano flagitio. vt libros quos
ſcripſi iam emitterem.

Ornatus v̄bū̄ ſpacijqꝫ moreqꝫ gubernāt

Accōs vocū quæ talia ſignāt

Te veſtiti tunicā iam ꝑgis milia ſeptem.

Hic đt q̄ v̄ba veſtiēdi regūt duos accōs. vt i̅duo te tunicā
et de illo ſatis dictū eſt ſuperiꝰ. Et ponit duas alias regulas. q̄-
rū ꝑ̇ma eſt. Verba ambulādi vel ſpaciādi regūt accūm vel ab-
latiuū. vt ābulaui ſeptē milia. ſeptē milibꝰ paſſuū. Silr̄ v̄ba
diſtādi regūt accūm vel abltm̄. vt hæc v̄ba abſū diſto. vt dauē
tria diſtat tria milia paſſuū ab illa. Duo milia paſſuū. Petrus
abeſt hinc tria milia vel milibꝰ. vt apud Naſonē. Sulmo mi-
hi ꝑ̇ma gelidis vberrimꝰ vndis Milia qui nonies diſtat ab vr-
be decē. Et iuenit̄ triplex milia. ꝑ̇mo milia ꝓ miliaria ꝑ ſynco-
pā vt in exēplis huiꝰ lr̄æ. Secūdo iuenit̄ millia a mille teuto-
ce duſent. vt vndeci millia v̄ginū. Tercio iuenit̄ milia a nomi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

miliũ qđ eſt gen⁹ legumĩs teutonice herſen. ¶ Secũda regula eſt. Omne ꝟbũ ꝑt regẽ accũm vel abltũm tp̄is vt tres ãnos dauētrię cõmorat⁹ ſum vel trib⁹ annis. Ego iã tres ãnos dauentrię habito vel trib⁹ annis. Adhuc modicũ tp̄is vobiſcũ ſum ł futur⁹ ſum. Tulli⁹ Nemo tã ſenex q̇ ſe annũ nõ putet poſſe viuẽ. Apud Ouidiũ. Dicit̃ ęgypt⁹ caruiſſe iuuãtib⁹ arua. Imbrib⁹ atq̃ ãnos ſicca fuiſſe decẽ. Virgili⁹. Una cũ gẽte bellum tot ãnos gero. Ego hãc domũ iam multos ãnos habito ⁊ poſſideo. Apud Virgiliũ. Facil' deſcẽſus auerni ẽ. Noctes atq̃ dies patet atri ianua ditis. Eſt hõ ſomno dedit⁹ ſtertit noctes atq̃ dies. i. ꝑnoctes Sʒ cũ đr q̄t nat⁹ es ãnos ſubaudit̃ ꝑpoſitio Ante. i. añ q̄t nat⁹ es ãnos. Annos nat⁹ ſum duodecĩ. i. ante ãnos nat⁹ ſum duodecĩ ¶ Sciẽdũ ꝑmo ꝙ tẽp⁹ eſt duplex ſcʒ qñ et illud ẽ qđ rñdet̃ ad qñ. ⁊ illud ſolũ regit̃ in abltõ. vt qñ veniſti. rñdet̃ hora t̃cia ⁊ nõ horã terciũ. Aliud ẽ tẽp⁹ quãdiu. ⁊ illud regit̃ in accõ vel abltõ. vt cũ q̄rit̃ q̄mdiu dauẽtrię cõmorat⁹ es. ꝑt rñderi tres ãnos vel trib⁹ annis. Cõmorat⁹ ſũ hic tres ampli⁹ annos. Accõmoda mihi libꝝ tuũ in mẽſem vnũ. i dies octo. i diem vnũ. ⁊ dimiſſa ꝑpõne vt mẽſem vnũ. dies octo diẽ vnũ Et hęc oĩa idẽ ſignificãt. quãdiu donec vſq̃ aduſq̃ quouſq̃ vſq̃q̇ q̄ad q̄aduſq̃. vt tãdiu ſtudes quouſq̃ te nõ didiciſſe penitebit. Da lr̃is operã quoad ĩ ętate iuuenili es. ¶ Sciẽdũ ſecũdo ꝙ aliq̇ dicũt ꝑ accm̃ ſignificari tẽp⁹ cõtinuũ. Per abltm̃ tẽp⁹ diſcõtinuũ. ſʒ falſũ eſt. Idẽ em̃ ſignificãt accũs ⁊ abltũs. vt audiui platonẽ duos ãnos vel duob⁹ annis.

Saepe regente caret vitae mod⁹ idq̃ ꝓbato

Vir bone viue deũ ſic viues ſaecula cuncta

¶ Hic đr ꝙ ꝟba ꝑtinẽtia ad actũ viuẽdi regũt ſępe accm̃ poſitũ aduerbialit̃ vt viue deũ. i. deifice. ſic viues ſęcula cũcta. i. ęternalit̃. Apud Boetiũ hic aſinũ viuit. i. adinſtar ⁊ modũ aſini. ł poteſt reſolui ĩ aduerbiũ id ẽ aſinine. Viuẽ ſanctũ. i. inſtar ſancti ſiue ſancte. Viuẽ bacchanalia đr iſtar bacchãtiũ. Iuuenal'. Qui curios ſimulãt ⁊ bacchanalia viuũt. Vox illa non ſonat hoĩm. i. ad modũ hoĩs. Sic diſcedẽtib⁹ vel nos diſcedẽtes dicim⁹ lõgũ vale. i. ꝑ lõgũ tẽp⁹ Apud ꝟgiliũ Et lõgũ formoſe vale vale inq̇d iolla. Et moriẽtib⁹ dicim⁹ vale ęternũ. i. ęt̃nalit̃ Apud ꝟgiliũ. Aet̃nũq̃ vale mihi optĩe palla. Et ĩ locutiõib⁹

hui⁹ regulæ ſequēdi ſūt boni auctores. Nā q̄zuis aliq̄ ſic loquū
tur loquit̃ canē bibit vaccā. i. ad iſtar vaccæ. ſtertit cattū huiōi
tñ locutiōes nō ſūt vſurpatæ vel frequētes apud bonos aucto-
res q̄ ſic loquūtur. comedit vt caīs. bibit vt vacca l' comedit ad
inſtar vel admodū caīs. ¶ Circa lrām ſciēdū ꝙ oīs caſus noīs
adiectiui p̄t poni aduerbialit̃ excœpto vtō. Juxta illud Aduer
bij more caſus tibi quiſqꝫ locat̃. De ntō. Fors ꝛ vota facit. De
gtō petr⁹ redijt veſpi p̄ueſperi. De dtō. Uirgili⁹. Sunt q̇b⁹ ad
portas cecidit cuſtodia ſorti. De accō viue deū vale lōgū. De ab
latiuo. Alternis dicetꝫ amāt altña. i. viciſſim. ¶ Sciēdū ſecū
do. Quædā noīa īueniūtur aduerbialit̃ omni caſui addita ꝛ di
cunt̃ ab aliq̇b⁹ ſubſtātiuata, vt dulce triſte turpe ſublime ꝛ mul
ta alia in e t̃ciæ declinatiōis. vt aq̇la ē volās ſublime. aq̇læ vo-
lātis ſublime. ꝛ ſic in oīb⁹ caſib⁹ Uirgili⁹. Eūtes ſublime ferāt
ad ſidera cygni. In ſequētia paſchali. Uolucres dulce canunt.
Sic ī gtō volucris dulce cātantꝫ volucri dulce cantāti. Dictio
turpe ſonans. dcōnis turpe ſonātis. Ita etiā ſe hn̄t aliq̄ noīa in
ens quæ ſub vna voce oī caſui iungūtur. vt recēs libēs feruēs.
vt ſol recēs ort⁹. ſolis recēs orti. In abltō Apud Uirgilium.
Sole recēs orto. Sic puul⁹ recēs nat⁹. puuli recēs nati. ī dtō
Dux erat puulo recēs nato lapideū cultꝛ pati lōge durius erit
pctōres æternas penas tolerare. Quædā dcōnes p̄nt poni no
minalit̃ vel de ſe formare aduerbia. vt ſūt creber rar⁹ ſedul⁹ ſol⁹
ſecret⁹ ſubitus intim⁹. vt crebras dedi ad te lrās. quāuis tu ad
me perraras dediſti. Et ꝑ eodē crebro ad te dedi lrās quāuis tu
ad me raro lrās dederis Ita ꝑ eodē dicim⁹ ſera pſimonia fit ī fū
do. ¶ Tercio ſciendū ꝙ ī ſecūda declinatiōe adiectiua ſæpi⁹ po
nūtur aduerbialit̃ in abltō. vt falſo quereris. falſa q̄rit̃ huma-
nū gen⁹. Liq̇do patet poſtremo ſic dixit. vl' poſtremū me vides
Ego īd agā ſedulo. merito accidit. nccārio feci. Differt neceſſa
rio a neceſſe. qꝛ nccārio iungit̃ oībus ꝟbis. vt nccārio dixi. Ne
ceſſe tantū ſubſtātiuis ꝟbis. Et ꝑ illo veteres dixerūt neceſſuꝫ
Sic ſubito cito cōcito iterato ꝓuato abinteſtato. vt obijt abin-
teſtato. id eſt abſqꝫ teſtamēto. Nō veni huc auſpicato teutoni-
ce tot eynen goeden gelucke. Sunt etiā quædā dictiōes q̄ ſub
voce o vel um aduerbialit̃ ponunt̃. vt ꝑmū vel ꝑmo. ſecūdū vl'
ſecūdo. quarto vel quartū. vltimo vel vltimū. poſtremo vel po
ſtremū ꝛ alia numeralia. ¶ Quarto ſciendū. Qn̄cunqꝫ nomē

adiectiuū ponit̄ ſine ſubſtātiuo in orōne. tūc ponit̄ vel ſubſtāti-
ui ſui loco. vel aduerbij loco vel abſtracti ſui loco. vt triſte lup⁹
ſtabil'. i. res t̄ſtis Bonū mihi lex oris tui. Aduerbij loco vt ſub
lime volat. i. ſblimit' de q̄ mō p̄dictū ē. Suaue rubēs hyacith⁹
Graue olētia allia h̄ ē g̃uit'. De abſtracto. Seruātiſſim⁹ equi
id eſt eq̄tat; Idem v̄gili⁹. Sparſis pellib⁹ albo id eſt albedine.

His obliuiſcor iunges meminiq; recordor.

Hic dicit q̄ obliuiſcēdi v̄ba regunt accūm cum gtō. vt ſunt
obliuiſcor. memini. recordor. vt oblit⁹ ſum quæ mihi dixiſti v̄-
ba vel v̄bor̄. De accō. Numeros memini ſi v̄ba tenerem. Me
morare nouiſſima tua ⁊ in æternū nō peccabis. Circa litte-
ram ſciendū. Omnia memorādi ⁊ obliuiſcēdi v̄ba regūt accuſa
tiuū vel gtūm præt' hoc nomē memor quod ſolum regit gtūm
vt memor mei. imemor beneficij. Apud Uirgiliū. Nihil illa
neq; auras neq; ſonit⁹ memor. vbi auras eſt gti caſus qui more
græco in as terminat̄ vt paterfamilias. Secūdo ſciendū q̄
oblit⁹ regēs accūm vel gtūm ſignificat actiue. vt oblit⁹ ſum eo-
rum v̄bor̄ quæ mihi dixiſti. ⁊ oblit⁹ ſum v̄ba ea quæ mihi dixi
ſti. Sed oblit⁹ regēs dtūm vel ablatiuū accipit̄ paſſiue vt deus
oblit⁹ eſt a me vel mihi. id eſt obliuioni deditus. Tercio ſciē-
dum q̄ obliuiſcor etiā ↄſtruit̄ cum infinitiuo. vt oblit⁹ ſū clau
dere os meū. Cōſtruit̄ etiam cū orōne incipiēte a quæſitiuo. vt
oblit⁹ ſum vbi viderim ioānem: quādo viderim eum: qualis ſit:
quāt⁹: cui⁹. cuias. An ioānes ſit domi nec ne: oblit⁹ ſū q̄ iuerit
ioānes Itē Oblit⁹ ſū libr̄ meū tollē ex domo Ick heb myn boic
to huys v̄getē. Reliq̄ libr̄ meū domi Reliq̄ domi exoletā v̄gi

His iūges iuuat atq; decet delcāt oportz nē. i. adultā

Hic dt q̄ hæc q̄ttuor īpſonalia iuuat delcāt oz r̄gūt accūm
vt Agricolā arbor ad frcm̄ p̄ducta delcāt Seneca i epl'a xxxiiij
Decet cler̄ īdui l' īdutū eſſe veſte talari Oportuit xp̄m pati ⁊c
Et ↄſtruūt̄ hæc īpſonalia ſæpe cū īfinitio p̄ ītellectionē acci vt
iuuat legē autoēs Forſā ⁊ hæc oli memiſſe iuuabit Uirgili⁹ Iu
uat arua vidē Et iſta īpſonalia p̄nt poi p̄ſōlit' p̄t oportz. ⁊ r̄gūt
ntm̄ a p̄ti ātēiori. vt te decz laus ⁊ hōr. te decz hymn⁹ de⁹ i ſyō.
Paruos p̄ua decēt. mag̃s maiora ſequūt̄. vita q̄m ag̃ nō decet
te. Decet imp̄ſonalit' captū regit accūm cū īfinitio. ⁊ ei⁹ cōpoſi-
tum eſt dedecet. vt dedecet te ita viuē. Iuuat inuenit̄ p̄ſonaliter

ꝑ auxiliari. vt ioãnes iuuat me. Qñqꝫ etiã ꝑſonalit̃ ꝑ delcãre. vt nil niſi turpe iuuat Nõ oẽs arbuſta iuuãt. In qb⁹ oib⁹ iuuat ponit̃ ꝑſonalit̃ Similit̃ cũ d̾r hæc res me delectat ibi ponit̃ ꝑſonalit̃. Sꝫ delectat me ſuire deo ibi ponit̃ ipſonalit̃. Et dr̃nt delectat oblecto ⁊ delector. Nã delectat regit accũm vt delectat me diſcẽ. Delector regit ablm̃. vt delector ſacris lr̃is carmie. Sꝫ oblecto regit accm̃ cũ abltõ. vt oblecto me ſacris lr̃is. Cui⁹ paſſiuũ ẽ oblector vt oblector carmie. Eſt em̃ delcãt ipſonale. delector deponẽtale. oblecto actiuũ. ¶ Sciẽdũ tercio ꝙ impſoãale oportet ſolꝫ in p̃terito ꝯſtrui cũ accõ ꝑticipij ad ſignificãdã rẽ nõ debuiſſe fieri. vel omitti. h̾ eſt rẽ aliquã ꝑꝑerã factã vl' omiſſam eſſe. vt apd̾ Ciceronẽ. Tamen id factũ nõ oportuit. Item Apollinis ſignũ ablatũ certe nõ oportuit. Sic. Nõ ita factũ aut dictũ oportuit. In qb⁹ oib⁹ ſignificat̃ aliq̇d ꝑꝑerã factũ Ita apud eundẽ tulliũ. Totã rẽ integrã ſuatã oportuit. id p̄dictũ oportuit teutoice dat ſolde men to vorẽ geſacht hebbẽ. in qb⁹ ſignificat̃ aliq̇d ꝑꝑerã omiſſũ. In eodẽ ſenſu ꝯſtruit̃ h̾ ỽbũ oportuit cum p̃terito pl⁹ q̃mꝑfecto infinitiui vt ita feciſſe oportuit. Comicus. Nõne oportuit me p̄ſciſſe ante.

Oqꝫ ſibi quartũ ſolet heu quoqꝫ iungẽ caſum

¶ Hic d̾t qꝫ illæ duæ intiectiões o et heu regũt accm̃. vt o ineffabilẽ vix. O variã volucrẽqꝫ fortunã. Terẽti⁹ Heu me miſex. Et fere cũ huiõi ꝓnoib⁹ iungit̃. Nã cũ alio noie frequẽti⁹ per exprobrationẽ. Virgili⁹ Heu ſtirpẽ inuiſam Aliqñ etiã cum ntõ. vt idẽ ỽgili⁹ Heu pietas: heu p̄ſca fides. ¶ Sciẽdũ p̄mo ꝙ o qñqꝫ ẽ nomẽ lr̃æ ⁊ ẽ vna q̇nqꝫ vocaliũ. Qñqꝫ trãſſumitur ꝑ fine. vt ĩ apocalipſi. Ego ſũ alpha et o. i. p̄ncipiũ ⁊ finis. Alpha em̃ ẽ p̄ma lrã apud græcos. ⁊ ẽ idẽ qd̾ a. Sꝫ omega. i. o magnũ ẽ vltia lrã græcoꝝ alphabeti. Qñqꝫ ẽ aduerbiũ vt o formoſe puer. Ducades o meliboee caper tibi ſalu⁹ ⁊ hedi. Qñqꝫ aduerbiũ optãdi. qd̾ qñqꝫ cũ ſi ponit̃ qñqꝫ ſi ſubaudit̃. vt o tm̃ libeat mecũ tibi ſordida rura. atqꝫ hũiles habitare caſas. Qñqꝫ eſt intiectio ⁊ ſic regit accm̃ vt d̾t alexand̾. ⁊ ĩ bonũ ⁊ malũ accipit̃. vt o magnã hũanitatẽ. o magnã crudelitatẽ Iuxta qd̾ ſciẽdũ ꝙ o intiectio hꝫ varias ꝯſtructiões. vt o mag̃ vis veritatis quæ ꝯtra oĩa ĩgenia calliditatẽ ſolertiã ꝯtraqꝫ fictas hoim ĩſidias ſe ꝑ ſe ipſa defendit. Qñqꝫ cũ vtõ. vt apd̾ eundẽ O nonæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

decẽbꝛes illæ q̄ me ꝯſule fuiſtis. Uirgiliꝰ O fortunati quoꝝ iã
mœnia ſurgũt. Qñq3 ꝯſtruit̃ cum dtõ. vt O mihi dies i oẽs.
Quarto ꝯſtruit̃ cũ accõ Uirgiliꝰ O fortunatos nimiũ bona ſi
ſua norint. agricolas Inuenit̃ qñq3 ſine caſu. Apꝺ Lucanũ O
male vicinis hæc mœnia ꝯdita gallis. ¶ Sciẽdũ tcio ꝙ qñ3
o ſubauditur. cũ dolor vel affectꝰ animi nõ ẽ væhemẽs ſiue ma
gnꝰ. vt apꝺ Ciceronẽ. Indignũ facinꝰ ⁊ hoiem neq̃3 q̄ nõ dubi
taret i foro alea ludẽ. Pliniꝰ. Hoiem te ipatientẽ vel potiꝰ du
rũ ac pene crudelẽ q̄ tã inſignes libros tãdiu tenes. vbi ſi excãde
ſcẽmꝰ væhemẽter dicẽdũ eſſ3. O hoiem neq̃3 et o hoiem ipatiẽ
tẽ. Hic etiã ſæpe intiectio heu ſubaudiri ſol3. vt me miſeꝝ q̄d
dicit. me miſeꝝ q̄d audio. ¶ Sciẽdũ q̄rto Quædã aliæ iueni
untur intiectiões q̄ etiã qñq3 regũt accm̃ vl' aliũ caſũ. vt proch
aſpiratũ i fine. q̄ intiectio qñq3 ꝯſtruitur cũ ntõ. vt ꝓch pudor
proch dolor ꝓch nephas. In q̄bꝰ accẽtꝰ cadit ſuꝑ penultimã ha
rũ dictionũ pudor dolor nephas. q2 teſte ꝓſciano nulla intiectõ
cõponitur. Qñq3 ꝯſtruitur cũ vtõ. vt apꝺ Lucanũ. Proch ſu
peri viriꝺeſq3 dei. Proch ſupi q̄ntũ mortalia corꝑa cæcæ nocti
hñt. Qñq3 cõſtruitur cũ accõ. vt proch deũ hoimq3 fidẽ deũ. i.
deoꝝ. vbi videtur ſb' itelligi h° ꝟbũ teſtor qꝺ regit illũ accm̃ fidẽ

Adde ꝑ et ſimiles ꝑ vicos itur ad vrbes

¶ Hic dt ꝙ trigita ſũt ꝑpões defuiẽtes accõ. vt ad apꝺ ante
⁊c. ¶ Circa lrãm ſciẽdũ plures videtur iueniri ꝑpões defui
entes accõ q̄ tñ potiꝰ ſũt aduerbia loco ꝑpoſitiõis poſita. vt ſũt
retro ſubtꝰ intro intꝰ foras foris ꝟſus ꝓcul ꝓdie poſtridie. vt in
euã° Marci. Uade retro me ſathana. vbi retro ponitur loco il
lius ꝑpoſitiõis poſt. Quã poſuit btũs augꝰ Uade pꝰ me ſatha
na. Et i pſalmo. Dilataſti greſſus meos ſubtꝰ me. vbi ſubtus
aduerbiũ ponitur ꝓ ꝑpoſitiõe ſubt' Et i hiẽmia. Atriũ qꝺ erat
foris tẽplũ. vbi aduerbiũ foris ponitur pro ꝑpõne ante Ita iuit
foras ciuitatẽ. i. extra ciuitatẽ. Ita iuit itro ciuitatẽ. ibi itro po
nitur loco ꝑpõnis itra. Nos ꝟo loq̄mur ꝑ ꝑpões ⁊ nõ aduer-
bia. Dicimꝰ eñ ſubt' te ſternetur tinea. Uade ex̃ ciuitatẽ. Item
ꝓcul qñq3 iuenitur cũ accõ. vt ꝓcul vrbẽ ſicut dt curciꝰ. i. iux̃
vrbẽ. Itẽ ꝟſus ſꝑ ꝑponitur accõ. vt ibo romã ꝟſus dauẽtriã ꝟ
ſus Surſũ ſiue ſurſũ ꝟſus Ita quoq3 ꝟſus. i. in vnãquãq3 ꝑtẽ
vtroq3 ꝟſus. i. in vtrãq3 ꝑtẽ. Pridie ⁊ poſtridie aduerbia etiã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

cũ accõ inueniũtur vt ꝑdie calẽdas martij. vbi ĩtelligit̃ ꝓ poſitõ
ante vel poſt. De q̇b⁹ aduerbijs ⁊ q̃ttuoꝛ eoꝝ ↄſtructiõib⁹ dictũ
eſt ſuperi⁹ ibi. clauſũ ſub ꝑte. ¶ Sciẽdũ ſecũdo ꝙ tres ſũt figu
ræ ſolitæ fieri in p̄põnib⁹. vt anaſtropha. archaiſmos ⁊ ꝓtheſe
os palange. Anaſtropha ẽ ꝑpoſitiõis poſtpoſitio. vt Ipꝛe ſeq̃r
te ꝓpt̃ romã ꝟſus. Ad occidẽtem vſq̃. Sic ĩ abltõ colloten⁹.
id ẽ ten⁹ collo. Ita quicũ quocũ quacũ q̇buſcũ q̇ de q̃ de q̃ de qui
buſde. Archaiſmos fit cũ ꝑpoſitio regit caſũ nõ ꝓpꝛiũ. vt cum
poſt ãte ⁊ circũ ſolẽtes regẽ accũm ĩneniunt̃ ↄſtrui cũ abltõ. vt
apud Uirgiliũ ⁊ lõgo poſt tꝑe veni. Protheſcos paralãge eſt p̄
poſitiõis ꝓ alia præpoſitiõe poſitio. vt Apud ꝟgiliũ. Multa
ſuꝑ ꝑamo rogitãs ſuꝑ hectoꝛe multa. Sic ſol d̃ꝛ in cãcro id eſt
ſub cãcro ¶ Tercio ſciendũ ꝑpoſitio ſæpe ponit̃ ſine caſu. ⁊ tũc
eſt aduerbiũ. vt ãte venite. int̃ doꝛmire. ⁊ ſic de alijs. vbi ante ⁊
int̃ ſunt aduerbia. ante tꝑis. Int̃ aduerbiũ loci. Sic poſt ſeq̃t̃
ꝓpe null⁹ ¶ Quarto ſciẽdũ ꝙ p̄poſitio oꝛnat⁹ cauſa ſæpe p̄po-
nit̃ gtõ ⁊ etiã int̃ponit̃ adiectiuo ⁊ ſubſtãtiuo. Præponit̃ gtõ
vt hic ꝓ patris tui ĩ me bñuolẽtia moꝛẽ in oĩb⁹ tuæ gerã volũ-
tati. Sic ob patris tui ĩ me benemerita ego tibi q̃m libẽtiſſime
inſeruiã. Et h̃ mõ inuenit̃ p̄poſitio poni ĩ hymno A ſolis oꝛt⁹
cardĩe aduſq̃ t̃re limitẽ. Ponit̃ int̃ adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ p̄po
ſitio hic. Eã ob cauſam. q̇b⁹ ex cauſis. maxias ad vtilitates Qñ
q̃ cũ ſuo caſu int̃ponit̃. vt tua ĩ me beneuolẽtia. tua ĩ me huma
nitas ⁊c̃. ¶ Quinto ſciendũ circa p̄poſitiões hæc p̄poſitio ad
qñq̃ ĩpoꝛtat motũ ad locũ ⁊ ꝑſonã. vt iuit ad patrẽ. Qñq̃ va
let iuxta. vt caſtra poſita ſunt ad rhenũ id ẽ iuxta. Urbs illa ſi
ta eſt ãd oꝛientẽ teutoĩce in dat oeſten. In euã°. Stabat petr⁹
ad ignẽ ſe calefaciẽs. Uirgili⁹ Et foꝛmoſus oues ad flumĩa pa
uit adonis. Qñq̃ ad ſignificat tẽp⁹, ⁊ valet vſq̃. vt ad bellum
macedonicũ. i. vſq̃. Qñq̃ idẽ eſt qd̓ ↄtra. vt pugna ẽ mihi ad
illũ id ẽ ↄtra illũ. Qñq̃ d̓t cauſam. vt ad q̇d h̃ feciſti Sic pu
gnat ad coꝛonã. i. ꝓpt̃ coꝛonã. Qñq̃ ad valet valde ⁊ d̓t inten
tionẽ vt ad vnguẽ id ẽ valde ꝑfecte vel ad ſilr̃itudinẽ. Sic etiã
dicim⁹ per cõpoſitionẽ Apprime adfabꝛe. Qñq̃ d̓t ↄꝑationẽ
vt petr⁹ nihil h̃ꝫ ad paulũ. ¶ Apud ſignificat ꝑſonã ⁊ locũ. vt
eſt apud Platonẽ. apud Ciceronẽ. apud foꝝ. apud tẽplũ Eaſ
dẽ ſignificatiões h̃ꝫ p̄poſitio penes. Eſt tñ d̃ꝛa int̃ apud ⁊ pe-
nes. q̃ꝛ apud ꝑſonã abſolute ſignificat. Sed penes ſignificat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

perſonam cum dominio ⁊ poteſtate. vt res eſt apud te qualiter
cūqꝫ a te tenetur. Sed penes te id eſt quodāmodo a te poſſide
tur. Et ſic dicitur. res eſt penes iudices arbitros id eſt in pote/
ſtate iudicum ⁊ arbitroꝝ. Eſt etiam differētia inter ad ⁊ apud
Nā ad ſignificat iuxta. Apud idem quod In ſignificat. ⁊ hoc
quādo cōnotat locum. vt ad edem id eſt iuxta edem. Apud edē
id eſt in ede. Et ita quidam accipiūt apud ioānis primo. Uer/
bum erat apud deum id eſt in deo. Et in epiſtola pauli. Spero
eñ me aliquātum tempꝰ manere apud vos. ¶ Ante triplici/
ter cōſtruitur Quādoqꝫ ſine caſu ⁊ ſic eſt aduerbium. ſignificās
idem quod hoc aduerbiū prius vt ante veni quam tu. Quādo/
qꝫ cōſtruitur cum ablatiuo ⁊ eſt archaiſmas. vt ego triduo āte
veni quam petrꝰ. Quādoqꝫ regit accuſatiuū ⁊ cōnotat tempꝰ
et perſonam. vt ante ſex dies ſolemnis paſchæ ibi ſignificat tē
pus. Ante preſidem ibi cōnotat perſonam Quādoqꝫ ante dicit
impoſſibilitatem. vt pax ante fida niuibꝰ et flammis erit. Uir
gilius. Ante pererratis amborum finibꝰ exul. Aut ararim par
thus bibet aut germania tigrim. Quam noſtro illiꝰ labatur pe
ctore vultꝰ. Et componitur ante ⁊ dicitur antehac. Et eſt dif
ferētia inter antehac et antea. Nam antehac id eſt ante hoc p̄/
ſens nūc. teutonice voer duſſer tijt. Sed antea id eſt ante illud
tempꝰ teutonice voer der tijt. vt antehac nō vidi ioānem. He/
ri vidi ioānem ⁊ nunqꝫ antea teutonice voer giſteren. Ita poſt
hac id eſt poſt hoc præſens tempꝰ. Sed poſtea id eſt poſt illa
tempora. Facit etiam præpoſitio ante ſæpe fallaciam æquiuo/
cationis ⁊ omnes fere aliæ præpoſitiones vt ſcribitur in Gene
ſi. Mortuuſqꝫ eſt aram ante thare patrem ſuū hoc eſt in con/
ſpectu thare patris ſui in vr chaldeoꝝ. i. in igne ſcd̄m beatū hie
ronimū. ⁊ ſic ante cōnotat locū Sꝫ ſcd̄m ioſephū. Ante thare
id ē priꝰ q̄m pater ſuꝰ in vr chaldeoꝝ. i. in ciuitate vr. vbi ꝑpoſi
tio añ facit æquiuocationē penes diuerſam cōſignificationē. ħ
nomē ꝓ vr penes diūſam ſiḡficationē ¶ Adūſus ꝑp̄o qñꝫ ac
cipit̄ i bonā p̄te ⁊ ē idē qd̄ ēga Apd̄ Comicū. Gaudeo ſi tibi q̇d
feci aut facio qd̄ placꝫ o ſymo. ⁊ id adūſus te fuiſſe gratū habeo
grām Qñqꝫ accipit̄ i malā p̄tē. vt adūſus hoſtē ħ ē ꝯtra hoſtē
Et ꝑ eodē īuenit̄ aduerſū ꝑpoſitio. ⁊ itē ꝑ eodē īuenit̄ p̄ticipi
um adūſus a ū ⁊ ē idē qd̄ oppoſito pectore. Sic aduerſa vul
nera dant̄ laudi. Auerſa vero vulnera dant̄ vicio. Et īuenit̄ ħ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nomē aduerſus qn̄qȝ ſignificare ꝯtrariū ⁊ ſic regit dtīn. vt ioā
nes ē aduerſus mihi. ¶ Cis differt a citra. qꝛ cis ꝯſtruit̄ cum
ꝓpoꝰnoīe. vt cis rhenū teutonice vp duſſe ſiede. ſȝ citra cōſtruit̄
cū noībꝰ appellatiuis. vt citra foꝝ. teutonice vp duſſe ſiede. Et
vtrūqȝ videt̄ ꝯponi vt ciſrhenanꝰ qui habitat ab hac pte rheni.
Citra marinꝰ dye vp duſſe ſiede des meers woent. Itē citra po
nit̄ ſæpe aduerbialit̄. vt ego citra te dilexi q̄m debui id ē minꝰ.
Sic etiā ponit̄ vltra ⁊ præt. vt dilexi vltra q̄ȝ debui. Præt q̄ȝ
par ē. i. plus q̄m debui. ¶ Circū ꝑpoſitio circa ⁊ circit̄ differūt
Circū ſt locū vt circū vicinos. Circa vero locū ⁊ tēpꝰ ſt. vt cir
ca mœnia. circa horā terciā ⁊ ē idē qđ iuxta. Circit̄ ſt tempꝰ
vt venit circit̄ horā terciā. Qn̄qȝ notat locū. vt lapidē dicunt
fuiſſe q̄dratū circit̄ in medio. Arte iunctū cādelæ q̄ȝ ꝟſum. Qn̄
q̄ȝ circit̄ notat numeꝝ. vt circit̄ duo millia militnm. vel duoꝝ
milliū militū. Circit̄ decē milliū vel miliarioꝝ. Cōtra ꝑpoſitio
accipit̄ in malū. vt ꝯtra hoſtes. Erga vero accipit̄ in bonū. vt
erga aīcos. vt tua erga me bn̄merita. Cōtra idē eſt qđ viciſſim
teutoīce wedđ om. ⁊ ſic ē aduerbiū. vt petrꝰ dedit ad paulū lr̄as
paulꝰ vero ꝯtra ad petꝝ dedit lr̄as. ⁊ nō eſt dicēdū ecōtra. Sed
bn̄ ecōtrario l' ediuerſo vel ꝯtra. vt petrꝰ me pugno cecidit. ego
eū ediuerſo cecidi. h̄ eſt viciſſim ⁊ nō ecōtra. Extra ꝑpoſitio cō-
ſtruit̄ cū ꝟbo quietis ⁊ motꝰ. Similit̄ hæc ꝑpoſitio itra vt pe
trꝰ iuit extra ciuitatē vbi ſignificat̄ motꝰ ad locū. Itē petrꝰ ē ex
tra ciuitatē. paulꝰ intra ciuitatē. vbi ſignificat̄ quies i loco Ho
ratiꝰ. Iliacos itra muros pugnat̄ ⁊ extra. Item extra ꝑpoſitio
quādoqȝ eſt idem qđ præt. vt extra me deꝰ non ē. id eſt pter me
¶ Intra ꝑpoſitio notat locum ⁊ tempꝰ. vt intra mœnia id eſt
intra muros ciuitatis. vnuſquiſqȝ manebit intra termīos ſuæ
terræ. Quādoqȝ cōnotat tempꝰ vt intra triduū redibit. intra ā
nū redibit. intra quātum tempꝰ redibis intra quot horas redi
bis. reſpondet̄ infra horam. Nec dicendū eſt latine redibo īfra
annū. infra horā. Nec eciam latine dicit̄ ioānes eſt interiꝰ de lo
co. qꝛ interiꝰ eſt cōparatiuꝰ. ſed ioānes eſt intꝰ vel intra domū.
¶ Inter præpoſitio requirit duos accuſatiuos ſi ſaltem ſūt ſin
gularis numeri. vt ioannes ſedet inter petrum et paulum ſig-
nificat teutonice tuſſchen. vel requirit vnum accuſatiuum plu
ralis numeri. vt inter naues. et connotat locum vt in dictis
exexemplis vt ſupradictū eſt. Etiam connotat tempꝰ. vt inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

diem et noctem .intᷓ ſecūdam ⁊ terciam horas. Qn̄qꝫ ponitᷣ ſi-
ne caſu. vt dormire inter. Inter quandoqꝫ idem valet qᷓ mu-
tuo. vt pueri intᷓ ſe diligūt. hoc eſt mutuo ſe diligūt. Et ponitᷣ
intᷓ ⁊ dicitᷣ intercludere qᷓ differt ab interocludere. Nam inter
cludere aliquē eſt iter alicuiꝰ impedire. vt fui imbribꝰ ⁊ torrēti
bus intercluſus. Virgilius. Intᷓcluſit hyems ⁊ terruit auſter.
Cicero. Qui iter penoꝝ cadaueribꝰ corpoꝝ ſuoꝝ intᷓcludenduꝫ
putauerūt. Sꝫ introcludēᷓ eſt aliq̄d in iteriora claudere. ¶ In
fra p̄poſitio opponitᷣ huic p̄poſitioni ſuꝑ. Et notat ifra locū. vt
infra tectū. ⁊ etiā notat dignitatē vt infra magiſtratū. Ab in-
fra venit inferi orū vt petrꝰ dabit penas apud iferos. ⁊ ſic dicti
ſunt dij inferi ⁊ dij ſuperi. Item ſicut nō dicitᷣ latine petrꝰ eſt i
teriꝰ ſed intꝰ. paulꝰ nō eſt exteriꝰ ſed foris. Ita etiā nō videtᷣ di-
cendū eſſe paulꝰ eſt inferiꝰ ſuperiꝰ qꝛ etiā ſunt ꝯꝑatiua ſꝫ eſt ſuꝑ
ſolarium cœnaculū. In ſuperiori ꝑte ediū. In inferiori ꝑte edi
um. Multi tamē inferiꝰ ⁊ ſuperiꝰ loquūtur Iuxta notat locū.
vt iuxta macellū iuxta foꝝ. Quādoqꝫ ꝯſtruitᷣ cum dtō ⁊ ſic eſt
aduerbiū. vt iuxta eſt dn̄s omnibꝰ inuocātibꝰ eum. ¶ Ob p̄po
ſitio qn̄qꝫ ſignificat cauſam efficientē. ⁊ ſic poſt ob ſequitᷣ ꝙ vt
eam obrem id feci ꝙ te diligo. Eā ob cām te cecidi ꝙ te diligo.
Qn̄qꝫ dᷓt cauſam finalē ⁊ ſic poſt ob ſequitᷣ vt. vt Eam ob cau
ſam te cecidi vt doctiorē te reddā Proptᷓ p̄poſitio ſilᷓitᷓ qn̄qꝫ dᷓt
cām efficientē ⁊ ſic ſequitᷣ ꝙ. vt eā ꝓpter cām te cecidi ꝙ te dili
go. Qn̄qꝫ dᷓt cauſam finaleꝫ ⁊ ſic ſequitᷣ vt. vt ꝓptᷓ id te cecidi
vt te meliorē reddā. Itē ꝓpter qn̄qꝫ eſt idē qᷓ iuxta. vt apud
Virgiliū. Proptᷓ aquæ riuū viridi ꝓcūbit in vlua. h̾ eſt iuxta
riuū Et in leuitico ſic ſæpe iuenitᷣ vt ꝑtē vero iecoris ꝓiicies ꝓ
pter altare. In geneſi. Apparuerūt tres uiri ſtātes ꝓpter eū. i.
iuxta eū. ¶ Prope præpoſitio ꝯſtruitᷣ cū accō. vt ꝓpe feneſtrā
Qn̄qꝫ ponitᷣ aduerbialitᷣ ⁊ ſic ꝯſtruitᷣ cum dtō. vr ꝓpe eſt dn̄s
oībꝰ inuocātibꝰ eum. Qn̄qꝫ ponitᷣ ſine caſu. ⁊ ē idē qᷓ pene. ſeu
fere. vt ꝓpe oēs veſtræ copiæ ſunt iterceptæ. Sic ꝓpe ceciditᷣ
ſem. Et ſic eiꝰ cōpoſitū eſt ꝓpe modū. Et ſicut ꝓpe ꝯſtruitᷣ cū
accō ⁊ dtō. ita ꝯꝑatiuꝰ ꝓpius ⁊ ſuꝑlatiuꝰ ꝓxīe ꝯſtruūtur cum
accō ⁊ dtō. vt ꝓpe vrbē ꝓpius vrbē ꝓxīe vrbē. De dtō Virgili
us. Propiuſqꝫ ꝑiclis. ꝓpius ſtabulᷓ armēta tenerem. ¶ Pone
idē eſt qᷓ poſt. vt pone tᷓbunal ſtat ꝑcuſſor Et qn̄qꝫ ponitᷣ ſine
caſu aduerbialitᷓ Sic leo delet pone veſtigia cauda. Pone qn̄qꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

eſt ꝟbū impatiui modi a pono. Raro in ſoluta orōne vtendū ē
iſta dictiōe quāuis iueniať in carmíe. ⁊ frequētiꝰ ꝯſtruiť cū ꝟbo
motꝰ ⁊ ẜt van acht. Sup ꝓpoſitio etiā regit accm̄. Et differt
ſup a ſup̄. Nā ſup ďt cōtactū ſiue cōtiguitatē. vt auis ſedet ſup
tectū. ambulo ſup terrā. Sup̄ vero nō ďt cōtactū vt nubes pē
dent ſup̄ nos. Aues volāt ſup̄ terrā. Eandē differētiā hn̄t ſua
relatiā ſubť ⁊ infra. Nā ſubť notat cōtactū ⁊ eſt relatiuū ad ſu
per. vt ſubť te iacet puluinꝰ Subter te ſterneť tinea. Infra nō
notat ꝯtactū. ⁊ eſt relatiuū ad ſup̄. vt ifra lectū. infra ſpondā.
Itē ſup qn̄qꝫ cōnotat tēpꝰ Virgiliꝰ Nocte ſup media. ⁊ ſic iū
giť abltō. Qn̄qꝫ iungiť numero vt ceciderūt in h̄ bello ſup̄ duo
hoīm millia id ē plures hoies q̄ꝫ duo millia. Poniť etiā ſupra
aduerbialiť. vt diligo te ſup̄ q̄ꝫ cuiq̄m ē credibile. i. plꝰ ¶ Per
præpoſitio qn̄qꝫ notat locū ſiue ꝑ locū vt ꝑ parietē. Qn̄qꝫ no
tat adiurationē atqꝫ obteſtationē teutonice ſeer biddē. ⁊ ſic p̄t
ſepari a ſuo accō interiecto ntō. vt ꝑ ego te deū rogo ⁊ noſtrā ami
ciciā. vt in ea me re adiuues. Apud Virgiliū. Per ego has la
chrymas dextrāqꝫ tuā. Qn̄qꝫ ꝑſonā ſignificat cū excluſiōe alia
rū. vt ꝑ me feci. ꝑ te feciſti. Qn̄qꝫ tēpꝰ vt ꝑ dies ⁊ noctes Sæ
piꝰ tn̄ illā ꝓpoſitionē ꝑ ſolēt ſubaudire qn̄ ſigt̄ tēpꝰ vt ſtertit no
ctes ⁊ dies. i. ꝑ dies. Itē ſolet hæc ꝓpoſitio per in ꝯpoſitiōe ſig
nificare valde. ⁊ ſic iungiť poſitiuo. vt ꝑ gratū ꝑiucūdū. h̄ ē val
de gratū ⁊ iucundū Ita p̄ ꝓpoſitio ſic ſe hꝫ q̄ etiā poſitiuo iungi
tur ⁊ valde ſignificat. vt ꝓpotēs p̄diues p̄celſus p̄clarꝰ p̄dulcis
præfulgēs p̄durꝰ p̄cultꝰ p̄lōgus ⁊ væhemētiꝰ præpoſitio p̄ q̄m
per auget. Nam prælōga orō diciť ea q̄ enormis lōgitudis eſt
Sic præpotēs præcelſus diciť. i. maiorem in modū potēs cel
ſuſqꝫ ⁊ q̄ſi p̄ter modū morēve alioꝝ potēs ⁊ celſus. Et ſolet ꝑ
accœptū ꝓ valde iūgi oī caſui. vt ꝑmulti ꝑmultoꝝ ꝑmultis. vt
petrꝰ eſt p̄diuitis ac ꝓpotētis hoīs filiꝰ. In hac eīn ſignificatio
ne cū ꝟbis ꝯponiť ꝓ valde. vt ꝑcupit ꝑuelit. i. valde cupit. Qn̄
qꝫ ꝓpoſitio ꝑ ī ꝯpoſitiōe ī malū accipiť. vt ꝑiurꝰ teutoice meyn
eydich. ꝑiurꝰ perfidꝰ qꝫ qui iuſiurādū fidēqꝫ violat. Perfuga q̄
ad hoſtes trāſit. Perditꝰ qui in oē ſcelꝰ eſt traditꝰ Peruerſus q̄
verſať in malo ⁊ a bono ꝟſus ē. Qn̄qꝫ ꝑ in cōpoſitiōe notat ꝑ
fectionē rei. ⁊ in finē eiꝰ vſqꝫ ꝯtinuationē. vt ꝑlegē ē ad finem
vſqꝫ legē. Lactātiꝰ Peto ſi q̄s erit q̄ iciderit ī h̄ ſi legit ꝑlegat.
Scribē ad finē aliquā rem vſqꝫ ſcribē. Apud Titū Liuiū. vt

factur' ne ope p̄ciū ſi res geſtas populo romano ab inicio per/
ſcripſerim. Perferre eſt ad cōſtitutū vſqȝ finem ferre. Sic mľ
ti ferūt lr̄as. ſed eas vel negligētia vel dolo vel caſu nō ꝑferūt.
Unde Cicero. Nunciꝰ illæ qui lr̄as accœperat nō ꝑtulit. Se
neca ſ. Leue eſt miſerias ferꝛe ꝑferre graue eſt. id eſt ad ſpacium
tp̄is eſſe ī miſeriȷs leue eſt ad finem vero vſqȝ vitæ graue. Per/
uigilare ad finem noctis vigilare. vt apud Martialē. Nā vi/
gilare leue eſt. peruigilare grue hͦ eſt ꝑtem noctis vigilare leue ē
vſqȝ vero ad finē ⁊ totā noctem inſomnē ducere grue eſt. Pera
gere eſt accuſatorē ad finem vſqȝ agere ꝗ reus cōdemnet. Pero
rare eſt ad finem orōnis orare. vnde peroratio finis orōnis dr̄.
Perorare eſt etiā orādo inducere ī aliquē affectū vt īdignatio/
nem ⁊ miſericordiā. Perſuadē eſt perſuadēdo inducere ſic mul
ti ſuadent q̊ nō perſuadēt. ⁊ ideo dicit. Sic mihi perſuadeo per
ſuaſum habeo. perſuaſum eſt mihi. Permanē in finē vſqȝ ma/
nere. Uñ Pliniꝰ. Nec tamē permanēt. ſed ante finē recedūt
¶ Secūdum præpoſitio quādoqȝ ſignificat iuxta/ vt Apud
Sulpiciū Marcum marcellū pugione ꝑcuſſum eſſe ⁊ duo vul
nera accepiſſe vnū in ſtomacho alterꝝ ſecūdum aurem. id eſt iux
ta aurem. Quādoqȝ ſecūdum eſt idem quod poſt ⁊ q̄ſi ſecundo
loco. vt apud Ciceronem. Proxime autē eſt ſecūdum deos ho
mines hoibꝰ maxie vtiles eſſe pn̄t. hoc eſt poſt deos. Qn̄qȝ ſecū
dū eſt idem qđ pro. vt ſecūdū me litem do. ſecundū te iudicium
da. ſecūdū ſe iudiciū dat id eſt ꝓ me te ſe. Qn̄qȝ accipit pro in.
vt ſecundū quietē habui ſomnia. Utimur etiā ea præpoſitiōe
ſecundū in allegādo. vt ſecundū platonē nō nobis ſolis nati ſu
mus. ¶ Trans ꝑpoſitio differt a ꝑpoſitione vltra. Nā trans
cōſtruit cum ꝟbo quietis. vt ioānes habitat trās rhenū. Occi/
ſus eſt trās tyberim. Sed vltra cōſtruit cum verbo motꝰ ad lo
cum vt fugit vltra rhenū. Trās in cōpoſitis ns ſeruabit vbiqȝ
Excipe traijcio traduco tradoqȝ trano. teutonice ouerſuemmē
¶ Preter cōpoſitio qn̄qȝ facit exceptionē a toto in quātitate.
hoc ē a noīe ꝯi cū ſigno vniuerſali. vt oē aial præt̄ hoiem ē ir/
rationale. Qn̄qȝ præt̄ eſt idē qđ extra. vt Pollicitꝰ e Ne p̄ter
mea regna redires. Qn̄qȝ accipit ꝑ et vt mittā aurꝝ p̄ter argē/
tū. id eſt aurꝝ ⁊ argentū. Et ab aliq̄bꝰ tūc dr̄ accepta aſſociatiē
Qn̄qȝ accipit diminutiē. vt duo præt̄ tria ſūt q̇nqȝ id eſt duo
demptis tribꝰ. Qn̄qȝ ꝓ ſine vt præt̄ officiū id eſt ſine officio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Uſq̃ præpoſitio poſtponit̃ ſuo caſuali. vt occidentē vſq̃ ad ſuperi⁹ dictũ eſt de ꝑpoſitiõe verſus. Et vſq̃ q̃nq̃ ↄſtruit̃ cũ accõ ſignificãte temp⁹ futurũ. ad qđ ſcz durabit act⁹. vt diligã te deũ meũ vſq̃ ad finē vitæ meæ. Q̃nq̃ ↄſtruit̃ cum abltõ ſignificã te temp⁹ a q̃ incœpit act⁹. vt vſq̃ ab adoleſcētia mea te maxio pere ſp dilexi. In p̃ori mõ iũgit̃ v̄bo futuri tp̄is In h̄ aũt mõ v̄bo p̄teriti tp̄is iũgit̃. Cõſtruit̃ etiã cũ abltõ q̃nq̃ q̄n cõnotat locũ. vt ego ab vſq̃ cõſtãtinopoli te pſecut⁹ ſum. Q̃nq̃ vſq̃ ponit̃ ſine caſu aduerbialit̃. Uirgili⁹. Cãtãtes licz vſq̃ min⁹ via ledet eam⁹ hoc ē aſſidue vl' ↄtinent̃. teutoice altoes. Q̃nq̃ vſq̃ iũgit̃ his dcõnib⁹ eo adeo ꝛ fit idē quantũ ita ſiue i tantũ. vt vſq̃ eo te diligo. vt nõ mõ pecuniã verũ ꝛ vitã meã ꝓ te exponerē ¶ Sec⁹ q̃nq̃ eſt ꝑpoſitio ꝛ ↄſtruit̃ cũ accõ. vt ps̄ p̄º. Sicut lignũ qđ plãtatũ eſt ſec⁹ decurſus aquarũ. In euãº. Cæc⁹ ſedebat ſec⁹ viã ꝛ ſic eſt idē qđ iuxta. Q̃nq̃ ſec⁹ ponit̃ ſine caſu aduerbialit̃ ꝛ tũc ē idē qđ alit̃. vt ſec⁹ accidit q̃ꝫ putarã. h̄ eſt alit̃ Apđ beatũ ambroſiũ. Nõ loquit̃ ſec⁹ ac ſentiat. ſũt ei res ſociæ v̄bis et v̄ba reb⁹ Uirgili⁹. Haud ſec⁹ ac iuſſi faciũt

Inq̃ notãs cõtra quarto ſolet eſſe locata

¶ Hic đt ꝙ præ poſitio in ſignificãs idem qđ ↄtra regit accm̃ vt lex lata eſt in adulterũ ꝛ in deſertorē. h̄ eſt cõtra adulterũ ꝛc̃. ¶ Sciendũ ꝙ hæc ꝑpoſitio i mult̃ aliȷs modis ↄſtruit̃ cũ accuſatio q̃b⁹ nõ fit ↄtra. vt pi⁹ in parẽtes. religioſus in deũ id eſt erga deũ erga parẽtes. Itē Ambroſi⁹ in lucã. i. ſup̄ lucã. de q̃b⁹ dicet̃ ibi. In ſubt̃ vel tus. ¶ Secũdo ſciendũ ꝙ hæc ꝑpoſitio in i ↄpoſitiõe q̃nq̃ fit negatiue. q̃nq̃ ꝑuatie q̃nq̃ intēſiue. Priuatiue vt iiuſt⁹ inept⁹ imprudēs. i. q̃ nõ eſt iuſt⁹ ſz p̄t fieri iuſt⁹ Q̃nq̃ accipit̃ negatie vt cœlũ eſt icorruptibile. i. non p̄t corrũpi. Sic lapis ē ſubſtãtia iſenſibil' capiēdo actiue h̄ eſt nõ p̄t ſentire. Q̃nq̃ in accipit̃ intēſiue ꝓ valde vt imp̄mo. vñ orit̃ ſæpe ꝙ eadē dictio cũ in ↄpoſita diuerſas hz acceptiões ſcz ꝑuatiue et intēſiue. vt iuocatus vno mõ quē q̃s iuocauit. h̄ eſt a q̃ quis auxiliũ petijt. In ps̄. Ipſe inuocauit me ꝛ ego exaudiã eũ. Accipit̃ etiã ꝑuatiue ꝓ nõ vocat⁹ vt tu venis iuocat⁹ Ita iuenit̃ inuiſus duplex habē ſignificatũ. vno mõ eſt nõ viſus altero mõ ē odio habit⁹ Ita ifract⁹ vno mõ eſt qđ nõ fract⁹ ꝛ ſic dicunt̃ aliq̃ magno infractoq̃ aio. altero mõ eſt idē qđ valde fract⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Hunc〈que〉 gerūdiuis caſum veteres poſuere

Ut ſupponentē quod multoꝝ tenet vſus

¶ Hic ſolēt dari duæ regulæ. Una eſt. De ē gerūdiū pt regere accm̄ a pte āteriori. vt ſuꝰ infinitiuꝰ. vt cū tēpꝰ elizabeth pariē di ipletū eſſ3 vbi dicūt elizabeth eſſe accm̄ rectū ab illo gerūdio pariēdi a pte āteriori vt ſenſus eſſ3. cū tēpꝰ eſſet elizabeth parē ſeu vt elizabeth parēt. De gerūdio i do. In ꝯueniēdo pplm in vnū. De gerūdio i dū ſcribētē habēdū ē pennas ¶ Scda regula Gerūdiū in dū reddit ſuppoſitū huic ꝟbo ē vt orādum ē vt ſit mēs ſana ī corpe ſano ⁊ ſic habebit textꝰ gerūdiuis. ¶ Circa p̄ mā regulā ſciēdū pmo. q̄muis apd̄ græcos gerūdia regāt accm a pte āteriori mediāte articulo toy. nō tñ id fieri d3 apd̄ latios S3 p abltōs abſolute poſitos ł alio mō loquēdū. vt ꝑ illa. In me dormiēdo ioānes veīt melius d̄r. me dormiēte ſiue dū dormirē io. veit Et quāuis iueniat̃ i ſacris lris. In ꝯueniēdo populū in vnū. h̄ fit more græco ⁊ nō latio. Et i illo exēplo. Cū tēpꝰ elizabeth pariēdi ipletū eſſ3. nō neceſſe ē elizabeth eſſe acci caſus. ſ3 ē gti caſus. ⁊ regit h̄ nomē tēpꝰ illos duos gtōs elizabeth ⁊ pariēdi Sicut dicimꝰ amor ioānis ſciētiæ. cupido petri pecuniæ. ⁊ ſic de aliȷs dcōibꝰ dictū ē in pnciꝰ regimis gti. Nec gerūdiū in dū regit accm̄ a pte āteriori ſcdm latios Itaq〈ue〉 non eſt iſta latia. Nos de ſomno ſurgēdū ē. Scribēdū habendū eſt pennas Et ideo d̄t Apłs. hora ē nos de ſomno ſurgē ⁊ nō ſurgēdi. Et hn̄t gerūdia i dū Apd̄ latios duplicē ꝯſtructionē Qn̄3 cōſtruūtur cū ꝟbo eſt vt orādū ē ſurgēdū ē Et dicūt q̄dā h̄ gerūdiū in dū nō regi an̄ ꝟbū eſt ſ3 poſt ꝟbū eſt Altero mō regūt datiuū a pte āteriori cū ꝟbo ē ꝯſtructū vt ſcribēti habēdū ē pennas et nō ſcribētē. Horatiꝰ Si vis me flere dolēdū ē ꝓmū ipſi tibi.

Sæpe regēte loci nomen caret vt babylonē.

Rus〈que〉 domū vel miliciā rex vadit humū〈que〉.

Nomina q̄ villis ſunt appropriata locove.

Qui minor eſt ſeruāt hāc normā ſunt ⁊ eiſdem

Rus ⁊ milicia domꝰ ac humus aſſociāda

¶ Hic d̄t q̄ ꝓpriū nomē loci mior3 ſignificās ad locū ſtabit i accō. ⁊ d3 carē rectore ⁊ poni aduerbialit̃. vt petrꝰ iuit dauētri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

am. paul⁹ iuit zuzatū. io. iuit athenas Jacob⁹ iuit delphos Soꝛ
tes iuit babilonē tibur pneſte gaddir. Ex his ꝓpꝛijs iūgūt hæc
appellatia rus dom⁹ militia. vt Ite domū ſaturæ veit heſper⁹
ite capellæ Paul⁹ pfect⁹ ē militiā Petr⁹ rus iuit. vp dat lant.
Ex vrbe rus habitatū miguit. Hum⁹ vero ſignificās ad locū ꝛ
in loco ſp ſtabit i gtō Exēplū cū ꝟbo mot⁹. vt iecit ocl'os humi
id ē ad humū Exēplū vbi ꝯſtruiꝫ cū ꝟbo qetꝫ vt mea nihil rfert
humi an ſublime putreſcā. Et ſicut h nomē dom⁹ iuenitꝫ i accō
carē rcōꝛe i ſingl'ari vt iui domū. ita etiā i accō plurali Ouidi⁹
Quo ruitꝫ vr̄as qſqꝫ redite domos. ¶ Circa lrām ſciēdū ꝙ ſæ
pe noīa maioꝝ locoꝝ iueniunꝫ carē rectoꝛe poetica licētia. Vir
gili⁹ Italiā fato lamiaqꝫ littoꝛa veit. In qb⁹ ē eclipſ ꝑpōnis ad
vel i vt ſit ſenſus. veit i italiā l' ad italiā Hic ſæpe ꝯtra noi p/
pꝛio loci mioꝛꝫ ſupflue iūgiꝫ ꝑpoſitio. Tulli⁹ i verrinis. Ea die
verres ad meſſanā veit Fit etiā h eclipſ. ad ſei dionyſii Boeti⁹
Ut ad marci tullij redeam⁹ ſubaudi locos Tulli⁹ Cū vētū eſſꝫ
ad dianæ venerꝫ veſtæ. h ē ad tēplū dianæ venerꝫ veſtæ ¶ Sci
endū ſcdo ꝙ iſti tres accī pl'ales iſicias ſuppecias iferias ꝯſtru
unꝫ etiā cū ꝟbo impoꝛtāte motū ad locū. ꝛ ille accūs iſicias ſolū
cū ꝟbo eo is ire. vt petr⁹ iuit iſicias. Et ē iſicias ire ſiue iſiciari
idē qd negare ſe vl' debē qd actoꝛ petit vl' ꝯmiſiſſe qd accuſatoꝛ
obijciat. Jn iſiciatoꝛ. Et idē etiā dꝛ ſtat⁹ cōiectural' iſicial' apd
rhetoēs i q re⁹ ſp iſiciaꝫ vel iſiciaſit Sꝫ ille accūs ſuppecias ſt
idē qd ad auxiliū. ꝛ ꝯſtruiꝫ nō ſolū cū ꝟbo eo veꝝ cū omni ꝟbo
impoꝛtāte motū ad locū. vt eo vado venio curro ꝓficiſcoꝛ fero
ꝛc̄. vt eo ſuppecias ꝓficiſcoꝛ ſuppecias. fero ſuppecias. Vn̄ cæ/
ſar in cōmētarijs. Nūciabanꝫ in auxilia mag̃ eqtat⁹ opidanis
ſuppecias venire. Idem. Suis finibus opidiſqꝫ ſuppecias ꝓfe
ctus eſt. Terci⁹ accūs pluralis eſt iferias qui plærūqꝫ cū verbo
mitto cōſtruitur. vt Hoꝛreſtes matrem occiſo patri iferias mi
ſit hoc eſt moꝛti miſit vel ad iferos miſit vl' occidit. ¶ Tercio
ſciendū ꝙ accūs ſæpe poniꝫ abſolute cauſa bꝛeuitatꝫ ꝛ cauſa rela
tionis. Cauſa bꝛeuitatꝫ deo grās ſubaudi agam⁹. Etiā ibi men
tē ſanctā ſupple habuit. dij veſtrā fidem ſupple teſtoꝛ. Me mi
leꝝ ſubaudio o me miſeꝝ. de q dictū ē oqꝫ ſibi quartū. Secūdo
cauſa relatiōis poniꝫ abſolute vt ver ꝛ æſtatē tu plaſmaſti ea.
vbi ille accūs caret rectoꝛe. ꝛ ꝟbū ancedētis nō poniꝫ. volūt em̄
relatiuū ꝛ ancedēs hr̄e duo ꝟba vel vnū ꝟbū bis poſitū. Si tn̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

in dicta orõne relatiuũ ſubticeret accũs regetur

Peracto de regimie acci caſus. pagẽdũ ẽ de regimie ablti

Ablatiuo℞ regimen ſubiungitur iſtis

Hic dt q regimẽ abltoꝝ caſuũ ſubiũgit̃ p̃dictꝭ regimib⁹ Et dr̃ abltũs caſus. caſus romanoꝝ. i. latinoꝝ. q2 latini abltm̃ ĩue nerũt. græci vero carẽt abltõ. vtẽtes gtõ vl' dtõ l' alio caſu loco ablti caſus. Nã p̃põnib⁹ quæ apd̃ nos defuiũt abltõ græci dãt gtim̃ l' dtm̃ vt p̃poſitio in apd̃ nos defuit abltõ. vt in pn̄⁹ erat v̾bũ. vbi græci ponũt cũ dtõ dicẽtes En arche. Jtẽ arche. i. p̄n cipiũ Jtẽ nos ponim⁹ de p̃poſitionẽ cũ abltõ dicẽtes. liber de i/ terp̃tatione. græci ponũt equalent̃ p̃põnẽ de dicẽtes periherme nias. hermẽia dr̃ iterp̃tatio. ⁊ hʒ ermẽias ĩ gtõ. q2 noĩa græca hñtia i l' r añ a hñt as ĩ gtõ. vt maria marias ſcdm græcos. ſo/ phia ſophias. fãilia fãilias ⁊ ſic dr̃ pr̃ fãilias hora as ſpera as li/ ra as. Jtẽ ↄpatiu⁹ apd̃ græcos ſp r̃git gtm̃ Jtẽ q̃dã etiã latini ſecuti ſũt græcos ponẽtes ſæpe gtm̃ more græco loco ablti p ã tiptoſim. vt apd̃ Mattheũ ⁊ etiã lucã. Facite g̃ fructũ dignũ pn̄iæ. ibi penitẽtiæ ponit̃ loco ablti pnĩa. q2 dign⁹ regit abltm̃ In actib⁹ Jndigs vos iudicaſtꝭ ęt̃næ vitæ p æt̃na vita. Pau l⁹ ad hebreos. Amplioris eñ gl'iæ iſte p̄ moyſe dign⁹ habit⁹ ẽ. Jtẽ ↄpatiu⁹ more græco iuenit̃ cũ gtõ. ſacris ſcp̄turꝭ l' lr̃is vt ĩ pſalmis Corripiẽs pauperã de maũ fortioꝝ ei⁹ Paul⁹ ad hebre os Hoĩes eñ p maioẽs ſui iurãt. i. ſe. Joãnes in euã⁹ Qui cre dit in me opa q̃ ego facio ⁊ ipſe faciet. ⁊ maiora hoꝝ faciet. Jbi hoꝝ nõ regit̃ ex vi ptitionis q2 ſignificat rem exceſſam.

Tres notat eſſe gradus qui cõparat inde notabit

Multimodũ regimẽ qui rem diſcernit apte

Ditior eſt auro ſapiẽs ſalomone ſibilla

Per mauis expone regimẽq3 videbis apte

Eſt auro diues regina magis ſalomone

Hic dt q ad ↄgſcẽdũ r̃gimẽ ↄpati valʒ ↄgtio triũ g̃duũ cõ patiõis Tres ei ſt̃ g̃d⁹ ↄpatõis p q̃s fit ↄpatio vni⁹ ad aliũ ĩ ali q̃ q̃litate l' q̃ntitate Per poſitiuũ fit ↄpatio. vt petr⁹ ẽ tã doct⁹ q3 paul⁹ Per ↄpatm̃. petr⁹ ẽ doctior paulo. Per ſup̃latm̃ petr⁹ ẽ oĩm doctiſſi⁹ Cũ aũt p poſitiuũ fit ↄpatio vt pe. ẽ tã mḡn⁹ q3

ioãnes eſt duplex ſenſus. Unꝰ ſcd̃m ꝓporcionẽ æq̃litatis ⁊ ſic
ſenſus ẽ. petrꝰ eſt æq̃li magnitudĩe cũ ioãne Alt' ſenſus ſit ſcd̃ꝫ
ꝓporcionẽ minoris inæq̃litatꝫ ⁊ ſic dicta locutio valꝫ hãc petrus
eſt tãta magnitudĩe quãta ioãnes ⁊ maiori. ¶ Sciẽdũ ꝙ poſi
tiuꝰ gradꝰ eſt q̇ nõ fͭ exceſſũ. Cõpatiuꝰ eſt q̇ fͭ vnũ exceſſũ. Su
platiuꝰ eſt q̇ fͭ plures exceſſus. Et iõ cũ vnꝰ eſt exceſſus loquẽ
dũ eſt ꝑ ꝯpatiuũ vt dextra ẽ fortior ſiniſtra. ſi vero plures ſint
exceſſus loquẽdũ eſt ꝑ ſuplatiuũ. vt mediꝰ digitꝰ eſt oĩm lõgiſſi
mꝰ ¶ Sciẽdũ ꝙ ſolæ illæ dictões ꝯpari pñt q̃ ſignificãt icre-
mentũ l' iminutiões. vt lrãtꝰ litteratior lrãtiſſimꝰ. Sic iuuenis
mior eſt q̇ alter ꝑuitate l' ætate ſupat. Ex his ptꝫ ſubſtãtiã nõ
ꝓꝑe ꝯpari poſſe ⁊ ſic etiã oĩa adiectia ꝯpari nõ pñt. vt plenꝰ ꝑ
fectꝰ. qd̓ em̃ plenũ ẽ nõ pt fieri pleniꝰ. qd̓ ꝑfectũ ẽ nõ pt fieri ꝑ
fectiꝰ Et ſi aliq̃ñ talia ꝯpari iueniunt̃ h̓ eſt iprop̃e. vulgꝰ em̃ vo
cat plenũ ⁊ ꝑfectũ qd̓ pene plenũ ẽ ⁊ ꝑfectũ. ⁊ ſic dicimꝰ ꝑfectiſ
ſimꝰ pleniſſimꝰ ¶ Tercio ſciẽdũ ꝙ nõ ſolũ noĩa ꝯpant̃ ſed etiã
aliæ ꝑtes orõis. vt v̾ba ꝑ circũlocutionẽ. vt amo mag' amo ma
xie amo. dr̄ em̃ ꝑ ꝯpatiuũ mag' amo petꝝ paulo. ioãnẽ oĩm ma
xie amo. Et vnũ v̾bũ volo hꝫ ꝯpatiuũ regularẽ q̇ ẽ malo. dicĩꝰ
em̃ volo ick wil. malo ick liever wil. id ẽ magis volo. ꝑuolo h̓
eſt valde volo. Cõparant̃ ⁊ aduerbia. vt docte doctiꝰ doctiſſime
vel doctiſſimũ. ſæpe ſæpiꝰ ſæpiſſime. Sic mane ⁊ etiã q̇dã cõ-
parãt. vt ſurgãt manius ſtudeãt pciꝰ Sic etiã dicũt ſerius ve-
ni domũ q̃m tu. Quidã tñ aliꝗ putãt potiꝰ inueniri apd̓ aucto
res mag' mane mag' ſero mag' veſꝑi. vt mag' veſꝑi veni domũ
petro. Cõparant̃ ⁊ aliæ ꝑtes orõnis vt dr̄ in alexãdro Uerbũ
q̃ñq; vel q̃ ⁊c̃. ¶ Sciẽdũ ꝙ h̓ dant̃ intelligi duæ regulæ. Qua
rõ ꝑor ẽ. Qualẽcũq; caſũ regit poſitiuꝰ eundẽ regũt ꝯpatiuꝰ et
ſuplatiuꝰ vt amãs mei. amãtior mei amãtiſſimus mei doctus
doctior doctiſſimꝰ. ſimilis mihi ſil'ior mihi ſimilimꝰ mihi. fle-
bil'. ior .imꝰ mihi. pallidꝰ pallidior pallidiſſiꝰ facie. dignꝰ laude
digniſſimꝰ laude. Altera regula ẽ. Oĩs ꝯpatiuꝰ ꝯpatiue capꝰ
regit ablm̃ ſignificãtem rẽ exceſſam i ea q̃litate in q̃ ſit ꝯpatio
vt ioãnes ẽ petro ditior doctior litteratior diſertior. ioãnes eſt
petro eruditior. i. maior ph̃s q̃ꝫ petrꝰ Prouerbiorꝝ tercio. Pre
cioſior ẽ multꝭ opibꝰ ſapiẽtia Iſte ẽ niue cãdidior. pice nigrior.
lapide durior. vento leuior. melle dulcior. loq̃citate loq̃cior. ma
nibꝰ fortior. facie pulchrior. cygno albior. velocior. Eandem cõ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſtructionem etiam hn̄t aduerbia compatiui gradꝰ. ego iuſtius
te queroꝛ ꝑcius te cāto. plꝰ te gaudeo. minꝰ te doleo. fui te loca-
tus ſublimiꝰ humiliꝰ. Plꝰ matre amat filium. plꝰ patre odit fi
lium. Quintilianꝰ. Cur tu plꝰ matre filium amaſti. qꝛ tu plꝰ
pr̄e oderas. ⁊ ſic de alijs. Omne nomē compatiui gradꝰ format
de ſe aduerbium compatiui gradꝰ in us ſimile neutro generi p̄-
ter magnū qꝺ nō facit aduerbium ꝯpatiui in us ſʒ in is qꝺ eſt
magis vel mage. ⁊ dicit᷑ magꝭ cum ſequit᷑ vocalis. cum vero cō
ſona ſequit᷑ dicit᷑ mage. Cato. Si mage noſſe laboꝛas. ⁊ regit
aduerbium magis abltūm rei exceſſæ Itē auctoꝛes ſæpe vſi ſūt
compatiuo neutri generis in us loco compatiui in oꝛ. qꝛ quid-
dam ſuauiꝰ videt᷑ ſignificare. vt nihil iſto homīe ꝑcius abiectius
furaciꝰ loquacius. i. nullꝰ homo iſto homine ꝑcioꝛ abiectioꝛ ⁊c̄.
Nihi patre tuo generoſius ſanctiꝰ verecūdiꝰ. Nihil hꝰ vino ſu
auiꝰ. nihil tpe p̄cioſius. nihil eſt eo litteratius doctiꝰ prudentiꝰ
humaniꝰ. hic nihil aliud compꝛ̄hendit᷑ in vniuerſo q̄ȝ in parte.
qm̄ litteratura humanitas prudentia nō niſi in homine cadūt
Item diminutiua a compatiuis foꝛmata dicunt᷑ regē abltiuū.
vt ſunt. pluſculū illo ſcribit meliuſcule illo Item ex p̄dictis du
abꝰ regul' ſæpe fit ꝙ compatiuꝰ duos regit abltōs vnum ex na-
tura poſitiui alteꝝ ex ꝓpria natura qui ſignificat rem exceſſam
vt ſibilla fuit ſalomone auro ditioꝛ. Petrꝰ eſt paulo laude dig-
nioꝛ. hæc amphoꝛa eſt illa vino plenioꝛ. Et regit᷑ ille ablatiuꝰ
virtute ꝯpatiui q̇ poteſt reſolui in aduerbium q̄m ⁊ in ntm̄ ca
ſum. q̇ autem ſic reſolui nō poteſt regit᷑ ꝟtute poſitiui. vt ſū pe-
tro auro ditioꝛ. vbi abltūs petro regit᷑ ꝟtute ꝯpatiui. auro regi
tur ꝟtute poſitiui. qꝛ ſic reſoluitur ſum ditioꝛ auro q̄m petrꝰ. ⁊
nō ſic ſum ditioꝛ petro q̄ȝ auꝝ Nec ſolum reſoluit᷑ ꝯpatiuus ꝑ
hoc aduerbium magꝭ vt vult lr̄a. ſʒ etiam ꝑ adiectiuū q̄ȝ ⁊ per
alia. vt ioānes eſt foꝛtioꝛ petro. ioānes eſt magꝭ foꝛtis petro. vl'
ioānes eſt magꝭ foꝛtis q̄ȝ petrꝰ Sicut reſoluit᷑ ꝯpatiuꝰ per ma-
gis. ita ſuplatiuꝰ per maxime. vt foꝛtiſſimꝰ græcoꝝ eſt achilles
id eſt maxime foꝛtis græcoꝝ. nō autem ſuꝑ omnes græcos foꝛ
tis. qꝛ ſuꝑ ſe foꝛtꝭ fuiſſʒ qꝺ fieri neq̇t. ¶ Sciendum ꝙ quādo
compatiuꝰ regit abltūm in locutiōe in q̄ ponit᷑ verbū trāſitiuū.
tūc eſt amphibologia. vt video plura illis eſt duplex ſenſus Po
teſt em̄ fieri ꝯpatio int' res viſas. ⁊ ſic ſenſus eſt video plura q̄ȝ
illa. i. illas res. Ita in euāgelio. Symō ioānis diligꝭ me plus

his. vbi dr̄ ꝯpatio eſſe int̄ diligētes. ⁊ ē ſenſus. dilig̃ me pl⁹ q̄ꝫ
hi. Dis tal' ambiguitas vitari pt ſic dicēdo. video plura q̄ꝫ illi.
vel video plura q̄m illos. Fit etiā alia ābiguitas ꝑ ꝯpatiuos qn̄
duo ꝯpatiui ꝑ ꝯiūctionē copulant̄. vt aliq̄ maiori te ⁊ oī mino
ri te tu es minor. Aliq̄ minori te ⁊ ōni maiori te tu es maior.
Omni maiori te ⁊ oī minore te tu es maior. q̄ locutiōes faciūt
duplicē ſenſū Qn̄qꝫ em̄ pn̄t eſſe duæ orōnes. i. facē ꝓpoſitionē
hypoteticā ⁊ ſic ſūt falſæ. Eſt em̄ ſenſus ꝑmæ locutiōis. Tu es
minor aliq̄ maiori te ⁊ tu es minor aliq̄ minori te. ſecūda ꝑs ē
falſa ergo tota copulatia ē falſa Qn̄qꝫ tales orōnes accipiunt̄ ī
ſenſu categorico ita vt ſecūd⁹ ꝯpatiu⁹ regat̄ a ꝑori ꝯpatiuo ⁊ ſic
ſunt veræ. Et ſcd̄o mō diſtinguēdū poſt caſum ſcd̄m ꝯpatiui.
vt aliq̄ maiori te ⁊ oī minori te tu es mīor. ⁊ vt dictū ē de ꝑma
ita ītelligēdū ē de alijs. ⁊ ſic fit ī iſtis fallacia diuiſiōis. q̄ꝛ ī ſen-
ſu diuiſo ſūt falſæ. ¶ Quarto ſciēdū q̄ ꝯpatiu⁹ qn̄qꝫ cū aduer
bio q̄m hꝫ aliquā orationē loco abltī poſitā vt iuuenis ē minor
q̄ꝫ. vt ſibi det̄ tale negociū vel iſte ē minor q̄ꝫ cui tale negocium
detur. Ita dr̄ maiorē geris veſtē q̄m ꝓ habitu corꝑis. Quītili
an⁹. Hoc apti⁹ eſt q̄ꝫ vt ꝓbādū ſit. Qn̄qꝫ ꝯſuetior ſit ſmo per
accūm ꝯpatiui q̄ꝫ ꝑ ntūm. vt ꝯſueti⁹ dicit̄. Tu maiorē laudem
aſſecut⁹ es p̄re tuo tuiſqꝫ maioribuſqꝫ tua laus ē maior p̄re tuo.
Et ꝓ iſta maior p̄toria ꝯgnitiōe ſumma ē cōſueti⁹ diceret̄. ma-
ior ſūma ē q̄m vt apud pretorē peti poſſit. Ita ꝓ iſta ego ſum
maioris ætatꝭ vigīti ānis. ꝯſueti⁹ diceret̄. Ego ſū maioris æta
tis q̄ꝫ ea q̄ eſt vigīti ānoꝝ. Itē ꝯpatiu⁹ non pt regē quēcūqꝫ ca
ſum. hæc em̄ eſt īpropa de⁹ eſt melior diabolo. q̄ꝛ res excedens ⁊
res exceſſa debēt cōuenire ī illo in q̄ fit ꝯpatio. tales em̄ orōnes
ſunt falſæ. q̄ꝛ vna illaꝝ exponētiū falſa ē. exponit̄ em̄ ſic. diabo-
lus ē bon⁹ ⁊ de⁹ eſt bon⁹. ⁊ ſic vna exponētiū ē falſa. Itē abltūs
ſignificās rē exceſſam qn̄ ſequit̄ ꝯpatiuū. tūc ſcd̄m dialecticos
ſuppoīt ꝯfuſe ⁊ diſtributie id ē ꝓ oīb⁹. vt leo ē fortior aſino. i.
leo eſt oī aſino fortior Sꝫ qn̄ abltūs p̄cedit cōparatiuū. tūc ſup
ponit determinate. ſcd̄m dialecticos. i. ꝓ aliq̄ vt leo ē aſino forti-
or valet iſtā leo ē aliq̄ aſino fortior. Muſca ē fortior aīali ē fal
ſa. ſꝫ muſca ē aīali fortior ē vera. ¶ Sciēdū q̄ ṽbū malo regit
abltūm ſignificātē rē exceſſam more ꝯpatiui īcludit em̄ ꝯpati
uū. vt malo ṽtutes auro. i. mag̃ volo ṽtutes q̄ꝫ aurū. idē dicit̄
aliq̄ de iſtis ṽbis p̄fero p̄ſto ſꝫ falſū ē. regūt em̄ accūm cū dtō. vt

Uirgili⁹ Ne me ſibi pferat illa verec. ſimilitudo em̄ vocis dtī
et ablti decepit illos. pn̄t tamē iſta ꝟba maloꝑſero preſto regē
abltūm ſignificantē id in quo fit exceſſus. ꝛ etiam abltūm ſigni
ficantem quantitatem certam vel incertam. vt petr⁹ preſtat io
anni litteris trib⁹ preceptis vel multo.

Eſt ablatiu⁹ demōſtrans quant⁹ habetur

Exceſſus regit hūc exceſſum dictio ſignās

Hoc lignū pedib⁹ eſt maius quattuor illo

Hoc lignū digitis excedit quattuor illud

¶ Hic auctor ponit terciam regulā regiminis ꝯpatiui dicēs ꝙ
cōparatiu⁹ etiam regit abltūm ſignificātem quātitatē exceſſus.
vt ſum petro trib⁹ digitis lōgior. ibi petro ſignificat rē exceſſā ꝫ
et trib⁹ digitꝫ ille abltūs ſt q̄ntitatē exceſſus. ſum petro ſemipe-
de lōgior id ē dimidio pede. ſum petro. ſeſquipede lōgior. hoc eſt
vno pede ꝛ dimidio lōgior. Emi hāc rem pluris minoris trib⁹
ſolidis. hͦ eſt graui⁹ illo vna libra. Hūc abltūm etiā regūt. āte.
poſt. qꝛ includūt ꝯpatiuū Triduo poſt veni q̄m tu. id eſt trib⁹
dieb⁹ poſt veni q̄m tu. Uirgili⁹. Reſpexit tamē ꝛ lōgo poſt tē
pore venit. Item min⁹ etiam regit hūc abltūm. Nocte minus
quarta pmet ſua ſidera chiron. ¶ Sciendū ꝙ abltūs ſt q̄n̄qꝫ
quātitatē incertā. vt ſunt tāto quāto eo quo ꝛ hͦ ꝑ eo. aliq̄nto
aliquātulo pluſculo paulo nihilo. Tulli⁹. Quāto maior es tā-
to te geras ſubmiſſius. quo pl⁹ bibo eo pl⁹ ſitio. Quo pl⁹ abun-
dāt hoies eo pl⁹ cupiūt. Tibi min⁹ nihilo eſt. petr⁹ eſt ioāne plu
ſculo maior. emi id aliquāto minoris. Emi paulo multo mino
ris. Nō ſolū ꝯpatiu⁹ regit abltūm ſignificātē q̄ntitatē incertā
ſꝫ etiā hee dcōnes an̄ pre poſt ali⁹ alit. ſec⁹ dn̄t. ꝛ cōpoſita cū
ppōnib⁹ pre an̄ p⁹. vt pcello an̄cello poſthabeo. Q̄nto āte me
domū veiſti. Aliq̄nto an̄ multo an̄ multo p⁹. nihilo an̄ nihilo
poſt. Alit multo ml'to ſec⁹ accidit q̄m putarā. Saluſti⁹ Mul
to pſtet maleficīj q̄ꝫ bn̄ficīj imeōrē. Ipe me multꝫ lr̄is an̄cellit.
Ml'to p⁹ habui tua negocia meis. Queda ꝟba exceſſū ſigficā
tia iueniūt r̄gē accm̄ ſigficātē q̄ntitatē exceſſus. q̄dā abltm̄. vt
philelph⁹ Int pigmeos q̇ lōgiſſimi ſt n̄ excedūt pedes duos ꝛ q̄
drātē Ter⁹ eſdre p⁹. Ml'ctauit gētē argēti talēta cētū ꝛ auri ta
lētū vnū. philelph⁹ poit cū abltō Ml'ctauit eū ptor libꝰ q̄ngētꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Rhenꝰ inundauit tres pedes vel tribꝰ pedibꝰ Appēdit centū talēta vel talētis. Numeri. vij. Obtulit natanael acetabulū aurū appēdens trigīta ciclos. ¶ Sciēdū ꝙ qn̄ aduerbia magis ⁊ minꝰ cōſtruūtur cum abltō tāto q̄nto multo paulo ſꝑ dux manēt dictiōes. vt tāto magꝭ tāto minꝰ paulo minꝰ. Minuiſti eū paulo minꝰ ab āgelꝭ. paulo minꝰ ꝯſūmatꝰ ſum in t̄ra. Hic ꝗ minus qn̄qꝫ idem ē qđ vt nō. vt nō me deterreb̄ quo minꝰ id faciā id ē vt id nō faciā. Qn̄qꝫ ꝗ minꝰ id eſt aliq̄ minꝰ. vt ī domo patris mei natiōes multæ ſūt. ſi quo minꝰ dixiſſem vob̄. i. ſi aliq̄ minꝰ eſſꝫ q̄ꝫ dixi dixiſſem. ¶ Sciēdum ꝙ iſti ablti ſolito dicto æquo iuſto credibili fide ſpe opione regunt̄ ab oī ꝯpatiuo. Geneſis. iiij. Cur triſtior ē hodie ſolito facies tua. i. q̄m ſolita ē eſſe. Et dicto citiꝰ tumida æquora planat. Dea ē volētior æquo. i. quā equū eſt. Juuenalꝭ. Ponamꝰ nimios gemitꝰ flagrātior æq̄ Nō debet dolor eſſe viri nec vulnꝰ maior. Flagrātior id ē ardetior q̄ꝫ æquū id ē iuſtū eſt. Ego tuli plura fide. i. plura q̄ꝫ fides eſt. Infoelix ꝗ fert aſperiora fide. Multaqꝫ credibili tulimus maiora: Cicero. Lelicio neqꝫ prudentiorē quenq̄ꝫ neqꝫ fide maiorē eſſe iudico. Dabo tibi plura ſpe id ē plus q̄m ſpes ē. Petrꝰ eſt opione hoīm ditior. id ē q̄m hoies opinant̄. Ex dictis patꝫ vnū ꝯpatiuū diuerſos regē abltōs. Qn̄qꝫ em̄ regit abltūm ſignificantē rem in q̄ ſit exceſſus vt ditior auro Qn̄qꝫ abltūm ſignificantē quātitatē exceſſus certā vel icertā. vt ditior mlꝭto tribus florenis paulo Qn̄qꝫ ablatiuū ſignificātem rē exceſſam vt ditior petro. Qn̄qꝫ abltūm ſignificātē ꝑtē. vt ioānes eſt petro maior capite. ibi ē duplex ſenſus. qꝛ abltūs p̄t ſignificare quantitatē exceſſus teutoice eyn hoeft groter. vel abltus p̄t ſignificare ꝑtē ⁊ ſic ſenſus eſt Johan heft eyn groter hoeft dan peter. ⁊ ſic ē ſynecdoche. Quādoqꝫ ꝯpatiuꝰ regit ablatiuū abſtracti vt albior albedine.

Remqꝫ notans fieri regit id quo res ea fiet

Orator verbis vincit vir bellicus armis

Omne ꝟbū adiectiuū p̄t regē abltūm ſignificātē iſtrumētum. vt orator vincit ꝟbis. vir bellicꝰ vincit armis. ibi h̄ ꝟbū vincit regit hos abltōs ꝟbis ⁊ armis ſignificās iſtrumētū. ꝑcuſſit eū haſta pugiōe gladio ⁊c̄. cecidit eū pugnis pugno me ipulit calce me ipulit. calce me ꝓſtrauit. veni huc pedibꝰ. veni nauigio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

veni equo. veni vehiculo. ꝑcuſſus ē ſecuri. i. obtrūcatꝰ eſt. Tor
quatꝰ ꝯſul bello latio filiū ſuū ꝙ ꝯtra iperiū pugnaſſꝫ ſecuri ꝑ-
cuſſit. Itē duplex ē inſtrumētū de ꝗ itelligit̃ lr̃a. vt naturale et
artificiale. De naturali vt video ocul'. ſcribo manu. auribꝰ audio
Aliud ē inſtrumētū artificiale. vt video vitreis ocul' ſcribo pen
na. ¶ Sciēdū ꝙ nō iungit̃ abltō īſtrumēti cū ꝑpoſitio. vt per
cuſſit gladio nō cū gladio. gladiū ꝗ ꝑcuſſit eduxit. ⁊ nō gladiū
cū quo ꝑcuſſit eduxit. Joānes ꝑcuſſit petꝝ gladio. h̾ ē Jo. tm̄
petꝝ ꝑcuſſit miſterio gladij. Jo. ē ꝑcuſſus a petro gladio. Jo.
ꝑcuſſit petꝝ cū gladio. h̾ ē vtrūqꝫ ꝑcuſſit ⁊ petꝝ ⁊ gladiū. Jo.
cū gladio ſūt ꝑcuſſi a petro. Sortes iecit ſocratē cū luto ſt ⁊ ſo
cratē ⁊ lutū iecit. Sꝫ qn̄ abltūs ſt comitē ſeu ꝯiūctionē q̄ndā
tūc ei iūgit̃ ꝑpoſitio. vt accepit me cū magno hōre. i. hōre co-
mite. cū mag̃ comitate me allocutꝰ eſt. dira cū truculētia me aſ
perit. cū tp̄e oīa fiūt. cū ætate creſcūt mores. cū labore diſcis. i.
difficile diſcis vel cū labore lr̃is das operā. ¶ Sciendū non dr̄
Jecit eū lapide luto. ſꝫ iecit in eū lapidē lutū. ſeu petijt eū lapi-
de luto. qꝛ hō hoiem nō iacit. ¶ Sciēdū ꝙ peto cū abltō iſtru
mēti in malā ſp̄ accipit̃ ꝑtē. Virgiliꝰ. Malo me galatea petit
laſciua. Etiā accipit̃ peto cū accō in malā ꝑtē vt petijt iugulū
meū honorē caput meū famā meā. petijt pudorē illius ꝟginis
¶ Nota driaꝫ int̃ oratorē rhetorē ⁊ declamatorē. Orator ē il
le ꝗ cauſas dt vel iudicibꝰ vel in cōcionibꝰ. ⁊ alio noie cōciona-
tor dr̄. ⁊ cōcio dicit̃ populꝰ ille ad quē orator hꝫ orationē. Di
mittē cōcionē eſt oracioni finē iponē. qd̓ ⁊ ꝑorare dicit̃ In acti
bꝰ. Et dimiſit cōcionem. Rhetor ē ꝓfeſſor Rhetoricæ is ſcꝫ ꝗ
rhetoricā ſiue oratoriā ꝑcipit ⁊ docet. Cuiꝰ auctores rhetorici
noiant̃. Declamator vero ē qui in ꝯuētu ſcholaſticoꝝ fictā cau
ſam orat. vt vel ſe vel aliū exerceat. Hinc factæ ſunt declama-
tiones ſenecæ quintiliani ⁊c̄.

Mobile menſurā deſignās addere debes

Longū ſex pedibꝰ lignū latūqꝫ duobꝰ

¶ Hic dt ꝙ nomē adiectiuū ſignificās mēſurā incertā vt lon
gū latū breue ꝓfundū altū regit abltūm. vt h̾ lignū ē lōgū tbꝰ
pedibꝰ. turris ē alta tricētis pedibꝰ. ¶ Nota dr̄ in lr̃a mobile
id ē adiectiuū. qꝛ ſubſtātiuū regit gtm̄. vt lignū triū pedū. tur
ris ducētoꝝ pedū Jta etiā abſtracta regūt gtm̄ mēſuræ. vt vidi

turrim altitudīe centũ pedũ. i. tãtæ altitudis quãta ē altitudo cẽtũ pedũ Vñ pliniꝰ In idia naſcunt formicæ magnitudie canũ. i. tãtæ magnitudis ſicut canes Silr̄ ioãnes ē magnitudie petri In biblia. Erat ãt niniue mag̃ itinē triũ diez. Et tra lõga itinē vniꝰ diei ¶ Sciēdũ ꝙ hæc noīa adiectia lõgũ latũ amplũ breue altũ ꝓfundũ ⁊ ſil'ia dupliciṫ accipiũt. qñqz ſignificãt abſolute q̃ntitatē vt lõgitudinē. ⁊ ſũt in p̄dicamēto q̃ntitatꝫ et regũt abltīm. Qñqz ſignificãt q̃ntitatē cũ reſpcũ vt longũ ad breue magnũ ad ꝑuũ. ⁊ ſic granũ milij ē magnũ reſpcũ minorꝫ grani. Scd̃o mõ ponunt in p̄dicamēto relatiõis ⁊ regũt accm̄ mediãte p̄pōne vt hꝫ ē nimis lõgũ ad iſtd Vñ dant duæ regl'æ Dis poſitiuꝰ relatie captꝰ regit accũm mediãte p̄pōne ad. vt lõgũ ad breue magnũ ad ꝑuũ. g̃uũ magnũ ad ꝑuũ. Scd̃a regula Dis comparatiuꝰ relatiue captꝰ regit abltũm ſui correlatiui. vt maius minore maius minꝰ maiore minꝰ.

Verbũ materiã cauſam ſpaciũ preciũve

Aut tempꝰ ſignãs ablatiuos regit hoꝝ

Quæ p̄dicta notãt vt frenũ fabricat ære

Iſta pudore tacet ſtadijs ſex diſtat ab vrbe

Nocte morãs tota panē nũmis tribꝰ emi

¶ Hic auctor poit q̇nqz regl'as q̃ꝝ p̄ma eſt. Verbũ ſignificãs aliq̇d fieri ex materia regit abltũm materiæ. vt faber fabcat' frenũ ære. anulũ auro. Et p̄t rgē abltũm materiæ cũ p̄pōne ex vel ſine p̄pōne vt fabcat frenũ ære l' ex ære. Adã factꝰ ē luto. Eua fcã ē coſta l' oſſe. ⁊ ideo d̄r fœmia eſſe viro loq̈cior. Differũt de. e. ex. a. ab. abs Nã de e ex dicũt cãz materialē. vt pais factꝰ ē de tritico ⁊ nõ a tritico. ſʒ a ab dicũt cãm efficientē. vt pais factꝰ eſt a piſtore ⁊ nõ de piſtore. Ideo ſcd̃m beatũ Auguſtinũ. Omne bonũ ⁊ oīs natura ē a deo ſʒ nõ oīs natura ē de deo. De illo ē qd̃ ē hꝫ qd̃ ipſe ē. Jõ cait eccia. Deũ de deo lumē de lumie Drñt formare fingē ⁊ facē. Facē gñale ṽbũ ē. formare ē formã rei dare. Fingē eſt ex t̉ra formare. Figulꝰ format ollas Deꝰ formauit adã ex limo t̉ræ. Deus formauit hoiez ad imaginē ſuã. i. aīam hoīs. i. itellectũ ad itellectũ dei. Itē materia qñqz ē nomē gñale ad oīa ex q̇bꝰ aliq̇d ſit vt auꝝ argētũ pãnꝰ ⁊c̄. Qñqz ē nomē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſpeciale ſignificãs idẽ q̄d lignũ. vt nauis ẽ ſacta ex materia id ẽ
ex lignis. Apd̄ phos materia q̄dã dr̄ ꝑma q̄ græce dicit̃ cahos
id ẽ hyle id ẽ ſilua. ⁊ hãc materiã dicũt eſſe itellectã ſine oĩ for-
ma q̄zuis nõ ſit ſine forma. ¶ Secũda regula huiꝰ lr̄æ ẽ v̄bũ ꝉ
nomẽ adiectiuũ p̄t regẽ abltm̄ ſignificãtẽ cãm efficientẽ· vt ille
tacet pudore ẽ tacitꝰ pudore. pallet tiore. vbi abltũs ille f̄t cãm
efficientẽ naturalẽ. frenũ ẽ factũ fabro. abltũs f̄t cãm efficien-
tẽ artificialẽ. frenũ ẽ factũ malleo. Eſt ſcriptũ calamo ſtilo Eſt
em̄ cauſa efficiẽs t̄plex. Artificial'. vt epl'a pauli. Inſtrumẽtal'
vt calamꝰ ſcribẽtis ſcribo calamo. Cauſa efficiẽs natural'. vt in
gtõ pallor timoris· pallco tiore ⁊c̃. Uerba ãt regẽtia ablatiuũ
cauſæ natural' ſunt iſta. Exultat gaudet iubilat meret dolet hor
ret pallet rubet nigret ⁊ albet Friget calz. feruet ardet ſtupet tor
pet pollet viret aret. Floret cũ ſplẽdet tepet ⁊ liquet ⁊ madet ad
de. ⁊ etiã lãguet. Triſtor cũ lætor q̄ror iraſcor verecũdor. Glo-
rior idignor oblector de quoqz lector. Hæc effectiua ſextũ ſolẽt
dare caſum. Regũt etiã q̄dã ex his v̄bis abſolutis abltũm per
ſynecdochen vt palleo faciẽ vel facie. Et ſolet præſens abltũs
cauſæ efficiẽtꝭ ſæpe regi mediãte ꝑpõne præ. vt tacet p̄ tiore. p̄
pudore nõ potuit loq̇. præ dolore lachrymabat̃. præ verecũdia
abmutuit. Item ſignificãt etiã cãm efficientẽ ⁊ nõ finalem hi
oblatiui pro mea in vos beneuolẽtia ꝓ ſua pietate. pro veſtra i
me humanitate. ꝓ tua mãſuetudine. ꝓ tuis ſummis in me be-
nemeritis. Item meo iure dico. vel pro meo iure ſuo iure id eſt
ſua vel mea auctoritate meaqz licẽtia ⁊ cõceſſa ab omnibꝰ liber-
tate. Tulliꝰ: Meo iure id mihi vendico. ¶ Sciendũ circa lit
teram ꝙ nõ ſolum ablatiuꝰ cauſæ materialis ⁊ efficientis regit̃
a verbis ⁊ nominibꝰ adiectiuis. verũetiam ablatiuꝰ cuiuſqz cau
ſæ. de cauſa materiali vt hõ formatꝰ eſt terra. de cauſa materiali
circa quã docet rhetorica vel rhetoricã. grãmaticã vel grãmati
ca. Inſtruit eũ artibꝰ. vt ſi tibi ſint nati nec opꝰs. De materia
in qua vt pallet facie. ⁊ ẽ ſynecdoche. Intelligit̃ ⁊ de cauſa effi-
ciẽte naturali vt pallet tiore. Artificiali vt epl'a fcã paulo. In
ſtrumẽtali vt epl'a ſcp̄ta calamo. Qñqz abltũs f̄t cãm formalẽ
vt caleo caloẽ albeo albedie cãdeo cãdoẽ Iuſtꝰ iuſticia qꝛ oẽ ꝯcre
tũ regit abltm̄ ſui abſtracti. Oẽ em̄ abſtractũ ẽ cauſa formalis
ſui cõcreti. Ideo dialectici dicũt argumentũ factũ a cõcreto ad
abſtractũ vt album eſt ergo albedo eſt Et cõtra albedo ẽ ḡ albũ

eſt a cauſa formali ad ſuū effectū Exēplū de cauſa finali. q̄ cauſa
tu veniſti dauētriā. veni dauētriā nō ludendi ſʒ diſcēdi cauſa
Ueni huc tua cauſa Feci h̄ tua cā. Nō tā iꝰ mea cauſa q̄ꝫ tua
feci. vbi tn̄ q̄buſdā videt̄ ꝑ abltīm ſignificari cauſa efficiēs. Et
ſicut dicimꝰ de abltō cauſa. ita ītelligendū ē de iſto indeclinabile
abltō. ergo Uirgiliꝰ Illiꝰ ergo huc venimꝰ. ibi ergo eſt abltī ca
ſus id ē cauſa illiꝰ Et apud Siſennā q̄rto hiſtoriaꝝ. Milites
ꝟtutꝫ ergo ciuitate donati ſunt. i. cauſa ꝟtutꝫ ¶ Tercia regula
eſt ꝙ ꝟbū ſignificās actū ambulādi l' diſtādi regit abltīm ſigni
ficātē certā quātitatē ſpacij l' diſtātię. vt ābulaui tribꝰ milibꝰ.
hoc ē miliaribꝰ Roma diſtat hinc q̄drīngētis miliaribꝰ Et ca
dē ſentētia p̄t dici ꝑ accm̄. vt petrꝰ abeſt hinc tricēta milia l' mi
libꝰ. h̄ eſt miliaribꝰ. qꝛ milia miliū milibꝰ ſincopat̄ ꝓ miliaria
miliariū miliaribꝰ Et ē millia q̄n̄qꝫ nomē numerale vt duodecī
millia ꝟginū. Et loquēdū eſt ꝑ milia ⁊ nō ꝑ leuca. qꝛ leuca la
tinū nō eſt. ſʒ milia latinū eſt. vt ābulaui viginti milia paſſuū.
eyn myle. Etiam ꝑ hāc regulā dicimꝰ Iſta vrbs diſtat ab hinc
triū dieꝝ itinē. Etiā ꝑ aduerbia. Diſtat hinc lōge tāto citiꝰ ꝑ
peremꝰ Nō lōge hinc diſtat ſʒ in ꝓrio ē. Itē duplex ē locꝰ ſiue
ſpaciū. Quoddā ē ſpaciū in q̄ aliq̄d fit. ⁊ h̄ r̄n̄det ad vbi ⁊ h̄ ſo
lū regit̄ in abltō. vt h̄ factū eſt t̄cio ab vrbe miliario. q̄rto ab vr
be miliario. q̄nto ab vrbe miliario. ſexto ab vrbe lapide. Qddā
eſt ſpaciū ꝑ qd̄ fit motꝰ ſcʒ ſpaciū q̄ntū ⁊ illud p̄t ſtare in accō
vel ī abltō. vt Iui tria milia vl' tribꝰ milibꝰ Et ſolet ſpaciū in q̄
aliq̄d fit r̄n̄deri ad vbi. Spaciū vero ꝑ qd̄ aliq̄d fit r̄n̄det ad q̄n
tū vel q̄nto. ¶ Tercio ſciendū circa exēplū litterę q̄d ſit ſtadiū
Paſſus centū ⁊ vigintiquinqꝫ dicunt̄ ſtadiū. miliare dr̄ ꝯtinē
octo ſtadia. ⁊ q̄nqꝫ pedes dicunt̄ ꝯtinē paſſum. Un̄ Quinqꝫ pe
des paſſum faciunt. paſſus quoqꝫ centū. Uigintiq̄nqꝫ ſtadiū. ſi
milia des re. Octo facit ſtadia duplicatum ſit tibi leuca. Poti
us tamē dicendū eſt. iui duo milia q̄ꝫ quattuor leucas. qꝛ leu
ca latinum nō eſt vt prius dictū eſt. ¶ Quarta regula litterę
eſt de precio ⁊ eſt iſta. Uerba precij regūt ablatiuū ſignificantē
quātitatem precij. vt emi tribꝰ nummis ſolidis ⁊c̄. Item emi
id duobꝰ millibus nummoꝝ. emi ſex millibꝰ nummorum. vbi
abltūs millibꝰ r̄git̄ a ꝟbo emo. ⁊ gtūs nūmoꝝ r̄git̄ a millibꝰ qꝛ h̄
nomē millia ſꝑ regit gtm̄ pl'is nūeri q̄n̄ ꝑſe ponit̄. Uerba aū
p̄cij ſūt iſta Emo venūdo vēdo veneo mercor ꝯparo ꝟſtio taxo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

liceor licitor addico diſtraho metior ꝓ æſtio ꝯſtat cōduco loco
fœneror paciſcor pango pepigi ꝯdemno poſtulo ⁊ ſil'ia vt dictū
eſt in regimīe gtī. His pciū iugas. ¶ Circa lrām ſciēdū ꝙ ꝟba
precij etiā regūt abltīn ſignificantē incertā quātitatē ſiue indet
minatū pciū. vt oīa magno emūtur. Nūc emiꝭ magno nil niſi
poſſe loq̄. Sic apud valeriū. Magno vbiqꝫ pcio ꝟtꝰ æſtimaꝭ.
Sic emi id mimo paulo. Secūdo mō regūt etiā hæc ꝟba ab
latiuū q̄ nō ſignificat genꝰ nūmi. vt dꝛ apud Virgiliū. Vendi
dit hic auro patriā. Ita dicimꝰ, chriſtꝰ nos ſanguīe mercatꝰ eſt
Vt canit eccīa. Cōſerua tuos famulos ꝗs ſanguīe mercatꝰ es.
Apud Paulū. Precio empti eſtis ⁊c̄. Et apud Boetiū. Qd
tu nō segnis vita emés. Comicꝰ deo vita depeciſci cupio ¶ Ter
cio ſciēdū ꝟba pcij regūt ſolū q̄ttuor gtōs tāti quāti pluris mi
noris cū ſuis ꝯpoſitis tantidē tātilibet quāticūqꝫ Et pter illos
gtōs ſp regūt abltūm Ex his ſequiꝭ pmo ꝙ ꝯiūctio copulet diſ
ſimiles caſus reſpectu ꝟbi pcij. vt Iuuenal'. Balnea ſexcētis et
pluris porticꝰ empta. Secūdo ſequiꝭ ꝙ introgatiuū ⁊ ſuū reſſi
uū pñt diſcōuenire in caſu reſpcū ꝟbi pcij. vt apud Horatium
Quāti empti. puo. quāti ergo. octuſſibꝰ eheu. Et adud plautū
Quāti eā emiti? vili. Tercio ſequiꝭ ex dictis ꝙ qn̄ hæc q̄ttuor
adiectia tāti quāti pluꝛ minoris iungēda ſunt ſubſtātis tūc po
nēda ſūt cū ſubſtātiuis ī abltō ⁊ nō in gtō. vt quāto pcio emiſti
hoc. quāta pecunia iſtū equū emiſti. Emi h̄ minori pcio. pluri
pcio. Ego id vendā quāto potero pluri. Id vēdā q̄mplurimo
potero. als ick alre duerſte kan. In ſuplatio. Ego frumētum
meū vēdidi oīm plurio. Tu vēdidiſti rē tuā oīm mimo. Ego
id emā q̄m mimo potero. Sic dicēdū eſt. emi minori pcio ⁊ nō
minoris pcij. Emi pluri pcio ⁊ nō pluris pcij. Sciendū ꝙ illi
gtī pluris minoris ꝯpatiui g̃dꝰ regūt abltūm. vt multo pluris.
pl'imo pluꝛ. dimidio pluris. nihilo pluꝛ. aliquāto pluꝛ Pro
eodē tn̄ iueniꝭ. Emi quāto potero pluris. vel q̄nto potero plu
ri. Philelphꝰ in epl'a. Domū locabo quāto potero pluri. i. quā
to potero pluꝛ Magꝭ tn̄ vſurpatꝰ eſt gtūs pluꝛ qꝫ abltūs plu
ri. ¶ Sciēdū ꝙ licꝫ ꝟba pcij nō regāt gtōs illos tāti quanti
pluꝛ minoris cū ſubſtātiuis gti caſus. nō em̄ dꝛ Emi pluris pcij
vt dictū ē. Noia tn̄ ſignificātia rē appciabilē. ⁊ etiā ꝟba ſubſtā
tiua pñt regē illos gtōs cū ſuis ſubſtātiuis. vt habeo agꝝ tanti
precij. habeo domū tanti pcij quāti tu. Eſt mihi ager maioris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

precij vel pluris p̄cij relict⁹ q̄ȝ tibi. Jſte ager ē mioris p̄cij. Co
mic⁹ Agꝛ in his regionib⁹ meliorē neqȝ p̄cij maiorꝫ nemo habȝ
¶ Secūdo ſciēdū circa lrām ꝙ ꝟba p̄cij ſæpe iungūtur aduer
bijs ⁊ nō abltō neqȝ dictis q̄ttuor gtīs. vt emi h̄ care: emi h̄ ca
ri⁹. emi hæc oīm cariſſime. emi h̄ vili. emi h̄ vili⁹ ⁊c̄. Emi hoc
meli⁹. emi h̄ ſæpi⁹ q̄m tu. ⁊ nō emi cariorꝫ vilioris peioris me-
liorꝫ. nec emi cariori viliori meliori peiori i abltō ē dicendum.
Emi h̄ cum petro cōmunit̄. wy hebbē eth to ſamē gecoft. Lau
rēti⁹ in fabul̄ ſuis. Duo adoleſcētes obſoniū a coquo ꝯiter mer
cati erāt. Jtē obſoniū ſt ſpijs dye men coept to etē. Comicus
Uix ē obſonat⁹ dragmis decē. Jtē ꝟba ſubſtātiua ſum ⁊ fio eti
am q̄nq̄ȝ regūt abltīn hui⁹ lr̄æ. Horati⁹. Fiet eritqȝ tu⁹ nūmo
rū millib⁹ octo Dom⁹ hæc erit tua ducētis florenis. hæc dom⁹
fiet tua centū florenis. Sic etiā facio. Poteris hūc librꝫ facere
tuū duob⁹ florenis vt dictū eſt de regimine gti. ¶ Sciendū ꝙ
abltō p̄cij q̄dā addūt p̄poſitionē. vt emi h̄ ꝓ trib⁹ ſolidis vt dt
Quintilian⁹ Si ad nos admouiſſes ꝓ quintuplo vendidiſſes
Sȝ nō eſt op⁹ addere p̄poſitionē. vt emi trib⁹ ſolidis. emi t̄bus
florenis ¶ Ultio ſciēdum differētia ē in venūdari ſub corona
et venūdari ſub haſta. Nā venūdari ſub corona dicunt̄ captiui
vt ꝓch dolor multi chriſtianoꝝ ſub turcis vēdunt̄ ſub corona.
Sȝ venūdari ſub haſta dicit̄ ſupplex quæ auctiōe venūdātur.
Eſt autē auctio vendicio q̄dā in publico ⁊ celebri loco. hinc au
ctionari eſt publice ⁊ fere ſub haſta vendē nō ea quæ ad eſū ſpe
ctāt. ſȝ ea q̄ ad ſuppellectilē ſpectāt. Et licitari eſt p̄ciū in aucti
one deferre teutonice beiden. Et differt licitari ⁊ liceri. Nā lice
ri eſt ſine reſpectu alioꝝ emere volentiū aut tantū ſemel p̄cium
deferre. vt ego licebar librꝝ tāti. Sȝ licitari eſt cū multꝫ ⁊ ſæpi⁹
preciū deferre. vt alios ab emēdo deterreas. Quib⁹ duob⁹ verb
vtunt̄ ſæpe auctores extra auctionē. Addicē em̄ eſt ea q̄ vēdū-
tur emēti tribuē. vt cui fund⁹ addict⁹ eſt. cui vectigal addictū
eſt ⁊ quāti addictū eſt. Jnde apud vetēs addicti dicebant̄ q̄ pre
toris iuſſu cū ſoluēdo nō eſſent creditorib⁹ vēdebant̄. Et addi-
ctus morti deſtinat⁹ morti dicit̄ Un̄ canit eccīa. Et iuicti ſunt
addicti atroci martirio. ¶ Quīta regula ē ꝙ oē ꝟbū mūdi p̄t
regē abltūm tp̄is. Jtē ſciendū ē ꝙ triplex ē temp⁹. vnnū tēp⁹
in quo aliq̄d fit ⁊ d̄r temp⁹ q̄n. ⁊ ē illud ꝙ r̄ndet ad interrogatio
nē factā ꝑ quādo. ⁊ h̄ regit̄ ſolū in abltō. vt q̄n venit petr⁹ veit

hora tercia hora quarta. nocte meridie media nocte. Anno dn̄i
milleſimo ſiue ān̄o a natali chriſtiano milleſimo. ⁊ ſcribit̄ in da
tis lrāꝝ. ⁊ omnes datæ litteraꝝ reſpondent̄ ad quādo. ⁊ ſic ſcri
būt chriſtiani fere oēs Sꝫ hiſpani ſcribūt æra p̄ma æra ſecūda
æra tercia æra cēteſima. Quia facti t̄butarij dabāt romanis tri
buta ære Uetuſtiſſimi tamē romani ſcripſerūt Anno p̄mo ſecū
do ab vrbe cōdita ⁊c̄. vt factū eſt illud āno p̄mo ab vrbe cōdita
Item p̄ma olimpiade. ſecūda olimpiade. ⁊ eſt olimpias tempus
quinqꝫ annoꝝ. Et ſcdm hebreos. Jubileꝰ eſt ſpacium quinqua
ginta ānoꝝ. vt hoc in iubileo factum eſt. Quinq̄geſimo autem
quoqꝫ āno celebrat̄ iubileꝰ. Sicut etiam quintodecimo quoqꝫ
anno eſt indictio Et p̄mus annꝰ in iſtis quindecim d̄r indictio
prima. ſecundꝰ indictio ſecūda. ⁊ ſic de alijs. Ad h̄ tempꝰ quan
do reſpondēt̄ multa aduerbia vt hodie hoc eſt hodierno die Ho
die idem etiam eſt qđ hoc ſæculo. vt id hodie fieri ſolet. Itē ho
die quādoqꝫ facit demōſtrationē impſonalem ⁊ ſignificat tan-
tum quātum tali die. ⁊ ita accipit eccleſia cū canit. Hodie deꝰ
homo factꝰ eſt. h̄ eſt tali die qualis eſt hæc dies Hoc eſt quæ ea
dies mēſis fuit quæ hæc eſt. ⁊ ſic multotiēs accipit̄. Item nu-
diuſterciꝰ nudiuſquartꝰ. Cras craſtino. die ꝑhendie id eſt die ꝑ
hendino. p̄die id eſt p̄ori die. poſtridie. i. poſteriori die. Pridie
calēdas nonas idꝰ. aut p̄die calendaꝝ nonaꝝ ⁊c̄: Tercio quar-
to quinto ſexto calēdas idus ⁊c̄. decimoſexto calēdas martias
ſi nō ſit biſextus. Decimoſeptimo calēdas martias ſi ſit biſextꝰ
Quia quarto quoqꝫ āno dies vnꝰ intercalat̄ ante quinqꝫ vlti
mos mēſis februarij dies qui biſextꝰ nominat̄ Item p̄mā diem
nonaꝝ calendaꝝ iduū exprimūt ꝑ abltūm. vt ſcriptum calēdis
ianuarijs. nonis ianuarijs. idibus ianuarijs vel ianuarij. Pro
eodem em̄ dicit̄ calendas ianuarias vel ianuarij. februarias vel
februarij. martias vel martij. maias vel maij Junias vel iunij.
et fabarias. calēdas iulias iulij ⁊ quintiles. Calēdas auguſtas
vel auguſti ⁊ ſextiles. calēdas ſeptembris ⁊ ſeptembres. calen-
das octobris ⁊ octobres. nouembris ⁊ nouembres. decembris
bres. Sed ſolum inuenitur calendas aprilis Aliud eſt tempꝰ
quādiu vel quāto tp̄e. ⁊ d̄r tēpꝰ per qđ ⁊ illud regit̄ in accō et
abltō. vt tres ānos vel tribꝰ annis ꝯmoratꝰ ſū dauētriæ. Et tē
pus qn̄ ponit̄ apud dialecticos ī p̄dicamēto qn̄ vt qn̄ veiſti he
ſterno die hodie Sꝫ tēpꝰ quādiu ponit̄ in p̄dicamēto q̄ntitat̄

Et tempꝰ quādo dicit̃ tempꝰ in quo aliq̄d fit Etiam eſt tempꝰ
tercium in quo aliq̄d fit. Et d̃r tempꝰ intra quātum. vt intra
quātum tempꝰ redies in patriam. ⁊ ita ſunt tria int̃rogatiua.
vt quādo redibis in patriā. ⁊ reſpondet̃ āno ab hinc tercio. Ali
ud int̃rogatiuū q̄mdiu redibis in patriā. rn̄det̃ tribꝰ annis. hoc
eſt q̄mdiu es in itinē futurꝰ Tercium q̄ſitiuū. Intra q̄ntū tem
pus redibis in patriam ſiue poſt quantum tempꝰ ⁊ rn̄det̃ intra
tres ānos. aut poſt tres ānos redibo i patriā. ⁊ ſic dicimꝰ intra
biduū. intra triduū. intra q̄triduū. ⁊ intra octriduū redibo ad
te. Sic poſt biduū poſt triduū poſt q̄triduū poſt octiduū redi-
bo ad patriā. ❡ Sciendū q̄ iſti ablti biduo triduo q̄triduo bi
noctio q̄drinoctio trinoctio rn̄dēt̃ ad quādiu aut quāto tempo
re vt biduo ante rediȷ̄ q̄ȝ petrꝰ in patriā. Etiā fui illic biduo tri
duo q̄triduo. Ita binoctio trinoctio q̄drinoctio ❡ Circa præ-
dicta notādæ ſunt q̄dā differētiæ. Eſt em̄ differētia int̃ media
nocte ⁊ dimidia nocte. media hora rn̄det̃ ad tempꝰ quādo. Sȝ
dimidia nocte rn̄det̃ ad quādiu. Sic etiā media hora ⁊ dimi-
dia hora ⁊ media die ⁊ dimidia die differūt. Item luce ꝓ die ac
cipit̃. ⁊ tenebris ꝓ nocte. vt hac luce id eſt h̄ die. Altera luce. i.
alia die. differūt tn̄ p̄ma luce ⁊ p̄ma die. q̄ꝛ p̄ma luce idem ē q̄d
prima p̄te diei. i. diluculo. ſȝ p̄ma die d̃r reſpectu ſecūdæ diei.
Sic etiā differūt p̄mis tenebris ⁊ p̄ma nocte. Primis tenebꝰ
id eſt p̄ma p̄te noctis h̄ eſt crepuſculo. ſȝ p̄ma nocte ſ̄t reſpectū
ad ſecūdam. Sic an̄ lucē dicit̃ diluculo. ſed ante diē id eſt ante
tempꝰ. vt an̄ diem ſacerdos factꝰ eſt. ⁊ an̄ diem rex eſſe voluit.
filiꝰ ante diē patrios inq̄rit in ānos. an̄ diem rex potiti voluit
Item differētia int̃ momētū ⁊ punctū. Momētum ſignificat
breue tempꝰ vel horæ vel ſemihoræ. aut paulo plꝰ minusve. vt
apud Horatiū. Quid em̄ cōcurrit̃ horæ memēto. Sȝ punctū
breuiſſimū tempꝰ ſignificat. vt vix mihi punctū t̄pis ad hāc rē
relictū eſt. h̄ pūcto t̄pis a te fieri p̄t. Et eſt punctū ſp̄ neutri ge
neris ꝓ vtroq̄ȝ ſuo ſignificato. Sȝ dies ꝓ certo die eſt gn̄is ma
ſculini vt heſterno craſtino die ⁊ nō heſterna craſtina. Sȝ pro
t̄pe id eſt nō voer eynē dach. ſȝ voer tijt ſp̄ fēi gn̄is vt multa
dies magnā dat hoibꝰ experiētiā Reperit̃ luci ꝓ luce ſicut veſpi
ꝓ veſpe. ⁊ ruri ꝓ rure in abltō. ❡ Sciēdū an̄ diē decimū calē-
daꝝ ⁊ pꝰ diē decimū calēdaꝝ æque vtroq̄ȝ ſ̄mōe vndecia dies ſi
gnificat̃. Cū vero d̃r calēdas græcas idē ſ̄t quātū nunq̄ȝ Soli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

em̄ latini ſuorum menſium dies appellant calendas nonas id⁹

Nomen eis adiunge modū quod ſignat agendi.

Accentu plura pferre ſolemus acuto.

¶ Dictio ſignificās alq̇d agē aut pati regit abltūm ſignifican-
tem modum agēdi aut patiēdi vt hæc dictio pferꝛ acuto accē-
tu. Et eſt accent⁹ acut⁹ eleuatio ſyllabæ. Grauis accent⁹ depreſ-
ſio ſyllabæ. Ille loquiꝛ intēta voce. iſte remiſſa voce loquiꝛ. loq̇-
tur voce remiſſiore. loquiꝛ voce intētiore. ¶ Sciendum ꝙ oīs
abltūs qui poteſt reſponderi ad aduerbium q̄liter vel ad quomo
do regiꝛ ꝑ hāc regulam vt qualiꝛ locut⁹ es. Uero locut⁹ ſum.
vero loquiꝛ. falſo loq̄ris. Neſcio an ſerio an ioco loq̄ris. Dic ve
rum ſerio ſegt my de waerheyt ſonder lachen. Tu falſo q̄reris.
du clageſt ten is ſo nicht. Ego id falſo credidi. vos eum vero ī
ſimulatis gy betyͤt en mit recht. Uos eum falſo īſimulatꝭ gy be
tyͤt en mit vnrecht. Dīa iſta ad q̄liꝛ tn̄dent. Ego īdubitato ad
vos veniam. ſunder twiuel. Tulli⁹ Uelim vt libros meos ma
gnope ꝑlegas. Ego abs te miſeris ſum accept⁹ modis. dꝛ Co
mic⁹ Et accipiꝛ in bonam ⁊ in malam ptez. Accept⁹ ſum a te
honorifice in bonā ꝑtem. Quo te mō accepiſſem ni irat⁹ eſſem
Petr⁹ hoc æquo aīo tulit hꝰ eſt leniꝛ teutoīce myt ſachtē ſynnē
Petr⁹ iniquo aīo tulit. ægre. moleſtæ. impatientꝛ. Forti iuicto
et magno aīo hꝰ tulit. Paul⁹ hoc puſillo aīo tulit. Ita etiā ꝑ ad
uerbia facile tulit moleſte tulit diciꝛ. Itē vltro ad me venit. et
vltro ad te veni hꝰ eſt a te nō req̇ſit⁹ veni. Et eſt dr̄a intꝛ vltro et
ſponte. qꝛ vltro idē eſt qḋ nō req̇ſit⁹. vt vltro ad te veni. i. nō
req̇ſit⁹ Sꝫ ſponte. i. meo ꝯſilio. vt ſponte ad te veni. i. meo cō
ſilio ⁊ nō coact⁹ ⁊ nō ꝯduct⁹ qḋ etiā ad res iaīatas trāſferꝛ. vt
multæ arbores ſua ſponte naſcunꝛ. Itez pſeq̄r te honore. odio
laude cautu ꝟſu. pſecut⁹ eſt eum ꝟſu vel ꝟſus. Et ſunt iſta tria
vulgata apud oratores ꝟba pſeq̄r ꝯplector afficio. vt pſeq̄r te
laude. ꝯplector te laude bn̄uolētia. afficio te hōre Et eſt dr̄a intꝛ
pſeq̄r ⁊ ꝑſeq̄r. vt pſeq̄r ſꝛ alteri⁹ affectū ī alterꝫ. ſꝛ etiā pſeq̇ in-
ceptæ rei finē īponē. Sꝫ ꝑſeq̄r ī malā ꝑtē accipiꝛ. i. īſeq̄r ⁊ īſe
ctor. vt ꝑſeq̄r hoſtē Accipiꝛ etiā in fortē ꝑtē. i. ꝑſeuero volher
den Solēt huc reduci aliquæ aliæ regulæ. De nomē ꝓpriū re
git abltm̄ noīe ꝯgnoīe. ꝯgnomēto. vt nicodem⁹ noīe. zache⁹ no
mine. ioānes ꝯgnomīe lꝰ ꝯgnomēto breuis Ioānes ꝯgnomēto

niger fortꝫ. Petrꝰ cognomēto mirabil'. Et hꝫ ꝑ oēs calus. ſit. vt
viꝛ petꝛ noīe. liber ē hoīs petri noīe ⁊ nō petrꝰ qꝛ ē appoſitoria
locutio. dedi viro petro noīe. vidi hoīem petꝛ noīe. vt ī euāgeᵒ.
Uidit ieſus hoīem ī theolonco mattheū noīe. Et videt ītelligi
ꝟbū vtūm vel ens ꝑticipiū in ꝑdictis locutiōibꝰ. Regūt etiam
noīa appellatiā iſtū abltūm noīe vel re. vt petrꝰ eſt noīe phus ⁊
nō re. i. dētiat ſꝫ nō ē philoſophꝰ. Regit etiā iſte abltūs noīe a
verb vtis vt vocabāt eū noīe pris ſui zachariā Luce pᵒ. Inueni
tur etiā noīe regi ab iſta dcōne equocꝰ. vt ī tobia. Tobias habu
it vxorē noīe annā. ⁊ filiū ſibi equocū noīe. Frequētiꝰ tn̄ apud
auctores ī eodē ſenſu dꝛ ē ꝯgnois mihi. q̄m ē mihi noīe equocꝰ
teutoīce he is myn genan. Muliēs ſūt hic ꝯgnomīes viris fre
quētiꝰ quā muliēs ſūt equocæ noīe viris dꝛ Ille abltūs noīe re
git a ꝟbis adiectiuis. vt feci hꝫ noīe tuo. iuſſu tuo. teutonice vā
dynre ivegen. Uale ⁊ ioānē meo noīe ſaluta. ī calce eplaꝝ ſcri
bit. hꝫ eſt ioāni ꝟbis meis dic ſalutē. ¶ Tercia regl'a quæ huc
reducit Ois dictio numeral' ⁊ ſignificās plura regit iſtū abltm̄
numero. vt centū nūero decē numero. Tria milia nūero multi
nūero pauci numero plures nūero. tot numero q̄t numero eſtis
Iuuenal'. Rari quippe boni nūero viꝛ ſūt totidē q̄t thebaꝝ por
tæ vel diuitꝫ hoſtia vili. Horatiꝰ Sūt nūero pluēs ꝟtute ⁊ bo
nore minores ¶ Quarta regl'a. Omne ꝯcretū regit abltm̄ ſui
abſtracti ſaltē accidētale. vt albū albedie nigꝝ nigredie ex vi ef
fectꝰ cauſæ formalis. qꝛ abſtractū eſt forma ſui cōcreti.

Sæpe poteſtatis nomē cōiungitur iſtis

N: rex hieruſalem domini dono. b. ſalutē

¶ Nomē ſignificās ptātē etiā regit abltūm. vt dauid de bur
gūdia dei grā eps traiectēſis. eps regit iſtū abltūm grā. Calix
tꝰ diuīa miſeratiōe ſūmꝰ pontifex vel diuīa clemētia l' diuina ꝑ
miſſiōe auxilio diuīo. karolꝰ rex frācoꝝ diuīa clemētia vel diui
no auxilio. Et oībꝰ noībꝰ poteſtatū iungit tal' abltūs. qꝛ oīs po
teſtas ſcd̄m apl'm a deo eſt. Iuxta illud etiā in paſſiōe. Nō ha
beres in me ptātē niſi data eſſꝫ tibi deſuꝑ. Et ſoli ꝑlati hꝫ ē ma
gni dn̄i ſoliti ſunt ſic ſcribē. cuiuſmodi ſūt rex dux īꝑator papa
eps decanꝰ abbas ⁊c̄. q̄ ꝑlati nō ſunt nō ſcribūt tales abltōs. vt
ſūt canonicꝰ cōſul ⁊ ſil'es Et iſte ſcribēdi modꝰ a ſol' chriſtianis
eſt vſurpatꝰ. qꝛ apd̄ vetēs oratores nō iuenit ¶ Sciēdū qꝫ hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

in h̄ ꝟſiculo A rex hirlin ⁊c̄. ſt a ꝓpriū nomē ſcȝ arnoldū ⁊c̄. b bnardū cā breuitat; Un̄ lraꝝ noia qn̄qȝ ſūt notæ nois qn̄ȝ ꝓ nois Nā a inq̄ntū ē nō p̄nois auguſtū ſt. C gaiū ↄ iuerſū ga iā. D decīū. L luciū. P publiū Q q̄ntiū. T titū. Et ſcribūtur hæc p̄noia aut ſingul' lr̄is vt dcm̄ ē. vt M id ē marc⁹ vl' binis lr̄is vt G N. i. gneus Aut t̄nis lr̄is vt Sex ſext⁹. ā q̄t̄nis lr̄is vt Sēp. i. ſēproni⁹ Per lr̄aꝝ noia qn̄ȝ etiā res aliæ ſig̃ficāt̄ vt p r. i. ppl's roman⁹. r p. i. reſpublica. p c id ē p̄res ꝯſcp̄ti. p q r id ē q̄ſtor ppl'i romani Qn̄qȝ lr̄a ē nota nūeri vt i vnū. v q̄nqȝ x decē. c centū. l quinquaginta. m mille. d quingēta

Synecdochē iungas vt vultu ꝟgo decora.

¶ Dicit q̄ ablt̄ūs ꝑtꝭ ſæpe r̄git̄ ꝑ ſynecdochē. vt ꝟgo d̄cora vultu Geneſ. xxxvi. Rachael erat venuſta facie ⁊ decora aſpcū Et Gen̄. xxxix. Erat āt ioſeph pulcher facie ⁊ decor⁹ aſpcū. Et p̄t ibi eē duplex ſēſus. vn⁹ vt aſpctu ſit nomē q̃rtæ decliatiōis aſpect⁹ vs vi idē qd̄ vultu ſig̃ficās ⁊ ſic ē ſynecdoche. Alr̄ vt aſpcū ſit ſupinū i v. vt pulcher aſpcū. i. aſpici Ita pulcher viſu duplicē facit ſēſū. ſi viſu ē nomē q̃rtæ decliatiōis idē ſig̃ficās qd̄ vult⁹ ſic ē ſynecdoche. Si viſu ē ſupinū i v idē ē qd̄ pulchꝝ videri Ut Geneſ. iij. Uidebat āt mlr̄ q̄ pomū erat pulchꝝ viſu ⁊ guſtu ſuaue. h̄ ē pulchꝝ videri l' ad vidēdū ⁊ ſuaue guſtari l' ad guſtādū ⁊ viſu ꝯſtruit̄ cū noib⁹ adiectis ¶ Sciēdū q̄ duplex ē ſynecdoche. Synecdoche locutiōis ⁊ fit qn̄ ꝑs ꝓ toto accipit̄. vt bibi rhenū bibi tybri In euā⁰. ſicut ionas erat tb⁹ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ in vētre ceti ita fili⁹ hois i corde t̄ræ. ibi ꝑs ꝓ toto accipit̄. vt finis diei paſceues ꝓ tota die ⁊ iniciū diei iouis ꝓ tō die Sȝ ſynecdoche ꝯſtructiōis fit qn̄ nomē adiectiuū ꝟbū abſolutū ꝟbū paſſiuū regit accm̄ l' abltm̄ ſignificātē ꝑtē itegtē eēntialē habitum vl' adiacēs. vt dictum eſt in regimie accuſatiui. vt pulcher faciem vl' facie. Obtrūcor caput vel capite. excecor oculos vel ocul'. frāgor crura vel crurib⁹. exſecor teſte vel teſtib⁹. frangitur guttur vel gutture. Etiam gētilia. vt teuto gen⁹ vel genere. teuto gētem vel gēte. teuto nationē vel natione. ¶ Sciendum ſecūdum eundē ſenſum dicit̄ ꝟgo decori vult⁹. vt dictū eſt in regimie gti ꝟgo decoro vultu ꝑ regimē demōſtratiōis in abltō Uirgo decora vultū ꝑ ſynecdochē i accō ꝟgo decora vultu ꝑ ſynecdochē i abltō vt i textu Utūt̄ tn̄ oratoēs libēti⁹ regimie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

demōſtrationis eſſentiæ vl'i gtō l'i abltō. ꝛ ꝑti⁹ ꝗ̄ ſynecdoche vt hō ꝓcero corpe ꝛ elegāti forma. Dicūt itē liberti⁹ dolet mihi caput q̄m doleo caput vel capite. Tremunt mihi man⁹ libenti⁹ ꝗ̄ tremo man⁹. De quib⁹ dictū eſt ſæpe qḋ eſt ptis ꝛc̄.

Ornatū ſubdes indutus veſtib⁹ albis

¶ Uerba ornat⁹ regūt abltūm. vt īdut⁹ alb́ veſtib⁹ Amict⁹ ſtola cādida veſtib⁹ verſiculolorib⁹ laceris veſtib⁹ lugubrib⁹ veſtib⁹. veſte lugubri rouwe cleit. In luctu eſſe l'lugē rouwe dragē vt illa mlr adhuc i luctu ē. Indut⁹ ē acupictis veſtib⁹ teutoice geſticket of berduert. Indut⁹ veſte iterſciſa. Indut⁹ veſtib⁹ ſtragulatꝭ. veſte ꝯmiculata. veſte polimitica Joſeph indut⁹ erat veſte polimitica teutoice dwerſnedē. Indut⁹ veſte rugata geualdet Induit me dn̄s cyclade auro cōtecta Indut⁹ tunica. i. veſtimēto ſine manicꝭ apud vetēs ꝓpe. Cicero. Indut⁹ manicata tunica Manicatꝭ ꝛ talarib⁹ tunicꝭ Indut⁹ penula. ꝛ ē penulo veſtis quæ ſup tunicā īduit̄. Jn̄ dr penulat⁹ a ū. Stola oē qḋ corp⁹ tegit dicit̄ Palla honeſtæ mulierꝭ veſtimētū vt Uirgili⁹ Pallā ſignis auroqꝫ rigentē. Palliū ꝛ paludamētū fere idē ſūt. Amiculū alrehāt cleit. Indut⁹ ꝑterta. i. īſigne romanoꝝ qḋ ſup tunicas honorati ſumpſerūt Un̄ ꝑtertati dicti ſūt a ꝑterta. vt togati a toga. ¶ Sciēdum ꝙ ꝟba ornat⁹ ſiue induēdi veſtiēdi ſi ſint trāſitiua regūt vel accm̄ l'abltm̄. vt ſūt īduo te tnica vl'tunicā Itē Induxerūt eū clamidē coccineā. Induebāt eū veſtem purpureā. Exuo te tunicā l'tunica. Exuo te veſtē vl'veſte. Accingo te ſtolā cādidā vel cādida. Accicti ſtol'albis Eoꝝ tn̄ paſſiua frequēti⁹ inuenūtur cū abltō. Ita etiā de paſſiuis alioꝝ ꝟborū væhemētiſſimæ trāſitiōis vt eſt lris græcis atqꝫ latis egregie doct⁹ Eſt mal'artib⁹ ībut⁹ ¶ Sciēdū ꝙ iſta vocabula amict⁹ ꝛ veſtit⁹ Accipiunt̄ qn̄qꝫ ꝑticipialit̄ ꝛ ſic regūt abltm̄ ꝑ hāc regulā. vt amict⁹ ſtola cādida Qn̄qꝫ capiunt̄ noiālit̄ ꝛ ſūt noia quartæ declinatiōis. vt amict⁹ vs vi. ſic regunt gtm̄. amict⁹ petri veſtit⁹ pauli teutoice ſyne cleydinge Btūs paul⁹. Habētes victū ꝛ amictū his cōtenti ſum⁹. Nō cupio vltra victū ꝛ amictum. ꝛ ſic de alijs.

Toti da partē ſubiecto ꝓprietatē

Sed laudem iunge vel vituperamē vtrimqꝫ

Vir manibus validis ⁊ virgo crinibus albis
Dextra vir fragili vel forma fœmina turpi
Vir forti dextra formaqꝫ decente puella.

¶ Dictio ſignificãs totũ regit abltũm ptꝫ mediãte adiectio lau
dis ł vituperij De laude vir maibꝰ validis. vir forti dextra. De
vituꝑio vir fragili dex̄. Scda regl'a Dictio ſignificãs ſubiectũ
regit abltm̄ ꝓꝑetatꝫ mediãte adiectio laudis ł vituperij. De lau
de puella deceti forma. De vituꝑio. foeia turpi forma Jo. tãta
macie ē vt oēs coſtæ eꝰ nũerari poſſint ¶ Sciẽdũ ꝙ abltũs hꝰ
lr̄æ regit̄ a noie a ꝓnoie a v̄bo ſubſtãtiuo. A noie. vt lia lippis
ocul'. Hō clarꝫ moribꝰ exq̇ſita doctina mag̃ auctate. vir mag̃ v̄-
tute. vir mag̃ induſtria Regit̄ etiã a ꝓnoie Jlla vultu placido
Et regit̄ a v̄bo ſ'buo. vt ſitꝫ bono ⁊ ĩꝑterrito aio. Petrꝰ ē exſan-
gui colore Jacobꝰ ē viuido colore Mulier coloē viuido Boetiꝰ
Joãnes ē bono aio ł corde leui. triſti g̃ui aio g̃to aio. Jng̃to aio
Ero ĩ te g̃to aio. ero ĩ vos g̃to aio. Nō ero ĩ vos ĩg̃to aio Spe
ro ioãnē fore g̃to aio. Etiã a v̄bis hn̄tibꝰ vim v̄bi ſubſtãtiui. vt
videt̄ triſti aio g̃ui. bono aio. mag̃ aio. ĩuicto aio. Jta q̄rimꝰ ꝑ h̊
verbũ ſubſtãtiuũ ē. Qua valitudie es. h̊ ē quō vales. q̄lit̄ vales
Et rn̄det̄ ſũ bō valitudie Sũ meliori valitudie Sũ optia va-
litudie. ĩcolumi valitudie Sũ mala valitudie. ſũ ꝑiori valitu-
die. ſũ ꝑſſima valitudie Sũ ĩfirma valitudie. ſũ aduerſa vali
tudie ¶ Sciẽdũ dictio regẽs ĩ h̊ regimie q̄n̄qꝫ ſubaudit̄. vt in
euãͦ. Bti mũdo corde qm̄ ipſi deũ videbũt. i. hoies mũdo corde.
ſupple ſũt btĩ. h̊ ē hn̄tes mũdũ cor. Jn pſalmo. Filij hoim vſqꝫ
quo g̃ui corde. i. vſqꝫq̊ eſtis g̃ui corde ¶ Sciẽdũ ꝙ nō ſꝑ ē opꝰ
addi adiectiuũ. ſꝫ bn̄ pt addi gtũs rectus a ſubſtãtiuo. vt illud
aial ē capite aſini. i. capite aſinino. Eſt ore porci id porcino. Jl
la arbor ē folijs quercꝰ vel quercinis Pliniꝰ Jn india naſcũtur
hoies ꝑdibꝰ eq̇. i. ꝑdibꝰ eq̇nis. Sic etiã abſtracta regũt abltm̄
per hãc regulã vt vulꝑs ē aial magnitudie cais. i. magnitudie
canina ł tãta magnitudie q̄nta cais. Laurꝰ ē arbor magnitudie
quercꝰ ꝓceritate abietꝫ craſſitudie ilicis. Jtē iſtud regimē valet
ad laudãdum ⁊ vituperãdũ ⁊ demōſtrandũ

Mobile vel v̄bum deſignãs ꝓprietatem
Sextis cōſtruitur ꝑ quos ea ſignificatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Aut instrumenti vel causæ nomina iunge
Cursu festinus fulget ꝟtute modestus
Est velox pedibus blando sermone facetus

Viribꝰ inuictus ꝑperat pede voce benignus.

¶ Nomē adiectiuū l' ꝟbū significās ꝓꝑetatē aliquā regit abla
latiūm In q̄ fit tal' ꝓꝑetas. vt festinꝰ cursu. vbi significat esse festi
nātia i cursu festinꝰ ꝟmōe Etiā dr illa auis ē tarda volatu Ille
hō ē tardꝰ incessu. h̓ ē tardū hn̄s volatū aut icessū. Iste hō ē ci/
tꝰ incessu. i. citū hꝫ icessum. velox icessu h̓ ē hn̄s velocē incessū.
Ita i codē sensu. sꝫ nō regimie dr. Iste icedit testudineo icessu.
Incedit formicino g̃du icessu. icedit morato g̃du l' cōcito g̃du.
incedit morato icessu Ita lris lr̄æ tuæ testudineo icessu vtūtur
Secūda regl'a Nomē adiectiuū l' ꝟbū etiā regit ablt̄m signifi
cātē istrumētū vt ē velox pedibꝰ. celer pedibꝰ Vn̄ ꝟgiliꝰ dt fa/
mā esse celerē pedibꝰ ⁊ ꝑnicibꝰ alis Alia exēpla Cesus ē ferula.
cesus ē loris pugnis fidicul' ꝟgl' scorpioibꝰ. Vn̄ dt roboā Pat
meꝰ cecidit vos ꝟgl'. ego cedā vos scorpionibꝰ Ille cesus ē fusti
bꝰ Exēpla q̄dā huiꝰ regulæ sūt i q̊bꝰ adiectia pn̄t mutari i abla/
tiuū. vt ꝑ illo petrꝰ est velox pedibꝰ dici pt. petrꝰ ē velocibꝰ pedi/
bꝰ. Petrꝰ est segnis pedibꝰ vel segnibꝰ pedibꝰ. l' petrꝰ est segnipes
Et dr segnipes teutoice traech to vote q̄si segnes hn̄s pedes Ita
alipes alipedis snel van voten q̄si alatos hn̄s pedes Ita etiā aeri
pes q̄si aerios hn̄s pedes. sic ignipes q̄si igneos hn̄s pedes. Cornu
pes q̄si corneos hn̄s pedes. Itē dicimꝰ ꝑ hāc regulā. Tuis lr̄is
amātissimis sū ꝓuocatꝰ Tuis me amātissimis libs vl' lris laces
sisti. Est āt ꝓuocare ⁊ lacessere tēptare ad pugnā ⁊ ad cōcerta/
tionē. Accipit etiā in malā ptē. vt apud Tulliū. Insticiæ pri
mū munꝰ ē ne cui q̊s noceat nisi lacessitꝰ iiuria ¶ Tercia regl'a
Nomē adiectiūm l' ꝟbū etiā regit ablt̄m significatē cām siue ab
latiuū causæ. vt fulget ꝟtute. Apl's. Gr̄a dei sū id qd sū fessus
itinē h̓ ē iter fecit fessū Fessus onē: æstu: cursu cātu studio. Læ
tꝰ morte inimici. Tristis morte p̄ris Velox metu spe amore de
siderio. h̓ ē quē hæ affectiōes velocē fecē Tardꝰ senio Charꝰ ꝓ
bitate odiosus malicia. iucūdꝰ hūanitate vrbanitate facetia sali
bꝰ festiuitate Molestꝰ litibꝰ Clarꝰ sapia. isignis prudētia. nobi
lis neq̄cia ¶ Sciēdū ꝙ abltīs i eadē locutiōe pt significare di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

uerſas cās vt velox pedib⁹. ille abltūs p̄t ſignificare ptē i q̄ ſiue
cām materialē i q̄ ē velocitas. ⁊ ē ibi ſynecdoche. l' p̄t ſignificaē

Req̃ carē notās abltm̄ r̄git e⁹   cāz iſtrumtalē l' iſtrumtū

Ut pens careat homo purua crimine viuat

¶ Hic d̄t q̄ dictio ſignificās carē regit abltm̄ vt careo crimīe.
careo pena. pecūia ¶ Sciēdū p̄ᵒ circa textū q̄ dcōnes ſignificā
tes carē ſūt trifariæ Quædā ſolū regūt abltm̄ vt ſūt iſta v̄ba ca
reo vaco caſſus capt⁹ op⁹ orb⁹ ncēe pur⁹ fruſtror vagor exulo ex
ul vag⁹ nomē extorꝫ. iſta ſolū r̄gūt abltm̄ ⁊ ſūt exēpla h⁹ regl'æ
de careo. Careo amicꝫ oib⁹ q̄s mors rapuit mihi Capt⁹ luīe. cap
tus ocul'. i. cæc⁹ Uirgili⁹. Atq̃ ocul' capti fodē cubilia talpæ
Hiēo⁹ Niſi tot⁹ talpi⁹ eſſes hæc vidēs. i. itelligēs. Sz capt⁹
mēte. i. iſan⁹. ⁊ is d̄r q̇ iſanit. Op⁹ mihi ē tua opa Eſt orb⁹ li-
berꝫ Orb⁹ vtroq̃ parēte Pur⁹ crimīe fruſtrat⁹ ſpe l' fruſtror ſpe
vagor nemoē vagor agro pelago Ita nomē ſuū vag⁹ vt Boeti⁹
Uagas pelago rates Cattul⁹ Sæpe vag⁹ liber pnaſi v̄tice ſū-
mo Exulo pat̄a. ē exul pat̄a Exulat etiā regit abltm̄ mediāte
p̄pōne vt exulat pat̄a a cæſaē Eſt extorꝫ pat̄a extorꝫ reḡ Quæ
dā dcōnes regūt abltm̄ l' gtūm. vt egeo illi⁹ rei l' illa te Indigeo
illi⁹ rei l' illa re. Itē Plenū gr̄a ⁊ veritatꝫ Anphora ē plena vi-
ni vel vino. abūdās lactis vel lacte. Diues auri vel auro. De il
lis dicet̄ ibi Plen⁹ inops caſum ⁊c̄. Quædā dictiōes regūt ac-
cuſatiuū cum abltō. ⁊ ſignificāt facē carē. vt ſunt ſpolio p̄uo or
bo exonero. euacuo emūgo leuo mūdo purgo excæco. abſtineo li
bero p̄hibeo ⁊ multa huiōi. vt orbauit eū liberis. ioānes ſpolia-
uit petꝝ pecunia vel veſtib⁹ Spoliat⁹ regit vnū abltūm ſine p̄-
poſitiōe ⁊ alteꝝ cū p̄pōne vt ſpoliat⁹ a petro pecunia Aleatoēs
liberauerūt petꝝ pecunia. Uos me liberaſtis metu vos me exo
neraſtis metu Sic exoneraui nauim frumēto. euacuaui nauim
frumēto Boeti⁹ Qui ſerē igenuū volꝫ agꝝ libēt arua fruticib⁹
Euacuaui illō bono Ego vos ſoluā curis oib⁹ Expedio te vin
cul' Expedias te his erūnis Emūxit eū argēto Hæc ml'r emūx
it eū auro. leuabo te curꝫ. p̄hibebo te hoſpicio. p̄hibuit me hoſpi
cio Marc⁹ cicero p̄hibuit eos ianua q̇ ad ſe ſimulāt venerāt ſalu
tatum quo ſe ꝯfoderēt. Uirgili⁹. Hoſpicio p̄hibemur harenæ
Abſtinet ſe vino. Caſtrauit ſe luxuria. Sic etiam quædam
ſunt tranſitiua verba et ſignificant plenum facere. vt repleo

anforā vino. onero nauim frumēto Quedā ex his vbis q̄ ſigni
ſicāt facē carē qn̄qz regūt abltm̄ cū ꝑpōne a. vt libera nos a ma
lo l' libera nos malo Libera nos metu l' libera nos a metu Apo
ſtol⁹ Abſtinete vos a carnalib⁹ deſiderijs Abſtine te vino. ſupſe
deo hac re l' ab hac re. Quedā etiā regūt ſolū gtūm vi abſtracti
ſignificātis carētiā l' plenitudinē Eſt mag̃ ānone charitas in
opia rez̄ ⁊ ſic de alijs. ¶ Sciēdū circa lrām q͛ h̄ nomē op⁹ qn̄
qz ē omne qd̄ agit' vel fit. Et ita etiā libri auctoꝝ dicunt' opa.
vt op⁹ tullij de ſenectute. opa tullij de officijs Et opuſculū ꝑ li
bello. ⁊ ſic op⁹ eſt terciae decliatiōis ⁊ hz opis ī gtō. Qn̄qz op⁹
idē eſt qd̄ neceſſe ⁊ expediēs ⁊ h̄ mō eſt idecliabile ⁊ regit ablati
uū ꝑ hāc regulā ⁊ ꝯſtruit' cū eſt vl' cū habeo. vt ego libris meis
op⁹ habeo. l' mihi libꝭ meis op⁹ eſt. Quid op⁹ eſt his vbis. qd̄
op⁹ eſt āpliori teſtionio. Nō mihi op⁹ eſt vr̄a opa Ita etiā ncc̄e
cū eſt ⁊ cū habeo ꝯſtructū regit abltūm. vt neceſſe hēo libris me
is. mihi libꝭ meis ncc̄e eſt. Quid āpli⁹ neceſſe habem⁹ teſtionio
Quādoqz op⁹ ꝑ abltō hz ntūm a ꝑte āteriori. vt apd̄ Comicū.
Ibo itro vt quae op⁹ ſūt ꝓcurent'. Et matthei. ix. Nō ē op⁹ bn̄
valētib⁹ medic⁹. vbi ntūs medic⁹ ponit' ꝑ abltō medico. vbi q̄
dā dicūt op⁹ accipi ꝑ nccāri⁹ Inuenit' etiā opa ꝑmae decliatiōis
qd̄ qn̄qz idē eſt qd̄ diligētia vel cura ſiue ſtudiū. Ita d͛r da lr̄is
operā. dabo lr̄is operā. dat operā eloquētiae. Etiā qn̄qz auxili
um ē vt nō mihi op⁹ eſt vr̄a opa. Opa ego vr̄a facile carē valeo
Qn̄qz idem ē qd̄ labor. teutoīce arbeyt. ⁊ habet' titul⁹ in iure de
opis ſuoꝝ. ⁊ ſic d͛r opepciū qd̄ idē eſt qd̄ vtile vel delcābile vel
honeſtū. q͛ omne qd̄ agim⁹ hoc vl' ꝑpt' vtile l' delcābile vel ꝑpt'
honeſtū agim⁹ cōſequēdū. vel ꝑpt' iutile iiucūdū inhoneſtū cui
tandū l' fugiēdū. Et ſic illa tria ſūt pciū nr̄i opis Et ab illo noīe
exorſus ē tit⁹ liui⁹. Factur⁹ ne opepciū ſim ſi res geſtas ppl'i ro
mani ab inicio ꝑſcripſeri nec dū ſcio. Iuuenal'. Eſt opepciū pe
nit⁹ cog̃ſcē toto. Quid faciāt agitētqz die. h̄ ē vtile ⁊ fructuo
ſū ē. Uerbū vaco ſꝫ qn̄qz operā dare. ⁊ ſic ꝯſtruit' cū dtō. vt va
cat potatiōib⁹. vacat lr̄is vacat ſapiae. i. dat operā. Qn̄qz idem
ſꝫ qd̄ carē. vt vacat ſapīa. i. caret ſapīa Uacat tercio cū noīe ſi
gnificāte actionē vel q̄litatē quandā adiūgit' mediāte a ꝑpōne.
vt vacat a labore. vacat ab agricultura. vacat ab oī moleſtia Si
milit' fit ꝑ nomē vacu⁹ vt vacu⁹ ſū ab oī occupatiōe. ab oī ſolli
citudie. Sz vacat cū ē impꝑſonale idē eſt qd̄ tēp⁹ nō vacat ſiue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

vacuū eſt. vt nō vacat mihi. h̔ ē nō licet mihi ꝓpt̔ negocia Cap
tiuo quādoqꝫ idem eſt qđ careo. vt capt⁹ mēte capt⁹ ocul' capt⁹
lumie. Cum ill' trib⁹ abltis carē ſignificat. cum alijs vero abla
tiuis ſt idem qđ delectat⁹. vt capt⁹ amœnitate loci. Capt⁹ dul
cedie vocis. capt⁹ ſublimitate materiæ. Sed capt⁹ amore plæ-
rūqꝫ in malam ſolet accipi ꝑtem. quādoqꝫ tamē etiam in bonā
partem. vt ſi q̇s hæc capt⁹ amore legit ꝛc̄. Qñqꝫ capt⁹ eſt idem
qđ ab hoſtib⁹ intercœpt⁹ ꝛ ꝯſtruit̔ ſic cum abltō. ꝛ cum ꝑpōne.
vt vrbs capta ē ab hoſtib⁹ petrus capt⁹ eſt a paulo. ¶ Sciēdū
dr̄a eſt int̔ careo ꝛ egeo. Nam egeo habēdis Sꝫ careo habitis
vel nō habēdis. i. orbat⁹ ſum quos habui. vt apud Tulliū. Ca
reo amicis omnib⁹ quos mors eripuit mihi. Tulli⁹ Tibi ꝑſua-
de ꝑter culpam ac pctm̄ q̈ ſemꝑ caruiſti ꝛ careb homini accidē
nihil poſſe qđ ſit horribile aut ꝑtimeſcendū. Sciēdum ꝙ q̇dā
etiam ſic loquūtur cæc⁹ viſu ſurd⁹ auditu claud⁹ greſſu. ſed nō
eſt neceſſe addi ablatiuū.

Inter et eſt iuncta tibi dāt ꝓnoīa quina
Int ererit veſtra noſtraqꝫ meaqꝫ tuaqꝫ
Atqꝫ ſua. refert normā ſeruabit eandem
¶ Hic ponit excœptionē factā in regimie gti ibi int̔ ꝛ ē iunge
dicēs ꝙ hæc impſonalia itereſt ꝛ refert regūt ꝓ q̇nqꝫ gtis ꝑmi-
tiuis ſcꝫ mei tui ſui nri ꝛ vr̄i. q̇nqꝫ abltōs fœi gn̄is mea tua ſua
nrā ꝛ vr̄a. Et eſt antiptoſis qꝛ abltūs ponit̔ ꝓ gtō. vt ꝑma lu-
ce intererit tua legē Nūc mea int̔eſt legē. veſperi vero intererit
ſua legē. cātare ꝛc̄. Dico autem nūc mea int̔eſſe legē. Cras tua
interfuturꝫ legē. Perhēdie vero int̔futurꝫ tua legē. Eandē cō-
ſtructionem habēt etiam cum abltō cuia qđ ponit̔ int̔rogatiue
et relatiue. vt cuia int̔eſt legē. vel cui⁹ int̔eſt legē. viſitati⁹ fit in
terrogatio ꝑ gtūm. vt cui⁹ int̔eſt legē. Sꝫ relatiue inenit̔ apud
Ciceronem in abltō. vt Ei cuia int̔fuit. nō ei cuia nihil int̔fuit
vbi ꝛ cui⁹ poni pt. vt dicatis ei cui⁹ int̔eſt. Etiam agat is cuius
int̔eſt l' cuia int̔eſt ¶ Sciēdū ꝙ hæc impſonalia int̔eſt ꝛ refert
pn̄t in eadem locutiōe regē duos abltōs cū gtūs vni⁹ ſoli⁹ ipſi⁹
ipſorꝫ ſolorꝫ triū q̈ttuor oīm pluriū. vt mea vni⁹ oꝑa liberat⁹ es
Tua ſoli⁹ oꝑa liberat⁹ ſum. Tua ipſi⁹ int̔eſt. noſtra ipſorꝫ inter
eſt legē. vr̄a ſolorꝫ int̔eſt. noſtra oīm int̔eſt. vr̄a trium plurium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inteſt Hic etiã cũ gtõ pticipŷ vt tua ħ oſcitãtꝫ inteſt legẽ Tua
hic potãtꝫ l' ſedẽtꝫ inteſt Tua ħ dormiẽtꝫ inteſt lrĩs dare operã.
vr̃a iſtic oſcitãtiũ dormiẽtiũ inteſt legẽ Nrã ħ fabulãtiũ l' gar-
riẽtiũ magꝭ inteſſꝫ legẽ vel lrĩs dare operã q̃m tẽpꝰ ita fabul' cũ
ſumẽ vel terẽ. Itẽ meliꝰ dicimꝰ inteſt mea q̃ ſũ ioãnes legẽ q̃m
inteſt mea ioãnis legẽ. inteſt tua q̃ es petrꝰ dare lrĩs operã q̃m
inteſt tua petri. ⁊ ħ ſi ablti ⁊ gti intñſitie ꝯſtruũtur. ħ ẽ ſi eãdẽ
rẽ ſignificãt Quia ſi trãſitie ꝯſtruant. ħ ẽ ſi ſignificãt diuerſa.
tũc i vna orõne poni pñt. vt mea ⁊ ioãnis inteſt legẽ. tua ⁊ pe-
tri refert legẽ. ¶ Sciẽdũ ꝙ illa impſonalia pſonalit' poſita re
gũt eoſdẽ abltõs cũ ntõ. vt id nihil mea inteſt vtꝝ veiat an ma
neat. Comicꝰ. Qđ tua nõ inteſt id deſine pconctari. Et apud
Boetiũ. Si veſtes pulchræ ſint q̃d id tua refert. Et ſæpe nũe
ro hæc ꝟba impſonalia pſonalit' accœpta ſubintelligũtur vt q̃d
id mea. q̃d id vr̃a. vbi ſubaudit' refert. Sæpe etiã his ꝟbisꝰ p-
ſonalit' poſitꝫ reddunt' vl' iũgunt' hi gti tãti q̃nti magni pui. vt
id pui refert pmagni mea refert. Comicꝰ Quid inteſt tua mĩde
tur magni. Alia de natura illoꝝ ꝟboꝝ dicta ſunt iu regimĩe gti
ibi. Interet eſt iũge demas pnoia quinqꝫ

Plenus inops caſum dãt iſtum ſiue ſcđm
Vini vel vino duo dolia plena videto

Paup egenus inops vino vel panis egebit.
¶ Dictio cõcreta ſignificãs plenitudinẽ iopiã vl' carẽtiã regit
gtm̃ l' abltũm. vt ãphora plena ẽ vini l' vino. diues agri l' agro
Virgiliꝰ Quã diues niuei pecorꝫ q̃ꝫ lactꝫ abũdãs Horatiꝰ Sa
tis diues ⁊ auro. Fœcũda viroꝝ l' viris. fœlix rex l' rebꝰ. beatus
reꝝ oĩm l' rebꝰ oibꝰ Sat' pane pais vini l' vino Ita ꝟba ſaturare
et ſatiare regũt gtm̃ l' abtm̃ frequẽtiꝰ tñ abltũm Virgiliꝰ Poſt
quã dextra fuit ſaturata cædis Satura irã meã tuo ſanguie. ſa
turauit me pane. Exẽplũ de dcõnibꝰ ſignificãtibꝰ carẽtiã. paup
egenꝰ inops reꝝ l' rebꝰ. ĩdigꝰ ope l' opis Virgiliꝰ Haud opis in
diga nr̃æ. Immunis crimĩe l' crimis Reꝰ mortꝫ vel morte Ex
pers rõnis l' rõne Aialia rõnis exptia. i. beluæ ſiue muta aialia
Id id aĩlia q̃dẽa rõnis exptia facerẽt. Hæc regl'a etiam ĩtelli
git' de ꝟbis vt ptꝫ ĩ textu. Et ſũt egeo ĩdigeo afflũo abũdo ⁊ ſi-
milia Virgiliꝰ dicit. Quin tu aliq̃d ſaltẽ potiꝰ q̃ꝝ ĩdiget vſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Uiminibꝰ qꝫ paras molli detexēre iunco. Hic refertio etiā re
git gtūm ⁊ abltūm. vt vrbs referta ſceleratoꝝ hoīm vel ſcelera
tis hominibꝰ Cicero. Audiui græciam refertam eſſe ſceleratoꝝ
hoīm ⁊ nefarioꝝ. ibi tamē refertam potiꝰ nomē eſt q̄ꝫ ꝑticipiū.
Uerba frequntiꝰ inueniūtur cum abltō q̄ꝫ cum gtō ꝯſtructa.
vt ad romanos tercio. Omnes quidem peccauimꝰ ⁊ egemꝰ gra
tia dei. Prouerbioꝝ tercio. Honora dominū de tua ſubſtātia et
vino torcularia redundabūt Inueniūt tamē quædā ꝟba regere
gtūm more græco q̊ carēt abltō. vt apud Uirgilium. Inplen
tur veteris bacchi pinguiſqꝫ ferine. Et apud Titum liuium.
Ipſe multitudinē quæ fere ſemꝑ regēti eſt ſimil' religionis iu
ſte impleuit. Et apud Eccleſiaſticos. iſte mos græcoꝝ inuenit
Ut in euangelio. Et repletæ ſunt nuptiæ diſcumbētium. In
Mattheo. In ioāne. Impleuerūt duodecim cophinos fragmē
toꝝ. latino vero more hæc ꝟba trāſitiua q̄ ſignificat plenum fa
cere vel vacuū facē potiꝰ regūt abltūm q̄m gtūm. vt dictum eſt
ibi. Reqꝫ carē notās vt repleo anphoram ceruiſia. vino. aqua.
aceto. Hic alia compoſita oppleo depleo expleo vt lachrymis
os oppleuit totum. teutonice dye traenen liepen em ouer ſyne
kynnebackē. Deplere ſt nicht vol makē dat vol is. Bartholo
meꝰ depleuit anphoram vino. he ſtortten daer water vet. deple
uit vas ceruiſia. Explē q̄nqꝫ idem eſt qd̓ implē. ſeu replē. Ego
tuam explebo animam gaudio. Comicꝰ. Ubi nūc eum inueni
am vt eum liberem metu. atqꝫ animū expleam gaudio. Quan
doqꝫ explere eſt extra plenitudinem facere. vt implere plenum
facere quod nō plenum ſit. vt explenit anphoram vino teutoni
ce he heft ſe ledich gemaeckt. Explet lachrymis egeriturqꝫ do
lor. ¶ Sciēdum ꝙ hoc nomē plenꝰ apud ciceronem ſemꝑ iun
gitur genitiuo. Apud alios etiam ablatiuo. Frequēs ⁊ vacuꝰ
ſemper ablatiuo. vt ciuitas frequens populis nō populoꝝ. va
cua incolis nō incolarum. Apud Comicum. Plenꝰ rimarum
eſt. Quintilianꝰ cum abltō. Aluearia plena ſunt melle.

Dignus cum potior fungor veſcor fruor vtor

Et careo iungo caſu tantūmodo ſexto

¶ Hic dr̄t ꝙ dignꝰ potior fungor ⁊ veſcor fruor vtor regūt ab
atiuū. vt dignꝰ laude. dignior laude. digniſſimꝰ laude Canit ec
cleſia Fœlix nāqꝫ es ſac̄ ꝟgo maria et oī laude digniſſiā Potior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

victoria vel potitꝰ ſū victoria. fungor ſacerdotio. fūgor ingrãtu
prelatura. veſcor pane. veſcor lixis ⁊ aſſis. fruor tua beneuolen
tia. fretꝰ tua bñuolētia Ita ɔfido tua beneuolētia. ductꝰ ſpe. fre
tus ſpe, q̄ ſpe ductꝰ. q̄ ſpe fretꝰ. vtor rebꝰ meis. Bti apud ſupe-
ros fruūtur deo. Quæ oēs dcōnes īueniūtur regē gtūm. q̄ nob
nō eſt vtendū. vt Cuiꝰ nō ſum dignꝰ vt ſoluam corrigiā calcia
mēti eiꝰ. Et in mattheo ⁊ etiam in luca. Facite ergo fructū di-
gnum penitētiæ. Et apud Uirgilium. Magnoꝝ haud vnqꝫ
indignꝰ auoꝝ. Sed hoc fit more græco q̄ caret abltō. Inuenit
et careo cum gtō cōſtructum. Comicꝰ Omnes labores mihi le
ues fuere p̄terq̄m tui carēdum ꝙ eſt. Nos vero ſemp̄ his dicti
onibꝰ dabimꝰ abltūm. ¶ Sciēdum p̄mo circa lrām ꝙ dignus
adiectiuū quandoqꝫ ɔſtruit cum abltō. vt dignꝰ laude honore.
Quādoqꝫ cum īfinitiuo. vt dignꝰ honorari cātari laudari ama
ri. Uirgiliꝰ Et puer ipſe fuit cātari dignꝰ Quādoqꝫ ɔſtruitur
cum gerūdio in di vt dignꝰ honorādi laudādi Quādoqꝫ ⁊ hoc
elegantiꝰ cōſtruit cum ꝟbo mediāte qui quæ vel quod relatiuo
vt dignꝰ eſt qui ametur ab omnibꝰ. vel dignꝰ eſt quem ament
omnes vel omnes honorent. Ita etiam intelligēdum eſt de ſuo
compoſito indignꝰ. vt indignꝰ honore laude. indignꝰ honorari
laudari. indignꝰ honorādi laudādi. indignꝰ qui honoret q̄ ame
tur ⁊c̄. vel indignꝰ quem amet aliq̄s. A dignꝰ venit ꝟbum dig
nor aris. qđ actiue captum eſt idem qđ dignū iudico ſiue æſtio
et ſic regit poſt ſe accūm cum abltō. Apud Uirgilium. Haud
equidem tali me dignor honore. Et apud eūdem in bucolicis.
Nec deꝰ hūc mēſa dea nec dignata cubili eſt. cubili id eſt matri
monio. ſiue cōiugio Tu vix dignaris me familiaritate tua Epi
taphium laurētij. Nunc poſtq̄m manes defunctꝰ valla petiuit
Nō audet pluto ꝟba latina loq̄. Juppiter hūc cœli dignatꝰ ho-
nore fuiſſꝫ. Cenſorem linguæ ſed timet ipſe ſuæ. Dignor q̄nqꝫ
etiam accipit paſſiue ⁊ ſic idem eſt qđ haberi dignꝰ ⁊ regit ſoluꝫ
abltūm. vt dignor ſocietate veſtra. ego dignor tua familiarita-
te. Et apud Uirgilium· Coniugio anchiſa veneris dignate ſu
perbo. dignate. i. digne habite. Digno. etiam quādoqꝫ idem eſt
quod velle. Ut canit eccia. Dignare me laudare te ꝟgo ſacrata
hoc eſt ſacrata ꝟgo velis me laudaē te. Quādoqꝫ dignor notat
quādam humiliationē apud quoſdā. Sic nūc vulgo loquūtur
Colēde venerāde pater dignemī me audiē famulū ſeu filiū vrm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Ecceleſia canit deus dignatus eſt fieri homo. id eſt humiliauit
ſe. Ei⁹ compoſita eiuſmodi v̄bi dignoꝛ ſunt. Indignoꝛ qd̄ qn̄-
qꝫ ſignificat iraſci ⁊ regit dtūm. vt indignaꝛ mihi. vt nō indig
nemini mihi. Horati⁹. Iraſcoꝛ medicis fidis indignoꝛ amicis
Inde indignatio dicta eſt ira. Dedignoꝛ vero ſignificat cōtem
nere. vt iſte dedignaꝛ loqui mihi. ſemper veniēs mihi obliquat
viſum. Hic canit eccīa. Qui non dedignaris tāgi a peccatrice.
Secūdo ſciendum q̄ potioꝛ quādoqꝫ eſt nomē compatiui gra
dus tātum ſignificās quātum melioꝛ. vt potioꝛ eſt anima quā
corp⁹. Potioꝛa ſunt bona animæ q̄ꝫ coꝛpis h̄ eſt melioꝛa ⁊ pre
ſtātioꝛa. Horati⁹. Uidiſti ne locum potioꝛem rure beato id ē
melioꝛem q̄ſi dicēt nō. Quandoqꝫ potioꝛ eſt v̄bum deponētale
terciæ vel quartæ cōiugationis ſicut oꝛioꝛ ⁊ moꝛioꝛ. ⁊ ſic habꝫ
triplicem cōſtructioneꝫ. Quādoqꝫ regit iſtum gtūm rerꝝ. vt la
cedæmonij lōge lateqꝫ rerꝝ potiti ſunt id eſt diu rerꝝ imperium
tenuerūt. Quādoqꝫ regit vel cōſtruiꝛ cum accō. vt Comicus.
Miſeriam ego oēm cupio hic potiꝛ gaudio. Et apud eundem
Ille alt̄ ſine laboꝛe patria potiꝛ cōmoda. q̄ loquēdi mod⁹ nunc
eſt abſolut⁹ Tercio potioꝛ v̄bum regit abltūm vt potit⁹ ſum vi
ctoꝛia. ick heb gewonnen. ⁊ inde dicit text⁹. Quādo potioꝛ v̄-
bum regit gtūm tūc exponiꝛ ꝑ tenuit v̄bum. vt potit⁹ eſt rerꝝ
id eſt rerꝝ imperium tenuit. Quādo vero regit abltūm exponiꝛ.
ꝑ obtinuit. vt potit⁹ eſt victoꝛia id eſt pugnādo vel laboꝛando
obtinuit victoꝛiam. ſic nomē compos eſt ei⁹ ſimile. Nam ſum
compos mētis compos animi. compos rōnis. dye ſyn verſtāt
heft. compos ſanitatis id eſt q̄ hāc tenet vel habet At compos
voti compos victoꝛiæ. compos optati id eſt hæc laboē optinui
Et eſt potioꝛ terciæ cōiugationis ⁊ quartæ. Unde duodecimo
methamoꝛphoſeos legēdum eſt. Tuqꝫ tuis armis nos te pote
remur achille. nō potiremur ſecūda ſyllaba breui non lōga. ¶
Tercio ſciēdum veſci ꝓꝓe hoīm eſt ⁊ extēdit ſe etiam ad potu.
vt carne lacte veſcoꝛ. Paſci vero beſtiarꝫ. Paſcoꝛ regit accūm.
vt capræ paſcunꝛ ſiluas Apes paſcunꝛ floꝛes. Uictitare vero ē
veſci ⁊ q̄ſi victu vti ſiue aliquo genere victus fere ſemꝑ vti. vt
ſcythæ victitāt lacte. hoc eſt fere ſemper ꝑ victu vtūtur lacte
Quidam populi indiæ victitāt humana carne. Inuenitur ve
ſcoꝛ regē caſum accūm apud veteres. vt apud Leuitici. Offe-
rebāt duos paſſeres quos veſci licitum erat. Sꝫ ille loquendi

mos nũc ē abſoletꝰ Alio mō regit abltū̄ vt veſcoꝛ pane cū ſa
le. veſcoꝛ pane butiro oblito. Per trāſſumptionē dꝛ veſcit̄ au-
ra. i. viuit. qꝛ dū viuimꝰ reſpiramꝰ ⁊ īſpiramꝰ Uirgiliꝰ. q̇d pu
er aſcaniꝰ ſupat ne ⁊ veſcit̄ aura. ¶ Sciēdū fungoꝛ etiā̄ dupli
cē inuenit̄ regē caſū hoc ē. Apud vetēs iuenit̄ ꝯſtructū cū accō
vt Non boni viri functꝰ eſt officiū. Neqꝫ liberal' neqꝫ boni viri
functꝰ eſt officiū. Et iſte loquēdi modꝰ eſt abſoletꝰ Alio mō re
git abltū̄. vt nō ē boni viri functꝰ officio. Et ē fungoꝛ idē qđ
officiū munuſqꝫ ago ⁊ regit abltū̄ ſignificātē magiſtratū ali
quem vel dominiū. vt fungoꝛ magiſtratu p̄latura queſtu. fun-
goꝛ legatiōe. fungoꝛ officio delegati. fungoꝛ munē iudicꝫ. fun-
goꝛ docēdi munē. fungoꝛ ſacerdotio. Quia reppuliſti ſciētiā re
pellā te ne ſacerdotio fungaris mihi dt ſacra ſcptura Fūgoꝛ vi-
ta. i. viuo. fungoꝛ officio vitæ mihi ab īpatoꝛe deo cōceſſo. h̓ eſt
viuo ⁊ ago munꝰ vitæ. Sꝫ defunctꝰ dicit̄ q̄ſi pfunctꝰ munē vi-
tæ. h̓ eſt moꝛtuꝰ vt defunctꝰ vita. i. ab hac admiſtratiōe. ab hoc
munē ab hac pcuratiōe ceſſauit. Uirgiliꝰ Defunctā coꝛpa vita
Apud eundē. O tandē magnis pelagi defuncte periclis. Apđ
Titū liuiū Defuncta moꝛbis coꝛpa ſalubꝛioꝛa eſſe icipe Frui ē
aōꝛe alicui rei īherē ꝑpt ſe. vl' ē voluptatē ex aliq̄ re cape. Sic
ſci fruūtur deo. qꝛ voluptatē ī viſiōe dei q̄ dꝛ fruitio capiūt. qꝛ
teſte apl'o. nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec ī coꝛ hoīs aſcē-
dit q̄ ppauit deꝰ diligētibꝰ ſe. Et ſcđm theologos ſolū fruimur
rebꝰ diuīs. ideo dt augꝰ. Res q̇bꝰ fruimur ſūt pr̄ filiꝰ ſpūs ſan-
ctꝰ Scđm oꝛatoꝛes vero etiā fruimur rebꝰ alijs. Apud q̄s eſt
dr̄a int̄ vtoꝛ ⁊ fruoꝛ. Nā vti ē vſū rei habē ꝑpt aliud Sꝫ frui
eſt alicui rei īherē ꝑpt ſeipſam. De vtoꝛ vt vtoꝛ domo armis li
bꝛis vt ex his poſtea emolimēti aliq̇d boni ꝯſeq̄r. Fruoꝛ bonis
meis. fruoꝛ tuo aſpcū. tuo colloq̊o tuo cātu. h̓ eſt voluptatē ex
his pcipio. Ideoqꝫ rep̄henſus ē hānibal q̄ cū poſſꝫ vti victoꝛia
frui maluit. Una ⁊ eadē re vnꝰ vtit̄. alt̓ fruit̄. vt ſi vnꝰ ad focū
ſedeat ſanitatis cauſa is dꝛ vti caloꝛe vel igne Alt̓ vero ſoliꝰ vo
luptatis cauſa ⁊ is frui dicit̄ caloꝛe vel igne. Utoꝛ qn̄qꝫ idem
etiam ſignificat quod cōuerſoꝛ. vt Cicero in epiſtola. Fabio vi
ro optimo ⁊ homine doctiſſimo familiariſſime vtoꝛ Et inde fit
vſus id eſt familiaritas cōuerſatio cōſuetudo vt vſus mihi eſt
vel fuit cum illo a puero vel ab ineūte ætate. ⁊ in eodem ſigni-
ficato vſura inuenitur ab vtoꝛ. Cicero. Longa quæ inter nos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

fuit vſura hoc efficit. Qn̄qꝫ vſus idem ē qḋ vtilitas ſeu fructꝰ ex aliq̄ re. ⁊ ſic venit ab vtor in ꝑmo ſignificato. Et ſic dicimꝰ vſu venire ꝓ vtile eſſe. Ex vſu eſſe id eſt vtile eſſe. Cōponit̄ vti et d̄r abuti. h̄ eſt male vti ⁊ īpudice vti. Et īuenit̄ triplex vti. vti infinitiuꝰ ab vtor. vti aduerbiū ſimilitudinis id eſt ſicut. ⁊ vti cōiunctio cauſalis. i. ſiue quatenꝰ.

Hos caſus de præ corā ſociæqꝫ gubernāt

¶ Hic d̄r ꝙ decem ⁊ q̇nqꝫ ſunt p̄pōnes deſeruiētes abltō. vt ab abs ⁊c̄. ¶ Sciēdū ꝙ ſæpe numero p̄pōnes deſeruiētes abltō ſolēt ſubticeri. vt apud Iuuenalē. Raro aconita bibunt̄ fictilibꝰ. id ē fictilibꝰ. Aconita ꝑt ꝯgiſſeniſſe. Ita canit eccl̄ia. Proceſſit aula regia. i. ex aula. ¶ Sciēdū circa textū ꝑmo ꝙ a qn̄qꝫ eſt nomē elemēti qḋ apud græcos dicit̄ alpha. Qn̄qꝫ eſt intiectio dolētis vel ſtupētis vel deterrētis vel ꝓhibētis. ⁊ ſic ſolet ī fine aſperari. vt ſpē gregis ah ſilice in nuda cōnixa reliq̇t. A a a dn̄e neſcio loq̇. A etiā ē præpoſitio deſeruiēs abltō caſu. ⁊ inde dicit textꝰ alexādri. Itē A ſumo vſqꝫ ad humū. ¶ Sciēdū ꝙ a p̄ponit̄ ꝯſonātibꝰ. vt a petro. Ab vocalibꝰ vt ab ādrea. Reperit̄ tn̄ ab duabꝰ liq̇dis p̄poni. ſcꝫ l r et i qn̄ fit ꝯſonās. vt ab lege ab legatꝭ. ab rege ab re. i. abſqꝫ rōnabili cā. Cato. Iraſci ab re noli. Exēplū de i ꝯſonāte. vt Ab ioue ꝑncipiū muſæ. Sꝫ abs p̄pō p̄ponit̄ t ⁊ q vt abs te. In euāº. Si pes tuꝰ ſcādalizat te. abſcide eū ⁊ ꝓijce abs te. Hoc ē ſi pes tuꝰ trahat te iⁿ pctm̄. De q abs q̇uis abs q̇libꝫ Comicꝰ Abs quis hoīe bn̄ficiū ſumē gratū ē. Eſt et alia īnt a et e dr̄a qn̄ locū ſignificāt. vt A theatro is veīt q̇ a loco qui iuxta theatꝝ ē venit. Sꝫ e theatro veīt q̇ in ipſo theatro fuit. His ꝯtrariæ ſunt ad et in p̄poſitiones Seruiꝰ dicit. Itē tres illæ p̄poſitiōes a ab abs ſūt locales tꝑales ⁊ ꝑſonales. hoc ē cōnotāt locū. vt a theatro. Tempꝰ a mō nūc. ꝑſonā a petro a paulo. ¶ Sciēdū ꝙ t̄plex cū īuenit̄. Qn̄qꝫ cū eſt aduerbiū ſignificās qn̄. vt cū venerit rex ſcōꝝ ceſſabit vnctio veſtra. Et īuenit̄ h̄ mō cū īdicatio l' cū ꝯiūctio vt cū faciā vitula ꝓ frugibꝰ ipſe venito. Cū venerit ſcūs ſcōꝝ ceſſabit vnctio vr̄a. Qn̄qꝫ cū ē ꝯiūctio ⁊ ſic ē idē qḋ q̄zuis l' qm̄ ⁊ ſic iūgi ſolꝫ ꝯiūctiuo vt Cū mlʼta ī te bn̄ficia ꝯtuleri te tn̄ ſp̄ exꝑior ingr̄tū Cū qn̄ꝫ ē p̄pō ⁊ ſic regit abltiūm ſignificātē comitē. vt cū petro cū paulo cū ſūma in me beneuolētia Nō autē iungit̄ ablatio īſtrumēti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Dicendū em̄ eſt pcuſſit eum gladio. haſta. Nō autem cum gla
dio cum haſta. Neqȝ vnqȝ præpoſitio cum ſine caſu poſita in-
uenit̃. barbare em̄ dicit̃ vis cum ire. ſȝ vis ne ire mecum nobiſ-
cum. Sæpe em̄ hæc p̄poſitio poſtponit̃ ſuo caſuali per anaſtro
pham. vt quicū quocum quacū quibuſcū. quide quade quode q̄-
buſde loq̄mini vł locuti eſtis. vt Cicero de amicitia. Quid dul
cius q̄ȝ habere quocū omnia audeas ſic loq̄ vt tecum Cum vero
præpoſitio p c ſcribit̃. ſȝ aduerbium ⁊ cōiunctio p q ſcribi ſolēt
Coram quandoqȝ eſt aduerbium ⁊ ponit̃ ſine caſu. ⁊ ſignificat
quod in præſentia vel ad pn̄tiam. cōſtruit̃ em̄ cum v̉bo ſignifi
cāte quitem in loco vel motum ad locum. de quicte. Corā quē
queritis aſſum. Coram mecum loquit̃. Qd̉ mihi iam dudum
coram recepiſtis nūc re ipſa cōprobetis. Quādoqȝ cōſtruit̃ cū
verbo importāte motum ad locū. vt volo petꝝ coram adducere
hoc eſt ad pn̄tiam. Sed nō eſt dicēdum p̄ſentialit̃. ſȝ in pn̄tia
vel coram eſt. Coram quādoqȝ eſt p̄poſitio ⁊ ſic regit abltūm.
vt coram iudice coram rege ⁊c̄. Clam quādoqȝ eſt aduerbium
et ponit̃ ſine caſu vt clam domū intrauit. Quādoqȝ eſt p̄poſitō
et ſic regit abltūm. vt petrꝰ abijt ex carcere clam cuſtodibꝰ Nō
te clam eſt. ħ eſt nō te fugit. du ıveteſt dat ıval. Inde deſcendit
aduerbium diminutiuū clanculum. vt apud Comicum. In-
uidere omnes ⁊ mordere clanculū. Pro quo quidā dicūt clāde-
ſtine ⁊c̄. ¶ Sciendū φ de e ex p̄poſitiones differūt. Nā de et
ex differūt ab illis a et b. Nam a et b regūt abltūm ſignificantē
cauſam efficiētem. De vero et ex regūt abltūm ſignificantē cau
ſam materialem. qd̉ patet p Plinium i epiſtola ſeptuageſima
ſecūda. Eſt liber tam ineptꝰ vt credas nō de puero ſcriptū. ſȝ a
puero id eſt hoīe puerili. vbi de dicit cauſam materialem. Sȝ
apud theologos de et ex notāt cauſam quādoqȝ materialem q̄n
qȝ efficiētem. vt ptȝ per beatum Auguſtinū ſup illud apoſtoli
Om̄ ex ipſo ⁊ in ipſo ⁊ p ipſum ſunt oīa. Ex ipſo autem non ħ
ſignificat qd̉ de ipſo. Ex ipſo em̄ coelum ⁊ terra qꝛ ipſe fecit ea:
Nō autem de ipſo qꝛ nō de ſubſtātia ſua. Sicut aliq̄s homo ſi
gignat filium ⁊ faciat domū. ex ipſo filiꝰ ⁊ ex ipſo domꝰ. Sed
filiꝰ de ipſo domꝰ de terra ⁊ ligno. Ubi ſcd̉m expoſitionē augu-
ſtini ex valet idem qd̉ a vel ab ⁊ dicit cauſam efficiētem. de vero
cauſam materialē. Ita dicimꝰ. Audiui hoc puer ex p̄re meo id
a patre meo. Ecōtrario quādoqȝ de ſignificat cauſam efficientē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

et ex materialē. Et ſic caīt eccīa. deū de deo. filiꝰ ē deꝰ de deo. Itē
natꝰ de ſpū ſcō. i. a ſpū ſcō. Sȝ natꝰ ex maria ꝟgīe ibi nōt cām
materialē. De cū cōnotat cām materialē qn̄qȝ ſt totū vt ānu
lꝰ factꝰ de auro. qn̄qȝ ſt ꝑtē. vt hō factꝰ ē de limo t̃re. Itē ſolet
de ꝑpō qn̄qȝ in ꝯpoſitiōe ſignificare ꝓuationē. qn̄qȝ intētionē.
et ſic ſt oppoſita. vt depcor liberationē ſcȝ vt potiar. ſed depcor
mortē ſcȝ vt vitē Ita defendo me ick beſcherme my. ſȝ defendo
ictꝰ ardores. i. vt vitē afkerē. Vn̄ Cicero de ſenectute. Vitis
veſtita pāpinis nimios ſol' defendit ardores Hic deſpicio idē ē
qn̄ȝ qd ꝯtēno ⁊ etiā deorſū video. ꝟſmaen ofte ned ſeyn Undi
qȝ deſpicē ē ꝓuidē ⁊ circūſpicē. oīaqȝ diſcernē A q̃ deſpiciētia di
ctum ē qd idē ē qd circūſpectō ⁊ ꝓuidētia ac ꝯſideratio diligēs
atqȝ diſcretio. E ꝑpoſitio ꝑponit̃ dcōnibꝰ ab r incipiētibꝰ. vt e
republica ꝓ republica. e re mea. i. ꝓ re mea. e re tua. i. ꝓ re tua
E re nr̃a. i. ꝓ re nr̃a. E re mea idē eſt qd ad vtilitatē meā Ita
etiā e dignitate ex vtilitate ex vſu ꝓ dignitate l' ad dignitatē ꝓ
vſu l' vtilitate Quītilianꝰ Ad h̄ nemo dubitabit q̇n ſi nocētes
mutari in bonā mentē aliq̃ modo pn̄t ſicut poſſe ꝯcedit̃. ſaluos
eos eē magꝭ e re publica ſit q̄m puniri. Hic e regiōe qn̄qȝ ſunt
due dcōnes. vt diſſceſſit e regiōe Qn̄qȝ ꝟo vna ē dictio idē ſig
nificās qd ex oppoſito l' ex aduerſo atqȝ ꝯ̃trio ⁊ ſic regit gtm̄ vt
eregiōe domꝰ mee habitat. h̄ ē ex oppoſito. Ex ꝑpoſitio ꝑponi
tur abltō nō ab hac lrā icipiēte. exēplū vt ex vſu ex vtilitate. h̄
eſt ad vtilitatē vel vſū. Ex ſentētia. i. ad votū. Quitilianꝰ Ha
bes ne vxorē ex animi tui ſentētia. i. ad votū. Ex tꝑe dicē ē ex
improuiſo ⁊ īpremeditato dicē. nec domi ꝯpoſitā orōnē afferre
Hinc vocat̃ extpal' orō. Ita ex tꝑe loq̇. ex tꝑe ſcribē dr ex tꝑe
viuē ⁊ ex tꝑe agē. i. ex tꝑis ꝯditiōe. Tulliꝰ. ij. officioꝝ Ex tꝑe
cōſiliū cape. Quos credimꝰ expedite rē ⁊ ꝯſiliū ex tꝑe cape poſ
ſe. i. ex ꝯditiōe tꝑis. Ex vincul' cām dicꝭ ē alligatū rn̄dē crimi
nibꝰ Ex ꝯpoſito tm̄ ē q̄ȝtū ex ꝯuēto. vt cū aliq̇ clam īṫ ſe ꝯue
nerūt ſimulātes apd alios rē nō ab eis ꝯpoſitā fortuitā eē. Ex
h̄ tēpꝰ ſigt. i. nūc l' poſthac l' a mō. Ex ꝑiete pēdē Clipei pendēt
ex latē. i. ad ꝑietē. gladiꝰ pendet ex latē. i. a latē ſiue iux̄ latꝰ Ex
collo pēdet loculꝰ ſiue burſa. ex collo pēdet pharetra. Virgilius
Ex i ꝯpoſitiōe diuerſa ſt. Excuſare qn̄qȝ ſt crimē obiectū pur
gare. qd cū videt̃ ſatꝭ purgatū recētes dicūt habeo te excuſatum
Vetēs dicebāt. Accipio excuſationē ick en tije iv nicht ic byn

myt iv to vreden. Qñqꝫ excuſare ē idem qđ in excuſationem id
qđ ipedimēto fuit ꝯferre. vt ſi tēpeſtas imbres flumia impedi-
mēto fuerit ne ad diē ꝯſtitutū adeſſe poſſem dicā excuſo ibres.
Excuſo flumia. excuſauit imbres. excuſauit flumia. excuſauit.
he lecht eth daer vp. vbi non dicēdum ē more aliqꝛ accuſares.
Sic multi excuſant valitudinē morbū. Eandem ſignificātiam
hꝫ cauſari. vt apud Uirgiliū. Cauſando nrōs in longū ducis
amores Significat etiā cauſam rei geſtæ afferre dye ſake ſeg-
gen. ¶ Pro qñqꝫ ē intiectio. ꝛ ſic aſpirat in fine ꝓ quo multi
male adiūgūt c lrām ꝛ proch dicētes. vt coīcꝰ proh deū hoīmqꝫ
fidem Hieronymꝰ Proh pudor mulier vincit ſæculū ꝛc̄ Qñqꝫ
præpoſitio pro notat cām. vt ego id ꝓ te agā. Qñqꝫ eſt idē qđ
ſecūdum. vt age ꝓ virili tua pte. fac lrīs des operā ꝓ viribꝰ. i. ſe
cundū vires. Qñqꝫ idē eſt qđ ꝓpt. vt ꝓ tuis ī me meritꝭ agam
id tua cauſa libēter. i. ꝓpt tua in me benemerita Qñqꝫ pro idē
eſt qđ in. vt ꝓ tribunali ꝓ roſtris vt Sedēs pylatꝰ ꝓ tribuna-
li. i. in tribunali ſiue ſup tribunal. Nec iungēda eſt ꝓ ꝑpoſitio
ablto pcij. ſicut dicēdum ē em̄ emi hꝫ tribꝰ ſolidis nō ꝓ. Præ p̄
poſitio qñqꝫ notat opationē. ꝛ ē idem qđ magis qm̄. vt ego p̄
te diligo nemine. Catullus. Dicebas quondā ſolum te noſſe ca
tullū Leſbia. Nec p̄ me velle tenē iouē. Qñqꝫ pre notat cām
et ſignificat a vel ex vt p̄ tiore obticuit obmutuit p̄ rubore loqui
nō potuit. hꝫ eſt ex tiore Qñqꝫ idē eſt qđ ante. Iudex in ferēda
ſentētia Chriſti noīe inuocato ſolū deū ꝛ iuſticiā p̄ oculꝭ hñtes ꝛc̄
hoc ē añ oculos. Gualterꝰ O fœlix mortale genꝰ ſi ſp haberes.
Aeternū præ mēte bonum funēqꝫ times. hꝫ eſt añ mētem. Præ
qñqꝫ valet āte cū his ꝟbis fero duco gero vt petrꝰ pre ſe fert tri
ſticiā. p̄ ſe gerit læticiā Et ē p̄ ſe ferre dicto factoqꝫ oñdē l'ꝯfite
ri qlē de aliq re vel hoīe habeas opiōnē. teutoice toenē. Quin-
tilianꝰ Fiduciā præ ſe ferat orator ꝛc̄. præ ſe fert inocētiā. Ille
præ ſe fert iīuriā. i. accepiſſe iīuriā ſe oſtēdit. Ita etiam accipi
ſolet p̄ me duco. i. p̄ me fero ꝛ ꝓ me duco. i. añ me duco. Præ
aūt i ꝯpōne qñqꝫ notat intētionē. i. idē qđ valde. vt ꝑpotēs p̄-
diues p̄celſus p̄clarꝰ Eſt p̄diuitis ꝛ ꝑpotētis hoīs filiꝰ Præful
gēs prælōgꝰ prædurus p̄clarꝰ. i. valde clarꝰ is ſcꝫ q̄ fulgore glo
riæ reſplēdet. Uñ clariſſima ꝛ p̄clariſſima geſta dicūtur. Non
vnqꝫ præclarꝰ pro bono reperit. vt luculētus pro malo. vt lucu
lentum vulnꝰ Præclare aduerbiū ſignificat optie. vt præclare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

mecum agitur laus ſuperis. quãdoq; præ notat anteceſſionem
temporis. vt p̄uentus præcept⁹ vt præuēt⁹ immatura morte.
Palam quãdoq; aduerbium ē. i. manifeſte. vt palam locutus
ſum. In ſecreto locut⁹ ſum nihil. Qñq; palã ē accũs a noie pa-
la teutoice cyn ſchup. Qñq; ē p̄poſitio deſeruiēs abltō vt ego id
auſim palam oib⁹ ingenue fateri vel ꝯfiteri Sine qñq; eſt ꝟbū
imꝑatiui modi hui⁹ verbi ſino. vt ſine reqeſcē feſſum Sine me
dormire. qñq; ſine eſt p̄poſitio deſeruiēs abltō vt ſine tiore Abſ
q; qñq; idem eſt qđ ſine. Et dr̄ ſine poſſe poni ꝑ anoſtrophã. ⁊
abſq; nō poſſe poni Volũt quidã ſub hac p̄poſitione ſine comp̄
hēdi ꝓcul. dicētes ꝓcul dubio. i. ſine dubio. ꝓcul tiore id ē ſine
timore. Qui loquēdi mod⁹ apud bonos autores nō eſt vſurpa-
tus. imo aduerbialit̄ ſemꝑ fere ponit̄ ſine caſu. Virgili⁹ Ser-
ta ꝓcul capiti tãtum delapſa iacebãt. Itē tenus quãdoq; ē no-
men. ⁊ ſic eſt extrema ꝑs arcus id eſt finis vt eſt apud Plautū
Inde hacten⁹. i. finis eſt ſiue vſq; huc. Quãdoq; tenus eſt p̄po
ſitio ſignificans idem qđ vſq; poſtponiturq; ſemꝑ caſui ⁊ regit
abltūm. vt collo tenus genu tenus mēte ten⁹ pube ten⁹ talo te-
nus Capulo tenus Virgili⁹ dextra coruſcū Extulit ac lateri ca
pulo ten⁹ abdidit enſem. Verboten⁹ hacten⁹ quaten⁹. Nō autē
dicitur apud bonos auctores cordeten⁹ menteten⁹ ſed memorit̄
vt memoriter ſcio. Qñq; tenus more græco ⁊ licētioſæ regit
gtūm cum res eſt vel gemina vel numero ſingulari carens. vt
apud Virgilium dr̄. Et cruꝝ tenus a mēto palearia pendent.
id vſq; ad crura Semꝑ eñ vſq; ad tenus ſig̃t. Sic aurium te
nus id eſt vſq; ad aures. De plurali numero Cumarum tenus
tranſpadanorum tenus. Etiam dicitur vmbilico tenus. id eſt
vſq; ad vmbelicum Umbelic⁹ ſignificat teutoice dye nauel ⁊c̄.
Aliquãdo etiam ꝓ nō vltra ponitur. vt geſſit cōſulatum titu-
lo tenus. id eſt nō vltra quam titulo. Inuenitur quaten⁹ quan
doq; id eſt quoniam. Tulli⁹. Quaten⁹ negatur nobis diu viue
re agam⁹ aliquid quo nos vixiſſe teſtemur ⁊ cōſtruitur quaten⁹
cum indicatiuo. Quãdoq; quaten⁹ eſt idem quod quãtum. vt
videndū eſt quaten⁹ amiciciæ tribuēdum eſt. Quatin⁹ per i di-
citur eſſe cōiunctio cauſalis idem valēs quod vt. Etiam diffe-
rūt ſcđm aliquos ꝓten⁹ ⁊ ꝓtin⁹ ꝑ i. Nã ꝓten⁹ per e ſcriptū idē
eſt quod lōge. vt En ipſe capellas ꝓtenus æger ago Protinus
per i ſcriptū mox dicitur. vt in hymno. Hoſtem repellas lōgi⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

pacēq; dones ꝑtinꝰ Inuenit̃ etiā eotenus ꝓ ita ſiue adeo. vt in
collecta ſcī michael'. da nob̄ eotenꝰ hōre ꝓfıcē ⁊c̄. Hactenꝰ id ē
vſq; huc vel finis ē. vt de his hactenꝰ id eſt finis ē. ⁊ ꝑ et ſcribi
dz ¶ Ultio ſciēdū ꝙ aliq̇ tenus cū abltō ſub vno accētu ꝓnūci
ant: qm̄ vna ſit dictio. Sz ſcd̄m ſeruiū tenꝰ ꝑpoſitio nō ꝯponit̃
qd̓ hinc ptz q2 ſæpe a ſuo caſu remouet̃. Qnq; etiā int̃ caſū et
ꝑpoſitionē tenus ꝑonit̃ ꝯiūctio Ouidiꝰ Sūma pedū taloq; te
nus veſtigia tingit. ¶ Sciēdū ꝙ ſicut ꝑpō nōnunq; ſubaudit̃
vt nulla aconita bibunt̃ fictilibꝰ Ita ⁊ caſus ꝑpōnis īuenit̃ ſub
audiri. vt p̊. Macha. vij Et ceciderūt nichanoꝝ fere viri qnq;
millia. h̓ ē de exercitu ſiue de copijs nichanoꝝ Ita ⁊ hæc locutio
defendi p̄t h̓ d̓t Plautꝰ in captiui duo. valet em̄ tm̄ q̄ʒtū plau-
tꝰ in ea cōedia q̄ īſcribit̃ captiui duo. Sciēdū ꝙ q̄dā ꝑpōnes nū
q̄ʒ ꝯponunt̃ vt apd̓ ꝯtra aduerſū erga ꝓpt̓ ſecūdū. Quædā qn̄
q; ꝯponūtur ⁊ qnq; non ꝯponunt̃ vt ad int̓ a ab ex de e ꝓ præ.
Quædā ſꝑ ꝯponūtur ⁊ dicunt̃ īſeꝑabiles. vt di diſ re ſe an co
con. Circa q̄s ſciēdū ꝙ di ⁊ diſ ꝑpōnes īſeꝑabiles idē ſignificāt
et ꝯponit̃ diſ cū dcōnibꝰ incipiētibꝰ a c f p ſ t et i ꝯſonāte cum
alijs di ꝯponit̃ vt diſiicio diſcutio. Mentis tu ſomnū diſiice.
Ita diſpeſco. Cū di vt dirūpo. et i ſꝑ ꝓducit̃ i ꝯpōne p̄ter diri-
mo ⁊ diſertꝰ Inuenit̃ ⁊ dis græcum ⁊ duplicit̓ ſcribit̃. Qnq; ꝑ
iota h̓ ē ꝑ i ſimplex ⁊ ſic idē ē qd̓ bis. vt diſſyllaba dictio duas
hn̄s ſyllabas. Qnq; dys ſcribit̃ ꝑ græcū y h̓ ā ꝑ ypſilō ⁊ h̓ in
cōpoſitiōe aliq̇d mali exp̄mit vt dyſenteria. i. inteſtinoꝝ vlcera
tio. Entera em̄ græce ītestina dicunt̃. Dyſcolꝰ. i. malꝰ ⁊ ꝑnicio
ſus ⁊ toleratu difficil'. Re īſeꝑabil' ꝑpoſitio qnq; ī ꝯpōne ꝓuat.
vt refigo qd̓ fixum erat deduco. retego qd̓ tectu erat enudo Re
texo qd̓ textū erat redo nō textū. Recludo qd̓ clauſū erat ape-
rio. reuelo. i. velamē tollo. reſero. i. ſerā aꝑio ſiue qd̓ clauſum
erat aꝑio. Reſigno qd̓ erat ſigtū obſigtū vē relaxo l' pateſacio.
et ml'ta huiōi ꝯlia ſūt. Multa ſūt in q̇bꝰ nō ꝓuat. vt repeto re-
poſco renouo repſento remoueo remaneo. Et qn̄ re ꝑpoſitio pri
uationē ſigt. tūc ob ꝑpoſitio ei opponit̃. vt reſerare vpſluten.
obſerare to ſluten. recludere vpſlutē. obcludere to ſluten. ⁊ ſic
de alijs An in ꝯpoſitiōe ſemꝑ per m ſcribit̃. ⁊ ſignificat idē qd̓
peri ꝑpoſitio græca. vt amplector amputo ambigo Con inſepa
rabilis ꝑpoſitio componitur cum ꝟbis nominibꝰ Cum ꝟbis cō
gratulor condoleo cōgaudeo. Cum noībꝰ cognominis concolor

et huiõi q̄ ſꝑ regũt dtũm. Jtē Cõuētus qḋ nõ loc⁹ ↄuētiõis vt dom⁹. ſʒ hoīes q̇ in vnũ locũ ↄuenerũt. vt In actib⁹ apl'oꝝ dˀr. Si ītroīerit ī veſtꝝ ↄuētũ vir anulũ aureũ hñs in manu. h̾ ē ſi venerit int̾ vos. Cõcio ē ppl'i multitudo cõuocata ad audiēdũ oratorē. cui⁹ orõ etiā cõcio dˀr. Etiā dˀr iuſſio mḡrat⁹ vl' ſacerdotis ⁊ græce dˀr eccl'ia. qḋ nomē etiā coetũ hoīm ſiḡt. ſic dˀr ī Actibus apl'oꝝ. dimiſit eccleſiā. h̾ eſt cõcionē dimiſit.

Cum ſuꝑ eſt ꝓ de ſexto decet hāc ſociare

¶ Dicõt ꝙ ꝑpoſitio ſuꝑ ꝓ de poſita regit abltũm. vt Uirgilius Ml'ta ſuꝑ ꝑamo rogitās ſuꝑ hectore multa. h̾ ē de ꝑamo ⁊ de hectore Et ī euā⁰. Luce. ij. Et erāt ioſeph ⁊ maria āmirātes ſuꝑ his q̄ dicebant̾ de puero. ¶ Sciēdũ ꝙ ſuꝑ qñqʒ notat locũ tũc regit accũm l' abltũm Accũm vt ſedeo ſuꝑ lapidē vl' ſuꝑ lapide. vt apud Uirgiliũ. Hic tñ hac mecũ poterſ req̇eſcē nocte. Fronde ſuꝑ viridi ſũt nob̄ mitia poma Caſtaneæ molles ⁊ preſſi copia lactſ. Qñqʒ ſuꝑ eſt idē qḋ valde. ⁊ ſic ē aduerbiũ nõ regēs caſũ. Uirgili⁹ Ecce ſuꝑ moeſti maḡ diomedis ab vrbe legati reſpõſa ferũt. Aliq̄ ponũt ſuꝑ etiā vt idē ſit qḋ inſiꝑ. ſed nõ ē ita loquēdũ. Cuiqʒ neqʒ apḋ danaos vl q̄ʒ loc⁹ ⁊ ſuꝑ ipſi. Dardanidæ īfenſi penas cũ ſanguīe poſcũt. h̾ ē inſuꝑ. ⁊ p̄t etiā ibi accipi in ꝑori ſenſu. i. valde īfenſi. ¶ Sciēdũ circa lr̄ām ꝙ qñqʒ ſuꝑ ꝓ de accipit̾ ⁊ ſit metaplaſm⁹ qui dˀr ꝓtheſeos paralāge. h̾ ē vnius ꝑponis ꝓ ꝑpõne alia poſitio. ¶ Sciēdũ ꝙ aliqui dicũt ſuꝑ deſcēdē ab antiq̄ triſyllaba ꝑpõne ſupera ꝑ apocopam et ab eodē ſuꝑ̄ etiā veire ꝑ ſyncopā hñtes ꝓ ſe hũc Uirgilij v̄ſiculũ. Tortu⁹ draco vehit ſubter ſuperaqʒ retorquēs

Jſte datur caſus paſſiuis ab præcũte.

Cernitur hic a me quādoqʒ videbor ab illo.

¶ Dicit v̄ba paſſiua regũt abltũm mediāte a l' ab ꝑpõne qui ſ̄t cām efficientē vt petr⁹ diligit̾ a me. Jñ vnũ v̄bũ excipi ſolet ſcʒ delector qḋ regit abltũm ſine præpoſitione cui p̄t addi comitor arſ. vt Comitat⁹ achate Teneor ſil'it̾ Amor tui tenet me Teneor aõre tui. Dicit̾ ī r̄gl'a q̇ ſ̄t cām efficiētē: qr ñ oīs abltũs rect⁹ a v̄bo paſſiuo regit̾ mediāte a vl' ab ꝑpõne. Sʒ ſolus ille qui ſignificat cauſam efficiētem. hoc eſt qui p̄t mutari in nominatiuũ dum verbũ paſſiuũ mutatur in actiuum. vt cum dicitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

verbēror a mgr̃o. q2 p̄t fieri reſolutio ablti in ntūm ꝛ paſſini i adiectiui. vt mgr̄ me ꝟberat. Sed nō dici p̄t p̄uor obtrūcor a capite. Spolior a rebus meis a veſte: ſed p̄uor capite. ſpolior veſte Quia nō p̄t ſic reſolui. caput me obtrūcat p̄uat. veſtis me ſpoliat ¶ Primo ſciēdū ꝙ hæc ꝟba paſſiua delector capior fruſtror ducor regūt abltūm ſignificātē rē rōnalē vl' aīatā cū p̄pōne. vt delector a petro. h̄ eſt petr⁹ me delcāt. Capior a mulie̾ fruſtrat⁹ ab illo. duct⁹ ab iſto. a iacobo. Sꝫ abltūm rei ināiatæ regūt ſine p̄pōne vt delector carmie capior voluptate fruſtror ſpe ducor ſpe opione ¶ Secūdo ſciēdū ꝙ abltūm mediāte a vl' ab vel dtm̄ p̄ abltūo regūt p̄mo ꝟba paſſiua vt d̄t lrā vt viderís a me: l' viderꝫ mihi. Et regūt eū ꝟba deponētia paſſiue ſignificantia. vt multa ſū paſſus abs te ab illo. hæc carmia ſunt oblita a me l' mihi Nūc fere nulla deponētia ſignificāt paſſiue p̄ter hæc tria patior naſcor orior Naſcor tñ ꝛ orior regūt abltūm nō mediāte a l' ab. ſꝫ mediāte p̄pōne ex l' de. vt nat⁹ ex maria ꝟgie Nat⁹ ex mrē ſerua. ort⁹ ex ſtirpe regia. Quæ p̄poſitio q̄nqꝫ ſubaudiri ſolꝫ. vt apd̄ Saluſtiū. Catilina nobili genē nat⁹ Itē impſonalia i tur regūt iſtū abltm̄ mediāte a l' ab vt a me docet̾ grāmticā. i. ego doceo grāmaticā. legit̾ a ioāne. Item ꝟba neutra paſſiua vt exulo vapulo væ. ieo vt exulat a cæſaē. vænijt ab illo Tu a me vapulab. Itē ꝟbalia i bil' ꝛ i dus paſſiue ſignificātia quæ tñ crebrius inueniunt̾ regē dtm̄. vt chriſtus eſt amabil' vel amād⁹ uob. Nō eſt affabil' villi. Uirgili⁹ Nec viſu facil' ne dictu affabil' vlli. Item dictio diuerſitatꝭ ꝛ alietatis. vt differt diſtat diſcrepat diſſidet alius vt differt ab illo l' illi. diſſidet ab illo l' illi. Diuerſus huic diuerſus ab illo. ali⁹ ab illo ¶ Ultimo ꝟba ſuſcipe aliq̄d ab alio ſignificātia vt didici h̄ ab illo. Accepi h̄ a p̄rē meo. ¶ Tercio ſciēdū ꝙ ꝟba paſſiua nō ſolum regūt abltūm cauſæ efficiētꝭ. ſꝫ etiā oēm caſū quē regūt ſua actiua p̄ter accūm in quē trāſit act⁹ verbi. q̄ ex vi trāſitionis regit̾. Exemplū vt d̄r accuſo te furti l' furto. Ita accuſor abs re furti vel furto. Do tibi librꝫ dono l' cōmodato Liber dat̾ tibi cōmodato Emi librꝫ trib⁹ ſolidis. Liber ē empt⁹ trib⁹ ſulidis. Repleo hydriā aqua. hydria a me replet̾ aqua. Saturo ioannē pane. carne piſce. ioānes ſaturat̾ a me pane carne piſce. P̄n̄t tñ ꝟba paſſiua q̄nqꝫ regē accm̄. vt paſſiua ꝟborꝫ regentiū duos accōs. vel illa q̄ dicunt̾ ꝟba vehemētiſſimæ trāſitiōis. vt ſunt docēdi ro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

gādi veſtiēdi ꝟba. Sicut em̄ dicit doceo te grāmaticā. ita dici poteſt doceor abs te grāmaticā Rogo te veniā. rogor abs te veniā. Regūt etiā paſſiua accm̄ p ſynecdochē. vt obtrūcor caput frāgit guttur. Sz oratores potius ſic loquūtur Ei frāgit guttur. Ei frāgit gula. vt Saluſti⁹ Lētulo gulā fregē. Regūt etiam paſſiua ꝟba accm̄ rōne ppōnis cum q̄ ꝯponūtur vt traducor pontē traducor mōtem. Exercit⁹ traijcit rhenū. Item regūt et ꝟba paſſiua accm̄ ſignificātē cām ſcd̄m aliqs. vt horati⁹ Nūc ſatyꝝ: nūc agreſtē cyclopa mouet. Dicūt qdā ꝟba paſſiua regē accm̄ p ſubauditionē ꝟbi trāſitiui ppt̄ iſta ꝟba paſcor depaſcor euāgelizor. ſz h̄ nō eſt nccāriū. qꝛ nō ſolū iueniunt euangelizor paſcor ꝟba paſſiua. ſz etiā deponētia. vt apd̄ Mattheū. Pauperes euāgelizant. vbi ē ꝟbū depones ſignificās idem qd̄ euāgelizant Sic capre paſcunt arbores. i. vorāt ſiue comedūt. Et in pſalmo. Singular̄ fer⁹ depaſtus ē eā Et ē paſcor idē qd̄ comedo ⁊ voro regēs accm̄. Paſco vero ſine accō ponitur Virgili⁹ Paſcētes ſuabit titir⁹ hedos Et ita ꝯfundor etiā videt eſſe verbū deponēs Apd̄ Mattheū. vt Qui em̄ me ꝯfuſus fuerit ⁊ ꝟba mea i gn̄atiōe iſta pūa ⁊ adultera ⁊ fili⁹ hoīs ꝯfundet eum i glīa pr̄is ſui. Et apud Ambroſiū. Qui nō fuerit ꝯfuſus crucē dn̄i, nec chriſt⁹ cōfundet eū. Et apd̄ hieronymū. nō eſt ꝯfuſa deum in terris. ⁊ ille eā nō ꝯfundet in coelis.

Vel ſi ſuſceptū quid ſignas ſiue receſſum

Sic a te diſco libros a teve recedo

Hic d̄r q ꝟba ſignificātia actū ſuſcipiēdi regūt abltm̄ mediante a l' ab ppōne l' etiā aliqn̄ ex. vt didici h̄ abs te. h̄ audiui puer ex pr̄e meo. Intellexi h̄ ab illo. accepi h̄ ab iſto. i. itellexi. fenorat⁹ ſū abs te. iuitat⁹ ſū ab illo. ſuſtuli filiū ex vxore Secūda regl'a ꝟba diſtādi recedēdi remouēdi etiā regūt abltm̄. vt receſſit a dauētria. diſtat a dauētria q̄dragita milia. Quā lōge abiu m⁹ a dauētria. q̄m lōge diſtat colonia a dauētria. Tu abalienaſti a me petꝝ Auertiſti a me iacobū. abegiſti a me volucres. abegiſti a me pec⁹ Remouiſti ſepaſti te a nob̄ ⁊ multa huiōi Silit ꝟba ſignificātia paſſionē innatā regūt abltūm mediāte a l' ab p̄poſitiōe. vt ioānes calet ab igne. macret a ieiunio Poteſt tn̄ in his p̄poſitio ſubaudiri. vt pallet tiore. rubet vēcūdia madet ſudore Quoꝝ q̄dā iueniunt etiā cū ppōne pre. vt pallet p̄ tiore ⁊

vt ſuꝑri⁹ dictũ ē. Sciendũ ꝑmo circa lrãm ꝙ fenero tibi dꝛ ⁊
mutuo tibi h̓ ē do tibi fenori. do tibi mutuo pecuniã. Sꝫ fene
roꝛ abs te mutuoꝛ abs te. i. pecuniã abs te accipio mutuo vł ad
vſurã Qui em̄ mutuat ⁊ fenorat. ille actiue dat pecuniã ad vſu
ram. Qui mutuať ille pecuniã mutuo accipit. Qui fenorať ille
pecuniã fenore accipit. Et differũt mutuo ⁊ muto. Mutuare
lenē. ſꝫ mutaꝛ̓ iweſſelē ⁊ r̄git accm̄ cũ abltõ. vt ꝯmutaui auꝝ ar
gēto Ita hñt ſe ꝯpoſita ꝑmutaꝛ̓ ⁊ cmutaꝛ̓. vt vile exiguo ꝯmu
tauit ¶ Scđo ſciēdũ ꝙ ī eodē ſēſu dꝛ audiui a pr̄e meo audiui
ex pr̄e meo ⁊ audiui de pr̄e meo. De pr̄e tñ meo etiã qñqꝫ alium
ſenſum hꝫ. hũc ſcꝫ vt ali⁹ mihi de pr̄e meo q̇đ dixerit Sil'r idē
ſignificant q̄ſiui te ab hoſtio. ex hoſtio. de hoſtio. Itē ſil'r voca
m⁹ te a via e via de via. Sꝫ de via qñqꝫ aliũ q̇ꝫ ſenſũ hꝫ vt lan-
gueo de via. feſſus ſũ de via q̄ſi de labore viæ. Hic em̄ via ẜt iter
hoc ē actionē ãbulãdi. Illic locũ q̇ ãbulam⁹ ¶ Tercio ſciendũ
ꝙ h̓ ꝑteritũ ſuſtuli ⁊ ei⁹ ꝑteritũ tuli ſignificãtia ſuſcipe regim̄
abltũm mediãte ex ꝑpõne. vt ſuſtulit filiũ ex vxore. i. filiũ habu
it. Sꝫ ſuſtulit filiũ ſine ꝑpõne plærũqꝫ eſt idē qđ educauit. qꝛ
tollē qñqꝫ educare ẜt. Comic⁹ Quicq̇đ ꝑperiſſꝫ decreuerũt tol-
lē id ē educare Et etiã ſuſtulit ſine ꝑpõne qñqꝫ idē ē qđ in altũ
tulit. Virgili⁹ Sublatũ ſurgit ī enſem. Qñqꝫ idē ē qđ ſumo-
uit. iwech nemē. vt Virgili⁹. Iubet ⁊ ſublata reponi. Repagu
la. q̄ duo ſignificata habenť ī neronis epigrãmate Quis neget
æneæ mag̃ de ſtirpe neronē. Suſtulit h̓ matrē. ſuſtulit ille pa-
trē. ¶ Quarto ſciēdũ ꝙ deſciſcere ē ab īꝑio ſe ſubtrahē. vel a
ſuꝑiori recedere. vt milites a duce. Populi a dñō. diſcipuli ab
opīone mgr̄i quã ꝑ̇us ſeq̄banť. vt ī hac opīone deſciſco ab albto
magno ⁊ btõ thomæ aſtipuloꝛ. ł ecõtra Sꝫ cõſciſco ad mortē
ꝑtinet. Aſciſco autē ē aſſociare ſiue adiũgē. vt dauētriēſes ſibi
ſuollēſes ſocios aſciuerũt ¶ Quito ſciēdũ ꝙ arcere ē vetare ne
accedãt hi q̇ veniũt ⁊ ſic Iuno ſeptē annos arcuit troianos ab
italia· Sic globo ludētes arcēt ſe a circulo Trãſferť h̓ vbũ de
coꝛpeis ad icoꝛporea. vt Cicero ī paradoxis. Quæ vis q̄ magis
arceat hoīes ab īꝓbitate. quã ſi ſenſerit nullũ ī delictꝫ eē diſcri
mē Coñriũ huic vbo eſt abigē qđ ẜt a loco fugē atqꝫ expellē. vt
abige muſcas a facie mea ſcribentꝫ. abige canes a popina. abige
ſturnos a vinea. abige pec⁹ ab hortꝫ a vinetꝫ a ꝑ̄tis. Eſt etiã abi
gē pec⁹ gregatī furto aut latrocinio tollē. Vñ abactoꝛes ⁊ abi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

gei vocātur pecuarioꝝ animaliū fures. Eandem ſupradictam differētiam habēt ꝓhibere ⁊ inhibere quam habēt arcē ⁊ abigē. Nam ꝓhibem⁹ ne q̇s incipiat. inhibem⁹ vt cœpto deſiſtat. Deturbare eſt deorſum cum violētia deijcē. Uirgili⁹ Puppi deturbat ab alta Exturbare eſt e loco eūdem in modum deijcē Diſturbare eſt diſſipādo diſiicē Sic parietes muriq̧ dicunt̄ diſturbati. Int̄ abhorreo ⁊ exhorreo h̄ inteſt. Nam exhorreo idem eſt q̇d expaueſco ⁊ regit ſemꝑ accūm. vt exhorreo hanc rem exhorreo eum. Sz abhorreo regit abltūm mediāte p̄poſitiōe ab. vt abhorreo ab hac re. i. peralien⁹ ſum ab hac re. vt petr⁹ abhorret a ſtudio litteraꝝ. Item abſtineo abſterreo ſuperſedeo etiā regūt abltūm mediāte p̄poſitiōe a vel ab. vt abſtineo a vino. Apl's. Abſtinete vos a carnalib⁹ deſiderijs. Petr⁹ abſtinet a lrīs. Nō leuit̄ corio canis abſterret̄ ab vncto. Sic ſupſedeo ab ea re Sic lacedemonij ſupſederūt ab auxilio crœſo ferēdo. Diſcedo ⁊ recedo ſic differūt a migro ⁊ decedo. q̇d migrare eſt domiciliū mutare ⁊ alio ſe ad habitādum referre. vt ex vrbe rus habitatum migrauit. Similia huic ſunt emigrare demigrare cōmigrare. Remigare autem reuerti eſt in p̄ſtinum domiciliū Immigrare eſt in domum aliquam habitādi gr̄a ire Et ꝑ trāſſumptionem migrare mori ſignificat. vt apud Ciceronem ſexto de republica. Anteq̄z ex hac vita migro conſpicio in meo regno. ⁊ his tectis publiū cornelium ſcipionē Quintilian⁹. Ad inferas ſedes aīa migrauit. Decedo is ere quanq̧ accipit̄ nōnunq̄z ꝓ eo q̇d ē diſcedē aut recedere. tamē ꝓprie eſt a mandato cuſtodijs ſuo loco recedē. Unde cōſules ꝓconſules præſides prætores dicūtur ex prouincia decedere Et p̄ſidia de vrbib⁹ atq̧ caſtellis. Accipitur etiam decedere pro mori. vt deceſſit. hoc eſt mortuus eſt ſiūe defunct⁹ ⁊ ſubintelligit̄ vita Et verbo excedo additur vita ⁊ non ſubintelligit̄ . vt exceſſit e vita. hoc eſt mortu⁹ eſt. ¶ Dictiōes differt ali⁹ diuerſus etiā regūt abltūm mediante a vel ab vt hō differt ab aſino. i. nō ē aſin⁹. hō ē alid̄ ab aſino Et ē oīs diuerſitas int̄ res exiſtētes. Ergo hæc em̄ ip̄ropria locutio. Sortes differt a chimera. Chimera em̄ nulla ē ⁊ etiā vna expouētium

Sunt abltī plures rectore ſoluti (fallſa ē.

Diſcere diſcipuli debent doctore legēte

Dicit ꝙ abltī pl'es h̄ ē ml'ti iueniūt̄ abſolute poſiti ſine r̄gimīe

vt ſole oriēte dies ē. i. dū ſol orit̄. Saluo hōre meo h̄ facē neq̄o
Iuuenal'. Quid em̄ ſaluis īfamia nūmis Petrꝰ abijt me inuito
me abſente me ignorāte Legati redierūt re īfecta. i. nō fcā. Re
dierūt re bn̄ geſta. teutoice alle dick to goedē punten gemaket
Redierūt re īfecta teutoice ſy en hebbē neyt geſchicket. Ille re
cognita abijt piratꝰ Eo audito vehement' īcāduit ¶ Sciēdū
p̄rio circa lrām ꝙ abltōꝝ abſolute poſitoꝝ vnꝰ plærūqꝫ ē ꝑtici
piū. vt Sole oriēte dies fit. mḡro legēte pueri ꝓficiūt. Uirgi
liꝰ Sole recens orto. Qn̄qꝫ tn̄ neuter abltūs hoꝝ ē ꝑticipium
ſꝫ vel alt' ꝑticipij loco ponit̄ l' ꝑticipiū ſubaudit̄. vt te iudice ci-
cerone ꝯſule. Uirgiliꝰ Pan deꝰ archadie dicat ſe iudice victum
id ē iudicāte Sic apud Saluſtiū. Urbē romā ſicuti ego accoe
pi cōdidē atqꝫ habuē inicio troiāni ꝗ ænea duce ꝓfugi icert' ſe-
dibꝰ vagabant̄ Te puero id noui. Horatiꝰ te ſene. Laudator tē
poris acti ſe puero Te viuo. Me viuo id nunqꝫ faciā Te duce
hoc ē te ducēte Uel p̄t ſubaudiri abltūs. i. te ente duce. ſic ſe iu
dice. i. ente iudice. Qn̄qꝫ duo abltī ſingl'ar' nūeri ponunt̄ abſo-
lute mediāte ꝯiūctiōe reſpcū tercij plural' numeri. vt cicerone ꝛ
anthonio ꝯſulibꝰ factū ē bellū catilinaꝝ. Cornelio ꝛ galba ſedi
libꝰ cōſulibꝰ actæ ſūt i theatro fabulæ ¶ Sciēdū ꝙ illi duo ab
latī abſente ꝛ p̄ñte ſingular' nūeri iueniūtur apd vetēs cū illis
abltīs pl'is nuēri nob vob ꝛc̄. abſolute poſiti. vt abſente nob et
p̄ñte vob' ꝑ abſentibꝰ ꝛ p̄ñtibꝰ nob. Plautꝰ Adeſſe hāc ſi abſen-
te nob iuenerit ¶ Tercio ſciēdū Sæpe abltūs caſus ſbi impſo
nal' ꝑticipij p̄teriti tp̄is abſolute poſitꝰ hꝫ dictū vel appellatū lo
co ſubſtātiui. vt Cognito eū mihi īſidias tendē. cœpi eū ante-
uertē curſu. l' ꝯgnito ꝙ is mihi īſidias tendēt cœpi eū anteuer
uertē curſu. Saluſtiꝰ Audito regē in ſiciliā tendē. i. ꝙ i ſiciliā
tendēt ¶ Quito ſciēdū ꝙ aliq̄ ꝑ hāc regulā ſic loquūtur ſalua
reuerētia vr̄a. ꝓ ꝗ oratores potiꝰ ſic loquūtur. venia vr̄a. bō ve
nia vr̄a. Pace vr̄a id dixeri. Id pace oim dixeri. ita etiā ꝓ illa
ioānes veit ſe q̄rto Meliꝰ dr̄ Ioānes terciꝰ veit. q̄rtꝰ veit Quo
tꝰ veiſti quotꝰ es q̄tꝰ habitas. Inuenit̄ ꝛ ntūs abltī loco poſitꝰ
Apud eccleſiaſticos. vt Cuiꝰ hūilitatē dn̄s reſpiciēs ꝟgo ꝯcœ
pit filiū. ¶ Itē vltio ſciendū ꝙ abltūs huiꝰ lr̄æ dr̄ ab aliq̄bꝰ ex
poni ꝑ dū ꝑ ſi vel ꝑ qr. ſcdm h̄ apud dialecticos eſſe diſtinguē
dā orationē in q̄ ponūtur abltī abſolute penes ꝓmū modū am-
phibologiæ. dicūt em̄ talē orōnē vel poſſe eſſe ꝯpalē l' ꝯdiciona

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

lem enũciationem vel cauſalẽ. Sʒ bona pace eoꝝ videt̃ poti⁹ ta lis locutio ſemp̲ reſolubil' in tp̲alem vt Sole oriẽte dies fit. i. dum ſol orit̃. Agam id petro reuerſo. i. poſtea q̃m petrus reuer ſus eſt Sic petr⁹ relictis reb⁹ omnib⁹ ſcholas petijt. h̾ eſt poſtea q̄ʒ res omnes reliq̃t ſcholas adijt. i p̃terito. Comic⁹. Her⁹ me relictis rebus omnib⁹ iuſſit pamphilũ obſeruare. vbi p̃t eſſe du plex ſenſus. vn⁹ Juſſit vt relinquerẽ res oẽs ⁊ obſeruarẽ pam/ philũ. Alter ſenſus eſt. Cum a me oẽs res relictæ eſſent tum iuſſit vt obſeruarem pamphilum.

Atq̄ʒ loci nomẽ q̄n̄q̄ʒ regẽte carebit

Roma militia vel humo vel rure domoq̄ʒ

Rex venit atq̄ʒ means normã ſeruabit eandem.

Roma rothomago vernone meabit athenis

Seruat idem v̾bum ſine motu dum ſociatur

Nomen plurale vel cni fit regula ternæ

Qui mõ rure canit vernone canit vel athenis

Dicit q̄ p̄p̄a noia loci ꝯſtructa cũ v̾bo ſignificante motũ de loco vel p̲ locũ ſtabũt i abltõ. ⁊ ſi fuerit terciæ decliatiõis l' plu ral' nũeri ſtabũt ſil'it in abltõ reſpcũ v̾bi ſignificãtis quietem in loco ſcd̾m alexãdrum De loco vt veio roma rothomago tibure athenis venecijs. De appellatiuis veio militia rure domo. non venio humo ſʒ ſurgo humo. tolle libꝝ humo. Exempla de mo/ tu per locum. vt rex faciet iter roma rothomago. tibure p̄neſte athenis venecijs londonijs. De appellatis faciet iter rure mili/ tia. Exemplũ de v̾bis ſignificãtib⁹ quietẽ in loco ⁊ de noib⁹ plu ral' numeri terciæ declinatiõis. vt habito athenis venecijs lõdo nijs tibure vernone preneſte rure. vt Ariſtoteles ſtuduit athe/ nis. liber impreſſus venetijs Apollo dedit oracula delphis Cre ſus habitabat ſardib⁹. Eſt em̄ ſardis pl'is numeri h̄n̄s is ĩ ntõ accõ ⁊ vtõ. habẽſq̄ʒ ſardib⁹ in abltõ plurali. Jtẽ caret ſardis ſin gulari nũero ⁊ ẽ terciæ declinatiõis. Quædã em̄ noia vrbium vel opidoꝝ carẽt ſingl'ari nũero in p̲ma declinatiõe. vt athenæ thebæ veneciæ. Et d̾r ſtudui athenis. Quædã in ſecũda decli/ natione vt delphi gabij quæ ſignificant vrbes ⁊ populos. Sic

etiã d̓r fui delphis. Quedã carẽt in tercia declinatiõe ſingulari
nũero. vt ſardis trallis. Sic etiã d̓r Creſus habitauit ſardib⁹
Jtẽ noia in is t̓ciæ decliatiõis carẽt rectore i abltõ. vt habitat
neapoli. ↄſtãtinopoli teucri Parthenopoli vdo eps dedit horrẽ
dũ ſuppliciũ. ¶ Sciẽdũ pmo circa lrãm ꝙ qñ abltũs iũgit̓ cõ
poſitꝫ cũ ꝑpõne deſeruiẽte abltõ tũc abltũs nõ ponit̓ abſolute ſꝫ
regit̓. vt ioãnes deceſſit roma deceſſit domo Joãnes egreſſus eſt
domo roma. Exiuit roma. Jn qb⁹ oib⁹ locutionib⁹ abltũs regit̓
rõne ↄpoſitiõis. vt i noib⁹ appellatis. Sꝫ cũ d̓r reuertor roma
ibi abltũs ponit̓ abſolute. q2 reuertor nõ pt regẽ abltm̃ ¶ Se
cũdo ſciẽdũ ꝙ ỽba ſignificãtia motũ ꝑ locũ ſũt meo ꝑmeo ꝑam
bulo. Jter facio h̓ cõplexũ. vt q̈ facis iter romã. q̈ facis iter i pa
triã. Faciã iter colonia. permeabo zutphania coloia nuſſia florẽ
tia. Pertrãſeo vero ỽbũ nõ ↄſtruit̓ cũ abltõ tali. ſed ſꝑ regit ac
cuſatiuũ rõne ꝑpõnis trãs. vt trãſiuit iordanẽ. Jn baculo meo
trãſiui iordanẽ. Sic etiã ꝑtrãſiui iordanẽ dauẽtriã. Joãnes ꝑ
trãſiit iſſelã ſiccis pedib⁹. petr⁹ pertrãſiuit oẽs aquas quæ in al
mania ſitæ ſunt.

Ad nomen poſitũ ſic ſæpe rrlatio fiet.

Ut vado romã quæ mœnib⁹ eminet altis

¶ Hic d̓t ꝙ ad ꝓpriũ nomẽ loci poſitũ aduerbialit̓ ſæpe fit re
latio. vt vado romã quæ eminet altis mœnib⁹ ¶ Sciendũ ꝙ
pt fieri duplex relatio ad nomẽ loci. vna ꝑ nomẽ vt vado romã
quæ eminet altꝫ mœnib⁹ Altera ꝑ aduerbiũ relatiẽ captũ vt va
do romã q̈ tu vadis. Uirgili⁹ Urbẽ quã dicũt romã melibœe
putaui Stult⁹ ego huic nrẽ ſimilẽ q̈ ſæpe ſolem⁹ Paſtores oui
um teueros deducẽ foet⁹ Et tal̓ relatio pt fieri ad oẽm circũſtã
tiã loci. vt habitabo romæ vbi tu habitas. l̓ vado romã vbi tu
habitas. vado romã vnde tu venis. vado romã q̈ tu iter feciſti.
id ẽ ꝑ quã vrbẽ. Simlis relatio pt fieri ꝑ noia ⁊ aduerbia ad
hæc noia rus dom⁹ ⁊ militia Per noia vt vado rus qd̓ iure poſ
ſideo. Per aduerbia vt vado rus. vñ tu venis. vbi tu habitas. q̈
tu iter feciſti.

Quæris ſi poſſit adiectiuũ ſociari

Ut debet doctas bon⁹ ire ſcholaris athenas

¶ Hic d̓t quæſtionẽ eſſe an noib⁹ loci poſſit iũgi adiectiuũ. vt

bonus ſcholaſtic⁹ debes ire doctas athenas. lrãtã dauẽtriã ꝓ ē vbi docet̃ lrãtura ſeu docent̃ lr̃æ vt ē grãmatica. Solẽt etiam adiectiua iungi his noib⁹ rus dom⁹ militia. vt Joãnes iuit rus ſuũ. vp ſyn eyghē dorp. iuit domũ ſuã. vt apud Ouidiũ i plu- rali. Quo ruitis v̄ras q̃ſqꝫ redite domos. Et ſi ſine adiectio di citur tñ ſubaudit̃ adiectiuũ vt iuit domũ ꝓ ē domũ ſuã Et hũc gtũm domi ſecũdæ declinatiõis iungũt autores ſolũ cũ q̇nqꝫ ge nitis meæ tuæ ſuæ nr̃æ ꝛ vr̃æ. ꝛ cũ vno noie alienæ. vt ego fui domi meæ nõ tuæ. Erã domi ſuæ. nr̃æ nõ vr̃æ domi habitare volo. Malo eē domi meæ q̃m alienæ. Eram⁹ domi vr̃æ. Era- tis domi nr̃æ Nõ autem d̾r fui domi ꝓpꝛiæ ꝓuatæ. nec fui domi publicæ Regit ꝛ aliq̄n ille gũs domi alios gtõs. vt erã domi il li⁹ hui⁹ domi petri pauli. Ex dictis ptꝫ domi nõ ꝓꝑe eſſe aduer biũ. qꝛ ei iungit̃ adiectiuũ in eodem gñe. qđ aduerbio iũgi non poteſt. Et quãuis domi nõnunq̃ꝫ ponat̃ ſine gtõ. intelligit̃ tñ adiectiuũ vt ſum domi ꝓ ē domi meæ Eſt domi ꝓ eſt domi ſuæ

Per quo qua vel vbi fit quæſtio ſiue ꝑ vnde

Jlluc ꝑgo foras huc iſtuc ꝑgis eoqꝫ

His intro iungas hac illac pone meando

Hic illic iſtic intus foris eſt ꝛ vbiqꝫ

Hinc illinc iſtinc remeas foris intus ꝛ vnde

Dicit q̃ttuoꝛ eſſe int̃rogatiua loci q̇b⁹ quærim⁹ de loco. vt q̇ qua vbi ꝛ vñ. Quo q̃rit de motu ad locũ ſiue ſigt ad locũ Qua ꝑ locũ. Ubi i loco Uñ de loco. Uñ⁹. Quo petit ad rẽ. Quæ quattuoꝛ q̃ſitiua etiã relatia iueniũtur. vt illa mũdi ꝑs vñ ſol oꝛit̃ oriẽs nũcupat̃. Quo dimergit̃ occidẽs Qua decurrit me- ridies Solẽt hĩe ꝛ alias quaſdã accœptiões Quare ſciẽdũ. q̇ qñꝫ ē ꝑnomẽ a q̇s ablti caſus ſigns iſtrumẽtũ. vt nõ ē mihi q̇ emã. nõ ē mihi q̇ hauriã Qñꝫ ē ꝯiũctio cauſal̃. vt cædo te quo meliorẽ reddã. ꝓ ē vt meliorẽ reddã. Dicũt em̃ qꝛ ꝛ qđ cãm ef ficiẽtẽ. Quo ꝓ ꝛ vt ꝛ q̇ cãm finalẽ. vt Caſtigo te nõ qđ vl̃ qꝛ odio te habeã. ſꝫ q̇ vel vt vel q̇ meliorẽ te faciã. Qñꝫ q̇ valꝫ q̄n to. vt eo ſũt hoies deo cariores q̇ hũilioẽs. ꝓ ē q̄nto Qñꝫ q̇ ē ad uerbiũ loci q̃rẽs de loco ad quẽ erit mot⁹. vt q̇ diuertem⁹ Quo aduerbiũ loci qñqꝫ capit̃ relatiẽ. vt ibo eo q̇ tu vadis Qñqꝫ iſti-

nite. vt neſcio quo eã. Qñqȝ introgatiue. vt ĩ euã? Dñe q̄ vadis
¶ Scđo ſciēdū ꝙ ad h̄ aduͤbiū ⁊ introgatiuū quo rñdet qñqȝ
accūs nōis loci. vt cū q̄rit q̄ iuit rñderi pt Juit dauētriã rotho
magū athenas delphos rus domū militiam Qñz rñdent aduer
bia ĩ uc ⁊ ĩ o. vt iuit huc illuc iſtuc. eo eodē illo iſto alio itro fo/
ras aliq̄. Uirgili⁹ Atqȝ ſatas alio vidi traducē meſſes Qñz ad
quo rñdet ſupinū ĩ um. vt iuit cubitū ĩcoenat⁹ Juit foras coena
tū apd petꝝ. Juit ãbulatū ĩ patētes cãpos. iuit ꝑcōtatū de te an
pater domū reuertit. iuit de te queſtū ad p̄ceptorē l' mgr̄m. iuit
ad petꝝ ſalutatū. iuit petro ḡtulatū. iuit aquatū. iuit pabulatū
teutoice om voeder. Qñqȝ ad q̄ rñdet gerūdiū acci caſus mediã
te ad. vt iuit ad venãdū ad piſcãdū Juit ad dormiēdū. iuit ad
gratulãdū petro Et etiã ꝑticipiū. vt iuit ad ſalutãdã matrē. ad
viſitãdã mrez. ad ſalutãdos aicos. ad ſalutãdas ſoroēs Juit ad
curãdū corp⁹. ad curãdã naturã Juit ad ſellã l' ad leuãdã aluū
Rñdet ꝑ ĩf. nitiuū ad q̄. vt iuit piſcari ⁊c̄. Qñqȝ rñdent ad q̄ ỽ
ba ĩ ſo q̄ vulgo deſideratiue formæ dicunt. vt cū q̄rit q̄ vadis. rñ
det acceſſo petꝝ. iuiſo parētes meos ¶ Scđo ſciēdū ꝙ etiã oia
a q̄ ↄpoſita ad locū ſignificãt vt quoquo q̄ȝ q̄cūqȝ Quæ ſūt ſig̃
vniuerſalia. vt cætera introgatia ↄpoſita cū qȝ cū cunqȝ cū ſeip
ſis. Sȝ ↄpoſita cū vis ⁊ libet vt oia alia ſunt ſig̃ ꝑticularia vt
quos q̄libet. Siq̄ neq̄ nūquo ecquo aliq̄. Quodã q̄nã quopiã
quoq̄ȝ. Alio vt Abi hinc q̄uis gētiū. Abi hīc q̄uis locoꝝ. Abi
hinc q̄libȝ locoꝝ. i. ad quē vis locoꝝ. ¶ Caue nequo hīc abeas
ſi q̄ hinc iuerꝭ vapulab. nūquo hīc abitur⁹ es. ecq̄ iuit. Si quo
piã itur⁹ es dicito. Quoq̄ qñqȝ ē aduerbiū loci. vt ſeq̄r te quoq̄
ieris ⁊ ſic ỽbo iūgit. Qñqȝ quoquo ē nomē ⁊ ſic iūgit ei ſubſtã
tiuū ablti caſus vt quoquo loco q̄ȝ tp̄e. vp allē tidē vp allē ſte/
den. Quoq̄ die alle daghe. Jtē q̄ȝ ē qñqȝ aduerbiū loci ↄpoſitū
a q̄ ⁊ que valēs idē qđ quocunqȝ. ſȝ q̄cunqȝ ⁊ quoquo faciūt hy
poteticã ſȝ q̄ȝ categoricã. h̄ ē q̄cūqȝ exigit duo ỽba. q̄qȝ vnū ỽ/
bū. qñqȝ q̄qȝ ſūt duæ dcōnes. vt qȝ ſit ↄiūctio encletica. vt qđ
me facē voles faciã. quoqȝ me ire iubeb ibo. qñqȝ ē abltūs et. qȝ
cōiūctio vt petꝝ ex aio diligo. quoviſqȝ ab adoleſcētia vſus ſum
failiarit. quoqȝ nūc failiarit vtor. qñqȝ quoqȝ ē abltūs a noie q̄ſ
qȝ ⁊ ſic iūgit ſuplatio l' noib⁹ numeralib⁹ Suplatio. vt iuſticia
ab optio quoqȝ ſeruat. i. ab oī q̄ bon⁹ eſt. Cū numeralib⁹ Tercō
quoqȝ die laboro febrib⁹. q̄rto quoqȝ die ieiuno. q̄nto quoqȝ ãno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

agit᷑ luſtrū. quinquageſimo quoqꝫ ãno agit᷑ iubileꝰ. quoto quo
qꝫ die putas ioãnem ieiunare. quaſi dicat vel nullo vel paucis.
quãdoqꝫ quoqꝫ eſt cõiunctio ſignificãs tãtum quãtum etiam.
vt apud Catonem. Tu quoqꝫ fac ſimile ſic ars deludit᷑ arte. Et
in hac ſignificatiõe ſolet ſæpe poſtponi huic cõiunctioni verū.
vt apud Boetium. Magno nõ ad morbum modo ver᷑ ad inte
ritum quoqꝫ cauſæ. quãdoqꝫ quoqꝫ dͦt cauſam finalem. ⁊ eſt cõ
iūctio cauſalis cum encletica. vt ego te caſtigo quo nõ ꝑcces ꝗ
qꝫ in vir᷑ edoctum citius euadas. Quãdoqꝫ quo valet quãto.
cui etiam qꝫ encletica poſtponit᷑ vt quo maior quoqꝫ ditior es
eo ſis humilior. vbi quo valet quãto eo tãto. Et ſolet hoc vo-
cabulum eo etiam accipi multis modis. Quandoqꝫ ꝓnomẽ eſt
ablti caſus ab is ea id. ⁊ ſic quãdoqꝫ regit gtūm. Hic enī dicit᷑
id loci id eſt is locꝰ. eo loci id eſt eo loco. hoc loci id eſt hoc loco
Quãdoqꝫ ꝟbum eſt quartæ cõiugationis. vt eo is ire idem qͦd
vado. Quãdoqꝫ aduerbium loci. vt petrꝰ eo iuit quo paulus et
in hac ſignificatiõe ponit᷑ ab alexãdro. in textu. Omnia enī ꝓ-
nomina primitiua ablti caſus pn̄t fieri aduerbia vt illo iſto eo.
Quãdoqꝫ eo eſt aduerbium quãtitatꝭ valens intãtum. vt eo lit
teris dat operam vt nemi ꝯcedat. In eadem ſignificatiõe dicit᷑
vſqꝫ eo vſqꝫ adeo. Quãdoqꝫ eo eſt ꝯiūctio cauſalꝭ valẽs tãtum
quãtum ideo vel ꝓpterea. vt ego id eo feci qͦd ſcirem id tibi plu
rimū ꝓfutur᷑. Quãdoqꝫ eo eſt idem qͦd tãtū ſic ſibi rn̄det quo ꝓ
quãto vt quo plꝰ habes eo plꝰ cupis. qn̄ꝫ ſubaudit᷑. vt quo plꝰ
ſunt potæ plꝰ ſitiunt᷑ aquæ. Tercio ſciẽdū ꝙ quo ꝯponit᷑ cum
verſum ⁊ dͬ quorſum. ⁊ ſignificat tãtum quãtum quo verſus
vel quo ꝟſum. dͬ enī verſum vel ꝟſus ſicut aduerſum vel ad-
uerſus. Et ad interrogatiuū quorſum reſpõdetur quãdoqꝫ ac-
cuſatiuꝰ cum præpoſitione verſus. vt romam verſus. italiam
verſus. ſurſum verſus quoqquo verſus id ẽ in vnamquanqꝫ ꝑ
tem. vtroqꝫ verſus deorſum verſus. Quandoqꝫ reſpondentur
aduerbia in orſum vt ſeorſum. vt in euãgelio ſeorſum abijt hoc
eſt in ſecretum ⁊ remotum locum vbi nec videri poſſit a cernen
tibus nec inueniri a quærentibus. Inuenitur. ij. Regum. xij.
Deprecatuſqꝫ eſt dauid dominū ꝓ paruulo ⁊ ieiunauit dauid
ieiunio ⁊ ingreſſus ſeorſum iacuit ſuꝑ terram. Deorſum neder
wert. Comicus. Ego te quietẽ reddam ne ſurſum deorſum ve
curſites. Horſū id eſt huc verſus. vt Comicꝰ Horſū te ducẽt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inſomnia. Faciũt ⁊ q̇dã alia ꝯpoſita vt antroꝛſũ dextroꝛſũ ſini/
ſtroꝛſũ. Pro q̇bꝰ Cicero d̉t an̄ ⁊ poſt ad leuã ad dextrã. Ultro
citroqꝫ ĩ factis ⁊ dictꝭ dicunt̉. In fcis ſig̃nt reciprocã q̃ſiãdam
itionem. vt Quintilianꝰ Juuenis ſolet vltro citroqꝫ cõmeare.
id ẽ recedẽ ⁊ redire. Sic ħ mare d̉r vltro citroqꝫ cõmeare. Ita
in dictꝭ ſig̃nt mutuũ reſpectũ. vt Cicero. vij. de republica. Mľ
tiſqꝫ v̾bis vltro citroqꝫ habitꝭ ille ꝯſumptꝰ nobis ẽ dies. Mul
tis ꝓbꝛis vltro citroqꝫ habitꝭ tãdem ꝑuẽtum eſt ad v̾bera. Aliđ
eſt huc atqꝫ illuc q̃m vltro citroqꝫ. q̾ cum d̉r huc atqꝫ illuc cõ
meabit errabũdum atqꝫ incertum iter ſignificamꝰ. Significãt
item aliud ſurſum ⁊ deoꝛſum. Eſt em̄ ſurſum ad locum editio
rem. deoꝛſum ad locum imum. teutonice vpwarts ende neder/
warts. Quouſqꝫ eſt aduerbiuꝫ ⁊ valet tãtum quãtum ad quẽ
locum vſqꝫ ⁊ reſpondet̉ eovſqꝫ vel vſqꝫ eo. Ad occidẽtem vſqꝫ
Ad meridiem vſqꝫ. Item vſqꝫquõ quãdoqꝫ eſt aduerbiũ tẽꝑis
ſignificãs tãtum quãtum q̃mdiu. Nam ſimplex vſqꝫ diu ſt.
Ut. vij. Machabeoꝝ. Pſallebãt ſacerdotes vſqꝫquo ꝯſũmatũ
eſſꝫ ſacrificiũ. Q̃nqꝫ valet ſemꝑ. Nã ſuũ ſimplex vſqꝫ ſꝑ ſigni/
ficat. vt Uirgiliꝰ Cantãtes licꝫ vſqꝫ minꝰ via ledit eamꝰ. ⁊ ſic
ponit̉ in hymno. Gľia et̾no pr̃i vſqꝫ q̃ altiſſimo. Q̃nqꝫ ẽ aduer
biũ loci valẽs tm̃ q̃ntũ q̃uſqꝫ. Uolũt etiã q̇dã ipm̃ ſignificare
vndiqꝫ. vt in pſalmo. Uſqꝫquo ꝯueniũt ppľi. Itẽ quoad q̃rit
de tꝑe ⁊ ſt tantũ q̃ntũ q̃mdiu. vt reſtiti q̃ad potui. i. q̃ꝫdiu po/
tui. Cicero ꝑmo officioꝝ. Diſces tu a ꝑncipe huiꝰ etatꝭ phoꝝ ⁊
diſces q̃ꝫdiu voles. tã diu autẽ velle debebis q̃ad te q̃ntũ ꝓfici/
es nõ ꝑnitebit. Solet quoad q̃nqꝫ iũgi gtõ. vt Tullius ꝑmo
ad herenniũ. Oratoꝛis officiũ eſt de oĩ reicredibiliť dicẽ quoad
eiꝰ fieri pt. ¶ Sciẽdũ ꝙ qua ſig̃t ꝑ locũ ſiue querit de motu ꝑ
locũ. vt q̃ facturꝰ es iter. Et r̃ndent̉ hec aduerbia hac illac iſtac
cũ iſtis ea alia aliq̃ recta. Et alij q̇dã ablti via regia. vt cur non
recta introiſti. Seq̃re me hac. i. ꝑ hãc viã. Non ibo ea ſꝫ alia.
Nõ facturꝰ ſum iter ea ſꝫ alia. ħ eſt nõ ꝑ eã viã ſꝫ ꝑ aliã. Nõ/
nunq̃ꝫ ad q̃ loco ablti r̃ndet̉ accũs mediante per ꝑpõne. vt fecit
iter ꝑ ꝯtinẽtem ꝑ cõtinẽtem iter faciã nõ mare. ħ eſt cõtinente
iter faciam nõ mari. Et eſt ꝯtinẽs oĩs t̾ra nõ inſula eyn lãt dat
nyet beuloten en is͛ mit water. Et ẽ ꝯtinens gñis fẽi. Ita d̉r
etiã iuit ꝑ agꝝ trãſuerſalẽ teutoĩce to wert ouer dat lãt. Iuit
per viam compendij doer eyn voet pat. Secundo qua quãdoqꝫ

ponit̃ in̄trogatiue. vt qua facis iter. quā̃doq̄ʒ relatie. vt Plau
tꝰ Date viam q̄ fugē liceat. Poteſt ibi q̄ vel nomen eſſe a q̄s ab
latiui caſus vel aduerbium. Quā̃doq̄ʒ ponit̃ qua īfinite. vt ſæ
pe ſtat īcertꝰ ⁊ neſcit q̄ ſit eūdum. Cum videt ex omni ꝑte via
toꝛ iter. Qua componit̃ ⁊ dicimꝰ quaque quaqua q̄cūq̄ʒ q̄ ſūt
ſig̃ vl'ia. ⁊ etiam q̄libet ⁊ q̄uis q̄ apud dialecticos dicunt̃ ꝑticu
laria. vt vade q̄libet id eſt q̄uis Quaq̄ ieris te ſeq̄r. i. ꝑ quācūq̄ʒ
viam ¶ Sciēdum vbi quā̃doq̄ʒ eſt in̄trogatiuū ſignificās ī lo
co. ħ eſt quærēs vel de q̄ete l' de motu ī loco. Quā̃doq̄ʒ vbi poni
tur relatie. vt petrꝰ ibi eſt vbi paulꝰ. quā̃doq̄ʒ infinite vt neſcio
vbi eſt. quā̃doq̄ʒ fit poſtq̄m ⁊ ſic iūgit̃ pterito ꝑfcō ī īdicatio nō
nunq̄ʒ etiam plꝰq̄mꝑfcō cum his poſtvbi ⁊ aſtvbi id eſt poſtq̄ʒ
vt vbi petrꝰ domum rediȷ́t vel venit. vel dauētriam rediȷ́t cōfe
ſtim ſcholas adiȷ́t. Simi̓ modo iūgunt̃ indicatio ꝯcōnes idē ſig
nificātes. cuiuſmodi ſūt vt vbi poſtq̄m poſteaq̄m ſimulac ſimu
lacq̄ʒ ⁊ ſimul. Inueniūtur tñ nōnunq̄m cum ꝯiūctiuo. vt apđ
Saluſtium. Ac vbi cōſulueris ⁊c̄. Ad vbi rñdent̃ hæc aduer
bia hic illic iſtic ibi alibi vulgo. vt vulgo naſcit̃ amomum. Eſt
etiam vulgo ablti caſus. vt vulgo dici ſolʒ. ħ eſt a vulgo. Paſ
ſim vt Strata iacēt paſſim ſua quæq̄ʒ ſub arboē poma ⁊ fit paſ
ſim q̄ſi paſſu diſtāte vl' ſparſim vt grex paſſim paſcit̃. Accipit̃
etiam paſſim apud ecc̄iaſticos ꝓ vbiq̄ʒ. vt apud Lactantium.
Credit̃ em̄ paſſim q̄ſi cognitæ veritati id eſt vbiq̄ʒ. Quandoq̄ʒ
paſſim fit vndiq̄ʒ van allen hoekē her. vt apud eūdem Lactāti
um. Romulꝰ ꝯſtituit aſilum eo paſſim cōfugerūt ex finitimis
locis. Ad vbi rñdentur humi ruri domi militiæ. Alia nomia ī
abltō rñdent̃ cum ꝑpōne vt in vrbe in agro ī mari ī portu in cir
co ī theatro in templo ī foro in termis teutōice in den heytē ba
de. In publicis luſtris in hoerē cote. In æde ſacra. Sub ioue.
Sub dio ⁊ nō ſub diuo dicendū eſt. Omnia iſta rñderi pn̄t ad
vbi. ¶ Sciēdum ꝯpoſita ab vbi ſunt vbiq̄ʒ vbicūq̄ʒ vbivbi. q̄
ſunt vniuerſalia ſig̃ ſignificātia ī omni loco. Sʒ vbilibet vbi
uis ſūt ꝑticularia ſig̃ Ita alicubi alibi qđ eſt relatiuū. ſicubi ne
cubi nuncubi eccubi. Nuncubi eum vidiſti. vbinam habitat.
¶ Sciēdum ꝙ vnde quā̃doq̄ʒ đt cauſam ſiue quærit de cauſa
et ē idem qđ quamobrem. vt vnde fit vnde factum eſt id eſt q̄re
vel quamobrem factum eſt. ſiue quo ſit ſiue quo factum eſt. ħ ē
quapropt̃ fit vel ꝓpterea fit ſiue quāobrem fit. Quā̃doq̄ʒ vnde

valet tātum quātum vno dempto. vt ego ſum vnde vigiti āno
rū ſiue nat⁹ ſum ānos vnde vigiti ꝭ eſt nat⁹ ſum ānos decē ⁊ no
uem. Ita etiam dicim⁹ nat⁹ ſum ānos duodevigiti. ꝭ eſt nat⁹ ſū
annos decem ⁊ octo. Iſta ꝯpoſitio etiam fieri pt in denoiatiuis
Qn̄qȝ vnde q̄rit ſiue ſignificat de loco ⁊ ſic q̄rit de motu de loco
Sic ſua reſpōſiua ſūt hinc illinc iſtinc In euā⁹. Qui velit hinc
trāſire ad vos ⁊c̄. Reſpōdent etiā int⁹ ⁊ foris ⁊ vnde veīt ioānes
veīt foris. exit int⁹. Rn̄det ⁊ inde aduerbiū. vt inde veīt vnde tu
veniſti. i. iſtinc l' illinc veīt vnde tu veīſti. Sic in ſimbolo apo
ſtoloꝝ. Aſcēdit ad coelos ⁊ inde vētur⁹ eſt iudicaē viuos ⁊ mor
tuos. Rn̄det ſimilit' vtrīnqȝ ad vnde. ⁊ eſt idem qð ab vtraqȝ p̱
te. vt Aper ꝓminētib⁹ vtrīnqȝ dentib⁹. Dentes ꝓminēt altri
ſec⁹ Ceciderūt vtrīnqȝ viri īnumeri. i. ex vtraqȝ p̱te. Ceciderūt
altrinſec⁹ viri īnumeri van eynre ſyden. Pro vtrīnqȝ dicūt nō
nulli hincinde. Unde prudenti⁹ in libro hymnoꝝ Stipant eum
tem cādidi hincinde ſanctoꝝ chori. Etiam hinc duplicatū vide
tur eādem habere ſignificationē vt hinc tibi q̄ ſemp̱ vicino ab li
mite ſepes. Hinc alta ſub rupe canet frōdator ad auras dt Uir
gili⁹. Ad vnde etiam rn̄deri pt a leua. vt ipſe me a leua adorſus
eſt van der luchter hant. Cōpoſita ab vnde ſunt vndiqȝ vndecū
qȝ vndevnde q̄ ſunt vniuerſalia ſignificātia oīa loca. vt vndiqȝ
huc veni īt doctores. Undelibet vndeuis vndenā aliūde vt veīt
meditat⁹ aliūde ex ſolo loco. Circa iſta ſciēdū q̄dā cōmunia ꝙ v̄
bum ꝯpoſitū cū ad p̄pōne ꝯſtruit cum aduerbijs huc illuc iſtuc
Sȝ ꝯpoſitum cum ab p̄pōne ꝯſtruit cum aduerbijs hinc illinc
iſtinc. vt huc ades o meliboee. hinc abſis. Affer libꝝ huc. aufer
libꝝ hinc. affer hoc huc aufer ꝭ hinc. admoue manū huc amoue
manū hinc. aduerte faciē huc auerte faciē hinc. adduc eū huc.
abduc eū hinc. Inuenit tn̄ qn̄qȝ adſum ſignificare nō ſolū ad lo
cum ſȝ etiam in loco. Ad locum. vt huc ades In loco hic adero
Comic⁹ Jam inqȝ hic adero. Sic v̄bū abſum videt ſignificare
de loco nō ſolum. ſȝ etiam ad locū. vt abeſt dauētria in hollādi
am. vt apud Philelphum Abeſt anconae in dalmaciā Ita apd
Ciceronem etiā inuenit. ¶ Sciēdum ꝙ q̄dam dcōnes ſignifi
cāt in loco ⁊ de loco. ꝭ eſt rn̄dent ad vbi ⁊ ad vnde. vt int⁹ ⁊ forꝭ
dicit eī int⁹ eſt int⁹ exit vt philena eſt ne haec q̄ int⁹ exit. foris
eſt foris venit. Et ꝭ eſt qð vult donat⁹ vbi dt. Sȝ in loco ⁊ de
loco eādem ſignificationē hn̄t. ꝭ eſt int⁹ ⁊ foris ſignificāt i loco

et de loco. Intro vero ⁊ foras ſolū ad locū ſignificāt. vt vado in
tro vado foras. Laſare veni foras. Neq; dicēdū eſt aforis abin
tus q; latina nō ſunt. Sed foris ⁊ intꝰ extrinſecꝰ ⁊ intrinſecus.
Quædā dcōnes ſignificāt in loco ⁊ ad locū. vt nuſq̄m nuſpiā
vſq̄m. vt nuſpiā hinc abibis. Tulliꝰ Neq; vſquā diſcedebam.
vbi ſignificat ad locū. In loco Comicꝰ Ego ſum hō infœlix q̇
primū frēm nuſquā inuenio gentiū Occidi neq; ꝟgo eſt vſq̄m
Cōſtruūtur etiam cum ꝟbo diſtādi. vt nuſquā abero. Item in
tra ⁊ extra habēt eādem ↄſtructionē Significāt em̄ in loco. vt
Iliacos intra muros peccat̾ ⁊ extra. dt Horatiꝰ Ita dici p̄t eſt
intra vrbem ⁊ extra vrbem. Quandoq; ad locum. vt iuit extra
vrbem ⁊ iuit intra vrbem. Item vltra ⁊ citra eādem hn̄t ↄſtru
ctionem. h̾ eſt ſignificāt i loco ⁊ ad locū. In loco. habitat vltra
rhenū habitat citra rhenū vltra mōtes citra montes. Ita apud
Horatium. Eſt̾ modꝰ in rebꝰ. ſunt certi deniq; fines. Quos vl
tra citraq; neq̇t ↄſiſtē rectum. h̾ eſt ꝟtus eſt mediocritas int̾ pa
rū ⁊ nimis. h̾ eſt int̾ defectū ⁊ exceſſum. Significāt q̄z ad locū
vt vado vltra rhenū. vado vltra alpes. vltra germaniā Iuuena
lis. Ultra ſauromatas fugē hinc libet. Eandē cōſtructionē in
h; p̄poſitio. vt curro i cāpo ⁊ in campū. Sum in cāpo ⁊ vado
in campū. Quædā dcōnes ſignificāt i loco ad locū ⁊ de loco. vt
trās p̄poſitio. vt cū q̄rit̾ q̇ iuit. rn̄det̾ trās rhenū. trās iordanē
trās alpes. vn̄ veit trās rhenū. vbi hitas trās rhenū Ita ↄſtru
it̾ ꝓpe vt ſto ꝓpe tēplū. vado ꝓpe tēplū. venio ꝓpe tēplū. Quæ
dā ↄſtruūtur cū ꝟbo ſignificāte motū de loco ⁊ etiā diſtantiā vt
hæc adūbia hinc illinc iſtinc lōge. vt abi hinc fuge hic. abeſt hic
diſtat hinc. abijt lōge. abeſt lōge. diſtat lōge. Qd̓ aduerbiū lon
ge iunctū cū q̄m ponit̾ introgatiē. vt q̄mlōge hinc ē. ⁊ rn̄det̾ in
ꝓrio ē. vel lōge ē. ꝓlōge ē. lōgiꝰ hinc abeſt. vel lōgiꝰ eſt. Et q̄m
lōge interrogatiuū quærit quādoq; de diſtātia. vt q̄mlōge abſu
mus de danētria. Quandoq; quærit de motu qui fit de loco vt
quam longe abiturꝰ es hinc. tria milia vel tribꝰ milibus. vel tā
longe hinc abibo. q̄mlonge iacobꝰ hinc abiturus eſt. Ego abibo
hinc longius quam iacobꝰ. ¶ Tercio ſciendum hæc aduerbia
loci hic hinc huc hac ſignificant locum in quo is eſt qui loqui-
tur. Sed iſtinc iſtuc iſtac ſignificant locum vbi is eſt ad quem
loquimur. Illuc vero illic illinc et illac ſignificant locum
vbi is eſt de quo loquimur. ¶ Habent etiam iſta aduerbia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

eãdẽ naturã quã hñt pnoĩa hic iſte ille a qb⁹ deriuant quã etiã habent alia ab eis derinata. vt horſum· iſtorſũ illorſũ. huiuſmo di cuiuſmodi ꝛc̃. ¶ Sciẽdũ ꝙ iſta interrogatia quo qua vbi cõ poſita cũ qȝ ꝛ cũ cunqȝ ꝛ cũ ſeipſis faciũt ſig̃ vniuerſalia. Cõpo ſita cũ libet ꝛ vis ꝛ cũ aliqs faciũt ſig̃ ꝑticularia. Item ꝯpoſita cũ ali⁹ faciũt relatiuũ diuerſitatꝫ hoc eſt aliũ locũ ſignificãt. vt alio alia alibi aliunde. Vñ dici pt. Petr⁹ iuit alĩq neſcio quo. Iter faciet aliq̃ neſcio qua Eſt alicubi neſcio vbi. venit aliunde neſcio vnde. Dicit etiã nõ iuit eo verꝫ alio. non iuit ea verꝫ alia. Nõ eſt hic verꝫ alibi. nõ venit hinc verꝫ aliũde. Cõponũtur ꝛ cũ his dcõnib⁹ ſi ne nũ. vt ſicubi necubi nũcubi. ſiquo neq̃ nũquo ¶ Ultio ſciẽdũ ꝙ ſæpe ꝑ hæc interrogatia ꝛ ſua reſpõſiua a pue ris ſolẽt fieri barbariſmi. vt cũ quærit vnde venit ꝛ rñdet venit vi ſu lectu male rñdet. Ultimũ em̃ ſupinũ nõ ꝯſtruit cũ ṽbis im portãtib⁹ motũ de loco. ſȝ cũ noib⁹ adiectis. vt iucundũ auditu facile dictu. Sic cũ quærit q̃ iuit ꝛ rñdet ex vrbe male rñdetur Ex em̃ rñdendũ ẽ ad vnde. vt vñ venit rñdet ex vrbe ex agro Itẽ cũ quærit vbi habitas ꝛ rñdet penes ſanctũ petꝝ. penes ſanctũ iacobũ. ṽſus ſanctũ lebuinũ male rñdet. Nã ṽſus rñdendũ eſt ad q̃ ſiue ad quorſũ Et penes nõ dt circũſtãtiã loci. ſȝ ꝑt ꝑſonã cũ ꝑtãte ſeu dñio. vt res ẽ penes arbitros. hẽ in ꝑtãte arbitroꝝ Itẽ quærit q̃ iuit. iuit apd frẽm male rñdet. Apud em̃ ad vbi rñdendũ eſt. vt fui apud frẽm. Ita cũ quærit vbi fuiſti ꝛ rñdet fui ad frẽm male rñſũ ẽ. Ad em̃ rñdendũ ẽ ad q̃. ergo dicendũ fui apud frẽm ł iui ad frẽm. Etiã quærũt pueri vbi vultꝫ vis vbi q̃rẽdũ eſſȝ quo vultꝫ Etiã meli⁹ diceret iuit cubitũ iuit dor mitũ q̃ȝ iuit ad lectũ. qꝛ q̇s pt ire ad lectũ nõ vt dormiat

PArticipãs qd in ans vel in ens fit dicito pñs

¶ Hic vult docẽ de regimĩe ꝑticipioꝝ ꝛ dt ꝙ ꝑticipiũ in ans ł in ens ẽ pñtꝫ tpis. vt amãs legẽs. In tus ſus xus pteriti tpis. In rus in dus futuri tpis. vt amãdus legẽd⁹ lectur⁹ ¶ Circa textũ ꝓmo ſciẽdũ ꝙ ꝑticipiũ dictũ ẽ q̈ſi ꝑtẽ capiẽs. capit em̃ ꝑ tẽ a noĩe. ꝑtẽ a ṽbo vt dt donat⁹. hoc eſt hȝ q̃dã accidẽtia ſimi lia accidẽtib⁹ nois. ꝛ quædã ſilia accidẽtib⁹ verbi. Capit a noie genera ꝛ caſus. h eſt vt nomẽ ipſum hȝ genera ꝛ caſus. ita ꝛ ꝑ ticipiũ. Et capit a ṽbo tpa ꝛ ſignificatiões. hẽ vt ṽbũ ẽ alicui⁹ tpis ꝛ ſignificatiõis ita ꝛ ꝑticipiũ. Particpia em̃ in ens ſũt ꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſentis tpis. vt amãs pñtis tpis eſt vt amo. legens vt lego. vt amabo ⁊ amabor futuri tpis ſunt. ita amaturꝰ ⁊ amãdꝰ ſunt futuri tpis. Et eſt pticipium iuuẽtum cõmoditatꝫ cauſa ⁊ neceſſitatꝫ cauſa. Cõmoditatꝫ cauſa vt breuior ſit oratio omiſſa copula vel relatiuo vel aduerbijs vel cõiunctionibꝰ. Nam cum vni ſuppoſito dãda ſunt duo. ꝟba Solẽt auctores alteꝝ ꝟboꝝ mutare in pticipium. vt ꝓ illo Titure tu recubas ⁊ modularis cõmodius ⁊ breuius dicũt. tu recubãs modularis. vbi ſubticet copula. pro illa homo currit qui mouetur breuius homo currẽs mouetur vbi omiſſum eſt relatiuum. Et pro iſta dum Octauianus imperauit vel imperium tenuit natus eſt chriſtus dicunt Octauiano imperãte natꝰ eſt chriſtꝰ. vbi omiſſum eſt dum aduerbium. Et illa mutatio pt fieri p oĩa pticipia. p pñtis tpis. participia vt ꝓ iſta. Preceptor q̇ caſtigat diſcipulum nõ ſemper eum corrigit. cõmodiꝰ Preceptor caſtigãs diſcipulũ nõ ſp eum corrigit. In pteritꝫ Diſcipulꝰ caſtigatꝰ nõ corrigebat. Sic etiam mutant ꝟba futuri tpis. vt pceptor q̇ caſtigabit diſcipulum nõ eum ſemp corrigit. dr. pceptor caſtigaturꝰ diſcipulū nõ ſp eũ corrigit. Et ꝓ iſta diſcipulꝰ qui caſtigabit nõ ſp corriget dr. diſcipulꝰ caſtigãdꝰ nõ ſemp corriget Ita ⁊ in obliq̇s. vt ꝓ iſta Apphẽdit eũ capillis ⁊ ſtrauit humi dicit. Apphenſum capillis eũ humi ſtrauit atqꝫ in luto volutauit. Pliniꝰ. Juniꝰ Brutꝰ filios ſuos q̇ ad recipiẽdũ in vrbẽ tarquinios cõiurarãt virgis ceſos ſecuri pcuſſit. Comicꝰ Ego te ꝟgis ceſum ĩ pſtinũ dedã. Nõ nunq̃ꝫ duo aut tria tpa mutant in pticipio ĩ eadem orõne. vt aĩa corpꝰ egreſſa ſtatim añ tribunal iudicꝫ ſtatuit ſententiã receptura q̃ poſt hꝰ nunq̃ꝫ mutabit. Nõnunq̃ꝫ etiã clarior ſit ſmo cũ ꝟbũ mutat in pticipiũ q̃ꝫ nõ. vt ĩ euãº Et agebat ĩ deſerto a ſpũ diebꝰ quadragita ⁊ tentabat a diabolo. q̃ clarior ſit ſi ſic reſoluit. Chriſtꝰ ductꝰ ſiue actꝰ a ſpũ in deſerto q̃dragita diebꝰ tentabat a diabolo. Uel pt etiã ꝟbũ nõnunq̃ꝫ in abltũm mutari abſolute poſitũ. vt diabolo eũ q̃dragita diebꝰ tentãte. qꝛ dicta orõ nõ reſoluta videt neſciẽti ſigre. chriſtũ dnctũ in deſertũ quadragita diebꝰ qd falſum ẽ. ſꝫ ſt Chriſtꝰ tentatꝰ. xl. diebus. Nõ aũt q̃dragita diebꝰ actꝰ ſiue ductꝰ ¶ Cauſa neceſſitatꝫ pticipiũ inuẽtum eſt. qꝛ hꝫ pticipialẽ nõnunq̃ꝫ naturã vt ſine ea nõ ſit plane latina oratio vt circũdedimꝰ caſtris foſſam ⁊ valles ne hoſtes venire poſſint ⁊ nos oppͥmere queãt id eſt q̃ſi foſſa et

vallum ideo fiāt aut hoc pſtare queāt ne hoſtes venire poſſint. Sola em̄ eſt cautio de oppſſione. Itaqꝫ dicēdū ſic fuit. ne veni entes hoſtes aut ne aggreſſi hoſtes nos oppmāt. deīm⁹ lris o- perā ne mgr̄ nos ꝑtentet ꝛ ꝟgis cedat. melius dꝛ ne mgr̄ nos ꝑ tentās ꝟgis cedat. Muliēs ornāt ſe ne vidētes hoīes eas deri- deāt. ¶ Circa textū p̄mo ſciēdū ꝙ ꝑticipiū pt trahi ad aliud tē pus cū iungit̄ ꝟbo p̄teriti l' futuri tp̄is. vt ſū legēs ē pn̄tꝫ tp̄is. Ero legēs ē futuri tp̄is Fui legēs ē p̄teriti tp̄is. vt ioānes rece dēs hinc mādauit mihi vt tibi iſta renūciarē. i. dū recedēt. Ita per abltōs abſolute poſitos. ioāne recedēte hinc petr⁹ hic ꝑman ſit. i. dū recedēt. Et in illis dici pt āpliatio. Sic in futuro. vt ego ad te veniēs de oīb⁹ faciam te certiorē. Virgili⁹ Poſt aliqt mea reḡ videns mirabor ariſtas. ¶ Secūdo ſciēdū ꝙ ꝑticipia in ens ſubſtātiuata ſunt neutri generis vt an̄s ꝯſequēs accidēs cōtingēs pn̄s ꝯueniēs. ꝯtinēs apud vetēs ꝓ firmamēto oratō nis. Sꝫ oriēs occidēs ꝓfluēs ꝓflumīe. ꝯfluēs quo duo flumi na cōueniūt ſunt gn̄is maſculini. Cōtinēs vero ꝓ terra nō iſu la. Cōſonās ꝓ lr̄a nō vocali. Pregnās cū ꝟbū in vſu nō habet et animās fœmini generis ſunt. Nōnunqꝫ tamē animās ī plu rali numero in neutro genere inuenitur

Tus vel ſus dat p̄teritū. rus dusqꝫ futuꝝ

¶ Dicit ꝙ ꝑticipiū p̄teriti tp̄is terminat̄ in tus vt doct⁹ in ſus vt viſus. Itē ꝑticipiū in ens format̄ a p̄terito imꝑfcō ꝟbi bam vel bar mutādo in ns. vt amabā amās ab loq̄bar loquēs. Exci piunt̄ eo queo veneo quoꝝ p̄terita ſūt ibā quibā venibā. q̄ aſſūp ta e lrā formāt ꝑticipia iens quiēs veniēs. Itē idē intelligēdū eſt de his ꝟbis munio polio īſignio mollio quoꝝ p̄terita t̄minā tur ī ibā ſcdm priſcianū. vt munibā inſignibā polibā. Eoꝝ tn̄ participia nō in ins ſꝫ in iens t̄minant̄. vt muniēs poliēs īſig niēs Sꝫ ꝑticipiū in dus format̄ a gtō ꝑticipij ī ns. tis in dus īmutata. vt ab amās amātis fit amād⁹ Participiū p̄teriti tp̄is in t⁹ ſus ꝛ xus format̄ a ſupīo ī v addita lrā s vt ab amatu ama tus. a viſu viſus a pexu pexus Participiū vero futuri tp̄is etiā format̄ a ſupīo ī v addita rus ſyllaba vt ab amatu amatur⁹. vi- ſu viſur⁹. pexu pexur⁹ ꝛc̄. Participia ꝟboꝝ terciæ ꝛ quartæ cō- iugationis ī dus olim t̄miabant̄ in vnd⁹. vt apud Comicum. Mos gerund⁹ ē thaidi. Apud eūdē In ope faciūdo Et ita dꝛ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Agit̃ repetũdaꝝ. vbi ſubaudit̃ pecuniaꝝ. Et agit̃ de pecunijs re
petũdis nec hꝫ alios caſus. Et hæc accuſatio cadit in eos q̇ in
ingr̃atibꝰ ꝓuincialibꝰ aut vi aut dolo quippiã eripuerũt. vt Ci
cero agebat verrem. q̇ erat quæſtor ſiciliæ repetũdaꝝ. ħ eſt de pe
cunijs ⁊ alijs rebꝰ vi ereptis accuſabat. Et ſeruat repetundꝰ in
ea ſignificatiõe v vt differat a repetẽdis qđ aliud ſignificat. vt
Oratores miſſi ſunt ad res ſublatas. Unũ inuenit̃ vocabulum
in vndꝰ qđ ẽ oriũdꝰ hñs ſignificationẽ p̃teriti tp̃is ⁊ vocẽ futu
ri tp̃is Et ħ intẽſt int̃ ortꝰ ⁊ oriũdꝰ Ortꝰ ſignificat locũ in quo
quis natꝰ eſt ⁊ regit gtũm. Sꝫ oriũdꝰ ſignificat locũ vñ paren-
tes originẽ duxerũt. ⁊ regit abltũm cũ ꝑpõne de. vt petrꝰ eſt or-
tus romæ. ſꝫ oriũdꝰ de placẽtia. Reperit̃ tñ nõnunq̃ꝫ oriũdus.
cũ gtõ. vt Apud Boetiũ. Si em̃ cuiꝰ oriũdus ſis patriæ remi
niſcare. ¶ Itẽ ṽbũ impſonale paſſiuæ vocis format ꝑticipiũ
præteriti tp̃is ⁊ futuri tp̃is ĩ vm ⁊ nõ in vs teminatũ vt a legit̃
lectũ ⁊ legẽdũ q̃ ꝯſtruũtur cũ ṽbo ſubſtãtiuo vt lectũ eſt legẽdũ
eſt. Futuꝝ in dũ etiã cũ dtõ a ꝑte ãteriori ꝯſtruit̃. vt mihi tran
ſeũdũ eſt. Flaccus. Si vis me flere dolẽdũ eſt tibi ipſi. Habẽt
et caſũ ſui ṽbi a ꝑte poſteriori. vt docẽdũ ẽ grãmaticã vt dictũ
eſt ibi. Hũcq̃ꝫ gerũdiuis. De ꝯſtructiõe participij p̃teriti tp̃is
apud auctores tales ſeruaut̃ regulæ. quaꝝ vna eſt Participiũ
præteriti temporis ꝯſtruit̃ cum his ṽbis habeo volo facio. ⁊ ſig
nificãt idem tempꝰ cuiꝰ tp̃is ſunt ṽba iuxta ſe poſita. vt rogatũ
te habeo ħ eſt rogo. rogatũ te habui ħ eſt rogaui. Ita ⁊ ĩ plurali
rogatos vos habeo. Ita fecit me rogatũ. voluit me oratũ. i. ora
uit me. Sic etiam miſſum facẽ ſæpe legimꝰ vt ego te miſſum.
miſſam ve faciam. ħ eſt dimittam te in pace. ¶ Secũda regl̃a.
Participiũ p̃teriti tp̃is ꝯſtruit̃ cum his dcõnibꝰ oportet neceſ-
ſe eſt. vtile eſt. operepꝛcium eſt expedit ⁊ ponit̃ loco ĩfiniti p̃teri-
ti vel plꝰ q̃mꝑfecti ĩfinitiui modi. vt apud Ciceronem. Ita fa
ctum nõ oportuit. Et apud eundem. Apollinis ſignũ ablatum
nõ oportuit. Comicꝰ. Nõne ꝑdictũ nõne cõmunicatum opor
tuit. Et in fœĩuo genẽ. Illam rem meliꝰ ſeruatam oportuit. ħ
eſt ſeruari vel ſeruaſſe. Et in plurali. Nos abs te irriſos nõ o-
portuit. vel Res melius ſeruare oportuit. ¶ Tercia regula.
Participiũ præteriti tẽporis accĩ caſus ponit̃ ſæpe numero lo
co infinitiui ṽbi actiui. Comicꝰ. Iamiã inuentũ tibi curabo et
adductũ tuũ pãphilũ. ħ eſt inuenire ⁊ adducẽ ¶ Quarta regula

Participiū p̄teriti tp̄is ablti̅ caſus i̅ o etiā ponit̄ loco i̅finiti ṽ-
bi. vt Nō ita facto opꝰ fuit. Apud Saluſtiū Priuſq̄m i̅cipi-
as cōſulto. ⁊ vbi ꝯſulueris mature facto opꝰ eſt. Cicero ad Herē-
niū in quarto de cōtentione. Tacito cū opꝰ eſt clamas. cum tibi
loqui cōuenit obmuteſcis.

Quere per actiua præſes in rusqꝫ futura.

¶ Hic dicit ꝙ ab actio ṽbo duo veniūt ꝑticipia præſens i̅ ns fu-
turꝫ i̅ rus. ab amo amās amaturꝰ vidēs viſurꝰ ⁊c̄. q̄ nō carēt ſu-
pinis. qꝛ ſi careāt ſupio ſolū formāt ꝑticipiū in ns. vt a metuo
fit ſolū metuēs. a timeo timēs ¶ Circa lrām p̄mo ſciēdū ꝙ ṽ-
bū actiuū nō hꝫ ꝑticipiū p̄teriti tp̄is. ſꝫ ꝓ eo nōnunqꝫ vtimur
ꝑticipio pn̄tis tp̄is Cicero i̅ bruto. Cū ſicilia diſcedēs rodū ve-
niſſem. vbi ꝑticipiū pn̄tis tp̄is diſcedēs ponit̄ ꝓ p̄terito. nō ei-
quis diſcedēs applicat. q̄d ꝓbat̄ ꝑ aliud ṽbū cui nō deeſt ꝑtici-
piū p̄teriti tp̄is q̄le ē ꝓficiſcor. Nō em̄ dixiſſꝫ Cū ſicilia ꝓficiſ-
cēs ſꝫ ꝓfectꝰ rodū veniſſem Idē de officijs libro tercio. Si exē-
pli cauſa vir bonꝰ alexandria ꝓfectꝰ magnū frumēti numerꝝ ro-
dū aduexerit Et licꝫ ꝑmiſſum ē ſic loq̇ ꝑ ꝑticipiū ṽborꝝ diſcedo
decedo abeo. nō tn̄ idē ꝑmitti credēdū eſt in oibꝰ Nō em̄ dicen-
dū ē. Cū amicos ſalutās q̇ alexādriæ erāt rodū veniſſem. ſꝫ Cū
amicis ſalutatis qui alexādriæ erāt rodū veniſſem. ꝑ abltm̄ abſo-
lute poſitū. Nā is q̇ recedit tā diu recedē dr̄ q̄zdiu tēdit nōdū
qꝫ ꝑueiat. q̄d nō fit i̅ ſalutādo ¶ Scd̄o ſciēdū ꝙ ſicut ṽbū acti-
uū nō hꝫ p̄teriti tp̄is ꝑticipiū ⁊ ꝓ eo vtimur ꝑticipio pn̄tis tē-
poris. Ita ṽbū paſſiuū nō hꝫ pn̄tis tp̄is ꝑticipiū ſꝫ ꝓ eo vtimur
nōnunqꝫ ꝑticipio p̄teriti tp̄is. ve ſi dicat̄. Infeſtati finitimorꝝ i̅-
curſibꝰ ſemꝑ i̅ armis ſumꝰ Obpugn̄ti reſiſtimꝰ laceſſiti obuiam
imus. i. cū i̅feſtamur cū i̅pugn̄mur cū laceſſimur Eadē ſentētia
poteſt exprimi per coniūctiuum. vt Cum infeſtamur in armis
ſumus. cum oppugnamur reſiſtimus. Cum laceſſimur obui-
am imus. Aut ꝑ ꝑticipia actiā cū q̄dā flexu. ſic i̅feſtationē pa-
tiētes ſꝑ i̅ armis ſumꝰ obpugn̄tionē ſuſtinētes ſꝑ reſiſtimꝰ Aut
ſic infeſtantibꝰ arma cōtra ferimꝰ. Obpugnātibus reſiſtimus
laceſſentibꝰ obuiam imus.

Quæ dedit actiuū dabit hæc eadem tibi neutꝝ

¶ Dicit ꝙ a ṽbo neutro veniūt etiā duo ꝑticipia. pn̄s i̅ ns. fu-
turꝝ in rus. vt a ſto ſtās ſtaturꝰ A ſedeo ſedēs ſeſſurus. Et facit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

in lrã hoc relatiuũ eadem relationem ſimplicem id eſt imperſo
nalem Eſt em̃ ſenſus eadem ꝑticipia id eſt talia ꝑticipia veniũt
a neutro q̃lia a ꝟbo actiuo. ¶ Sciendũ ꝑmo circa textum ꝟbũ
neutꝝ duplex eſt. quoddã abſolutum ⁊ ab illo veniũt ſolũ duo
participia. ⁊ nõ regit accũm. vt a ſto ſtãs ſtatur⁹. Quoddã eſt
neutꝝ tranſitiuũ qd̕ ſcʒ regit accũm ⁊ hʒ terciam perſonam in
paſſiuo. vt bibo. ⁊ ab illo tria veniũt ꝑticipia vel quattuor. dr
em̃ bibens bibitur⁹ bibit⁹ bibend⁹. Sic ab aro arãs arand⁹ ara-
tur⁹ aratus. Comedens comeſtur⁹ comeſtus comedend⁹ A fleo
flens fletur⁹ fletus ⁊ flendus Dicit̃ em̃ fleo matrem vt ſappho.
flend⁹ amor mi⁹ eſt. elegi flebile carmẽ Nõ facit ad lachrymas
barbiton vlla meas. Sic a poto potãs poturus pot⁹ potand⁹.
Ouidi⁹. Quo plus ſunt potæ pl⁹ ſitiũtur aquæ. Sic a taceo
tacẽs tacitur⁹ tacitus tacend⁹ Seneca. Quod tacitum eſſe vis
nemini dixeris. Ouidi⁹ Grauis eſt culpa tacẽda loq̃. Etiam i
uenit̃ ſilend⁹ dolend⁹ quæ ſcd̕m aliquos dicunt̃ nomina. Oui
dius. Leuit̕ ex merito quicq̃d patiare ferẽdum eſt. Quæ veit
indigne pœna dolẽda venit. Item verba neutropaſſiua faciũt
tria ꝑticipia. vt audeo audens auſur⁹ auſus. Soleo ſolens ſoli-
tus ſolitur⁹ Prandeo prãdens prãſus prãſur⁹. Cœno cœnans
cœnat⁹ cœnatur⁹. Similit̕ iſta titubo placeo careo taceo liceo
quieſco aſſueſco nubo nubens nupta nuptura. ¶ Secũdo cir-
ca textum ſciẽdum ꝙ ꝟbum neutꝝ abſolutum quãdoqꝫ trãſſu
mitur ⁊ format ꝑticipium ꝑteriti temporis paſſiuæ ſignifica-
tionis quãuis paſſiuũ nõ habeat. vt apud Uirgilium. Errata
littora. triũphata capitolia. regnata ſemꝑ arua. Eodem etiam
modo apud Comicum. Decurſo iam ſpacio. vigilatum carmẽ.
laborate veſtes. requiet⁹ ager. lucubrata opa. Item Et eſt lucu
brare nocte aliq̃d componere. vt apud Ciceronem in paradox
is. Accipe hoc opuſculum his arctiorib⁹ noctib⁹ lucubratum.
Ouidi⁹. Da requiem requiet⁹ ager bene credita reddit. Et itẽ
Attenuãt iuuenũ vigilatæ corpa noctes. Sic ſpirat⁹. anhela
tus. ⁊ quædam alia. vt Iſſet anhelat⁹ non ꝑmeditat⁹ in ignes
Impropẽ tamẽ dicit̃. Sitis benevent⁹. vent⁹ em̃ ꝑticipiũ nõ
inuenit̃. Sed dicẽdum eſt. gratulor tuo aduẽtui. vel gratiſſi-
mus mihi eſt veſter aduentus

Sunt per paſſiua tibi cætera ſignificãda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Dicit ꝙ a ỽbo paſſiuo duo veniūt ꝑticipia ꝑteritū in us. fu-
turꝫ in dus· vt ab amoꝛ amat⁹ amād⁹. Circa lrām ꝑmo ſciēdū
ꝙ q̄dā ſunt ſunt noīa ꝑticipijs ſimilia q̄ nō ſūt dicēda ꝑticipia.
nō em̄ hn̄t ỽba a q̄b⁹ pn̄t deriuari vt tunicat⁹ togat⁹ clamidat⁹
toꝛquat⁹ loꝛicat⁹ caligat⁹ ocreat⁹ ſoleat⁹ crepidat⁹ pileat⁹ aſtut⁹
naſut⁹ coꝛnut⁹ turrit⁹ pellit⁹ crinit⁹ aurit⁹ Aſin⁹ ⁊ lep⁹ ſunt aīa
lia aurita. Eſt aurit⁹ qui mag̅s hꝫ aures vt ioānes ē aurit⁹ Nū
mat⁹. Hoꝛati⁹. Ac bn̄ nūmatū decoꝛat ſuadela venuſqꝫ Lace
at⁹ Contat⁹ Criſtat⁹ Galeat⁹ Manicat⁹ Capitat⁹ magnū hn̄s
caput. ¶ Itē ſciēdū ſecūdo voces in dus terminatę nō ſp ſunt
participia. Qn̄qꝫ noīa qn̄qꝫ ꝑticipia ſunt Cū em̄ exponūtur p
dign⁹ ſunt noīa. vt hic ob h̄ foꝛefactū eſſꝫ truden̄d⁹ in carcerem
eſſꝫ obtrūcand⁹ Eſſꝫ occecād⁹ hoc eſt dign⁹ trudi ī carcerē dig
n⁹ obtrūcari. dign⁹ occecari In quātū autē ſunt ꝑticipia tunc
exponunt̄ per ỽbū futuri tp̄is vt petr⁹ eſt caſtigād⁹ Si ſic expo
nit̄ petr⁹ caſtigabit̄ ꝑticipiū ē. Si vero ſic exponit̄. petr⁹ ē caſti
gatiōe dign⁹ nomē ē. Un̄ ſequit̄ ꝙ liber aliq̄s legēd⁹ ē ſi accipi
atur ꝑticipialit̄ q̄ nō ē legēd⁹ ſi legēd⁹ ſit nomē. ¶ Tercio ſciē
dū ꝙ participiū futuri tp̄is in dus da dum ỽbi paſſiui differt a
gerūdio. Participiū em̄ in dus tēp⁹ ſignificat ſine rei āmiſtra-
tiōe. Gerūdiū vero cōtra rei āmiſtrationē ſignificat ſine tp̄e· vt
tenet me occupatio iuris diſcēdi gerūdiū eſt. nec tēp⁹ ſt futurꝫ.
ſꝫ rei āminiſtrationē. Et participiū futuri tp̄is dictū ē ab alijs
auctoꝛib⁹ alio nomine gerundiuū

Deponēs terna tibi dat cōmune quaterna

¶ Dicit ꝙ a ỽbo deponēti tria veniūt ꝑticipia. pręſēs in ns. p̄
ſeritū in dus. futurꝫ in rus vt loquēs locut⁹ locutur⁹ Sequoꝛ
ſequēs ſecut⁹ ſecutur⁹. ⁊ ſic de alijs. ¶ Sciēdū ꝑmo circa lrāꝫ
ꝙ ỽba deponētalia olim erāt cōmunia. ⁊ ideo adhuc plura depo
nētia iueniunt̄ hr̄e q̄ttuoꝛ ꝑticipia vt Seq̄r ſequēs ſecut⁹ ſecu
tur⁹ ſequēd⁹. vt Nō tibi ſic dices phylli ſequēd⁹ erā. Inuenit̄
em̄ ſeq̄r cōmune ỽbū. vt ꝑdix pſequit̄ in mōtib⁹ Sic ab obliui-
ſcoꝛ obliuiſcēs oblit⁹ obliuiſcitur⁹ obliuiſcēd⁹ quia olim obliuiſ
coꝛ erat cōmune. Inuenit̄ em̄ paſſiue ſignificare Apud Uirgi
liū. Nūc oblita mihi tot carmīa. Ita cōſoloꝛ olim erat ꝯmune
Ut i ſacris lrīs Uox audita ē in rama rachael ploꝛās filios ſu
os noluit ꝯſolari qꝛ nō ſunt. Ita a patioꝛ iuenit̄ paſſiue. vt paſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſus ſū abs te multa. Multa pauꝑ fert nō patiēda diuitib⁹ ꝛ ſic de aliȷs ¶ Scđo ſciēdū q̄dā etiā īueniunᷣ deponētia ꝟba q̄ ꝑ co dē ſignificato ī o ꝰminanᷣ. vt minito lʼ toꝛ. naufrago vlʼ naufra goꝛ Aplʼs. Frēs circa fidē multi naufragauerūt Eſop⁹ Et nūc cū reb⁹ naufragat ipſa fides Participo lʼ oꝛ. Aſſentioꝛ lʼ oꝛ. Cō ſentio lʼ oꝛ. Boeti⁹ Tum ego aſſentioꝛ inquā. Medico lʼ medi coꝛ Uirgili⁹ Semina vidi equidē multos medicare ſerentes. Sic mereo lʼ oꝛ Uirgili⁹ Si bn̄ q̄d de te merui ſuit aut tibi q̄c quā dulce meū. Depco vlʼ depcoꝛ. Sapiē. xxvi. Tanq̄m eq̄ de precauerūt. ꝛ tāq̄ȝ agnē exultauerīt. Deſoloꝛ lʼ deſolo. vt Oſee Adducet vētū de deſto aſcēdentē ꝛ deſiccabit venas ꝰrē. qꝛ fō tes ei⁹ deſolabit. Sic zeloꝛ lʼ zelo. Maligno lʼ oꝛ. Luxurio lʼ oꝛ Murmuro vlʼ oꝛ. ꝛ mlʼta huiōi q̄ oīa hȝ p̄ſcian⁹ in octauo libꝛo

Lex tamen eſt talis ꝙ quē caruere ſupinis

Nō poſſunt rectum ꝑ rns̄ foꝛmare futuꝝ

¶ Dicit ꝙ ꝟba ſupīs carētia carēt ꝛ futuri tp̄is ꝑticipio ī rus termiato. Et ſūt ꝟba carētia ſupīs oīa ꝟba meditatia. ichoatia impſonalia. mlʼta ī vo deſinētia. ꝟba ſecūdē ꝯiugatiōis vī in p̄ terito hn̄tia. q̄ nō regūt accūm pꝛeꝯ placeo noceo caueo valeo pateo doleo pareo liceo oleo taceo careo terreo q̄ hn̄t ſupia. Ca rēt ꝛ ſupīs oīa ꝟba carētia p̄terito. vt Ambio gliſco nideo ſido ſtrido liq̄r medeoꝛ veſcoꝛ remiſcoꝛ. pcdo ferueo conniueo ābigo ſatago dego. ꝛ ſic de aliȷs. Et ꝯpoſita a maneo a in ī mutātia vt emineo imineo. Jtē exceptē actiōis ꝛ ficticia ꝟba. vt clāgit clī git tinnit. ¶ Circa lrām ſciēdū ꝙ ꝟba carētia ſupīs carēt par ticipio futuri tp̄is ī rus. ꝛ p̄teriti tp̄is in ſus tus ꝛ xus ꝛ futu ro iſinitiui quod ſolem⁹ circūloqui ꝑ iſinitiuū ire lʼ iri. Carēt ꝛ verbalib⁹ in toꝛ ī trix ī iuus deſinētib⁹. Secūdo q̄dā ꝟba carēt participiȷs pn̄tis tp̄is. vt odi noui cœpi memini. quāuis apđ vetuſtiſſimos meinēs iueniaᷣ. Quēdā ꝟba carētia ſupīs iueni unᷣ foꝛmaſſe ꝑticipia irregulariᷣ. vt a caleo calitur⁹. vt Cali turas ignib⁹ aras. Ouidi⁹ Sic a moꝛioꝛ carēte ſupio moꝛitu rus irregulariᷣ foꝛmaᷣ. Jta etiam irregulariᷣ iueniūtur foꝛma ta quœdā ab habētib⁹ ſupina. vt ab iraſcoꝛ iraſcitur⁹ ꝛ nō iratu rus. Ab naſcoꝛ naſcitur⁹ ꝛ nō natur⁹. Jtē a ſum quod caret ſu pino futurus quod cōmodato accœpit ab antiquo verbo fuo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Jta ⁊ compoſita ꝓfuturus affuturus defuturꝰ offuturꝰ interfutu
rus ſuperfuturꝰ. Nihil vel ſatis eſt nobis ꝓfuturꝫ. Habet em̄ ſū
vnum ſolum ꝑticipium qđ eſt ens pn̄tis tꝑis q̇ ſolum vtimur
in ſupplectionibꝰ vel ſubaudiēdo. vt animal homo ſupple ens.
Animal' hoīs id eſt animal' entis hoīs. Jtem inueniūtur quæ
dam ꝟba carētia ſupinis formare de ſe irregularit̄ ꝟba frequen
tatiua. vt a lateo latito. pareo hꝫ parito. Egreo habet ægroto.
¶ Tercio ſciēdum ꝟba habētia duo ſupina formāt ab vno ꝑti
cipiū p̄teriti tꝑis. Ab altero futurꝫ vt a pario partꝰ ⁊ pariturꝰ
et eſt partꝰ idem qđ acq̇ſitꝰ. Labit̄ exiguo qđ partū eſt tempore
lōgo. Nō minor eſt ꝟtus q̄ꝫ quærē parta tueri. A naſcor natꝰ
et naſciturꝰ A ruo rutꝰ ⁊ ruiturꝰ. A fruor fructꝰ ⁊ fruiturꝰ Ab
ignoſco ignotꝰ ignoſciturꝰ A careo caſſus ⁊ cariturꝰ. Ab orior
ortꝰ oriturꝰ Morior mortuꝰ ⁊ moriturꝰ Lauo lotꝰ ⁊ lauaturꝰ
et loturꝰ Unde Sacra lauaturas mane petebat aquas

In verbi genere q̄ ſignificatio quære.

Hinc tibi multimodū credas regimē reſerādum
¶ Dicit ꝙ ꝑticipiū ē illiꝰ ſignificatiōis cꝰ gn̄is ē ꝟbū a q̇ deſcē
dit. vn̄ fit ꝙ ꝑticipiū regit illū eūdē caſū quē regit ſuū ꝟbū a q̇
deſcēdit. vt amo actiui ē gn̄is regēs accūm vt amo lr̄ās. ita ſua
ꝑticipia amās ⁊ amaturꝰ hn̄t eādē ſignificationē ⁊ regūt eūdē
accūm. vt amās lr̄ās. amaturꝰ lr̄ās Amor paſſiui ē gn̄is regēs
abltūm. vt amor ab illo Jta ſua ꝑticipia eandē hn̄t ſignificatio
nē ⁊ regūt eūdē caſum. vt Amatꝰ a deo. amādꝰ a deo. Sꝫ ꝑtici
pia ꝟbi paſſiui regēt̄ duos accōs etiam regūt accm̄. vt ſūt ꝟba
vehemētiſſimæ trāſitiōis. vt doctꝰ ſū grāmaticā. docēdꝰ ſum
grāmaticā. Jtē ꝑticipia ꝟbi ipſonal' hn̄t etiā regimen ſui ꝟbi.
vt em̄ dicit̄ docet grāmaticā Jta doctū ē grāmaticā. docēdū eſt
grāmaticā. vēdit̄ tāti. vēditū ē tāti. Qđ ſi deſcēdit a ꝟbo abſo
luto retinet ꝯſtructionē ſui ꝟbi. hͦ ē regit accūm mediāte ꝑpoſi
tiōe. vt itur ad forꝫ. itū ē ad forꝫ. itū ē ad arma. vētū ē ad ꝟbera
Comicꝰ Cū ventū eſſꝫ ad dianæ ſupple edem Et ꝑticipia ꝟborꝫ
impſonaliū nō reperiunt̄ i ns nec i a ſꝫ ſolū i vm. vr vētū ē. cur
ſū erat. ſeſſum ē. Jdeo male dr̄ ſitꝫ bn̄ vētꝰ Sꝫ aduētui ego vr̄o
plurimū gratulor. vel gratiſſimꝰ mihi eſt veſter aduentꝰ. ibi ad
uentus eſt quartæ declinationis nomen. ¶ Sciendum primo
ꝙ poteſt participium regere omnes caſus a parte poſteriori.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Ntūm. vt ioānes eſt futurꝰ epiſcopꝰ. eſt futurꝰ doctoꝛ. ē euaſu
rus doctꝰ Iſte eſt vocatꝰ iacobꝰ Iſte eſt factꝰ eps̄. vt dionyſiꝰ ex
tyrāno magiſter ludi factꝰ eſt. teutonice eyn ſchoelmeyſter. qꝛ
ludꝰ lraꝝ ſchola dꝛ. Joānes ab omnibꝰ eſt habitꝰ bonus. hoc eſt
bonꝰ dictus. Gtm̄ Miſertꝰ mei. Dtūm. fauēs mihi. Accūm. a
mās lrās. Abltūm. nullo indigēs. pane veſcēs. rōne vtēs Re
gūt ⁊ ꝑticipia vtūm. vt Uirgiliꝰ. Coniugio anchiſa venerꝭ di⸗
gnitate ſupbe. Qď ſic exponit̄. O anchiſa dignate id eſt habi⸗
te digne ſupbo cōiugio veneris. vbi ꝑticipiū habite copulat int̄
duos vtōs. Et ſic ꝑticipium regit vtūm in appoſito. Itaqꝫ pt
dici. O ſcholaſtice future docte. O petre future docte. ¶ Pri
mo circa lrām ſciendū ꝙ v̄bum cōmune actiuæ ⁊ paſſiuæ ſig⸗
nificās format de ſe q̄ttuoꝛ ꝑticipia pn̄s in ens futuꝝ in rus. q̄
ſolum actiue ſignificāt. futuꝝ in dus qď ſolū paſſiue ſignificat
Solum vero p̄teritū in tus actiue ⁊ paſſiue ſignificat. vt vene
rās ⁊ veneraturꝰ ſignificāt actiue. vt ſum venerās illum vene⸗
raturꝰ illum · Venerādꝰ paſſiue. veneratꝰ actiue ⁊ paſſiue. vene
ratꝰ ſum illum. veneratꝰ ſum ab illo. ¶ Secūdo ſciendū ꝙ ꝑti
cipia quæ veniūt a v̄bo neutropaſſiuo ſolum actiue ſignificāt.
vt prādens pranſus pranſurꝰ. Audeo audens auſus auſurus.
Sꝫ ꝑticipia veniētia a v̄bis neutris paſſiuis vt exulo vapulo
⁊c̄. ſolum paſſiue ſignificāt. vt exulās a re publica. exulās a cæ
ſare. vapulans a magiſtro. Ita oīa ꝑticipia hoꝝ v̄boꝝ naſcoꝛ et
oꝛioꝛ p̄ter cæteroꝝ deponētium legem ſignificāt paſſiue. vt na
ſcēs natꝰ naſciturꝰ. vt natꝰ ab illo. Nobili genē natꝰ Patiēs a
te multa. paſſus paſſurꝰ a te multa. Alia deponētia cū ſuis ꝑti⸗
cipijs actiue ſignificāt ¶ Tercio ſciēdum ꝙ quædā ſunt ꝑtici
pia q̄ in voce actiua paſſiuā habent ſignificationē. vt Euidens
negociū illud dꝛ qď euident ⁊ apte videt̄ nō qď videt ⁊ ītelligit
Indulgēs facies cui indulget̄ ⁊ adhibet̄ opa in oꝛnādo. hoc eſt
pulchꝛa facies ⁊ nō quæ alijs īdulget. Ita honoꝛificēs magni
ficēs ⁊ ſimilia a facio deriuata relata ad rem inaīatā paſſiue ſig
nificant ⁊ ſic ludi dicunt̄ honoꝛificētiſſimi id eſt honoꝛifice fa
cti ⁊ nō faciētes. Magnificētiſſimi ludi id eſt magnifice facti
nō faciētes. Si vero eadem ꝑticipia referātur ad rem animatā
actiue ſignificāt. vt magnificēs ſiue magnificꝰ homo quod ma
gis in vſu eſt id eſt q̄ magnimitatē facit Munifaciēs ſiue mu
nificus quod magis in vſu eſt id eſt magnifice dans munera.

¶ Quarto ſciēdum Quædā ſunt ꝑticipia quæ ſub voce paſſiua tus actiue ſignificāt ſiue habēt ſignificationē actiuā. vt circūſpect⁹ qui circūſpexit h̕ eſt prudens ꝛ ſagax ꝛ nō q̇ circūſpicit paſſiue. q̇a ille appellari ſolet cōſpicuus. Cōſiderat⁹ qui agenda cōſiderat. ꝛ incōſiderat⁹ qui agēda nō ꝯſiderat. Diſert⁹ qui ꝓbe diſerit nō qui nō q̇ diſerit. Caut⁹ qui ſcit ſibi cauē nō cui cauet Tutus q̇ tuet alios vt tut⁹ portus tuta vrbs nō ꝙ ab alijs defēdat. Qñqꝫ tñ in orōnib⁹ paſſiue ſig̃t. vt tutus ſum ab hoſtibus id ē munit⁹ Argut⁹ qui arguta ſollertia arguit ꝛ iueſtigat. nō autē ab alio acute intellect⁹ ꝛ iueſtigat⁹. Falſus q̇ fallit. Comicus. Cenſes ne me aliquā cām fictā falſam ineptā faltē potuiſſe ꝓloqui. Aliqñ tñ paſſiue iuenit. vt apud eūdem. Carine falſus es. i. decoept⁹ Saluſti⁹ Nec ea res me falſum habuit. Content⁹ qui cōtinet qđ aio ſatis facit nō qui ꝯtinet. Tacit⁹ qui tacet nō qui tacet. Uirgili⁹ tñ paſſiue poſuit dicēs. Quis te magna cato tacitū aut te coſſe relinq̃t. Seneca. Qđ tacitū eſſe vel nemiui dixeris. Profuſus. i. ꝓfundēs. Saluſti⁹ Catilina erat alieni appetēs ſui ꝓfuſus. Fluct⁹. i. fluēs ꝛ cadēs. vt apđ eundem Saluſtiū Diuitiaꝝ ꝛ formæ gl'ia flura atqꝫ fragil' ē: ꝟtus ingenij clara æternaqꝫ habet Scit⁹ qui ſcit. ꝛ ſic int'rogatiões platonis dicunt eſſe ſcitæ. h̕ ē aſtute ꝛ vafre liſtich ſcharp. ꝛ cū mag̃ arte ꝯpoſitæ Comic⁹ Scitū hoim hic prorſus ſtultos ex inſanis facit. Defect⁹ qui deficit virib⁹. vt defecta ſenect⁹. defecta ætas. Apud martialē Dulcia defecta modulat carmia lingua. Cātator cygn⁹ funeris ipſe ſui. Apud Quintilianū. Defectaqꝫ labore ſenect⁹ mag̃ ꝑs mortis nihil mihi relinq̇t ꝛc. Emerit⁹ qui oīno extra meritū eſt præ ſenio. Et ita q̇dā milites dicunt emeriti. vt ij q̇ herculis ad poſtē arma ſua fixere. teutoice dye den ſchilt an dye wāt gehāghē heft. Etiā boues dicuntur emeriti. naues dicunt emeritæ quæ ſcꝫ nō valēt i mari. Exoletus ē adult⁹ teutoice alt. vt domi reliq̇t exoletā ꝟginē. Exoletus etiā eſt ſcortū maſculū. Oblitterat⁹ qui obliuioni id qđ ſciuit tradidit. Jurat⁹ qui iurauit vt iurati ꝯſules. Excretus qui excreuit. ꝛ dr excret⁹ a creſco. Sunt tñ quædā ex dictis q̇ nonnunqꝫ iueniunt actiue. vt hæc ſcit⁹ contēt⁹ fluxus falſus tacituſqꝫ. Ignot⁹ caut⁹ circūſpectuſqꝫ diſert⁹ Argut⁹ tutus ꝓfuſus cōſiderat⁹. diſcret⁹ quoqꝫ ſic hæc ſunt tibi ꝑticipata. Actū vel paſſium ſignātia voce ſub vna. Sæpi⁹ ipſa tñ actū tibi ſignifi-

cabūt ¶ Tercio ſciēdum q̄ vna atq̄ eadem ſæpe vox ꝑticipijs duob⁹ deducit̄ v̄bis. vt pendēs a pendo vel pendeo. licēs a liceo l' liceoꝛ. merēs a mereo vel mereoꝛ. quærēs a quæro vl' queroꝛ. mināſ a mino l' minoꝛ. Cicero. Moꝛtē ſingul' hoꝛis īnpendē tem cogitāſ q̄s p̄t æquo aīo ſubſiſtē. Ita impendēs aen ſtaende deſcēdit ab impēdeo. Et hæc poſterioꝛa tria quærēs mœrēs mināſ etiam variāt quātitatem ꝛ ꝑoꝛem ſyllabā ꝓducūt vel coꝛripiūt rōne diuerſi ꝑmitiui Apud Virgiliū. Nec plura querentē paſſa venus medio ſic int̄fata doloꝛ ē. vbi querentē ꝑoꝛem ſyllabā coꝛripit. A deponēti em̄ qnreoꝛ deducit̄. Sic īueniūtur quædā ſub paſſiua voce vt paſſus a patioꝛ. vt nulla pericula paſſus. et a pandoꝛ. vt paſſis criminib⁹ Concret⁹ a cōcreſcoꝛ et a cōcernoꝛ. Mulſus a mulceoꝛ vel mulgeoꝛ

Dum mutat regimen fit ꝑticipāſ tibi nomē.

Dum ꝑdit temp⁹ dum ꝯpat aſſociamus

Iſtis cōpoſitum dū ſimplex ſit tibi v̄bum

¶ Dicit q̄ ꝑticipiū q̄ttuoꝛ modis fit nomē. vno q̄dē mō mutatiōe regiminis ſiue ꝯſtructiōis tū ſcʒ cū aliū caſū regit q̄ ſuū v̄bū. h̄ mō fiūt noīa ꝑticipia p̄ntˀ tp̄is ꝛ q̄dā p̄teriti tp̄is. Exemplū de p̄nti vt amāſ iuſticiā ꝑticipiū ē: ſʒ amāſ iuſticiæ nomē. Verbū em̄ amo accūm regit nō gtūm. Sic appetēs alienū ꝑticipiū eſt. appetēs vero alieni nomē. Apd Saluſtiū. Appetēs alieni ſui ꝓfuſus. Patiēs algoꝛē ꝛ inediā ꝑticipiū eſt. Patiēs algoꝛis ꝛ inediæ nomē. Et ē inedia idē q̄d fames. ꝛ ſic de alijs ꝑticipijs i ens q̄b⁹ auctoꝛes vſi ſūt. nō em̄ oib⁹ ſunt vſi. De p̄terito exēplū. vt doct⁹ grāmaticā ꝑticipiū ē. doct⁹ grāmaticæ nomē. doceoꝛ em̄ grāmaticā d̄r. nō doceoꝛ grāmaticæ Ita ī doct⁹ pilæ ꝓfuſus ſui. apd̄ Saluſtiū In doct⁹ pilæ Apd̄ hoꝛatiū. q̄d eſt nō ꝑp̄t ꝯpoſitionē ¶ Scd̄o ꝑticipiū fit nomē tp̄is amiſſione. h̄ ē q̄n ꝑticipiū nullū tēp⁹ ꝯnotat Et h̄ mō fiūt noīa ꝑticipia p̄teriti ꝛ futuri tp̄is ꝛ p̄ntˀ tp̄is. vt ſūt oēs amātes. i. aōꝛe capti. docti ꝛ eruditi laudant̄ ab oib⁹ De futuro i dus vt amād⁹ cū ſignificat nō eū q̄ amabit̄ ſʒ eū q̄ ē dign⁹ amari. vt merito amāda eſt v̄t⁹. i. dig̃ amari. Merito laudād⁹ eſt diuus. Hieronym⁹. Sic ꝑticipiū futuꝝ in rus inuenit̄ nomē factū. vt apd̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Senecā de naturalibꝰ quæſtionibꝰ. Nullā autē mētionē fecit
cometaꝝ. nō ꝑtermiſſurꝰ. nō tempꝰ ſignificat ſꝫ qualitatē hoīs
et animi volūtatem. hoc eſt talis q̄ nō ꝑtermittēt. Apd̄ Quin
tilianum. Neqꝫ omnino huiꝰ rei meminit vſ q̄m poeta ipſe ꝑfe-
cto nō taciturꝰ de tāta ſua gloria. Et apud Plinium. Confero
quinquaginta millia mūmum plus collaturꝰ ¶ Tercio ꝑtici-
pium fit nomē comparatiōe vt amās amātior amātiſſimꝰ. In
dulgēs indulgētior indulgētiſſimꝰ Sic cōiunctꝰ amatꝰ accep
tus inuiſus or ſſimꝰ Paulꝰ eſt mihi omniū familiaritate l' ſan
guine cōinnctiſſimꝰ ¶ Quarto ꝑticipiūm fit nomē compoſiti
one. h̄ eſt cum componit̃ cum dcōne cum qua ꝟbum ſuū nō cō
ponit̃. vt inuocatꝰ id eſt nō vocatꝰ Paraſiti inuocati ſolēt eſſe ī
cōuiuio. dye boeuē komen ongeropen. Illectꝰ ongeleſen. vt ille
ctum remiſit libꝝ. Infectꝰ nomē q̄ſi nō factꝰ. Unde vulgo di-
citur. Nō pn̄t facta ꝑ infectis haberi. dat geſchiet is dat moet
geſchiet bliuen. Oratores redierūt re infecta. Ariſtoteles. vi.
ethicoꝝ. Hoc ſolo ꝓuatꝰ eſt deꝰ ꝙ facta infecta facē non poteſt.
Illaudatꝰ id eſt illaudabil'. Apud Uirgilium. Aut illaudati
neſcit buſiridis aras. Inacceſſus nomē eſt ꝑ iacceſſibil'. vt hæc
inacceſſa ⁊ inexpugnabilis arx eſt. Apud Uirgilium. Diues i-
acceſſos vbi ſolis filia lucos. hoc eſt inacceſſibiles lucos. q̄ſi pe-
riculoſos acceſſu cum iam ad eos acceſſiſſent vlixis ſociȷ̄. Job.
xxxix. In petris manet ⁊ in preruptis ſilicibꝰ cōmorat̃ atqꝫ in-
acceſſis rupibꝰ. ¶ Quinto ꝑticipium dr̄ fieri nomen quādo ei
iungitur Infinitiuꝰ fore vt credo me amātem tui fore. Nō opi
nor te acceptum illi fore ⁊ nō ab illis. Cicero. Spero amicici
am noſtram notam poſteritati fore. nō dixit a poſteritate Spe
ro hūc puerum admirādum virum fore id eſt admirabilem Ibi
admirādum nomē eſt. Fore eim̄ nunqꝫ iungit̃ futuri temporis
participio. Unde dicēdum eſt Spero te amatorem vel amiciū
fore. nō autem amaturum fore ſed tātum amaturum. Timeo
te verberādum fore. ſed timeo te verberādum. vel adiūcto infi
nitiuo ꝟbi ſubſtantiui. vt timeo te verberādum eſſe. ¶ Sexto
participium dicitur fieri nomē cum ſubſtantiuatur ⁊ tūc neu-
tri ſolet eſſe generis. vt antecedens cōſequens accidens contin-
gens decens cōueniēs præſens cum tempꝰ ſignificat Præſens
enim quandoqꝫ idem eſt quod fauens. Unde Uirgilius. Nec
tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Eſt etiam ſubitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

vt apud Uirgilium Præſentemqꝫ viris intentāt omnia mor
tem. Hic præſens venenum ꝛ pſentiſſimū venenum dicit qđ
ſubito occidit pſentiſſima medicina quæ cito ſanat. Uenire in
rem præſentem eſt in diem iudicij vel in locum vbi eſt aliq̄ res
trāſigēda venire. Apud Ciceronem. Cōtra officium eſt minꝰ
anteponi maiori. vt ſi cōſtitueris te cuipiam aduocatum in rē
præſentem eſſe venturꝫ atqꝫ interea grauit̄ ægrotare filiꝰ cœpe
rit nō ſit cōtra officium nō facē quod dixeris. ¶ Sciēdum ex
quo eadem vox ſit ꝑticipium ꝛ nomē nō tamē vtrobiqꝫ manet
idem ſenſus. Nam multum intereſt int̄ has bibēs vini ꝛ bibēs
vinum. Amās iuſticiæ ꝛ amās iuſticiam. Patiēs algoris ine
diæ vigiliæ laboris. ꝛ Patiēs algorem inediam laborem. ꝛ cæ
tera. Nam ad veritatem illiꝰ bibēs vini vbi bibens nomen eſt
nō neceſſe eſt vt in præſenti tempore vinum bibat nec vt amās
iuſticiæ in præſenti tempore amet. ſignificat em̄ ibi ſine tempo
re ꝛ ſufficit eum habere habitum iuſticiæ quem ꝛ dormiēs ha-
bere poteſt. Sꝫ ad veritatem harꝫ bibens vinum amās iuſticiā
reqrit̄ vt in pn̄ti tp̄e vinum bibat ꝛ iuſticiam amet. Sunt em̄
bibēs ꝛ amās ꝑticipia pn̄tis tp̄is ī his orōnibꝰ. vnde de dormi-
ente dici pt̄. hic iacet bibēs vini ſed nō bibēs vinum. Ita etiam
de dormiēte dici pt̄. Petrꝰ eſt amās mei. Eſt etiā dr̄a int̄ iſtas
et ſil'es doctꝰ grammaticā ꝛ doctꝰ grāmaticæ. Nam doctꝰ grā
maticam vbi doctꝰ eſt ꝑticipium. pt̄ eſſe vera de eo q̄ ſciuit grā-
maticam ꝛ eam nūc oblitꝰ eſt. de q̄ iſta doctꝰ grammaticæ falſa
eſt vbi doctꝰ nomen eſt. ꝛ ſic aliq̄s pt̄ eſſe doctꝰ grammaticā ſed
nō grāmaticæ. vt is q̄ eam grāmaticā quam doctꝰ eſt oblitus
eſt. Sic alia ꝑticipia p̄teriti tp̄is faciūt ambiguū ſenſum. vt ꝓ
uatꝰ ab illo ꝑticipium eſt. ſed ꝓuata perſona ꝓuata bona nomen
eſt. Sic beatꝰ quādo idem eſt quod beatificatꝰ participium eſt.
vt beatꝰ a deo dr̄ aliq̄s. Sed beatꝰ quādo idem eſt qđ fœlix no-
mē eſt. vt beatꝰ petrꝰ Unde iſta locutio. Deꝰ eſt beatꝰ vera eſt ſi
beatꝰ ē nomē. falſa vero ſi beatꝰ ē ꝑticipiū. Ita iſtud nomē calci
atꝰ facit ābiguū ſēſū Nā calciatꝰ cū ē ꝑticipiū. ē is q̄ fuit ab ali
quo īdutꝰ calcijs Sꝫ Calciatꝰ nomē q̄ hꝫ iam calcios ī pedibꝰ.
Un̄ iſta locotio. iſte frat̄ minor ē calciatꝰ demōſtrādo hoīeꝫ nu
dis pedibꝰ eſt vera ſi calciatꝰ eſt ꝑticipiū: falſa eſt ſi eſt nomē Si
militer dicendum eſt de illis nominibus caligatus capuciatus
Etiam item differentia eſt inter participium futuri temporis.

in dus terminatum. ⁊ inter nomina in dus terminata facta ex p
ticipijs, vt legēd⁹ participiū. vt liber eſt legend⁹. Si legendus
eſt ꝑticipiū fit cum tempore ⁊ ſic reſoluit per v̾bum futuri tem-
poris liber leget. Si vero nomē eſt reſoluit ſic. liber eſt legēd⁹
hoc eſt liber eſt legi dign⁹ Unde ſæpe hæc eſt vera liber eſt legē
dus ſi legend⁹ eſt ꝑticipium quæ tamē falſa eſt ſi legend⁹ eſt no
men. q̄ꝛ multa legunt nō legēda. ⁊ multa docent nō docenda.
immo dedocēda. In illis orōnib⁹ participia in dus ſemꝑ trāſe
unt in vim nominis. ⁊ ſemꝑ reſoluēda ſunt per dign⁹. vt æſti-
maui, hāc rem ſignificādam. Cenſui tibi illud ſignificandū id
eſt dignum ſignificari.

EST poſt p̄dicta cōſtructio iure locāda
In geminas partes ꝯſtructio ſcinditur. illi
Trāſitio debet intrāſitioq̄ȝ ſub eſſe:
Cum partes ꝑ quas cōſtat cōſtructio plena
Signāt diuerſa cōſtructio trāſeat illa
Judiciū ſit idem tanq̄ȝ diuerſa notādo
Hanc in mēbra duo diſtinguere cōuenit. eius
Sunt ſpecies ſimplex quæ trāſit: quæq̄ȝ retrāſit.
Eſt intrāſitio tibi per p̄dicta notāda
Per binas ſpecies hāc diſtingues q̄ꝛ ſimplex
Hanc intrāſitio pariterq̄ȝ reciproca ſcindūt
Ecce per exempla tibi res eſt notificāda
Hic ſociū ſuperat vel marcū tullius orat.
Tullius eſt marcus. bos eſt leo. capra iuuencus
Se regit hic. ego me. tu te. nos diligim⁹ nos
Iſti ſe ſociāt. vos autem diligitis vos.

¶ Superi⁹ docuit de regimīe. hic vult docē de ꝯſtructiōe. Et
eſt cōſtructio quādo. ꝑ nomē ſecūdæ impoſitiōis. Et ſic cōſtru
ctio eſt oratio ex dictionib⁹ cōpoſita vt hō currit. Eſt etiā con-

ſtructio quã doq̄ʒ nomẽ ꝑmæ impoſitionis ⁊ ſic ſignificat res ſi ue ꝯpoſitionẽ reꝝ inquãtum res diſtinguit̃ ꝯtra vocabulum. ⁊ hoc modo domꝰ dicit̃ ꝯſtrui ⁊ murꝰ cõſtrui dʒ. In ꝑori accepti one h̕ eſt quãdo eſt nomẽ ſecũdæ impoſitiõis hic accipit̃ in tex tu. Nec opꝰ eſt illa ꝓlixa definitiõe ꝯſtructionis. Conſtructio eſt cõſtructibiliũ vnio ex modis ſignificãdi cauſata ad exprimẽ dum mẽtis cõceptum finalit̃ adinuẽta. Nam modi ſignificã di neqʒ ſunt cauſa regiminis neqʒ ꝯſtructionis. imo ſola volun tas bonoꝝ auctoꝝ int̃ quos cõuenit talem dictionem talem re gere caſum. ⁊ aliquam dictionem trãſitiue cõſtrui vel intrãſiti ue. ¶ Subdit autor In geminas ꝑtes q̄ cõſtructio ẽ duplex Quædã trãſitiua quædam intrãſitiua. Cõſtructio trãſitiua ẽ in qua ꝑtes orõnis ſignificãt diuerſa. vt video petꝝ. liber petri. Vel vident̃ ſignificare diuerſa. vt video me hũanitas petri. Cõ ſtructio intrãſitiua eſt in q̃ ꝑtes orõnis idem ſignificant.. vt ho mo currit. animal homo· Vel vident̃ ſignificare idem vt homo rudibilis. Vnde dcões intrãſitiue ꝯſtrui eſt dictiões idem ſig nificare. Dictiões idem ſignificare eſt eas poſſe de eodem veredi ci ſiue p̄dicari. ⁊ h̕ ꝓbat dialectica per ſyllogiſmũ expoſitorium Et eſt ſyllogiſmꝰ expoſitoriꝰ cuiꝰ medium eſt h̕ aliq̊d id eſt ter minꝰ ſingularꝭ. vt ſortes currit eſt cõſtructio intrãſitiua. quia eius cõſtructibilia ſignificãt idem. qđ ſic ptʒ. h̕ currit ⁊ h̕ idem eſt ſortes ergo ſortes currit. Sic homo albꝰ facit cõſtructionẽ intrãſitiuã. qꝛ pñt de eodem dici vt h̕ eſt album ⁊ h̕ idem eſt hõ Sic omnia dicta in logica eadem numero faciũt cõſtructionez intrãſitiuam. h̕ eſt ſignificãt idem. Et vbi v̉bum pſonale regit ntĩm a ꝑte anteriori vt ſortes currit. ⁊ vbi v̉bum ſubſtãtiuum copulat ſimiles caſus ſemꝑ fit cõſtructio intrãſitiua. Tranſiti ua fit ꝑ oppoſitũ ⁊ eſt in qua cõſtructibilia ſignificant diuerſa. Illa vero ſignificãt diuerſa quæ nõ pñt dici de eodem. vt video aſinum quæ eſt trãſitiua. qꝛ nõ p̄t dici hoc eſt aſinꝰ ⁊ hoc idem eſt ego videns ⁊ ſic de ſimilibꝰ. ¶ Sciendũ ſecũdo circa lrãm. Cõſtructio illa etiam dicit̃ trãſitiua in qua ꝑtes vident̃ ſignifi care diuerſa quæ idem ſignificãt. vt humanitas petri. Vident̃ etenĩ ibi ꝑtes ſignificare quibuſdã diuerſa quæ tamẽ idem ſig nificãt. Valet enĩ humanitas petri idem qđ homo petrꝰ Nul la enĩ abſtracta ſignificãt rem diſtinctã a cõcretis. præt̃ abſtra cta ꝑmæ ⁊ terciæ ſpeciei q̃litatꝭ. vt Sciẽtia petri ẽ cõſtructio

trāſitiua. q꞉ petrꝰ nō eſt ſciētia. Sic albedo petri. caliditas pe-
tri. Un̄ multi decipiunt̄ ex ſilitudie vocis. vidētes em̄ calidita
tē eſſe aliā a re calida. credūt ⁊ humanitatē ſorteitatē alias eſſe
ab hoīe ⁊ a ſorte. Un̄ oīa alia abſtracta q̄ nō ſunt de p̄ma ſpecie
qualitatꝫ vel tercia nō ſignificāt formas. ſꝫ ſunt īuēta ornatus
cauſa. vt hæc abſtracta humanitas aīalitas riſibilitas. Nihil
em̄ ē humanitas aliud q̄m hō nihil riſibilitas q̄m riſibile. Ita
etiā ornatꝰ cauſa. Cicero dixit lentulitatē ⁊ appietatē a lētulo
et appio. Un̄ multi decepti ſūt putātes tales locutiōes ſiliter
ſignificare ī oī re calida ē caliditas. ⁊ ī omni hoīe ē humanitas
qd̄ falſum ā. Nā in iſta in oī re calida ē caliditas ꝑt rē vel for-
mā accidentalē diſtinctā a re calida. p̄t em̄ adeſſe ⁊ abeſſe. Sed
in iſta in oī hoīe ē hūanitas nō ſignificat̄ humanitas eſſe forma
diſtincta ab hoīe vt q̇dā putāt. ſꝫ valet hāc oīs hō eſt hō. Un̄
male arguit̄. caliditas eſt res diſticta a re calida. ergo hūanitas
eſt res diſtincta ab hoīe ⁊ ē fallacia figuræ dcōnis ꝓueniens ex
ſilitudie vocis. Silit̄ ꝑtes vident̄ ſignificare diuerſa vbi aliq̇d
attribuit̄ deo. vt iuſticia dei ꝟtꝰ dei. ⁊ ſic de aliꝭ ꝓprietatibꝰ deo
attributꝫ. q̄ idem ſunt qd̄ deus. Un̄ iuſticia dei eſt ꝯſtructio in
trāſitiua. Juſticia aūt hoīs dr̄ eſſe cōſtructio trāſitiua. q꞉ iuſti
cia in hoīe dr̄ formā hoīs. Juſticia autem dei ē diuina ſubſtātia.
¶ Secūdo ſciēdū circa lrām ꝙ ſæpe vnꝰ atq꞉ idem caſus p̄t cō
ſtrui trāſitiue vel intrāſitiue ⁊ facē ambiguas locutiōes vt ſub
ſtātia petri vnꝰ ſenſus eſt ſi ꝯſtruit̄ intrāſitiue gtūs ſubſtantia
quæ eſt petrꝰ. ſubſtātia em̄ dicit̄ de materia ſiue potētia. ⁊ de for
ma ſiue ꝑfectiōe ⁊ de toto ꝯpoſito. ⁊ ſic hō ponit̄ in p̄dicamēto
ſubſtātiæ nō vt ꝑs. ſꝫ vt totū ꝯpoſitū. Si vero ꝯſtruit̄ trāſiti
ue tūc tūc ſenſus ē poſſeſſio petri vl' res failiarꝫ petri. Dicit̄ de fi
lio ꝓdigo q̇ ꝯſūpſit ſubſtātiā ſuā cū mētricibꝰ. Sic amor dei ē
ambigua locutio. q꞉ gtūs p̄t conſtrui intrāſitiue. ⁊ ē amor quo
deꝰ amat vel trāſitiue ⁊ eſt amor quo aliꝰ deum amat. ¶ Circa
cōſtructionē reciprocā eſt notādū ꝙ ꝯſtructio reciproca hꝫ fie-
ri ꝑ obliquos iſtoꝝ ꝓnominū ego tu ſui. Et quādoq꞉ ꝑ poſſeſſi
uū ſuus. vt ego diligo me tu te ille ſe. Eſt tamē differētia inter
hæc tria ꝓnomina. nam mei tui nō faciūt ſolūmodo cōſtructio
nem reciprocā. ſed etiam trāſitiuā. vt ille videt te. ioānes verbe
rat me. ſed ſui facit ſolum cōſtructionem reciprocā ⁊ hoc ꝑ om
nes caſus. Secūdo differūt. nā loco illiꝰ ꝓnoīs ſui nō p̄t poni

in eadē ſentētia aliud ꝓnomē neqꝫ ſui loco alterius. ⁊ ħ ē ſūme
cauēdū. vt rex hoſtē ſuperās fecit ei vulnera vbi nō licꝫ ponē ꝓ
nomē ſibi qꝛ ſeipm̄ vulneraſſꝫ. qꝛ ꝓnomē reciprocū ſui poit ſꝑ
modū patiētis ſup ſubſtātiā agētē ⁊ ꝑ reciprocationē idem fit
agēs ⁊ patiēs. Qn̄cūqꝫ ħ ꝓnomē reciprocū ſui vł ſe ſequit̄ di-
uerſas t̄cias ꝑſonas tūc ſꝑ refert̄ ad ꝑſonā ꝑ̄ncipalit̄ agentē. vt
in euāº. Rogauit ieſū q̇dā phariſeꝰ vt apud ſe prādēt. ſenſus ē
ꝙ ieſus prādēt apud pharizeū ⁊ nō pharizeꝰ apud ieſū. Et ſic i
iſta. Neſcit abeſſe deꝰ in ſe ſperātibꝰ. i. in deo ⁊ nō in ſeipſo Sꝫ
cū q̇s velit facē relationē ad rē nō ꝑ̄ncipalit̄ agentē. tūc ſe ł dꝫ
cōponi cū ꝓnoīe ipſum vel cū ſeipſo gemiari. vt Quæſiuit do-
minꝰ a petro an ſeſe diligēt ł an ſeipm̄ diligēt. Priſcianꝰ ⁊ Pe
trꝰ heliæ. dicūt ꝙ ꝓnomē r̄ciprocū ſuū poſſeſſiuū eodē mō pt cō
ſtrui reciproce ſicut de ſui dictum ē. ⁊ ħ eſt verꝫ reſpcū ꝓnois ꝓ̄
mæ ꝑſonæ p̄cedētis. vt rogat me ille vt ſuꝰ filiꝰ miſtret mihi.
Jlle petit te vt ſuo ꝓſis filio. ſꝫ ħ nō p̄t fieri in nudis tercijs ꝑ
ſonis de q̇bꝰ eſt regula. Qn̄cūqꝫ a tercia ꝑſona fit reciprocatio i
terciā ꝑſonā ꝑ ħ poſſeſſiuū ſuus a um. tūc fit ſemꝑ amphibolo-
gia. i. dubioſa ſentētia. Eſt em̄ ſemꝑ dubiū ad quā eaꝝ ꝑſonaꝝ
ꝑtineat poſſeſſio. vt iſte rogat illū vt ſuo filio īdulgeat ł parcat
Hic dubiū eſt cuiꝰ ſuo filio an ſuo rogātis an eiꝰ qui rogat̄ Jſte
rogat paulū vt ſuū erudiat filiū. Petrꝰ heliæ mouet aliq̄s q̄ſti-
ones circa ꝯſtructionē reciprocā an ſint admittēdæ an nō. ego
et tu diligimꝰ me. tu ⁊ ille diligit̄ te. ⁊ ego ⁊ ille diligimꝰ ſe. Di
cēdū ꝙ ꝓ̄mæ duæ ſūt admittēdæ ſꝫ vltima nō. nā ille duæ pri
mæ ſūt ꝯſtructōes reciprocæ. nā ⁊ te ⁊ me pn̄t referri ad perſo
nā præcedentē ꝑ̄ncipalit̄ agentē. ſꝫ vltia nō eſt admittēda Nā
ſe nō p̄t referri ad ꝑſonas quæ ſunt in agēdo æque ꝑ̄ncipales.
ſed ſe ſꝑ dꝫ referri vt ꝓ̄us dictum ē ad ꝑſonā ꝑ̄ncipalit̄ agentē.
Jtē ego ⁊ tu diligimꝰ me. hic me refert̄ ad ego. Et hic ego ⁊ tu
diligimꝰ te. hic te refert̄ ad tu. ⁊ hoc notū eſt.

Actus trāſitio ꝑſonarūqꝫ notentur

Quādo nō trāſit actus nec paſſio cuiquā

Jnfertur nunquā trāſit cōſtructio plena

Filius alphei iacobiqꝫ maria quieſcūt

¶ Poſtq̄ꝫ autor poſuit ꝯſtructionē trāſitiuā ⁊ itrāſitiuā. ħ di-

nidit adhuc cõſtructionẽ trãſitiuã actuũ ꝛ ꝑſonaꝝ ꝛ ꝯſtructio intrãſitia eaſdẽ hꝫ diuiſiões. Jtẽ Cõſtructio itrãſitia actuũ eſt qñ act⁹ ꝟbi nõ trãſit ĩ aliquẽ obliquũ lʼ qñ ꝑ alteꝝ cõſtructibile in ꝯortaꝉ act⁹ Jtẽ ꝯſtructio trãſitia actuũ ẽ qñ ꝯſtructibilia ſignificãt diuerſa. lʼ qñ ꝑ alteꝝ ꝯſtructibile ĩportaꝉ act⁹ vt mgr̃ ꝟberat diſcipulũ. Jtẽ ꝯſtructio itrãſitiua ꝑſonaꝝ ẽ vbi ꝯſtructibilia ſignificãt idẽ. ꝛ ꝑ neutꝝ cõſtructibile ĩportaꝉ act⁹. vt aĩal hõ. ꝟt⁹ dei. Jtẽ ꝯſtructio trãſitia ꝑſonaꝝ ẽ vbi ꝯſtructibilia ſignificãt diuerſa ꝛ ꝑ neutꝝ ꝯſtructibile ĩportaꝉ act⁹ vt equ⁹ petri maria iacobi. Jtẽ ꝑ actũ ħ ĩtelligiꝉ ꝟbũ. ꝛ per perſonã intelligũtur aliæ partes orationis.

Conſtrue ſic caſum ſi ſit ꝓpone vocantẽ
Mox rectum pones. hinc ꝑſonale locabis
Verbũ. quod primo ſtatues ſi cætera deſint.
Tercius hinc caſus ꝛ quart⁹ ſæpe ſequũtur
Aut ꝟbo ſubdes aduerbia. ſubde ſecundũ
Caſnm rectori. debet vox ꝓpoſitiua
Quarto ꝯiungi vel ſexto quem regit ipſa

¶ Prius autor determiauit de cõſtructiõe idẽptitatꝫ ꝛ diuerſitatꝫ. hʼ ãt itẽdit determiare de mõ ꝯſtruẽdi ꝛ q̈liť aliq̄ orõ ſit cõſtruenda Et dĩt ꝙ orõ ſit ichoãda a vtõ ſi ſit ĩ orõne. Et ſi vtũs nõ fuerit ĩ orõne tũc ichoabiꝉ a ntõ. ꝛ tũc ſequeꝉ ꝟbũ ꝑſonale. Et ſciẽdũ ꝙ cõſtructio icipiꝉ nõ ſolũ a vtõ ſꝫ inchoaꝉ octo modis. Prio a vtõ vt hꝫ lr̃a. vt petre tu ꝓfice. Scd̃o ab abltĩs lʼ ntĩs abſolute poſitꝫ. vt mgr̃o legẽte pueri ei⁹ ꝓficiũt. audita. vt ꝓconia ſint pulſa tandẽ lubca. i. ꝓconijs auditꝫ Tercio mõ dꝫ incipi ꝯſtructio ꝑ ꝯiũctiões ꝛ aduerbia ꝯtinuationẽ lʼ ſuſpẽſionẽ iportãtia. vt q̃nq̃ꝫ etſi q̃muis etiã etiãſi Sic ꝛ ꝑ illas dcões de quib⁹ loquiꝉ alexandʼ ibi Cũ q̄ꝛ dũ donec ꝛč. ꝛ ſilʼes ꝯiũctiones quæ ibi ꝯphẽduntꝉ. Quarto ꝑ aduerbiũ vocãdi ꝛ interiectiões exclamatiue poſitas. vt proh nephas. o iſauſtũ diẽ. Quito ꝑ obliquos aliq̄s rõne relatiõis vt ꝓrez ſequiꝉ ſua ꝓles Sexto ꝑ obliquos introgatiue poſitos vt dĩt ibi. Quis q̄lis q̄nt⁹. Septio ꝑ obliq̄s negatĩos. vt nullũ clericoꝝ video. Etiã ꝑ obliq̄s diuidẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tes aliq̄d totū. vt ſonoꝝ ali⁹ vox ali⁹ nō vox. Etiā rōne relatio
nis. Ultimo inchoaẗ ↄſtructio p̱ v̱bum impſonale paſſiuæ vo
cis ꝛ etiam actiuæ voc꜡. ꝛ etiam p̱ v̱bum exceptæ actiōis vt pꝫ
in plurib⁹ ſcriptur꜡ Item ſciēdum ꝙ vtūs bene poniẗ in orōne
vbi ab ipſo nō inchoaẗ ↄſtructio ꝛ hꝰ dum poniẗ in orōne relati
ui. vt petr⁹ intulit mihi iīuriā. o mi paule vindica ī eum Et dt
text⁹ ꝙ poſt vtūm ſequeẗ ntūs. i. p̱ vtūm ꝛ ei⁹ rectū vel cōdepē
dens ei⁹. vt o fili dauid tu miſerē mei. Itē vtūs p̄conſtrueẗ in
orōne. cui⁹ rō eſt. nam vtūs ft per modum excitatiōis ꝛ hꝫ oīs
excitatio fieri in p̄ncipio ꝛ rō pſuaſiua. Item ntūs ſig̃t ſubſtan
tiam agētem ꝛ v̱bum ft accidens ergo ntūs p̄conſtrueẗ v̱bo Itē
ſi ntūs nō fuerit in orōne tūc cōſtructio fiet a v̱bo pſonali p̄mæ
vel ſecūdæ pſonæ. qꝛ implicite eſt appoſitum ꝛ ſuppoſitū. Itē
aduerbiū ſequeẗ v̱bum. nam aduerbium eſt detīatio ꝛ v̱bum
detīabile. ꝛ determinabile p̄cedet determinationē. Item nota ꝙ
in omni ↄſtructiōe ꝛ orōne ſolet iueniri ſentētia ex cert꜡ pūctis
ſcd̄m antiq̄s. quæ puncta dicunẗ coma colon ꝛ period⁹ Coma
eſt punctum cum cauda vel v̱gula ducta ſurſum:· ꝛ hꝫ poni vbi
orō vel cōſtructio nō eſt pfecta ſꝫ eſt ſentētia ſuſpenſiua. vt q̄m
uis ſum nigra:· Colon eſt vn⁹ ſimplex punct⁹ vt. ꝛ poniẗ qn̄ cō
ſtructio vel orō eſt pfecta ꝛ tamē ſupaddi adhuc aliq̇d poteſt.
vt quā̄uis ſum nigra:· ſum tn̄ pulchra Period⁹ eſt punctū cum
virgula deorſum ducta;· ꝛ poniẗ qn̄ orō oīno eſt pfecta ꝛ ſenten
tia finita. vt quāuis ſum nigra:· ſum tn̄ pulchra. ꝛ oī laude dig
niſſima;· Ex iſto triplici mō punctuādi oriẗ triplex mod⁹ accen
tuādi. Nam vbicūqꝫ coma fuerit poſitū ibi eſt accent⁹ acut⁹ et
eleuat⁹ qd̄ idem eſt. Sꝫ vbi colon poniẗ ibi eſt accent⁹ cōſtās ſi
ue medi⁹ Sꝫ vbi period⁹ poniẗ ibi eſt accēt⁹ grauat⁹ ꝛ depſſus.
vt in iſta oratiōe. Si virt⁹ ſit amāda:· iuſticia ſit amanda. cum
ipſa ſit virt⁹;· Item ſcd̄m triplicem modum accētuandi oritur
triplex mod⁹ proferēdi. Nam vbi coma poniẗ ibi p̱ modum ſu
ſpenſionis debet fieri vocis eleuatio: Et vbi colon poniẗ ibi de-
bet fieri eadem æqualiter cōſtantia. Ubi ponitur periodus ibi
debet fieri depreſſio vocis vt;· Item omne colon ſemper fit coma
cum nihil ſequitur. vt cum bene ſtudueris:· bene habebis. Un̄.
Triplicit̃ lector pauſare potes legitando. Si cōſtructio ſit ſu-
ſpenſa notās coma ſignans:· Si ſit perfecta ſed nō ſentētia to-
ta. Tunc colon facies. dum ſenſus totus habetur. periodum

facies: Coma ſit dū ꝟgula ſurgit a pūcto. Pūct⁹ ſigr̄e ꝙ duos colō valȝ vn⁹ Period⁹ pūct⁹ ē ꝟgaqꝫ tracta deorſū Sicut i exē plo potes h̾ ſigr̄e ſubacto. Si prudēs fueris: diſces bn̄. ꝗ tibi magr̄. Cūctis a popul' pſtet̾ gl'ia docto. Eſt dictura tua triplici dictēda figura. Eſt pendēs ꝯſtās eſt quoqꝫ pficiēs. Ultima de ſcendit ſtat media pinaqꝫ ſcandit.

Colon	Periodus
Conſtans	Finitiua diſtinctio
Punctus	Perfecta diſtinctio
Subdiſtinctio	Plena diſtinctio

Infinitiuū pſonis ſiue quibuſdam
Des adiectiuis vt ſunt abilis piger aptus.
Hanc olim pulchrā veteres dixere figurā
Verbaqꝫ ſunt debet iubet audet vultqꝫ poteſtqꝫ
Nititur ꝛ tentat dignat̾ ſcitqꝫ monetqꝫ
Incipit et tedet piget ꝛ pudet atqꝫ meretur
Et ꝑperat gaudet delectat pœnitet vrget
Et parat ꝛ diſcit decet ꝛ ſolet ꝛ licet adde
Quæ prædicta notāt ꝛ quæ cōtraria ſignāt
Addere multa potes quarto caſu præeūte.

¶ Hic autor d̾t ꝙ q̄dā ſūt ꝟba q̄ ordināt̾ cū infinitiuo ꝛ etiam adiectia q̄dā. ꝛ vetēs dixerūt hic pulchrā figurā fieri qn̄ adiecti ua ifinitis iūgunt̾. Itē regula iſta q̄driptita ē. Prio ifinitiu⁹ vult ꝯſtrui cū q̇buſdā ꝟbis pſonalib⁹. ꝛ h̾ inuit cū d̾t i textu p ſonis vt volo legē. Secūdo ifinitiu⁹ cōſtruit̾ cū q̇buſdā adiecti uis vt abilis legē piger currē. Tercio d̾t vlteri⁹ ꝙ ifinitiuus pt̄ cōſtrui nedū cū ꝟbis i textu poſitꝭ ſꝫ etiā cū ſynonymis iſtoꝝ ꝟ boꝝ. ꝛ cū ꝟbis oppoſitꝭ iſtoꝝ ꝟboꝝ. vt volo nolo legē. ſcio neſcio audire. Quarto d̾t ꝙ multa ꝟba ꝯſtruūtur cū ifinitio accō me diāte. vt video canē comedē Itē notant̾ d̾t in textu q̇buſdā ad iectiuis ꝛ h̾ ideo. nā oia adiectia nō pn̄t ordiari cū ifinitiuo Et ſcd̾m Priſcianū ſunt adiectia ſignificātia q̄litatē ſecundū quā ſubiectū reddit̾ aptū vel ineptū vel potēs vel impotēs ad agen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

dum. vt fortis bellare. abil' currē. prudēs intelligē. ſapiēs ꝓui
dere ⁊c̄. Item logice loquēdo ſunt adiectiua de ꝑma ⁊ ſecūda ſpe
cie q̄litatꝫ Item Priſcianꝰ dicit ꝙ iſta adiectiā pn̄t ꝯſtrui cum
iſtis īfinitiuis tam in recto q̄ȝ in obliq̄ vt celerem ſeq̄ id eſt cele
rem ad ſequēdum. Item loco īfinitiui illiꝰ ꝯſtructi cū adiecti-
uo pt̄ ꝯſtrui l' ſubiūctiuꝰ .i. ꝯiūctiuꝰ cum li vt vel gerūdia in do
et dū vel vltimū ſupinū. Idem em̄ eſt abil' currē. abil' vt currat
abilis ad currendū. abilis currēdo. abil' curſu. ¶ Sciēdum ꝙ
iſta lr̄a intelligit̄ de q̄buſdā ipſonalibꝰ vt hȝ textꝰ. Itē ꝟba ſūt
duplicia. quædā ſūt quæ nullo mō pn̄t ꝯſtrui cū īfinitio. vt le
go curro iaceo ⁊c̄. Quædā em̄ pn̄t ꝯſtrui cū īfinitio ⁊ talia ſūt
triplicia. Quædā ꝯſtruūtur tm̄ cū īfinitio ⁊ cū nullo caſu con
ſtrui pn̄t. vt icipit deſinit ceſſat ſoleo nequeo ꝓpero pigritor. Et
ſīlia abſoluta. Nō em̄ dicē poſſum. poſſum me ſedē. ſȝ bn̄ dicit̄
poſſum ſedē. Ratio ē. nā orō ꝯſtās ex accō ⁊ īfinitio vim habȝ
vniꝰ caſual'. qd̄ caſuale ꝟba p̄dicta nō hn̄t nec patiunt̄ qꝛ ſūt ab
ſoluta. Secūdo quædā ſūt ꝟba q̄ nō pn̄t iūgi īfinitio niſi medi
ante accō ⁊ aliq̄n dtō. vt dico enūcio voco doceo ⁊ huiōi. Non
em̄ dꝛ bn̄ dico ſedē. ſȝ bn̄ dicit̄ dico te ſedē. nec ſentio calere ſed
ſentio ignē calē. Et hic oīa ꝟba p̄ceptiua ꝯphēdunt̄ vt iubeo te
legē. Tercio q̄dā ſunt q̄ pn̄t ꝯſtrui cū īfinitio ſolo vel mediāte
accō. vt ſūt ꝟba volūtaria q̄ apud græcos ꝓheretica dicunt̄. vt
volo ſedē volo me ſedē. cupio amo ſcio malo dubito deſidero eli
go ſino admitto vt ſinite ꝑuulos venire ad me. Itē ꝟbū ꝓhēti
cū ē ꝟbū ſignificās actū animæ īterioris. vt volo cupio ⁊ ſic de
aliȷ̄s. Itē nō ſemꝑ ē eadē ſentētia cū ꝟbū ꝯſtruit̄ cū infinitiuo
accō mediāte vel cū ſolo īfinitio. Aliq̄n tm̄ manet eadē ſenten
tia. vt volo ſedē. volo me ſedē eadē eſt ſentētia Itē ſcio currē ⁊
ſcio me currē nō ſignificāt idem ⁊ ſic in quibuſdā aliȷ̄s. Itē cir
ca ꝑmū genꝰ verboꝝ notādū eſt ſcd̄m petꝝ heliæ ꝙ ꝟba ꝑmi ge
neris nō ꝯſtruūtur cū īfinitiuis ꝟboꝝ impſonaliū. ſȝ cū īfiniti-
uis ꝟboꝝ ꝑſonaliū. vt dꝛ bn̄ poſſum legē ſȝ nō poſſum legi capi
endo legi impſonalit̄ nec poſſum oportere legē. Aliud hic ſub-
iūgit ſi illa ꝟba ꝑmi generis impſonalit̄ ponant̄ tūc ꝯſtruūtur
cū infinitiuis ꝟboꝝ impſonaliū. vt poteſt ſolet debet cōſueuit i-
cipit deſinit. vt bn̄ dicit̄ mihi pt̄ cōtingē vidē catonē. Socratꝫ
intereſt legē. Socrati īcipit placē legē Socratē incipit penitē
peccaſſe. Cepit tedere populū itineris ⁊ laboris. Sic etiā dici pt̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

de infinitiuo ꝟboꝝ paſſiuoꝝ impſonaliũ. vt a ſocrate icipit legi.
¶ Nota vnam regulã de p̄dictis exẽplis. Qñcunq; accũs po-
nit̃ int̃ duo ꝟba quoꝝ vnũ eſt idicatiui modi ꝛ alteꝝ infinitiui
modi ſi accũs p̄t reſolui in ñtũm ꝛ ꝟbum ifinitiui modi in ſuũ
verbũ finiti modi. tũc talis accũs regit̃ ab ifinitiuo a ꝑte anteri
ori ſi nõ poteſt fieri tal' reſolutio tũc regit̃ a ꝑte poſteriori a ver
bo finiti modi ꝛ ifinitiuꝰ reſoluet̃ in gerũdiũ in dũ. vt i euãgeꝰ.
Hic volo eum manẽ. i. volo vt is maneat. Exemplũ ſecũdi vt
doceo te legẽ nõ p̄t fieri tal' reſolutio manẽte eadem ſentẽtia do
ceo te vt tu legas ſ; doceo te ad legẽdum. Magnificauit eũ fũ-
gi ſacerdotio. i. magnificauit eũ ad fungẽdũ ſacerdotio. l' mag-
nificauit vt ipſe fungeret̃ ſacerdotio. Item ex regl'a textꝰ ſol; eli
ci octaua regl'a pueroꝝ. Qñcũq; dua ꝟba ꝯiũgunt̃ ſine cõiun-
ctiõe media in vna orõne tũc vnũ eoꝝ ſtabit i infinitio vt volo
legẽ. S; videt̃ fieri ꝯtrariũ ſcʒ q aliqñ ꝯiũgunt̃ duo ꝟba ſine
cõiunctione media ꝛ tñ nullũ eoꝝ eſt ifinitiui modi vt volo le-
gas volo facias. i. volo vt facias. Dicendũ q regula p̄dicta itel
ligit̃ dũmodo etiã aliq̇d ponat̃ loco ifinitiui. vt volo facias id ẽ
volo te facẽ. Pe. he. Quãdocũq; duo ꝟba ꝯiũgunt̃ mediãte q̃
vel vt q̃ꝝ vnũ eſt idicati modi ꝛ alteꝝ ꝯiũctiui modi tũc dimiſ
ſis ſignis ill' illud ꝟbũ ꝯiũctiui modi p̄t vel ꝑ ſe ſolũ poni vl' p̄t
mutari in impatiuũ. vt ꝓ illa volo vt legas dici p̄t volo legas.
volo lege. velim vt facias velim facias vel velĩ fac Nota de mõ
et natura ꝯſtruẽdi infinitiuũ ſcʒ q omne ꝟbũ importãs motũ
ad locũ p̄t ꝯſtrui cũ ifinitiuo ſignificãte cãm finalẽ illiꝰ motus
vt vado piſcari. vado romã iteꝝ crucifigi. i. ad crucifigẽdũ. va
de ꝓus recõciliari fr̃i tuo. q̃rẽ venerat. i. ad q̃rendũ ꝛ ille ifiniti
uus reſoluit̃ in gerũdiũ in dum. Hic ꝯphẽdunt̃ ꝟba iportãtia
motũ ſpũalem vel motũ aĩe. vt ſto hic cãtare. Sedit ppl's mã
ducare ꝛ bibẽ ꝛ ſurrexit ludẽ. Sto pugñre. i. ad pugnãdũ. Itẽ
oĩa impſonalia paſſiue vocis q̃ꝝ ꝟbũ a quo deſcẽdũt ꝯſtruitur
cũ infinitio eãdem hñt cõſtructionẽ cũ infinitio vt cupio opto.
ꝛc̃. vt optãt bellare. optat̃ bellare. Itẽ infinitiuꝰ ſolet poni pro
alĳs modis. Primo ꝓ p̄terito impfecto idicati modi. vt ego id
ſedulo negare factũ. i. negabã ſedulo Secũdo ponit̃ loco impa
tiui. vt petre saluẽ. i. ſalue. Tercio ponit̃ infinitiuꝰ loco gerun-
dĳ in di vt i paſſiõe. Neſcis q; ꝑtãtẽ habeo crucifigẽ ꝛ dimit-
tẽ te. i. crucifigẽdi ꝛ dimittẽdi. Quarto ponit̃ loco gerũdĳ i do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

termīati vel in dum. ⁊ hoc mō ponitˀ in lrā vt piger currē. i. ad currendū. Sedet populꝰ mādu care id eſt māducandū. Surge illuīare hieruſalē id eſt ad illuminādū. vel illuīare ē impatiuꝰ verbi paſſiui. vt ſurge illuīare ihrl'm. i. vt illuieris Quito ponitˀ loco ꝑticipij pn̄tis tpis. Vn̄ Virgiliꝰ Phillida amo āte alias nam me diſcedē fleuit. i. fleuit me diſcedentē. Itē rurſus ponitˀ participiū p̄teriti loco īfinitiui vt dictū eſt. vt curabo pāphilū tuū ductū ⁊ īuentū. i. ducē ⁊ īuenire. Itē aliq̄ dicūt ꝙ īfinitiuꝰ poteſt poni loco gerūdij ꝟbi impſonal' in dū termīati. vt ī euāᵒ quinqꝫ iuga boū emi ⁊ habeo ire ⁊ vidē illa. i. eūdū eſt mihi ⁊ videndū ē mihi. ¶ Itē aliq̄ dicūt hic eſſe īpedimentū qꝛ īfinitiuꝰ vult habē accūm a pte āteriori. hic aūt hꝫ ꝟbū. Etiā hic aliqui dicūt fieri figurā ſcꝫ allothethā. ⁊ hꝫ fieri qn̄ vnū accidens ponitˀ ꝓ alio. Sꝫ p̄ſcianꝰ dicit ꝙ hic eſt pulcher modꝰ loquēdi qn̄ verbum ordinatˀ cum infinitiuo.

Quæ iunges ꝟbo iunges ⁊ ꝑticipāti
Si ꝟbi generi ſua ſignificatio fiet
Conſona debetur ipſi cōſtructio ꝟbi.

¶ Poſtq̄ꝫ autor noſter determiauit de cōſtructiōe ipſiꝰ ꝟbi. vult cōſequent' hic determinare de ꝑticipio. ⁊ d̄t qꝫ ꝑticipiū habebit eādem cōſtructionē quā hꝫ ſuū ꝟbum a quo deſcēdit. ⁊ hᵒ eſt verū dum ꝑticipiū eſt illiꝰ ſignificatiōis cuiꝰ generis eſt ſuū ꝟbum a quo deſcēdit. vt miſereor ⁊ miſerēs tibi. faueo ⁊ fauēs tibi. Et percutio ⁊ ꝑcutiēs petꝝ. vtor pane vtēs pane. Item tres ſunt hic exceptiōes ꝙ ꝑticipiū nō regit illū caſum quem ſuū ꝟbum a quo deſcēdit. Prima fit in ꝑticipijs ꝟboꝝ cōmunium. qꝛ cōmunia ſub vna voce regūt accūm vel abltūm. nam quædā eoꝝ regūt ſolum accūm. ⁊ quædā ſolum abltūm. nam ꝑticipia in ans vel in ens terminata ⁊ in rus ſolum regūt accūm. ſꝫ in dus regūt abltm̄ ⁊ ꝑ tꝰ vtrūqꝫ notatˀ ⁊ ſignt actie ⁊ paſſiue Et hæc innuit alexand' cū d̄t qn̄ ſignificatio ꝑticipij ē ꝯſona ꝟbi gn̄i. Nā ſi ꝑticipiū mutauēit ſigficatū ꝟbi etiā mutat regimē Secūda excepᵒ ē ī ꝑticipijs ꝟboꝝ ſbuoꝝ l' vtōꝝ l' eoꝝ vim hn̄tiū qꝛ nō ſꝑ hn̄t ꝯſtructionē ſui ꝟbi. Exēplū. vt video ioānē q̇ exiſtit bonꝰ. hic exiſtit hꝫ ntm̄ a pte poſtēiori. ſꝫ ꝑticipiū nō. vt video ioānē exiſtētē bonꝰ nō d̄ꝫ ſꝫ bn̄ d̄ꝫ bonū Miſēor ioānis exiſtētis

boni. Tercio ſit excoeptio ĩ ntō a pte anteriori recto. qꝛ ntūs re
gitꝛ a pte ãteriori a ỽbo ⁊ nunq̃ꝫ a pͥncipio. Itẽ notautꝛ dͬt ĩ tex-
tu. Rectꝰ ſupponẽs. id eſt ꝙ pticipiũ nunq̃ꝫ habebit a pte ãteri
ori ntũm ꝓ ſuppoſito. ſꝫ bñ pͭt hr̃e ntũm a pte poſteriori ſic ꝙ
determĩatꝛ ab ipſo. vt ioanes exiſtẽs bonꝰ. hic ioãnes nõ regitꝛ a
participio ſed copulantꝛ tantum.

Sed pſonale ſupponẽs rectus habebit.

¶ Sciẽdũ ꝙ iſta pticula cõcordat cũ metro floriſtæ ſic inqui
entis. Obliq̃s ⁊ nõ rectis hæc regl'a detur. i. pticipiũ regit illũ
eundẽ caſũ obliquũ quẽ regit ſuũ ỽbũ poſt ſe a q̃ deſcendit. Itẽ
quæritꝛ quæ eſt rõ ꝙ regit pticipiũ eundẽ caſũ quẽ ſuũ ỽbũ re-
git a q̃ deſcẽdit. Dicẽdũ ꝙ pticipiũ hꝫ idem ſignificatũ cũ ipſo
ỽbo. g̃ habebit eãdem ꝯſtructionẽ ſui ỽbi. Iuxta illud floriſtæ.
Seruat ꝯſtructũ ſeruat q̃ꝫ ſignificatũ. Nã idẽ pticipiũ ſͭ cũ
verbo ergo habebit etiã idem regimẽ. Prima regula. Quẽcũq̃ꝫ
caſum regit ĩdicatiuꝰ modꝰ eundẽ regũt oẽs modi. ⁊ oĩa tpa ab
eo formata. Et ab iſta regula excipitꝛ accũs. i. caſus trãſitionis
qꝛ nõ regitꝛ a ỽbis paſſiuis. ſꝫ aliũ obliquũ bñ regit paſſiuũ quẽ
ipm actiuũ. Vñ floriſta. Et quẽcũq̃ꝫ modꝰ caſũ regit inicialis
Illũ quiſq̃ꝫ modꝰ ⁊ tpa quæq̃ꝫ reqͥrũt. Infinita ſupia gerũdia
participãſq̃ꝫ Obliq̃s ⁊ nõ rectis hæc regula detꝛ. Secũda regu
la gñalis ẽ. Quẽcũq̃ꝫ caſũ regit ntũs eundẽ regũt eiꝰ obliq̃ Itẽ
iſta regula ĩtelligitꝛ de toto ntõ. Et dͬr totꝰ ntũs q̃ idem regimẽ
hꝫ in oĩ genẽ. ⁊ h̃ dͬr ꝓpͭ illas dcõnes aliq̃d vini modicũ nihil
mali multũ ceruiſiæ. Nõ em̃ dͬr aliq̃ vini multa ceruiſiæ. ſꝫ ſo
lũmõ in ntõ neutri gñis nec etiã dͬt in obliq̃ vt multo vini mlͭ
ti vini iſto mõ Tercia regula q̃ ſumitꝛ ex eodẽ fundamẽto ẽ iſta
ꝙ quẽcũq̃ꝫ caſũ rexerit poſitiuꝰ eundẽ reget ꝯpatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ
et iſtud ĩtelligitꝛ tã de aduerbialibꝰ q̃ꝫ noĩalibꝰ ꝯpationibꝰ vt cũ
dicitꝛ ſil'itꝛ mihi ſimilimũ mihi ſimilime mihi ſcribit vel ſimiliꝰ
mihi legit petrꝰ ſcribit oĩm mihi ſimilime ⁊c̃.

Aut ablatiui pͤeunt rectore ſoluti

Aut poſtponãtur ſed vix interſeris illos

¶ Hic dͬt ꝙ abltĩ abſolute poſitiui in deſig̃tiõe ꝯſeq̃ntiæ ſemꝑ
dñt pͤcõſtrui vl' poſtcõſtrui ⁊ raro ĩ medio ⁊ ſic ꝯſtructio poteſt
finiri in iſtos vl' inchoari ab iſtis ablatiuis in oratione poſitis.

¶ Sciendū ꝙ cōſtructio illoꝝ abltōꝝ ꝑconſtruēdi vel poſtcō
ſtruēdi aliqñ ꝑpedit̃ ſic ꝙ nō ꝯſtruūtur ad placicitū. ⁊ h̾ fit per
relationē trib⁹ modis. Primo mō qñ abltī ſunt relatiui. tunc
abltī debēt ſolūmodo ꝑconſtrui qꝛ antecedēs dꝫ ꝑcōſtrui. vt ma
giſtro veniēte ſcholares ei⁹ cōtremiſcūt Secūdo fit qñ ipm̄ re-
latiuū adiūgit̃ abltis ipſis. qꝛ tūc dn̄t ꝑcōſtrui ſicut ipm̄ relati
uū. vt pueri ꝓficiūt mgr̄o eoꝝ veniēte. Tercio qñ duo relatiua
ponūtur in vna orōne qñqꝫ ponūtur in medio h̾ eſt int̾ ſuppoſi
tum ⁊ ꝟbū. vt Cōuenientib⁹ diſcipul' ſuis ieſus ait eis.

Appellās ꝟbum ſubſtantiuūqꝫ vel hoꝝ

Uim retinens poſt ſe rectum qñqꝫ locabūt

Et ſubſtātiui dat a ſiguificatio ꝟbi,

Paſſiuis ⁊ ſæpe ſolet cōſtructio tradi.

¶ Poſtqꝫ autor determiauit quō ntūs ꝯſtruit̃ a ꝑte āteriori. hic
vult dicē q̄lit̃ a ꝑte poſteriori Et dı̄t ſic ꝙ ꝟbū ſubſtātiuū ⁊ vo-
catiuū ⁊ ꝟbū vim hn̄s iſtoꝝ volūt hr̄e aliqñ p⁹ ſe ntm̄. Et dı̄t vl
teri⁹ ꝙ ꝟba paſſiua aliqñ hn̄t ſignificatū ꝟbi ſubſtātiui. ⁊ ſic vo
lūt p⁹ ſe hr̄e ntūm. vt vocor ioānes. ſum bon⁹. ſedeo curu⁹. ordi
nor pſ bit̃ Itē q̄dā ſūt ꝟba q̄ adiūcta ꝟbis ſubſtātis faciūt vt ſo
l⁹ accūs ſeq̄tur l' ntūs l' aliqñ vterqꝫ caſus vt ſpero eſſe tibi bon⁹
credo t̄ fuiſſe fidel'. h̾ nō ꝑt poni accūs ſꝫ ſol⁹ ntūs. ⁊ h̾ ē veꝝ dū
mō accūs nō ꝑceſſerit. ſi eī ꝑceſſerit tūc bn̄ ꝑt poni accūs vt ſpe
ro me tibi eē bonū l' fidelē Alia ſūt ꝟba iūcta cū īfinitio ꝟbi ſub
ſtāti facietia ſolū ntm̄ ſeq̄. vt īcipio deſino. Dicit̃ eī ioānes inci
pit eē bon⁹ ⁊ nō ioānes īcipit ſe eē bonū Itē accidit nōnūqꝫ ꝙ
rōne ꝑticipij ꝟbi ſubſtātiui ſubauditi iungatur ntūs cum voca
tiuo qui faciat ſcd̄m apparentiam orationē incōgruam ratione
ꝟbi ſequēt̃ q̄ tn̄ dꝛ eſſe ꝯgrua. vt tace tu hō īperit⁹ q̄ ē ꝯgrua ſi
cut ⁊ illa tace tu hō īperite. Nā in ꝑma ſubaudit̃ ꝑticipiū ꝟbi
ſubſtāti vt ſit ſenſus vt tu hō ens īꝑerit⁹ tace De ꝯgrue. Adiu
ua me optīe vir l' optim⁹ vir. i. tu optim⁹ vir adiuua. ⁊ ſcd̄m h̾
excuſatur iſta. Dn̄e deus me⁹. Non tamē poteſt poni ntūs di-
miſſo ꝓnoīe Nō eī dꝛ hō īperit⁹ tace. Si āt ibi aliud nomē vti
caſ⁹ poſitū fuerit ſiue ꝓpriū ſiue appellatiuū tūc īdifferent̃ ntūs
vl' vtūs ſeq̄ ꝑt dimiſſo ꝓnoīe. vt Aue marce tulli ſum⁹ īꝑator

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

vel ſumme imꝑator. Quo vadis petre optim⁹ ſocioꝝ vel op-
time. Cum eñ ponit̃ ntũs tũc ſemꝑ ſubaudit̃ ꝑticipium verbi
ſubſtãtiui: vt o petre optim⁹ ſocioꝝ ſalue id eſt ens optim⁹ ſoci
orum. Sed inquãtum ponit̃ vtũs tũc nihil ſubaudit̃ vt o pe-
tre optime ſocioꝝ ſalue

Quis qualis quantus cui⁹ cuias quot⁹ ⁊ quot.

Miſſa relatiue penitus ꝑ̄ponere debent

Obliquos v̄bo ꝑ̄iunges miſſa rogãdo

Hanc ſua iungẽdi retinẽt aduerbia formã

¶ Hic auctor dt ꝙ obliq̃ iſtoꝝ noim ꝑ̄cõſtruũt̃ v̄bis a q̇b⁹ tñ a
parte poſteriori regunt̃. Et ſimile dicendũ eſt de eoꝝ aduerbijs
et iſtud intelligit̃ quãdo iſti obliq̃ ponunt̃ relatiue vel int̃roga-
tiue vt quem vidiſtis paſtores. Exemplum de aduerbijs vt q̃li
ter quomodo vales. Item iſta lr̃a etiam intelligit̃ de eoꝝ rectis
nam etiam ꝑ̄conſtruũtur. vt tu q̇s es. hic q̇s ꝑ̄conſtruit̃. Item
lr̃a intelligit̃ ꝙ nõ ſolum obliq̃ iſti debẽt ꝑ̄conſtrui ſed etiam de
terminatiões obliq̃ caſus. vt ibi Cui⁹ forti potẽtie genu curuã
tur omnia. hic nõ ſolum ꝑ̄conſtruit̃ cui⁹ ſuo v̄bo. ſ; etiam forti
potẽtie. Cui⁹ ſupple chriſti forti potẽtie omnia curuant̃ ge-
nu. id eſt ſecũdum genu. Item Priſcian⁹. Omnis dictio ſiue
nominalis ſiue aduerbial' gemiata vel compoſita cum ſeipſa va
let tãtum quãtum ipſa ſimplex cum li cunq;. vt quiſquis id ẽ
quicunq; ⁊ nõ quiſcũq;. Item quãtuſquãtus id eſt quãtuſcun
q;. quotq̊t id eſt quotcũq;. vbivbi id eſt vbicunq;. quãdoquan-
do id eſt quãdocunq;. vndevnde id eſt vndecunq;. quoquo id eſt
quocũq;. Et ſicut dictiões geminant̃ in ntĩs ita in obliquis vt
quiſquis cuiuſcui⁹ cuicui quẽquẽ quoquo ⁊ ſic vlteri⁹. In plu
rali vt quiqui quoꝝũquoꝝ ⁊c̃. In fœmino ⁊ in neutro genẽ eti
am in plurali ſed aliæ adiectiones ꝑmanẽt. vt quiſq; cuiuſq;
cuiq; quenq; Differẽtia eſt int̃ qui ⁊ quis. Nam q̇s ſemꝑ po-
nit̃ int̃rogatiue. ſed qui ponit̃ in ſingulari numero ſolum rela-
tiue. in plurali relatiue ⁊ int̃rogatiue ſimul. vt Qui ſunt hi q̇
vt nubes volãt. Item quis accipit̃ trib⁹ modis Primo mõ int̃
rogatiue vt dictum eſt. vt quis eſt iſte. Secũdo modo ponitur
pro aliquis ⁊ ſic ſolet poſtponi aduerbijs vel cõiunctionib⁹. vt
cum q̇s dum quis q̄ſiuerit me domi eſſe nõ dicito. Tercio po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

nit̃ ꝓ qualis. Item qui accipit̃ ꝑmo relatiue vel int̃rogatiue vt
dictum eſt. in ſingulari capit̃ relatiue. in plurali relatiue ⁊ int̃-
rogatiue ſimul. Secūdo accipit̃ indefinite. vt qui tyrānum in
terfecerit ꝑmium habebit. Tercio accipit̃ ꝓ qualis. Therēti⁹.
Nūc permeno te oſtende qui vir ſis id eſt q̈lis vir. Quarto pro
quomodo vt qui potuit h̄ facē id eſt quomodo. Item qui h̄ fie-
ri poteſt. Ac ſecūdum aliq̈s ponit̃ ꝓ etiam ⁊ tūc ſolet aggrega
ri cum li at. vt atqui id eſt etiam, vt habet̃ ſæpi⁹ in boetio. Itē
quis ⁊ qui differūt in compoſitis. Unde. Cum quis nāqꝫ piā
ſine qui cōiunge putas q̄m. Ut Quiſputas eſt maioꝛ in regno
coeloꝝ. De qui. Dam uis cunqꝫ libet qui ſine quis retinet. Itē
ad declinationem compoſitoꝝ qnis vel qui talis datur regula.
Quā docūqꝫ compoſita a quis in fine dictionis in quis termi-
nant̃. vt ſiquis tūc in ntō foeminini generis ſingulari. ⁊ in ac-
cuſatiuo ⁊ ntō pluralib⁹ neutri generis in a terminātur. In re
liquis compoſitionibus id eſt dūmodo quis vel qui in ꝑncipio
nō ponant̃ ſemꝑ in his caſib⁹ ſibi retinēt qua. Exemplum ꝑmi
vt ſi quis aliquis nequis. vt ſiqua animalia videris ⁊ nō ſique
animalia. Exemplum ſecūdi. vt quiſqꝫ in foeīno genere queqꝫ
mulier. in neutro genere queqꝫ animalia. Unde Siquis cum
nequis nunquis aliquis per a dicis. Cætera compoſita cum q̇s
vel qui per e dicis. Sic ꝑ e quiſqꝫ piam nam q̄ꝫ uis cunqꝫ libet
dam. Item nota græciſta d̓t ꝙ quattuoꝛ ſunt cōpoſita quæ ha
bent in fine quis. vt ſiquis nequis nunquis. aliquis. ⁊ iſta ha-
bent a in caſibus prædictis ſcꝫ in foeminino genere ⁊ in plurali
numero neutri generis. Item quattuoꝛ habent in ꝑncipio qui
vt quiuis quidam quilibet ⁊ quicūqꝫ. ⁊ iſta habēt in illis caſib⁹
quæ Sex autem ſunt quæ in ꝑncipio habent quis. vt quiſq̇s
quiſqꝫ quiſquam quiſnam quiſpiam quiſputas ⁊ addit̃ vnu-
quiſqꝫ ⁊ habent ſemper e in foeminino ⁊ in neutro genere. Et
ſic ſunt quattuordecim compoſita a quis ⁊ qui. ¶ Nota diffe
rentiam inter quid ⁊ quod et eoꝝ compoſita. nam quid eſt ſub
ſtantiuū ideo vult adiūgi adiectiuis vel ſubſtātiuo genitiui ca-
ſus vt quid mirabile. ⁊ non quod mirabile. Nam quod eſt ad
iectiuū. Dicendum eſt mirabile quiddam ⁊ nō mirabile quod-
dam. ſed quoddam nemus vel ſcutum vel templum. Itē quid
dam mali. Item aliquid mirabile aliquod ſcutum Item quid
mali feci ſed quod malum feci. Itē qualis quærit de qualitate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

vt qualis eſt ille. dicitur bon⁹ malus alb⁹ niger. ⁊ ſic capit̄ quæſitiue. etiam capit̄ relatiue. vt talis eſt petr⁹ qualis eſt ioānes. Etiam capit̄ indefinite. vt neſcio qualis ſit ille Item ſciēdum ꝙ omnia iſta nomina in textu poſita ponūtur relatiue quæſitiue ⁊ indefinite. Sub qualis cōphenditur qualit̄ ſuū aduerbium quia etiam habet illam cōſtructionem ⁊ ponitur etiam ita illis trib⁹ modis vt dictum eſt. ⁊ ſic faciūt omnia iſta aduerbia deſcēdentia ab iſtis nominib⁹. vt qualit̄ ſucceſſit vobis. ſucceſſit ipſi talit̄ qualiter vobis. Item quant⁹ quærit de quātitate continua. Etiam ponitur ꝓ quātitate diſcreta. ⁊ ſic ponitur ꝓ q̄t. vt quātum eſt hoc lignum. dicēdum eſt ꝙ eſt lignum bipedale Sub quant⁹ cōphendūtur quātum ⁊ quanto aduerbia quæ etiam habēt eādem naturam. vt quant⁹ fuit hector. Exemplū de relatiuo vt tant⁹ fuit golias quantus fuit hector. Indefinite neſcio quant⁹ fuit hector. Item cuias quærit de gēte ⁊ in quæſtione ſibi accūs eſt iungend⁹ vt cui⁹ eſt gētem. reſpōdetur. Teuton⁹ gentem hiſpan⁹. ⁊ quærit de patria. vt cuias es patriam. dicēdum ꝙ ſum gelrēſis vel rhenēſis ciuitatem. Tercio q̄rit de ſecta ⁊ opinione. De ſecta vt cuias ſectam es tu. dicitur alberti ſta ſectam. Exemplum de opinione vt cuias philoſoph⁹ es tu. dicēdum ꝙ ſum peripatetic⁹ ſtoicus. Cuiates philoſophi vos eſtis ſtoici ne? an achademici? an peripatetici? an noſtrates epicurei? Item iſte eſt noſtras ſectam vel opinionem. Iſte eſt noſtras philoſophus. noſtrates philoſophi nō ſunt ita populares ſicut veſtrates q̄ ab epicuri ſchola ꝓdierūt Item cui⁹ a um quærit de poſſeſſore ⁊ ſic eſt nt̄i caſus. Et eſt declinabile per omnes caſus ⁊ genera. vt cui⁹ eſt iſte liber. cuia eſt iſta vacca. Vn̄. Dic mihi dameta cuium pecus an meliboei. Nō ver egonis nuper mihi tradidit ego. Et debet reſpōderi ad li cui⁹ ſignificās poſſeſſorem. vel ntūs nominalis vel ꝓnominalis poſſeſſiu⁹. vt cui⁹ eſt iſte liber me⁹ petri vel petrin⁹ ⁊c̄. Unde dum quærit cuius ſubiūgatur ſibi rect⁹. Poſſeſſiuoꝝ gtūs ſiue poꝝ. Cui⁹ pes me⁹ Iliac⁹ Priamive meive. Et eſt differētia int̄ cui⁹ poſſeſſiuū et cui⁹ a quis. Nam cui⁹ primitiuū poteſt adiūgi cuilibet dictiōi cuiuſcūqꝫ generis vel numeri. vt cui⁹ eſt liber vel cui⁹ ſunt libri Cui⁹ ſunt pecora vel cui⁹ eſt pec⁹ Item in euāgelio Cui⁹ eſt imago hæc ⁊c̄. Sed cui⁹ poſſeſſiuū vult ſolum adiūgi ſuo ſubſtātiuo in eodem genere ⁊ numero. vt cuia ſunt pecora. cuiū pec⁹ ⁊c̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Differunt in accentu. Nam cuius primitiuum primam acu-it vltimam grauat. Cuius poſſeſſiuum vltimam acuit vt cu-ium pecus. Etiam differunt. nam cuius primitiuum ſignifi-cat poſſeſſorem. ſed cuius poſſeſſiuum quærit de poſſeſſore ⁊ de re poſſeſſa. Item quotus quærit de numero ordinali. vt quotꝰ eſt iſte. reſpondetur ſextus. Quærit etiam de numero. vt quota eſt hora. quota eſt luna. reſpondetur ſexta. prima. ſecunda. Un de. Per quotus hoc nomen numerus ſimul ordo notatur. Ut quotus ille ſedet dic ⁊ quota luna paratur. Item quotus iuiſti quotus veniſti dauentriam. reſpondetur veni tercius quartus quintus. ⁊ ſic quæris de numero perſonarum. Item triplex eſt quod. ſcilicet quod relatiuum pronominale a quis vel a qui. Secundo quot nomen numerale quærens de numero cardina li vt quot per t. Et de illo loquit̄ hic auctor. Tercio dicitur ꝙ coniunctio. Unde. Per d pronomen titulus caniunctio fertur Quot per t ſcriptū nomē nūerale vocat̄. Itē quot p̄ſens q̄rit de numero cardinali vt q̄t ſunt illic ſcholaſtici. Item quandocun qꝫ inuenitur ꝙ coniunctio poſt iſtas dictiones. tunc poſſunt il-læ coniunctiones diſtingui an ſint duæ dictiones an non. quia poſſunt capi diuiſim vel coniunctim. ⁊ ſecundum hoc faciunt aliam et aliam ſententiam. vt illi proficiunt qui litteris dant operam quiqꝫ a vicijs alienos ſe faciunt.

Quis ꝓprium nomen ⁊ quæ ſubſtātia quærit

Si ꝓprium noui debet ſubſtātia quæri

Qua nota ꝓprio tm̄ de nomine quæro

Cōmuni per quis etiam de nomine quæris

Quis bonus eſt aratro bos. quis nat in æquore piſcis.

¶ Hic auctor dicit ꝙ quis quærit vno modo de proprio nomi ne. vt quis vocaris. reſpondetur paulus petrus. Secūdo quis quærit de ſubſtantia rei. vt quis fecit hoc. reſpondetur petrus. Item quis quærit etiam de communi nomine. id eſt quærit de nomine ſignificante naturam in communi. vt quis bonus eſt aratra bos. non enim iſte bos eſt bonus aratro. ſed bos tenetur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſibi pro communi. ¶ Nota differẽtiam inter vter ⁊ quis nam
ambo quærunt de ſubſtantia ⁊ ꝓprio nomine. ſed in hoc tamen
differũt. nam vter q̄rit ſolum vnũ de duobus vel inter duos.
Sed quis quærit de vno iter plures. vt loquẽdo de ſorte ⁊ pla
tone vter illorum excellit ⁊ non quis illorum. ⁊ ſic in omnibus
generibus ⁊ caſibus. vt vtram manum bellando amiſit. Sed
de pluribus vnum petit quis vt quem digitorum amiſit. Un
de Quærit vter tantum duo. ſed quis multa vel vnum. Et ſic
etiam quærit vtrum in neutro genere. Item vtrum nomen q̄-
rit vnum de duobꝰ. ſed vtrum cōiunctio idem eſt quod an. Itē
vter nō ſolum quærit vnum de duobus. ſed etiam ponitur inde
finite vt neſcio vter illorum fecit. oculo ioannes priuatus eſt ne
ſcio vtro. Item vter ſolet aliquādo in quærendo geminari i di-
uerſis tamē caſibus vt vter vtrum accuſauit. hoc eſt quis hoꝝ
duorum alterum accuſauit. id eſt vnus dũtaxat accuſat ⁊ alter
accuſatur. Si ita respondetur vterqꝫ alterũ accuſat. ſenſus eſt
ꝙ quiſqꝫ duoꝝ eſt accuſans ⁊ accuſatꝰ. vel neuter alterum accu
ſat id eſt nullus duoꝝ eſt accuſans. Item neuter alteri officiat
id eſt noceat. Item neuter neutꝝ accuſat vel videt ſenſus eſt ꝙ
nullus duoꝝ videt alium a ſe nec ſeipſum videt. Item vterqꝫ al
terum accuſat differt ab illa alter alterum accuſat. Nam vter
qꝫ ſignificat duos· Alter vero vnum notat. Item alteruter fe-
cit id eſt vnus vel alius. Item iſtam naturam ſequũtur ſua ad
uerbia vt vtrinqꝫ ſignificat van beyden ſyden. Item altrinſe-
cus van eynre ſyden. Nam alter quærit vnum de duobꝰ Neu
trolibet noch van duſſer ſyden noch van der Neutraqꝫ id ē nec
in iſta parte nec in illa. Eodem modo quis geminatur in quæ-
rendo in diuerſis tamē caſibus de pluribus. vt neſcio quis quē
accuſat. id eſt quis inter plures.

Quæſitiua pares optant reddi ſibi caſus
¶ Hic loquitur de interrogatis ⁊ ponit vnam regulam gene-
ralem ⁊ dicit ꝙ interrogatiuũ ⁊ ſuum reſponſiuũ debent ſtare i
eodem caſu. vt Quo caſu quæris ſic reſpondere iuberis. vt Cu-
ius loci. quinti loci. Quoto loco inſides. reſpondetur quinto.
Item littera iſta patitur inſtantias aliquas. primo in dictioni
bus potentibus regere diuerſos caſus Nam quæſtio fit in vno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

caſu reſponſio in alio. Et ſciendum ꝙ dictiones iſtæ ſunt mul-
tiplices ¶ Primo ſunt dictiones importātes plenitudinē vel
inopiam. vt quo liquore eſt vas plenum reſpondeṫ vini vel vi-
no ¶ Secūdo ſunt ꝟba ꝑcij vt quāti emiſti reſpondeṫ trib⁹ obu
lis. Horati⁹ Quāti emptæ paruo ¶ Tercio quādo demonſtra
tur eſſentia vt qualis eſt ille equus. reſpōdetur eſt miræ pulchri
tudinis. ¶ Quarto ſunt ꝟba actum ſpaciādi importantia. nā
regūt abltūm. vel accūm. ¶ Quinto omnia ꝟba regētia accm̄
vel abltūm temporis. ¶ Sexto in poſſeſſionib⁹ id eſt dum fit
quæſtio de poſſeſſione. vt cui⁹ hominis eſt hoc op⁹ reſpōdeṫ meū
ſuum tuum. ſed alia a poſſeſſiuis reſpōderi debent in ſimili caſu
Item cui⁹ generis eſt ſcamnum reſpōdetur generis neutri. hic
videṫ ꝙ reſpōſiuum diſcōuenit in caſu cum ſuo quæſitiuo. Nā
cui⁹ eſt genitiui caſus. neutri datiui caſus. Dicēdum ꝙ eſt geni
tiui caſus. nam omnia nomina habētia declinationem ꝓnomi-
nalem quondam declinabātur ſicut modo nomina ſecundæ de-
clinationis. vt neuter neutri neutro. ali⁹ alij alio. vn⁹ vni vno.
Item Ne quādoq; poſtponiṫ dictionibus caſualibus per inter
rogationem ⁊ tunc fiet reſpōſio in nominatiuo vel genitiuo. vt
Tuamne domum inhabitas an alterius. reſpondeṫ alterius vel
meam ⁊ nō mei. Item petr⁹ heliæ. Omne ꝟbum ſecundæ per-
ſonæ poteſt componi cum ne per apocopam in compoſitiōe po
ſitam id eſt per depoſitionem iſtius litteræ e. vt audiſti cōſtrui-
tur cum ne ⁊ dicitur audiſtin id eſt audiſtine. Et hoc fit etiam
in ꝓnominib⁹ vt egon id eſt ego ne. Tun pro tu ne. Ten pro te
ne. ¶ Item flen ꝓ fles ne. Item reſponſio eſt triplex. quædam
eſt ſatiſfaciens interrogationi. vt quot ſunt ſydera in coelo. dici
tur multa. Altera eſt reſponſio ſatiſfaciens interroganti ſolū.
et eſt vbi interrogans certificatur. ſed nō eſt debita ꝓportio ac-
cidentium. vt præpoſitioni quot accidunt. vnum. hic interro-
gās certificaṫ Tercia rn̄ſio ē ſatiſfaciēs introgāti ⁊ iterrogatio
ni ſimul. ⁊ eſt vbi quærēs certificatur. ⁊ interrogationi fiūt de
bita accidentia. vt quot ſunt in domo. Reſpondetur vigintiſex
Cum quæritur Cuius intereſt legere. reſpondendum eſt mea ⁊
non mei. Cuius refert ſtudere. reſpōdetur tua vel ioānis.

¶ Sequitur textus Cum quia ⁊c̄.

Cum quia dum donec qm̄ ſimileſq̃ p̄ibūt

Nãq̃ relatiui ius implicitum tenuere

C Hic auctor dat modum conſtruendi dictiones ſuſpenſiuas et dicit q̄ debent p̄conſtrui in oratione. Exemplum vt cum veneris ad me dabo tibi equū. ⁊ ratio eſt iſta quia in ſe habent naturam relatiui. nam ſicut relatiuū includit coniunctionem. ſic etiam iſtæ dictiones includunt ſuſpenſiones. Exemplum vt cū bene ſtudueris bene tibi erit. Cum intraueritis terram quā ego datur⁹ ſum vobis caue ne accipias filiam illius filio tuo vxorē Item quia ſcientiam reppuliſti repellam te ne ſacerdotio fungaris mihi. Dum ſteteritis corā regib⁹ ⁊ principibus nolite præmeditari. Cum inimicum ſuū obuium vidit diſſolutum eſt cor eius. Exemplum de ſimilib⁹. Omnes dictiones infinitæ capitæ poſtq̃ licet quãuis q̃q̃ etſi tametſi ⁊c̄. Item iſtæ dictiōes in textu poſitæ poſſunt indifferenter præconſtrui vel poſtconſtrui. id eſt ab eis poteſt fieri incœptio orationis vel non. vt cū veneris ad me. Item alio modo coguntur per relatiuū vel per aliam dictionem vt ſolum præconſtrnantur id eſt vt ab eis ſolum inchoetur conſtructio. vt Cum ſteteritis an.e reges ⁊ præſides nolite p̄meditari quid eis reſpondeatis

Cūq̃ relatiuis de iure viam parat horum

Præcedens. decet obliquos quãdoq̃ p̄ire

Cum tenet hoc rectus ac obliquus tenet illud

Iſti ſubueniat ſua mater vel pater eius

C Hic ponit alexander aliam doctrinam cōſtruendi ⁊ dicit ſic Antecedens obliqui caſus a parte poſteriori rectum multotiēs præconſtruitur. vt relatiuū habeat locum ipſum referendi. Et habet fieri ſiue antecedeus ponat̄ in recto ſiue in obliquo vt iſti ſua mater ſubueniat. ⁊ debet conſtrui ſic. Iſti ſua mater ſubueniat. Item iſta littera intelligitur p̄ omnes obliquos De genitiuo vt petri ſui parentes minime recordant̄. De datiuo in lr̄a et alibi. Benedicite dn̄o omnes angeli ei⁹. De accō. vt patrem

ſequit̃ ſua ꝑles. Cum induceret̃ puerum ieſum parẽtes eius.
Uirgili⁹. Trahit ſua quenqʒ voluptas. Ps̄. Detrahẽtem ſe-
crete ꝑrimo ſuo hũc perſeq̃bar. De abltō vt a petro ſui libri nō
dederunt. Stabat iuxta crucem ieſu mater eius. ⁊ debet ꝯſtrui
Juxta crucem ieſu mr̄ ei⁹ ſtabat ¶ Nota ꝙ obliquus p̄cōſtrui
tur adhuc alia rōne q̄m relatiōe vt in his metris. Quæſtio la-
tio ſiue negatio ſciſſio ſi fit. Obliquū vero p̄iunges ſæpe regẽti
Petr⁹ heliæ ſupaddit adhuc vnum alium modum ſcd̄m quem
oratio nō ſemp habet ꝯſtrui ſcd̄m debitam cōgruitatem gram
maticalem. ⁊ hoc ꝑpt̃ ſernādam orōnis veritatem. ⁊ ſic d̄t p̄-
mo minoris. In multis orōnib⁹ videt̃ ſe alit̃ habere rō ꝯſtruē-
di q̄m ſignificatio. vt ptʒ per exempla ſequētia. vt ab omni ho
mine habet̃ aliqđ caput. quæ eſt ꝯſtruenda vt iacet. Ab| omni
homine. Nam ſic falſa eſſʒ cum nullum ꝑticulare caput habea
tur ab omni homine. Similit̃ iſta. Nō omnis homo eſt alb⁹
ſi negatio ꝯſtruat̃ cum v̄bo vt omnis homo nō eſt alb⁹. vel ad
predicatum. vt omnis homo eſt nō alb⁹ ſemp erit falſa. ꝯſtruē
da ergo erit vt iacet. Item multis modis cōtingit orationem
alit̃ ꝯſtrui q̄ʒ regulæ dicūt ꝑpter veritatem orōnis ſeruādam.
Primo ratione negationis. vt aliquem hominem non video q̄
debet ꝯſtrui ſicut iacet. qꝛ ſi ſic ꝯſtrueret̃. nō video aliquem ho-
minem tunc eſſʒ falſa. qꝛ valet iſtam nullum hominem video.
Secūdo rōne ſigni vniuerſalis affirmatiuæ p̄cedent̃ vt ab om
ni hoīe habet̃ aliqđ caput. In omni ꝑpōſitione eſt aliq̄ veritas
Tercio rōne alicui⁹ termini includent̃ ſignum vniuerſale affir
matiuū ſicut ſemp: vbiqʒ vt a creatiōe adæ ſemp fuit hō. quæ
ſi regularit̃ ꝯſtrueret̃ eſſet falſa. qꝛ eius ꝯtradictoria eſt vera. ſ.
null⁹ homo fuit ſemp vbiqʒ eſt corp⁹ quæ etiam debet ꝯſtrui vt
iacet. Quarto ratione ſigni excluſiui. vt tantum deum eſſe deū
eſt verꝝ. quæ debet ꝯſtrui vt iacet ⁊ eſt vera. ⁊ non vt tātum ca
dat ſup verꝝ qꝛ ſic eſt falſa cum etiam plura alia ſint vera quā
deum eſſe. Etiam ibi. Tu ſol⁹ peregrin⁹ in hieruſalem ⁊ hæc ig
noras. vt ſolus cadat ſup hieruſalem alit̃ eſſʒ falſa. Quinto ra
tione copulatiui localis ⁊ temporalis. vt hic ⁊ zutphaniæ ven-
dit̃ vinū. hic ⁊ lochem vendit̃ olus. quæ debet cōſtrui vt iacet.
Sʒ ſi cōſtruat̃ ſic. vinum vendit̃ hic ⁊ zutphaniæ ſic eſt falſa.
Exemplum de temporali vt hodie ⁊ heri audiui miſſam. hodie

et heri comedi panem. Sexto ratione appellationis vt deum
trinum ⁊ vnum ↄgnouit ariſtoteles. quæ debet ↄſtrui vt iacet.
et multi alij modi inuenlri poſſunt qui reliuquũtur. Nota ꝙ
iſta poteſt eſſe doctrina per modum exceptionis ab illa regula.
Tercius hinc caſus ⁊ quartus ſæpe ſequũtur. Sed hoc fit ra-
tione regulæ grammaticalis videlicet talis. Quãdocũqꝫ ſunt
duæ regulæ inuicem repugnãtes tũc debet medium inueniri vł
ambe caſſari debent. Sed hic vna regula cedit alteri. quia vna
regula eſt ꝙ obliquus debet ſequi dictionem a qua regit̃. Se-
cunda eſt ꝙ antecedens præconſtruitur ſuo relatiuo. Hic patꝫ
ꝙ prima habet hic dominium ſed hic inueniendum eſt mediũ.

Multotiens ꝟbum ſubſtantiuũ petit extra

Hic autor ponit aliam regulam conſtruendi ⁊ dicit p̃mo ꝙ
verbum ſubſtantiuũ multotiẽs ſubaudit̃ in oratione. vt pax vo
bis. hic intelligit̃ ſit. Dñs vobiſcum. Bene nobis. q̇d tibi cum
illo. Non dubium. ridiculum ſupple eſt. teutonice eyn gecks
meer. Ineptiæ teutonice mallerye. fabulæ grande vicium ⁊ de
mentia. Item alia ſimiliter verba poſſunt intelligi in oratione
Primo hoc ꝟbum dico cum ſuis condeclineis. Tulliꝰ Eloquẽ
tiam eſſe quæ penis eripiat ſceleſtis innocẽtem. ſupple dicunt.
Idem Habẽdas eſſe qꝫ laxiſſimas amiciciæ habenas ſupple di-
cũt Quid plura ſupple dicam. ſꝫ quid opꝰ eſt plura ſupple di-
cere. Et multa id genꝰ id eſt illiꝰ generis dixit ⁊ mille huiuſmo
di. ⁊ potiſſime cõtingit iſtud fieri in allegãdo auctores per ad-
uerbia q̃litatis. tũc ſemꝑ intelligit̃ ꝟbum dixit vel fecit. vt bñ
de hac re Ennius. Præclare anaxagoras. de hac re cicero copi-
ſe. ſꝫ de his alias ſupple dicam. latius ſatis de his hactenus ſup
ple dictũ eſt. Etiam ſæpe accidit ꝙ ſubintelligit̃ hoc ꝟbum cre
dis vel putas ſumptum cum infinitiuo ꝟbi ſubſtãtiui. vt Uñ
huic diuitias ſupple putas eſſe. Unde huic animum ſupple pu
tas eſſe vel credis. Et ſubintelligit̃ hoc ꝟbum pertinet vel atti
net vel habet vel fit in comparãdo vnam rem alteri ꝑ excellen-
tiam. tũc ſubintelligit̃ hoc ꝟbum habet. vt ſcimꝰ petrum de quo
tibi ſermo virum non illitteratum ſed nihil ad paulum ſupple
habet id eſt nulla eſt compatio petri ad paulum. Secũdo ſub-
audiũtur ꝟba in dialogis. Dialogus eſt ſermo duoꝝ loquentiũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

inuicem. Exemplum vt Cui ieſus Credis hoc. At illa ſupple reſpondit. vtiqꝫ domine. Tunc ille. Quid hic ſtatis tota die ocioſi. Cui illi. Nemo nos conduxit. Modus intelligendi verba in oratione fit in rebꝰ binominibus vel diuerſi nominis. vt præclarum dictum Ciceronis qui ⁊ tullius. Etiam contingit alijs modis vno modo ſubintelligitur verbum ratione præcedentis alicuius vt quid agis philoſopharis an auguraris an nihil ſupple agis. Plinius. Piſcaris an venaris an aucuparis an ſimul omnia. Nota exemplum Hominem ne romanum tā græce loqui. hominem ne ſapientem tam væhementer aberrare. Virgilius Me ne incœpto deſiſtere victam. intelligitur vere ne ita eſt quæſitiue loquendo. Nota ꝙ non ſemper eadem ꝑmanet oratio in ſubaudiendo verbuꝫ loco diuerſo. vt audiui te fuiſſe in ciuitate vt cæteri. ⁊ audiui te vt cæteri fuiſſe in ciuitate. In prima ſubauditur fuerunt. vt audiui te fuiſſe in ciuitate vt cæteri ſupple fuerunt. In ſecūda ſubintelligit᷑ audierūt. vt audiui te vt cæteri audiuerūt te fuiſſe in ciuitate. audiui te fuiſſe in ciuitate vt cæteros audiui fuiſſe. ¶ Item ſciendū ꝙ iſtud quod dictum eſt de ꝟbis ſubſtātiuis etiam intelligitur de participijs ⁊ infinitiuis ſic ꝙ intelligūtur ſæpe in oratiōe vt hoc puer audiui ex patre meo id eſt ego cū eſſem puer audiui hoc Ego ſenex errata omnia in melius corrigam. Scipio conſul ſubuertit ciuitatem id eſt tunc cum conſul erat vel exiſtens tunc conſul ſubuertit ciuitatem. Sciendum ꝙ coniunctiones intelligūtur in oratione eodem modo ſicut verba iam dicta intelligūtur Iuuenalis. Græculus eſuriens in cœlum iuſſeris ibit. id eſt ſi iuſſeris. Ouidius. Gnoſia feciſſes inopem ſapienter amaſſet. i. ſi feciſſes. Pliniꝰ. Dediſſes huic animo par corpus id eſt ſi dediſſes ⁊ ſic in multis alijs orationibus.

Mobilis et fixi naturam noſſe decebit

Eſt adiectiuū vocis vel ſignificati

¶ Hic autor ponit vnam adhortationem ⁊ dicit ꝙ optimum eſt noſcere naturam adiectiui ⁊ ſubſtantiui. Nam ſæpe adiectiua. et ſubſtantiua ponuntur in oratione. et etiam adiectiua ſunt varia. ideo neceſſe eſt noſcere naturam eorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Nā quædā ſūt voce tātum. quædā ſignificatiōe tātū q̄dā vo
ce ⁊ ſignificatione ſimul. Uoce tantum eſt adiectiuū quod ha-
bet vocem adiectiualem. nō tamē ſignificat adiectiue. id eſt ha
bet vocem mobilem de genere in genus. ſed non cōnotat formā
adiectiualem inhærētem alicui ſubiecto ⁊ ſunt ꝓnoīa ꝑmitiuæ
ſpeciei. Nam ſub plurib⁹ vocibus ſignificāt omne gen⁹. vt ip-
ſa ipſe ipſum. ille illa illud ⁊c̄. Item Adiectiuū ſignificatione
tantum eſt quod ſignificat adiectiue vel formam accidentalem
nō tamē habet vocem adiectiualem. id eſt nō mouet̄ de genere
in gen⁹. ⁊ ſunt nomina officiatoꝝ ⁊ dignitatum. vt papa. eps
faber ⁊c̄. ⁊ ſunt in ꝑma ſpecie q̄litatis. Item Adiectiuū voce et
ſignificatiōe ſimul eſt quod mouet̄ de genere in gen⁹ ſub vna ter
minatiōe vel pluribus ⁊ cum h̄ cōnotat formam accidentalem
vt albus niger doctus ruber. ¶ Adiectiuoꝝ quædā ſunt noīa
lia quædam ꝓnoīalia quædam ꝑticipalia. Adiectiuū nomina
le vult ꝯſtrui cōiunctim cum ſuo ſubſtātiuo. Participiale au-
tem diuiſim. Exemplum ꝑmi vt homo albus currit Exemplū
ſecundi vt homo legēs currit Item adiectiuū adhuc eſt duplex
quoddam eſt ꝑmæ impoſitionis ⁊ quoddam ſecundæ impoſiti
onis. Exemplum ꝑmi vt albus niger. Et ꝑmæ impoſitionis
dicuntur ideo quia rem ſignificāt ab extra. Exemplum ſecūdi
vt categoricus hypoteticus etiā quia nō ſignificāt rem ab extra
¶ Sciēdum ꝙ adiectiuū primæ impoſitionis nō debet adiun
gi ſubſtātiuo ſecundæ impoſitionis ⁊ ecōuerſo adiectiuū ſecun
dæ impoſitionis nō debet adiungi ſubſtātiuo ꝑmæ impoſitio-
nis. quia nō dicetur homo categoricus. homo hypoteticus cap
pa hypotetica. Item quædā adiectiuoꝝ ſunt partitiua ⁊ quæ-
dam non. Partitiua ſunt quæ ſignificāt partem alicui⁹ multi
tudinis ⁊ ſic omnia ſigna vniuerſalia ⁊ particularia ſunt adie-
ctiua partitiua præter omnis vt dicunt quidam grammatici.
Item præſens littera legitur adhuc aliter ſcd̄m alium ſenſum
Mobilis ⁊ fixi naturam noſſe docebit. id eſt neceſſe eſt noſcere
naturam adiectiui ⁊ ſubſtantiui. quia volunt cōuenire in trib⁹
ſcilicet in genere in numero ⁊ in caſu. Item fallit aliquib⁹ mo-
dis ꝙ adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū non cōueniunt in tribus acciden
bus. Primo modo fallit in conſtructione partitiua vt vna ſo-
rorum hic diſcōueniunt in caſu. Secundo fallit ad exprimen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

dam naturam vel eſſentiam rei vt virgilius. Triſte lupus ſta-
bilis. id eſt triſticiam eſſentialiter inferens ſtabulis id eſt ouib⁹
contines p contēto. Uarium ſemper ꝛ mutabile fœmina. Idē
Dulce ſatis humoꝛ depulſis arbutus hedis. Ouidius. Turpe
iacens mulier multo madefacta lieo. Tercio quādo maius com
mune intelligit in inferioꝛi ſuo. vt pneſte ſub ipſa. hic intelligit
ciuitate. Et adulter erit ſuperand⁹ ibi ntūs intelligit. Quarto
fit ecōuerſo cum inferi⁹ intelligit in ſuperioꝛi. vt Ouidi⁹. Hoc
pecus omne meum multe ſtabulātur in antris. Multas ſilua
ſcꝫ oues ꝛ capꝛas. Quinto ad exprimēdum diſcretionem ſex⁹
vt Anſer erat quondam ſpecioſo germine fœta. ꝛ hoc cōtingit
in nominib⁹ epicœni generis. Jacob pparauit fratri ſuo Eſau
triginta camelos fœtas. ꝛ ſcd̄m hūc modum dicit q ſanct⁹ ioā
nes fuit puriſſim⁹ virgo. ꝛ ſic etiam in cōcœptione generꝫ. vt io
annes ꝛ bernard⁹ ſunt albi. Item ex ꝯgnatione nti ꝛ vocatiui.
vt petre iacēs nud⁹ ſurge. Ultimo modo quādo adiectiuū plus
reſpicit ſignificatuꝫ ſubſtātiui quam vocem. ꝛ hoc eſt in ſubſtā
tiuo collectiuo. vt turba quæ nō nouit legē domini maledicti
ſunt Item fallit q̈ttuoꝛ modis q adiectiuū nō adiūgit ſuo ſub
ſtātiuo. Pimo quādo adiectiuū ꝛ ſubſtātiuū idem ſignificant
vt homo rationalis. Secūdo quādo eſt diuerſitas accidentium
vt alba vir. Tercio quādo eſt diuerſitas ſignificationis vt hin
nibilis homo rationalis aſin⁹ non dicit Quarto diuerſitas mo
doꝝ ſignificādi ꝛ ſic nō dicim⁹ quilibet ſoꝛtes omnis petr⁹. nā
omnis ſignificat per modum plurium. ꝛ petr⁹ ſiue ioānes ſigni
ficat p modum vni⁹. Unde verſus. Quattuoꝛ impediūt coiun
gi mobile fixo. Idem diuerſum triplex vt homo rationis Alba
vir homo hinnibilis ſoꝛtes quilibet. Item adiectiua non ſem
per habent ſubſtantiua apud ſe ſed bene pn̄t ſubſtātiuari. vt al-
bum currit. Et poſita ſubſtātiue habent triplicem reſolutionē
Primo p hoc nomē res ꝛ ſua fœminina. vt album currit. id ē
alba res currit. Dicta placēt vobis eſt res dictæ placēt vobis.
Secūdo reſoluūtur in nomē ppꝛietatis. id eſt in ſua abſtracta.
vt deſcendam⁹ in planum id eſt in planiciem. Uirgilius. Ser
nātiſſim⁹ æqui id eſt æquitatis. Tercio reſoluūtur in hoc com-
mune ſuperius pars vt multum vini id eſt multa pars vini.
Unde. Cum ſubſtantiue tibi quoduis mobile ſtabit. In neu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tro genere ſic tripliciter variabis. Planum planicies albū res
alba vocatur. Multum pars multa ſic tripliciter variatur Eti
am quandoqꝫ ſubſtantiuantur adiectiua in foeminino genere.
vt Unam petij a domino hanc requiram. vnam id eſt rem vnā
Et aridam fundauerūt manus eius id eſt aridam rem quæ eſt
terra. vel arida ſubſtantiue id eſt terra. Sciendum ꝙ adiectiua
rerum animatarum adiungūtur quādoqꝫ rebꝰ inanimatis figu
ratiue id eſt ad exprimendum cauſam efficientē naturalem ali
cuius effectus vt pigrum frigus id eſt quia pigros facit vel effi
cit. Calces veloces quia calces efficiunt equos veloces. Uinū
luxurioſum id eſt vinum efficit luxurioſos. Sol eſt calidus id
eſt facit calidos. Lenta frena id eſt quia efficiunt equos lentos
Tempora lenta pati frena docentur equi. Ouidius. Superba
victoria id eſt efficit ſuperbos. Pigra ⁊ verecūda cōfeſſio id eſt
pigros ⁊ verecundos facit. ⁊ ſic de multis alijs

Solius eſt generis adiectiuū variatqꝫ

Cum numero caſum velut hic venit vna ſoror

Eſt inter frēs bonus aut de fratribus vnus

Hic auctor dat vnam doctrinam de natura adiectiui. ⁊ dicit
ꝙ adiectiuū partitiuū debet cōuenire cum ſuo ſubſtātiuo in ge-
nere. ⁊ poteſt ſecum diſcōuenire in numero ⁊ caſu. quaſi diceret
Adiectiuū ⁊ ſubſtātiuum ſemꝑ debent cōuenire in tribꝰ acciden
tibus. ſed nō eſt verum de adiectiuis partitiuis. Exemplum vt
vna ſoror. Et nota ꝙ eadem ſentētia exꝑmi poteſt ꝑ gtūm par
titiuū vel ꝑ accūm mediāte præpoſitione inter. vel ꝑ ablatiuū
mediāte præpoſitione de. vt vnus frater. vnꝰ inter fratres. vnꝰ
de fratribꝰ. Et ſub de intelligūtur iſte præpoſitiones e ex et in-
vt ſolus ex omnibꝰ. ſolus omnium. vnꝰ omnium fecit. vnus in
omnibꝰ id eſt omnium. Tu bethleem iuda nequaqꝫ es minima
in principibꝰ iuda id eſt int̃ principes. vel nequaqꝫ es minima
principum. Item fallit aliquibꝰ modis ꝙ adiectiuū ꝑtitiuū nō
cōuenit cum ſubſtātiuo in genere. Primo qn̄ gtūs eſt nomen
collectiuū. vt virgiliꝰ eſt optimꝰ plebis. Et iſte gtūs erit plura
lis numeri niſi in dictionibꝰ collectiuis in quibꝰ poteſt eſſe ſin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

gularis numeri. vt vnus plebis eſt ioānes peſſimꝰ gentium vi
liſſimꝰ gentium. Secundo quādo gtūs eſt nomē heteroclitum
in genere. vt vnum epularum. vna paſcuoꝝ. vnum cœloꝝ eſt
criſtallinum. alteꝝ empirreum ⁊ ſcd̄m iſtum modum ſoluitur
iſtud. vna dieꝝ cum dies ſit heteroclitum genere vt notum eſt.
Tercio cum gtūs implicite ab alia dictione regiť. vel quādo ge
nitiuus eſt æquiuocꝰ. vt vna ſabbatoꝝ id eſt vna die ſabbatoꝝ.
Item ſabbatum eſt equiuocum vt prius ī regimine gtī. Quar
to quādo eſt ꝑtitio nō ſcd̄m nomē vel vocem nōis. ſed ſecundū
rem nōis. vt quātitatis aliud cōtinuū aliud diſcretum. ⁊ hꝫ fit
quādo diuiſio fit in rebꝰ irrationabilibꝰ vt domus aliud tectum
aliud fundamentum. Gregis vnum bos aliud ouis. Quinto ī
cōcœptione implicita id eſt quādo in gtō fit cōcœptio generū.
vt vna parētum meoꝝ. Sexto ad exprimendum diſcretionem
ſexus. vt vna anſeꝝ. vna cameloꝝ. vna ferarum. vna turturum
Septimo quādo adiectiuum regēs gtūm magis inclinat ſe ad
caſum præcedentem q̄m ad gtūm ſubſequētem vt o deꝰ optime
reꝝ. o iuuenis pulcherrime reꝝ. Et iſto modo diciť indifferenť
leo eſt fortiſſimꝰ beſtiarum vel fortiſſima beſtiaꝝ. ſcd̄m qd̄ for-
tiſſimꝰ poteſt ſe inclinare tam ad præcedens q̄ȝ ad ſubſequens.
et hoc fit de bonitate ꝓferentis ⁊ loquētis. Prouerbioꝝ quarto
Leo fortiſſimꝰ beſtiarum nulliꝰ pauebit occurſum. Margarita
eſt pulcherrimꝰ lapidum. vel pulcherrima lapidum. Diciť etiā
homo eſt digniſſimꝰ vel preſtantiſſimꝰ vel digniſſima creatura
rum. ſed ſi nullum ſubſtantiuū præceſſerit non licebit loqui ad
placitum. ſed adiectiuū cōformabit ſe cum gtō ſequēte in gene
re. vt fortiſſimꝰ beſtiarum. pulcherrima lapidum incōgrue dr̄.
ſed pulcherrimꝰ lapidum hic eſt.

Cum diuerſoꝝ verbum rectis numeroꝝ

Interponatur vtrilibet equiparatur

Sermones ſummi patris eſt meditatio iuſti.

¶ Hic alexander ponit vnam aliam doctrinam cōſtruēdi ⁊ dr̄
Quādo ꝟbum ſubſtantiuū poniť inter duos rectos quoꝝ vnꝰ
eſt ſingularis numeri ⁊ aliꝰ pluralis numeri. tūc poteſt cōueni-
re vtrilibet, id eſt poteſt cōuenire cum nominatiuo præcedenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

vel ſequēti. vt ſermones ſūmi patris eſt meditatio iuſti vel ſūt
¶ Notādum quādo ꝟbum eſt accipit̃ ꝓ ſignificare tūc ꝑt hr̃e
diſcōueniētiam cum ſuppoſito p̄cedente ꝛ illa admittit̃ ratiōe
expoſitionis. Exemplum vt nuptiæ eſt vnum cōnubium id ē
ſignificāt vnum cōnubium. Tonitrua eſt ſon⁹. i. tonitrua ſig-
nificāt ſonum factum in nubib⁹ Septem lampades añ thronū
dei eſt ſeptiformis gr̃a ſci̅ ſpūs id eſt ſignificāt. Item piſces q̄s
apl'i cœperūt eſt collectio vel fidelium captio id eſt ſignificant
captionem fidelium. Lampades ꝟginum fides nr̃a eſt. i. ſignifi
cant fidem noſtram. Item ſex ſunt modi quibus verbū ſub-
ſtantiuū poteſt poni int̃ rectos diuerſoꝝ numeroꝝ. Primo qn̄
vn⁹ rectoꝝ eſt plural' numeri ſcd̄m vocem. ſ3 ſingular̃ ſcd̄m in
tellectum. i. quādo dictio eſt plural' numeri tātum. vt athenæ
eſt pulchra ciuitas. Londoniæ eſt diues oppidum Secūdo qn̄
vn⁹ rectoꝝ eſt plural' numeri ſcd̄m ſignificatum. ſ3 ſingularis
ſcd̄m vocem. vt eſt dictio collectiua. vt vna turba ſunt multi
homines. Tercio quādo vn⁹ rectorum accipitur realiter alter
figuratiue. vel quādo eſt figuratiua locutio. vt ſeptem lampa-
des ante thronum dei eſt gratia ſpirit⁹ ſancti ſeptuplex. Quar-
to quādo eſt ponitur ꝓ ſignificat vt in exēplo præcedenti. Ali
ud exemplum. Nuptiæ eſt vnum cōnubium. Arma eſt ſpiri-
tus ſanctus. Arma eſt fides noſtra. Quinto ratione participa
tionis vnius in pluribus. vt vnus homo ſunt plures. vel plu-
res homines eſt vnus. Sexto ad experimendum vnitatem in
materia aliqua. vt veſtes quas geritis ſordida lana fuit Nam
lana ſordida eſt.

Quādo relatiuū generꝝ caſus varioꝝ
Inter ſe claudūt qui rem ſpectāt ad eandem.
Per genus hoc poterit vtrilibet equiparari.
Eſt pia ſtirps ieſſe quem chriſtum credim⁹ eſſe.

¶ Hic poit aliā doctrinā de dcōne poſita ī medio Et d̄t ſi rela
tiuū ſit poſitū int̃ duo noīa diuſoꝝ generꝝ q̄ ſpectāt ad eādē rē.
tūc relatiū ꝑt ꝯueire tā cū p̄cedēti q̄m cū ſequēti Ut pia ſtirps
ieſſe ē quē xp̄m credi⁹ eē. Ap̄l's Sumite gladiū ſpūs ſci̅ qd̄ ē ꝟ
bū dei. Itē lr̃a pn̄s nō multū differt a regula p̄cedēti. Nā iſta

datur per relatiuū. et præcedens datur per ꝟbum ſubſtantiuū.
Duplex eſt relatiuū. vnum ſubſtātiæ. alterum accidentis. Re
latiuū ſubſtātiæ vt qui quæ quod. Relatiuū ſubſtantiæ in me
dio poſitū magis petit cōuenire cum præcedenti loquendo grā
maticæ quāuis poteſt cōuenire cum ſequenti vt ſemen quod ē
deus. Etiam dici poſſet ſemen qui eſt deus. Sed relatiuū acci
dentis poſitum inter dictiōes diuerſorum generum habebit cō
uenientiam cum ſequenti. vt talis eſt ioannes quale eſt animal
Nullum deo tale ſacrificium qualis eſt zelus animarum Et ſi
contrarium inueniatur hoc nō eſt imitandum. Unde Horati
us. Tuæ ſunt mām̄æ quales ſunt vbera vaccæ. Hic em̄ nos
dicemus qualia. Et hoc tangit floriſta in principio ſui libri.
Notandum ꝙ quandocūqꝫ relatiuū ponitur inter duos caſus
quoꝵ ſequens caſus eſt ꝓprium nomē vel hominis vel alteri⁹
rei tūc relatiuū conformabit ſe cum ſequenti. ſi ꝓprium nō fue
rit vtrilibet ſe cōformare poteſt. Exemplum Saluſtij. Eſt lo
cus in roma quod capitolium appellatur. Sedebat herodes ꝓ
tribunali in loco quod pretorium appellatur. Tullius. Sapi
entiæ ſtudium quæ philoſophia dicitur. Itē ex illis ſempiter-
nis ignibus quæ vos ſydera nuncupatis. Et hoc fit communi
ter vbi ponuntur iſta verba vocatiua nuncupor appellor circa
relatiua. quia tunc volūt cōuenire cum ſequēti. Item ſciendū
ꝙ relatiuū conformat ſe aliquādo nō ſolum in genere cum di-
ctione ſequēte ſed etiam aliquādo in numero, ꝛ in caſu aliquan
do. Aliquādo vero in genere ꝛ in caſu ſimul. In genere vt ha-
betur in littera. Eſt pia ſtirps ieſſe quem chriſtum ꝛc̄. Ex flu-
mine quam proximam eſſe opido aquam ſupradiximus In nu
mero vt vniuerſas familias fames extinxit quæ pars maxima
eſt. In genere ꝛ in numero ſimul. vt ſupplicationes qui maxi
mus honoꝵ victoribus datur in toga meruit. Nec parem po-
ſuere ſuis quæ maxima turba eſt. In caſu Scipio cui africano
cognomē fuit Cartaginem ſubuertit. Urbem quam ſtatuo ve
ſtra eſt. ſubducite naues. Item relatiuū poteſt cōuenire cum di
ctione ſequēti vel præcedenti quādo ibi ē aliqualis idemptitas
vt eſt pia ſtirps ieſſe quem chriſtum credim⁹ ꝛc̄.

Sic adiectiuū reperimus ſæpe locatum

Eſt coluber factus vel facta miſtica virga

Ponere ſupma duo nō debes ſine cauſa.

¶ Quādo adiectiuū ponitur int̄ ſubſtātiua diuerſoꝝ generum poteſt ſe cōformare cum vtrolibet vt coluber eſt fact⁹ vel facta miſtica virga. Item adiectiuū participiale ꝑ ſitum int̄ ſubſtantiua diuerſoꝝ generum vult ſe cōformare ſubſtātiuo præcedēti. vt virga eſt facta coluber. Et hoc cōtingit quia quādo adiectiuū ꝑticipiale ponit̄ int̄ ſubſtātiua diuerſoꝝ generum tūc habet ſe ad ſubſtātiuum præcedens ſicut adiectiuū. ⁊ ad ſequens ſicut dictio regēs. vt ioānes eſt futurus cadauer. Nota omnia adiectiua copulātia ſimiles caſus poni poſſunt int̄ ſubſtantiua diuerſoꝝ generum. vt fiunt credit⁹ æſtimatus fact⁹ futurus ⁊c̄. Uerbum eſt factum caro. Homo eſt futur⁹ cadauer. id eſt erit cadauer. ibi futurus eſt ꝑticipium. quia habet omnem naturā participij. Et pn̄t talia ꝑticipia nō ſolum copulare ſubſtātiua ſed etiam adiectiuū ⁊ ſubſtātiuum. vt ioānes eſt habit⁹ bonus. mancipium illud eſt dictum petrus. Ioānes eſt futur⁹ bonus. Sed quādo tale adiectiuū ꝑticipiale cōuenit cum ſubſtātiuo p̄cedenti oratio eſt cōgrua. ſed quādo cum ſequenti eſt incōgrua. Exemplum Aqua eſt facta vinum ⁊ nō factum Similiter in accō. vt credo ꝟbum dei factum carnem q᷒ chriſtiani credunt. Item in euāgelio. Cum guſtaſſet architriclin⁹ aquam vinum factum. ibi ſacra ſcriptura vtit̄ licētia ſua. Nos eni͂ dicemus. Cum guſtaſſet aquam factam vinum. Item ꝑticipia ꝟborum vocatiuoꝝ etiam copulant ſimiles caſus diuerſoꝝ generum. vt illud mancipium eſt vocatum petr⁹ homo eſt futurus cadauer Inter illa tria orationum genera de quib⁹ alexander locut⁹ eſt. vltimum eſt magis incongruū ſcȝ homo eſt futuꝝ cadauer. Et tali genere orationum nō licet nobis vti p̄mo genere orationū ſcȝ Sermones ſummi patris ⁊c̄. licet vti.

Occurritq̄ȝ tibi quādoq̄ȝ relatio ſimplex

Fœmina quæ clauſit vitæ portam reſerauit.

¶ Item ſimplex relatio eſt quādo relatiuū ⁊ an̄cedens nō ſupponūt ꝓ eadem re in numero vt fœmina clauſit portā vitæ q̄ re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſerauit. ⁊ tales relationes ſimplices ſunt crebræ. vt ioannes la
borat eo morbo quo petrus laborat eſt relatio ſimplex. quia non
eſt poſſibile eundem morbum eſſe in petro qui eſt in ioanne. ſed
laborant ſimili morbo ⁊ ſic de multis alijs. vt ioannes comedit
eum cibum quem petrus comedit. bibi hoc vinum quod tu bi-
biſti. id eſt Comedi talem cibum qualem tu comediſti. habeo
eas pecunias quas tu habes. Emi eum librum quem petrus
emit id eſt talem librum qualem petrus emit hæc herba creſcit
in horto meo. Et iſtæ non ſunt vicioſæ orationes. ſed bene ta-
li genere orationis vtimur quia ſi non vteremur relatione ſim
plici diceremus falſum credentes nos dicere verum

Ad partem vocis de iure relatio fiet

Extra ſæpe tamē quæras ad quod referatur

Rex eſt carnoti patriæ quæ p̄ualet omni

¶Dicit ꝙ relatio debet fieri ad antecedens expreſſum ⁊ quan-
doq; fit ad antecedens ſubintellectum. vt rex eſt carnoti patriæ
quæ ſupple ciuitas p̄ualet omni patriæ. ibi relatiuum cōuenit
cum ſubſtantiuo ſubaudito ſcilicet ciuitas vel vrbs. Sic Do-
mus iſrael ſperauit in domino adiutor eorum ⁊ protector eorū
eſt. ſupple hominum. Dicitur carnotum carnoti neutri gene-
ris. Item patria ſignificat vrbem in qua aliquis natus eſt. et
ergo exemplum alexandri non eſt ſatis latina oratio. quia non
dicimus eſt pulchra patria. ſed pulchra vrbs. ſed dicimus eſt
patria mea tua ſua per illa pronomina. ſed quando volumus
laudare dicimus eſt pulchra terra. bona terra. Quia patria eſt
vrbs in qua natꝰ eſt aliquis. Inde patrius a um poſſeſſiuū. vt
dauētria ē nomē patriæ dauētrieſiū Dauētrieſ ē nomē patriū

Sæpe relatiuo cōformari reperitur

Præcedens illi dum p̄ſidet immediate

Sermonē quem vos audiſtis verus habetur

Vſu cōmuni tamē hoc nō debet haberi

¶Dicit ꝙ antecedens ſæpe conformatur relatiuo quādo īme-
diate p̄cedit. vt Sermonem quem vos audiſtis verꝰ habetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Jlla eſt oratio viciosa. Primo quia adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuum
ſunt diuerſoꝝ caſuũ. Secũdo quia habet habet accuſatiuũ ſup
poſitum ⁊ haberet iure nominatiuũ. ⁊ fit illa oratio latina quã
do mutatur ſic. quem ſermonem audiſtis verus habetur. Quas
litteras ad me dediſti per gratæ mihi fuerunt. Hic illa tria pro
nomina hic ille ⁊ is ſunt antecedentia ad hoc relatiuũ qui. Ac
cidit autem quandoqꝫ ꝙ ſubſtantiuũ quod poneretur iure apd
antecedens ponitur apud relatiuũ. vt quandoqꝫ dicitur Js ho
mo currit qui mouetur. Jlle homo currit qni mouetur. quãdo
qꝫ ecõtra. qui homo currit is mouetur. quandocũqꝫ ergo illud
ſubſtantiuũ ponitur apud relatiuũ qui quod poni debet apud is
ille ⁊ hic tunc fit ibi regula huius textus. vt Quam vrbem ſta
tuo illa veſtra eſt. Quem ſermonem audiſtis is verus eſt Jſtæ
ſunt oratiões latinæ. ſed ſi dico. ſermonem quem vos audiſtis
verus habetur. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt minꝰ latine lo-
quor. Hic ⁊ iſtæ orationes. Quas ad me dediſti litteras. hæ
admodum mihi gratæ fuerũt ſunt latinæ orationes. Sed has
quas ad me dediſti litteras mihi gratæ fuerunt nõ eſt ſatis lati
na. ſic ⁊ hæc Sermonem quem vos audiſtis verus habet Po
pulo vt placerent quas feciſſet fabulas eſt latina. Et licet nob
his vti. Quas ad me dediſti litteras hæ mihi fuerũt gratæ. et
etiam. Hæ quas ad me dediſti litteras fuerunt mihi gratæ et
ſic de ſimilibus. ¶ Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. Uirgilius
dicit. ⁊ ibi vſus eſt ſua licentia. Etiã iſta oratio eſt latina. Qui
bus hominibꝰ tu inuides eos ego diligo id eſt eos homines dili-
ligo. ¶ Jtem ſicut fit per relatiuũ ⁊ ſuũ antecedens. ſic etiã fit
p demõſtratiuũ. vt Tuo libro meꝰ preſtãtior eſt. talibꝰ orationi
bus licet nobis vti. q̃re nõ indigẽt excuſatiõe. Jtẽ hæc oratio.
Sub q̃ nũc re cubas arbore ꝟga fuit ẽ latina orõ. vt arbor ſub
qua nũc recubas fuit ꝟga. vel ea arbor fuit ꝟga ſub q̃ nunc recu
bas ⁊c̃. Sꝫ hæc non eſt latina. Arbore ſub qua recubas virga
fuit. Si relatiuũ præponeretur ſubſtantiuo latina oratio eſſet
ſed quando præponitur ſubſtantiuũ tunc non eſt latina. vt vir
gilius poſuit ſubſtantiuũ. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. ⁊ nõ
præpoſuit relatiuũ. quia potiꝰ voluit vti licentia ſua quam po-
nere verſum viciosum.

¶ Sequitur textus. Jnuenies iunctum ⁊c̃.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Jnuenies iunctum poſſeſſiuo genitiuū
Ut mea defunctæ da molliter oſſa cubare

¶ Dicit ꝙ gtūs adiungit̄ ſæpe ꝓnomini poſſeſſiuo poſito loco
primitiui. vt mea defunctæ da mollit̄ oſſa cubare. Tuam ipſiꝯ
animam ptrāſibit gladiꝯ Et hæ oratiōes nō ſunt vicioſe. ⁊ nos
utemur his orationibꝯ ⁊ nō alijs. vt dicemꝯ meus ſoliꝯ liber ia-
cet in ſchol' ⁊ nō mei ſoliꝯ liber· Mea ſoliꝯ cauſa. mea vniꝯ cau-
ſa. tua vniꝯ cauſa ⁊ nō mei vniꝯ cauſa. tui vniꝯ cauſa. Jtem cau
ſa nō ꝯſtruit̄ cum gtis illis mei tui ſui noſtri ⁊ veſtri. ſed ponit̄
cum poſſeſſiuo in ſimili caſu. vt mea cauſa. tua cauſa. ſua cau-
ſa feci hoc. Noſtra ipſoꝝ cauſa dicemꝯ quādo laqmur de multꝭ
Liber meꝯ legentis iacet in ſcholis ⁊ nō liber mei legētis Sic
exaudi vocem meam clamantis ad te iugiter ⁊ nō vocem mei.
quia ille gtūs mei nō ꝯſtruit̄ poſſeſſiue Tulit puer de latē meo
ancillæ dormientis. Nec dr hic liber eſt noſtri ipſoꝝ. ſȝ hic eſt
noſter ipſoꝝ liber. vel liber eſt noſter ipſoꝝ. Nō dicemꝯ ille eſt
liber mei dormiētis ſed meꝯ dormiētis. ⁊ nō eſt ratio aſſignāda
niſi ſola volūtas grāmaticoꝝ. qui non voluerūt iſtos gtōs mei
tui ſui regi ex vi poſſeſſionis. vt nō voluerūt dicē albedo mei ſȝ
mea. pater meꝯ ⁊ nō mei. Eſt meꝯ ipſiꝯ pater. Jſta eſt mea ipſiꝯ
culpa. Sic dicemꝯ per pticipia liber eſt meꝯ dormientis ⁊ non
mei dormiētis. Sic etiam illi genitiui nō ꝯſtruūtur cum int̄
eſt ⁊ refert. vt int̄eſt mea ipſiꝯ ⁊ nō mei ipſiꝯ. mea ſoliꝯ mea vni
us int̄eſt legē. ⁊ nō mei ſoliꝯ. Et dicitur mea ſoliꝯ int̄eſt legē ⁊
nō mei ſoliꝯ. quoniam veteres grāmatici ita locuti ſunt quos
nos oportet imitari. Et ſi quærit̄ an ꝓ poſſeſſiuo licet ponere
gtūm primitiui. Dicēdum ꝙ ꝓ poſſeſſiuo ꝓnominali nō licet
ponere gtūm primitiui ſicut ꝓ poſſeſſiuo nominali ponit̄ gtūs
primitiui. vt Cauda equina id eſt cauda equi. ſed nō ſic fit in
pronominalibꝯ poſſeſſiuis. quia analogia nō ſemper eſt ſequen
da in grammatica. Quæritur an poſſint iungi aliquibꝯ ſubſtā
tiuis iſti genitiui mei tui ſui ⁊c̄. Dicendum ꝙ poſſunt vt noī-
bus verbalibus. vt facito hoc amore mei. amore tui vel ſui. ſic
odium amor cupido deſiderium. Cum alijs autem ſubſtātiuis
nō cōſtruūtur ſicut cum cauſa liber pes ⁊c̄. quia nō dicitur cau
ſa mei ſed mea. Jta veni huc cauſa videndi ioannem ſic mutat̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

veni huc cauſa ioannis videndi. Item veni cauſa videndi te re-
ſoluitur veni huc cauſa tui videndi. Ibi em̄ eſt exceptio qꝛ cau
ſa ibi bene cōſtruitur cum genitiuo tui ſi apponitur gerūdium,
non tamē dicitur feci hoc cauſa tui ſed tua. Cum dicitur veni
cauſa loquēdi tibi. ibi nō poteſt fieri illa mutatio dicendo veni
cauſa tui loquēdi. Item nomina ſignificantia partem vel pro-
prietatem non conſtruūtur cum his genitiuis mei tui ſui. In-
uenitur tamen pars conſtructum cum his genitiuis apud au-
tores. ergo ſic bene dicimus. Parte mei ſui tui veſtri noſtri Jo
annes dimidia parte ſui albus eſt. Ouidius in fine decimiquin
ti metamorphoſeon. Cum volet illa dies quæ nil niſi corpo-
ris huius. Jus habet incerti ſpacium mihi finiet æui. Parte ta
men meliore mei ſuper alta perennis. Aſtra ferar nomenqꝫ erit
indelebile noſtrum. Ubi ablatiuus parte conſtruitur cum geni
tiuo mei. Joānes rogauit me ex parte tui vt darem ad te librū
nō dicemus. ſed melius dicitur nomine tuo quia ex parte eſt ſe
cundum partem. Ut equus ille eſt ex parte niger ⁊ ex parte al-
bus id eſt ſcd̄m partem albus ⁊ niger. Et dicemus. Dixit vt
darem ei librum nomine tuo. Salutetis ioānem meo nomine
et nō ex parte mei. Nec dicemus nomine mei. quia illi geniti-
ui mei tui ſui noſtri veſtri nō ſtant cum ſubſtātiuo nominali ni
ſi in ſimili caſu vt dictum eſt. vt petrus iuſſit te ſalutari nomi-
ne ſuo ⁊ nō ſui. Item bene dicitur liber ille eſt meus ex parte id
eſt ſecundum partem. Item veni huc cauſa tui ſalutandi. bene
dicitur. ſed ſi nō adderetur ſalutandi non valeret. Et reſolutio
poſſeſſiui in primitiuum nō debet fieri ſicut aliqui volūt. quia
nō licet nobis vti illis orationibus in quibus poſſeſſiuum reſol
uitur in genitiuum primitiui. Nam hæc reſolutio non eſt bo-
na. Amor meus id eſt amor mei quia mutatur ſenſus. habent
enim duos ſenſus. Nam amor meus eſt qui eſt in me actiue.
Amor mei id eſt qui eſt de me paſſiue. Deſiderium tuum quod
eſt in te. Deſiderium tuum quod eſt in alio. Sed nō eſt hic idē
modus. Meus ipſius liber bene dicitur ⁊ non mei ipſius liber
Sic mea defunctæ da molliter oſſa cubare. bene dicit mulier
moritura ⁊ non mei defunctæ. Non enim mulier moritura la
tine dicere poteſt. Da oſſa mei defunctæ cubare molliter.

Sæpe relatiuū pro patre refertur ad ipſum

Ut mea ſcripta legis qui ſum ſubmotus ad hiſtrū

¶ Relatiuū ſæpe refertur ad pronomē poſſeſſiuū primitiuo illo
co poſitum. vt tu legis mea ſcripta qui ſum ſubmotus ad hi/
ſtrum. Tu vides ſocium meū qui ſcribo. ⁊ dicimus ſocium me
um pro ſocium mei. ⁊ ad illud poſſeſſiuū fit relatio. Item duo
bus modis fit relatio ad poſſeſſiuum. Quandoqȝ fit ad poſſeſ/
ſiuum ⁊ ad ſubſtantiuum vt legis mea ſcripta quæ ego ſcripſi
Quandoqȝ fit ad poſſeſſiuum ⁊ ad ſubſtātiuum vt legis mea
ſcripta qui ſum ſubmotus ad hiſtrum. Scripta ſunt hæc ad
correptionem noſtram in quos fines ſæculorum deuenerunt.
Et obſeruaſti omnes ſemitas meas qui quaſi putredo cōſumē
dus ſum. Item nos poſſumus hac relatione vti ⁊ debemus qꝛ
non licet nobis illos genitiuos ponere poſſeſſiue quare nō mu/
tabimꝰ poſſeſſiuum in primitiuum. ſed vtemur poſſeſſiuo. non
enim dicemus tu legis mei ſcripta qui ſum ſubmotus ad hiſtꝛ
Item quandoqȝ ad illos ablatiuos mea tua ſua noſtra ⁊ veſtra
fit relatio per hanc regulam. vt mea intereſt qui ſum in ſcholis
tua intereſt qui ſedes in ſcholis.

Ponis ob id ſolum ꝑcedens ſæpe quod inde
Certa relatio fit tua virga tuus baculusqȝ
Ipſa mihi vere ꝑbent ſolatia vitæ

¶ Hic dīt ꝙ añs ponit abſolute vt relatiuū habeat locū veniē
di i ꝯſtructionē. vt ver ⁊ æſtatē tu plaſmaſti ea. Tua virga ⁊ tu
us baculꝰ ipſa me ꝯſolata ſūt Et fit hæc abſolutio in oī caſu o.
frat tuꝰ is veiet Joānis fris tui eiꝰ miſereor Jo. ei faueo. ioānē
eū diligo. ioāne eo vtor Itē ipſe qñ addit dcōni ſt ꝙ aliꝰ nō fe
cit. ſȝ de ſe loquēs nec aliꝰ ſuo noie fecit. vt egoipſe hͦ feci. i. neō
fecit hͦ noie meo Poteſt eñ hæc eē vera. ego hͦ feci q̄zuis iſta eſſȝ
falſa egoipſe feci Quia ſi aliqs facet noie meo poſſem adhuc di
cē. ego feci hͦ. ſȝ tūc ē falſū dicē ꝑ ipſe dicēdo egoipſe feci hͦ Ad
dit etiā ipſe relatio q̇. vt Hermānꝰ eſt q̇ ipſe hͦ fecit. Et nō ꝯiū
gitᵘr met huic qđ eſt q̇. ⁊ ḡ dꝛ in textu ipſa me conſolata ſunt. vt
Bartholomeꝰ ⁊ Hermānꝰ ipſi allec comederūt ⁊ nemo noie ip
ſoꝝ. ⁊ ergo pt bñ dici ꝙ ipſe demonſtratiuo ⁊ relatiuo adijcit.
nā ipſe neqȝ videt demonſtratiuū nec relatiuum ſed vocat ap/
poſitiuum quia apponitur vtriqȝ vt ego ipſe curro. Sortes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſcribit ⁊ is ipſe legit. Item Antecedens abſolutum a regente debet eſſe eiuſdem caſus ergo non recte dicitur Joannem fratrem tuū ei faueo Contrarium reperitur in libro pſalmorum. Dominus in coelo ſedes eius.

Ad verbum ſæpe vel ad adiectiua relatum

Inuenies fugis aut piger es mihi quod pcul abſit

¶ Hic dicit q̄ ſæpe fit relatio ad verbum vel adiectiuū. vt tu fugis quod abſit mihi procul tu es piger quod abſit mihi pcul Item relatiuū quod refert ꝟbum vel adiectiuū ponitur in neutro genere. qꝛ ſubaudit infinitiuꝰ. vt tu legis quod petrꝰ nunq̄ fecit. quod ſupple legē. Item poſſumꝰ facere hāc relationem p quod vel per id quod vt ioānes id quod petrꝰ nunq̄ voluit facē ſtudet. Tullius Qui ꝟtute p̄ditus eſt (quod diuitiaꝝ ꝓprium eſt) hic ſuis rebꝰ contentus eſt. quod ſubaudi contētum eſſe. ⁊ ē ibi figura parentheſis dicta. id eſt interpoſitio. Item licet nob̄ hac relatione vti qꝛ exornet epiſtolas quādo fit relatio ad ꝟbū vel ad adiectiuū quare nō indigēt tales orōnes excuſationibꝰ.

Pro ſola voce ſupponit ſæpe relatum

Quāuis præcedens ſupponit ſignificādo

Dat deus aureolam quod nomē habetur ab auro

¶ Hic dicit q̄ antecedens ſupponit ſæpe materialiter relatiuo ſupponēte pſonalit̄. vt deꝰ dat aureolam qđ nomē deſcendit ab auro. ibi aureolam ſupponit ſignificatiue ⁊ relatiuū quod ſupponit materialit̄. Item aureola venit ab aureꝰ a um gulden. ſic aureolus a um eſt etiam adiectiuū. Aureola ſubſtātiue eyn gulden crone. vt deꝰ dat ſanctis ſuis coronam aureolam ⁊c̄. Qn̄q̄ per antecedens loq̄mur de re. per relatiuū de noīe rei vt ieſum diligo q̇ interp̄tat̄ ſaluator h̊ eſt cuiꝰ nomen interp̄tat̄ ſaluator Joannem diligo q̇ ſemꝑ eſt in ore tuo. h̊ eſt cuiꝰ nomen ⁊c̄. Noīa em̄ reꝝ in ore ſunt Qn̄q̄ an̄s ꝑt rem ⁊ relatiuū cogitationē rei vt diligo ioannē q̇ ſemꝑ eſt in corde meo. h̊ eſt cuiꝰ cogitatio ⁊c̄ Dat deꝰ aureolam quæ ab auro deriuat̄: hoc eſt cuiꝰ nomē ⁊c̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Eſtqꝫ relatiuis ꝑcedens materiale

Nomen equirrea ſic nobis ꝑlacet illa videre

¶ Relatiuū ſtat qn̄qꝫ ſignificatiue ꝛ antecedēs materialiꝛ. vt nomē equirrea ſic nobis placet illa vidē. Jeſus intꝑretaꝛ ſaluatoꝛ qꝛ mūdus ꝑ eū ſaluatꝰ eſt. ibi ieſus ſuppoīt materialiꝛ. quia Quā̄docūqꝫ iterꝑ̄taꝛ paſſiue captū additꝛ alicui noī. tūc illd̄ nomen ſuppoīt materialiꝛ vt ieſus īterꝑ̄taꝛ ſaluatoꝛ. i. ieſus exponiꝛ ꝑ hꝫ nomē ſaluatoꝛ. Jlle īterꝑ̄taꝛ q̄ vertit vnā linguā ī aliā. et illa vocabula etiā dicunꝛ intꝑretari ꝛ ideo ē gn̄is ꝯis. qꝛ qn̄ dicimꝰ hieronymꝰ eſt īterꝑ̄tatꝰ bibliā tūc īterꝑ̄tatꝰ eſt capiꝛ actiue. Sꝫ ieſus īterꝑ̄taꝛ ſaluatoꝛ ibi capiꝛ paſſiue. Jtē hæ orōnes nō ſūt vicioſæ. bn̄ em̄ licꝫ nob̄ his vti. q̄re nō īdigēt accuſatiōe.

Sæpe relatiuū ꝑmutat ſignificatum.

Sunt dn̄i quæ nos fecere manus crucifixæ.

¶ Hic dꝛ ꝙ relatiuū ſæpe mutat ſignificatū ſui an̄cedētis id ē relatiuū ꝛ ſuū an̄cedēs ſæpe ſtāt ꝓ diuerſis ſignificatꝭ vt manꝰ dn̄i ſūt crucifixæ quæ fecē nos. Qn̄ em̄ an̄cedens eſt ēquocū. hꝫ eſt nomē ambiguū. tūc antecedēs p̄t ſtare ꝓ vno ſignificato. ꝛ relatiuū p̄t ipſū referre ꝓ alio ſignificato. vt manꝰ eſt ēquocū. et ergo cum dꝛ manꝰ dn̄i ſūt crucifixæ. ibi ſtat ꝓ manibꝰ carnalibꝰ quæ fecē nos ꝓ manibꝰ diuinis. Tulliꝰ Tactꝰ eſt fulmine romulꝰ qui hāc vrbem cōdidit Jbi romulꝰ ſuppoīt ꝓ ſimulachro voer eyn bilde. ꝛ relatiuū refert ipſū ꝓ re ſignificata per ſimulachꝝ Qn̄ ei an̄cedēs ſtat ꝓ imagie. ꝛ relatiuū ꝓ re viua tūc hæc regula hꝫ locū. Qn̄ etiā an̄cedēs ſtat ꝓ re mortua ꝛ relatiuū ꝓ viua fit hæc regula. qꝛ qn̄cūqꝫ nomē ſ̄t rem viuā ꝛ rē mortuā tūc eſt æquocatio. vt ioānes reqeſcit nūc in cœmiterio q̇ heri āmbulauit ī platea. ibi ioānes ſtat ꝓ re mortua ꝛ relatiuū refert ipſum ꝓ viuo hoīe. Cœmiteriū em̄ ſignificat eyn ſlaep ſtede der doden. Et hæ orōes nō ſūt vicioſæ. q̄re nō īdigēt excuſatiōibꝰ

Et numeꝝ mutat hoīem diuina poteſtas

Plaſmat eoſqꝫ marem factoꝛ creat ꝛ mulierē

¶ Hic dꝛ ꝙ relatiuū ꝛ ſuū antecedēs ſunt diuerſoꝝ numeroꝝ ſæpe. vt hominez diuina ptās plaſmat. ꝛ iſtud ſumptū eſt ex biblia vbi dicıꝛ. Formauit deꝰ hoīem de limo terræ maſculū ꝛ fœ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

minā creauit eos ibi añcedens ē ſinglar̃ nūeri ⁊ relatiuū ē pl'is nūeri. ⁊ ḡ poti⁹ hȝ h̄ locū illa regl'a. Ponis ob id ⁊c̄. vt petꝝ ⁊ paulū tu diligis eos ⁊ īueniūtur m'ltæ tales orōnes in q̇b⁹ añcedēs ⁊ relatiuū ſūt diuerſoꝝ nūeroꝝ. Qn̄ ei añcedēs ē nomē collectiuū. tūc ad illō fiet relatio ī pl'i nūero ꝑ relatiuū pl'is nūeri. Et dꝛ ī geneſi maſculū ⁊ fœīam creauit eos ⁊ nō eū. qꝛ ſi dixiſſet eū intelligeret ꝙ creaſſȝ hoīem hermophroditū. non ḡ dixit eū ne crederet prim⁹ homo fuiſſe hermophrodit⁹

Inuenies poſitū ſine præcedente relatum

Flens magdalena quærens ſi ſuſtulit illū

Ipſa petēda mihi iuno de pellice dixit

¶ Dicit ꝙ relatiuū ponit̃ ſæpe abſqȝ añcedēte. vt iuno dixit de pellice. ē ipſa petēda mihi. ibi relatiuū ponit̃ ſine añcedēte. Pellex ē cōcubina mariti ⁊ refert̃ ad vxorē ⁊ ſcribit̃ per gemiatū ll. Sic nos ī q̄tidiano ſmone ponim⁹ ſæpe relatiuū abſqȝ añcedēte. vt qn̄ veit nob aliq̄s obuiā dicim⁹. vidiſti eū. ſicut magdalena Si ſuſtuliſti illū dicito mihi. Sȝ iſta relatia ſu⁹ ſe ſibi nūq̄ȝ pn̄t poī ſine añcedēte. ḡ nō licȝ dicē cui dediſti libꝝ reſpōdendo dedi ſibi. vel ſocio ſuo nō valet rn̄ſio ſȝ dicem⁹ ſocio hui⁹.

Indefinite ꝓcedens ſiue relatum

Sæpe locas nullū deſignās inde locatū

Cuncta timēt hominem quia ꝑſidet ille creatis

¶ Hic dt ꝙ añcedēs ⁊ r̄latiuū ſæpe ponūt̃ idefinite. h̄ ē īcerte ⁊ indetmiate. Et dicūt̃ poni idefinite r̄latiuū ⁊ añcedēs qn̄ ſupponūt ꝯfuſe ī logica. vt oīs hō ē aīal. qd̓ viuit. ibi aīal ⁊ qd̓ ſtāt ī definite. null⁹ em̄ hō ē aīal qd̓ mortuū ē. vterqȝ eoꝝ bibit vinū qd̓ nocet capiti. ibi vinū ſupponit ꝯfuſe tm̄. Ita ⁊ hic Cuncta timēt hoīem ⁊c̄. ⁊ nō ē hæc orō vicioſa neqȝ ſil'es. ergo ⁊c̄.

Et ꝑſonalē ꝑmutat ꝓprietatem

Vt dn̄o benedic aqua quæ cœlos ſuperxtat

Sed non eſt nobis imitāda relatio talis

¶ Hic autor dt ꝙ r̄latiuū ꝑmutat ſæpe ꝑſonalē ꝓpetatē añcedētiſ. h̄ ē r̄latiuū ⁊ ſuū añcedēs ſæpe diſcōueniūt ī ꝑſona. Exēplū vt o aq̄ bn̄dic q̄ cœlos ſuperxtat. bn̄dicite aq̄ oēs q̄ ſuꝑ cœlos ſt̃

dn̄o. ⁊ hæ ſūt orōes vicioſæ ⁊ n̄ vtemur his orōib⁹. ſʒ nos dice
m⁹ ī ſcd̄a pſō o aq̄ bn̄dic dn̄o ū cœlos ſupextas. Qn̄ r̄latio fit ad
vtm̄ tūc v̄bū dʒ eſſe ſcd̄æ pſonæ ⁊ n̄ t̄ciæ pſonæ. vt petre q̄ leg̃
veī ad me ⁊ n̄ legit. Jn̄ ps̄ Jn atrĳs tuis hirl'ʒ hirl'm q̄ edificat᷑
vt citas. ſtarʒ āt edificar̃ vt cītas. petre legēs veī ad me. i. petre
q̄ leg̃ veī ad me. ſi velī r̄ſoluē ī v̄bū t̄ciæ pſonæ n̄ facerē bonā re
ſolutiōeʒ. vt petre q̄ legit veīt ad me n̄ licʒ dicē. Bn̄dicite aq̄ oēs
q̄ ſup cœlos ſūt licet̄ dr̄. vtit᷑ ei ibi ſac̄ ſcp̄tura ſua licētia bn̄dici
te aquæ oēs q̄ ſup cœlos ſūt rcē dr̄. ⁊ ita nob̄ loquēdū ē nō em̄
nobis pmiſſum eſt qd̄ ſacræ ſcripturæ.

Nō das ad vocem qn̄qʒ relata ſed ad rem

Nōis eſt bōna gens deus eſt ꝓtector eoꝝ

¶ Dicit q̄ r̄latiuū n̄ r̄fert᷑ ad an̄cedēs vocalit᷑ expſſū ſʒ ſubītel-
lectū. vt gēs ē bō ⁊ de⁹ eſt ꝓtector eoꝝ ſupple hoim. Qn̄ ei an̄ce
dēs ē collectiuū tūc r̄latm̄ ⁊ an̄cedēs ſt̄ qn̄ʒ diuſoꝝ geneꝝ ⁊ nu
meroꝝ. vt Dom⁹ iſrl' ſpauit ī dn̄o adiutor eoꝝ. ibi dom⁹ ē colle
ctiuū. dom⁹ em̄ qn̄ ſt̄ eyn huys tūc nō ē collectiuū. Scd̄o ſt̄ to
tū gen⁹ l' fāiliā ⁊ tūc ē collectiuū. ⁊ ſic capit᷑ h̄ qn̄ dr̄ dom⁹ iſrl'. i.
tota fāilia ſicut etiā ī teutoica līgua h̄ nomē dom⁹ ē æquocū. q̄r
dicim⁹. dat huys vā beyerē vā wachtē donck vā benthē ⁊ ſilia.
Jbi ē collectiuū. ⁊ tūc diſcōueit cū relatio expſſo ſʒ ꝯueit cū ſub
intellecto. vt adiutor eoꝝ ſubaudit᷑ hoim ⁊ nō domuū

Adiectiua modo poni reperim⁹ eodem

Pars hominū validi turres ⁊ mœnia ſcandūt

¶ Dicit q̄ adiectm̄ poit᷑ eodē mō ſic r̄latm̄ ⁊ an̄cedēs. ſic q̄ ad
iectm̄ ⁊ ſbm̄ ſt̄ qn̄ʒ diuſoꝝ gn̄m l' nūeroꝝ vt ps hoiʒ validi tur
res ⁊ mœia ſcādūt. Et h̄ ꝯtigit qn̄ ſbm̄ ē nomē collectm̄. tūc di
ſcōueit qn̄ʒ cū adiectio ī gn̄e l' nūero. vt ps ē æquocū nomē qn̄ʒ
em̄ ſt̄ ꝑtē ml'titudis ⁊ tūc ē nomē collectm̄. qn̄ʒ ſt̄ ꝑtē magtu
dis ⁊ tūc nō ē collectiuū. Exēplū pimi Decē hoies ſūt ps vigītī
hoim. ⁊ h̄ mō qn̄ʒ diſcōueit cū adiectio. Et ꝯſtructio nois colle
cti ē. qd̄ nomē coll[…]tm̄ ſingl'ar̃ nūeri pt̄ eſſe ſuppoſitū v̄bi pl'is
nūeri. l' ſbm̄ adiect[…] pl'is nūeri. vt ps ſcholaſticoꝝ ſtudēt ps lu
dūt. Qn̄ v̄o ſbm̄ ē nomē collectm̄ tūc adiectm̄ n̄ ꝯueit ſp ſecū ī
nūero ⁊ ī gn̄e. vt validi ps hoim. Et huiōi gen⁹ orōnū tolerat᷑.
q̄r quāuis ſubſtātiuū collectiuū ſit ſingular̃ nūeri. ſt̄ tn̄ plura.

Sunt adiectiui plurales diſtribuenti

Huic etiam v̾bum reperis plurale locatum.

Utraqꝫ formoſæ me iudice ſunt venerādæ

Sed nō eſt nobis cōſtructio congrua talis.

¶ Dicit ꝙ adiectiuū plural' nūeri ponit̾ cū diſtribuēti ſingl'ar̄ nūeri. vt vtraqꝫ formoſæ me iudice ſunt venerādæ. Et hꝫ diſt̾ butiuū aliq̄ ꝓuilegia. Prīo diſtributiuū ſingl'ar̄ nūeri ī grāmatica ſupponit̾ q̄nqꝫ v̾bo pl'is nūeri. vt vtraqꝫ ſūt venerādæ Secūdo ꝙ eis addit̾ adiectiuū pl'is nūeri ſicut v̾bū pl'ꝛs nūeri vt in eadē orōne. Utraqꝫ formoſæ ſūt venerādæ ⁊ h̾ ꝯtigit. qꝛ diſt̾butiuū vtraqꝫ ſt̾ duo. g̾ addit̾ noī adiectio pl'is nūeri l' v̾bo plural' nūeri vt dicē poſſumꝰ vterqꝫ fecimꝰ h̾. vterqꝫ feciſtis. ⁊ hæ orōnes ſūt poeticæ. in ſoluta em̄ orōne nō vtemur his orōnibꝰ ſed dicemꝰ vterqꝫ veſtꝝ fecit hoc.

Impſonalis fit demonſtratio ſæpe

Sal monſtrās dicit te miſit aquis helizeus

¶ Dicit ꝙ ſæpe fit demr̄atio ip̲ſonal' vt ſac̾dos exorcizās ſal d̾t Helizeꝰ miſit te aquis. id eſt tale ſal ī ſpecie. Itē exorcizare ſt̾ beſueren. Iñ exorciſta ſt̾ eyn beſuerre. ⁊ ē ſp̄s clerici. qꝛ clericꝰ p̾t exorcizare aquā ⁊ ſal. ⁊ ē græcū vocabulū. qꝛ ē regl'a ꝙ oē v̾bū in zo ē v̾bū græcū vt ꝓphetizo exorcizo. ⁊ g̾ qui adiuuāt hoīes obſeſſos dicunt̾ exorciſtæ. Exorciſmꝰ ē adiuratio. vt exorciſmꝰ aq̄. Et ſic ſac̾dos exorcizās aquā d̾t Helizeus miſit te aq̄s. Duplicia ſūt demr̄atiua ſcꝫ noīalia ⁊ ꝓnoīalia. ⁊ demr̄atiua noīalia faciūt demōſtrationē ip̲ſonalē. vt talē librꝝ ego hēo. tot libros ego hēo. tm̄ librꝝ ego habeo. Sꝫ ꝓnoīa demr̄atia faciūt demr̄ationē p̲ſonalē. ⁊ g̾ q̄ñ ꝓnomē facit demōſtrationē ip̲ſonalē. tūc ponit̾ loco noīs demōſtratiui. exēplū. vt hæc herba creſcit ī horto meo. i. tal' herba. ſic apd̾ baptiſteriū fiūt multæ demōſtrationes ip̲ſonales. vt q̊ pedibꝰ ſup̲ te ābulauit. i. ſup̲ talē aquā Sic dicimꝰ demōſtrādo librꝝ ſociȷ̄ nr̄i. ego emi heri hūc librꝝ. i. talē librꝝ. ⁊ ē q̄dā abuſio ꝓnoīm. Notandū ꝙ eccleſia canēs. Surrexit chriſtꝰ hodie. Hodie natꝰ eſt nob̄ ſaluator facit demōſtrationē ip̲ſonalē ſignificās tm̄ quantū. Chriſtꝰ eſt natꝰ tali die qualis eſt dies hodierna.

¶ Dicit ꝙ dictio aliq̄ qn̄ eq̄ualet duab⁹ dictiōib⁹ in significādo qn̄ tūc vna ei adiūgit̄ tūc stat ꝓ reliq̄. vt cū dꝛ cecus visu cec⁹ tm̄ ſt q̄ntū carēs. Cū dꝛ adeo ad ioānē. adeo tm̄ ſt q̄ntū eo Cū dicit̄ exeo ex domo. exeo tātū ſt q̄ntū eo Cū dꝛ Dis q̇cūqꝫ iuocauerit nomē tuū salu⁹ erit. q̇cūqꝫ tm̄ ſt q̄ntū q̇. Cū dꝛ Cadauer male fetet. fetet tm̄ ſt q̄ntū olet. Oleo em̄ gen⁹ ē. feteo spēs

Quādo negatiuū verbo cōstructio iungit
Obliquū ꝑ nō exponere cōuenit illa
Aut simul exponi debet cōstructio toto

¶ Dicit ꝙ qn̄ obliqu⁹ negatiu⁹ ponit̄ in orōne. tūc dꝫ resolui i obliquū affirmatiuū ⁊ negationē. aut tota orō actia mutabit̄ i passiuam. vt nihil habeo nihil ꝓ nō ⁊ aliq̇d. ⁊ nihil ꝓ nō ⁊ ihil nō dicit̄ neqꝫ nihil ꝓ nō ⁊ il. qꝛ ihil ⁊ il nō sūt vocabula latina. Sic etiā aduerbia. vt nusq̄ꝫ vidi ioānē. i. nō vidi ioānem vsq̄ꝫ Et dt de obliq̄. qꝛ nō ē necessariū ꝙ ntūs resoluat̄ vt nullus hō asin⁹ est Qn̄ tn̄ ntūs ē appositū tūc bn̄ resoluit̄. vt chimera nullus asin⁹ est. i. chimera nō ē aliq̇s asinus. sic hō est null⁹ asin⁹ ⁊ nō est aliq̇s asin⁹. sꝫ si nullus p̄ponit̄ tūc p̄cōstruet̄. qꝛ si p⁹ cōstrueret̄ fiet iplicatio ɔ̄dictiōis. vt video nihil. Itē qn̄ obliqu⁹ est suppositū ꝟbi īfinitiui mōi. tūc nō resoluit̄ vt nullū hoiem esse asinū ē verꝫ Nulli⁹ hoīs misereri malū ē. Itē nullū patrē filius suus diligit illa orō nō p̄t resolui. sꝫ oportet dictionē negatiuā relinq̄re irresolutā ⁊ nō p̄t resolui. qꝛ tūc ɔstructio incipet̄ a relatio qd̓ nō p̄t fieri ꝙ manet itacta Etiā non ē necāriū ita sp resoluē obliquū qꝛ p̄t ɔstrui orō sicut iacet. Et ne sentētia mutet̄ sepe obliqu⁹ q̇ an̄ ꝟbū ponit̄ post ꝟbū regit̄. vt i istis ꝓpositiōib⁹. vnūquēqꝫ hoiem aliq̇s hō diligit. Oi ꝑte totū mai⁹ est. oꝫ illā ɔstruē sicut iacꝫ. ⁊ nō licꝫ ea sic ɔstruē. Totū ē mai⁹ oi ꝑte Et h̊ fit vt remaneat suppositio ɔfusa tm̄ qn̄ ita ɔstruit̄ orō sicut iacet. vt q̄libꝫ ꝑte ɔtiuui aliq̄ ꝑs mioꝛ ē. Qn̄ em̄ obliqu⁹ supponit ɔfuse ⁊ distributie ⁊ ntūs ɔfuse tm̄ oꝫ p̄cōstruere obliquū. qꝛ si mutaret̄ fiet falsa Ut q̄libꝫ āgulo aliq̇s āgul⁹ maioꝛ est ł mioꝛ ē. Quolibꝫ āgulo obtuso aliq̇s āgul⁹ obtusioꝛ ē Quolibꝫ āgulo acuto aliq̇s āgul⁹ acutioꝛ ē sūt due vere ꝓpōnes. qꝛ nō p̄t dari āgul⁹ ita acut⁹ ł obtusus vt nō sit eo acutioꝛ ł obtusioꝛ. sꝫ q̄libꝫ rcō āgulo aliq̇s āgul⁹ rectioꝛ ē est flā. qꝛ qd̓ rectū ē nō p̄t fiei recti⁹. qꝛ si efficeret̄ recti⁹ nō fuissꝫ rectū. nō ē ꝙ necca-

riū facē hāc reſolutionē. ſʒ ſi placet poſſum⁹ reſoluē vel dimittē
orōnē irreſolutā. vt adā null⁹ ē. i. adā nō ē. ⁊ nō adā ē null⁹.
qꝛ eſſet iplicatio ꝯtradictiōis. qꝛ tūc ſeqret ꝙ adā eſſʒ ⁊ nō eſſʒ
Antichriſt⁹ nō erit. i. antichriſt⁹ null⁹ futurus ē. Adā nō erit
id eſt adam nullus futur⁹ eſt.

Fiet aſimbaſina ſine recto clauſula plena

Me tedet vicij placet illi iura tueri.

¶ Dicit ꝙ qnqʒ fit ꝯſtructio ſine ntō ⁊ ꝟbo pſonali. Qnqʒ eñ
cōſtructio pfcā ꝯſtat ex ntō ⁊ ꝟbo pſonali. vt io. currit Qnʒ cō
ſtat ex oblīq ⁊ ꝟbo ipſonali. vt me tedet vicij. Itē oia tcie decli
natiōis noia i ma tmiata ſūt græca. qꝛ ſūt ꝟbalia græca ⁊ veni
unt a ꝟbis græcis. vt thema dogma. Dogma græcū nomē eſt
neqʒ trahit originem a ꝟbo doceo.

Queſtio fit ſi fiat in his cōſtructio duplex

Huic placet eſſe ꝓbo nobis placet eſſe peritos

¶ Hic qrit an ābæ orōnes ſūt ꝯgruæ huic placʒ eē ꝓbo l ꝓbū
et dicēdū ē ꝙ ſūt ꝯgruæ. Qn eñ ifinitiu⁹ nihil hʒ an ſe tūc ha
bebit accm a pte poſteriori. vt Tulli⁹ Cōtentū eſſe ſuis reb⁹ ſūt
maxiæ certiſſimæqʒ diuitiæ Itē accūs nō dʒ ſp eē maſculi gnis
ſʒ pt etiā eſſe fēi gnis l neut gnis vt eē pudicā meli⁹ ē qm eē i
pudicā. Qn etiā hʒ accm caſū an ſe. vult ⁊ hēe caſū accm p⁹ ſe.
vt ego cupio me eē doctū. Qn etiā ꝯſtruit cū ꝟbo pſonali tunc
ſequit ntūs vt ioānes vult eē bon⁹ Qn hʒ ipſonale an ſe. tūc pt
regē a pte poſteriori dtm l accūm. vt huic placʒ eē ꝓbo l ꝓbū.
placʒ mihi eē bono l bonū. ⁊ bn iueniūtur apd poetas. vt apud
Ouidiū. Et magꝭ ifirmo nō licʒ eē mihi Horati⁹ Primū ego
me illoꝝ dederi qb⁹ eſſe poetꝭ. ibi poſſʒ etiā ſtare poetas Sicut i
euā. Dedit eis ptātē filios dei fieri. Itē Iouis eē nepotē ꝯtigit
haud vni. Uob imunib⁹ h⁹ eſſe mali dabit. Ibi de nccitate po-
nit dtūs. ⁊ ibi nō ſtabit accūs ſcʒ imunes. ſʒ dabit vob eē imu-
nib⁹ hui⁹ mali vbi eē copulat ſiles caſus Si dicēt Dabit vob eē
immunes tūc oportēt ſubaudire accm. vt dabit vob vos eē im
munes. Cū gtō. vt intēſt ioānis eē bonū l boni Si volom⁹ ſeq
analogiā. Quia ſi diceret huic placʒ eſſe ꝓbo vl ꝓbū. tūc etiā ſi
volum⁹ ſeq anologiā dꝛ Miſereor ioānis volētꝭ eſſe boni. l mi-
ſereoꝛ ioānis volētꝭ eē bonū. Faueo ioāni volēti eē bono l bonū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Jungere cõſimiles debet cõiunctio caſus

Quã niſi ꝑter quã ſimilem retinẽt ſibi formam
¶ Dicit ꝙ ꝯiũctio vult ꝯiũgẽ ſil'es caſus. ⁊ ſ'bdit ꝙ q̄ꝫ niſi ⁊ ꝑ
terq̄ꝫ hñt eãdẽ naturã Et ꝯiũctiões copulãtes ꝯſil'es caſus ſũt
cõiũctões copulatiæ ⁊ diſiũctiæ ⁊ etiã illæ ꝯiũctiões q̄ꝫuis licꝫ
quanq̄ꝫ ſolẽt poni int' ſil'es caſus. vt ioãnes q̄ꝫuis diues ſit non
tñ ſpernit paupes. Nõ nõ ſꝑ ꝯiũgit ꝯſil'es caſus. qꝛ qñqꝫ ẽ ne
ceſſariũ vt nõ ꝯiũgat ꝯſil'es caſus. vt liber meꝰ ⁊ ioãnis. ḡ ꝯiũ-
ctio copulatina ꝯiũgit ſil'es caſus ⁊ diſſil'es caſus. ⁊ h̄ qñ iũgit'
dcõni potẽti regẽ diũſos caſus. vt lib ẽ meꝰ ⁊ ioãnis. ita oꝫ dicẽ
et nõ mei. Sic dicemꝰ Feci h̄ noĩe tuo ⁊ ioãnis. ⁊ nõ tui. Feci
h̄ cã tua ⁊ ioãnis. ⁊ nõ tui. Dicimꝰ lib ẽ meꝰ ⁊ ioãnis licẽt etiã
dicẽ lib ẽ mis ⁊ ioãnis ſꝫ ẽ ĩſolitũ vocabulũ. ft tñ actiẽ mis Et
illa ẽ dĩa ĩnt' mis ⁊ mei. qꝛ mis ft actiẽ ⁊ mei paſſiue. vt amoꝛ
mis. i. aõꝛ q̄ ego amo. ⁊ amoꝛ mei q̄ ego aõꝛ. ſꝫ ẽ abſolutũ voca
bulũ q̄re nõ vtimur mis. Opꝫ tua ⁊ ioãnis mihi opꝰ ẽ. Nõ mi
nꝰ mihi opꝰ ẽ opꝫ tua q̄ꝫ ioãnis. Sic etiã an. vt ẽ iſte lib tuꝰ an
ioãnis. ⁊ nõ ẽ lib tui ⁊ ioãnis. Sic etiã ve. Sic ptꝫ ꝙ ꝯiũctio
ex ſua natura nõ magꝭ req̄rit diſſil'es caſus q̄m ſil'es. qꝛ ſi fuerit
iũcta dcõni potẽti regẽ diũſos caſus. tũc pt copulare diſſil'es ca
ſus vt plenũ gr̃a ⁊ veritatꝫ. ſꝫ ſi ꝯiũgit' dcõni regẽti vnũ caſum
tũc copulat ſil'es caſus. Itẽ tã ⁊ q̄m etiã ꝯiũgũt ſil'es caſus. vt
tã doctꝰ ẽ ioãnes q̄m doctꝰ ẽ petrꝰ. ⁊ bñ ꝯiũgũt ſil'es caſus ⁊ ſi-
milia ſuppoſita. ⁊ ſꝑ ſequet' ꝟbũ ĩ ſinglari ⁊ nõ ĩ pl'i. vt tã ioan
nes legit q̄m petrꝰ ⁊ nõ tã ioãnes q̄m petrꝰ legũt. qꝛ ꝟbũ dꝫ ſeq̄
in ſinglari ⁊ nõ ĩ pl'i. Itẽ tã ⁊ q̄m pñt ꝯiũgẽ diſſil'es caſus. ⁊ h̄
qñ ponũt' int' poſſeſſiuũ ⁊ gtĩi. vt lib tã meꝰ ẽ q̄m ioãnis Itẽ ꝑ
ita ⁊ ſicut exꝓmit' ſil'itudo ſicut ꝑ tã ⁊ q̄ꝫ æq̄litas. vt ioãnes lo-
quet' ſic̃ petrꝰ. ioãnes ita legit ſic̃ petrꝰ ſꝫ tã ioãnes ſcribit q̄m pe
trꝰ ft nõ minꝰ ioãnes ſcribit q̄m petrꝰ ⁊ ſic de aliĳs Poteſt ei hæc
eẽ flã. ioãnes ſcribit ita ſic̃ petrꝰ hac exñte ꝟa iohẽs tã ſcribit q̄ꝫ
petrꝰ. qꝛ ita ⁊ ſic̃ ſignificãt ſil'itudinẽ. ⁊ tã ⁊ q̄m exꝓmũt ꝓporci
onẽ. Sic etiã dicíꝰ ſic̃ ſe hñt tria ad ſex ita ſe hñt q̄ttuoꝛ ad octo
Per tã ⁊ q̄m ſemꝑ exꝓmit' æqualitas. Itẽ quã cõiungit etiã ſi
miles caſus. vt ioãnes ẽ melioꝛ q̄m petrꝰ. ⁊ differũt q̄m ⁊ niſi.
Niſi eñ vult cõſtrui cũ ſignis vniuerſalibꝰ negatiuis. vt nullꝰ
homo currit niſi ſoꝛtes. Sed quã vult cõſtrui cũ dictionibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ſignificãtibꝰ alietatē vel cū ꝯꝑatio. vt ſortes ē aliꝰ q̄ʒ petrꝰ Sic
dicimꝰ ſecꝰ q̄ʒ tu. i. alit̄ q̄m tu. Itē ac ⁊ atqꝫ etiā ſæpe ſignificāt
tm̄ q̄ntū q̄m. vt nō ſū aliꝰ hō atqꝫ heri fui. l' ac heri. Atqꝫ et ac
cōſtruūtur cū dictiōibꝰ cū q̇bꝰ ꝯſtruit̄ q̄m ſcʒ cū ꝯꝑatio cū dicti
onibꝰ alietatꝫ et cū aliq̇bꝰ ꝑpoſitiōibꝰ. vt ante ātea. poſt poſtea
vt ātea veni q̄m tu. poſtea veni q̄m tu. Cū vltra ⁊ citra ⁊ ſup̄.
vt diligo te ſup̄ q̄ʒ debeo. ſup̄ q̄m credibile ē. i. magꝫ. vt corpus
catilinæ erat patiēs algoris l' inediæ ſup̄ q̄m credibile ē ⁊ ſic vl
tra q̄m credibile ē. ⁊ etiā īfra. Vñ Ouidiꝰ Infra q̄ʒ ſolet eē fu-
it id īferiꝰ quā ſolet eſſe. ibi īfra ponit̄ loco ꝯꝑatiui. Sic etiā p̄
ter q̄m debui feci. l' p̄ter q̄m ꝓmiſeris. i. alit̄ feciſti q̄m ꝓmiſerꝫ
¶ Itē poſthac ⁊ ātehac nō iūgit̄ q̄m. qꝛ ſignificāt p̄ns. bñ tñ
iūgit̄ poſtea ⁊ ātea. Sic etiā q̄m adiūgit̄ aliuſmodi. vt ioānes
eſt aliuſmodi q̄m petrꝰ. ⁊ opponit̄ cuiuſmodi. Per cuiuſmodi
enim exꝑmit̄ ſilitudo ⁊ ꝑ aliuſmōi diſſilitudo ⁊ ſūt ābo ꝯpoſita
ex duobꝰ gtis. vt Cato alijmodi hō erat q̄m cæteri. ſʒ h̄ ē ſcd̄m
vetuſtam grāmaticā. qꝛ quondā dixerūt aliꝰ alij alio. Itē acſi
poteſt poni vbi ponit̄ q̄m ſi. vt æque te diligo acſi ſis frat̄ meꝰ
æque te diligo acſi eſſes frat̄ meꝰ Ibi etiā p̄t poni q̄mſi pꝰ æque
Etiā ſtat q̄m cū p̄ſtat l' malo qꝛ īcludūt ꝯꝑatiuū. vt malo vinū
quā ceruiſiā. Sic etiā p̄opto iuenit̄. vt p̄opto vinū q̄m ceruiſiā
p̄opto butirꝫ q̄m caſeū. Itē p̄ter ſeruit accō caſui vt oīs hō p̄ter
ſortē currit. nullꝰ hō p̄ter ſortē currit. Et p̄t poni in ꝓpoſitiōe
vniuerſali affirmatiua vel negatiua.

Actū ſiue pati ſignare gerūdia p̄nt

Atqꝫ ſupina ꝑ hoc datur his cōſtructio duplex

Si tamē a ꝟbis veniāt ſignātibꝰ actum

Hæc delectat̄ in ſpectādo quaſi pulchra

¶ Hic d̄t ꝙ gerūdia l' ſupīa p̄nt ſignificare actionē l' paſſionē.
vt hæc delectat̄ ſpectādo. i. dū ſpectat l' dū ſpectat̄. Sic etiā ſu
pinū qñ ꝯſtruit̄ cū ire l' eo ſ̄t actionē ſʒ qñ ſtat cū iri ſ̄t paſſiōeʒ
Itē gerūdiū ī di ſignificat actīe vt veio cauſa legēdi librꝫ. Paſ-
ſiue vt veio cauſa legēdi libri. i. veio vt liber legat̄. veio cauſa vi
dēdi te actīe. Itē gerūdiū ī do ſ̄t actīe. vt ioānes cantādo vicit
illū. Vñ Virgiliꝰ Cātādo tu illū ⁊c̄. Paſſiue vt Virgiliꝰ Cā
tādo rūpit̄ anguis. teutoice touerige. Venefice muliēs h̄nt car

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

mina inde veīt cātare. ⁊ ē vti ill' carmibꝰ Hic cātare ē faſcinaē
vt Frigidꝰ in ꝑtis cātādo rūpiť anguis Vaccæ illæ ſūt cātātæ
vel faſcinatæ. Faſcinat'r eyne touerſche. Faſcinū daer men me/
de touert. vt faſcinū faſcino tolliť. faſciatio faſciatiōe tolliť Hic
dicimꝰ foeia vrit videdo. i. dū videť Illa ģ in do ſignificāt acti
onē ⁊ paſſionē qn̄qꝫ Itē in dū īueniť ſignificare paſſiue vt chri
ſtus dedit dorſum ſuū ad percutiendū id eſt vt percuteret. dedit
ſe ad crucifigendū. id eſt vt crucifigeretur.

Deqꝫ gerūdiuis q̄ ſum gerit eſſe videtur
Queſtio ſi triplex illis cōſtructio detur
Preſbiter eſſendi cauſa vis clerice radi
Militis eſſendi cauſa precor arma parari.
Eſſendi regem cauſa me poſco iuuari

Hic poīt q̄ſtionē de gerūdijs eſſendi eſſendo eſſendū an habe
ant t'plicē ɔſtructionē ⁊ poīt erēpla ī textu. Itē gerūdia eēndi
eſſendo eſſendū nō ſūt vſitata ⁊ etiā minꝰ latia. qꝛ ſi eēnt latina
formarenť a gtō ſingl'ari ꝑticipij ſicut eūtis formai de ſe gerun
dia eūdi eūdo eundū. Si iā ſū habēt gerūdia eēnt endi endo en
dū. qꝛ formarenť a gtō entꝫ. ⁊ ģ gerūdia eſſendi eēndo eſſendū
nō ſūt latia. q̄re nō ē opꝰ dicē ɔſtructionē hoꝝ gerūdioꝝ cū ſint
inuſitata. dicūt tn̄ logici. Octo ſūt modi eſſendi in. ſꝫ d̄ꝛ ꝙ ipſi
bn̄ fingūt talia vocabula. nos tn̄ his nō vtemur ī ſcriptꝫ nris.
qꝛ nō īueniunť apd̓ autoēs. Sicut em̄ nō ſūt vocabula teutoi
ca. q̇bꝰ nō vtimur. Itē p̄ſbyť in ꝓpo ſmōe ſt ſeniorē. ē em̄ cō/
paratiui ḡdꝰ apd̓ græcos. ſꝫ qꝛ ſenioēs ſolēt eē ſac̄dotes. iñ trāſ
ferť ad ſignificādū ſac̄dotē. Et nō d̄ꝛ p̄ſbyť q̄ſi p̄bens iter cum
nō ſit latinū. ſꝫ ex ꝓpo ſmōe ē idē qd̓ ſenior. Hic cleric ꝰ etiā ē
græcū nomē veniēs a cleros qd̓ ē idē qd̓ ſors a q̄ clericꝰ adiecti
uū. i. ꝑtinēs ad ſortē dei. Hoies em̄ ſūt diuiſi ī laicos ⁊ cleros.
Tota ſors dei vocať clerꝰ Qui āt ſūt de ſorte mūdi dicūtur laici
nā ppl's d̓a laos. Iñ laicꝰ. i. popularꝫ Et clericatꝰ eſt nomē ab/
ſtractū a noīe cleros qd̓ abſtractū lati fecerūt. ⁊ ē dignitas q̄dā
Nō ģ dicemꝰ eſt bonꝰ clericꝰ eo ꝙ ſit lrātꝰ ſiue bn̄ doctꝰ. ſꝫ bonꝰ
clericꝰ eſt bonꝰ diaconꝰ vel ſac̄dos l'huiōi. Sꝫ q̇ ſcit aliq̇d ſcꝫ q̇
ſciuerit grāmaticā d̓ꝛ lrātꝰ ſiue doctꝰ Itē Subdiaconꝰ ɔpoſitū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

ex latino ⁊ græco. ſʒ hypodiaconꝰ eſt ꝯpoſitū ex duabꝰ dcōnibꝰ græcꝭ Accolitꝰ ē idē qd̓ ſecutor. Exorciſta ē idē qd̓ adiurator. teutonice dye den duuel bannet. Jn̄ exorcizare den duuel bannē

Infinitiuo primū diſtingue ſupinū

At gerūdiuis primis ſupma ſupina

Si iungas v̾bo ꝑ quod motum tibi ſigno

¶ Hic dr̄ ꝙ īfinitiuꝰ differt a gerūdijs ⁊ ſupis. ⁊ drn̄t hæc int̾ ſe. Jtē īfinitiuꝰ ⁊ gerūdiū ac ſupinū pn̄t ꝯueire i ſignificatiōe ſʒ differūt i ꝯſtructiōe. Quia īfinitiuꝰ ꝯſtruit̾ cū v̾bis ꝓhēticꝭ vt dictū ē ibi. Infinitiuū pſonæ. Etiā cū q̇buſdā adiectis vt abil̾ ⁊c̄. Primū ſupinū ꝯſtruit̾ cū v̾bis ſignificātibꝰ mouē vl̾ moueri. vt vado lectū. iuit lectū. Miſit ioānē lectū Uoca eū dormitū. i. ad dormiēdū. Spectatū admiſſi. i. miſſi ad ſpectādū. Datur nuptū. i. ad nubēdū. dat̾ venū. i. ad vendendū. Hic dicemꝰ Katherina dabit̾ nuptū. i. ad nubēdū ⁊c̄. Ergo nō cōſtruētur hæc ꝑma ſupia cū v̾bis ſignificātibꝰ quietē. vt maneatꝭ ſedētes dicemꝰ ⁊ nō maneatꝭ ſeſſum. Nō dicemꝰ ioānes ē mendicatū. Ultimū ſupinū ꝯſtruit̾ cū q̇buſdā adiectiuis. vt facile dictu. i. ad dicēdū. horribile viſu id ē ad videndū ⁊ cū multꝭ alijs. Gerūdiū in̓ di ꝯſtruit̾ cū q̇buſdā adiectis ⁊ cū aliq̇bꝰ ſubſtātiuis vt illa adiectia q̄ regūt gtūm ꝑ illā regulā. Hūtqꝫ regēdo pares etiam regūt gerūdiū in di. vt cupidꝰ videndi honorādi. Et etiā cōſtruūtur cū ill̾ ſubſtātiuis cauſa tēpꝰ locꝰ venia. vt ē tēpꝰ ſtudēdi. locꝰ ſedendi. venia ludēdi. ⁊ ſic de alijs. Jtē copia qn̄ ꝯiūgit̾ cū gerundio in di ē idē qd̓ ptās. vt Qn̄ facta mihi fuerit copia veniēdi ad te. veniā ad te. Jnuenit̾ etiā bn̄ ꝯſtructū cū v̾bo do. vt ſi copia det̾. Cum fuerit mihi fcā copia exeūdi veniam ad te. Quā ſit tibi copia nr̄i. i. ptās. Scd̓o ſt abūdantiā. vt copia vini vel panis Jn plurali numero ſt multitudinē militū. vt dux copias ſuas in portū duxit. ⁊ dicūt etiā cōſiſtoriales copiā ſignificare exēplū eyn vyt ſchrift. ſʒ meliꝰ dicit̾ exēplū. vt mito ad te exēplū lr̄aꝝ meaꝝ ⁊ nō ꝓꝑe copiā quāuis ꝯſiſtoriales ita dicāt. Da mihi copiā lr̄aꝝ tuaꝝ. Jtē gerūdiū i do ꝯſtruit̾ cū v̾bo qn̄qꝫ ſine ꝑpoſitiōe. qn̄qꝫ mediāte ꝑpōne. qn̄qꝫ eīn int̾ponit̾ ꝑpoſitio. qn̄qꝫ nihil int̾ponit̾ vt ioānes vicit petrꝫ cātādo. qn̄qꝫ int̾ponit̾ ꝑpoſitio vt ioānes vicit petrꝫ i cātādo. Et ſūt ꝑpōnes cū q̇bꝰ ꝯſtruit̾ gerūdiū in do in a ex ab. Ut ioānes in nauigādo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

magnā iacturā ſecit. ex nauigando magnū dānū cœpit. Qn̄qȝ mediat a et ſic dicimꝰ qn̄ volumꝰ exp̄mē deriuationē vocabuli. vt amicꝰ ab amādo dr̄. Miles dr̄ a militādo ibi miles ponitur materialit̄ Qn̄qȝ tn̄ ponit̄ ſignificatiue. Immolare hoīes paꝝ a mādēdo abeſt. Nō reddē iuētū paꝝ a furādo abeſt. Itē gerūdium in dū ꝯpat̄ qn̄qȝ ad rē vn̄ egredit̄ ſuꝰ actꝰ. qn̄qȝ ꝯpat̄ ad rē in quā trāſit ſuꝰ actꝰ. qn̄qȝ ponit̄ abſolute vt luceſcit ſurgēdū ē Qn̄qȝ ꝯpat̄ ad rē a q̄ trāſit actꝰ. ꝛ ſic ꝯſtruit̄ cū dtō. vt manēdū ē mihi biduū hic. Surgēdū ē nob̄. ꝛ ponūt h̄ q̇dā accm̄ credētes ꝙ actꝰ qui egredit̄ a gerūdio ſignificet̄ ꝑ accūm. ſȝ male. Quare nō ē latia Scribētē habēdū ē pennā. Sȝ autores ipſi ponūt cū dtō. vt ſi vis me flere dolendū ē ipſi tibi. Qn̄qȝ ꝯpat̄ ad rē in quā trāſit actꝰ ꝟbi. ꝛ ſic cōſtruit̄ cū dtō gtō accō vel ablatiuo. Exēplū de gtō vt miſerēdū ē paupis. De dtō vt fauēdū eſt paupi bono. De accō amādū ē deū. De abltō vt vtēdū ē etate. Et dt̄ in eadē orōne cōſtrui cū dtō ꝛ accō. vt amādū ē mihi deū. q2 ſi dicētur Quibꝰ amādū ē deū rn̄det̄ chriſtianis. Scribētibꝰ habēdū ē pennā. Gerūdiū i dū pt̄ apponi ꝟbo ē quū ē nti casus vt legēdū ē. Poteſt etiā apponi ꝟbo eē quū ē acci caſus. vt credo legēdū eſſe. Legēdū ē ḟt id qd̓ legit̄ ꝛ videt̄ ꝙ ſit ꝑticipiū ꝟbi ipſonal̓ quēadmodū legēdꝰ ē ꝑticipiū ꝟbi ꝑſonal̓ ꝛ hȝ eādem cōſtructionē quā leget̄. leget̄ lcō fiet. legēdum ē lcō fiet Si dr̄ leget̄ Mattheū etiā dici pt̄ legēdū ē mattheū. Sicut dr̄ leget̄ a me l̓ mihi Ita legēdū ē a me l̓ mihi Ego legā. Ego lcūrꝰ ſū Leget̄ a me. legēdū ē a me. Itē adhuc aliā cōſtructiōez hȝ ſcȝ ꝙ cōſtruit̄ cū aliq̇bꝰ prepoſitionibꝰ ſcȝ ante int̓ poſt ad. vt int̓ comedēdū nō ē multū loquēdū Vn̄ ꝟgiliꝰ i bucolic̄ Tytire dū redeo breuis ē via paſce capellas Et potū paſtas age tytiē ꝛ int̓ agēdū Occurſaē capro cornu ferit ille caueto Ibi ſtat int̓ agēdū ꝛ etiā age potū cū p̄o. ſupio. i. ad potādū

Fiet de voce ſermo qn̄qȝ ꝑ ipſam

Materialiter hāc tibi dices eſſe tenendā

Caſus ꝑ voces cōfundes materiales.

¶ Dicit ꝙ ſmo de voce fit ꝑ ipſam vocē. ꝛ tūc vox dr̄ ſtare materialit̄. Qn̄qȝ em̄ loq̇mur ꝑ vocē de voce vt hō eſt ſpecies Hō dicit̄ ab humo. ſenſus ē. hoc nomē hō deriuat̄ ab hoc nomie humꝰ Jeſus iterp̄tat̄ ſaluator ibi fit ſmo de voce Nam hoc nomē

ieſus ſt tm̃ q̃ntũ ſaluator. Aial p̄dicat de plurib⁹. iteꝝ ſit ſmo
de voce q2 p̄dicari ꝯueit tmis. Q̃ñqȝ ſit ſmo p vocẽ de re. vt hõ
eſt aĩal. ⁊ illo mõ vox dr capi ſignificatie. Q̃ñ em̃ ſmo ſit ꝑ vo
cẽ de voce vt vox capit materialit. Q̃ñqȝ ſit ꝑ vocẽ de re ⁊ capit
ꝑſonalit. Q̃ñqȝ ſit ſmo ꝑ vocẽ de ꝯceptu rei. vt turris ẽ i mẽte
mea. i. ꝯcept⁹ turris ẽ in mẽte mea. Hic ioãnes pixit ieſum. i.
imaginẽ ieſu. Oĩa em̃ noĩa ſignificãtia res ſignificãt imagies
eaꝝ reꝝ. vt aſin⁹ gignit aſinũ. pictor pingit aſinũ. ibi etiaȝ vox
ſtat ſignificatie licȝ nõ ꝓpe. Q̃ñqȝ loq̃mur ꝑ vocẽ nõ de imagi
ne picta. ſȝ de imagie rei quã habem⁹ in mẽte. vt auꝝ ẽ in mẽte
mea. Mens em̃ nr̃a ſimulat pictori. q2 poſſum⁹ aliq̃d mẽte no
ſtra ꝯcipe ſicut pictor depigit. Q̃ñ ſmo ſit de imagie fcã a nr̃o
aĩo. tũc illud nomẽ ſuppoĩt ſimplicit. i. p ꝯceptu Hoc v̄bũ ſub
ire ẽ in mentẽ veire. vt Roma ſubit mihi. i. imago romæ veit
mihi i mentẽ. In talib⁹ vox ſꝑ ſtat ſimplicit ſcd̃m veritatẽ. Di
cũt tñ aliq̃ ſuppoſitionẽ ſimplicem fieri ꝑ natura ꝯi. ſȝ natura
cõmunis nõ ẽ g̊ ẽ min⁹ veꝝ. Itẽ dictio materialit poſita ſt ſe
ipſam. Vox em̃ illđ ſt de q̊ ꝑ vocẽ loq̃mur vt hõ ſt ſeipſũ. q2
ꝑ hoĩem loq̃mur de hoĩe. Oẽ illud de q̊ ꝑ vocẽ loq̃mur ſignifi
cat ꝑ vocẽ. ſȝ ipſa vox ẽ ꝑ quã de voce loq̃mur. g̊ vox ſignificat
ꝑ ipam vocẽ. ſt g̊ vox q̃ñ capit materialit ſeipſam vt ptȝ i logi
ca. Itẽ dictio materialit poſita eſt appellatiuæ q̃litat; vt hõ ab
humo dr. Oẽ nomẽ hõ ab humo dr ẽ g̊ tmin⁹ ꝯis i logica ⁊ no
mẽ appellatiuũ in grãmatica. Et h̊ ptȝ i hac orõne q̊ ſit neceſ
ſariũ. ab vtroqȝ iſtoꝝ ꝓfert hõ. ibi hõ ſuppoĩt ꝯiter. qe ꝯfuſe tã
tũ. Et ſũt hæc noĩa materialit poſita oĩa gñis neutri. ⁊ etiã lr̃a
rum noĩa latinaꝝ ⁊ etiã græcaꝝ ſũt gñis neutri. vt vnũ a b c.
vnũ iota. vnũ alpha. ⁊ ideo dicũt græci omega id ẽ om agnũ

Vox cuius pars eſt p̄ponẽs p̄poſitiua

Una poteſt alteri ſociari p̄poſitiue.

De poſt fœtantes de ſub pede de ꝓpe fontes.

¶ Sñia ẽ q̊ vna p̄poſitio iũgit alteri p̄põni ꝑ appoſitionẽ vt
de poſt foetãtes de ſub pede Præpoſitio ponit duob⁹ modis ſcȝ
ꝑ appoſitionẽ ⁊ ꝑ ꝯpoſitionẽ. Exẽplũ ſecũdi vt adamo. Dicit
hic g̊ q̊ vna p̄põ iũgit alteri ꝑ appoſitionẽ. vna etiã p̄põ iungit
bñ alti ꝑ ꝯpoſitionẽ. vt abſcõdo qđ ꝯponit ab abs ⁊ cõ ꝑ ꝯpõeȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Sic dicim⁹ ſm textū vſqꝫ ad foꝛ ibi ad huic ꝑpoſitiōi vſqꝫ Uſqꝫ ad ſenectutē. vſqꝫ ad iuuētutē Sic a ponit̄ etiā cū ꝑpoſitiōe vſqꝫ Stat em̄ vſqꝫ cū dictiōe ſignificāte deſitionē vel iceptiōez. Exēplū vt dilexi ioannē ab adoleſcētia vſqꝫ. Exēplū ſecundi. Diligā ioannē ad ſenectutē vſqꝫ. Jtē int̄ vſqꝫ ⁊ caſum ſuū nō vult ſꝑ poni ꝑpoſitio. vt vſqꝫ oceanū ibi nihil int̄ſerit̄ int̄ vſqꝫ et ſuū caſū. vn̄ vſqꝫ genu veſtes ritu ſuccincta dyanæ Sic dicim⁹ mulier ē ſuccincta vſqꝫ genu. Jtē de ꝓpe de ſub fūt aliæ orōnes. ⁊ de his dicendū eſt ꝙ ſacra ſcriptura vtit̄ his licēter. Dn̄s ſūpſit dauid de poſt fœtātes. i. de poſt oues. Fœt⁹ a um ē idem qđ grauid⁹ ſuangher. vt fœta ſcō ſpū canit̄ de btā ꝟgine. Fœt⁹ vs vi eſt fruct⁹. Effœt⁹ a um. i. ſteril'. vnfruchtbar. Jn̄ fœtura teutonice val.l. Jn̄ fœtuoſus plen⁹ fructu Uſitati⁹ tn̄ dicit̄ fœtoſus. De trās iſelā. i. de loco trās iſelā Joānes veīt de intra vrbē. de īfra terrā. ſed pauci vtunt̄ his orōnib⁹ quāuis in ſacra ſcriptura ꝑ licētiā inueniātur. ſꝫ dicem⁹ ioānes veīt vltra iſelā ſicut dicim⁹ ioānes veīt foris ⁊ nō de foris. ⁊ int⁹ ⁊ nō de int⁹ ſecun[illegible] donatū. ſic nec dicim⁹ ꝓpe de trās iſelā. ⁊ ſic de alijs.

Ja ſubter vel tus dant quartum dum ſociamus
Uerbo ſignāti motum vel ꝑticipāti
De motu dicis credas tamē exteriori
Si nō deſigno motū tibi cōſtrue ſexto
Jn campo curro ſi ſis bene dicis in illo
Si ſis exterius in campū ſit tibi curſus

¶ Dicit ꝙ hæ ꝑpoſitiōes deſeruiūt accō caſui qn̄ ſignificāt motū ad locū. ⁊ nō ponūtur ſolū cū ꝟbo ſignificāte moueri. ſꝫ etiā moue͛. vt ioānes ꝑcipitauit petꝝ in flumē. De ꝟbis ſignificātib⁹ moueri vt ioānes veīt in domū. Sꝫ qn̄ ponūtur cū ꝟbo ſignificāte motū de loco vel quietē in loco ſtāt cum abltō caſu. vt Joānes veīt de eccleſia. Petr⁹ deſcēdit de ſede. magiſter ē i ſcholis. Jtē ꝑpoſitio in poſita cū ꝟbo ſignificāte mutationē deſeruit accō caſui vt troia ē verſa in cineres. Jn qn̄ ſt idē qđ erga etiā cū accō ꝯſtruit̄ cū accō. vt tua in me bn̄uolētia. Cōſtruit̄ etiā bn̄ cū accō qn̄ nō ſignificat motū. vt ioānes dormit i aurē dextrā. Jtē ſub etiā regit accm̄ vl' abltm̄. vt ſub tectū accm̄. Sub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

tecto abltm̄. Sic etiã ſubter regit accũm vel abltiñ vt ſubt̄ te-
ctũ vel ſubt̄ tecto. Sȝ ſubtꝰ potiꝰ eſt aduerbiũ qđ nõ capit̄ pꝛe
poſitionalit̄. ſicut ⁊ intꝰ eſt aduerbiũ.

Jungere nõ poterit cõiunctio mobile fixo

¶ Dicit ꝙ ꝯiũctio nõ ꝯiũgit int̄ adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ. ſȝ bñ
cõiungit int̄ duo ſubſtãtiua. vel ꝯiũgit duo ſubſtãtiua vni adie
ctiuo. l' duo adiectia vni ſubſtãtiuo vt ⁊ ioãnes ⁊ petrꝰ pꝛudẽs
eſt. De ſcđo ioãnes ẽ pꝛudẽs ⁊ ſapiẽs. Sic dicimꝰ Joãnes q̃m
uis diues ſit nõ tñ cõtemnit paupes. Vñ etiã dr̄ ioãnes ⁊ hõ
et albꝰ et ibi ꝯiũgit orõnes. Jtẽ hõ ⁊ albꝰ ſũt noĩa. Queꝛit̄ an
nõ ꝯiũgat ibi adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ. dicendũ ꝙ nõ qꝛ albus eſt
ibi nomẽ ſubſtãtiuũ ⁊ capit̄ ibi materialit̄. Nõ ergo ꝯiũctio cõ
iũgit adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ qꝛ nõ dicit̄ ioãnes ⁊ albꝰ currit. ⁊c.

Quæris ſi liceat voces cõiungere binas
Per vel ſiue ꝑ ⁊ ſolã vel nõ mediãte
Cum voces fuerint tales ꝙ ſignificato
Vnius alteriꝰ cõpꝛendis ſignificatũ
Recte dicet̄ homo grãmaticus ſimileſq;
Et parti iunctũ debes reſtringere totum
Jd ſolum pꝛeſta quod ps nõ denotat illa
Jnde poteſt quæri ſi poſſit idem ſibi iungi
Aut ſi iungat̄ quod abeſſe nequit vel adeſſe.

¶ Pꝛima q̃ſtio ẽ an ꝯiũctio poſſit ſtare int̄ maius cõmune et
minꝰ. ⁊ dr̄ ꝙ ſic vt hõ ⁊ aĩal currũt. Altera q̃ſtio tãgit ibi Aut
ſi iungat̄. vtꝝ ꝯiũctio poſſit mediare int̄ ea quoꝝ vnũ nõ p̄t alij
adeſſe. ⁊ dicit̄ ꝙ ſic. vt hõ ⁊ aſinꝰ Et q̃rit̄ ꝯſequẽter an int̄ dicti
ones ſic ſe habẽtes ꝙ ſignificatũ vniꝰ non p̄t abeſſe alteri poſſit
geminare cõiunctio. et dicit̄ ꝙ non

Si iungas recte facias ꝙ participare
Conceſſo q̃ȝ tu melioꝛ ſis q̃ȝ plato recte
Concludes ergo plato ꝑticipat bonitate.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

¶ Dicit ꝙ quādo hoc aduerbiū qꝫ capit̄ ꝓprie. tunc facit ꝑticipare id eſt ꝑticipationē. ⁊ qn̄ recte capit̄ tūc res excedēs ⁊ excelſa ſunt ſimilia in q̄litate ⁊ ergo hæc nō eſt vera. ioānes ē litteratior qꝫ ideota. ē aūt bn̄ latina ⁊ cōgrua. ſed ſi volumꝰ vti logica nō eſt vera. Sic hæc ioānes meliꝰ videt qꝫ cæcus falſa ē. qꝛ cæcus nō videt. Deꝰ eſt melior qꝫ diabolꝰ. ⁊ ſil'es ꝓpoſitiones Qn̄ qꝫ capit̄ qꝫ iꝓprijſſime. vt meliꝰ eſt furtū qꝫ ſacrilegiū. Patet hoc ex expoſitiōe. Qn̄ eīm capit̄ ꝓprie tūc exponit̄ ꝑ tres expoſitiones. ⁊ ſic oēs hæ ꝓpōnes negātur. Qn̄ capitur qꝫ iꝓprie ſic exponitur ꝑ duas exponētes. Qꝫ iꝓprijſſime captū exponit̄ per vnā exponentē ⁊ ſic multæ ꝓpoſitiōes cōcedūtur. Sacra ſcriptura bn̄ vtitur qꝫ iꝓprie. vt in euangelio. Bonū ē te vnū oculū habentē ⁊ intrare in regnū cœloꝝ qꝫ habentē duos oculos mitti in gehennā ignis. ibi qꝫ capitur iꝓprie. qꝛ mitti ī gehennā ignis nō eſt bonū ergo capitur iꝓprie. Item qꝫ vult adiungi ꝯparatiuo vel dictionibꝰ quæ ponūtur loco ꝯparatiui: de cōparatiuo vt ioānes ſcribit melius qꝫ petrꝰ. de dictionibꝰ quæ ponūtur loco ꝯparatiui. vt ego vltra iui qꝫ petrꝰ. citra qꝫ petrꝰ. Tercio iungitur dictionibꝰ alietatis. vt ioānes alit̄ loquitur qꝫ petrus. ſecus loquitur quam ſentit.

Deqꝫ relatiuis logicæ fit regula talis
Quando relatio fit extrinſeca debet eidem
Dictio ſubiūgi quæ rem determinat eius
Cūqꝫ relatio fit intrinſeca nil petit addi
Plurali numero ſimiles ſunt quos ego cerno

¶ Dicit ꝙ duplex ē r̄latio. ſ. ext'nſeca ⁊ ītrīſeca extrīſeca vt filiꝰ pr̄is filiꝰ Intrīſeca vt iſti ſt̄ ſil'es Extrīſeca r̄latio ē qn̄ r̄latiuū ⁊ correlatiuū exꝑmūtur vt pater filij pr̄ ⁊c̄. Relatio intrīſeca fit per nomē plural' numeri. vt ioānes ⁊ petrꝰ ſūt ſil'es. ioānes ⁊ petrus ſūt fr̄es hꝫ duos ſenſus. vnꝰ eſt. Joānes ē frat̄ petri ⁊ petrus ē frat̄ ioānis. Aliꝰ ſenſus ē Joānes ē frat̄ ⁊ petrꝰ eſt frat̄.

¶ Finit̄ hic Gloſa ſuꝑ Secūda ꝑte Magiſtri Alexādri ꝑ Joānē Synthis collecta et nūc ī optimā formā redacta Impꝛſſa Dauātriæ ꝑ me Richardū paffroed.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 20 [1]